

Katholski Posol.

Ludowy časopis,

wydawany wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Budyščinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Dwajatsichth lětnik.

W Budyščinje.

Čištější Smolerjec knihtiskowje w maczjeznym domje.

1894.

Wopśchjeczŏ.

	Strona
Budź chwaleny Jezus Chrystus. Wot r.	1
Ź kraja	2
Drobnoſtki ze Serbow	9
Niešto za starſchich. Wot —k.	17, 27, 52
Stawizna. Wot Ź. K.	19, 27
Wulke wohnjowe njezbožo w Budychinje. Wot r.	25
Starej wobrazaj. Wot Ź. Libſcha	28, 41
Naš Hórnik wumrjel. Wot Czjſchinskoho	33
Michał Hórnik †. Wot r.	34, 45
Żarowanſta pycha pſchi marach Michała Hórnik. Wot r.	46
Ża Michalom Hórnikom. Wot r.	50
Ź Baczonja. Wot Libſcha	50
Swjaty Józef	57
Ţlowna zhromadžiſzna Maćicy Serbskeje. Wot r.	59, 66
Swjatocznj pichſhad pryncy a pryncesny Jana Żurija. Wot r.	65
Stoićtne wopomnjeczŏ naroda bamža Piufa IX. Wot r.	73
Ź pucjowania a liſtow knjeza kapłana Kjezcza. Wot r.	74, 82, 91
Naležnojće „Katholſkoho Połota“. Wot r.	75
Ţlowna zhromadžiſzna Towarſtwa Pomocy. Wot r.	81
Džeczŏ a pjenjež. Wot —z—	83, 92
Niešto ſpodziwne. Wot Libſcha	89
Ź wjerchowſtwa Keuſ-Gera. Wot Krala	97
Swjaty Antonius Ź Padua a najſwjeczjiſhi ſakrament. Wot r.	98
Ź Ameriki. Wot fr. Damiana Delenta	100
Primicija w Kulowje. Wot J. H.	105
Ź Kalbiczańſkeje woſady. Wot *	107
Ź kraja pichipóſłane. Wot —z—	108
Wo naſchich towarſtwach. Wot *	113
Čšto hiććeje manj ſebi pſhecž? Wot *	121
Mortwa holecža. Wot K.	122
Kaſ ſu lubi Swjecži nadpadny mjaſa pſchewinſli? Podawa Ź. K. 182, 189, 194, 203.	123, 141, 151, 160,
Džeczŏ a walenc. Wot *	129
Džiw we Fabernej. Wot *	130
Wopyt pryncy Jana Żurija a joho mandželſkeje Marije Ţabele we Lužicy. Wot r.	137
Žubilej žwonow. Wot M. Š.	138
Smjercž žbóžnych martrarjow biſtopa Petra Sanca a joho towarſchow. Wot Kr.	139
Moј wuthod. Wot J. L.	145
Walenc — picž — wopitc. Wot J. H.	147
Stawizna zapućejenja Jeruzalema. Wot M. Š.	148
Tež předowanjo. Wot J. L.	157, 169, 178
Mjeno Marije a t. d. Wot *	159
Džeczŏ a ſchjincžki. Wot *	160.
Swjecženjo žwonow w Kalbicach. Wot r.	161, 171
Wuprajenja Swjatyh. Wot Ź. K.	167, 191, 196
Reformacionſti ſwjećeni a „Baugener Nachrichten“. Wot r.	177
Žbóžny Gerard Majella. Wot P. T. N.	180, 187
Stowo dla miſſijonow. Wot **	185
Alexander III., kejšor Ruſkeje. Wot r.	191
600lětnj jubilej pſchewjenja ſwjatoho domu w Lorecže. Wot r.	193
Kalbiczańſke žwonj. Wot r.	194
Wažne wuſudženjo Romſkeje kongregacije inquisicije. Wot r.	195
Budź darniwy — ale hladaj, tomu daſč. Wot r.	201
Žadnoſtka. Wot J. L.	202

z Ružich a Saffteje
z cyfho swěta

Należnosće našoho towarstwa

Dary za cyrkej Wutroby Jězuseweje w Baconju
„ za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach
„ za cyrkej Mačerje Bożeje w Radworju
„ za wudačo Nowoho Zakonja

} stajne rubriki.

Dary za cyrkej w Lubiju a Kamjenicach
za khorownju w Khrósćicach

} w někotrych czjstach.

Wšchělczižny

Nawěšćiki.

Wšchidatych běšče 5 czjstow Zabawna přiloža „Katholskoho Posola“. Zeje wopšchijeczo:

Poslednja primicija w Tuchorju. Wot J. W. Str. 1—18.

Gody w Africh. Wot r. Str. 18.

Abwokat a schullste džeczo. Wot fr. Damiana Delenka. Str. 19.

Wšchispomnjenje.

„Katholski Posol“ je swoj 32. lětnik dokonjał. To běšče za našy časopis zrudne lěto, pschetož zhubit je swojoho založerja a přjedy doholětnoho redaktora, wysokodostojneho knjeza scholastika Hórnik. Rač často je tónle wubudžer a wobnowjer našchoho pismowstwa na tymle měsće k lubym Serbam ryczał! Jeho wopomnjeczu budž tež tudy přenje słowo poswjeczene. Mjeno sławnoho Hórnik njezahimje, doniž budže so serbski ryczec a czitacz; njech tež jeho dušča njeje zabyta.

Dale nječa redakcija zakombdziej, na kóncu 32. lěta swojoho wobstacza najwutrobniši džak wuprajicz wšchitkim, kotřiž su z nastawkami, dopisami, z rozestanjom abo rozdawanjom, tež z wobstaranjom pienjez wo rozschěrjenje a łczew našchoho časopisa so starali. Dowěra njeboh knjeza Hórnik je redaktorej wulftone džělo napoložika, a luboscz k zemrětomu je je rady na so wzača: rjadowanjo zawostajenstwa zemrětoho knjeza. Šchtož wě, šchto je njewustawacy knjez džěłak, tón tež wobšahnje, kelto džěta je wón zawostajicz dyrbjak, hdyž je tak nahle a njenadžich wotwołany był. Wšchi wšchim tym zastojnstwo fararja runje w Budyschinyje cyłu móc człowjeka žada: tuž budže kóždy rady wěricz, kač jara witany kóždy pschinoschł redakciji je. Nastawki su pódla redaktora podawali: 4 duchowni k. farar Kubašč, administratoraj P. Tadej Natušč a Ribšč a kapłan Bart; wučerjo Kral em., Wjenka a Rězak, frater Damian Delenk w Americy, kublerjo Michal Kofka, zapóštanec, J. Cyž ze Stróžiščcza a Kral z Kocziny, skóncznye S. Hicka z Kulowa a M. Šchotka z Kanec. „Zabawna přiloža“ (5 czjstow) je nimale cyła wot k. stud. theolog. Wingera. Politiski pschěhlad „Z cyfho swěta“ je tež w tutym lěcze knjez kapłan Rjencz jwěrnje wobstaraj.

Dopisy su pódla někotrych spomnjenyh knjezow tež dobroczimje podawali: k. fararjo a kapłanojo can. Herrmann, Bjedrich, Rězak, Zur a Nowak w Radworju, Hicka, Jakub Šchewczik, Jan Šchotka w Kulowje, Zarjenk w Kamjenicach, k. wučerjaj Symant a Šchewczik, theolog Andricki, dale k. Jakub Kofka a Wawrik z Khrósćic, S. Just z Basenicy, Holka w kłochtrje a Wincar we Worflecah. Někotři z tych knjezow prawje wušchitne pjero wjecz wědža. Šdyž so wšchitkim wutrobnje džakujemy, prošymy jich a druhich, kotřiž wjacž rozemja, zo bychu nas tež dale podpěrali.

Hdyž je Posol napísany, zestajany, wuporjedyzany, scziščycany a składzemy, potom stónčnje pschindže k **glownomu expeditorej**, k inspektorej Wjency, druhdy pozdžischo, hacž je jomu lubo, pschetož czežko je potom dołhwatacz, zo by so kóždy pakat do jenotliwych expedicijow we wschelafich wosadach a kózde czisko na póscze w prawym času wobstaralo. Najebacž wschitke zadžewki a wobczeznosce pak je knjez Wjenka tute dželo, kaž hižo telko lět, jenak wustojnje a swěrnje wobstaral. Jomu so wosebicze džakujemy. Tohorunja džakujemy so wschitkim, kotřiz su w jenotliwych wosadach dobrocziwje „Katholfski Posol“ rozdželeli a pjenjezne pschinoschki wobstarali. Wěchu to, sčtož wěmy: w Khrósczicach k. kapitanaj Scholta Hicka a Just, pschekupcaj Domanja a Zarjenk, we Wotromje k. can. farar Herrmann, w Njebjelczicach k. farar Kubašč, kłamar Kubašč a Schwejda, w Kamjencu k. farar Nězał a Hicka, w Róžencze k. administrator Natusch, w Malbicach k. farar Bjedrich, w Kulowje k. farar Krause a kaplan Scholta, w Radworju k. administrator Zur, w Baczonju k. administrator Libsch a kubler Pjeh a w Zdžeri k. Czorkich. Tež tym, wo kotrychž njejsmy zhonili, zo su za „Katholfski Posol“ sobu so prócowali, prajimy z wutrobu, zo chcyl Bóh jim mytowacz.

Jenož pschez to, zo so wscho takle dobrocziwje a darmo wobstara, je móžno, zo placiznu za „Katholfski Posol“ njejsmy powyschicž trebali. Hdy by wscho to póst wobstaracz dyrbjal, by „Katholfski Posol“ tójščo dróžiči bycz dyrbjal.

Tuž prosymy wschěch swojich pscheczelow a dobroczerjow, zo bychu nam tež w nowym lěcze swěrní wostali a nam nowych pscheczelow dohycž pytali. Tež ze małym pschinoschkom so wjele docpěje, hdyž mnozy pschecziene sobuskutuja.

Na zaschwidženjo w nowym lěcze!

W Budyščinje, 15. decembra 1894.

Redakcija „Katholfského Posola“.

Katoliski Posol

Wudawa so
prěnju a třeću sobotu
mésaca.

Plaći lětnje na pósće a
we knihařni 2 m., pod križ-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Sudowny časopis.

Wudawaný wot towarstwa Ss. Cyrilla a Methodija w Budyščinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 1.

6. januara 1894.

Lětnik 32.

Wozjewjenje.

Dla zbožownoho naroda plynca **Friedricha Christiana** ma so **njedzela 7. januara** po dopołdniskich Božich službach we wschitkich cyrkwach swjatoczne **Te Deum** pschod wustajenym Najswjecišchim z pschiskuschacej kollektu pro gratiarum actione spěwacž.

† **Ludwik**, biskop a tachant.

Budź khwaleny Jezus Chrystus!

Po starym dobrym waschnju naschich wótcow pschějemy k nowomu lětej swojim czelczenym lubym sobudželaczerjam, expeditoram, dobroczerjam, pscheczelam a czitarjam z wutrobu Boži měr, Božu hnadu a Bože žohnowanjo a wscho, sčtož na czele a duschi potrebaju, po časnym pať wěczne zbožo, wěcznu žbóžnosć.

„Katholiski Posol“ nastupuje 32. króć swój pucž do serbskich domow. Nječ jón wschudže lubje pschiwozmu, kaž chce wón wschém služicž, wschém k spomoženju bycz. Jeho kčew, joho spomoženjo, wobstacžo a pschibjeranjo je zhromadna naležnosć katoliskich Serbow, tuž nječ joho pscheczimnich — ju-li žani — zas k njomu so wobrocza, joho pscheczeljo pať jomu swěrnj zwoštanu. Posol niŕoho ranicz njecha, wschém pať chce bycz spomožny. Wly wschitcy pať, kotřiz móžemy na te abo druge waschnjo za njón skutkowacž, zawdajmy sebi z nowa rucy k zhromadnomu spomožnomu džěšu

za naschu swjatu wěc wěry a narodnosćze!

W Budyščinje, 1. januara 1894.

Redakcija „Katholiskoho Posola“.

3 **Drježdjan.** Hišćeje w poslednich hodžinach wotkhadźacoho lěta je so našcomu nadobnomu **kralowskomu domej wulka radosć** dóstała: Seje kejžorſka a kralowſka Wyſokoſć pryncesna **Luiſa, mandželſka prynca Friedricha Augusta**, je 31. decembra wječor krótko do $\frac{3}{4}$ 6 hodžin **syna porodžila**. Tak dha je nadobna knjeni, kotraž je sebi hnydom pſchi zaſtupje do našchoho wótcneho kraja wſchitku luboſć ſakſchoho ludu dobyła, kralowſki dom a cny kraj w tym samym lěće, w kotrymž bě přeni wotnoſch nowjeje generacije na ſlawnym Wettinſkim zdonku wuroſt, hišćeje druhoho synka nam darila. Zawěrnno, je, jakož by Bóh wopor požohnował, kotryž je prync kralowſchoho domu, **Max**, pſchinjeſt, hdyž so cyle Bohu poſwjeczi, a jakož by za to Wettinſkomu domej w dwěmaj młodymaj pryncemaj bohate zarunanjo wobradžil. Noworodženy prync bu **wutoru 2. januara** popołdnju w 1 hodž. w pryncowej kapali na Taſchbarku wot najdoſtojniſchoho knjeza **biſkopa Ludwika ſwjatocznje kſćeženy**. Jeho kmóſtja běchu: Jeho Majeſtoſć kral Albert, wjetch z Hohenzollern, wójuwodowa z Genua, pryncesna Mathilda, archwójuwoda Leopold z Rakuſkeje (Toſkana) a archwójuwodowa Hana z Rakuſkeje (Toſkana). Młaty prync dósta tute mjena: **Friedrich Chriſtian Albert Leopold Anno Sylveſter Makarius**. — Bóh zaſkaj a zdžerž naſch luby kralowſki dom a daj młodoſcho prynca być radosć jeho wyſoſeju ſtarſćeju, pychu kralowſchoho domu, zbožo ſakſchoho ludu!

3 **Kraja.**

W poslednim cziſle „Katholſchoho Poſoła“ bě naſtaſt: „Štó ma prawo na réti?“ Spiſarjei tohoſamoho wotmoſtjam z krótka: Zeližo mataj dwaj wobſedžerjai na jenej ležomnoſći być, macje prawje, z džěla paſ nic, hdyž je jenož jedyn knjez na jenej ležomnoſći, wot kotrejež tež dawki dawa, dha macje wopafi. W přenim padže by ſocialiſmus hočowa wěc była, a to po mojim zdaczu zkońſcy zarjadowana. Hdyž tohodla burja so za tym praſčeja, a peticiju na krajny ſejm, naſtupacu pſcheměnenjo hońwiſkoho a rybarſkoho zakonja, podpisuja, to tola tajki hrěch njebudže, kaž to ſpiſar naſtaſta wudawa. Wjele wjacj by prawda žadała, zo bychu burja po dlěje hać 50lětnim wotplacženjom (Ablöſung) ſwoje ležomnoſće tež wopravdže jako ſwoje wobſhnyć móhli. Buram potajtim požodliwoſć a nahramnoſć za cuzym kubjom pſchicpimacž, jich powalerjow wſchoho porjada a ſedmeje kaźnje Božeje, pobodžerjow wſčeje prawdy a prawa, a ſtónćnje hišćeje pſchiwilnikow ſocialiſma mjenowacž, to ſu njeſprawne wobſkoržowanja, kotrež so burſtomu ludej bjez wſčeje winy mjez woczi mjetaja. Štó móže buram porokowacž, zo ſu woni křobolakojo pſchecziwo duchownej a ſwětnej wyſknoſći? Mjeſu woni pſchecy duchownych, pſchědſtajenych, wucžerjow a t. d. czeſćili, a jim ſwěrnje na ſtronje ſtali?

Ziwnoſćer, kiž ma 4, 8 abo 12 kórcow pola, njemóže sebi haty twaricž, kaž to ſpiſar naſtaſta porucja, ale hdyž pſchěz jeho ležomnoſć réti abo pſchirowy wjedu, by jomu wopravdže tež popſchecž byto, zo by ſwoje wob-

sedzeństwo wużiwacz mohl, kaź by chcył; to jomu żadny rozumny człowiek woprawdźe zawidźecz njebudźe.

Wjele bóle su knjeźtojo a rycerztublerjo za burstkimi kubkami rucy wupyschestrjewali, we mnohich czasach burow jara wschelako wutriebali a hdźeż je so hodźało, burow teź wobschudźili. Najlepie je kóždy widźecz mohl pschi wólbach na sejm, hdźeż knjeźtojo ze wschelakimi njewérnoszczemi pytachu burow poteptacz, zo bychu sebi rycerztublerjo a knjeźtojo, kaź we wschecy czasach, zafonje wudźelali, sebi k wužitku, buram pať do schłody.

Žda so mam to prawda bycť, czeszczeny knjeź spisaczerjo nastawka, hdźy we B. . . jedyn žiwnoszczet na swojej zahrodźe, pschěz kotruz pschërow wjedze, a wot kotrejeź dawki dama, 3 hr. 50 p. khostanja, dofelž tam rybiczku popadny, zaplaczji? A dofelž so burej nicžo njepopscheje, je to pschypad, abo njech je druha wina: hdźy bęc hólczec, bęcju rëfi a pschërowy rybow a rafow wscho poźne, hdźeż wot poslednišchich dženš ani slëda wjac njeje, dofelž je Wóh wschë žohnowanjo wotemzał.

Tohobla, czeszczeny knjeź spisarjo tamnoho nastawka, njechali to za tajku žłócz wudawacz, zo su burja spomnjenu peticiju podpisorwali, a njeđiwajecze so, pschetož burški khríbjet, byrnje schëroki, tola žana kowarška nakowa njeje, na kotruz mohl kóždy po spodobanju pracź. To je moje prënje a poslednje słowo.

Serbiski bur.

3 Łuzich a Sakskeje.

3 **Budyšcina.** W minjenym lëcze bu w naschey wosadźe a sem pschi-pokazanej diałporje kschczeny 157 dźeczji (loni 148), 94 hólczatkow a 63 hólczatkow, nimo tych hišcζεje bęschtej 2 hólczcy, kotrejeź (z winu staršchich) njekschczenej wumrjeschtej, a 3 mormorodźene hólczatka; 5 krócź bęcju dwójniki. Mjez kschczenyymi bęschje 22 njemandželskich, a to wot maczerjow z nascheye wosady w Budyšcinje a na wsach 9, z Bruskeje 5, z Czëkeje 5, z Lubija 1 a na krótku kswilu tu pschëbwyacych 3. Ze 157 dźeczji bu 15 w Lubijskej cyrkwi kschczeny. — Wërowanjow męjachny 30 (z nich w Lubiju 3), mjez nimi 11 porow męšchanoho wërywuznacza, wysche toho bę hišcζεje 10 pschypowëdanjow. — Pohrjebanych bu wscho hromadze 93, a to na Mikławšcht 73 (runje kaź loni), w Mnischoncu 20 czëłow. 3 czëła tajkich, kotřij tudy wumrëchu abo sem kschachu, buchju druhdze hrjebane a to w Sonnensteinje 1, w Suczjinje 1, a jene bu na anatomiju do Lipska dowjezene. Ža to pať bu 1 czëło z Drježdžan, 1 z Kamjenca a 1 z tudomneje lutherškeje wosady na Mikławšcht hrjebane. Bóbla 93 zemrëthy hišcζεje 3 mormorodźene dźeczji. Mjez zemrëtymi bęschje 53 dźeczji hacź do 14 lët (loni 41) a mjez tuthymi 39, kotrež do lëta wumrëchu. 3 doroszczeny 40 wosobow zemrëschtej do 20. lëta 2 wosobje; dale wumrëchu w dwacetych lëtach 6, w třicetych 8, w štyrcetych 4, w pjeczdzëšaty 4, w šchëšdzëšaty 6, w sydomdzëšaty 8 a we wóšomdzëšaty lëtach 2, mjenujcy Michał Gyz, prjedamschi këbëtar, kiz 84½ lëta a Žóžef Maškowski, kiz 86 lët docpë. Mjezenjeny 8, ženjeny mužjik 10, žónškich 7, wudowcow 5 a wudowow 10. — K swjatomu woprawjenju pobu w Budyšcinje we wobëmaj cyrkwojomaj hromadze 8513, w Lubiju 360 a w Hajnicach 191 wosobow. — Wunoscht woporow we farskej cyrkwi Nascheye Lubeje Knjenje bęschje tutón: za miššiony w Africh 21 m. 45 p.; wurjadny

Pětrovy penízež pschi 50lětnym biskopskim jubileju swjatoho wótea (na Sězusewoho miena) 212 m. 30 p.; za Wyonste towarstwo 50 m.; za Józefowe towarstwo 28 m.; za Bonifacijowe towarstwo 54 m. a Pětrowoho penízeža za swj. wótea 63 m. Wunosch 12 porjadnych woporow za twarjomne cyrkwie najščeje diócesy běšče 185 m. 75 p.

— W Eichstácze je našch lubowany plynec Max na dnju njemino-watych džěczatkow wot biskopa Leonreda schtyri nižšče swjeczizny dóstał.

— We Wrótsławju je kardinal-wjerczbiskop Jurij Kopp w domjacej kapali tamnišchoho měšniškoho seminara 52 alumnam nižšče swjeczizny wudžělil. Mjez tutymi je tež jedyn Serb, knjez Michal Zur z Hósta. Kaž z pscheczelnoho lista zhonichmy, dóstanu młodži klerikojo subdiaconat a diaconat najškerje w posče, měšnišku swjecziznu pať wokólo swjatoho Jana.

Ž Nadworja. W zańdženym lěcze je so w našch wosadze 62 džěczi (30 hólczatow a 32 hólczatow) narodžilo, mjez nimi 3 njemandželste katholiste a 3 lutherste. — Wumreło je 47 wosobow (21 mužskich, 26 žónskich, 22 doroczenych a 25 džěczi). — Bšhipowjedanych bu 8, tudy wěrowanych 5 porow, mjez nimi 1 měšchane mandželstwo. — K Božomu blidnu je pobužo 4000 wosobow (nimo toho 238 wosobow w Ždžeri). — Do bratstwa Jězuseweje smjertneje styknošče na kšizju da so 16 wosobow zapisacz. — Doma wobštaranych bu 104 wosobow.

Ž Kulowa. W tudomnej wosadze narodžili so w minjenym lěcze a bu kščezjenych 133 džěczi. Wumreło je 167 wosobow. Do swjatoho mandželstwa poda so 24 porow.

— W Glogawje je 11. decembra wysokodostojny knjez arcyměšchnik a kanonikus Wornacz swój 50lětny měšniški jubilej swjeczil. Toho Eminenca knjez kardinal wjerczbiskop Kopp jomu k tutomu dnjej zbožo pschejo pschipska wulkotne wuznamjenjejo wot swjatoho wótea: powěšchenjo na domjacoho pralata, a universita w Wrótsławju pomjenowa knjeza jubilara za doktora theologiae. Knjez pralat dr. theol. Wornacz je z Kulowa rodženy, je Serb a móže tež hiščeje serbski. Zato student běšče za swoju narodnošč wulcy zahorjeny a ze Smolerjom pscheczeleny běšče sobuzakožer tehdomnišchoho serbskoho studentskoho towarstwa we Wrótsławju. Zato student kšodželste pilnje po Serbach a hromadželste serbske pěnje. Toho jubilejski swjedžen w Glogawje běšče wulkotny. Wschitke katholiste towarstwa města zarjadowachu na pschedwjeczoru pschny falkowy czah. Na dnju samych swjeczjelste knjez jubilar wulku Božu mšchu wobdaty wot mnohich duchownych bratrow (bě jich na 32 pschitomnych) w swojej farskej cyrkwi, kotraž bě z pobožnymi pschepielnjena. Pschi swjedželstej hoščinje běchu tež wschitcy wyschichi zastupjerjo města a wjednich wójska pschitomni. — Mnohe lěta!

Ž chłoho swěta.

Žěmska. Hižo wjac lět za sobu je centrum w němškim sejmje namjet czinilo, najnjeprawnišchi zakon wotštronicz, po kotrymž mjenujcy žadny jesuit so w chłym němškim kraju ani pokazacz njesmě, wjele mjenje jako duchipastyř skutkowacz. Zakon je daty w času najhórschoho „kulturkampfa“. Mnohe je centrum pať hižo z tamnoho czasa wotštroniko, ale joho namjet dla jesuitow njebě hiščeje ženje k wuradžanju pschichof. Lěta pať je hrabja Šompesch,

pschedsyda centra, hnydom po wotewrjenju sejma namjet wobnowit, a tak so wjacu wotstorkowaczj njechodzjesche, ale pschindze piatk tydzenja hnydom w dwemaj czitanjomaj k wuradzenju a skonczenju tez k pschiznacju. Nektu pak hischjezje drubi pschez tscjezje czitanjo. Tez tudy zawescze pscheljeze. Potom pak haffe pschindze psched zwjaztowu radu „bundesrat“, psched zastupjerjom wschittich nemskich mocrnistwow abo statow. Rak tudy budze, njechodzi so prajiczj. Njeby-li pak namjet tez zbozowny byk, je wuspchj tola zawescze njenadzicy wulki hizu, zo je trojcy pschez sejm pscheczischczany. Druhi raz potom zawescze dale pschindze. Tak by so katholicam cyloho kraja skonczenje prawda stala. Jesuitojo su nam najwuczenischji, najwoporniwischji a do chla najlpschi duschpastyrjo. Sbyz so jich druzy boja, je jeniczka pschicizina: dokelz jich njeznaja. Ze so mjenujcy w poslednim czasu telko pscheczjwo jesuitam ryczalo a pisalo, zo najwjacy ludzi zanoho prawoho wopschijecza wo nich nimaja. Mysla sebi, abo z najmjenischa praja: zo su zlostinicy. A tola, haczrunje su pjenjezne myta wustajene byle, nictu njeje niczo z toho, schtoz so jim stajnje wumjetuje, oni w jich pismach ani w stutkach namatakaj mohk. Zrudnje, haj njechodnje a haubiczjwje je za Nemsku, kotraz socialnych demotratow a anarchistow, kotsiz z wjeselom sobuczjowjekow morja, w domowinje hospoduje, jesuitow pak — zoneje winy dla — z kraja wupokazuje. Boh da, zo by so to borsz pschemeniko! — Schtoz neko wothkowsowanjo tutoho namjeta nastupa: bechu 172 za njon, 136 pscheczjwo njomu. Za njon samo nekotji konservativni hlosowachu, druzy pak so wothkowsowanja zdierzjachu — dokelz bechu tez wot katholicow na sejm woleni. Pscheczjwo namjetej pak hlosowaische tez wot katholicow woleny zapostlane naschoho woktrjesa — Grafe.

— Minister schulskich naleznoscjow w Pruskej je poruczil, zo ma wot jutrow so we wschich schulach Boznaiskeje nimo nabožiny tez jena hodzina mecj z wuczenjo w Poliskej ryczi. Zawescze je to sprawny wufaz, kiz Polatow, kotrychz rycj je tak dolho w Pruskej z mocu podczischczowana byla, jara zwjefeli.

Italiska. Ministerste mesto njemoze niczo hubjene bycz, najmjenje mesto ministra financow. Mnozy za tajkim mestom hlozja. Hinaf pak je w Italiskej. Nowy pschedsyda ministerstwa, Zanardelli, pyta w cylym kraju za financnym ministrom, ale nictu njecha toho mesta nastupiczj. Tez bjez dzjwa, Italiska stoji dzjzj wschjednje psched bankerotom. To su ploby jeje politiki.

— Mjez tym hocz be tole pisane, je w Italiskej znaty stary pscheczjwnik katholickeje cyrkwe a mandželstwofamař Crispi nowe ministerstwo tworik. Dohjo drje joho knjejsstwo tracj njebudze.

Rom. Swjaty wotc je nowu 43 stron dolhu encykliku (wo kolny list) wudał, kotryz studentam bohospowstwa a duchownym, tez skonczenje wschittim zdzellanym kschelczanam najnaleznischo studowanjo swjatoho pisma, biblije, poruczja. Swjaty wotc tez pokazuje, kak a z kajkimi sredkami ma so to czinicj.

— Raz pisaja, pschihotuje hamz Leo XIII. nowu encykliku wo gregorianstkim spewje, w kotrejz za dostojny cyrtwiniski spew ryczi a zasudza swetnu cyrkwe njedostojnu hubzbu.

Francoska. Anarchistoj su swoje bjezczjowjeske njeskutki samo hacz do zhromadzenoho sejma wupschestrijeli. Sobotu 9. dec. bechu so deputirowani, (pola nas druha komora) zhromadzili k wuradzowanju. Galerije, hdzjzj moze lud wuradzowanjam pschjwostuchaczj, bechu pschepjelnjene. Na dobo zlecza bomba z galerije do zapostancow. Ale ta be, prjedy hacz dele pschindze, so nehdzje storcziła a rozleczała. Wschje pjelnjena ze zeleznymi schewskimi hozdzemi.

Tute po cyłym domje rozleczałchu a 80 człowjekow ranichu, tola z wjetřcha jenož lohcų. Někotři jenož su na smjercų ranjeni, hdžej nadžija njeje, zo wotřhorja. Žłótnik bu bórzny namakany, je hižo časćcěřichu křostany anarchista, z mjenom Baillant. Tež někotři družy su zajeczi. Baillant sam je tež ranjeny. Džele bomby su jomu nós wottorhnyke a nohu kručje ranife, dofelž bě bomba do časa rozlecžala. Wyřchność nětko muradžuje, tak dyrbja so tajcy mordarjo křostacų, kotřiž z dynamitom žiwjenjo třacow do stracha pšchinjeju. Tola, zo so tajke skutki staru, njeje tak spodžiwne. Wěru ludžo nimaja, w žiawnych a tajnych zhromadžiznach so jim mordarřtowo předuje. Džej džiwa potom někotry to w skutku šyta. Zawěšće žrudne znamjenja časa.

Wřchleczizny.

* W šyrotnych dóřtach džěczi wuřmuž, w kotrymž běchu storo kóždy křoč ž mucžne četwřki sobu nawarjene. Dohladowar wuřtawa so na tónle nječyřty naporjadk njemało mjerzajřche a řkónčiny piřařche na zakitařtowo wuřtawa wobčeženjo, kotřej ze řkowami řkónčzi: Želizo pař wysřocželčozomny knježe čheće, zo bychu z džěczi po času řylobiki byle, dha pšhecžiwjo tutomu wuřmužej ničjo nimam.

* (Ze řchule.) Professore: „Řlino, móžecze mi tele čjeřke řkowa pšchěložicų?“ — Šchuler Řlino (trochu mjelčjo z mjerzanjom): „Řunje mje dyrbi so prařhecų, tón wořok.“ — Professore: „Řeno wótřřichu, mi so žda, zo macze prawje.“

* Dwař prawaj želžencaj w korežnje w Bostonje: Wřyřće řej, řchto je so wóndy jenomu tudomnych řekarjow řtało? Žoho pacient bě so nazymnik a zo by so pocžik, da jomu řekar recept k pocženju, řiž pař tak řkutkowarřche, zo toho człowjeka rano w řwojim řamřnym pocže zatepjenoho namakachu.

* Žedyn biřkop praji k Čhateaufej, hdžž běřche tón hiřčće 9 řětny hólćec: „Řdžž mi prajiřch, moje džěcjo, hdže je Wóh, dha čzi dam jene jabłko.“

„Prajecze mi, hnadny knježe, hdže wón njeje, a ja čchu wam dvě dacų.“

Wječų mjenřchoho kraja pucžuje po řwojim kraju a pšchijědže tež do wřy, hdžej jeho řchotta wozajtuje. Wječų so džiwa, zo tu džěczi wřchě bořy běhaja a prařcha so řchotty: „Prajecze mi, luby řchotta, řak so ma, zo w tutej krajinje řak jara mjele džěczi bořy wořoko běha?“ — Šchotta: „Řaj, Wařcha Wřyřokřć! řakje wone pola nař na řwět pšchindu.“

* Řak řhětie so w Awřtriji Židža zahnědžja, dopokazuje nam mēřtacžto Žatež (Saaz) w Čzechach. Tam bě pšchěd džewječž a dwacyćřimi řětami jenicžři dom w židowřřich ruřach; nětko maja tam Židža pjecž a wořom džěřacų domom.

* Štolětna konwertitka. „Catholic Sentinel“ piřa: Řjeje ženje pšchěpzdže, něřchto nawuřknyč, řak myřřeřche řebi řndianta, byřlaca w řatholřřkej miřřři w Řeřhenje, Wis., a zaruři tohodla wóndano 105 řet řtara do řatholřřeje čřřtwje. Řa kóždy pad je wona nařřtarřcha wořoba, kotraž je hdy řwj. řřčžěncu dóřta.

* „Žana žona njemóže do njebjes pšchincų“, prajěřche něhdy žortniwy człowjek. Wřchitto so džiwarřche, řak wón na řakřu myřřicžku pšchindže. Wón pař wotmořwi: „Řó, to je čřřřće wēřte“, wza řebi bibliju, wotewři řwj. Žana a čřřřarřche we potaj. wozjewjenjach na 8 řtale: „Wēřche řwjata čřřřřina we njebjesach wořoko poř hodžiny“, a pšchřřpomni potom: „řak dořho žana žona, žana hólca z mēřom njewořtanje.“

* **Wěšte je wěšte!** Wosobny kněz woprascha so junu, hdyž běšče runje prawje wjesoty, swojoho služobnika: „Nó, Jano, šhto mēnisch, hdy by czertej so wuzdało po jenuje z naju pschińcz, kotroho drje by sebi wuzwolil?“ „Róždy raz mje, luby knježe.“ „Ale cžohodla runje tebe, hlupy khabla?“ woprascha so tamny. „Tohobla, zo ja mohł jomu hišće czeknyć, a Waš ma wón hižo tał wěštoho“, porazy knjeza služobnik.

* (Dobri susodža). „Wušli jeno sebi, Šanso, kajti slěpc mój susod Wots je. Běchmoj sebi na ruku slubikoj, zo pschi wólbje do gmejnjše rady jedyn druhomu swój hlós damoj. A tón njeplech mi tola słowo bjerzał njeje. Wje jeno to troščuje, zo jomu ja swój tež dał njejšym.“

Naležnosće našoho towarstwa.

Sobustawy na léto 1894: kk. 1—25. z Budyšina Can. Cap. Senior Monsignore Jakub Kučank, Can. Cap. Cantor Hermann Blumentritt, Can. Cap. Scholasticus Michał Hórnik, farař Jakub Skala, direktor wučerskoho seminara Franc Löbmann, direktor tachantskeje šule Jurij Kummer, kaplan Jakub Rjenč, tachantski předař Jakub Nowak, katecheta Jan Just, registrator Jurij Banda, cyrkw. inspektor Jakub Wjenka, zwónik Franc Jænich, Jan Nowak za 2 exemplaraj, Mikławš Šram, Mikławš Ledžbor, August Wjerab, Handrij Mótka, Hana Požerjowa, Karl Mišnař, Mikławš Müller, Mikławš Mjeň, Hana Rychtarjowa, Kata Dučmanec, Marija Špitankowa, 26. pralata Jakub Buk, praeses konsistorij w Drježdžanach, 27. kaplan Michał Wjesela w Ostritzu, 28. administrator Jakub Sewčik w Lubiju, 29—31. z Wotrowa: Can. farař Jakub Herrmann, Mikławš Böhme, Mikławš Šolta, 32—34. z Róžanta: P. Tadej Natuš, administrator, Mikławš Šolta, Jakub Šolta, 35. P. Leopold Schneider, kaplan w kłóštrje Marijnej Hwězdze, 36. 37. z Khrósćic: cyrkw. wučer Pětr Hila, Michał Wawrik (Skala), 38. 39. z Hórkow: Pětr Šilak, Michał Jacslawk, 40. Michał Mjehela z Pěskec, 41. Fr. Pankrac Glawš, kapucin w Brnje, 42. Marija Bryłowa ze Star. Cyhelnicy, 43—45. z kłóštra Marijneho Doła: kaplan P. Malachias Stingl, Mikławš Schuster, Mikławš Bjedrich, 46. 47. ze St. Boršće: Mikławš Müller, Michał Winkler, 48. Handrij Haša ze Zajdowa, 49. Pětr Měrcink z Bělšec, 50. Michał Rječka z Małych Bobolc, 51. Marija Welsowa z Hrubjelčic, 52. Michał Wels z Hněwsec, 53. Handrij Dubski ze Židowa, 54. tachantski hajnik Heinrich Kubaš w Zdžeri, 55. Pětr Nowak z Hory, 56. 57. z Kozaric: Jakub Kopri, Madlena Kralec, 58. 59. z Brjemjenja: Jan Wołdrich, Jakub Lehmann, 60. Jan Wóčko z Miloćic, 61. 62. z Jaseńcy: Jakub Just, Michał Just, 63. Mikławš Just, hajnik w Leubenje pola Oschatza, 64. Mikławš Krawc z Nowoměsta, 65. Mikławš Čyž z Kanec, 66. 67. z Krypjec: Pětr Haška, Jurij Pjech, 68. Marija Měršowa ze Žuric, 69. Michał Bjeňš ze Sernjan, 70. Jakub Stranc, kaplan w Lipsku.

Sobustawy na léto 1893: kk. 491. Jakub Rjeda z Hory, 492. 493. z Budyšina: J. D., Mikławš Schäfrich, 494. 495. ze Ston. Boršće: Jurij Špon, Michał Winkler, 496. 497. z Džěžnikow: Jakub Wencł, Marija Lehnertowa, 498. Pětr Měrcink z Bělšec, 499. Michał Haša z Ratarjec, 500. zapóslanc Michał Kokla z Khrósćic, 501. Jakub Lehmann z Brjemjenja, 502. Michał Wolenk z Kukowa, 503. Michał Bjeňš ze Sernjan, 504. Mikławš Šolta z Róžanta, 505—511. z Wotrowa: Jakub Buk, August Rychtar, Mikławš Cornak, Jakub Čemjera, Pětr Čumpjel, Michał Wjenk, Jakub Symank, 512. 513. z Kašec: Michał Mětk, Jakub Šolta, 514—516. z Nowodwora: Michał Stodeńk, Jakub Šolta, Mikławš Wjenk, 517. kaplan Jakub Stranc w Lipsku, 518. Jakub Kubaš z Pěskec.

Sobustawy na léto 1892: k. 682. Marija Lehnertowa z Džěžnikow.

Dobrowólne dary za towarstwo: z Budyšina: k. Monsignore senior Kučank 3 m., k. J. R. 50 p., d. J. K. 50 p., t. p. N. 50 p., k. J. J. 50 p., H. P. 50 p., M. M. 50 p., K. D. 50 p., P. Malachias 1 m., M. W. z O. 25 p., M. W. z H. 50 p., k. J. Str. w L. 4 m. 50 p.

Zemréty sobustaw: Michał Bobik z Wotrowa. R. i. p.

Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinještej 108,791 m. — p.

K česći Božej a k spomoženju dušow su dale woprowali: farař Tsch. w Schn. 3 m., ze zawostajenstwa wotemrětych z Jaseńcy 3 m.

Hromadže: 108,797 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,145 m. — p. — Dale je woprował: farań Tsch. w Schn. 2 m. — Hromadže: 12,147 m. — p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

K česći Božej a k spomoženju dušow su dale woprowali: K Božomu džěsću: Mikławš Bělk z Radworja 3 m., njemjenowana z Khróscanskeje wosady 50 m., Franc Grubert z Radworja 5 m., njemjenowana z Radworja 6 m., tohorunja njemjenowana z Radworja 1 m., Hańža Dućmanec w Khróscicach 2 m. NB. zapozdžene: na Zurec kwasu w Nowych Boranecach 6 m. 50 p. — Njeh lube Jězudžěcatko ze swojej bójskej maćerju wšitkim dobroćerjam z časnymi a wěčnymi darami nadobnje plaći.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je daril: farań Tsch. w Schn. 2 m.

Za cyrkej w Lubiju: M. Š. 1 m.

Zapłać Bóh wšěm dobroćerjam!

K r a j a n ,

katholska protyka za Hornju Łužicu

na lěto

1894

je w expedicijach „Katholskoho Posoła“ a pola kłamarjow po 25 p. dóstacž.

Žena **korčma** z nowymi twarjenjemi, bjež hospody a wumjeńta, z wobsedźenstwom 50 jutrow je na pschedań.

Wščo dalšce je zhonič w Sulšćecach pola Kulowa cziško 38.

Khwalće Knjezowe mjeno,

Modlitna kniha za katholskich křesćanow wot H. D. — Druhi wudawk, je zwjazany do kože ze zlotym abo rjanym hwěžkowym rězkom na předań za 3 m. w redakciji Katholskoho Posoła.

Biblijske Stawizny

staroho a nowoho zakonja.

Po zrjadowanju dr. J. Schustera a G. Meya

serbscy wudał

Michał Hórnik.

Ze 110 wobrazkami a třomi kartkami B. Herdera z Freiburga.

Su na pschedań w **Budyšćinje na farje** a tež pschěz dobroćiwe expedicije „Kath. Posoła“ so wobstaraja.

Wjazane z tožanym štribjetom 90 p., njewjazane 65 p. Štótž hće je **drožščo** zwjazane měč, móže je tydžeń po štazanju dostacž.

 Pšcipoložene je džensnišdomu czišku **Wopschizeczo a pschispomnjenje** za dofonjany 31. lětniř 1893.

Tohorunja „Zabawna přiłoha“ cziško 1 lěta 1894.

Cziščej Smole rjec knižicziščejnje w macšćinym domje w Budyšćinje.

Katoliški Posol

Wudawa so
prěnju a třeću sobotu
měsaca.

Plaći lětnje na posće a
we knihařni 2 m., pod križ-
nym zvjazkom do domu
slány 2 m. 25 p.

Ludowy časopis.

Wudawaný wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Budyšinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 2.

20. januara 1894.

Lětnik 32.

Drobnostki ze Serbow.*

Ɓ natwarjenju nowoho serbskeho domu w Budyšinje so přecy wjacj krocjelow stawa a na to džěla, zo by so twar sam bórzy zapocjeć mohł. Budyje to krasne twarjenje k čelczi a k wuzitku cyłoho serbowstwa. Jenož pjenjez hišćeje pobrodhuja, tuž budža so tesame bórzy zasy z nowa po Serbach a tež zwonta Serbow zběracaj a hromadjeć. Róždy njech po swojim zamoženju k tutomu wotpohladanju rady něšto wopruje; njech so radšcho jedyn raz mjenje na „Spielbal, husacu abo karpjacu hosćajnu“ dže, — wosebje w času adventa —, dha tajkim wuzitnym wěcam tež sterje něšto wysche wostanje! —

— Ɓ wobzarowanju je, zo Serbja hišćeje jenajti prawopis nimaja, katolscy pisaju hinat a lutherscy tež hinat. Róždy serbski časopis a mnohe z wudatyh knihow so skoro kóžde w hinajšchim prawopisu wudawaja; tohodla jedyn mjez ludom husto prajicj slyšaji: „Ščo to móže to serbski čitacj dowuřnyć, jeni pisaja tak a druzy zasy hinat. To je tola zrudnje, hdyž so zdžělani Serbja někajšeje wopacžneje wosebitoščeje dla za jenajti prawopis zjednocžicj njemóža. By tola wulki čas był, zo so to stanje, a je dha wulke a hewat horliwe a wučjene towarstwo „Macžica Serbska“ we tutej naležnosći cyle njemóčne?

— Serbskeje kroniki dla njech je tež tudy raz spomnjene, zo su runje nětkle žitne placžizny po nětcžisich wobstojenjach tak nizke, kaž ženje přjedy. Želi to dolho tak wostanje, dha budže něotryžkuliz hewat mjenje zamožity abo mjenje intelligentny ratar lědma wobstacj móc. Rórc rožki 9 hr. 30 p. a přšćenj 12 hr., to so w našchim času lědma džělo, hnoj a symjo zapracaji;

* Redakcija chce tudy pichšpomnicj, zo je tutón nastawł serbski bur spjal.

z wotkel potom dań, dawki a druge do hospodarstwa trěbne sem bracz? — Bóh wobradź bórzy zaly lěpše czaſy!

— Mjez towarštwami, kotrež Serbja maju, pobrachuje tola hišćcje serbske wólbne towarštwó (Wahlverein). Hdy bychy tajke hižo předy měli, njeby pschi wólbje na němski sejm zańdžene lěto tajka měsčernica a schmjatanica mjez Serbami nastacž mohła. Skoro w kóždej serbskej wsy hinať wolachu, w jenej konservatiwnocho, w drugej antisemitu a zaly w drugej centrumstkocho kandidata; solidarnoscž (wzajemnosć) a czešč Serbow pak sebi žada, zo po móžnosći jenat wola, tať sebi sterje respekt a nahladnosć pola druhich dobudu. Naschkej časopisaj „Serbske Nowiny“ a „Katholiski Posoł“ drje tehdom po móžnosći za jenocho a toho samoho kandidata pisašćtaj a trubjesćtaj, hacž w „Kholowach cžujesćtaj“, ale to njeje došč, dyrbi tež wólbny wubjerť bycž, kiž agitiruje a wólbne zhromadžizny wotdžerži; hdyž potom tajke žiwe duchy do luda pschindu, dha tutón sterje postha, kaž je so to pschi poslednjeje wólbje na fakski sejm wopokazało, hdyž wschitke serbske wsy nimale jenoškónje jenocho a tohosamoho kandidata, dobroho Serba, wolachu a tať pschězjednosć Serbow tež druhim rjenje pokazachu! To pak běšće pódla naschey serbskeje časopisow plód wólbnocho wubjerkta, kiž bě tehdom dobrowólnje hromadu stupiť, njelutujo cžasa, puczi a pjenjež. Hdyž pak je k tajkej agitaciji mjele pjenjež trěbne, dha tute wudawki za wschě pschichodne pady njemóža zaly cžisami pječžo abo dželacžo njescž, ale předy napomnjene serbske wólbne towarštwó by to derje mohło, dofelž licžba sobustawow by derje 1000 bycž mohła a hdyž kóždy sobustaw lětnje jenož 20 pjenježkow do pokladnich zaplaczki, maju Serbja za wschě pschichodne cžasy a wólbny trěbny fond k agitaciji. — Schťo cžini přenje krocžele k založenju serbskoho wólbnocho towarštwó?

— Posledni džen lěta 1893 wotbu so w Małym Bjełkowje hlowna zhromadžizna Towarštwó Serbskich Burow. Běšće so na nju z jara wschelatich a dalokich serbskich wosadow pschěz 100 burow zeschło, zo bychy sebi zaly raz bliže stupili, so zeznali a wo wschelatich wužitnych naleznosćach serbskoho burštwó mjez sobu wuradželi. Rozmołwa abo debata trajesće pschěz 3 hodžiny, z małymi wumzacžemi jenož samo wot serbskich burow wjedžena. To je pschecy dobry postup; schfoda jenož, zo někotre cyle serbske wosady ani z jenyum mužom zastupjene njeběchu; druge pak móžachu hišćcje swnišcho zastupjene bycž! — Pschězjednosć da swnosć, njepschězjednosć pak šłabi. —

— Zo su Serbja hišćcje nabožny a cyrkwinscy zmyšleny lud, nad tym z cyla hišćcje nimamy dmělowacž; tohodla pak woni tež rady widža, hdyž so wobryad Božich škužbow a cyrkwinste ceremonije dale tať dofonjeja, kaž je to ze starodawnych časow sem waschňo było. Wny laikojo abo nje-duchowni swy tať džakowni, hdyž naschi cžesćčeni knježa duchowni w swjatej škužbje nas pozbėhujaj, a z wjetšcha maja tež laikojo něžne cžucžo za zmyšľ a wažnosć cyrkwinstkich wobryadow. Hdyž na pschiklad na njeđzelach adventa po cyrkwinstkim rjedže so Boža mscha w módrej barbje džerži, kať nutrne potom wosada swoje znate adventske kėrluške spėwasche, napjelnjena z nutrnym počutnym zmyšljenjom horcocho žadanja za zbóžnikom; abo hdyž so na swjedženju Božoho Čžela a w joho oktawje wscho tať džerži, kať je to w naschich serbskich katholicich wosadach wot starodawnych časow sem waschňo było, kať potom nic jeno jazyl, ale tež wutroba ze žiweje wěru spėwa: „D cžłowjeťo, měj kėdžbu to, schťo tudy jo!“ Našle a nic nužne pscheměnjenja bychy runje pola ludu

potorhače stary dobry duch, kajtíž hcedzja dobre časopisy a katholicke bjesady natwarjecz. Jenoz to njech so nowe zawjedze, sctoz cyrkwina wyschnoscz kruzce porucza a tamne wostroni, sctoz wona zafazuje, druge njech wostanje pschi starym a — hdzej so netaf hodzi — njech so tez na ludowe zacuwania dzjwa, pschetoz: Jenoz ton, kiz z luboscju wusywa, budze zasty luboscj znecz! — So rozemi, zo njeje z tutym nastawkom tez zawjedzenjo krasnoho gregorianstoho abo cecilianstoho cyrkwinstoho spewa menjene, ale zawjedzenjo tutoho spewa njech so jenož tam stanje, hdzej so to na wuschitne a dostojne waschnjo wuwjeszcz hodzi.

— Katholscy Serbja maju wot nekotrych let sem wot slawnoho serbstoho katholicstoho duchownoho wudatu rjanu paczerjacu knihu „Bobožny wosadnik“. Kerkusche po nowe knizy a po nowych hlosach spewaju so w naschich serbskich wosadach nekt hjo nimale derje, zda so jenož, zo sebi wschitcy kerkuschnicy nowu knihu hischce kupili njesu, pschetoz prenje znate sctuczki kerkuscha spewaju so tam a sem pravje mocnje, mjez tym zo pschi spewanju dalshich sctuczkw spew poczina slabschi bycz, hdz spewanjjo z hlowy wjac hicz njecha. Juz je k radzenju, zo sebi dobre weczy dla wschitcy, kotsiz rady a wustojnje cyrkwinste kerkusche spewaja, dwē hriwnje wopruja a sebi nowu knihu „Bobožny Wosadnik“ kupja a potom:

Lubi bratšja, spewajczje,
Zo serbski kerkusch njezanbže!

— Slawny, njedawno zemrety convertit „Hannsen“, kiz besche prjedy w Danstey (Danemarku) luthersti duchowny a hato spisowar a wuczenc daloto a scheroto znaty a czelczeny, praji w jenym wot njoho wudatych spisow: „Werny katholic so stacz a bycz, k tomu sluscha wulki dzel werneje poniznosczje“. Zo by tale werna poniznoscz mjez wschitkimi stawami katholicstich Serbow w tutym njedawno nastupjenym nowym leczje dale a bole pschibjerala a so wobkruzila, a woni so za wschitto dobre a wuzitne, sctoz k jich czasnemu a wecznomu zbožu tycz moze, so pschecy bole zahorili, nad tym by so z druhimi derjezmyslennymi najbole tez sobu wjeselik

Wots Truznik z Kulec.

3 Budyšina a Sakskeje.

3 Budyšina. Kaž je naschim czitarjam znate, ma Maczica Serbska, tute prenje towarštwto Serbow, w Budyšinje wulku ležomnoscz na rōzku zwonkowneje lawstey drohi a lawstich hrjebjow. Wschem je dotha nizka khēza, nētczischy „Macziczny dom“, znata. Tež pōblansti wulki dwōr z dothey wysokoy murju zamknjeny sluscha hischce k tutej ležomnosczji. Dawno je wutrobne žadanjjo wschēch dobrych Serbow, zo by na mēczje nētczischey nizkeje a njenahladneje khēze so rjany nowy Serbski dom pozbēhnyk, a wjac lēt hjo hromadžja so pjenjezy na nowy dom. Tola tale zhromadna naležnoscz wschēch Serbow, katholicstich tak kaž lutherstich, je so dotal jeno malo spchowala. Nēhdže 13.000 m. je w tu khwilu za nowotwar nahromadžennyh. Zo by so žadanjjo spēchnišcho k dopielnjenju wjedto, je so wosebity twarški wubjerk za nowy serbski dom w Budyšinje tworik. Spomnjeny wubjerk mējesche sriedu 3. januara w Budyšinje poseđenjo a bē k tomu sobu pscheproschene pschēdšydstwo z wubjerkom Maczicy Serbskeje. Twarški wubjerk wobstoji nētko z tutych 14 knjezow: kantor em. Bartko, pschēdšyda; diaconus Kschizan, pisma-

wjedźer; can. cap. schol. Górnik, farań lic. theol. Zmiş, can. farań Herrmann, farań Kencz-Ketliczaniki, farań Lenik, sejmiski zapóšlanc kubler Kofla, kubler Smoka ze Spytac, kubler Mlynk z Czernieric, dr. Rachel, dr. Muka, kaplan Schewczik. Najpriedy pschjednje so wobliczenjo dohřodow nowoho doma wot dweju Budyškej z ležownosću znateju twarštej mišchtrow Maurera a Benobłkoho nastajene, z kotrejuz je wřěńšci lětne dohřody na 13,800 m. a poslednišci na 13,400 m. woblicžili. Potajkim mohł nowotwar serbskoho doma, jeli ma Maczicy Serbskej wunosić 5 % pschinjesć, 260,000 m. płacžic, wuwjesć pať dyrbať so na puczu submišije za něhdže 150—200,000 m., tak zo by Maczica Serbska kóžde lěto z požcienych pjenjez tójšto wróćo płacžic a tež rjany pjenjez dohřta z nowoho doma za swoje spomojne skutkowanjo dóstać mohła. Přjedy hač so nětko wuradźowasche, na kajke wašchnjo maja so sředki za nowotwar dohřć, postany jedyn sobustaw twarškoho wubjerka a čitanske lisćinu, w kotrejuz wón Maczicy Serbskej 5000 m. na serbski dom wotkaza; tute nadobne wo horliwej lubosći za Serbow swědźace wotkazanjno pschědnyda Maczicy Serbskeje z djakom pschija. Najwažnišce je, zo wosebje našci lubi Serbja a pschězjeljo Serbow zhonja, kajke wotpohłady ma Maczica Serbska z nowotwarom serbskoho domu. A pomocu rozšěrjenja tutech wotpohľadow wobzamkny so, zo ma so hnydom zastoiništwo dowěrnikow Maczicy Serbskeje w Serbach a z wonka Serbow založic, kotsiž maja na wšće wašchnjo za wotpohłady Maczicy Serbskeje skutkowac; podobnje kaž to dowěrnicy abo pjećerjo n. psch. Germaniskoho Muzeja w Nürnbergu z najwjetšim wuspěchom hjo dohře lěta činja. Wosebje maja dowěrnicy nětko najpriedy ryz Maczicznoho domu na puczu swětłocizichcza pschihotujomny z krotkej rozkladowacej rozprawu mjez swojimi znatymi rozšěrjec. Za hłownych dowěrnikow, kotsiž maja w swojich wotrjesach dosahacu liczbju dowěrnikow dohřć, wuzwolichu so hnydom ff. can. farań Herrmann, farań Kubica, farań Lenik, diaconus Ršchizan, fantor Jordan, dr. Muka, rycznik Alfons Parczewski w Kalischu a professor Adolf Czerny. Sředki za nowotwar maju so sferje lěpje dohřć: a) pschěz wšchomójne zběranjo dobrowólnych darow — b) pschěz lotteriju — c) pschěz wudaczo podžělnych lisćinow (Anteilscheine). Wo tutech nadrobnje rozstajanjnych a jenohłójnje pschijatych namjetach dra. Muti chcemy pschidobnje nadrobnišću rozprawu podac; a nětko jenož na to spomnic, zo so hnydom deputacija z tšjoch najnahladniškich sobustawow twarškoho wubjerka resp. Maczicy Serbskeje wobstojaca wuzwoli, kotraž ma pola knježerstwa dowolnosć za zarjadowanjno lotterije a za wudaczo podžělnych lisćinow sferje a lěpje wusfutkowac. Po stónčenju posedženja so hnydom listno wupožoji k zopisanju, kajke podžěle za nowy serbski dom pschitomne sobustawy twarškoho wubjerka na so wzac; pschilubja a hdy te pjenjez Maczicy Serbskej wuplacza. Wot tych 10 hřicę pschitomnych sobustawow zamołwichu sebi sedmjo podžěl po 1000 m. = hromadže 7000 m., dwaj podžěl po 600 m. = 1200 m. a jedyn sobustaw podžěl po 300 m., to je wšcho hromadže 8500 m. Tón samy džen zamołwišchtaj sebi hřicę dwaj Budyškej Serbaj podžělaj po 600 a 300 m. To je dobry započat. Dofelž so tu wo naležnosć, za wšćech Serbow najwažnišću, jedna, kotraž ma pschichodej wo serbskej myšli, serbskej pschězjenosći swědźic, prošmy wšchitkich, kotsiž bjez sředkow njejsu, zo bychu na to abo druhe wašchnjo zhromadnu naležnosć spchowac; pomhali.

Z Gladworja. Tež zańdženy měsac mějesche našca „Bjesada“ zasny swoju porjadnu zhromadźiznu, na kotrejuz najpriedy pschědnyda po zwuczonym

waschnju rozpravu wo najwaznisichich cyrkwinisich a swetnych nowoseczach poda. Po tym wopisowasche knjez wuczer Kral podizoczowanjo a pschesczohonjo katholicke cyrkwoje w Ruskej. Stoncznje jednasche so hiscace wo zarjadowanju zakozenistoho swjedzenja a druhich towarstwomych naleznoscach. — Zato nowe sobustawy zastupichu Jakub Zmij a Jan Polan z Radworja a Michal Czunka z Rhelna. — Pschichodna zhromadzizna budze murjadnje hižo tule, tseczu nje dzelu mesaca. Dotelz maja so na nej losy stazacz a zamozwenja t zhromadnej wjeczeri pschi zakozeniskim swjedzenju zapisowacz, dyrbja po moznosci wschitcy pschinck.

Z Radworja. Dotelz budza w pschichodnymaj tydzenjomaj w Serbach wjach kwasow, dha proshmy z nowa wschē derje zmysslene knježny, zo bychu nje dzitwajcy na nēfotre wumysslene towariscki tola swoju krasnu a czestnu družicu draštu zancz mēle — jeli nēkat czaš dowoli — jenož w nej na kwas schte a z tym hnydom zwontownje pokazate, zo maja prawo na nju. Kat rjane su kwasy, hžez su wschē czestne holcy družki.

Z Rhrōsczic. W zaidženyym lēcze je so w naschēj wosadze narodžiko: 144 džeczi, a to 70 hōlczatkow a 74 hōlczatkow, mjez nimi 9 njemandželskich a 2 morworodženej. Richeženyh bu z nich 13 w Baczonju, druhe pak w naschēj cyrkwi. Wumrelo je 136 wosobow, a to 66 mužskoho a 70 žōnskoho splaha, thowanah bu 10 wosobow w Baczonju, 1 we Wotrowje a 1 we Wujezhdze, tamne pak na naschim farskim pobrjebnischēcu. Pschipopēdanah bu 31 porow, z kotrychž je tu wērowanah 24 porow. Swjatyh woprawjenjow bē tu 13,008, w Baczonju 1180, we Worflecach wošo 720 a w kōschtrje Marijnei Swēzhdze 15,314. Potajim w chēj Rhrōsczjaniskej wosadze hromadze 30,222. Doma wobstaranah bu wot Rhrōsczjanisich duchownyh 234 wosobow.

Z Kamjenca pod Schpitalom budze katholickim Serbam zajimawe: zo je so w minjenym lēcze tu narodžiko a schczenyh 40 džeczi, z tutyh 25 wosadnyh a 15 w pruskej diasporje Rēhdžichowje, hžez so duchipastyrstwo wottud zastara; bēsche 22 hōlczatkow a 18 hōlczatkow, mjez nimi 1 njemandželske (macz tutoho njeje wottud). Zemrelo je 32 wosobow, 24 z wosady a 8 z Rēhdžichowja (11 dorosčenyh a 21 džeczi; 12 bu na wonkownyh pohrjebnischēzach pokhowanah). Ze so potajim 8 wosobow wjacy narodžiko byžli je wumrelo. — Pschipopēdanjow bēsche 11, t. j. 8 chle katholicich a 3 wēschane; wērowani bēsche tu 6. — Do bratrstwa swj. Jōzefa da so zapisacz 350 wosobow, z kotrychž je 6 hižo zasy wumrelo. — Swj. woprawjeni bu wudželenyh 3527, t. j. 658 wjach hacž tamne lēto. Z nich bēchu w Brunowje, hžez je nētko zasy stajny kaplan, 306 a w Rēhdžichowje 10. Domawobstaranjow bē 58. — Pschispomnicž hiscace cwcemy, zo je w žym Komorowje w Pruskej, hžez je na 2000 Polatow, kotřiz bēchu prjedy w swojich duchownyh naleznoscach tež z wulkocho džela na Kamjenc pschipopazani, loni wosebita pōlska fara so zakožila a cyrkej natwarisa, kotraž bu na swj. Domascha swjeczena, tež je tam nētk katholicki wuczer a budze so w 4 wokolnyh schulach nabožna wucžba wudželecž. — Tež w Rēhdžichowje je katholicka wuczetnja z wobhdenjom za duchowneho knjeza nimale natwarjena a cyrkwicžka so hiscace lētsa dotwari. — Tež wosadna cyrkej w Schpitalu wobleka so nowu njewjeszczinsku draštu, t. r. so do chla ponowja, wo czimž budžemy, da-li Wōh, na swj. Marju Madlenu wjacy zdželicž mōc, mjez tym budž wschitkim tym, kotřiz ju schczedriwje podpjeraju, Zaplacž Wōh tōn Knjez! Tym, kotřiz jej to zawidžēja, tež tofamo! Katholickej zjenoczenstwje mamy tu 2, jene za mužskich,

druhe za žónske. — Wošada liczi po poslednim ludulicženju w Kamjencu 600 kattołscy kšćczenych, we wołolnych wsach 200, w Rěhbžichomje bliže 400. Druhe liczenia, jako w Drježdžanškich kattołškich nowinach, su zastarjene a nětk wopacžne. F. R.

Ž Kalbic. W žańdžennym z Božej pomocu dokonanjnym lécze je so w naškej wošadže narodžilo: 35 dječji, 17 hólčzatkow, 18 hólczatkow — 34 w farškej cyrkwi kšćczene, jene z nuznej kšćcženju doma wobštarane; nimo toho 2 mormej narodženej. Zemřelo je 43 wošobow, 20 mužštoho, 23 žónštoho spłaha, 19 dječji, 24 dorosčenych. Bšcipowědanjow bě 19, wěrowanjow 10. K swjatomu woprawjenju je było 6462 wošobow.

Ž Zajeńcy. Tudomna kattołška Bješada mějšeke njeđzelo 7. wulkocho rózka swój 20. žakoženšći swjedžen. Sala Zantec hólczencu běške dołho do časa z wopytowarjami, mjez kotrymiž wošebje wjele mlodocho ludu widžachmy, pšchepjeljena. Bóbla swójby rycerzskublerštoho najenta Šwäfera dyrbinu z dołškich hólčji spomnicž na fl. administratora Libšcha z Bacžonja, katechetu Justa a fararja Štalu z Budyščina, hrodowštoho kapkana a grošinje Theresiju a Moniku Šoensbreich z Worflec a wjacu sobustawow kattołškeje Bješady Kalbicžanške wošady. Žhromadžiznu wotewri pšchědšyda knjez can. farar Werner z Khróšćic, tiž bě z knjezom kapkanom Šicku na swjedžen pšchicšol. Pokazawšchi na wažnočž tajkich žiednocženstwow wošebje w našich čzasach, hđžez bježbóžnicu z mocu wšchón wobštojacy rjad powalicž pytaja, napominasške pščitomnych, zo bychu so hromadžili w tajkich spomožnych žiednocženjach a je tež pilnje wopytowali. Na to hrjachu sobustawy Bješady džiwadło, a to najprjedy krótki serbski kruč „Knjeza domjacoho horjo“ abo „Wšcho dže překi“, šchož so prawje derje lubjelše, dokelž bě pščitomnym zrozemliwe, a petom po někotrych žawodnych šłowach knjeza pšchědšydy blějšchi kruč „Thomas Morus“, historisku truchšohru w 4 jednanjach. Tutón kruč bě jara derje namužnjeny a bu mjenje bóle wot wšchitkich hrajerjow wustojnje wuwjedženy. Knjez kantor Šila z Khróšćic (tiž mějšeke sam šlownu rolu Šeinricha VIII.), je z namužčenjom jenotliwych doščž čježkich rolow bjež dwěla jara wulku prócu mēl. Deforacija za tutón kruč je so dyrbjala wošebje wošowacž dacz. Bšchjemny Zajeńčanškej kattołškej Bješadze mnohe lěta spomožneho škutowanja za pomschittowne čzajne a wěczne žbožo cyšeje wošoliny!

Ž Pěškec. Žańdženu pónđzelo roznješe so po wšy a bóržy do wšchěch wošadow žrudna poměčž, zo je tudomny korežmar Jakub Mlynk na hońtwje z njeđzbnosčju wot hospodarja ze Šmječžec žatsěleny. Bšchi nastajenju wotwlatny so honacz a těšba bu z blizkočže pošna njebočžicžkomu do křhibjeta žahnata: wón wukrawi so na měštnje a wudychny dušchu w pšchěhwatanej šmjerči blizko pšchi Róžencžanškim pucžu. Ž tym stej dwě swójbje do njemurjeknitoho horja štorčzenej: wo žatsělenoho, tiž bě muž w najrjeńškich lětach (40), pšakaja wudoma a šchtyri dječji, z kotrychž je najštaršche 8 lēt; a tež tamón hospodar žwěje čzas žiwjenja horke dopomnječžo na tute hońtwište wješelo.

Ž Wotrowa. W minjenym lécze je so w naškej wošadže narodžilo 15 dječzatkow (loni tež tak wjele), swjatu kšćcženju došta we naškej cyrkwi 13 dječzatkow, 2 doštačteje doma nuznu kšćcženju, 9 hólčzatkow a 6 hólczatkow, mjez nimi lěšja žošy kaž loni 1 njemandželške. Šhomonych bu na našch kěčchow 17 čžetow (l. 8), 4 dječji a 13 dorosčenych, jene z Khróšćanške wošady. Bšcipowědannych bu 10 porow, wěrowaných 6 (l. 7). K Božomu blidu po-

bychu 3135 (l. 3011). Zyrwinski wopory mějachu scžehowach wunošć: za afrikanste mišiony 70 m., jubilejski wopor za swjatoho wótcu 214 m., za Lyonste mišionste towarštwu 117 m., za swj. Józefowe tow. 41 m., za Božiw row w Jeruzalemje 31 m., za swj. Bonifaciowe towarštwu 50 m. a jako dary sobustawow tutoho bratštwu 18 m., za mišioščiwych bratrow w Prahy 18 m., swj. Pětrowy pjenjež 163 m a za diöcešny twarny fond k twarjenju nowych cyrkwoju 157 m. Dale bě tu nahromadžene a wotpóskane za džěcžatštwu Jězusoje 140 m., za serafiki štuk lubošče (k wocžehnjenu křudych a wopuščeženych džěcži) 32 m. a jako wopor za marijanski zwjazk wopora Božeje mišče w Ingolstadt 26 m. Wunošć móšniczi muczini 211 m., wšcho hromadže potajim 1288 m.

3 cyloho swěta.

Němska. Biskop Józef Weyland w Sulda, kotrohož bě psched króttim Boža rucžka zajala, je nětko w najšmanšich lětach zemřel. Njebohi je w žiwjenju hižo wjele činił za křude cyrkwoje, kšchěcžanske wustawy, khorownje a t. d., a je tež w testamentě swoje zbytkne zamoženjo runje tak w kšchěcžanskej lubošči wotkazal. Bóh njech jomu we wěčnošći zaplaći!

— W němštim sejnje dale jednaja a sebi hlomu lamaja dla dawkow. Financny minister Miquel, tak mudry a džěkawy cžłowjež hač wón sam na sebi je, tela njemóje swoju reformu dawkow pschěcžiščěcž, z kotrej sebi telko wjac dołhodow nadžija, kaž nowe wojeřštwu žada. Tola sami joho pschěcžišjo, narodnošwobodni, košiz běchu tak zahorjeni za wojeřšti namjet, šo nětko tež dawkow wobaraja. Wjěšče dawki na wino su hižo šforo kaž pschepadnuše, a ščo wě, kaž z tobakom budže? Runje w tykšle dnjach šo wotym jedna, a přenje dny na nowy tydžeň trašć k přenjomu razej k wotšfowowanju pschindže.

Rakuska. W Čechach šo tež prawje muczi. „Młodži Čějšča“, to šu liberałni, hižo dołho z knježěřštwom špokojom nješu, a w cžětkim krajnym sejnje a w rakuštim wulkim sejnje šu zapóššancy „Młodych Čěchow“ husto šo jara njelubozni wopokazali. Wše hóršče hišćje je tajne towarštwu, kotrež běchu nětkoši z najmłodšich sebi založili. Towarštwu mjencowachu „Dmladina“, t. j. womłodžina. Čechy cžle cžłowješe towarštwu a tež knježěřštwu „womłodžic“, pscheměnicž, a byrnje z dynamitom byšo. Tak šo woni mašo roz džěluja wot anarchiřštw. Jedny ze sobustawow bě, kaž sebi druzy myšlachu, wobzamknjenja jich tajnych pofedženjow pschadžil, a woni šo bojachu, zo mohšo šo to hišćje huščiščšo štač. Tuž wobzamknychu, zo tutoho, wěštoho Mrvu, njelšćódnoho ščinja. Dwa sobustawaj bušhtaj postajenaj, Mrvu moricž. To wonaj tež runje Boži wječor štučiščšaj. Nětko šu wščitke sobustawy psched šudniřštwom. Wšchepytanjo jich bušhtajow pofaza, zo šu štraščni: došelž šo na mnohich městnach dynamit namaka. — Runje w tykšle dnjach budža wšchitcy, wosebje pak merdarjo a jich pomocnicy, wotšudženi.

Naležnosće našoho towarštwu.

Sobustawy na lěto 1894: kk. 71. Handrij Guda z Hornjeje Kiny, 72. Jakub Křižank z podhroda, 73. Marija Pjetašowa z Drježdžan, 74—76. ze Židowa: Michał Hejduška, Marija Pjetašowa, Marija Zmijowa, 77—80. z Budyšina: Mikławš Schäfrig, Hana Buček, Jakub Laukus, Khata Pawliček, 81. 82. z Kulowa: kapłan Jan Šolta, wučer em. Jakub Šolta, 83. Mikławš Megl z Delnich Sulšec, 84. Madlena Dučmanowa z Hněwsec, 85—90. z Khróšćic: can. farař Jakub Werner, kapłan Bernard Hicka, Jurij Herrmann, Michał Hojeř, Michał Holka, Hana Hejdanec, 91. Mikławš Hicka,

wučer em. w Pančicach, 92. Michał Póžer z Lusča, 93. 94. ze Zejic: Jakub Domš, Madlena Cyžec, 95. Jakub Žurich z Wudworja, 96. Marija Kralowa z Jaseńcy, 97. Michał Branc z Noweje Wjeski, 98. 99. z Ralbic: Jakub Nuk, Mikławš Čornak, 100. 101. z Nowoslic: Jakub Pječak, Jakub Jaslawk, 102. Jakub Libš z Wunjowa, 103. Mikławš Just z Noweje Jaseńcy, 104. Franc Gähler ze Zajdowa, 105. kaplan Mikławš Jawork w Njebjelčicach, 106—111. z Radworja: farski administrator Mikławš Žur, wučer Jakub Kral, Jan Zynda, Michał Pawlik, Jakub Holbik, Jan Pjetaš, žiwnošcer, 112. 113. z Kamjenj: August Helas, Mikławš Winař, 114—116. z Khelna: Ernst Cymer, Jan Krawc, Michał Čunka, 117. 118. z Boraneč: Jan Zynda, Hana Kubařikowa, 119. Mikławš Kubaš z Khasowa, 120. Michał Žur z Lutowča, 121. kaplan Mikławš Zarjenk w Chemnicach, 122. Jakub König w Drježdžanach.

Sobustawy na lěto 1893: kk 519. Marija Grohmanowa ze Židowa, 520. Michał Domaška z Duvrjenka, 521. J. Kubaš z Hóska, 522. Jan Šiman z Němcow, 523. Jan Hančko z Rachlowa, 524 - 526. z Haslowa: Jan Valten, Jan Knebl, Hana Zmijowa, 527 528 z Wudworja: Jakub Žurich, Haňža Šerakowa, 529—531. z Khróšćic: Jurij Herrmann, Michał Lebza, Jurij Walda, 532. Jakub Domš ze Zejic, 533. Jakub Hejduška z Hórkow, 534. Jurij Sopa z Prawoćic, 535—540. z Ralbic: wučer Jurij Šewčik, Mikławš Blažik, Jakub Šwejda, Pětr Bräuer, Jakub Nuk, Michał Čóska, 541. 542. z Nowoslic: Mikławš Lebza, Hana Glawšowa, 543—547. z Konjec: Jakub Kral, Pětr Čornak, Hana Bukec, Marija Lebzowa, Mikławš Bjedrich, 548. Madlena Wowčerškowa ze Šunowa, 549. 550. z Koslowa: Jan Pjech, Jakub Kilank, 551. Pětr Žurk z Łazka, 552. Mikławš Korjenk z Trupina, 553. Madlena Kučanec, albertinka w Drježdžanach, 554. Jakub Bart ze S. Pazlic, 555. kaplan Mikławš Jawork z Njebjelčic, 556—559. z Bronja: Mikławš Kopr, Michał Libš, Mikławš Wencl, Mikławš Rječk, 560—564. z Kamjenj: Pětr Paška, Mikławš Rynč, Mikławš Cyž, Mikławš Wićaz, Jakub Bömak, 565—573. z Radworja: Pětr Kurjo, Hana Lišcyna, Jan Rječk, katolske kasino, Jan Lorenc, Mikławš Bělk, Michał Čemjera, Jan Grubertec, Jakub Delan w aleju, 574. Karl Jřenik z Khelna, 575. kaplan Mikławš Zarjenk w Chemnicach.

Sobustawy na lěto 1892: kk. 683. Jurij Herrmann z Khróšćic, 684. Mikławš Bjedrich z Konjec, 685. Madlena Wowčerškowa ze Šunowa, 686. Jakub Bart ze Serb. Pazlic, 687. Michał Čemjera z Radworja.

Sobustawy na lěto 1891: k. 721. N. N.

Dobrowólne dary za towarštwó: T. S. B. w Ralbicach za nawěštki 2 m., H. G. 35 p., M. Š. 50 p., J. Š. 50 p., J. Š. 75 p., M. M. 10 p., J. L. 75 p., J. L. 50 p., M. J. 75 p.

Zemřety sobustaw: Marija Grohmanowa ze Židowa R. i. p.

Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinještej 108,797 m. — p.

K česći Božej a k spomoženju dušow je dale woprowal: njemjenowany z Budyškeje wosady 1 m. — Hromadže: 108,798 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,147 m. — p. — Dale so woprowali: Třo bratřa z Njebjelčic 3 m. — Hromadže: 12,150 m. — p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

K česći Božej a k spomoženju dušow su dale woprowali: Marija Jěrhec z Lutowča 10 m., na Brykcec a Koprec kwasu w Radworju 60 m. 25 p., z Budyšina 2 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

staj dariloj: adm. P. T. N. w R. 9 m. 62 p., M. J. 1 m.

Za cyrkej w Lubiju: khuda skužowna z Wudworja 2 m.

Zaptać Bóh wšěm dobročerjam!

Za jenoho kruwarja pyta so hnydom abo k jutram skužba pola katolofstoho bura. Šhadlicza je 15 lět stary, syrota, katolofski, němstoho rodu. Šchtóž chcył sebi tajkoho pschistajic, zhoni dalšce pola

Michala Šokle w Khróšćicach.

☛ Š dženjnischomu čjístu je pschidata Zabawna priłoha „Katholskoho Posola“ čjísto 2.

Čištkec Šmarjec katolofšćecerje w macicjnym domje w Budyšćine.

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnju a třecu sobotu
měsaca.

Plaći lětnje na pósće a
we kniharni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Ludowy časopis.

Wudawany wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Budyshinje.

Redaktor: Jakob Skala.

Číslo 3.

3. februara 1894.

Lětnik 32.

Něšto za staršich.

Róžde džězo narodzi so w hrěšce. Hdyž so tutón hrěch drje tež w swjatej křczenicy jomu woda, wostanu tola pschecy wěste scžehwki w jeho duschi, kotrež, runjež same khoroscje njejsu, tola lohko ke khoroscjam wjedu. To je zła nahlilnosć, kiž w kóždej cžłowjecej duschi leži a so husto hižo zahe pokazuje. Sčto njeje hižo widzał, zo so hižo džězo na macjerahmaj rukomaj noschene hněwa a zlobi, hdyž so jomu wola njestanje. Z dalschimi lětami wustupuje pschecy wjacj tajkich zlych nahlilnosćow a požadosćow, z kotrychž lohko woprawdźite brachi, zle pschwučenja a hrěchi nastawaja. Prawje ma tohodla swjate pismo ze słowami: „Myśle cžłowješeje wutroby su t žłomu nahlilene wot młodosće“.

Wšesćžanske wocžehnjeno dyrbi nětko so za to starać, zo tute khoroscje w džěscowej duschi hižo w spocžatku potkóczy abo su-li hižo zesthadžate, na wšchě móžne waschnjo wustrowja. To pať dyrbi so hižo zahe započimacž, hewať je njemožne. Stare sčtomy njehodža so ani zhibowacž ani pschadžowacž. Wšchede wšchem maja wězo staršich na to hladacž, kotřiz na swojich džěcžoch město Bože zastupuja. Kaž lékař, ke khoromu powołany, tutoho najprjedy krucze wobkedžbuje a pschepytuje, kajeje khoroscje ma, tať dyrbja tež staršich, duschi-
lěkarjo swojich džěcži, na to džiwacž, jich brachi a zle nahlilnosće zeznacž.

Na tym pať Bohu žel cžasto pola staršich brachuje. Sčtož je na jich džěcžoch rjane a lubožne, za to maja woni jara dobre woczi a widža tu husto wjacj, hačž tu woprawdže je, za to pať su za jich brachi cyle slepi, a njechadža je samo z wotpohladom widžecž. Tež je wjele staršich, kotřiz stabošč swojich džěcži zeznacž njechadža.

Žich slepa lubosć jich zamjeduje, zo maja swoje džěcži za dospołne stworjenječta, za małych jandžekow. Z tutej wopacžnej lubosću zjednocža so wěsta hordosć, „kóžba macž chce najrjeńšche džěcžo mječ, kóždy nan křwali

swojoho syna". To drje počahuje so pschede wschëm na zwonkowne napohlady džělczo, pschenjeje pať so potom lohko tež na duchowne dospołnosće. Džěczi su džěn tak rjec džěl swojich starschich, a kaž cškwjel sam swoje brachi rad njewidži, tak tež nic te swojich džěczi. Samo wěsta lěnosć a njeroda je tu druhdy sobu pódla, starschi znaja swoju winowatosć a wědža, kajtu zamokwitosć maja, zo brachi swojich džěczi po wóznosći wotstronja, cžinja pať tak, kaž tamny znaty ptak, kiž mēni, zo joho njeplcheczeljo njewidža, hdyž swoju hłowu do pěsta tykne, tak zo jich sam wjacj njewidži. Tak wěnja tež tajcy starschi, zo su džěczi bjez brachow, hdyž woni sami na nje njeđžiwaja. Mnogy wudawaja samo hrěchi swojich džěczi za dobre samotnosće a jim płaczi skowo profety: „Wěda wam, kiž wy dobre žto a žto dobre mjenujecze“.

Wjele starschich njezatombži jenož za brachami swojich džěczi pytacz, ale nochedža tež cžerpjecž, zo jich družu na nje kědžbnych cžinja. Po prawym dyrbjeli za tajku skužbu kšchělcžanskeje lubosće džakowni bycz, dokeľ družu, kotřiž njejsu pokni wopacžneje lubosće napscheczo džěcžom, jich zadžerženjo lěpše rozsudžeja hačž woni sami a potom, dokeľž jodžěczi za křhibjetom swojich starschich husto hinať zadžerža hačž psched jich woczomaj. Někotři maja samo křutu winowatosć, zo starschim brachi jich džěczi wozjewja, na psch. duchowni a wuczerjo a cžinja to ž wjetšcha tež swědomicze. Čhedža pschi tym jenož žbožo starschich a džěczi. Město toho pať, zo za dobre wotpoħladanjo džat a pschipožnacžo dōstanu, dyrbja ž wjetšcha nazħonicž, zo starschim njejsu nicžo k woli cžinili.

Wěstym starschim njemōža so brachi jich džěczi dochta prajicz, bjez toho, zo bychu sami ž tym ranjeni byli. Kōždy, kiž ma w tym nazħonenjo, wě, tak wěrne skowa su, kotřež je něhdy skawnj wuczer prajik: „Sym maľo hdy ze starschimi, wosebje ž macžerjo wo brachach jeje džělcza rycžecž mohť, bjez toho, zo by so jeje macžerška lubosć ze wschěj mocu napscheczo mi wobaraťa. Tuta wopacžna lubosć ž wjetšcha dochta k pschewinjenju njeje. Skoro kōždy křocz, hdyž sym naně abo macžeri, samo najrozomnišchimaj, wo jich synu wěrnosćž prajik, sym džěl jeju prjedawšcheje dowěry žhubik.“

Tak woprawdže je. Starschi mēnja, zo cuzy jich džěczi doseč njeznaje. Želi pať so jim něšto wozjewja, šchtož so přecž njehodži, dha pytaja to zamokwicž a porjenšchicž, abo wědža hnydom tak wjele dobroho wo nich powědacž, zo so tamny jenucžki brach cyle žhubi. Husto storkaja jich brachi tež na to, zo su zamjedžene. Čdyž so na psch. wuczer na toho abo druhoho pohōrřkuje, zo je lēni abo worakawy, dha hnydom řeka: „Ĥaj, Ĥaj, susodowy hōlc, tōn nam naskohjo cyle kažy, njedyrbi pať wjacj ž nim wobřhadžowacz“. Dže-li wuczer potom k susodej, řkŷchi tosamne, runje na wopak. Woprawdže je jedyn tak dobry kaž druhi. Druhdy so tež starschi po žacžju wjetšela, hdyž jim wuczer brachi jich džěczi praji a prošča joho, zo by jim prawje „řholowy namērik“; poždžišcho pať mōže potom žħonicž, kať su jomu tola po prawym joho skowa jara za žto wzali.

Samo tajkim starschim njehodži so cyle wěricž, kotřiž sami na swoje džěczi řkorža. Ž wjetšcha woczatujaja, zo budže je tōn, ke kotromuž na nje řwarja, řħwalicz, a hdyž to ž dobrym swědomjom cžinicž njemōže a toħodla jich řkoržbam pschihłosuje, dha je sebi řjenje ž nimi řkažyť. Wuczer mi powědasche, kať řěšche jōnu jomu wosobna macžer na swojoho syna řkoržila a joho brachi wschitke wěrnosći wje mjenomala, kajkež řěchu; wuczer řasche ji we wschēm prawje mēcž, a myřtešche sebi, „to je tola rozomna macž“. Poždžišcho žħoni,

taf bëiche so tamna macz hórshita, zo wuczer wo jeje snyje taf hubjenje myśli.

Tofame, schtož wuczerjo, nazhonja wëzo tež duchowni, hdyž staršchim brachi jich džečzi wozjewjeja. Wëzo njeje to za staršchich nicžo zwjeselace, zo na swoje džečzi storžicž styscha, ale zo su na toho, kiž to ž najlëpšchim wotpošladanjom čžini, hnëwni, zo na joho dobru radu njebžiwaja, haj, zo samo runje nawopacžne čžinja, to dopokažuje tola, zo dyrbja jara zaslepjeni byčž. Požbžišcho potom hušto tajcy staršchi swój njerozom spöznaaja, ale Wožu žel hagle potom, hdyž je pozdže a hdyž su jich džečzi hižo do zjawneje hańby pschischke. Haj, „schtož njecha posluhacž, dyrbi czucž“. (Potracžowanjo.)

Stawizna.

W Zitru (Milstrich) pola Kamjenca stoji hiščacžne džensa jara stara Boža martra, na pucžu, kiž ž Sitra na Kamjensku drohu wedže.

Wo teje Božej martrje, kiž tam stoji, mi mój njebočžicžki nan, hdyž bëch ja hiščacžne mažy hólčžecž, takle powëdasche:

Sitro bë katholicka wješ; w schësnatym lëtstotku pschizwa pať tež Sitro lutherisku wëru.

Za Boža martra bë jim potom na pucžu, znamjo postorka, tohodla so rozryčžowachu, taf móhli ju wotštronicž a ž woczow pschinjesčž. Gmejnški pschëdstojicžer da tohodla wschëch hošpodarjow k sebi do hromady powoľacž. Nětko so wo tym rucžesche, hđže a na kajke město bychu swjaty kščiž ž woczow wotwjescž móhli. Ščónčžnje sebi wurabžichu, zo čcedbja swjecžo wufopacž, do tonidka dowjescž a že zemju zamjetacž, zo njeby ženje wjacy na swëtto pschíščko. Na to pať wustupi jedyn čžescženy starc a praji: „Ža moju wolu k tomu njebam“. Wschitcy so starcej smëjachu woľajcy: „Na tebye posluhacž njebudžemy, wschat smy wjetsčina“.

Nazajtra so sta, kaž bë wotryčžane. Swjaty kščiž bu wufopany, do tonidka dowjezeny a tam ze zemju zawalany. Tšecži džen rano šchorje gmejnštomu pschëdstojicžerjej najrjenšche ščocžo w hródži, prjedy hacž bë so džen nashilil, pany a bë mortwe. Nazajtra rano šchorje druhomu susodčo najrjenšche ščocžo, prjedy hacž bë so džen nashilil, pany. A to džesche taf wot jenocho susoda k druhom, wschudžom najrjenšche ščocžo zahiny, hacž dońdže k starcej, kiž bë praji: „Ža moju wolu k tomu njebam“. Tohole starca bë nježbožo pschëstocžiko. Nazajtra rano šchorje zasy pola joho susoda najrjenšche ščocžo.

Wschitcy nětko jasnje widžachu, zo je wotštronjenjo swjatoho kščiža jenicžka wina toho.

Wschitcy nastročženi pschindžechu zas k gmejnštomu pschëdstojicžerjej a kóždy hošpodar bë za to, zo dyrbi so kamjen a Boža martra zas do staroho blaka wrocžicž, a ponowicž. Ž dobom zasy zasta šchoroscž.

Hdyž ja nětk wotročženy do Kamjenca pucžowach, a hdyž bëch Sitro pschëstocž, dha pilnje wokoło so hladach, hđže tale drohotna Boža martra stoji. Dohko njetriebach pytacž, bóržy ju wuhladach; tu nětk zastach, bë mi taf džiwne wokoło wutrobny, a nutrníšcho prajach, swoju hłowu wotkrywšchi: „Budž ščwaleny Žëzus Šhryštus!“

Kaž sym požbžišcho nazhonil, su dobročzerjo tute swjecžo wot toho čžasa wjac trócž wobnowicž dali. Š poľdnju wisa na nim znamjo naščohoho Žbóžnika na kščižu, k poľnocy pať džerži bolosčžiwja maczer swojoho ľubowanoho syna na klinje.

3 Łużicy a Sakskeje.

3 **Źjebjelszczic.** W zańdženym lécze bu w našcej cyrkwi 17 mandželstkich dźěczi křichczenych, z nich bě 10 hólczatkow; zemřelo je 11, mjez nimi bě 7 dorosłychnych; pšchipowědanjom bě tu 5, a tudy wěrowanych 4 porom. — K swjatomu woprawjenju pobu 3600.

3 **Zasěncy.** 3 jeneje poslednich zhromadźiznow našceje katholiskeje Bjesady chcemy tudy rozprawu woziemić, dokelž bě w njej wo runje jara waznej naležnosći ryci. Wo ryci wšednydy knjeza kanonika Wernera rycěšce k. Just z Zasěnců nimale takle: Dokelž je tu runje tójšto młodych sobustawow pšchitomnych, mam to za dobre, zo słowcžo wo załoženju našchoho towarštwowa poruczu. Pšchi załoženju wupraji so jako hłowna zasada podpjeranjo knjezow duchownych a sřechowanjo cyrkwinškich počinkow. Spóźnamam podpjeru našich wjeledostojnych duchownych a cyrkwinškich wachnjow w tym, hdyž swojich k. duchownych w jenej wěcy wosebje zastupujemy, w tej, zo so wšchelako pšhecziwo katholškim duchownym piša, zo su njeznajštwi a niepoštojni pšchi załoženju měšchanych mandželstwow, hdyž kóždy krócž kontrakt žadaja a t. d. Hdyž nětko my nanažo tomu zadźěwacž pytamy ze słowom a dobrym pšchitkadam, njecžujemy dha so k tomu pomohani? Kaž nužne tola je, zahe na to kedybliwych cžinicž tajkich, kotřiž trjebaj lohtomyšlne znajomštwowa započijnaja. Wobhladajmy dha sebi bliže tajki dom, hdyž je šnadž školski dźěl, ja mēnju macž, katholška. Kaž to budže z njej, z modlenjom na kolenomaj rano a wječor a z druhimi katholškimy winomatocžemi? A hdyž nětko dźěczi pšchitku, takte budže potom jich katholške wocžehnjeno? Wo tym njecham rycěcž, to budža našci k. duchowni najlěpše wědžecž, što z tajkich dźěczi budže, hdyž do wučby pšchitku. Nětko drje wo domje abo bóle we wutrobie tajkeje maczerje někotra zrudoba nad lohtomyšlnocžu jeje młodosče wotuczi — ale nětk je pozdže! Pozdžišcho zastupi trašč hiščcže wjetšce pšhecziwjenjo, hdyž šnadž dźěczi wěru zacpiwaja, tež podobne znajomštwowa pytaja. Njebudže macž dyrhjecž hórke šlžy pšakacž, ma-li hiščcže wěru? Se-li paž wolimšnyša, dha je to hiščcže hóršči ščehwš měšchanoho mandželštwowa, kotryž trašč budže hiščcže na smiertnym kožu, a tehdom najhórje, zacžuwacž. A hdyž ščoncžnje jeje dźěcžo so z měšchanym mandželštwom zwjaza, hdyž budža dźěczi nětko hinasce, a hdyž dyrbi wona tak na starý džen wot pšchichodneje džowki abo pšchichodnoho syna hladacž: tak budže jej to cžinicž, kaž so jeje katholška wutroba z tym roztorcha! Zawěno, je nužne, zo w tutej wěcy ze słowom a ze škutkom, tež z dobrym pšchitkadam druhich sobucžowjelow pomhamy wottraščicž wot kroczele, kotraž dyrbi jim w cyłym dalšchim žiwjenju wjele zrudoby, wjele njeměra pšchitowacž. J.

3 **Peniga.** Tudy buchu wot nowoho lěta sem porjadne mišioniske kemsche załožene. Tešame budža so 4 krócž za lěto w tudomnej hrodowškej kapačcy hrabje Ščōnburga wotdžeržecž, kotryž tež pjenježne wuložki zapšaczi. Šižo w l. 1890 bu tu nabožna wučěrnia z 22 dźěcžimi wotewrjena, kotraž paž bu w l. 1892 dźelena, dokelž so w šujodnym mēcže Rochlicach wosebita nabožna wučěrnia załoži.

3 **Kulowškeje wosady.** Tudy ščelju Wam krótke dopomnjeńki na šwjedžen šwjatoho martrarja Boščjana. Wazny to džen. Su drje wščitke šwiate dny cyłoho lěta, kotrež je našcha šwjata katholška cyrkej šwjećicž porucžila, wazne. Kaž wšcho druge, štož wona postaja, wubudža našču cželcžomnocž rjaný wěnc šwjedženjom cyłoho cyrkwinškoho lěta. Tak tež špomnjeny šwjatý wosebitu kedybnocž na jo cžehnje. Tu w Serbach, wosebje w Kulowškej

wosadže, su so wšelake stare dobre waščnja zdberžale, kotrež na to pokazuja, zo je tu wopravdže zle byčž dyrbjało, hdnž našci wótočojo tole lubjachu. Ze tu wjacy wsow, zo so runje na swjatoho Boščjana k zhrmadnym paczerjam zeńdu, tak w Hofu, Roczinje a druhdže. W Salowje so džen swjatoho Marka 25. meje wjejni k próstnomu wobšhadej zeńdu; tak tež w susodnych Sullschecach, Dubrientu, w Němcach widžach na swjatoho Marka wjesnych wočoło polow kšodžicž. Tak ma kóžda wjes swojoho patrona wuzwolenoho, ke kotromuž so wo zastupnu próstwu woča. To je zawěscje rjane waščnjo. Tež našče městacžko Kulow ma swoju „nobl gardu“, towarštvo tšelnikow, swjatomu Boščjanej poswjećene, a tudomna farika cyrkej ma rjenje zdebjeni titularny woltar, na kotrymž stoji statuwa swjatoho Boščjana z kŕokami potšelanoho a swjatoho Fabiana z bamžow-skej tiaru na hłowje zdebjenoho. — Dowolam sebi tu próstwu wuprajicž, zo hcpli tola našci lubi Serbja tamne pobožne sluby, kotrež mohle so „prastare“ mjenowacž, wšchudže pravje swěrnje wobkędžbowacž. Tu mohlo so prajicž, zo je so jara wjele bėdnoscžow a wšelakich kšoroscžow do našchoho serbskoho kraja dobnymacž pocžalo, a zo je tohodla wjacy potutnoho ducha trėbne. Njech tola dobri kšęscžanscy staršci wosebje svoje lubusčki pilnje napominaja a je k swjatomu Boščjanej so wucžekacž wucža. Tež móhli zas tu a tam Serbja svoje noworodžene dječži tamnoho swjatoho mjena w swjatej kšęcženčy dostojne ščimicž, hdnž je Bosčjija wukšęcžicž dadža.

M. H.

Ze **Zloho Komorowa**. Na swj. Domascha 21. dec. zaridženoho lėta bu tudy nowa katoliška cyrkwicžka poswjećena. Pšched 10 lėtami pola naš wo katolikach mało wėdžachu. Šakle pšched něhdže 6 lėtami bėčke so w tudomnych fabrikach a wočołožacnych podkoptach tojščto katoliških Polakow zasjhdliko. Tohodla so sta, zo na próstwu katoliškoho fararja w Šródku z Wudyschjina katoliški duchowny, kiž bė pólskeje rycje mócný, k nam pščińdže a něščto křočž Bože služby wotdžerža. Tola buchu bóržy potom porjadne mišioniske Bože služby založene, kotrež buchu nětk z Šródkta wobstarane, a pšci kotrychž so podľa němškoho tež pólski přėduje. Wudželenjo swjatych sakramentow a pohrjebu pól so ze Šchpitala pola Kamjenca wobstaraja. Šnydom po založenju mišioniske stacije so hromadženjo za twar cyrkwicžki zapocža, a je so tak zbožownje wuwjedto, zo mamy nětk hižo, byrnje mafy, tola samšny Boži dom.

Kr.

3 cyloho swěta.

Němska. Sobotu 27. januara swjećesche so w Barlinje a w cykej Němskej narodny džen kejžora Wilhelma II. Wjele wjerchow, mjez nimi tež našč kral Albert, bėchu w Barlinje. Ale ščtož tutón džen wosebje wuznamjenja, je to, zo starý kancler, přjedownik hrabje Capriwi-a, wjerč Bismark, tež k zbožopschecju džen přjedy do Barlina pščińdže. Wjerč Bismark, kotrohož móčna ruka bė Prusku tať wysoke wuzbėhnyka, a prustim kralam kejžorlki trón a mjeno a prawo nad cykymi němstimi krajemi pšči-hotowaka, a kotrohož přjedawšci kejžorowje tohodla pšče wschu mėru čšęscžachu, bu pozdžišcho nadobo ze swojoho zastojnstwa wotštronjeny. Tši lėta bė něfo na swojim kuble w poľnoćnej Němskej. Tola nic čžijše. Pščez něfoťre nowiny, wosebje pščez „Hamburger Nachrichten“, wón knježerstwo stajnje swarjesche a hanjesche. Pšci joho wulkim pščiwiřtu po cykych Němcach to knježerstwu a wosebje joho nastupnikej lube byčž njemóžesche. Ale njehodžesche jo nicžo čžimicž. Tohodla hcysche so kejžor hižo na žymu, hdnž bė Bismark

ffhorjet, z nim zjednać, jomu jedyn ze swojich hrobom nad Rheinom postćizejo. Tola tehdom hiščće niczo njebu. K swojomu letušcomu narodnomu dnjej, kiž bē z dobom 25 lētny wojeriski jubilej, kejzor Bismarka z nowa k sebi do Barlina pšcheprošy. K Bismark džen prjedy, 26. januara, pšchipošdnju tež pšchijēdže. Wón bu pšchijaty a czěščenny, kaž so to bewať jeno kralam stama. Wjeczor pať hižo zasy Barlin wopušćeži. Tola staj so kejzor a Bismark zasy zjednaťoj, trašč tež nětko wěcne poroťowanjo pšchecziwo knježerstwu pšchěstanje.

— Druhe wobrazy z Barlina su maťo zwjeseľace. Liczba tajkich, kotřiž su bjez džěka a tať tež ze swojimi bjez khlěba, pšchecy roščje. Ze jich wscho hromadže na sto tysac. Socialni demokratojo so naležnje prócuja, tutyh na swoju stronu došćać, jim za pšchichod złote hory lubjo. Wbožy a hlōdni ludžo wscho wěria a so tať zawjescž dadža. Čžasto so wulke zhromadžižny wotmēwaja. K swojej samnej šćhodže pšchěhladali su so pať Barlincy pólcajomje. Hdyž jónu džěľaczerjo z czřjōdami z tajteje zhromadžižny džěchu, so chle potornje zadžeržo, pšchijěchachu pólcajomje a z wucžehnjenyimi telakami do czřjōdow bijachu, jich hrōžno honjo. Koho tajke nješto njepali, hdyž je so mērnje zadžeržať a niczo pšchecziwo zakonjam njeľfucziť? Džiwačž so nje-ťřebamy, zo pšchi tajtej nuzy a potom pšchi tajtim zadžerženju pólcajstwa množy k socialnym demokratam pšchistupja.

Wuherška. Hłowna zhromadžižna wuherških katholicow je doľoncžena a je so wulťotnje poradžiła. Liberalne, pšchecziwo cyrkwi nje- pšcheczelne knježerstwo, wosebje w poslednim čžasu pod ministrom Weckerle, chce prawa cyrkwie we Wuherškej podkľōcizěť. Tohodla su so katholicowje zhromadžili, zo bychu swoje swjate prawa šćitali. Za sama zahorjenoscž, kaž něhdy katholicow w němskich krajach pšchi zapocžatku „kulturkampa“ — kaž so tudy pokazaja —, tež wuherških katholicow napjelnjuje. Daj jim Wōh, zo bychu w tym wutrali, a tež telko, haj hiščće wjac dobyli, kaž němscy katholicowje.

Italška. W cħlym kraju, wosebje pať w Sicilškej, su wulke njemēry. Italška chce danke powyhćicž, wobhdlerjo njechadža a njemōžaja pľacžicž. Čžasto su tam hižo male bitwy mēli, hdyž bu pšchecy něšto mortwyh a wjele ranjenyh. Nětko su do Sicilškej něšto regimentow wojakow wjac pōľkali, zo bychu tuczi zběžľ podežišćeželi. Tola so skoro zda, jato by to zapocžatľ revolucije byl. Tež bjez džywa — pšchi tajtim knježenju!

Francōzška. Francōzsky džěľaczerjo, kotřiž bēchu swojich italških sobu- džěľaczerjow morili, bychu bjez kħostanja swobodni prajeni. Samo francōzške nowiny so z džěla za to hańbujaja, italške pať su, kaž so samo rozemi, poľne hñewa. — W Parizu pať je sudnistwo Baillanta, kotřyž bē w komorje bombu czjilnyľ, k smjerczi wotšudžilo.

Serbiška. Wľobodomu kralej Alexandrej, kiž pšchēd něťotrymi mēšacami swojich ministrow zajecž doľ, a so sam za „wulťolēťnoho“ wupraji, a wot toho čžasa sam knježeshe, so tola knježenjo wosebicze wjac njelubi. Ze so pšchepo- kazat, zo k tomu wjac ľsuschaja, byžli na trōnje sedžecž ze zľotym sceptarjom w rucy. K tež za kraj to njemōže zbožo byčž. Praji džen hižo swjate piľmo: „Wēda krajej, kotrohož kral je džěćo!“ Sydomnacželēťny kral tež so nje- mōžeshe z wuzľoľcžow wunamakacž, do kotřyhž bē za křōťki čžas pšchichōľ, a tohodla swojoho nana, prjedawšchoho krala Milana, na pomoc prošeshe. Tutōn, hacžrunje jomu zakonje zafazujaja, so do Serbiškej hdy wrōcizěť, pšchin-

dže, a nětko synej z radu k pomocy stoji. Wón džěn dyrbi kraj a lud najkhamiščo znač. Tola, šhto wobaj wupjeczetaj, je njewěšte. Wjele nadzije na zbožowny pschichod nimataj, dokelž tež z financami hacž nanajhubjeniščo stoji. Krajni zastojnicy a wojeršcy wyschšchi hižo huščizichu wjac njewoža swoju mždu dóstacž. Tajke podawki su čjasto zapoczaj revolucije.

Z afrikanskih kolonijow. Němsta so zda sobu najmjnje zboža mčž pschi zatoženju kolonijow. Su na šchtwryoch kóncah w Africy njewěstny pjenjež pschetrjebali a hiščcže pschecy k dzerženju zastojnikow a wojeršcže „šchtitowaceje čzrjódny“ (Schutztruppe) žadaja; a tola prawy wuspěch a wuzitt nihdže widžecž njeje. Mšissionaroyo su tam tež prjedy runje tak derje štutkowali wobohich džiwich do kšcšecžanstwa wobrocžejo. Mnogy němscy wojacy su tam hižo w bitwach z džiwimi padnuli, druzny na žolku zymnicu a malaria (šhorosč w horcch trajach) mumrěli. Nětko so štkónčnje zasy wozjewja, zo je tam, a to w najjužniškim džěle, hetman v. Francois nad džiwimi, kotřiz stajnje němšich zastojerjow pschecžěhachu, dobył. Kajki wuzitt dobycžo změje, dyrbi so halke pokazacž. W Berlinje so w tu khwilu ze zastupjerjemi Francózow jedna dla wobnježowanja něfotnych kolonijow. Tež w Africy mjenujcy Němsta z Francózškej mjezuje, a to němsta kolonija Kamerun z francózškej koloniju Kongo. Nětko su stajne zwady, hžže je mjeza mjez tutymaj kolonijomaj. Potajkim žadaja nashce kolonije wjele woporow, wjele starosčow a mjerzanja, wjele džěta a — štkónčnje njepšchinješcchu z najmjnišcha hacž dotal wjele wuzitta. Kač zo trasch budže bórzy khamiščo!

Wšchecžizny.

* Zo so w Americy twarjenja wot jenocho městna k druhomu pschewuwaja, je dawno znate. Tola nowe je: zo čyle dwórniščcžo, z wjac twarjenjemi, a z 85 stopow wšfotej wěžu, so na dobo pschewstaji. A tola je so to stało. Hždžej stacija stojěšce, dyrbjěšce so nowy pučž za čzah natwaricž. Tohodla dwórniščcžo 30 metrow do zadny štorcžid u. Najprjedy je kuff wuzbėhnyšču z wulfimi hrijadami. Potom druge sanjam podobne hrijady podsunyšču. Na tutych čyle dwórniščcžo, wěžo pomaču, pschewewjěšču. Na nowym městnje sanje wuczahnyšču, a stare dwórniščcžo stojěšce na nowym blatu. Pošpjata dnja bė čyle pschewěmjenjo z pschihotowanjemi trało.

Naležnosće našoho towarštwja.

Sobustawy na lěto 1894: kk. 123. 124. z Drježdžan: Pětr Lehmann, inspektor kralowskeje cyrkwyje, Jan Bryl, 125. Hana Měrcinkowa z Džěžnikec, 126. Mikławš Cemjera z Pozdec, 127. Jurij Wjerš z Rachlowa, 128. Marija Meglec z Kukowa, 129. Jan Andrički z Pančic, 130. Jakub Cyž ze Stróžišca, 131. 132. duchownej knježnje Francha Koklic a Jozefa Domšec w klóštrje Marijnej Hwězdze, 133—135. z Budyšina: Jan Nowotnik, Marija Kubicowa, Hana Kralowa, 136—139. z Wotrowa: Pětr Nowak, Jakub Balcař, Michał Cyž, Michał Robl, 140. 141. z Kanec: Pětr Libš, Pětr Kocor, 142—144. ze Zuric: Jurij Cyž, Michał Krawčik, Mikławš Weelich, 145. 146 z Kašec: Jakub Smoła, Hana Cyžec, 147. 148. z Krjepjec: Mikławš Koch, Mikławš Knježk, 149. Jakub Mječela z Łusca, 150. Jakub Měrcink z Hory, 151—157. z Khrósćic: Jurij Rjenč, Jakub Šolta, Jakub Zarjenk, Jurij Wjacławk, Michał Serbin, Mikławš Krał, Jakub Kokla, 158—160. z Baćonja: administrator Jurij Libš, Jakub Pječ, Mikławš Handrik, 161. Mikławš Libš z Čěškec, 162. Pětr Džisławk z Čornec, 163. Ernst Bermich z Haslowa, 164. Michał Domš z Burka, 165. 166. z Sernjan: Pětr Žur, Wórsa Šemelec, 167. Madlena Bardonjowa z Pěškec, 168. Michał Wjesela z Lišeje Hory, 169. Michał Juraski z Hrańcy, 170—172. z Njebjelčic: farař J. Kubaš, Bosčij

Katolfski Posol

Wudawa so
prěnju a třeću sobotu
měsaca.

Plaći lětnje na pósce a
we knihařni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p

Ludowy časopis.

Wudawany wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Budyschinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 4.

17. februara 1894.

Lětnik 32.

3 **Drježdjan** je wšěch poddanow z wulkej starosću napjelnjaca powěsč pšahšća, zo je **Soho Majestosč kral Albert** na tramjenjo jěrchenjom sšhorjeł. Najnowše powěsče drje su trochu bóle pokojace, tola njeje strach wo stromotu našeho lubowanoho krala cyle zběhnjeny. Wóh chceł jomu bórzy zas přjedawšcu čžkosč wobradžić. Za to budža swěrnj poddani so pilnje modlicž. Měšnitam je wot duchowneje wyschnosče poručene, zo — hđžež rubriki to dowola — we wšěch Božich mšach kollektu pro infirmo (e missa pro infirmis) zapofoža.

Wulke wohnjowe njezbožo w Budyschinje.

Sobotu 10. februara w nočy 1/2 12 hodž. wozjewjachu stražnicy ze swojimi pišćezakami a wězerjo sčtyri króč wo zwón bijo woheń w nutšownym měšće. Prjedy hač so ludžo dohladaču, běchu wšě wulicy (haly) z tožnym krom napjelnjene a slyny wětr honjesche so po mjasnym torhošću a wočoło wulkeje cyrkwe ze sštrami. Kžeža čžsko 4 pod burgelnom, kotraž tapecirarjeje Wlaželej stuschesche, so palešce. Pšchi slynym wšchorje dyrbsjesche kóždy najhóršchoho so bojecž. W krótkim běšchtej so tež susodneje kžeži Lorencec a Koplanštec w mniskej wulicy zapalitoj, tak spěšnje, zo wobydlerjo wostajiwšchi wšchoho lédma pšomjenjam wučžejnychu. Stare kžeže, w znutšownym cyle drjewjane, strašnym pšomjenjam nadobnje cyrbu postičžachu. Dotelž wětr runje na mnisču cyrkwej stojjesche, bě wo tu najwjetšchi strach. Kšwilu so zdasche, jakož by so tuta zdžeržecž mohla, dokelž jeje zwonkowne kžeže na mniskej wulicy ju zakitachu. Tola dołho njetrajesche, a hróžbne wołanjso so zběhnj: Mnischa cyrkwej so pali! Štóz je hdy tule wšes wosrjedž měšta, do staroho kšóštra zatčójenu, widžak, kotraž z mjetscha jeno z małych drje-

wjanych budkow a kłězkow wobstojesce, móže wobsaŕnyć, šchto tajka krótka powěsć rěkašce. Strašny wichor pschěz zaŕitace kłěže cyke kopicy šcftrow a palacych mjeczelow na drjewjane twarjenczta mjetašce — a prjedy hač běchu so dohladali, stojesce cyta mnišcha cyrkej w pŕomjenjach. Kač je móžno byŕo, za krótko minuty wschěch wobhydlerjow, kotrychž bě wjele pschěz 100, a mjez nimi kłori a stari ludžo, z kłězkow wuwjesć — tomu so kłódy džiwa. Běšce to wulke Bože zwarnowanjo, zo w tutym najstrašnišchim dźele cyłoho města, pschi tak ŕurowym wichorje, nichtó wo žiwjenjo pschischoł, nichtó so wopalił njeje. Dyrbi so wosebity zaŕit Boži mjenowacž, zo woheń tudy wudyril njebē — hewať drje mnohim njebē móžno byŕo, pŕomjenjam czeŕnyć. Pschěz mnišchu cyrkej doby so woheń hač na wysoku hařu, hđžež so bórzy tŕi kłěže palachu. Měščanŕkej dwē wohnjowej woborje, a Židowŕka, kaž teŕž Ğodžijska a Ğuhowŕka, kotreŕž běšcŕtej na pomoc pschisŕmatakoŕ, dźěŕachu zmuŕicze a nje-wustawajcy, tať zo so jim poradži, na wysokeŕ hařy kłěžu zwērinokupca Ğubicy zdđerzeczć a tať wohnjomu drohu zaraczicž. Nic mjenje pŕocowachu so hařcŕerjo „stary seminar“ na mnišceŕ hařy zdđerzeczć, hđžež je, kaž kŕstŕimy, w pincach wulki šklad petroleja, benzina a druhich strašnych wēcow. Teŕž to so jim poradži. Ğakle na ranjo wokoło 4 hodž. zapali so Ğyčtarjec (Francec) kłěža, kotrať bē so doŕho došć dđerzaťa.

Njeħodži so wopisać, kať hŕóžbny napohlad tutón woheń posticzesce. Œaŕostny wētr howrjesce po měsće, na mjaŕnym torhošcju a wokoło wulkeje cyrkwe běšce kať najtoŕkša wēsenca ze — zehliwym ŕnehom. Wŕicħudje za-tyfowachu wobhydlerjo moťna na hornich ľubjach, zo njebychu trjebaj so palace mjeczele teŕž druhđe woheń zapaliťe. Dokelž ŕaŕostna hŕocota wosebje na wulku cyrkej stojesce, bē kłwiu samo wo wulku wēžu strach. Wóħ je dašce njezbožo wotwobrocziť. Wŕcho hromadže je so 21 kłěžow wotpaliko, w kotrychž je 199 wofobow wobhydlenjo měto. Wutorħnyli wobozy wobŕchodźeni pŕomjenjam wjele njejsu — a to, šchtoť trjebaj wukłowachu, je z wulkoħo dźēla šćonowane. Zawēsczene mējescŕtaj jeno dwaj wobŕedđerjaj. Za woboħich wopalenych so město Ğnydom šćutkownje postara. Dašchu pomoc pschi wulkim njezbožu zawēscze kŕšcēsčanŕka miłosć posticzi. W měsće je Ğnydom pomocny komitej zestupil. Teŕž redaktor Ğatholŕskoħo Ğosola radlubje dary za wobŕchodźenych wobŕtara. Wosebje poslešcža a zaħtwli su jara witane. — Tať je „mnišcha cyrkej“, zajimawa wosebitošć města Wudyschina, znicžena, znicžena na wschē czařy, pschetoť z czeŕta drje město dowoli, zo by so tam z nowa zasy twariko. Tajka pať mnišcha cyrkej wjac wohladacž njebudze, kaťtať bē wchēm wulcy zajimawa, kŕstŕi hdy swoje stopy do njeje zloziťu. — Ğlōšcŕtyr francisťanow bu w Wudyschinje w lēcže 1218 zaŕoženy a za 7 lēť natwarjeny, tať zo moŕesce so 1225 hižo mnišcha cyrkej ŕwjecziť. Wjac krōcž buscŕtaj kłōšcŕtyr a cyrkej z wohnjom znicženeŕ abo wobŕchodźeneŕ, pschec pať so šcftoda naruna. Šćōnc 15. lēťstotka bē kłōšcŕtyr najwyschŕi kēžem docpēť a pišaja, zo je 1496 na 500 mnichow w Wudyschinje byŕo. W lēcže 1598 so kłōšcŕtyr a cyrkej cyke wotpalisťcŕej a po tutym njezbožu so wjac njenatwarisťcŕej. W tŕicecziťlēťnej wójnje 1618—1648 dowoli tačħantŕtwo, do kotroħoť wobŕedźenja bē kłōšcŕtyr a cyrkej pschēsčta, zo ŕmēdža kłudži na rozpadantach, potajkim na joħo lēžomnosēczi, sebi kłěŕki natwaricž, tať naŕta dotalna „mnišcha cyrkej“, kotrať bē dlēšci czař samostatna gmejna a zařarowana do řarŕeje cyrkwe Ğascheje Ğubeje Ğnjenje w Wudyschinje.

Něšto za staršich.

(Potracžowanjo.)

II.

Nimo staršich, kotřiž brachi swojich džěczi znač njechadža, su tež tajcy, kotřiž je porjeděcž njechadža, runjež je znaja. Z džěla je na tym wina wěšta lěnosć, kiž jich wot sprócniwoho a tohodla wobcžežneho wocžehnjennja wotrascuju, z džěla šaba wola. Wako staršich so na to wustoji, džěczi pod swoju wolu konicž a pschi lubosći a miłosći jim tola z krotosću a wobstajnosću dobre poručěcž a žto zakazacž. Na te waschnjo kaža so džěczi wot młodosće. Dyrbimy so husto džiwacž, z kajtej lohkomyšnosću něloti staršich swoje džěczi sami tak rjec na wopacžny pucž pokazuja. Wězo njebrachuja staršich tež tu, kaž džěn z cyla pschi wschittich wopacžnosćach, wurycze a zamožwjenja. „Džěczo je hišćje jara male“ rěta, a „šćto móže jomu šćhoděcž, hdyž jomu kuš wole damy. Wo nělotrych lětach wschał budžemy kručišći.“ Re kajtej šćhodže pak to wjedže, praji nam swj. pišmo ze słowami: „Se-li młodženc swojomu pucžej pschuwuknyš, njewopusćczi jón wjacy, hdyž je tež zestariš.“

Z cyla, hdyž staršich njewědža w młodych lětach swoje džěczi wodžicž a jich wolu pschewinycž, kał čcedža to pozdžišćo dofonjecž? Tak džěn potom tež widžimy, zo staršich tež dale, samo w lětach mjez 14. a 20., w tutych za młodosć najštraschnišćich lětach swojim džěcžom cyle swobodnu wolu dadža a jim njewoboraja po jich žych nakhilnosćach žiwe bycž. Bjez džiwa tohodla, zo maja něloti młodži ludžo hižo w tutej starobje swoje wjeselo na tym, pjenjezy pschecžinjecž, kotrež su sebi sami zaskužili abo wot staršich dóstali a zo so napschecžo cuzym ludžom zadžerža, kaž bychu wschitcy pod nimi stali. Tež za tutón čas wězo namafaja so zamožwjenja, zo staršich njetrjebaja swoje džěczi napominacž, haj samo, kotřiž bychu to čchyl, dyrbja husto wuznacž: „Šćto čcemy čžinicž, wulcy hólcy a wulke hólcy tola na to njepošćuchaja, šćtož jim prajimy.“ Ale z wotkel to pschidžje? Wina je, dofelž je wot młodosće njejsu z krotosću k pošćušćosći žwucžili. Šinał by z nimi šćto, hdy bychu čžinili, šćtož swj. pišmo praji: „Šćon za młode lěta twojomu šynej hłowu, zo njeby pocžal zafalky bycž a tebi šnadž njewěriš, šćtož by tebe w dusći bolalo.“

Wohkomyslni a swětnje zmyšleni staršich zamožwjeja swoje wotrosćene džěczi tež z tym, šćtož džěczi tutoho swěta tak radu praja: „Młodosć dyrbi so wunjemdricž.“ Čcedža-li z tym prajicž, zo smě młodosć swojim žym nakhilnosćom a požadosćam hořdowacž kaž čce, zo dyrbjała pschěd starymi ludžimi prawo mēcž Boha rozžněwacž a zo njetrjeba za joho čžesć a swojeje dusče žbožo w tutym čžasu ničžo čžinicž, dha je to wopravdže bjezbožna zasada. Šdže dha stoji w swj. pišmje, zo za młode lěta njetrjebamy Bohu šćužicž a joho kažnje džerjecž? Nawopak tam čžitamy: „Spominaj na twojoho šćworicžerja w swojich młodych lětach.“ Swj. pišmo wschał dowoli tež młodžencam, dny swojeje młodosće we wjesošćosći wužiwacž, pschisćaji pak hnydom: „ale nic hinał, hacž w dobrym; nježabudž, zo budžetaj pschěd Božim sudom wschitto to zamožwecž dyrbjecž.“ Z cyla nas nazžonjenjo tež wucži, zo čži, kotřiž w młodosći ničžo dobroho čžinili njejsu, to z wjetšća tež w starobje potom njenawuknu, kaž swj. pišmo wucži: „Starcowe stawy budža napjelnjene z njepočžinkami młodosće.“ Staršich, kiž žanoho swědomja nimaja, zamožwjeja swoje džěczi tež z tym, zo praja: „Wly džěn smy tež młodži a wjeseli byli, a smy žiwjenjo wužiwali.“ — Potom je wězo bjez džiwa, zo džěczi k ničžom njejsu, ale słowo

swj. pišma so tež potom wrěcže dopjelni: „Njeporadženy syn je nanaj t hańbja a neporadžena džonka jomu t zo hubje.“

Hdyž staršchi swoje džěczi t poškušchnoščzi wot młodoščze njenowuča, nawuknu tute same bórzu poručecž, a w domje neporóndže po woli staršchich, ale po woli neporadženyh džěczi; nan, kiž je po prawym hlowa cykeje swójby, njezwěri sebi wjele wjacj prajicž, dokelž čuje, zo tola so nještanje, štož chce, a zo by tola z najmjeńšcha zwontownje po zdacžu swoju hódnošč wobkhował, čžini, kaž by wsčitko so z jeho wolu stało, runjež tomu tak njeje. Njechacze-li, kšescžanšcy staršchi, zo by so wam něhdy tak hubjenje a nješódnje ščo, čecze-li wjeselo na swojich džěcžoch dožiwicž a wjeselo stare léta mēcž, dha kubkucže swoje džěczi wot młodoščze, kaž swj. japoštoł napomina, we wučžbje a bojocžzi Boha Rnjezo. Redžujucže na jich žle nakhılnoščze a brachi a postłócžujucže a porjedžeicže je hnydom, hdyž nastawaja, pschebe wsčěm žadajucže krtu poškušchnoščž. Njejednajucže z nimi, šłowo samo dyrbi płacžicž, hewak seže pschěhrali! „Njedaj twojomu synej“, napomina swj. pišmo, „mocy na sebi, tał dołho hacž žiwj sy, ale we wsčitkim, štož čžiniš, zdžerž prawo!“ Scžěhujucže, štož swj. Blanka, macžer swj. Ludwika, swojomu synej praji: „Moje džěcžo, tał jara hacž ja tebe lubuju, byč tebe tola radščo mortwoho pschěd sobu widžata, hacž zo by ty jenicžki čžežki hrěch wobeschoł.“ Tute rjane a swjate šłowo dyrbi płacžicž pschi wsčěm woczehnjenju, a macžer, kiž z cykej wěrnocžzu tute šłowo njemóže w swojej wutrobje prajicž, njemóže nihdy swoje džěcžo prawje woczahnyčž.

We wustawje, kotryž Dupanloup, pozdžišchi biskop Orleanski, wobžesche dyrhjesche hólčžec dla wjetšchoho nještuka kruzčišcho kšostany byčž, wobarasche pał so. Pschědstojiczerjo powołaču jeho macž, kiž jeho z hórčimi sylžami a nutnje, ale podarmo prošesche, zo by so podwolil. Šchepotajo prajesche wona Dupanloupej: „Wón hrozhy, zo chce so moricž“. Měnje a kšutnje tutón wotmołwi: „Wón so njemori, zawěscže pał budže žhubjeny, hdyž wy radščo njewidžicže, zo wumrje, hacž zo žle čžini. By tyšac krócž lěpje bylo, zo wumrje, hacž zo je tał žiwj, kaž chce.“ Macž zawostaji nětko dowěriwje wsčitko pschědstojiczerjej. Tutón da hólčžeca do komory zamknucž, a jomu jenož kšlěb a wodu t cyrobje posticžicž. Kuniž hólčžec z woprěda zasakty wobkruzjesche, zo cyrobhy wužimacž njebudže a zo chce zawutlicž — hdyž bě 8 hodžinow so poščit, prošesche wo wodacžo a slubi, zo chce lóžde, tež najčžežšče kšostanjo znjecž. Tał bě džěcžo za žiwjenje wumožene; by-li so jomu wola stała, by žhubjene bylo.

(Štónčjenje pschichodnje.)

Starej wobrazaj.

Běch w Drježdžanach a dyrbjach kšoru žónsku doma wobstaracž. Zeje muž sam bě po mnje pschiščoł a to bě derje, pschetož bjez njoho njeběch so do jeju wobudlenja namatak. Zo to horde hroby njejsu, hđžež tamnišchi katoliško bydla, mo tym běch so džei a bóle pschěwědcžil. Ale ta kšěža, w kotrejž tutej čžłowjekaj bydleshtaj, bě cyle wosebje na to zapodobna, zo ma tam najwjetšcha kšudoba swój pschěbnył. Zo kelto a tał čžmowych, wuzkič a dodžeržanyh kšhodach a kšódbach swój ščłoj, na to wězo sedžbowal njejsym. Mějach jeno na staroščzi to jenicžke, zo byč kšoru hiščecže pschi jasnym rozomje abo tola z najmjeńšcha žiwu nadeschoł.

Štónčnje dóndžemoj. Muž wotewri durje, zastupič do istny. Scžěny běchu bjez mała čžorne a bě lědma widžecž, zo běchu něhdy běke byle. Kajte

bě wscho druhe, móže cžitar sam zhudacž. Šdyž běč wobohu hubjenu khoru hiščezje derje wobštaracž mohł, bě mi, kaž by mi kamjeń wot wutrobny wzaty był. Tuž zwoštach křiwitku.

Nětk haſke so trochu po ištwičy rozhladač, do kotrejež so jeno z dwora jara ſtabe ſwětlo dobywaſche. Tu wuhladnych na ſeženje znaty wobraz, podobiznu biſkopa Dittricha. To bě w cyłym wobhledenju ſtoro jenicžke tola doſcž zajimawe a wažne znamjo, zo jow katholicſkojo bydla.

Šdyž na tutón wobraz, na krasne a duchapołne woblíčžo tutoho ſławneho a tež naſchomu lubomu ſerbiſkomu ludej jara pſchihilnoho biſkopa, z bale bóle ſo zajimowacym wóćtkom zhladowač, njemóžacž ſo zdžeržecž, ale wopraſtačacž ſo, hačž ſtaj toho knjeza znałoj, kotrohož mataj jow na wobrozu. Z tym ſkoncztkom běč do praweje truny w jeju wutrobje pſchimnył. Muž wza hnydom podobiznu ze ſeženy, zo by mi ju bliže poſazał a ſamo khoraj žony rozjaſni ſo hiščezje jónu mučžne a wubolane wóćžto a wonaj pocžeſčtaj mi z tajſej radoſcžu a ſwěrnej džakownoſcžu wo nim powědač, zo běč ſam wſchón hnuty. Sena dopomnjeńka bě rjeńſcha byžli druha a mjez tym zo na ſeženje jeno joho mortwy wobraz wiſaſche, wotucži w jeju wutrobje joho krasna poſtawa w cyle młódných barbach, kaž by hiščezje živy był. Bě džě jimaj, kotraž běčtaj z dalokoho Wina do Saffſteje pſchihčłoj, najſwěrnich pomocnik w nuzy cžěta a — duſche był.

Toho móčne ſłowo bě dawno wuklinčžalo a joho ſněrna paſtyřka ruſa bě dawno pſčetkała. Wonaj běčtaj ſwoje zamoženjo pſchihadžikoj, z lěpſchich wobhledenjow pſčecy do dale křudſchich ſo wucžekowacž dyrhjałoj, jedyn rjany kruč nadoby po druhim pſchedačoj, a tež nětotružkuli lubu wěc, po nanje a macžeri namřetu, njefmilnomu wěricželej woprowacž dyrhjałoj, ale tamny wobraz křowacžtaj ſebi jač drohotnu dopomnjeńku a — ſčtož bě najwažniſche — z tutym wobrazom tež ſwěrnju pſchihwiſnoſcž k ſwojej ſwjatej katholickej cyrkwi. Běli tež cžasne žohnowanjo jeju wopuſččžikł, dha bě jimaj tele tač wjele dróžſche žohnowanjo woſtało. „Wopomnječžo ſprawnoho woſtanje w žohnowanju.“

(ſkónčzenjo pſchihodnje.)

3 Ružicy a Saffſteje.

3 **Radworja.** Poſtnich pónđželu mějeſche naſcha „Katholicka Wjeſada“ ſwój dwachty založenſki ſwjeđen. Z dypkom w 7 hodžinach wotewri pſchedſyda, k. ſarſki adminiſtrator Miſkawiſch Žur, bohacže wopytanu zħromadžiznu z powitonjom ſobuſtawow a woſebje jich ſwójbných. Potom poda dlějšču rozprawu wo Wjeſadžinym žiwjenju a ſtutkowanju, woſebje kač wuklotnje je wona, zjenocžena z wojeřſkim towařſtwom, jubilej ſwjatoho wótea ſwječžika a kač je ſo (póbla rozwucženja w měſačnych zħromadžiznach) wo rozkřerjenjo a cžitanj do bruch knihi ſtarała. Tule rozprawu ſežehowaſche zħromadna wječer, kotruž bě hoſčencarſka Ĥórnikowa zaſy w znatej bohatoſcži pſchihotowała a pſchi kotrežž woſebje wulku kołbaſu k ſmjercži wotſudžichmy. Po wječeri započja ſo wuloſowanjo (loterija) a po nim ſwobodna piwna zabawa, kotruž k. cyrkwinſki wucžer Šchołta z narodnym ſpěwom „Hiščezje Serbſtwo nježhubjene“ wotewri. Tež w běhu dalſcheje zabawy wotmėnjachu ſo wſchelaſe narodne, wóćžiniſke, wjeſole a žortne ſpěny, tola, kaž to w Radworju hinač njeznajemy, jenož ſerbiſke. A ſerbiſki ſpěw „Ščto cži mužjo cžinja“ tež ſwjeđen ſkónčzi. — Šdyž nětko džensa na tutón džěń wróčžo hladaſy, móžemy z dobrym prawom rjec, zo je ſo wón tež lěta zaſy — bjež rejow a němſkeje zabawy — derje

do cyla nicžo njepraji, a wo winje je z nowa slyšecy, zo dyrbja so jenož na te wina damki zběhac, kotrež so w bleskach pschėdawaja.

— Wulke wětry, kaž je poslednje dny mėjachny, su wulku škodu daloko a šěroko naczyniše. W Barlinje a druhich městach su mnohich ludži z tšchow padace cybele czežcy ranile. W Schėzczėzinje (Stettin) je wobnowjena cyrkej swjatoho Jakuba skoro do cyla zniczena. Wěžu mjenujcy wětr wuzbėhny a z wulkej mocu na cyrkej wrjesny. Tež cyrkej wobstoi nět hišcėze skoro jenož z rozpadankow. Wulke zbožo je, zo njeje pschpadnje tam runje nihtó byt, a tež w bližšej wokolnoscy nic. Tak nihtó pschi njezbožu žiwjenjo pschisadžit njeje. Ranjenych bu wot daloko lėtacych rjadow, kotrež bėchu zlamane kaž šchrychwanczta, wjacj ludži, nětotfi czežcy. W Hamburgu je tež wjerscht wěže pola Swj. Michaloweje cyrkwy so wottorhnył a dele padnył. Z morja so tež wjele njezboža wozjewja. Tam su mnozy rybakojo wo žiwjenjo pschisly. Najsterje pak wot tam hišcėze hóršce podawki t nam dońdu. Z morja je pschecy pozdžischo zhonimy.

— W nємstěj koloniji Kamerun bė kejzorski kommissar Leist žony tamnišchich nємstich wojakow, kotrež pak su z dživich wobhydlerjow kraja wuzbėhneni, z prutami schwifacž dał. Tohodla spjecyčicu so cžorni wojacy, morichu nětotrych pschėstajenych a nємstich zastojnikow, a zapufėčichu twarjenja. Nětko je so jedyn z najwyschichich zastojnikow z Barlina do Kameruna podał, zo by węc pschepytował. Żelizo je Leist wopravdže cžorne žony tak schwifacž dał, dha zawěcėze swojomu khostanju njewucėtnje. Na tajše waschnjo njemōžemy sebi pola cžornych poddanow dowėru a luboscy dohycž.

Francóžska. Baillant, kiž bėše w komorje deputirowanych z bombu mnohich ranil, je swój njefutk tamny tydžen ze smjercžu pokucžil. Ğdyž so jomu wotfudženjo wozjemi, wosta cyle měrnny. Duchownoho, kotryž chycyše joho t smjercži pschihotowacž, wón wotpokaza a wo nabožnistwje nicžo wėdjecž njechalsce. Wón wumrė ze słowami: „Slawa anarchiřtam, smjercž nėtėčičim cžłowjekam.“

— Wėdma je so to stało, a hižo je z nowa nėhdže 25 lėt stary cžłowjek w hotelu „Terminus“ w Parizu, hđež bėše wjele wosobnych ludži, bombu cžilnył. Zasy su wjac cžłowjekow czežcy, mnozy lohcy ranjeni. Njedocinł bu popadnjeny a zajaty. Braji, zo je Baillantowu smjercž wjecėicž chcył a mjenuje so Le Breton. Tola je to najsterje joho wopacžne mjeno. Tak w Parizu ludžo ze stracha wjac njepschinđu. Tak daloko pschindže, hdyž so, kaž w Francóžskej, Bóh a nabožina ze schulow z mocu wotřtronitaj.

Bołharska. Wjersch Ferdinand a joho mandželka Marija Louisa staj synka dóřtałaj. Tutomu daschtaj mjeno Boris, kaž bėhdny wulki bołharski wjersch rėkał. Młody prync je za 400 lėt zasy přeni, kotryž je so jato bołharski wjersch narodžil. Tak dołhi cčas bėchu Bołharjo pod knjeřstwom Turkow, abo mėjachu sami stajnu revoluciju, hđež sebi swojich wjerschow wuzwolachu. Wle žadyn dołho wjersch njewořta. Nět pak je kraj zasy měrnny. Žerdinandej je so, kaž widžimy, radžil, dynastiju (herbstich wjerschow) zakožicž. Šchtož pak nas najbóle zajima: Maly Boris je křdčeny po romiřo-katholřkim ritusu wot archybiskopa Menini-a z Philippopla. Potajkim su na dobo wschitke powěcėze, zo budže po grichřkim ritusu křcėjeny, a w grichřskej wěrje wotcėhneny, ke kotrež wschity Bołharjo pschisłucwaja, zniczene. Na Žerdinandže pak widžimy, šchto nutrajnoscy a zmužitoscž z Wojež pomocu wusłutkuje. Macž džećcža, pryncesna Marija Louisa, bė po džećcžu jara czežcy sthorjela, tola so Bohu budž dzał zasy polėpscha.

Katolicki Posol

Wudawa so
prónju a třeću sobotu
měsaca.

Pláči lětnje na posće a
we knihařni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slány 2 m. 25 p.

Ludowy časopis.

Wudawaný wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Budyšinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 5.

3. měrca 1894.

Lětník 32.

„Naš Hórnik wumrjel!“ Takle z Budyšina
So zrudna njese powjesć z wichorom,
A hórey žalosćicy wot Lubina
Do Blótow dele kóždy plače dom:

„Ach khorhojnik naš padnył je a hasła
Najrjeńša hwězda njebja serbskeho!
Najkħmańša žiwjenja je žiła prasła,
Prječ móć najwjětša ludu našeho!“

A hlejće! přez Słowjanstwo, přez Ewropu
Kak tuta ćežka powjesć khwatnje dže;
A hdžežkuli tež swoju staji stopu,
Tam w duši stysk a w woku sylza je. — —

Hoj! k Budyšinej ludźi poľne puće
 Su z Łužicy a z krajow dalokich;
 A wšitkich jene spina bóľne čuće
 A jena žadosé wjedže wšitkich jich:

Jom' do wobliča jónkróc hišće zhladnyć,
 Na kerchow jeho éľo pomhać njesé,
 Při jeho rowje na kolenje padnyć
 A dać tu poslednju jom' zeńsku česé. — —

Kašé na Mikławšku pušća so do rowa
 A ze wšěch woči nahły zeńdze pľáč;
 Wšak kóždy wě, što w nim a z nim so khowa,
 Zo ničo to nam njem'že zarunać.

Budź Bož'mje! Tebje Serbja njezabudu.
 Tam horkach njezapomń ty na nas tež!
 Ze swojim wulkim duchom w serbskim ludu
 Ty dale nad nami a wěčnje knjež!

Michał Šórnif †.

Serbski narod je swoju najrjeńšchu pychu zhubił! Soho najmutrnišchi pšeczeľ, jeho rozšwěsleny mjednik, jeho wopornimy wótc, kiž bě hotowy, wšcho, šchož tudy měješće, za njón dacž — wjacj njeje! Łužica žaruje wo swojoho najdosťojnišchoho syna, kiž bě jej z njesměrnej lubošću podaty, kiž jeje mjeno sławne činjješće w cyłym słowjanskim swěće.

Šdyž wšcho žaruje, smé „Katholiski Bosoľ“ zady wostacž, kiž ma za swoje žiwjenje tutomu njewustawacomu wótcžincej so džakowacž? My drje wěmy, zo njemóžemy tajkoho muža dosč hódnje křwalicž, powščitkownu zrudobu dospołnje wozjewjeć. Toła mjelcjecž njesměmy, hurnje tež wutroba radšcho pľakała, dnžli rycžala.

Ščtwórtk 22. februara popołdnju $\frac{3}{4}$ hódž. stónčzi našč Šórnif swoje bohacže žohnowane žiwjenje, hacž do poslednjoho wofomika nimale poswjecžene swojim lubym narodabratram. Džěľajo w tu křwilu póbľa poslednjoho zěšćiwka Nowoho Zakonja runje na nowym zěšćiwku Časopisa Maćicy Serbskeje, bě něhdže wofoko 4 hódž. poslednje listno napisawčji do čžiščcžejnje póstaľ. A hižo $\frac{3}{4}$ hódž. pščekřwata jeho smjercž: z Božej rucžtu zajaty zemrě; duchowny bratr móžješće jomu jeno absoluciju wudžělicž. Tež swjate woliowanjo drje so jomu wudžěli, njewěmy pak, hacž tehdom hižo jeho žiwjenje stónčžene njeběšće.

Knjěz školastik Šórnif bě pšched nětko ščtyrjomi lětami czežcy šchorjeľ. Kóždy so tehdom boješće, zo njesmılna smjercž nam jeho woznje, a wón sam

bě tehdom tať na to pschihotowany, zo so da doma wobstaracz a tež testament spisacz. A powšchitkownej radošći pať so zhubjena strowota zas pozběhowasche, a runje w poslednišchim čaśu zdasche so joho žiwjeništa móc młódnišcha bycz, hačž bě měsacy, haj lěta dołho byla. Ničtó sebi nětko na smjercž njemyšlesche, tež njebohi knjez sam nic. Wón drje bě něhdže psched tydženjom so nazymniwšchi kručišcho šchorjeť, tola khoroscž a czeža so tať bórzy zas minyšchtej, zo sebi njebohi kručže na to myšlesche, zas Božu mšchu džeržecz a so wukhadžecz. Šischče tón šchwórtk dopołdnja běščaj knjez kapitulár kantor Blumentritt a konsistorialny affessor Seyfert pola njoho byłoj, a běchu hačž do pschipołdnja konsistorialne poseđženjo wotbywali, a spomnjenaj knjezaj powědasčtaj, tať czerstwje a žiwje bě so pschi jednanjach wobdželať. Dopołdnju jomu poslužowaca žónsta runje za wječor lampu pschihotowasche, a wón po swojim znatym czerstwym a žiwym wačhnjom z njeť so rozmołwjesche — tu so nadobo ze stólcža zwjeze, wot Božeť rucžki ranjeny: wutroba bě nahle zastala . . .

Kajke běsche to stróženjo! Njechachmy měricž, zo by wěrnó było, šchtožž bě nas taťle nahle pschekhwatało. Tola powołany lěčar móžesche jeno wobšwědzcž, zo je knjez scholastikus swoje žiwjenjo dokonjať.

Kaž blyšť bě struchła powěsčž so po měscje rozšchěriťa, a pschi wulkej lubosčej, kotruž powšchitkownje cześrjenny knjez pola wschittich mějesche, wubudžž zrudna powěsčž powšchitkowne dželbraczjo.

Dokelž so hnydom najbližšchim pscheczelam zemrětoho telegrafowasche, žhoni so hišćje tón džen abo nazajtra wschudže w naškej krajnje struchły podawť.

Dokelž bě njebohi sobustaw kapitla swjatoho Pětra w Budyšinje, wozjewi tudomne tachantswo officialnu powěsčž wo joho smjercž w tudomnych mějczanskiť nominach a tež z wosebitymi listami.

Wšchelakim joho pscheczelam a znatym pať we Bužicy a druhich słowjanskich krajač rozpółka redaktor Katholštoho Bósota šlědowace wozjewjenjo:

Z hłubokej zrudobeť dawa podpisany struchłu powěsč, zo je z Božej njewuslědžiteť radu najdostojniš knjez

knjez Michał Hórník,

Canonicus Capitularis Scholasticus kapitla swj. Pětra w Budyšinje, assessor konsistoria a synodalny examiner, předsyda Mačicy Serbskeje, znamjenity serbski spisowacel, sobustaw mnohich wučenyť towarstwow, ryčér 1. klasy kral. sakskeho Albrechtoweho rjada a t. d., štwórtk 22. februara popołdnju 3/45 hodž. w 61. lěće swojoho žiwjenja nahle zemrěť.

Pohrjebna swjatočnosť počnje so pónđzelu 1/29 hodž. w tachantskej cyrkwi swj. Pětra a khowanje same budže wot tam w 10 hodž.

Jeho duša budž pobožnym modlitwam poručena.

W Budyšinje, 22. februara 1894.

Jakub Skala,
farať.

Z lěčarjowej dowolnosčju bě so pohrjeb hačž na pónđzelu wotštorczit, dokelž wosebje duchowni njedželu njeběchu móhli woteńcz, a sebi wěsčje joho najlěpšchi pscheczeljo pschējachu, jomu poslednju cšesčž a lubosčž wopofazacz.

Na struchłu powěsčž bórzy z daloka a bližka telegrammy a dopisy pschitjadžachu, kotrež wschě wo tym šwědca, tať jara šu sebi wschiteť wurjadnoho

serbskoho wótczinca wažili a kaš jara je jich zrudna powěšć pschewwatała. W Čěškej, Pólskej, Galiciskej, Rhorwatskej, Rušowskej a druhdže je mnoha wutroba, kotraž za Ĥórniča bije — a kaš hšuboko bu kóžda ranjena!

Hdyž jedyn młody pscheczel z Čěškeje, kiž na pohrjeb pschindže, praji, zo je wjetšiči džěl joho samineje bytosće z Ĥórnikom zahinyl, dha je to wuróz zmyslenja, kaštež kóždoho napjelnja, kiž bě našchoho Ĥórniča znač a z tym sebi wažicž nawutnyl.

Kajtu lubosć pať je knjez scholastikus Ĥórnik w Budyšcinje měł, wopokaza so sobotu a njeđzelu, hdyž joho czěło na maracy stojesche, a na dnju pohrjeba. Sobotu bu czěło do kašćca položene: woblecžene duchownstu a měšćnistu draštu, kajtiž měšćnik k wostarjej dže: na albje šćtoli, manipł a ryżwo fioktowej (pokutnej) barby. Wokoło ruki mějesche rózowc wobwity, tón samy, na kotrymž bě so w žiwjenju cžasto modlił, a kšćizil w rucy, na hłowje pať birett. Čžichi a swjaty měr wotpoczowasche na joho wobliczu: wuróz tamnje dobrocžiwosće a pscheczelnosće, kotraž bě raz joho cžłoho žiwjenja była; zdasche so, jakož by měrnje drěmał. Tónle lubožny a počojacy napohlad ženje njezabudžemy.

W tejsamej ištwi, hdyž je lětdžesatki dołho jako wěrnny pscheczel ludu za swoj narod dželał, běchu jomu poslednje kóžo póskali! Zule ištww pschewobrocži jomu sobotu a njeđzelu džakna lubosć do pobožnej kapački a jobu šćwětowej zahrodny. Čhke šty ludži, joho wosadni, kotrymž bě wjac hač isćecži lěť duchowny wótc a wjednit byl, dobri pscheczeljo, z kotrymž bě tu telto lěť dželał, kšudži, kofsiž ženje hjez pomocy z joho durjemi wustupili njeběchu, zastupjerjo serbskoho narodnoho žiwjenja, kotrohož srjedžizna bě dołhe lěta byl, a kaš wjele druhich: wschitcy pschithadžachu, zo bychu jomu poslednje božemje prajili, zo bychu jomu so džakowali za wschitte dobroty, zo bychu hišćce raz pohladali do lubožnoho wuraznoho woblicza.

Njeđzelu sobustawy někotrych katholicich towarštwow pósty-wjecžor z modlenjom rózowca a druhich modlitwow pschi kašćczu džeržachu, a ze stow a tysacow, kofsiž tu pobychu, drje so jich mało wrócži, kofsiž bychu z najmjeńšča Wótcženasch njewuspěwali.

Wosebje spomnicž dyrbimy na pschekrasne znamjenja czěscje a lubosće, kotrež běchu ze wschelacich stron póskali. Tu bě wulkotna wječłowa palma ze šćěrotej bělej židžanej seklu wot Mačicy Serbskeje. Čhke pschěbhdštwo a wubjerť běchu podpisani, a hšuboko začuty spěw wzajewjesche zrudobu cžłoho Serbowšćwa nad dželenjom wot swojoho najhorliwšchoho wótczinca a duchownoho wjedžiczerja. Druhu wječłowu palmu z běkej seklu běchu póskali wuczerjo tudomnje tachantskeje šćule, a tčezju z wulkotnej běłocžerwjenej židžanej seklu, wosebity czěscžowat knjeza Ĥórniča, knjez Alfons Borak, wobšedžet fabrika w Hajnicach, Ženotliwych, ijojich a pjeczorych palmow, lawrjencowych wěncow z krasnymi seklami a bantami, kaž tež druheje žarowaniske pjehi, běšče jara wjele póskanych, kaž zo bě dotalne měšćno njewustawacoho džela a něćžičha smjertna ištwa kaž do palmowoho haja pschewobrocžena, wotředž kotrohož czěło drohocho muža wotpoczowasche. Wosebje spomnicž čcemy tudy na palmu, kotruž wotkrješny hejtman, swobodny knjez ze Salza a Lichtenau, póšfa, dale na palmy a wěncy wot Budyšćske Bjesady, tudomnoho czěłkoho towaršćwa Palacký, wot Kalbicžanskeje katholicke Bjesady, wot Serbskich seminaristow w Brazylu a tež tyč w Budyšcinje, wot f. rycžnika Barczewskoho z Kalicžcho, wot serbskeju towarštwow

Jednota a Čornobóh a pósfkoho towarštwa w Drježdžanach, wot čžěfškoho towarštwa w Lipsku atd. wšchěch z pšchiměrjennymi napiskami. (Podamy wo tym pšichodnje wofebity nastawt. Red.)

Kunje na dnju wumrěcža knjeza scholastika pšchijědže wječor najdosťojnišči kněz biskop z Drježdžan do Budyščina. Zomu bě so kněz kantor Blumentritt na dwórnišćcžo napisćecžo podať, zo by jomu struchlu powěsć pšichinjěš. Šnadny kněz so hłuboko zrudži, čžim bóle, dofelž bě haflé džen w rjedny cyle dobre powěsće wo strowocze knjeza scholastika z listom dóstať. Wón hnydom wobzamkny, zo chce pšchi swjatocžnym pohrjebje knjeza, kotrohož bě wutrobnje čžejćik, pontifikalne requiem swjećić. Dofelž dyrbjesće sobotu zaš do Drježdžan, pšchijědže njedželu wječor z noma do Budyščina na pohrjeb.

Wichě tši dnj, kotrež čžělo na marach stojěšce, bu w cyrkwi Náščeje Łubeje šćenjenje pšchipošdnju ze wšchěmi zwonami zwonjene.

Bohrjebna swjatocžnosć.

Póndželu 26 februara dofonja so, kaž bu postajene, křowanjo knjeza scholastika. Z cykeje Buzicy, serbiskeje a němiskeje, z Radeberga, Drježdžan a Lišta, dale tež ze swobodnych Čžech běchu mnozy na pohrjeb pšchisćli, tak zo běšce z kněžom biskopom hromadže 39 katholicich duchownych wokoło zemrětoho šobubratra zřhromadžennych.

W 8 hodžinach poda so čžah duchownych do wobydlenja zemrětoho, wšchity běchu w ročětach a mječachu zaswěćene swěćži w rucy. Tute přenje požohnjowanjo mječšce k. farar Škala po mišchijniskej agendže. Šdžž bě řasćčž začinjeny, njesechu jón nošerjo do řachantskeje cyrkwie. Mječnicy iducy pšched řasćčžom špěwachu psalm Miserere.

W řachantskej cyrkwi swjatoho Pětra stojchu nošerjo řasćčž na maru wofrjebž cyrkwie pšched přešbhyteriom a nětko so mječnicy najpředy modlaču officium po mortwych. Na to w 9 hodž. stupi najdosťojnišči kněz biskop z wulkej asistencu k wulkomu wotřarjej a swjećěšce swjatocžne requiem, pšchi kotrymž šobustawy cécilianškoho towarštwa špěwachu. Šnydom po swjatocžnej Božej mišči mječšce k. farar Škala w němškej rycži tute pohrjebne přědowanjo:*

„Dofonjawschi po króttim je wupjelni mnohe čžasy; pšchetož špodobna běšce Bohu joho duřka, tohodla wotewza joho řahe.“ Knihy Mubročcže 4, 13. 14.

Řichescžanscy pšchemodžerjo!

Tak dža je nětk řuchla wěrnosć, čžohož smy so pšched mječami tak jara bojeli, řchtož pak so nětko daloko zdalene zdasče: našč Šórník wjac njeje! Šchó mi da řkowom, zo byč bolosć wuprajil, do kotrež je tute řkowo tyřacy a zaš tyřacy řtajižo?

Mi je, jakož byč měł wořacž: „Ty, našč wjedniřko a pšhecželo, wřtari, řahacž řylžy, kotrež so pšche řebje řonja!“

Wo řebje řaruje řwjata cyrkwe, kotrež swěrný syn řy był, wo řebje řaruje řwój biskop, řiž je řebi Čže jako řwojoho dowěrnoho řadžicžela tak wyřlo wadžil, wo řebje řaruje řarostřawný řapitl swjatoho Pětra, kotrohož řyřa řy tak krótti čžas był, wo řebje řaruja řwoji duchowni bratsřa,

* Dowolamy řebi, pšchetož tutoho přědowanja dořtownje wocžisćecž, dofelž wřcho, řchtož naščoho Šórnika nastupa, je nam wážne. Řež z tym pšhecžo wšelakich pšchemodžerjom dopjelnimy.
Red.

kotrychž blyščęzaty pšchickad Ty bęšče, a wošada, kotrejž sy telko lęt wótc byt, tola ščto praju, wo Tebje žaruje Twój lud, Twój narod, kotryž sy tak swęrnje wjedł w dobrych a złych dnjach. Roztorhnjene su tamne swjate zwjazki bratrowskeje lubošče, z kotrymžž bę malo hišęcže žiwych sobustawow Twojeje swójby z Tobu zwjazanyh. Zrudnje widži jeniczka šotra, tak drohi bratr swój pucjowanški kij z ruki položi. Roztorhnjene za tu zemju su nadobne zwjazki swęrnogo pšęęęelstwa, kotrychž so mnozy radowachu. Wo Tebje žarujā wšchitcy, tež na najwyschichich šthodžentach čłowještogo towařstwa stojacy, kořiz su Čže wutrobne čęęęęili; wo Tebje žaruje wędomoscž, do kotrejž knihi Twoje mjeno zapisane wostanje; wo Tebje žaruje, smēm-li to prajicž, Twój dotholętny sobudžęlacžę, kotrohož sy swojogo pšęęęelstwa hódnoho męš.

Toła, ščto činju! Męšchnik nima powoľanjo, boloscž wopowędowacž. Potojecz, pomhacž, wožbožęcž, k tomu je postajeny.

Čhcemy dha, kšęęęęanicy pšęęęodžerjo, za pokojenjom abo tróščtom pytacž, kiž mohł naš pšchi tak bolostnym njezarunajomnym zhubjenju pozbęh>wacž. Dowolcže, zo mam pokazam tamne šłowo w knizy Młudrosčje: „Dokojnawšči po krótkim je wupjelnił mnohe čęęę; pšęęęož spodobna bęšče Bohu joho dušča, tohodla wotemža joho zahe.“ Haj, „dokojnawšči po krótkim“. Pšęęęož joho wobraz budže pšęęęy pšęęęed naščim duchom, tak tu stoi w młodořtnej čęęęęstwořci, njech na njoho špominamy w joho powoľanju jako męšchnika, abo w joho kharakteru jako čłowjeka, abo w joho žiwnyh počęęęowanjach k sobucžłowjekam jako wótczinca.

1. Młodořtne mamy sebi myšlicž męščnikstwo nowoho zakonja. Pšęęęož pořnu młodnořčę čęęęęneje a duchowneje mocy sebi žada. Njeje nam, jakož byčimny pšchi njeřmęrných poľnomocach, kotrejž je Bóh ščabymaj čłowjeczimaj rukomaj dowęrič, wjele dlęšęęęe žiwjenjo na tej zemi žadacž dyrbjełi, hacž je samomu z lętami žohnowanomu starcej zwolene? Tu es sacerdos in aeternum. „Ty sy męšchnik na węcęęne.“ Talc dořtojnořčę, tónle kharakter męščnikstwa pšęęęetraje hinitořčę rowa, zo by we węcęęnej młodnořčęi toho debil, kiž bę tudy męšchnik po wutrobje Božej.

Nic hinařčoho njebudžemy sebi ženje njebohoiho jako męščnika pšęęęęstajęcž móc.

W zažnej hodžinje rano, pořwjećęęej joho štworicžerjej, stojęšęęe hižo tutón dořtojnny męšchnik wščęęędnje pšęęęed woltarjom, zo by wopor nowoho zakonja započęęal z pšalmistom: Introibo ad altare Dei, ad Deum, qui laetificat juventutem meam, „k Bohu, kiž zwjęęęela moju młodořčę“. Tam wón wščęęędnje čęęęępařęęę tamnu młodnu čęęęękořčę, kotraž jomu njeřhęęęajcy do přęęęka krocicž a njewuřtawajcy pšęęęy zaš z nowa na šo bracž dawawšęęę ščóđki pšęęęah Knježowcy. A tak bę pšęęęy jenaf radořčęiwje zwóľniwy, pař šłowo Bože swojej wořadže wožwjećęč, pař młodořčę Knježowcy pucže wodžicž, pař w ipowędnym stole rozhręęęęenjo, hnadu, pokojenjo a powucęęęenjo praweje mudrořčęęę wudžęęęč, pař kšłęęę jandžęęęow łamacž, pař khorým tamne pořłęęędnje pořšlňjenja pšęęęinjęęęč, kotrejž wumręęęčo poľóža a wožboža, pař zemręęęým na jich pořłęęędnim pucžu do přęęęka krocicž. Kař njewuřtawacy wón bę w čęęęęęčich čęęęęach, hdyž ščęęęęwfi nježbožowneje wójny na našęęęej wótcžinje čęęęęcy wotpocęęęowachu a zatračęęęna khorošęęę swój hróžbnny šmjertny kwas šwjećęęęęęę, tak njewuřtawajo a njebojažnje tehdom kšwatařęęę wot khorolóža ke khorolóžu, a tak nježbožowni žohnowachu joho žohnowacu ruku! Dobroho męščnika tak rady a tak čęęęę wopytuja pomocy potrebni: pšęęęy bę wón hotowy radžicž abo pomhacž. Młoko nje=

móżešche wotpořazáč, nihtó njeńdžešche njetrošchtowanj a bjez pomocy wot njoho. A hdyž bě dowěra joho biskopa joho k wjedženju diócezy sobu powołała, dha so wón pšchecy prócowaješche, w duchu praweje mudrošće, z mišej krutošću a njewustawacej dobrocziwošću rjadowáč a jednacj.

3. Młodoštnym zapolom zapřichija naležnosće twarjomneje cyrkweje w Baczonju a cyrkwički w Hajnicach. Dobry džěl swojeje mocy je njebohi pódla wulkotnych parichonškich woporow tymajle skutkomaj poswjecziť, kotrajž budžetaj wo joho lubošći swědźicj tež dalschim splaham.

2. Pódla wosebitoho wiwa bóžkeje hnady budže měšchniť, w swojim wysofim powoľanju žiwj, skutkowáč po wosebitym wašchnju swojoho kharaktera.

Njebohi bě nadobny kharakter w najrjeńšchim zmyšlu słowa, a tež tohobla dyrbimy prajicj: „Dokonjawschi po krótkim.“

Kajtu prócu a starošć to žada, tajki kharakter wutublacj — a po taf krótkim žiwjenju dyrbi so zažalošćicj: wo nadobnoho cziłowjeťa mjenje je na swěće!

Daj zawěčno, tym, kotřiž su z njebohim so bliže znali — a taf wjele je tajtič! — tale luba postawa pšchec jenaf horliwoho, dobrocziwoho, wjelešoho a woporniwoho starca ženje z pomjatta njemuńdže. Krute džěto bě joho postawu do czaša nakhiliť, joho wlošy zeschědžiwili, tola duch bě młodoštnu cziłošć wobkřhomať. Tu njebě žana sprócnošć pytnyč, z jenaf žiwje horliwoscju zapřichimowaješche wšcho hacj do swojich poslednich wofomikow. Njebě wón kóždy czaš tu, hdyž rětašche, duchownu abo swětnu pomoc pošćicziť, kotruž jeno wón pošćiczeč móžešche? A tu joho njewottraschešche žadyn pucj, žana próca. — Kaf lubošćiwj a pšchecželny bě njebohi we wobkřhadje z kóždym! Njebě jomu móžno, někomu wótre słowo prajicj, a drje z pošnym prawom je so prajiko, zo žanoho njepršchecžela njeje měť. — Spodžiwna wješoła mysl, kotrajž so tež w najhoršich bološćach a styřach wozjewješche, czińješche joho wobkřhad wopravdže lubozny, wofšchewjacy. — Prawa nadobnošć kharaktera so pruhuje we woporje. Wo tutej pšchec zwólniweje woporniwosczi, kotrajž so jeno wo to starašche, zakřhowana wofstacj, budža wšchitcy powědacj móc, kotrymž je trajacu pomoc pošćicziť, kotrychž džěta je móžne sczińiť.

3. Gene pať je, we cziwž so nam zarunáč njeħodži: to běšche joho wurjadne postajenje w zjawnym žiwjenju pšchecziwo sobucziłowjeřtwu, kotrež bě jomu wažnošć pšchihotowať, kiž daloto pšchec mjězy joho wužičoho skutkowanja dořaha. Ženo podóřtnyč móžu to. Swoje bohate dary, nadobny postřad swojeje hłuboteje wědomošće běšche njebohi maťomu narodej poswjecziť, kiž so zbožowny cziujěšche, zo móžešche joho swojoho mjenowáč. Namjety, kotrež jomu blyšchžaty pšchichod lubjachu, te wón woporniwje wotpořaza, wón widžešche swój lud pomocy potřeby pšchec sobu stacj a hižo bě so rozřudziť. A nětko joho widžimj džělacj ani zo by so jomu wofstudziť a bjez nadžije na pšchirpóznacjo, džělacj na duchownym pozběhnenju a znadobnenju swojich narodabratrow. W krótkim bě z ičy zbožom a njezbožom taf wuzcy zroscženy, zo žadyn wažniški skutk bjez joho wjedženja abo tola skutkowneje pomocy so njeřta. A pšchi wšchěch swojich njewustawacych džělach so jenaf prócowaješche, czišche a bjez žadanja za křwalbu abo mytom we swojej iřtwi za swój lud skutkowáč, abo bjez toho zo by zjawnoho pšchirpóznacža za to wěćakowať. Tola daloto a šchěroto spóznachu bórzy wulku wažnošć pošornoho muža a njeřtomdžachu so, ju tež zjawnje pšchirpóznacj.

A hdyž nětko pšchi joho maracy stojimj, dyrbimy wuwoláč: „Dokonjawschi po krótkim!“ Kajte nadawki hiščeje na njoho cžachu! Hdyž pať

je Bóh w swojej njewuslédžitej radže tomule stutfowanju nahšy kónc stajit, dha dyrbimy w ponižnosći so modlicz. „Wupjelnik je mnohe čzasy; pschetoz spodobna běšče Bohu jeho ducha, tohodla wotewza joho zahe.“ — Sčtož je njebohi tudy stutfował a tworik, to budže tež tam we wěcznosći, hdyž joho Bóh wiđženja swojoho wozbožacocho woblicza zdostojni, pschedumjet joho zastupnych próstwom za naš. —

Tola, mój wótcowsti pscheczelo, sčto sym tudy čzinił! Njebě to, sčtož sym prajit, cyle pscheczimo Twojomu pokornomu, ponižnomu waschnju? Tola wodaj, dyrbjach to prajicž, wutroba je pschepjelnjena ze spócnacžom toho, sčtož sym w Tebi zhubili. — My chcemy Ćzi popschecž skódku wotpoczint, kiž sy Sebi zaškuzil po słowach: „Aj dobry a swěrnny skužowniko! Dofelž sy nad našym swěrnny byt, postaju Tebe nad mnohe. Dži nuts do wješofosće swojoho Knjeza.“

Ćaj, pobožni pschewodžerjo, sym živi w tutej wjesolej nadžiji za njebočizč-foko. Tola pschi wschēm dyrbimy sebi prajicž, zo je za našchoho lubowanoho zemrětoho nětko zastupila nóc, hdyž ničtó skutfowacž njemóže. Tuž budž joho nadobna ducha našchim próstwam poručjena. Wosebje ty, pobožna wolada, w kotrejž je zwězčnjeny telko lét swěrnje stutfował, njezakombž, jomu swój džat wotkožowacž w nutrných modlitwach. My měšchnicy pať njechamy pschestacž na njoho spominacž. Bóh chcył tamnu swjatu krej, kotraž so na našchich wostarjach wschědnje na potajne sakramentalne waschnjo z nowa rozliwa, drohomu wušnjenomu pschimobrocizč, zo hy so nad nim dopjelniko te słowo, kotrejž sym w žimej měrje, krutej nadžiji a horcej lubosći na njoho natoželi: „spodobna běšče Bohu jeho ducha, tohodla wotewza joho zahe“, pschija do swojeje njebje-šteje krajnosće. Amen.

Brědowanju so hnydom pschizamkny absolucija pschi marach, kotruz měšče hišće najzdostojnišchi knjez biskop, kiž chcyšče z tym lubowanomu bratrej posleđnju čzešč a lubosč wopokazacž, dofelž samšnje chorowatosće dla pschi sylnym wětrje na kěčchow sobu hič njemóžesche.

Potom so čzah na kěčchow zarjadowa. Za kšizjom džěchu džěczi hornich rjadownjow tachantšjeje šule, za nimi sobustawy: katholicstho rjemješlniškoho towarštwa z chorowaju, katholicstho towarštwa mužšich, knježnom a cácilianstho towarštwa; potom pschindžěchu wuczomcy katholicstho wučerštoho seminara, kotšjž jducy na kěčchow psalm Miserere sčtyrhšiošnje spěwachu, a tudomne miłosćime sotry, kotrychž wurjadny spowědnik bē njebohi byt. W došhim rjedže dwaj a dwaj krocžicy scžěhowachu duchowni, wschitcy rochety (thóručki) woblecženi ze swěczkami. Běšče jich 38 w čzahu, mjez nimi k. propšt Wenel z Marijinoho Doła a guardian z Rumburga z bratrom Heinrichom a kanonikojo Müller z Ditrica, prášes Lusčanski z Brahi, Will z Drježdžan, Werner z Khróščic a Herrmann z Wotrowa. Kondukt wjedžesche knjez kapitular kantor Blumentritt z asistencu k. fararja Stale a kapłana Kječca. Za šasčjom, kotryž wošmjo noscherjo tudomnoho pohrjebnoho towarštwa nješechu a na kotrymž bēchu znamjenja měšchniškoho dostojnstwa pschicžinjene, džěchu najprjedy krejni pscheczelo njebočizčtoho. Potom scžěhowachu zastupjerjo tudomnych wpschnosćow: wotryšny hejtman swobodny knjez v. Salza a Lichtenau, kiž bē njebočizčtoho wosebje čzeščil, měšččanski rada Heerkloz jako zastupjer měšččanošty, wyschšchi cyrkwinški radžičer Keller, najwpschšchi zastupjerjo hamtskoho hejtmanštwa a sudnistwa. Wosebje wjele ev. lutheršich

duchownych bęšče pščišćko, z mjetscha w swojej zastojnskej drajće: mjetschi džěl sobustawow serbskeje předaršteje konferency ze swojim pšchedydu lic. theol. fararjom Smišcom, tež tudomni měšćezanscy duchowni, wšćo hromadže na 20 knježich. Bódlja katholickeho seminara a tachantskeje šchule, kotrejuž wuczerjo bęchu wšćitcy na pšchemodženju, bęchu wšće tudomne šchule swojich zastupjerjom postale, z mjetscha bęchu direktorjo sami pščišćli; tak widžachmy rektora Šchubarta z gymnasija, direktora Hellbacha z pšchekupškeje šchule, direktora Bollheringa z realki a dr. Wot tudomneho regimenta bęchu major Šchubarth-Engelschall a dwaj officiraj wotpóšćani. Wšće tudomne a mnohe zwonkowe serbske towarštwja, kotrychž někotrych bě njebohi čjestny sobustaw byt, bęchu pak cyłe pał w zastupjerjach pščitomne, serbska studowaca mladosć bě zastupjena pšchez swojoho hlownoho staršćoho k. stud. jur. Herrmana z Lipska. K tomu pščiindžechu tež mnozy čjestjowarjo njeboho z blizka a z daloka, z kotrymiž bě zemřety zastojnscy čjinicž měš, wšćelacy joho bližšchi pšcheczěljo a lubi Serbja ze wšćelackich serbskich wofadow, kotřiž chcychu swojomu wulkomu wótczincej znamjo čjesće a džaka postćiciz. W dolhim čahu krocžachu wšćitcy za kachczom. — Wo cytym puczu z mjasowoho torhošćca, hđžez bě so cžah zarjadował, hacž na Miklawšćk stajachu ludjo kaž murja — powšćitkowne prajenjo bě, zo w Budyšćinje tajtoho pohrjebneho cžaha hišćeje widželi njebęchu. (Stónćenjo pšćichodnje.)

Starej wobrazaj.

(Stónćenjo.)

Bęch zasy na wšćach. Rhodžachmoj domy swjećiciz. Nadenđzechmoj wšćudžom blido ze swěćkoma a z Božej matru. Bože matry bęchu jara wšćelake, ale hjezmała wšće z nowoho a z najnciwšćoho cžaja. Někotre bęchu porcelinowe, druhe drjemjane, zasy druhe mosazne: wšće w swojim wafchnju hjez bracha. Stónćnje pščiindžechmoj tež do nizkeje kěžiti. Tšćcha je hišćeje šćomjana, tež we jstwe hišćeje zastaršta nadoba. Chcych-li po tymle zwonkowym napohladže sudžiciz, njesmědžach so tam nicžoho wosebitoho nadžijeciz. Ale myšle ludži jebaja a tak bě tež jow. Něšćotžuli bě so tež w tutym prašćarym twarjenicžku pšcheměnilo, ale jedyn drohotny poklad z dawno wuklincžanych cžalow bě so tu hišćeje wukhował a to bě — Boža matra.

Wězo njeje to rjanosciz, kotruž mohł na nej wukhowalowaciz. To su porclinowe rjenšće. Njeje to tež mišćtriske rězbarške džělo, kotrež mohł na nej wuzbęhowaciz. Tu křwalbu maja te, kotrež su w Bajerskej abo Tyrolskej z drjewa wurězowane. Njeje tež bęhšćezace złoto, kiž mohł ju krasnu a drohotnu scžinicz. Ně, njebě ani rjana ani droha a hlej, tola, tola mi jeje napohlad wutrobu tak mőcnje pohnu, zo mi hlyžy do wocžow stupichu. A šćtož mje tak hłuboko pohnu, to bě — barba; to bęchu tamne z cyłe žiwej čjetwjenej barbu woznamjenjene kapy Šezusoweje swjoteje kreje, kotrež so pod čjetwjonej křonu z joho swjateje hłowy wudobhwaju a po joho najlubociziwšćim woblicžu ronja, kotrež z joho swjateju rukow a nohow a z joho pšćekšćoteje wutroby k zemi kapa. A to bě, šćtož mi hnydom pšći přenim pohladnjenju na tule Božu matru pšchez wutrobu a pšchez dušću džěšće. A něk, luby cžitarjo, drje mi wěrišć, zo bě mi ze wšćitkich Božich matrow, kotrež bęch widžat, tuta najlubšća.

Žda so mi, zo tež we wumjěšćtwje wšćitko postup k lěpšćomu njeje, šćtož za to wudawaja. Wězo su tute nowe Bože matry, kotrež je wustojna

ruka z twerdoho drjewa wuréžala, same na sebi jara rjane. Kóždy stavečk je derje wumjedzeny, ale zo ma to žive, za mnje swoju drohu krej w hórčich bolosćach pschelowace czéko naschoho kščižowanoho Bžóžnika woznamjenjeć, to mi sama naturista drjewowa barba ani z najmjenšcha tať jasnje psched woczi nještaja, kaž tamna, drje cyle jednora Boža matra, na kotrejž pať czerwjena barba na békej podložy zrozumliwje a wótsje ryczi: hlej tať rozlita njewinowaty Ssyn Boži swoju róžoczerwjenu krej za tebe! A to dže pschez wutrobu!

Porcelin je wěšće rjany, ale pornjo drjewej je wón zymny, mrtwy kaž kamjen a njehodži so derje k pschedstajenju žiwoho czéla. To samo płaczi tež wo mosazu. Wychu-li tamne rjane drjewjane Bože matry tež barbje ne byle, dha bychu to po mojim snadnym zdaczu wubjerne sředki nutrnosće a pobožnosće byle. Zo je runje napohlad swjatocho kščiža najlěpschi a najwěšćišchi sředk k zbudženju lubosće a želnosće je znate a haktle njedawno wo tym czitach.

W kšěcy ničtó njebydšče, kšiba stara macžerka, kiž mějesche jow swój wumjenk. Tamnu Božu matru pať bé sebi hiščeje z kubla sobu wzała, dofelž bé to droha dopomnička na jeje macž, po kotrejž bé ju namréla. A šchtó wě, po kim bé ju tež macž zasy herbowala. A tať bé tute jednore swjećzo tež w tym nastupanju swjate a drohotne. Psched nim béchu so hižo tji abo šctyri splahi rano a wječor, psched jédžu a po jédži modliše, wočoło tuteje Božeje matry, kotraž bé w starym domškim na posčěni wižala, béšče snadž hižo wulka wowka swoje džěczi džěni jako džěni zhtomadžala k pobožnej modlitwje, psched nej béchu hižo na poľdra sta lét jeje bohabožajni prjedownicy pschi róžowcu we swjatym póstnym czasu hórke czerpjenjo naschoho Bžóžnika rozpominali. Zaměšće rjane nutrne dopomnički! Haj tule Božu matru béchu czěscžili z rozkatej wutrobu a ze šylžowatym wócžtom jeje lubi drozy prjedownicy kosčili, hdyžtuli jich czajna nuz, hdyž jich mór, wójna, hlód a chorosć domapytalsche. Wola njeje béchu hižo tať mnozy lubi drozy w šmjertnej štyšnosći swój posledni a jenicžki tróšct pytali a tež namakali. Wjež džiwa, zo sej ju stara macž bóle waješče, hačž slěbro a złoto.

Haj rjana, krasna dopomnička a droha powostanka ze starych dawno wufincžaných czasow bé tuta jednora, ale ze swojimi krawnymi kapami wutrobu mócnje hnujaca Boža matra.

A hdyž mi luba stara macžerka zymnu ruku na rozžobnowanjo šticěšče, rjekny sama: „Haj, hewak sebi ničto z kubla sobu wzała nješym, hačž tule Božu matru, wona je hižo pschi kasčeczu mojóho lubocho muža a wšchěch mojih lubých džěczi stala, tež pschi mojim budže bóržy štač.“ J. L.

3 Suzičy a Saksje.

3 **Nadworja.** Njedzeli tydženja mějesche nasche „Africanske towarštwó“ swoju zymšku zchromadžiznu, kotraž pať bé kšětro slabje wopytana. Najprjedy poda pschedšyda k. sarski administrator M. Zur rozprawu wo zaidženyh lěcže 1893 a rozěštaja potom wšchelake družiny njewólništwa (šćklowištwa) a wšchelake wašćnja, na kotrejž husto tež swobodni do tutoho hubjenštwa pschiindu. Potom rycěšče k. wucžer Rral wo wobštejnosćach němšćich kolonijow (= němšćomu kějoršćtwu šćuchachy krajow) w Africy a wo šćutkowanju europšćich šćhěscžanow za wotštronjenjo šćklowištwa. Šćončnje pošćiczi towaršćtwowy poľkadnik k. wucžer Šćokta pschiležnosć k hromadženju pschinosćow na lěto 1894. Pschispomničž pať tu móžemy, zo ničtó njeje nuzo-

wany tu pschinoscht placicz (móže džěn jón tež na farje abo na schuli wotedacz) a zo tohodla nichtó wot zhromadzižny wumostacz njetrjeba, kiž snadž je sebi k neschporu khwatajo pjenjezy doma zabyl. Tuž so nadžijamy, zo budže pschichodna zhromadzižna (w lécze) zasj bohatscho wopytana.

3 chłoho swěta.

Rěmska. Pschi swojim pucžowanju po połnócných provincach kraja je kejžor tež w Friedrichsrube Bismarka, swojoho wotšadženoho kanclerja, wopytał. Powitanjo a wobšhad mjez wyšotimaj knjezomaj, kotražj bėšchtaj dołhi čas tał žłaj na so, bė zasj jara pscheczjelne a wutrobne.

— Surowe nježbožo je so na morju njedaloko Kiela z nowej wójnškej łódbju „Brandenburg“ štafo. Tuta łódbž bė hagle runje natwarjena a jena z najwjetschich a najrějšchich. Prjedy hacž pał so pschewza k škužbje, dyrbjelšče wšchelate pruhowanja wobštačj: hacž je wšcho w dobrym rjedže. Pschi poslednim pruhowanju nětko, hdyž mješelšče para w kotolach móc 10,000 toni, něschto na jnym kotole rozšecja, a cyła para z dobom wšchė rupy łódbje napjelni. Šchtóž njemóželšče hnydom na czerstwy powětr wucžeknyčj, bu wot suroweje pary došcžehnjeny a woparjeny. 43 cžłowjekow tudy na dobo wo žiwjenjo pschindže. Žich cžěła bėchu surowje wobštkodžene, mjašo wot stawow wottorhane, koža so z rukow šlėtasche kaž rukajca. Šmjercž pał je jich najwjacy we wołomiku potrjehila, cžerpjecž njejsu z wjetšcha ničjo mēli, z wuzacžom nětotrych poł woparjennyh, tosiž su wjac dnjow cžerpicz dyrbjeli, prjedy hacž jich šmjercž wumožj. Šchto ma na nježbožu winu, budže šudnišfe pschepytowanjo drje wušlėdžicž. Wbožy mortwi buchu ze wšchėmi wojerškimi cžescžemi, kaž w bitwje panjeni, khowani.

Ž Cžech. W processu pschecžiwu sobustawam Dmladiny, wo kotrejž je hjozo w jnym z poslednich cžisłow rycž była, je so kručže wotšudžowalo. Mjez 76 wobšforženymi bušchtaj jenož dwaj swobodnaj prajenaj. Družy 74 buchu wšchitcy k jaštwu wotšudženi, a najhórschi k wjacłětnomu, z poštnymi dnami wobcžezěnomu jaštwu.

Rom. Njedželu psched dwėmaj njedželomaj hagle je swjaty wótc swój pjeczđžesacžlėtny biskopski jubilej, ke kotromuž bėchė tež z našchje wótcžiny hjozo łonšche lėto w nalėcžu nadobna licžba putnikow w Romje, swjatocžnje šłoncžik. Wulke bė hołdowanjo, kotrejž so jomu wot 50,000 w swjatoho Bėtrowym domje pschitomnych wėriwych wopokaza. To je cžim wažnišche, dofelž njebėchu pschi tutej pschiležnosčji to cuzy, ale italscy katholicjo, a tež tučji z wjetšchoho bžěla wobhđlerjo Roma. Tał je tola widžecž, zo italški lud a Romjenjo njedžiwajcy na njepscheczjelne knježenjo w Štalškej sebi swjatoho wóta wažicž wėdža.

Naležnosće našoho towarštwa.

Zemrėte sobustawy: Založer a pismawjedžer towarštwa swjateju Cyrilla a Methodija, založer a dołholėtny redaktor Katholskoho Posoła, knjez Canonicus Capitularis Scholasticus **Michal Hórnik**, Jakub Bałcař z Wotrowa, Madlena Rjedžina z Wotrowa. R. i. p.

Wot redakcije: Njebė nam móžno Naležnosće a dary do tutoho čisła přijeć. Wšo to přinjesemy w bližšim čisle.

Malbiežanska katholicna Bjesada

poswjeczi swoju zhromadzižnu na 4. mērcu wopomnecžu njeboh šcholastika **Hórnika** Sobustawy hcyli ju tohodla prawje bohacže wopytačj.

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnju a třeću sobotu
mésaca.

Plaći lětnje na pósće a
we knihařni 2 m., pod križ-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Tudomy časopis.

Wudawany wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Budyščinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 6.

17. měrcja 1894.

Lětnik 32.

Michał Hórnik †.

Pohrjebna swjatočnosť.

(Stónčzenjo.)

Na „Mittkawsch“ docpěwšchi poda so pohrjebny čas do cyrkwinych rozpadankow swjatoho Mittkawscha. Tam pschi wječornej muri, pod kěrchowski křizom, bě njeboh kněz scholastik Hórnik, hdyž bě hišćeje farač, postajit, zo dyrba so rowy za tudomnych duchownych křowacž, nje-wědžo, zo budže wón přeni, kotromuž tam křtódne ložo posćelju. Hižo tam ležitaj senior Mittkawsch Smoła a kaplan Michał Róla. Na prawej stronje tutoho bě row za Hórnikowe cžěło pschihotowany, wudebjeny z jědlo-
nymi hažzami.

Hdyž běchu noscherjo kšćež nad row stajili, spěwachu sobustawy céciliankoho towarstwa najprjedy zrudno-křasnu motettu: O bone Jesu („O dobry Jězuso“) wot Palestriny, měšcnicy pak so cžisće modlaču Zachariašowy spěw Benedictus. Na to wuspěwa kněz kantor Blumentritt pschiskuščne versikle a modlitwu. Hdyž potom noscherjo kšćež do rowa pušćejachu, zanjese zas cécilianki khor lubozne Salve regina wot Suriano. Pohrjepiwšchi a potadžiwšchi cžěło w rowje cžisnyču kněz kantor a jeho asistenta j tji kopatki zemje na kšćež prajicy: „Ze zemje sy mje stworit, a z mjasom mje wobdał mój Bžózniko, Kenježe wubudž mje na sudnym dnju.“ Versikl z oraciju wobzamkny tutón wobryad.

Štuboki zacjšišečej činješče na wščitkich pščitomnych, hdyž nětko nosče-
rjo wščitke palmy a wěncy na wotwrjenu row składžechu a jón tak cyle
pšchitrychu.

Botom pšchistupi knjež kanonikus Bernat k rowej a mějesche serbske
rowne přédowanjo, kotrohož hłowny wobšah běšče tónle:

My smy b. konjeli štutt kšćesčzansteje lubošče a smy zemi podali, sčtož
je ze zemje wzate. Duch pat je so wrócił k Bohu, wot kotrohož je wušoł.
Koho njebyrbjała pohnuć šnjercž tutoho muža, kiž je był znaty a čješčenj
nic jeno w naškej Łužicy, w naškej wótčjinje, ale tež w cyłym słowjanskim
šwěće! Ze swojej wulkej a njewšćednej wučzenošću je swoje mjeno čješčene
pšchihotował daloko a šćeroko. My Serbja pat derje wěmy, tak je za nas
štutkował njewuštawajcy, pšchecy z jenatej horliwosću a šwěru. Sčto je
wón štutkował za katoliškich Serbow pisajo knihi, kotrejž so wšćudje pšči
Božich službach trjebaja! Z joho słowami nětko katolicej Serbja khwala
swojoho Boha w modlitwach a křesćach. Zo joho wopomnjecžo zdžerži
pobožne do najdalschich časow. Tola nětko je ruka wuštala, kotraž je telko za
nas dželała, nětko je wutroba zaštała, kotraž je takle swojich narodobratrow
lubowala, nětko je hort zamknjeny, kotryž je tak šwěrnje Božu khwalbu we-
powědował. Tež za zemřetoho je nětko pšchisčła nóc, w kotrejž ničtó štutko-
wacž njemóže. Tuž njezabudžmy na njoho špominacž we swojich modlitwach,
nješćobžmy so jomu swói džak, kiž smy jomu winojczi, wotkožicž z nutrnyimi
próštwami, zo by jomu Bóh dał bóržy doščahnyč polne njebješke myto.

A tomu pšchizamkny knjež kanonikus Wótcze našcy w němškej a serbskej rycji.

Botom pšchistupichu krejni pšchiwuzni, wšchitcy duchowni, pšćeczelojo a
znaczi, zo by šóždy tši hruzliki do rowa dał lubomu zemřetomu.

Štuboko hnuty to činješče tež professor Czerny z Kraloweje Gradca,
kiž je leta došho njebohoho knjeza jako wótcowštoho pšćeczela čješčil a lubował.
Kaž w mjenje druhich słowjanow napominasče hruzlik w rucy džeržo z hłuboko
zacžutnyimi słowami w serbskej rycji pšchitomnych Serbow, zo bychu po pšchikladže
a w duchu swojoho zemřetoho wulšoho wótčjinca dale dželałi na roli, kotruž je
joho učtko wopróštnjena ruka tak njewuštawajcy, tak šwěrnje pšchihotowala . . .

* * *

Zemja je so zamkła nad zemšćimi powoštankami našchoho wulšoho
wjednika. Palmy a wěncy na joho rowje nětko wjadnu a šćhnyja. Tola
ženje njezwjadnje a njezblěduje mjenz nami a w pšchichobnych
splahach džakne wopomnjecžo na wótca Łužicy Michala Šórnika!

Žarowanška pycha pšchi marach Michala Šórnika.

Čješć a lubošć, kotruž k swojim zemřetym lubym maja, wopokazuja
ludžo rady z palmami a wěncami, kotrejž na kšćež abo row toho položaja, kiž
bě z nimi tudy ze zwjazkami lubošče abo krewje wuzcy zwjazany. Dacžrunjež
so nam zda, jakož by so z tym njebožičičkomu samomu jnadna služba wo-
pokazala, dha bě pšchi marach a je na rowje Šórnika tajka pycha kaž špawny
zdobny dopokaz čješče a džakownosče pšćečimo mužej, kotromuž došahacoho
džaka ženje došč wotkožicž njemóžemy. Z tutej pychy su so dariczerjo
sami čješčili.

Zawrjencowcy wěnc dóstawachu jako najwyschšije myto pola starich
 Orjekow dobyćejšcy wojowarjo. Našch Hórnik běše tajki wojowar, kiž z nje-
 zeslabjenej mocu hač do poslednich wofomikow swojoho zohnowanoho žiwjenja
 bědžeske za swój lud, za jeho wěczne a časne znadobnjenje a spomoženje.
 Rač to wutrobu pohnuwasche, hdyž tajke wěncy, tajke palmy widžachmy k čješći
 toho, kiž swětnjeje čješče tač mačo pytasche!

Palmy dawaja wumjety swjatym martrarjam do rukow, zo bychu wo-
 znamjenili jich dobyčjo, jich njezahinite myto we wěcznosći. — Palmy na
 rowje našeho swěrnoho wojowarja na polu duchownoho bědženja dopominaja
 naš na krtu nadžiju, zo Bóh za wschu prócu, za wschu swěru njebohomu
 wobradži bohate myto w swojim kralestwje, za kotrej je njebohi tač rady, tač
 woporniwje štuffowač.

Tele pschewědčjenje wuproji so wschelač w krasnych darach lubosće a
 čješče, kotrej pschi marach njebohoho joho čješćowarjo položichu.

Dotelž budže našch čitarjow wěšče zajimowacž, wo hlownišch tutych
 darach drobnišchu rozprawu dóstacž, chcemy tudy — trž dospołnosće našeje
 křćóniki dla — mačy zapis waznišch darow podacž.

Krasnu wječlowu palmu poda pschedyštwo a wubjerč Mačicy
 Serbskeje, kotrej pschedyšda je njeboh Hórnik 12 lět dołho byč a kotrej
 Časopis je pschěz 30 lět dołho redigowač. Hlubočo zacžuty spěw a poswjeczenjo
 na šćerotej běše židžanej šćki měšeske so tačle:

Dopomnjenju

na zbóžnje wusnjeneho

sławneho wótčince, swěrnoho Serba,

wysokodostojneho knjeza

Michala Hórnika,

kanonika kapitulara scholastika při tachantstwje swj. Pětra w Budyšinje,

ryčerja kralowskeho sakskeho Albrechtoweho rjadu I. klasy,

znamjeniteho serbskeho řečespytnika a spisacela,

předsydy a redaktora Časopisa Mačicy Serbskeje,

na dnju Jeho khowanja 26. februara 1894

předsydstwo a wubjerč Mačicy Serbskeje:

Dr. Kalich. Skala. Fiedler. Mjerwa. Kapler. Lic. theol. Imiš.

Jenč. Mrózak. Sommer.

Što zwony zynki žarowanske zwonja,
 A kajka tyšna skóřžba přez kraj dže?

Što wutrowow so jima želenje
 A komu bohače so sylzy ronja?

Ach, w serbskim kraju z boloznosću zhonja
 A po všem Słowjanstwje dže skorženje,
 Zo wulki wótčinc Hórnik wumrjel je
 A časny běh tak zahe hižom skonja!

Wón, kiž je njesprócnijve džěłał swěru
Za zbože, sławu luda serbskeho
A do wutrowow Serbow šćěpil wěru:

Wón złoži swoje pjero, swoju lěru,
Duch mócnny swleče proch a popjel so,
Z tym swjatok kiwaše, wón dóndže k měru.

Spi derje! Serbow dzakne sylzy praju;
Je z trawnikom T w ó j proch tež wodžety:
S w ó j njezachodny pomnik stajeny
Maš we wutrobach po wšěm serbskim kraju.

Njeh spróčne stawy w rowje prochnu, tľaju:
T w ó j duch, za rjeńše byće stworjeny,
Je nětko njewuprajnje křewjeny,
Wón wěčnu zbóžnosć słodži w Božim raju.

My hišće w ćěmnym dole khodzić mamy,
Křiž nosyc, přětrać ćeže žiwjeńske,
Hać junu tež my njebjó dočakamy.

Hdžež potom rjeńše slóncó postrowjamy,
Hdžež měra palmy wěja edenske:
Tam, tam so z T o b u zaso wohladamy!

Druha wulkotna a krasna wječlowa palma mějesče na šchěrotej běto-
cžetwjenej židžanej sešli napismo: „Aus Verehrung Alfons Borak.“

Zseća wulka wječlowa palma bě wot wučerjow tachantskeje schule,
schtož napismo na běšej židžanej sešli wupraji: „Kuhe sanft!“ „Das Lehrer-
Kollegium der Domschule Bautzen.“

3 palmow, kotrychž bě drje 25, jenotliwych abo tšojich a pjecjorych,
mějachu něotre sešle z napismami. Tak dari komitej Hajnicžanskeje
cyrkwicžki tšoju palmu z napismom: „Kirchen-Comite, Hainitz.“ — Ralbi-
cžanska katolska Bjesada pošla palmu z napismom: „Přećelej serbskich
towarštwow Ralbičanska katolska Bjesada.“ — Towarštwó serbskich
wučerjow poda tšoju palmu z napismom: „Swojemu Wučerjej w Mačer-
šćinje Towarštwó Serbskich Wučerjow.“ — Bjeczoru palmu bě Budyšćska
Bjesada poswjěčiła ze słowami: „Wotpočuj w měrje! Swojemu Čestnemu
Sobustawej Budyšćska Bjesada.“ — Dalschu tšoju palmu bě pošlaťo katolske
towarštwó mužow w Budyšćinje, na cžož słowa pokazowachu: „Kuhe sanft!
Katholischer Männer-Verein Bautzen.“ — Budyšćscy serbscy seminaricžki
běchu zastupjeni z palmu, kotraž mějesče na sešli napismo: „Wotpočuj
w měrje! Slawnemu Serbskemu Wótčincej Michalej Hórnikey poswjěća
z džakownosću a lubosću serbscy wučomcy katolskeho seminara
w Budyšćinje.“ — Swojomu došholětnomu wučerjej a pschěćelej poda
Dr. Muka palmu, kotraž mějesče napismo:

Po nadobnej prócy
 Za narod a kraj
 Bóh Wjeršny spožč Tebi
 Swój njebjeski raj!

Swojemu wótcowskemu přećelej Michalej Hórnikej za džak a česć
 Ernst Muka.

Tež Delnja Łužica bě zastupjena z palmu, na kotrejež sešli stojachu
 słowa:

Zelo na zemi,
 Wotpocynk pla Boga.

Knjezozju Michal Hornikoju psijaselu młodeg Serbstwa
 we zekownem cescowanju poswesil hobtuzone Delnoserbske studancstwo.

Ławrjencowych a palmowych wěncow, mjez kotrymiž běchu někotre
 mócnje wulke, bě na 15. Zapisamy tudy te ze seškemi a napismami: Wulki
 wěnc z běło-módrej-czjertwjenej sešlu wot sobustawow Serbow Pražskoho
 serbskoho seminara: „Džakowni sobustawy Serbowki.“ — Wulki ławrjen-
 cowy wěnc wot Dreždžanskeje Jednoty: „Ruhe sanft! Gewidmet Jednota
 Dresden.“ — Wulki ławrjencowy wěnc z běło-módrej-czjertwjenej sešlu póstachu
 lutheriscy Serbja w Drježdžanach: „Slawnemu spisowaćełel a wótcj
 swojeho naroda towarstwo Čornobóh w Drježdžanach.“ — Wot serbskeje
 studowaceje młodošćeje bě ławrjencowy wěnc z napisom: „Serb. Stud.
 Mlad.“ — Čjěšte towarstwo „Palacký“ w Budyščinje poswjjećj wulki
 ławrjencowy wěnc z rjanej běło-czjertwjenej sešlu a z napisom: „Česky Spolek
 Palacký Našemu Čestnému Členu.“ („Čjěšte towarstwo Palacký našchomu
 čjěstnomu sobustawej.“) — Serbscy gymnasijsczi w Budyščinje běchu
 rjany ławrjencowy wěnc ze sešlu póstali, na kotrejž stojesche:

Nihdy njezblědnje
 Slawa mjena Twojeho
 W knizy ludu serbskeho.

Michalej Hórnikej, slawnemu Serbej; čestnemu sobustawej gymnasiálneho
 towarstwa Soc. Slav. Bud. na dopokaz najwyššeje džakownosće
 Towarstwo Soc. Slav. Bud.

Ławrjencowy wěnc z běło-czjertwjenej sešlu bě tež póstalo towarstwo
 Pólskich pschemyslnikow w Drježdžanach z napisom: „Towarzystwo
 Przemysłowców Polskich w Dreźnie.“

Dobry pshecžel Serbow, knjez rycznik Parczewski w Kališcu, bě
 ławrjencowy wěnc podał ze sešlu a napisom: „Wulkemu njezapomnitemu
 wótcincej wot hluboko zrudzeneje swójby Parczewskec w Kališu.“

Stónčnje chcemy tež spomnicž na běhy atlasowy pucał z napisom:
 „Der Herr kennet die Tage der Unbefleckten und ihr Erbe bleibt in Ewigkeit.“

Dem Hochwürdigem Herrn Scholasticus Michael Hornig
 in unvergeßlicher Liebe und Verehrung gewidmet.“

Rjana a wulkotna běšče wscha ta pycha pschi marach a rowje wysfoto-
 czjesczenoho a lubowanoho wjednika serbskoho ludu. Zola rjeńšcha a trajaca

pycha za jeho wopomnjenje budže swěrna luboscź Serbow k swojej wěrje, k swojej narodnosći, k swojomu pišmowstwu a dobromu waschnju swojich wótcow, za cjož wscho je njebohi z tajkim zapalom bédžik, z tajkej njeruštawacej prócu swěrnje dželał. A hdyž so nad jeho rowom, kaž so nadzijamy, tajkoho wulkeho wótczinca dostojny pomnik pozběhnje, dha njedch je a wostanje wón žiwe swědčenje: Njejsmy Tebje zabyli, hišćicze skutkujemy w Tvojim duchu!

3a Michalom Hórnikom

je napismo nastawka, kotryž Adelf Czerny w cžěškich nowinach krótko po pohrjebje njebočiczkoho wozjewi. Luboscź k zemřetomu, cžesćomnosć pschecziwo tutomu žadnomu wótczincej a wučencej a hłuboka zruboba wupraja so w spomnjenym nastawku. Wobebnych wozjewjenjow za Hórnikom je we mnohich listach a telegramach ze wschelatich stron słowjanskeho swěta desčko, wo cžimž „Ružica“ drobnišću rozprawu pėda.

Wosebje lubje a herco pišany je list sławneho rycznika Boguštawského (nětko w Petersburgu), wulkeho debroczerja Serbow. Mjez druhim knjez Boguštawski redaktorej katheľskeho Posėla takle pišče:

„W rjedze njeličomnych dželow s. p. Michala ma přenje město přeložk Noweho Zakonja. Njedokónčeny zešiwk V. — Njebohi mi pišaše, zo džela — dyrhješe wostać njewjele do skónčjenja. Zaleži skónčnje na tym so postarać wo dokónčenje, zo by Waš lud cyly Nowy Zakon měł za wužiwanje w poprawnej ryči. Budže to na njebohoho knjeza Michala wopomnik trajacy na lětstotki a za lud kniha powučaca pódla khwały Božeje a čisteje ryče. Sym 36 lět był přećel njebohoho Michala, mējach podžěl na jeho radosći a zrudobje w naležnosćach narodowych. Sym so radował nad zróstom a rozwićom wašeje narodnosće, sym pohladował na to rozwiwanje wot l. 1858. Budyšin sta so mi kaž wótny dom; nadzijam so, zo Bóh mi spočėi was wopytać a na rowje přećela so pomodlić. W tu khwilu dželam na přiřhotowanju do čisća zwjazk IV. Dziejów słow. póln. zachod. Slėduje ryčec wjele wo Serbach w Turingiji a nad Łubjom. Čisć počnje so w Poznaniu w přiřhodnym mėsacu, a po skónčėnju posćeluju do Budyšina na waše mjeno 10 exempl. — Přećel wašeho ludu wostanu hać do smjerće.“

3 B a c ě o n j a,

28. maľoho rózka.

Tak zrudnje njeřlinczachu nasche zwony hišćicze ženje kaž džensa, hdyž žarowacu powjeřć njeřechu po horach a doľach do serbskich domow a wutrobow: „Lubo serbski, twój Hórnik, twój najwjetšich debroczel, najřlawniřich twojich synow wjac njeje; jeho wutroba, kiž je so cyle tebi pošwjećika a tebje z najswěrnisčej luboscju lubowala, je dopuřotaka, jeho pilna, njeřprócna rufa, kiž je zahrodku twojoho pišmowstwa z njeřmjertnymi kwětkami wubebifa, je na wěcžnje žložika miřćtrowste pjero, a jeho wulki duch, kotryž je tebi bohate mocy myšlenja tať njeřebicziwo woprowať, je so wotřaliť k wěcžnomu wotpocžinke!“

U Serbja rozymjachu tutym žarowanſkim žynkam. Pſchetoz ſchtó mohł Serb być a mjeno Ğórnik njeznacź? U ſchtó mohł joho znacź a lubo njeměcź? U ſchtó mohł joho lubo mēcź a njepytncź, ſchtó je z joho ſmjerczu žhubił? Chyly serbski narod je z nim žhubił najprěniſchoho wótczinca, najſławniſchoho mucženca, najpilniſchoho ſpiſowacźela! Njeje domcźka, njeje ſwójby w serbskim kraju, wo kotruž by Ğórnik zaſlužby njeměł.

Ale nimo tutych pſchězcytnych zaſlužbow mějſche wón wo naſchu cyrkej hiſčecze tež woſebite zaſlužby. Jako redaktor „Katholiſchoho Woſoła“, jako piſmamjedźer twariſcho wubjerka, jako woporniwy dobrocźel jeje twara je ſebi wón tež jow w naſchim lubożnym domje Wožim njehinity pomnik ſtajił. Woſebje pak budže joho wopomnjeczo ſtajnje pſchipojinacź rjany wołtař ſwjateju Cyrilla a Methoda, kotruž je naſchey cyrkwii daril. „Ze ſpoczatka bė ſłowo!“ tak ſteji napriſane we ſtaroſłowjanskaj ryczi na łopjenu, kotrež ſtatua ſwjatoho Cyrilla w rucej dźerži. U njebė nam Serbam Ğórnik něſchtó cyle ſpodobne, kaž tamny wulki ſwjaty wucźenc naſchim ſłowjanſkim prjedownikam? Albo njeje runje Ğórnik naſchu drohu rjanu serbsku rucź pilnje pſchepytował, dotkadnije ſpóznał a ju hać nanajrjeiſcho we ſwojich ſpěwach, kėrluſkach a knihach nałožał a tak mohł rjec serbske ſłowo z nowa wožiwil? Haj, zawěrnó apoſtolat piſma je wón mjež nami Serbami na ſo wzał, wjedł a z njewſchėdnej wuſtojnoſcju, wopornimoſcju a wutrajnoſcju hać do poſlednjeye hobžiny zaſtawał, doniž jomu njenaproſchny jandžel ſmjercze pjero ze ſwěrneje prawicy njewza. Haj tutu ſwěrnú prawicu njedł serbski lud žohnuje, hdyžtuli ſo na joho ſpiſach woſchewi, z joho knihi natwarja, joho kėrluſche pobožnje zanoſchuje! Kaž je ſwjaty Cyrill naſchim ſłowjanſkim prjedownikam ł přejomiu, tak je Ğórnik Serbam dopomhał ł nowomu piſmowſtwu!

Wězo bė joho czeſczomna hłowa, kiž je tak hobriſte dźěło myſljenja za naſch lud doſonjała, joho wutroba, kiž je naſ wſchėch tak ſwěru lubowała, a joho pilna ruta, kiž je rolu serbskoho piſmowſtwa hać do poſlednjoho wótomika njewuſtawajcy wobdźělowała, runje jow w kſhłódku cyrkwije Najſwjecziſcheje Wutroby Žėzuſoweje, wo kotruž je ſo telko starał, wo rjedź serbskeje zemje, jara rjenje wotpoczowała, a zawěrnó bychu tež jow njezapomnicźki na joho rowje zaćžełe; tež by joho kėrluſch z wutroby a ze rta kſchizerjow kóždu jutrownicźtu jomu do cziſchoho roma zaſkinczał: ale my njechamy drohi poſklad joho pomowanow zawidžecź ſtaroſławnomu „Miſławſchkej“. Tež tam wotpoczuje ſpróčne czeło derje we wulcy ſwjatej zemi pod murjemi, kotrež ſta lėt dołho wothłóſ serbskoho kėrluſcha a ſłowa ſtychachu, po bohu joho njezapomnitoho pſchecźela,* kiž bė jomu jara podobny po wutrobje a duchu, nad ſtałami, mjež kotruniž wótcna Sprewja ſwoje žoſmy ſczele do kraja Serbskoho, z napschecza Ğrodžiſchcza, hdyž nėhdy serbskich kralow hrób wo wupinaſche, hdyž wotpoczuje joho ſwěrný rojenł a wulki serbski wótczinc Smoleř.

O, wěſcze, poſtaji tež tebi, wulki, njezapomnity wótczinco, twój lud rjany wiđžomny pomnik jako znamjo dźakownoſcze a luboſcze. Tola rjeiſchi pomnik, hać kamjeń, moſaz, žłoto je, ſy ſebi ty ſam ſtajił we wutrobje ſwojoho ludu a doniž budža ſchumicź serbske lėſy, ſo módrice hory kužiſke, zelenicź a kežecź a plody noſycź serbske hona, budže twoje mjeno wopominane! — — —

* Miſchala Róle.

Ze zrudnej wutrobu smy drje wot tebję Božemje brali, ale naš tróšchtuje wulkotne džěło, kotrež sy dofonjał, naš tróšchtuje pschedewšchem ta cyle wěsta nadžija, zo sy ty swoje wulke mocy hač nanajrjenscho naložil po swojim nadobnym skowje: „Wščitko Bohu ł cješćzi a Serbam ł wužitku!“ Zawěšće, šchtóž je tał mało swojeje samšneje cješće, za to pał tał jara Božu cješćz pptał, kaž našy Hórnik, šchtóž je samšnoho wužitka tał mało a cuzoho wužitka tał nješebicziwje spěchowal, kaž našy Hórnik, tón smě so cyle wěšće nadžijecž, zo budže tež Wóh joho cješćzicž we swojim kralestwje, a zo budža tež cži, kotrychž wužitk je wón spěchowal, z džakownej wutrobu na njoho spominacž, zo by wón bórzy tamnu frónu dostał, kotraž je šlubjena tym, kiž su wutrajni hačž do lónca.

Tole rozpominajo z hnutej, džakownej wutrobu smy tež jow swjatocžne kemsche za njoho měli a budžemy so wo to staracž, zo by so to tež pschichodne lěta runje tał stawało. Šchtóž je telko lubošće, haj, jeno samu lubošćz wušywał, tón móže so tež nadžijecž, zo budže tež jeno samu lubošćz žnjecž. Žadyn nješpšecžel a žadyn zawistnik nješteji pschi joho rowje, ale wšchitcy běchu, su a wostanu w tym pschěžjene, zo je z Hórnikom šchol ł wěcznomu wotpocžinkej muž z wutrobu, kiž je wšchěch lubowala hačž do poslednjoho zdychnjenja.

J. L.

Něšcho za staršich.

(Stónčzenjo.)

III.

Nělotši staršchi su sami tał zaslepjeni pschi woczěhnjenju swojich džěczi, zo dobrym prócowanjam samo napschecžo džěłaja a to zasy zničža, šchtož je wot rozumnisheje strony so docpěło. Z přenja stawa so to ze žlym pschikladom, kotryž džěczom dawaja, njech duschipastyrjo a wuczěrjo džěczi tež nanajlěpje wuwuczujaja, njech je ze wšchey krotosćzu a šwědomitosćzu ł dobromu pohonjuja, to wšcho budže zhubjene, tał kěťse hačž su jim z woczom, hdyž staršich pschiklad napschecžiwu skutkuje. To njemóže hinał bycž; natura sama džěn hižo wuczi džěczi swojich staršich lubowacž, a cžim wjetšcha a nutrnischa tuta lubošćz je, cžim mjenje budža so džěsczu brachi swojich staršich žle zdacž. Wot mlodosćze džěn su zwuczene, wšchitko, šchtož na swojich staršich widža, za prawe a šhwalobne mēcž a so po tym zložowacž. Tohodla je njemóžne, zo njebychu tež jich žly pschiklad sežěhowali, cžim bóle, dokełž je cžłowjeł sterje ł žłomu hačž ł dobromu nashileny. Razhonenjo naš wuczi, zo hujeni staršchi sforo ženje pócžiwje džěczi nimaja. Tał wodža staršchi ze swojim žlym pschikladom džěczi na pucž časnoho a wěcznoho zahubjenja.

Šišćže hórje je, hdyž staršchi z wotpohladom to torhaja, šchtož staj duchowny a wuczěr z prócu natwarikoj. To móže so hižo z tym stacž, zo na tutyč psched džěczimi šwarja, jich wušměšcheja a hanja a z tym jich nahladnosćz pola džěczi zničža. Druzy tež so swojich džěczi za wuczěrjemi wuprašujaja a so wjeřela, hdyž někaške šlabošće wo nič žlyšcha, kotrychž dla potom z džěczimi hromadže žortuja. Zrudna to zaslepjenosćz staršich, kotřiž njepóznaja, zo z tym sebi samym kaž džěczom šchodža, pschetož wěste je pschi tajkim zadžerženju, zo džěczi tež bórzy staršich wjacž njecješćza. „Šchtóž wěšit šyje, budže wichor žnjecž“, praji swjate pišmo.

Žo bychu so džěczi derje woczahnyłe, su tež khostanja trěbne a hįžo swjate pišmo tohodla napomina, zo so prut njeby lutował. Wuczerjo nětko jako zastupnicy staršich dyrbja tež tutón frěđł trjebacų, a rozumni staršci jomu to njemōža wobaracų. Ščto pał cįinja njemudri staršci? Wjeru so po nich horje, swarja na wuczerja, pišaja na njoho, bjez woprawdżiteje winy.

Wopał hįžo je to, zo staršci do chta na swoje džěczi posłuchaja, hdyž na wuczerja storža. Džěczi praja drje, zo su khostane, nic pał cįohodla. Město zo bychu prajite, ščto su zawinyłe, wědža pscheklepanje doścų węc tał zwjertnyć, zo so same zdadža njewinowate być, wuczer pał njesprawny. „Njemōže nas czerpjecų“, praja, „my sebi pschecy trydnjemy, druhe ženje“. Cįohodla tał je, njepšcheradža a staršci so tež z wjetšca za tym njepraščeja, a hdyž to tola cįinja, zhonja z wjetšca njewěrnoscų. Njerozumni staršci pał to wěrja. Kajka njeprawda! Nic džěscza, kiž dže je něščto zawinyło, ale wuczerja dyrbja so prašhecų, kotromuž mōža zawěscze wěrjeć a kiž mōže węc tež lěpje rozjudzić. Hdyž wuczer woprawdže napschecziwo jenomu džěsczu něščto ma, a trašci jomu kruczišcho „za kožu dže“, hać druhim, zmeje to swoje dobre winy. Snadž je lěnje abo ma někojki druhi brach, kiž so z napominanjom samym wjacų wotwuczić njehodzi. Woprawdže pěknomu, pilnomu a pschisłojnomu džěsczu budže kōdzy wuczer dobrny. Ščtōž njestronešcy spomina na swoje škulste lěta, budže to za wěrnno spōznaci dyrbjecų.

Hdyž staršci swoje džěczi njerozomnje zastupuja, ma to nanajšōrsche scjěhwki. Pschede wschēm myšla sebi džěczi, zo maja prawje, a wscha wuczerjowa próca njemōže jich zwjehćicų, tał zo su hotowe njeduschniki, hdyž šchulu wopušćeja. Botom wschał pschindže cįas, hđež dyrbja staršci w tym pokuczić, w cįimž su hrěšili. Kunje tamne džěczi, kotrej su w jich njekhmanosczi a spjecziwosczi napschecziwo wuczerjam zakitowali, su nětko pschecziwo nim hrube a njeluboscziwe a pschihotuja jim tež hewał z jich njerjanyh wustupowanjom hańbu. Haj, je so hušto doścų stało, zo su džěczi, kotrej jich staršci w šchuli bicų njedachu, pozdżišcho same swojich staršich bibe.

Duscipastyrjo a wuczerjo dyrbja ł lepšchomu jim dowěrjenych džěczi jich tež rozwuczowacų a jim poruczecų, tał maja so tu a tam z wonka šchule zadjerzecų, na psch. zo njesmědža wjeczor pozdže wokoło bėhacų, zo njesmědža na rejwace kubje kłodzićų, zo njesmědža so zhromadnje kupacų a t. d. Někotři staršci nětko jim nic jenož w tutym njepomhaja, ale jim samo napscheczo dželaja. Stary wuczer powěda nam w tutym nastupanju scjěhomacy pschiklad. Běšche wuczer we wustawje, hđež běšche džěczom zakazane, pjenjezy męcų abo sebi wschelake kłōšćeńki wot staršich šlacų dacų. Ščto cįinjachu někotre njerozomne maczerje? Hdyž swojim džěczom šchaty sczelechu, natkachu do nohajcow pjenjezy a zakazane kłōšćeńki; haj, jena macų běšche sebi sama kšcinu wudželacų dala z dwojim dnom, zo by tał zakazane węcų lěpje „pawšowacų“ mohła. O tuczi zaslepjeni staršci! Hušto prajachu sebi wuczerjo tamnoho wustawa mjez sobu: „Džěczi na prawy pucų dowjesć a na nim zdjerzecų, nije pscheczežke, ale staršcim a wosebje maczerjam rozoma doruczecų, to smų so hać dotal podarmo prócowali.“ Njech so staršci sami pruhuja, hać sobu ł tajkim njesłusčeja.

—k.

3 Łužich a Šaksteje.

3 **Budyšina.** Na městno knjeza Šōrnika, kotrohōž je nam smjercų tał nahle rubila, je najdoštojnišci knjez biskop z pschihłosowanjom sobu-

stawow tudomnoho kapitla swjatoho Pëtra wysofodostojnoho knjeza kanonika Jurija Rusczjanskoho za kapitulara scholastika do Budyschina powołał. Wysofodostojny knjez nastupi po woli najdosťojnišchoho knjeza biskopa hźo 1. hapryla swoje nowe zastojnstwo. Knjez Jurij Rusczjanski je wot januara 1877, potajkim hźo pschěz 17 lët, jara wažne zastojnstwo prãesa serbskoho seminarara w Prahy zastawał a wulki džël měščnikow, kotřiz w tu khwilu w našchim wótcnym kraju skutkujã, za swjate powołańjo pschihotował. Radujemy so, zo joho wustojna móc so na městno staji, kotrež je našch Hórnik wopuschcził. Wóh spožcz čžesczenomu knjezej frutu strowoscz a žohnowane skutkowanjo!

Ž Budyschina. Na tudomnym katholicim wučerškim seminaru su kónc februara schesczo wučomcy swoje abiturientne pruhowanjo khwalobnje wobstali. Mjez nimi su tšo Serbja: k. Jurij Štodent (Melzer), Michał Žmij a Jurij Wjacławsk (Weglich) — Kaž křichimy, je za wschitlich hźo městno jich pschichodnoho skutkowanja postajene, a pschindže k. Štodent do Radworja, k. Žmij do Ždzerje a k. Wjacławsk do Schunowa, hźež je hźo dlějšchi čas jako seminarist wučerške městno zastupował. Knjez Reiner je, kaž křichimy, do Königsbaina pscheladženy. Tšo Němcy, kotřiz su sobu pruhowanjo wobstali, su k. Richard Grohmann z Hainichen, Bernhard Wagner ze Smoky a Fredo Näser. — Pschijemy wschitkim mlodym wučerjam wjele zboža k spožžownomu skutkowanju we wažnym powołańju!

— Za nowoho prãesa serbskoho seminarara w Prahy je duchowna wyschnoscz knjeza Filipa Kězaka, fararja w Šchpitalu pola Ramjenca pomjenowata. Wóh pschewodž čžesczenoho knjeza do nowoho zastojnstwa. Nadžija našchju diöcesow joho scžhuje na wažne městno. — Kaž křichimy, pschindže jako administrator do Šchpitala knjez kaptan Šicka z Křošcic.

Ž Jaseńcy. 4. mërca mějesche našcha katholicka bjesada swoju měšacžnu žhromadžiznu. Wysofodostojny knjez kanonikus farar Wernat bjesadu wotewriwšchi poda rozprawu wo zańdžennym měšacu. Najprjedy pschinjese wjesoku powěscž, zo je našch najmitoscziwšchi kral Albert zaji strowy. Druha powěscž pak běšche drje kóždomu hźo derje znato, zo je našch stawny serbski wótcžinc wysofodostojny knjez scholastik Michał Hórnik wumrël; wo dalšchim potaža naš knjez pschedsyda na katholicki Posol, hźež je wo nim wscho hłowne wopisane. R. i. p. „Botom pschendže dalsche žiawne podawki, žpominajo wosebje na nježbožo kódcze „Brandenburg“, hźež pschěz 40 ludži swoje žiwjenje pschisadži. Na to mějesche městposchedsyda S. Žust dlějšchi pschednosčk wo tym, kaž móže sebi kóždy wot swojoho sobucžkowjele njepozniki abo žle wašchnja lohcy pschuwucžicž. Džensa běšche tež pschedsyda Kufowskeje bjesady pschitomny. Tón wobžarowasche, zo je jich tak mało na pscheproschenjo na našch swjedžen kěžbowato, zo pak so to hinał njechodžesche. Wjeseli so, zo je našcha bjesada tak bohacže wopytana, widži wjele nowych woblicžow, kotrež tu pschod wjac lëtami njeběšju, wosebje mlodych, za tych škuscha cyžy pschichod; napomina tež sobustawy, zo bychu tajkich, kotřiz hišcže njesju w našch bjesadže, k pschistupei pohnulli. Sobustawy pak njebyrbjało nicžo wotraschecž katholicu bjesadu wopytacž. Knjez pschedsyda za pohnuwace šlowa jo podžakowawšchi potracžowasche w pschednosčku wo poměste. Tež k. Žust wopomni hišcže njeboh knjeza Hórnika, kiž je nam wuskutkował, zo je našcha knihownja mnohe knihi z Macžicy Serbskeje dóstala; jako džal za to, prosy rycžnik, zo by žhromadžizna postanyła,

Ichtoż so też sta. Też so wobzamknj, zo sebi njeboh Górnikowy wobraz kupimj. Pšichodna zhromadźizna budže njeźjelu 8. haprula. *M—k.*

3 Drježdjan. Rhorofcź Soho Majestoscze krala Alberta je zasj zbehnjena, tak zo wjac njeźjeli dołho žane wosebite lékarste rozprawy so wudawale njesju. Tola dyrbi so kral jara na ledźbu bradž, zo so brach njeby wrócij. W tu chwilu pšchewywaterj wobě Majestosczi we Strehlenje.

3 Drježdjan. Wěrowanjo prynca Jana Surija z pryncesnu Isabellu z Württemberga budže 5. haprula w Stuttgarcze. Wysokaj nomozwěrowanaj pšchjědžetaj 14. haprula pšchěz Lipsk do Drježdjan.

3 Drježdjan. Nowowjeczny mješćnik, knjez Haselberger, kiz je swoje studije w seminaru w Mainzu dokonjał, je w Drježdjanach jako kapłan pšči dwórckej cyrkwu postajeny. Wosebje změje nabožnu wučebu a tež porjadne Bože služby w lóbtawje, wulkim pšchědměščczu Drježdjan wobstaradž.

Wšchelczižny.

* Wšchěm služownym k sczěhowaniju wozjewja „Neue Züricher Zeitung“, zo je w Münsteru w schwajcarskim Münsterowym Dole w fantonje Graubünden pšchěb krótkim 83 lét stara služowna džowka wumrěta, kotraž je 70 lét dołho pola teje sameje swójbje služila.

Naležnosće našoho towarstwa.

Sobustawy na léto 1894: kk. 230. Mikławš Robl z Njebjelčic, 231. Marija Rjebišowa z Baćonja, 232—234. z Radworja: Michał Wjerš, Jan Hantuš, August Mišnar, 235. Mikławš Wolman z Luha, 236—238. z Khelna: Jan Běrk, Hańža Khěžycyna, Khrystiana Donatec, 239. Jakub Hantuš z Bronja, 240. Hańža Wicazowa z Boranec, 241. 242. z Kamjenej: Jakub Rječka, Hańža Grólmusowa, 243. Marija Mónkowa z Hórkow, 244. Jurij Koplanski z Wěteńcy, 245. 246. z Kukowa: Jakub Lehmann, Madlena Knježkec, 247. 248. z Čemjeric: Jan Mónk, Jan Mjeń, 249. August Kokla ze Zajdowa, 250. Jakub Mječela z Budyšina, 251. 252. z Khróscic: Pětr Krawža, Marija Pjetašec, 253. Jakub Zynda z Jaseńcy, 254. Jurij Domaška z Lejna, 255. Madlena Pózerjowa z Wućkec, 256. Hańža Ledźborowa ze Smjerdžaceje, 257. 258. z Pěskec: Pětr Kral, Jakub Klimank, 259—261. z Róžanta: Jakub Glawš, Jakub Winec, Michał Jurk, 262—264. z Ralbic: Pětr Lebza, Pětr Žur, Jurij Žur, 265—267. z Konjec: Michał Čornak, Michał Woko, Hana Bukec, 268. Kata Kurjatowa ze Šunowa, 269. dr. Jan Grólmus direktor w Lipsku, 270. kapłan Jurij Kral w Drježdjanach.

Sobustawy na léto 1893: kk. 618. Marija Rjebišowa z Baćonja, 619. Michał Wjerš z Radworja, 620. Jurij Mička z Čornoho Hodlerja, 621. Jan Fulk ze Zderje, 622. Marija Pjetašec z Khróscic, 623. Jakub Zynda z Jaseńcy, 624. Jakub Wóski ze St. Cyhelnicy, 625. Jurij Čornak z Konjec, 626. Hańža Ledźborowa ze Smjerdžaceje, 627. wučer Karl Wjenka z Róžanta, 628. Madlena Cyžowa z Nowoslic, 629. 630. ze Šunowa: Pětr Naróik, Kata Kurjatowa, 631. Madlena Knježkec z Kukowa, 632. August Glücklich z Bronja, 633. J. H. z R.

Sobustawy na léto 1892: kk. 693. Jakub Wóski ze St. Cyhelnicy, 694. Marija Pjetašec z Khróscic, 695. K. W. z R., 696. J. H. z R.

Dobrowólne dary za towarstwo: J. M. z Č. 50 p., J. M. z Č. 25 p.

Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinještej 108,812 m. — p.

K česći Božej a k spomoženju dušow je dale woprował: r. 1 m.

Hromadže: 108,813 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,162 m. 50 p. — Dale su woprowali: na Hermanec scicznach w Budyšinje 6 mk., njemjenowana z Budyšina: džak za dóstatu pomoc 1 m.

Hromadže: 12,162 m. 50 p.

Za cyrkej Maćerje Božeye w Radworju.

Handrij Guda a mandźelska z Hornjeje Kiny 100 m. (druhji dar), Michał Wjerš z Radworja 15 m., Marija Dućmanec w Radworju 30 m., Marija Śćapanka z Radworja 10 m., Njemjenowana z Baćonskeje wosady 100 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

su darili: kapłan Jurij Kral w Drježdźanach 1 m., z Roźanta 2 m.

Zapłać Bóh wšěm dobroćerjam!

Za teclarow: Bumrle ju: sotry Kofalija, Ludmila a Pawlina w Rumburgu, Jotra Gilzbjeta w Drježdźanach. Marija Jenczowa a Madlena Rjedžina z Wotrowa. R. i. p.

Jutrowne kěrłusche,

wosebity woczišćej jutrownych kěrłuschow z **Pobožnoho Wosadnika** za fchizerjow, su za 20 p. pschěz redaktora dóstacj. W Khrósczicach ma je tež **Michał Dawrik** na pschedoń.

Za jutrownych fchizerjow w Khrósczicach.

Na požadanjo wjele sobnjěcharjow budže so lěta kěrłusch „Khwala budź Bohu atd.“ po nowym waschnju spěwacj; smy-li zahe hotowi, spěwa so zašy wot spoczatka.

M. B.

Khwalée Knjezowe mjeno,

Modlitna kniha za katholskich křesćanow wot H. D. — Druhi wudawk, je zwjazany do kože ze zlotym abo rjanym hwězkwowym rězkom na pře-dań za 3 m. w redakciji Katholskoho Posoła.

Naschim serbskim hospodarjam

ŧ nalětnjomu lnywej porucja czislu koscjowu muczku po najtunišćich płaciznach

Delni mlyn w Sukowje.

Dobre runflowe šymjo:

Čendorfer, Obendorfer a Leutewiger, pschěz loničju suchotu je lěta i robe a płaczi punt 1 hriwnu 10 p. haćj 1 hriwnu 30 p. Róže, wšchelake štomiki, rostliny a wšče zahrodniske šymjenja. Agentury tuchle zawěsczenjom: Land-wirthschaftliche Feuerversicherung, Sächsishe Viehversicherung und Norddeutsche Vogel-Versicherung. Tež swoje kufhowe a wodowe kupjele porucja

Michał Kofla w Kupjeli.

Wšchěm ratarjam porucjam ŧ pschitħadźacomu nalězju dobre šymjenja, wosebje runflowe, wot knjeza najenta Blümicha we Wortlecach plahowane, a dobre džeczelowo wot naschich serbskich burow, tež wofu, a šym pschepořazany, zo su woprabdže dobre a znate.

Zatub Brězan w Khrósczicach.

Banty na głownu, pod brodu a wokolo pasa w nowych družinach a rjaných barbach, hladke abo różiczkate, porucja pschi jara tunich płaciznach

Leopold Posner w Budyšćinje na bohatej drozy cjo. 7.

Dwě wobydleni w Baczonju stej hnydom pschenajecj: jene mjetsche a jene mjenšche za swójby. Wšcho bližšche je zhonicz w Baczonju czislo 4.

Pschichodobne czislo Kath. Posoła muńdže za tsi njeđzele, 7. **hawyła 1894.**

Katolicki Posol

Wudawa so
prénju a třeću sobotu
mésaca.

Plaći lětnje na pósće a
we kniharni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p

Wudowny časopis.

Wudawany wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Budyšwinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 7.

7. hapyryla 1894.

Lětnik 32.

Swjaty Józef.

Kak křwalobna a spomožna je dowěra k swj. Józefej, to wuczi naš španiska spisacielka Cécilia de Arrom, tiž je pod mjenom Fernan Caballero (oraj Kawaljero) po cetyh swěće znata, z tutej luboznej legendu, kotruž drje wona pschede wšchěm za džěczi piša, kotruž pak móža tež dorosczeni z wužitkom čitacj.

Něhdy běšče pobožny a wóccziwy muž žiwy, po swojim pomofanju cžěsta, tiž tohodla tež swj. Józefa, patronu cžěstow, zastaraczerja Božoho Jězusa-džěcziatka wutrobnje cžesczowasche. W jenyum kłóštrje ponižnych kapucinow bě wón swojomu swjatomu k cžesczi wuščitnje wurězany wołtar postajit na kotrymž běšče wšchitke pschiprawy cžěstiwta tak wyschnje zhotowił, zo kóždoho wopytarja žiwje na luboscj a ponižnoscj Boh-cžłowjeka, kiž małe wobydlenjo křudoho, ale pilneho cžěste w Mozarecje zacpił njebě, dopomnješče. Njehodži džěn so přecj, zo na cžłowjeka husto, haj z wjetšcha wěcy, kotrej widži, wjetšchi zacpiščež cžinja, hacj tamne, wo kotrychj jenož styschi. Tohodla nam tež našcha swjata cyrkej potajnosce wěry we widžomnych znamjenjač pschěstaja.

Našoho cžěstlu pruhomasche pak Bóh z mnohim nježbožom. Wón žhubi swoju mandželku a wšchě swoje džěczi hacj do małeje džoweczički, kotraž jomu sama žiwa wosta; wón starješče, bu křorowaty a staby a stónčnje woslepi. Zola znjele wšchitke te wobcžejnosce nanajščerpnischo a wobkřowa sebi dowěru na Boha a swojoho patrona. Dokelž wjacj džělacj njemóžesche, a tež joho džowcy, kiž mějesche joho wothladacj, mało časa wosta, sebi ze šchicjom a podobnym džětom něščto pschizastuzičj, dyrbjesche jedyn křuch po druhim pschědacj a bě stónčnje w najhórschej nuzy. Tak bližesche so smjercj, na kotruž so po dobrym křescjaniskim waschnju ze wšchej pobožnosceju pschihoto-

wasche. Prjedy hacž zemrě, praji swojej dżowcy, zo by po sudnistoho spisaczela schła, kotromuž by swoju poslednju wolu wozjewił.

„Chceće testament czinicź, luby nano“, dżesche knjeźna płaczo. „Mimacze dže nicžo ł zawostajenju.“

„Cziń, moja dżowka, kaž tebi praju!“ Holca posłuchasche, runjež mënjo, zo nan w zymicy njewě, sčto ryci. Sudnistki pisar sebi myslasche, zo je częšła prawje stupy był, kiž je mjelczo pokłady hromadził. Za krótki čas pschindže ke khoromu, a hdyž bė zawod po zwuczenym waschnju napisal: „W mjenje najswjećiszeje Trojicy“, dżesche starc: „Pšchepodawam swoju duschu Bohu, swoje częło zemi a tutón testament dyrbi wumjescz a tež za moju dżowku so staracz mój patron, swj. Sózef.“ Hdyž bėsche to prajił, wumrě czishe a tak mernje, kaž móža jenož czi mręcž, koltiz maja hacž do poslednijej hodjinti žiwu weru a dobre swědomjo.

Sudnistki pisar wotšali so hněwny. Wboha dżowka pał czujesche hagle nětko z hórkej bolosczy, kał wopuszczena a wosamoczena bėsche, njewědžo ani, z wotfel by za njebozcizkoho nana titel a kasacz a sčtož bė hewał wscho ł pokhowanju trěbne, dóstala. Hdyž tu tał płaczo samalutka sedžesche a nanej do zblědnjenoho smjertnoho woblicza hladasche, zakłapa so nadobo do duri. Wona wotewri a rjany starc z mišym pscheczelnym woblicžom zastupi, so na kij zepjerajo a ze suknu a sčerym płasčezom wobleczeny, mernje a ponižnje do jstwy

„Njestaraj so wo nicžo“, praji ł holcy. „Wšcho čcu wobstaracz.“ Na to zašy woteńdže a wróczi so bórzy z kasčezom a titelom; tež duchowny pschindže a kudy częšła bu pschistojnje cyrkwincy pokhowany. Hdyž wot rowa pschindžechu, pschejesche cuznik syrocze dobru nóc, slubjo, zo ju nazajtra wophta.

Botom dżesche starc do blizkoho męsta a tu do wobydlenja bohatoho muža zastupiwšchi dżesche ł tutomu: „Dopomnjecze so hiščezje surowoho nje-wjedra na morju, hdyž so ze swojim cyžym zamoženjom z dalokoho kraja do domizny wróczeščezje, a slubjenja, kotrej scze tehdom Bohu czinili, zo chceće, je-li was Bóh z tamnoho stracha wumoji, najshudšču a najpócziwišču knjeźnu sebi za mandželstu wzacz?“

„Haj, wëm to!“ wotmołwi zadžiwany bohaty muž. „Ale kał móžecze wy to wědžecž, dofelž to tola žanomu czkowjetej prajił njejšym?“

„Chceće swoje slubjenje dopjelnicž?“ praschesche so starc dale.

„Haj!“ zawoła bohaty muž. „A je mi wutrobnje žel, zo šym dopjel-njenje swojoho sluba tał dołho wotstorkował.“

„Pšchewjecze sebi, zo byč wam nětko najshudšču a najpócziwišču knjeźnu pokazat?“ praschesche so zašy starc.

Bohaty bė z tym spokojom a wobaj podasčtaj so na pucz a pschindže-sčtaj bórzy ł hubjenomu wobydlenju wopuszczeneje syroty.

„Njepłataj!“ tróšchtowasche ju starc. „A nještrachuj so pschichoda dla. Šlej, tutón knjež, kiž pschi mni stoji, chce so za tebe staracz. Ze pobožny a dobrocziwý a ze zemštimi kubkami žohnowany: chce tebe jako mandželsti wodžicž a sčkitowacz.“

Bo krótkim bė wěrowanjo a pschistojný wjesoły kwas. Tu praschesčtaj nawoženja a njewjesta sobu pschitomnoho starca, zo by jimaj prajił, sčto je. Postanýwšchi dżesche tutón: „Ja šym Sózef, kotrohož je Bóh wobhnađžil, zo smědžesche pschewodžer njewoblatowaneje knježny a zastaraczer Božoho dżeczajta

bječ. Twój pobožny nan je mje hačž do smjercze swěrnje częscjowal a mi na smjertnym ložu napokoził, zo dyrbju joho testament uwujescž a so za tebe staracž. Nětko sym wschitko dokonjal: Zoho wuczišczenju duschu sym k Bohu dowjedł, joho hinite czętko sym do zemje pokhowal a tež tebe sym zastarał." Na to zohnowasche młodeju mandželskeju, kotraž bješčaj so na kolena poklaknyłoj, a zhubi so z jeju woczow.

Tak spodzjuwje, lubi čitarjo, wodbja a zohnuja swjeczi Bozi čłowjekow, kotřiž so k nim dowěrja, hišcže wschědnje. Runjež so pschecy widžomnje nam njezewja, su nam tola bližko a nihtó so podarmo k nim wo pomoc a zastupne proštwy njewołja.

Slowna zhromadžizna Maćicy Serbskeje.

Srjedu po jutrach kaž kóžde lěto mějesche towarštwu Maćica Serbska swoju lětušču porjadnu hłownu zhromadžiznu, na kotruž bě so 61 sobustawow zeschło, mjez nimi tež knjez rycznik Alfonsz Parczewski z Kalischa a wschelacy sobustawy z Freiberga, Lipska, Delnjeje Łužicy a t. d. Zhromadžizna wotbu so w Gudžic hoščencu. Wo 2 hodž, wotewri městopschedsyda k. dr. Kalich zhromadžiznu pschitomnych powitajo a nutrnu zrudobu nad tym wozjewjejo, zo dotalnoho hłownoho pschedsydy wjac mjez sobu nimamy.

Tutej zrudobie nětko čestny pschedsyda Maćicy Serbskeje knjez lic. Smiśch hłuboko začute słowa poswjeczi. W zahorjenej a wutrobny pohnuwacej ryczi spominasche na wurjadnu wustojnosć a wulke zaskužby njebočjećkoho Hórnik a wo Serbowstwo powšchitownje a wo Maćicu Serbsku wosebje. Knjez rycznik dopomni na to, kak je Maćica Serbska 1845 załožena a 1847 wot wyschnosće pschipoznata Hórnik wot spoczatka za swojoho sobustawa měła, kiž jako 15lětny młodoštny student do njeje zastupi a bu po krótkich lětach hižo do jeje wjednistwa sobu pschijaty, w kotrymž je hačž do poslednjoho wotomita swojoho žiwjenja jenak swěrný a horliwy zwoštal.

Ryczi knjeza Smiścha pschizamkny hnydom knjez rycznik Parczewski hłuboko začute słowa, w kotrychž podžěl wupraji, kotryž su wschitcy Skowjenjo pschi smjerczi Hórnik wopofazali. Čjestnje wopominajo Hórnik jako železny charakter ze złotej wutrobou pschjejesche sebi k. rycznik, zo by wosebje serbsta młodžina z pilnym džěkom a wutrobnej lubosću k swojomu narodej joho nadobny pschiklad scžěhowala. — Słowam wobeju k. rycznikow pschitumni wschitcy pschihłowawchu postanywschi k čjestnomu wopomnjecžu zemrětoho pschedsydy.

Na to scžěhowawchu porjadne lětné rozprawy. Z rozprawy pisma-wjedźerja fararja Skale, kotraž tež pschede wschěm wopomnjecžu njeboh pschedsydy žarowace słowa poswjecjesche, zhoni so, zo je njeboh pschedsyda jako znamjo swojeje skutkowneje lubosće za Serbstwo a joho hłowne towarštwu, Maćicu Serbsku, cyku swoju wulrotnu knihownju, sčtož rycjěspytne a skowjanke spisy nastupa, Maćicy Serbskeje wotkazał a wysche toho tež hišcže sčtwórczinu swojoho zawostajenstwa. — Pschedsydstwo a wubjerš Maćicy Serbskeje stej jeno z zhromadne posedženja mětoj, dokež je pódla skutkowacy wosebity twarški wubjerš za nowotwar Maćicizneho doma hłowne džěka za Maćicizne naležnosće wobstarał, sčtož wosebita rozprawa wopomni. Z Maćiciznych naležnosćow je wosebicže spomnjenja hódne, zo je zemrěty sobustaw k. rycznik Mütterlein we wosobje za Maćicizne naležnosće zahorjenoho knjeza kantora em. Bartka jara swěrnoho nastupnika jako zarjadnika Maćicizneho domu dóstał. Ze

zawoſtajeńſtwa njeboh f. Mütterleina je ſo na nowy dom 500 hr. dariko, ſchoż tež tudy z najwjeſtchim dżakom wopominamy. Ze ſobuſtawom Maczich ſtaj dale hiſczeże zemrekoj f. wuczeſ em. Roztoł prjedy w Drjeczinje a knjez pſchepucp Ernſt Mersch w Budyſchinje. Nowych ſobuſtawom je Macicy w minjenym lécze 6 pſchibyſo.

ſdyž bęchu pſchitumni wopomnječu zemretych ſobuſtawom z poſtanjenjom ſwoju czeſcž wopokažali, ſcžehowaſche rozprawa pokadnika, f. pſchepucpa Mjerwy. Z njeje zhonichmy, zo je Macica Serbska w dokonjanym 47. lécze ſwojoho wobſtačža 2754 hr. 13 p. dothodow a 2723 hr. 10 p. wudawkow męſa, a zo jeje zamoženjo w tu khwilu 4444 hr. 33 p. wunoſcha.

Zarjadnik Maczicžnoho doma, f. kantor em. Bartko, poda tſecžu rozprawu wo Maczicžnym domje. Tón je męł dothodow 4183 hr. 35 p. a wudawkow 1511 hr. 28 p., tał zo je dom w minjenym lécze 2671 hr. 77 p. cžiſtoho wunoſčka męł. To je wuziſk, fajtohož hiſczeże dožiwili njeſimy. Pſchitumni zwjeſeleni zarjadnikej za ſwěrne zarjadowanjo horliwje Skawa pſchimołachu.

Rozprawa knihownika f. ſeminarſtoho wyſcšcžoho wuczerja Fiedlerja njemóžeſche tohodla doſpołna bycž, dofelž bę ſmjercž dotalnoho pſchedydy pſcheglad Macicy darjenych knihi a ſpiſow njemóžny ſcžinika. Do rukow f. knihownika je 97 cžiſkow pſchicſcho.

Knihſtkadnik f. kantor Kaplet woziwji, zo je Macica w minjenym lécze wſcho hromadže 8522 jenotliwych cžiſkow (knihow a ſpiow) do luda wudała.

W mjenje delnojužiſtoho wotrijada poda f. kantor Jordan z Popojc rozprawu a wobzarowaſche w mjenje delnojužiſkich Serbow ſmjercž knjeza Hórnikta, kiž bęſche tał wutrobny pſchecžel a mócnny ſpęchowar jich duchownoho žiwjenja.

(Œtónčzenjo pſchichodnje.)

3 Ružich a Saſteje.

3 Budyſchina. Knjez kanonikuſ Turij Luſcžanſki, nowy ſcholatiſtus kapitla ſwjatoho Pętra, je ſo wczora z Prahi do Budyſchina pſcheglydił a bu ſwjatocžnje powitany wot ſobuſtawom mjenowanoho kapitla a druhich tudomnych k. duchownych. Wóh žohnuj joho tudomne ſtutkowanjo na mnohe lęta!

— Knjez Filip Kęžak je ſwoje nowe zaſtojnſtowo jako praſeš ſerbskoho ſeminara w Prahy naſtupił. Wutrobne pſchecža wſchęch katholicow naſcheje wótcžiny ſu joho pſchemodžake na męſtino wažnoho ſtutkowanja za cyrkej a wótcžinu. — Na joho męſtino je knjez Bernhard Hicka, dotalny drugi kaplan w Khróſcžicach, jako farſki administrator w Šchpitalu naſtupił a bu minjenu njedželu do nowoho zaſtojnſtowa ſwjatocžnje zapokažany. Na męſtino knjeza Hicika je dotalny Budyſchinſki katecheta knjez Jan Juſt ſo do Khróſcžic pſcheglydił. Pſchejemy wobemaj knjezomaj Wože žohnowanjo w nowym zaſtojnſtowie.

— Knjez kaplan Jakub Kjenč je ſo na wulki pučž podał: do Zeruzaľema a tamniſche ſwjate męſta, ze ſtopami a krewju naſchoho Žbóžnika poſwjeczene. Minjenu njedželu je w Straſburgu ſo druhim ſobuſtawam pobožnoho pučžowanja, koſiž ſu tutón pučž z Kólna naſtupili, pſchizamnył. W tutyh dnjach pſchebhwaja pučžowarjo w Romje, hđžež zmęja tež wofebitu audiencu pola ſwjatoho wótea. — W Straſburgu je f. kaplan Kjenč tež tamniſchoho najdoſtojnſcžoho knjeza biſtopa dra. Frigena wopytał.

— Tudy wumrě sobotu 31. měrca mifoscziwa sotra Lea, dzowka hłownoho wuczerja Raßmanna w Dttmachawje w Schlezynskej, w starobje 20 lět 9 mějacow. Seje czeło bu wutoru tudy z wulkej czešču khowane, mnozy wofadni jej z pšchwodzenjom poslednju czešč wopokazachu. Tež běchu newicmifštrka maczer Agathonija z Trebnic, 3 sotry z Grunawy a 5 z Drježdjan na pšchwodzenjo pšahije. R. i. p.

3 Drježdjan. Brync Jan Jurij, wójwoda w Sakskej, bu šchwórtk 5. hapryla dopokdnja w 11 hodžinach w Stuttgarče z pryncesnu Mariju Šfabellu we Württembergskej swjatocznje wěrowany. Lutoho wjesokocho podawka dla buchu minjenu njedzelu wěrwi z kłětow napominani, zo bychu za wysokeju slubjeneju pobožnje so modlili, a budže jutse po kemschach zo we wschěch cyrkwach Te Deum spěwacž. Swjatoczny pšchihad wysokeju mlodeju mandželsteju do Sakskej budže sobotu 14. hapryla. W Drježdjanach budže tón džen pšchipočdnju w 12 hodžinach na Čžěskim dwórniščezu swjatoczne powitanjo a njedzelu 15. hapryla zbožopšhecjo w pryncowym hrodže.

3 Radworja. Wutora 27. měrca bě za našču wofadu wažny džen. Na nim dotalny dirigirowacy wuczer f. Jakub Kral po 45 lětnym štufowanju swoje zaštojnstwo zloži. Zo by so to z pšchibódnjej swjatocznošču stalo, bě so do joho škulsteje jstwy swjedžerista zhromadžizna pomohala, kotraž nimo duchowneju a wuczerjom ze škulstoho pšchědštojerstwa a prěnjeju rjadownjom džěcži wobštojesche. Knjež fariski administrator W. Šur powita jako wofadny dohladowat (inspektor) pšchitomnych a rozestaja wotpohlad džensnišchoho zeńdženja wopominajo, tak je f. Kral telko lět w cyrkwinškim a škulškim žiwjenju štukowal. Na to so jomu f. cyrkwinški wuczer Šchołta w mjenje škulškich džěcži za wschu na nje naloženu prócu a ščerpnosč podžakowa a pšchepoda jomu jako dar jich džatownoščje rjane kwětkowe blido z mlódnjej palmu a kčžejatnymi kwětkami. Na to počěščzi so jomu tež ze strony škulstoho pšchědštojerstwa pšchiny tšiwoboženity stoł z pšhecžom, zo by nětko po dokonjanym džěle na nim derje zasluženy wotpoczink namatak. Knjež Kral so za džáste daty podžakowa a wupraji z hnutymi słowami, tak czežke džělenjo wot zaštojnstwa je, kotrež je tu pščež 40 lět zastawal a w kotrymž je na 2200 džěcži rozwučowal. Wotom wupraji zhromadžěnym poslednje boženje w škulškej jstwi, tola z nadžiju, zo njedžiwajo na zaštojnšte džělenjo dobri pšhecželjo wostanjemy. — Wšchějemy jomu, zo by měrny a bježstarostny čas hiščeže dołho strowy a czerštwy wužiwacž mohł. — 3 wotkhadom knjeza Krala wupróždnjene zaštojnstwo je f. Štobeník z Nowych Wóšchic, z nowa wobšadžomne měštno w Ždžeri pak, kaž smy hižo pisali, f. Zmij z Noweje Zajeńcy džátał. Nadžijamy so, zo tež wonaj swoje mocy f. swědomitomu rozwučženju jimaj doměrjenych džěcži a z tym f. zbožu cykeje wofady nažožitaj. —/k.

— Dotalny wuczer w Ždžeri, f. Keiner, je nětko jako pomocny wuczer do Miščna pšchěšadženy a nic, kaž bě najprjedy pšchihotowane, do Königshajna.

3 Šhróščizic. Zasy smy jenu jutrowničku swješčili a to krajnu, káštejež smy jenož porědko měli, šchtož so dopomnicž wěm; tak běchu jutrownički 1865, 1882 a 1893 lětuškej podobne. Našch kšchizerški cžah tež lěša zasy najwšchšchi šchodženk docpe w licžbje kšchizerjom. Šdnyž přeni křóčž sobu jěchach, běchmy jich 50 porow a lěša rune 50 porow pšchipočdnju z Šhróščizic jěchachmy a f. tomu hiščeže so z wonka 40 porow pšchizamkny, tak zo běchmy rune 90 porow. Šdy běchmy Wacžoniškich sobu měli, dha běchmy zawěščze tóšchto pšchěz 100 porow byli. Šewak je swjatocznošč bjeze wschoho nježboža wotěškla,

khiba zo su nětotfi so z konja sunyli — to wsčas je tež hewaf hjo tu bylo. Pshispomnicz so ma, zo mējachmy lětša jenoho kshizerja sobu, kotryz 50. trócz sobu jėchafše, bėšče to Jurij Grosman z Khrósczic. Bėšče so zalezalo, zo by pshi wurjadnym swojim jubileju wuznamjenjeny byl, tola nihto doscz wob-
kėdzbował njebėšče, zo by so na tajše nėscho dopomnil.* Hewaf je so pshi lėtuschim kshizerškim czašu jara dobry porjad dzerzał. Tohodla chcemy, jelizo Bóh nam to dowoli, pshichodny raz zasj sobu jėchacz, a so tež zasj prawje pshisporjecz, zo bychmy storo naschu liczbu kshizerjow hacz na 100 porow dosczahnyli. M. W.

— Tez w druhich wosadach su so kshizerške czahi w dobrym, pobožnym porjedze a zbožownje wotwėle. Liczbu kshizerjow smy tež z Waczonja a Radworja zhonili. Waczońskich kshizerjow, kotfiz do Radworja jėchachu, bėšče 21 porow a Radworškich, kotfiz do Waczonja pshijėchachu, 23 porow.

3 Kulowskeje wosady. Tez lětša je so nam swjata jutrowniczka krasnje pominyła, a je so tudy wulka mnohoscz na hordoznym kshizerškim processionje wobdzėlita. Wė jich 77 porow z naszeje wosady, Ralbiczańskich pak 48 porow, sctoz hewaf bylo njeje. Bóh dať, zo bychy wschėch wutrobny so lėto a bóle za tónle krasny swjedzen a tež procession zahorjale a powjetschile. Tez by prócy hódne bylo, hdy by tónle tak krasny kshizerški czah so jónu fotografiscy zwobrazował, kaž džen so dzensnišchi džen wscho druhe wažnišče wobrazuje. Tak mohle tež druhe dalske narody tule wosebnu cyrkwinšfu pychu naschoho serbstoho ludu trochu bliže wobladać, kotraž je zawėrno wobdziwjanja hódna! Pshistoji džen tež kshizerški procession katholškim Serbam mužštkoho spłaha tak, kaž družczja drafta naschim serbškim knjeznam, zo bychy w hšchczje rienschim hacz tutym kshizerškim czašu, na dnju powšchitkownoho suda, naschomu Bžóžnikej napšcheczjo do njebjestoho Seruzalema so podacz móhli. To su pšcheczja spisaczela tutoho nastawta. M. H.

Pshispomnjenje redakcije. W jenyum poslednišchich czisłow wulkich Lipštkowškich „Illustrowanych Nowinow“ su nětotre wobrazy kshizerštkoho czaha z lońštkoho lėta, wosebje wobjėzd po kšóschyrškim dworje a jėchanjo kshizerjow na jutrownym ranju wokoło polow, kaž so to na pshiklad we Wotrowje hišchczje stawa. Tez pšcheczelnje spisany nastawť — drje z nětotrymi wopacznosczemi — je tam pshidaty.

* Šdyz pšchėd lětami doholėtny kantor Ralbiczańskeje wosady, Czornakec nan z Ralbic, kiz hacz do swojich najwchjėšchich lėt sobu jėchafše, podobny jubilej swjeczėšče, wopotaža cjełczomnomu starcej tehdomnišchi Kulowški farať, knjez duchowny radziczel Schneider, wosebitu czešč.

3 chłoho swėta.

Nėmska. Kejzorowa mandželšta je ze swojimi džeczimi so do Abbazia podala. Tam tež wjele druhich sobustawow knježerškich swójbow woczakujaja.

— Pšchekupški zwjazť (Handelsvertrag) z Ruskei, wo kotrymž je so w poslednim czasu wjele ryczalo a pišalo, a wo kotrymž je so w němskim sejmje horco wojowalo, je tola wjetschinu namafak, tak zo je nětko zafon. Čto na žito z Ruskeje so z tym nėscho malo (na 2 centnarjei 1,50 hr.) poniži. Hacž pak budze z tym so placžizna žitow dale ponižecz, na tym wschelacy dwėlujaja.

— Bruďne powėczje ze wschelaticz krajow, hđžej su anarchistoj z dynamitom ludži do stracha zahnali, nazhonjany nětko tež z němskoho kraja. W Bochumje

běšče wěšty Pfeiffer njedawno na wšchelafch měštnach dynamitowych patro-
now nakkadł, foitrej běšče prjedy we wuhlownych podkopach, hdžež džělafše,
tradnył. Bohu džak pat tute nihdže wulkeje schody njenacznichu.

Stalska. Wot swjatoho wótcy je znaty farar Rneipp z najwjetšej
czěsejownošću pšchimzaty był. Leo XIII. je huščizišcho dlějški čas so z nim
rozmołwjal a joho wašchnja strowjenja na sebi samym spytal.

Francózska. Zda so, kaž by francóziške ministerstwo, kiž je dotal pšchecy
napschecne so wopofazało, so na thmańšche pucze wobrocjeć chcyło. Z naj-
mjenjša wopofaza to w poslednim času z tym, zo napscheczo stajnym a zjaw-
nym njespcheczelam cyrkwoje kručizišcho wustupi.

Žendzelska. Stary 86lětny premier abo přeni minister, swětašlawny
Gladstone, je thoromatofče, wosebje hubjenych woczi dla, swoje zastojn-
stwo zložil a za joho nastupnika je kralowna na joho poruczenjo Lorda
Roseberry-a pomjenowala. Strach, kiž mnozy mējachu, zo mohł z tuthym
Gladstonowym hłowny nadamł „Home Rule“ za Irlandištu czerpjeć, zda jo nje-
trjebawši. Nowy přeni minister je pšchi wjacjacy pšchiležnosćach w sejmje zjawnje
a kručje wuprajil, zo chce wot swojoho prjedownika založene a zastupowane
thmańšche zakonje za njezbožowny kraj na kóždy pad pšchemjelčj. Pšchewoščem
chce tohodla, kaž je wozjewil, zarjadowanjo přenjoho sejma (Oberhaus), hłow-
neho napschecznika tamnych zakonjow, pšcheměničj.

Naležnosće našoho towarstwa.

Sobustawy na lěto 1894: kk. 271. Mikławš Cemjera z Cemjeric, 272. Mikławš
Domaška, theolog w Litoměřicach, 273. M. S. z M., 274. Pětr Wałda z Pozdec, 275.
rěčnik Alfons Parczewski z Kališa, 276. Mikławš Lawkus z Łusca, 277—279. z Wo-
trowa: Hana Michalcowa, Michał Buk, Michał Wjenk, 280. Jan Pječak z Kanec, 281.
Jakub Rjeda z Kašec, 282. Michał Wjacslawk ze Zuric, 283. Michał Frencl z Róžanta,
284. 285. z Hasłowa: Jakub Měrcink, Ernst Leńš, 286. Hańža Delenkowa z Wutołčic,
287—289. ze Sulsec: Jakub Zopa, Marija Hórbankec, Michał Lehman, 290. 291.
z Baćonja: Handrij Smola, Mikławš Delan, 292. Mikławš Robl z Čornec, 293. Michał
Sewčik, theolog w Prazy.

Sobustawy na lěto 1893: kk. 634. Pětr Wałda z Pozdec, 635. Jurij Jenki ze
Sernjan.

Sobustawy na lěto 1892: k. 697. Michał Percgal z Nowoslic.

Dobrowólne dary za towarstwo: Can. Cap. Cantor Blumentritt 1 m. 50 p., N.
N. 50 p.

Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinještej 108,813 m. — p.

K česěi Božej a k spomoženju dušow je dale woprowal: r. 1 m.

Hromadže: 108,814 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,169 m. 50 p. — Dale su woprowali: professor Konrad
w Prazy 3 m., šulske džěćo z próstwu: „Swjaty Józefje, proš za mnje!“ 1 m.,
z Róžanta 1 m. 75 p. — Hromadže: 12,175 m. 25 p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

Jakub Rěčka z Khelna 50 m., Mikławš Wólman z Łuha 9 m., Marija
Wicazowa z Radworja 3 m., Jakub Cyž ze Stróžišca 10 m., Madlena Petermanec ze
Zdžerje 3 m., M. Nowakowa z Wučkec 1 m., Madlena Lukašec, šwalca w Radworju
6 m., Marija Šerakowa z Kamjenej 16 m., Madlena Šmitkowa z Radworja 15 m.,
Handrij Sołčic z Lutowca 3 m., ze zawostajenstwa Khaty Domšec z Boranec
61 m. 52 p., Michał Heńkec z Radworja (w Drježdžanach) 10 m., Marija Pjetašowa
z Lutowca 3 m., wot Bonifacijowoho towarstwa w Paderbornje 500 m.

Za Khróścansku khorownju: Jurij Cyž z Noweje Jaseńcy 150 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je darił J. L. 2 m.

Dary za wupalenych w Budyšinje.

Pola redaktora Katholskoho Posola su so sčěnowace dary wotedale, kotraž chcemy tež tudy w Posole wotšićec: Tachantstwo swj. Pětra w Budyšinje 100 m, kk. biskop a tachant Wahl 50 m., senior Monsignore Kučank 30 m, kantor Blumentritt 20 m, scholastikus Hörnik † 20 m., farař Skala 15 m, direktor Kummer 15 m., kaplan Rjenč 10 m., tachantski předař Nowak 10 m., katecheta Just 10 m., farski administrator Žur w Radworju 5 m, M. S. z Budyšina 5 m., Mikławš Schäfzig 6 m., administrator Libš w Baćonju 3 m, farař Keil w Šěrachowje 5 m, inspektor kralowskeje cyrkwy w Drježdźanach P. Lehman 5 m., sakristan Domanja 5 m., farař Dučman w Lipsku 5 m. 25 p, sobustawy skladowanskoho towarstwa Lusatia w Ostricu 12 m., Hörnikowa z Radworja 3 m. 25 p, Njebjelčanska gmejna přez gmejnskoho předstojerja Żura 55 m. 55 p, harwar Adolf Schubert w Seifhennersdorfje 5 m., F. J. z Budyšina 3 m., sklad w Šěrachowskej restauraciji 34 m. 75 p. — Tute dary je redaktor na radnej khězi wotedal. Druhe dary, kotruž so njejsu směle wozjewić, su so do jenotliwych wobškodzenych rozdźěliše, mjez druhimi tež jene poslešćo.

Zaptać Bóh wšěm dobročerjam!

Ža tećiarow: Žemřela je: sotra Dorothea. R. i. p.

Dobre runflowe šymjo:

Čekendorfer, Obendorfer a Leutewitzer, pšez lońichu suchotu je lětsa drohe a płaczi punt 1 hriwnu 10 p. hač 1 hriwnu 30 p. Róže, wšelake štomiki, rostliny a wšě zahrobniske šymjenja. Agentury tuchle zawěšćenjow: Landwirthschaftliche Feuerversicherung, Sächsishe Viehversicherung und Norddeutsche Hagel-Versicherung. Tež swoje kuhowe a wodowe kupjese porucza

Michał Kofka w Kupjeli.

Wozjewjenje.

Wot 26. hač do 29. hapryla budže so w hnadownej cyrkwi w Krupcu w Čechach swjatocna **štidnjowska pobožnosć** wotměwacj k česćej **nowych Zbóžnych** z rjada **Towarstwa Jezusowoho: z bóžneho wuznawarja P. Antonia Balducci** a z bóžnych martrarjow **P. Rudolfa Aquawiva** a jeho towaršow.

Džen 26. hapryla wječor budže swjatocne požohnowanjo; 27., 28. a 29. hapryla budže dopołdnja w 9 hodzinach wulka Boža mscho, wječor w 6 hodzinach pał předomawjo a swjatocne požohnowanjo.

Proceffion do Filipšdorfa woteńdže na Wałporu z Khrósežic po rańškej Božej mschi w 6 hodzinach a z Budyšina po dopołdniskej w 10 hodzinach a wróczi so z Filipšdorfa domoj zašy 3. meje na swj. křizja, ščož budže tež Božoho špěcja.

J. Ščerc, mjednik proceffiona.

Towarstwo Serbskich Burow.

Wubjert změje posebjenje **njedzelu 15. hapryla** popołdnju w 4 hodž. w Baćonju. **Posležo su witani.**

Głowne pšchedšydstwo.

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnju a třeću sobotu
měsaca.

Plaći lětnje na pósce a
we knihařni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Šudowy časopis.

Wudawaný wot towarstwa SŠ. Cyrilla a Methodija w Budyščinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 8.

21. hapryla 1894.

Lětnik 32.

Šwjatocny pschichad prynca a pryncesny Jana Jurija.

Šwjatocne powitanjo wysofeju mandželsteju, kotrajž běštaj 5. hapryla w Stuttgarcze zwěrowanaj, w našim wótcnym kraju bě na sobotu 14. hapryla postajene.

Wysofaj mandželstaj pschijědžestaj sobotu 14. hapryla z extracžahom z Hale hač na fakše mjazy, hdžez běchu na zastanišćežo w Licenje wotrješny hejman z Lipska a drusy wysocy zastojnicy napschecžo pschijeli, zo bychu pryncej a jeho wysofej mandželstej přeni postrow wótcžiny pschijnesti. Extracžah pschijědže $\frac{1}{4}$ 10 hodžin na zastanišćežo, kotrež bě na powitanjo krasnje wupyšchene. Wo trótkim pscheywanju jědžestče czah dale do Lipska, hdžez so druhe cžestne powitanjo sta, na cžož so czah bóržy dale do Drježdžan nastaji.

Kunje w 12 hodžinach pschipočdnju pschijědže czah na cžeste dwórnišćežo w Drježdžanach. Štowne město bě so šwjatocznu draftu woblektlo. Dwórnišćežo, wschě drohi hač na stare torhošćežo psched radnicu a potom dale hač na hrodowe naměstno běchu wulkotnje wupyšchene; tež na wschelatick druhich drobach a naměstnach běchu šwjedženšte dopožazma za to, zo cyłe město na radošči kralowskoho domu džěl hjerje. Š powitanju běštče wulka mnohošč wysofick kralowskich zastojnikow pschischta, psched dwórnišćezom stojestče cžestna kompagnija. W kralowskej štwi dwórnišćezja powita pryncesnu Mariju Šabellu wotriad škullickich holczatow. Wo postrowjenju cžestneje kompagnije stupischtaj wysofaj mandželstaj do kralowskoho gala-woza, kotryž 6 koni cžehnjestče. Wšchi zwonjenju ze wschěmi zwonami w psychnym czahu jědžestaj młobaj mandželstaj po Pražskej a jězorowej dróžy hač na torhošćežo psched radnicu, hdžez bě wulkotny šwjedženški twar postajeny. Z wobegu bokow po cyłym pucžu tworjachu škulstke džěcži, wucžomcy wyschšichich škulow a jenotliwe towarštwa špalir. Mjěmerna mnohošč ludu na chłym pucžu a na torhošćezju młobaju

mandželsteju z radošnym wyštanjom powita. Hačž t čještnomu swjedženistomu twarej dojewšči stupiščtaj prync a pryncesna pod pschihotowany kralowski balbachin. Tam powita Drježdžanski wyššči měščezanošta dr. Stübel wyšožeju mandželsteju z horliwymi słowami, na čož šlawu munjese, kotrejž wščitcy mócnje pschihosowachu. Prync Jan Jurij so měščezanošče wutrobneje podžakowa, a potom so čzah dale pschěž nowe torhoščežo t hrodowomu naměštnej poda.

Na balkonje nad Jurijowymi wrotami běchu so Zeju Majestosczi kral a kralowa, pryncesna Friedricha Augustowa a wšchelacy wyšocy hoščžo zhromadžili, zo bychu čzah widželi a wyšožeju mandželsteju powitali. Lubozny napohlad pošćičeščtaj najmlódshej dwaj pryncaj, synkaj prynca Friedricha Augusta, kotrejž běchu tam t powitanju pschinješli; hdyž so kralowski wóz bližesche, mašy Žurf wješele kiwašče a z rukomaj tejšašče. Pšči zastupje do kralowskoho hrodu čžataču pryncojo Jurij, Friedrich August a Albert, kotriž mlódeju mandželsteju najwutrobniščo powitachu, na čož so wščitcy do druhoho pošćhoda podachu. Soho Majestoscž kral Albert mlódyčaj mandželšćimaj hačž do pschědsale napschěczo pschińdže; Zeje Majestoscž kralowa Karola pač z pryncesnami kralowskoho domu w galeriji kralowskoho hrodu čžakašče. Pošćrowjenje a powitanjo bě najwutrobnišče. Hdyž bě hiščče w čerwjenej sali so pschědstajenjo ministrow a najwyššćich zastojnikow kralowskoho hrodu štačo, podašćtaj so $\frac{1}{2}$ hodžin wyšokaj mandželšćaj do swojoho hrodu na parkowej drožy. Wšchelake swjatocžnošče buchu t čželczi wyšožeju mandželsteju šobotu a njedželu zarjadowane. Žbožopschěča wšchěč zastupjerjow ministerstwa a knježestwa, wyššćich duchownych a swětnych zastojnistwow a wšchelakich deputacijow z čyloho kraja štaču so njedželu, pónželu a wutoru. Majdostojnišči knjez biskop z někotrymi Drježdžansćimi wyšokimi duchownymi, tohorunja tež knjezaj probštaj Vincenc a Wencel jačo zastupjerjaj naščeju kłóšćtrow mějachu pónželu wosebite audiency.

Bóh čycht wščitke wutrobne žbožopschěča dopjelnicž t spomoženju noweje swójbny kralowskoho domu Wettinskoho a t žbožu čyloho našchoho wótcnoho kraja!

Šłowna žhromadžizna Maćicy Serbskeje.

(Šćónčenjejo.)

Poslednju rozprawu poda t. kantor Bartko jačo pschěšyha twarskoho wubjerka za nowotwar Maćicžnoho doma. Knjez rycžnik woziewi, zo je wubjerč wot měščezanskeje rady koncessiju za hošpodarjenje abo forczmaršćtvo w twarjomnym nowym domje dobył, potom, hačž bě rjany wobraz wulfotnoho twarjenja pschědpoložil, kotryž je tudomny twarski mišćtr Mauerer wudžěal. Tež to je wubjerč docpěl, zo smě so nowe twarjenje wo něšto do drohi wšćorcžić. Šłowna šćaroscž je nětko dohycžo třebnych pjenježnych šćědow. Lotterija so nam, kaž smy šlyšcheli, njedowoli. Tuž čcemy wobdžělně listy po 1000, 600 a 300 m. wudawacž, t čžomuzž drje bjež wulkeje prócy dowolnoščž dobuđžemy. Dołha je na ležomnoščzi w starym domje, hdyž kručže licžimy, hišččeje něhžje 20,000 m. Za tač wušćojne a swěrne zastaranjo naležnoščžow doma dóšta so knjezej Bartkej zaslužene Šława.

Š tutej rozprawje pschijpomni dr. Muka, kiž je sam za čyłu naležnoščž wulcy žahorjeny, ze žahorjacyimi słowami, zo pschihódnikšchoho měšćna za

Maćicizny dom namakac̃ njemóžemy. Wschityc̃ sebi nowy dom pschēja, a jelizo tež wschityc̃ za to džělaju, móžemy za 3 lěta 50lětny jubilej Maćicy Serbskeje w swojim nowym serbskim domje swjećić. Tež dyrbja so wschityc̃ wo to starac̃, zo trěbne srědky za nowotwar zwjedźemy. Tu ma so pschede wschěm na dobrowólne dary za serbski dom spominac̃, kotrež dyrbja so nětko woprawdže dawac̃ nic jeno lubić. Dale je hłowna wěc, zo so, schłóž někať móže, pschi kupowanju podźělnych listow wobdźěli. W jonym poslednišich posědženjow twarskoho wubjerta je so wobzamknyło, zo so we wschěch wosadach dowěrnich postaja, kotřiž bychu cyku naležnosć spěchowali a za podźělne listy kupcow pytali. Takže podźělne listy so wot Maćicy Serbskeje zadanja a kóžde lěto ma so jich potom něchtó zas wulošowac̃ a wupłac̃ić.

Pschispomnic̃ tudy chcemy, zo je pschi spomnjenym posědženju horlitwy a woporniwy Serb, kiž w tu chwilu hišće njecha mjenowany byc̃, za nowy dom wulkotny dar woprowať: wón woteda swoju žiwjenjo zawěščacu polizu, po kotrež po joho smjerczi Maćica Serbska 5000 m. wupłac̃enych dóstanje. Dónž je žiwy, chce nadobny dobroc̃et kóždolětne pschinoschki sam płac̃ić. Tež na to móžemy spomnic̃, zo je jedyn z našich katolskich duchownych hač dotal hižo wiele króc̃ (njewěmy cyle wěšče hač 6 króc̃ abo hišće wjac) po 100 m. za nowy dom darit. — D, zo bychu tola mnozy, kotřiž to móhli, jeno trochu podobnje woporniwu byli: nowotwar Maćicizneho doma by dawno hižo započaty był. Tuž prosymy tudy: hdyž dowěrnik cze namoľwa, zo by wjetšy abo mjenšy podźělny list pschijał, njewotpokaž joho tola: wschať nicžo njezhubisch. Twój pjeněz so czi zadani a po času zas wuplac̃i. Ty pak sy powšchitkownu naležnosć Serbow, kotraž je w tu chwilu najwážnišca, mócnje spěchowať.

2. Po rozprawach pschijachu so nowe sobustawy. Zamoľwilo bě so 14 wosobow, mjez nimi tež jena wučerka z Praha. Hdyž běchu so czi jeno hłósne pschijeli, kroc̃esche zhromadźizna

3. k nowowólbam. Pschede wschěm mějesche na město njebohoho Šórnika nowoho hłownoho pschedsydu wuzwolic̃, potom dale městopschedsydu, knihownica, pismawjedźerja a redaktora Časopisa Maćicy Serbskeje. Dolež sebi pschitowni wólbu z papjerkami njepschējachu, šta so wólba z atklamaciju a to cyle po namjetach pismawjedźerja fararja Skale. Jenohłósne wuzwolic̃u pschitowni za hłownoho pschedsydu knjeza dr. Kalicha, fararja pola sw. Michala w Budyschinje, dotalnoho městopschedsydu. Na joho město wuzwolic̃u za městopschedsydu jeno hłósne knjeza scholastika Jurija Zuscžanskoho. Potom so jeno hłósne zas wuzwolic̃taj knjez seminariski wyschšy wučer Fiedler jako knihownik a farar Skala jako pismawjedžer. Wážne a czežje zastojnstwo redaktora Časopisa Maćicy Serbskeje dowěri so jeno hłósne knjezej drej. Wuchy, kiž je w tu chwilu gymnasialny wyschšy wuč. w Freibergu.

Na to wuzwolic̃taj so do wubjerta Maćicy Serbskeje z nowa knjezaj fantor em. Barto a wučer Sommer w Budyschinje, a k tomu hišće jako pomocnej wubjertownikaj knjezaj farar Mrózať w Budestecach a farar Rubica w Butecach.

4. Z namjetow a wschelatich rozmoľwenjow, kotrež na to scžěhowachu, podamy tudy jeno najhłownišche. Knjez professor Černy z Kralowje Gradca bě postrowjenjo póskal. Po joho napominanju so wschityc̃ za to wuprajichu, zo ma so wscho, sčtož wážnu a spomožnu džělawosć našchoho Šórnika nam

njezapomnitu zdžerži, hromadžić a wobšhować, za czož chce so pismawjedźer, kiž ma joho poslednju wolu wuwjesć, swěru starać. Wosebje ma so na to dźiwac, zo by w nowym serbskim domje so wosebita ištwićzka jako Hórnikowa ištwa zarjadowała, do kotrejež so joho wulkotna knihownja a nělotre z joho wěcow, kotrez maja za Słowjanstwo trajacu wažnosć, zestajeja. Tež tomu pschitumni pschihłowowachu, na czož f. farar Ducežman spominaše, zo by wosebity wubjerk wšchě powostanki abo spomnjenki po Hórniku pilnje hromadžić a pozdžišcho wozjewić. Dale wosebity pschirodospytny wotrjad pod nawjedowanjom f. sem. wyšč. wuczerja Fiedlerja z nowa zestupi. Za wobnowjenje ryczejpsytnoho wotrjada ryczi knjež farar Zmišč. Knjež Barczewski napominaše dale pschitomnych, zo bychu w jenotliwych wosadach na zakładze farškich archiwow so stawizny naščeje Ružicy zestajale. Po dlějškej rozmołwie wo twarjenju nowoho maczicžneho doma, wuprajichu zhromadženi na namjet knjeza dra. Wluki, zo do pschitupjenja jeno abo dweju metrow za nowu kžezu, dale tež do toho zwola, zo bychu so podželne listy wudale a zo so w jenotliwych wosadach dowěrnicy za spěchowanjno nowotwara postaja. Něšto do 7 hodž. wobzamkny so hłowna zhromadžizna, kotraž bě tójšcho pschěz 4 hodž. trača, z wuspěwanjom spěwa „Hišće Serbstwo njezhubjene“. Pschitomnych běšče 61 sobustawow.

3 Ružicy a Sakskeje.

3 Wudysšina. Wšofokodostojny knjež Surij Zuscžanski bu sobotu 7. hapr. we wurjadnym posedženju tudomneho tachantskoho konsistoria jako kapitularny kanonikusz scholastikus swjatocžnje stajany. Najdostojnišči knjež tachant biskop dr. Ludwik Wahl, kiž běšče wosebje k tomu z Drježdžan sem pschijel, sam swjatocžnosć instalacije nawjedowaše. Najdostojnišči knjež tachant najpriedy z wulcy cžesčezachmi słowami na wustojnosć a swěru spomni, kotruž je nowowuzwoleny knjež scholastik we wjacorych wažnych zastojnstwach swojoho měšnisłoho powołanja hač dotal wopokazał, a potaža potom na hiščeje wažnišče zastojnstwo, do kotrohož nětko zastupi a w kotrymž změje naležnosće naščeje diocesej powšchitkownje a starosławneho tachantsłwa wosebje wuradžowac, zastupowac a sobu nawjedowac. Na to knjež Zuscžanski swoju pschisahu jako kapitularny kanonik wotpołoji. Nowostajeno knjeza scholastika knjež tachant na kóncu konsistorialneho posedženja tudomnym druhim knjezam duchownym a po nich tež tachantskim zastojnistam pschedstaji, kotřiz nowomu sobustawej swojeje duchowneje wyschnosće z wutrobnym zbožopscheczom tež swoju poddatosć wuprajichu. — Něch po słowach najdostojnišchoho knjeza tachanta arcjandžel Gabriel, kotrohož swjedžen so lětsa na tym dnju w cyrkwi swjećěšče, wjeleczesčjeno knjeza zafita a najwjeduje.

— Póndželu 9 hapryla poda so deputacija Maćicy Serbskeje, f. hłowny pschedyha dr. Kalič, pokladnik pschekupc Mjerwa a pismawjedźer farar Skala, kaž tež wuczer Sommer, jako zastupjer wubjerkta, ke knjezej scholastikej Zuscžanskowu, zo bychu joho jako wuzwolenoho městopschedydu Maćicy Serbskeje powitali. Knjež scholastik slubi, zo chce po pschikładze a w duchu swojoho njezapomnitoho prjedownika za naležnosće najwažnišchoho serbskoho towarštwu swěru sobu dželac.

— 3 pucžowanja knjeza kapłana Rjencža smy tute powěšće dóstali: W Romje njejsu pucžowarjo wosebitu audiencu pola swjatoho wótca měli,

tola beču pschi Bozej mschi, kotruž swjaty wótc swjeczesche, pschitomni. Pschi krótkim pschebywanju w Neaplu je knjez Njencz tež město Pompeji wopytal. W Neaplu su puczowarjo na wulku lóžž němstoho lonđa stupili a z njej so na trjedznokrajne morjo podali. Kaž telegrafista powěsč, kotraž je pschez Wachen k nam pschischla, wozjewja, su puczowarjo ze spomnjenej lóžžu zbožownje do Port-Said-a w Egiptowskej dojšli. Wot tam je so knjez Njencz z jenyh dzjelom puczowarjow hlubšjo do Egiptowskeje, do Kairo, podal.

Ž Sruhjelczič. Wosebita częsč je so skužownomu wotrocžkej nascheje wšy stala. Jakub Schwejda (Héblat), rodženy z Khrósczic, je nětko hižo pschez 20 lět w jenej a tejsamej skužbje, pola kublerki Marije Welsoweje jako wstrocžk. Za tajku swěru je jomu wotriješne ratařske towarštwó na namjet nabocznoho ratařskoho towarštwa w Hnaschecach częstnu medaliju za swěru we skužbje spožčilo, k čomuž je joho knjeni nahladny częstny dar pschipožila. We wosebitej zhromadžiznje mjenowanoho towarštwa w Hnaschecach pschepodaschtaj k. rycžerkubler Šfannenstiel, pschedsyda, a direktor Brugger, pišmawjedžer wotriješneho towarštwa, Jakubej Schwejđe częstnu medaliju z wulch pocželczowachymi słowami. Wofadny farar Ž. Skala z Budyščina mějesche pschi tym swjedenišku rycž.

Ž Radworja. Psched nětotrym časom wotmě tu „Swobodne zjencženštwó katholicich wuczerjow serbskeje Łužicy“ swoju druhu létušču zhromadžiznu, kotraž bě nimale bohacze wopytana. Po pscheczitanju protokola přenjošo ženidjenja w Budyščinje pschednoschomasche knjez chrtwinski wucžer Šila z Khrósczic „wo duchownej wážnosčzi pschirodospyta za ludomu šchulu“ a rozstaja, kať runje tuta wědomosč wuczerjej dobru pschiležnosč posticže, dzěčo za Boha zahorieč a z tym w duchownym žiwjenju wobkručicž pomhač. Po nim rycžesche knjez chrtwinski wucžer Šymank-Wacžoniski „wo prócowanju a žarłiwosčzi we wucžerstwje“ pokazujo, kať móža so wuczerjej lohcy do dobrych a prawych prócowanjoj sebičnje a druše wopacžnje wotpohlady zabkudžicž. Po pschednoschomaj, kotraž běshtaj knjezaj rycžnikaj z wulkej prócu wobbžeskať, jednasche so wo wschelaticch nutškwonych naležnosčach towarštwa a to najprjedy wo měštnje pschichodnjeje zhromadžizny, za kotrej so Khrósczich postajichu. Ž dobom rycžesche so wo praschenjo, hacž nascha „serbska konferenca“ jej polkicžene wjedništwó cyłoho „Zwjazka saklskich kath. wuczerjow“, totrohož sobustaw wona je, na pschichodne léto pschizowuje. Žo bychmy Němcam pokazali, zo so tež serbske wotdželenjo njeboji, wobzamknychmy je pschijecž. Štónčnje naspomni hišcže pschedsyda, zo k. wucžer Kral-Radworški dzjenja posledni króčž jako wopravdžity wucžer mjez nami pschebywa. Tohodla joho zhromadženi ze stanjenjom pocžesčajichu. Žako wony sobustaw zastupi knjez kaplan Žut, tehdom katechet w Budyščinje. Mimo njoho hišcže jako hoičžaj zhromadžiznu wopytaschtaj k. administrator Ž. Libšch-Wacžoniski a k. wucžer Šila z Budyščina, kotraž zawěsče tež pschichodnje hišcže zastupitaj. — Ka žashwidženjo w Khrósczicach.

Ž Zaselicy, 8. hapyrila. Našcha katholicka bjesada mějesche dzjenja swoju měšacžnu zhromadžiznu. Po wotewrjenju bjesady pohlada pschedsyda knjez can. farar Wernar na minjeny měšac; pschinjesje wjesolu powěsč wo kwasu mlodoho prynea Šurija z Šabelu z Württemberga: dale, zo je knjez kaplan Njencz do Šeruzalema puczował. Wopomni tež podenidžnja z druhih krajow. Dale nam knjez kanonik rozkladže, šcho je abo šcho refa synoda, dokelž to něchtóžkuli, hdyž z pastyrštkoho lišta wo tym žhoni, wědžal njeje, šcho to je, a

zroslemi snadž chle něščto druhe. Synoda je zjawna cyrkwinśka zhromadžizna. kajkaž budže so w krótkim času wotdžeržecz. Synoda njeje nicžo nowe, a su so tajke hižo w času swjatyh japoščtołok wotměwale. Dale napominašce knjez kanonik starščich, kolsiž maju hólczatow, zo bychu tym kručje zakazowali, młode ptaczi kóncowacž, kotrež su wužitne; druhe, kotrež njejsu tak wužitne, kaž n. pšč. srofi abo srokopele mohle so wotřtronicz. — Knjez kapłan Just ryczi wo palencpicžu, kať žadławy njepeczint to je. Znaty lékař farať Kniepp praji: „palenc je napoj djaboła“. Tohodla napominašce knjez kapłan, zo bychmy tojkocho napoja so pasli. Městopředsyda Just wopomni, kať su našči přjedownicy tola kručzi byli, wosebje w času reformacije, a su swěrní katholickej cyrkwi wostali, džensnišči dženi trach nětotryžtuli tať wobstajny we měrje byť njeby. Just stoji tež namjet, zo by so za wbohih Šcheshomskich wotpalenyh něščto woprowalo, a smy jim tohodla 26 hriwnow nahromadžili. Njedželu 22. haprŕla swjeczi so tudy kralowy narodny dženi. Přichodna zhromadžizna padnje na swjatocžnicžku njedželu 13. meje. M. — k.

Ž Prahi. Kaž „Bołot“ hižo pišasce, je so po jutrach wjednistwo tudyšchoho serbskoho seminara přcheměniko, dofelž je duchowna wyschność našchoho dotalnoho praeseša, knjeza can. Žurija Łuscžanskoho jako scholastika do Budyšchskoho kapilla powołať. — Nowy knjez praeseš Filip Něžak, dotal farať w Šchpitalu pola Kamenca, přichjědže do Prahi wutoru, 3. t. m. po- poždny a bu na dwórnišcžu wot dweju bohofowcow powitany. Nazajtra swjeczešce našch dotalny praeseš czichu Božu mšchu a přchědžaji nam potom nowoho přchědžiczerja našchoho wustawa. Spominašce ž dobom na swoje 17 lětně skutkowanjo w Prozy, na žrudne a wjesole hodžinki, kotrež je tu do- žiwik. 37 młodžencow je w tymle času za wažne a swjate měščniške powo- žanjo přchihotowať, a ž wjetřchoho džěla skutkujaj džensa czi wšchitcy we wócnym kraju w Knjezowej winicy. Tohodla džěli so džensa ž cžežkej wutrobu wot swojoho serbskoho seminara. Wocžatuje wšchať tež wot nowoho praeseša, zo budže so wo zbožo wustawa staracz ž zo budže swojim dowěrjenym swěrnym přchěčel, starobliwym wótc, luboščiznym radžiczeť. Mas samych pať napominašce, zo njebychmy ženje swojoho krasnoho powožanja ž woczow spusčželi, ale zo bychmy, swěru swoje přchikřušchnośćje dopielnjejcy, nowomu praesešej wjeselo přchihotowali. Ž dobom nam slubi, zo na naš nježabudže, ale zo budže tež w nowym žaštojnistwje na naš mysliež, na swój seminar spominacz. — Samšny dženi zhromadžichmy so potom wšchitcy hišččje jónu we „wulkim museju“ hžžez be so swjedženiški wječžor přchihotowať. Snadna ale wutrobna swjatocžność žapoczaj so ze spěwom. Wotom wupraji praefekt t. Mičhaľ Šchewczik wotřhdžacomu praesešej našch wutrobnym džak za wšchu lnbosč ž prócu, prošchěšce joho wo wodačo ž wšchě mjeržanjo, kotrež je snadž ž nami mēľ, a stónčzi ze žadoscžu, zo by nam najdosťojnišči knjez tež w dalotej domiznje wopom- njeczjo žachowať. Žako snadne dopořazmo naščeje džakowneje přchiwisnośćje přchepoda so potom pohlad na Prahu, w cžerwjenej mapje, kotryž najdosťoj- nišči knjez ž džakom přchija prajo, zo ženje nježabudže na krasne měšto Prahu, hžžez je telko lět přchěbywať, a hžžez je tež za našce młode myšle telko krasnoho a pozbēhowačoho, jako lědna w žanym druhim měščje. Wosebje cžasto pať budže mysliež na serbski seminar, a hžžžtuli budže možno, jón wopyta. Stónč- nje porycza tež hišččje našch nowy praeseš. Žakujajo so hišččje jónu w našchim mjenje, wopominašce wažność žaštojnistwa, kotrež najdosťojnišči knjez něko wopuščžca, a žaškužby, kotrež ma wo našch seminar — a prošchěšce potom

wo joho požohnowanjo, kotrež kleczo pschijachmy. Ze serbstim spěwom so swjatočnosť skónčzi. — Schtwórtk pschipođnju wotjědže potom najdosťojnišči knjez bywšči praeš na nowe městno swojoho skutkowanja. Wutrobne zbožo-pschecza joho prjedawšich doměrjenych, jich džatowna lubosć, su joho pschemodžate. Serbja serbstoho seminara, zjednoczeni w towarštwje „Serbowka“ su so z knjezom Rušezanštim rozžohnowali hižo w swojej poslednej zhromadžiznje psched jutrami, 11. mērcu a pschepodaču jomu zbožopscheciacu adresu. Tež „Serbowka“ wospjetuje tule z nowa swój najwutrobnišči džak a swoje zbožopschecza knjezei, kotryž je tač časťo jeje zhromadžizny wopytował, z wótcowškej radu a z pomocnej rufu wšče jeje prócowanja spěchowal. —i.

3 cyloho swěta.

Němska. Němski sejm (rajchstag) je nowy zakon wo powyščenju bursowoho dawka z wulkej wjetščinu pschijal. Pschecziwo bursowomu dawkej běchu swobodnomyšlni, južnoněmska ludowa strona a socialni demokratowje. Zo su runje czile pschecziwo tajkomu wjac hač sprawnomu dawkej, to je došč nadpadne. Nětko so mě, z wotkel po prawym czile powalerjo wobstojacoho rjada swoju podpjeru dostawaja: pschecziwo wšchomu a wščem woni zafhadžaja jeno nic pschecziwo židam a wulkopjenježnikam. A potom chcedža tajcy zawnjednicy ludu hišće prajić, zo spomoženjo wšchědnoho ludu pytaja. Ně, woni su šterje trabantjo tajkich, kotřiž lud wutrjebuja.

— Namjet centra, zo by so zakon pschecziwo jesuitam zběhnył, je rajchstag w tšeczim czitanju z 168 hłosami pschecziwo 145 pschijal. Z tym je nětko němski sejm poslednje słowo za to wuprojil, zo smědža so jesuitowje a „pschiwuzne rjady“ (redemptoristowje, lazaristowje a dr.) zas do Němskeje wróczič. Namjet nětk dale do zwjazkoweje rady (bundesrata) pónđže. Zda so hišće mačo nadžije za to byč, zo by ta hrozny zakon zběhnyč chcył, kotryž wucženym a horliwym měščnikam, chle njewinowatym synam němskeje zemje, zastup do wótcnoho kraja zakazuje.

— Pschi swojim pschěhwanju w Abbazija je kejžor Wilhelm wopyt awstrisťoho kejžora Franca Sózefa pschijal; pozdžišcho je kejžor Wilhelm italsťoho krala Humberta we Wenedigu wopytal. Z tym je, kaž nowiny pisaja, troj-zwjazt Němskeje z Awstriju a Italsťej z nowa wobkrcženju.

Awstria. Chla Wuherška bē w poslednimaj tydzenjomaj kaž trochu blážna. Stary revolucionar Kofzuth bē w Italsťej we wysokej starobje wumrēł. Zoho czěto bu do Wuherškeje pschewjezene a tam jako drohotny poklad pschijate a pothowane. Samo knježerstwo bu wot zaslepjenych madjarow nuzowane tomu czesć wopofazacz, kiž je najhóršči pschecziwnik króny był. — Zakon wo založenju civilnoho mandželstwa je wuherški sejm z wulkej wjetščinu pschijal.

Naležnosće našoho towarštwu.

Sobustawy na lěto 1894: kk. 294. Hana Ržakowa z Bělšec, 295. Jurij Jakubaš z Bójswek, 296. Mikławš Jacslawk ze St. Boršce, 297. Jurij Jawork z Nuknicy, 298. — 304. z Jawory: Mikławš Krawčik, Jakub Wawrij, Madlena Zarjenkowa, Michał Čorlich, Mikławš Jakubaš, Jakub Bryl, Pětr Krawc.

Zemrěty sobustaw: Pětr Bryl z Jawory. R. i. p.

Za cyrkej Wutroby Jėzusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadźena dań wučinještej 108,814 m. — p.
K česći Božej a k spomoženju dušow je so dale woprowało: ze zawostajenstwa khudeje zemrěteje 5 m.
Hromadže: 108,819 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,175 m. 25 p. — Dale je so woprowało: ze zawostajenstwa khudeje zemrěteje 5 m.
Hromadže: 12,180 m. 25 p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

Z dzakom a próstwu wot J. a M. K. 30 m., k praelat J. Buk w Drježdžanach 25 m., na Glücklichee kwasu w Bronju 20 m. 10 p., na Šmitkee kwasu w Radworju 15 m., Pětr Liška, služowny w Radworju 6 m., Jurij Šoltka z Rachlowa 3 m., Jan Šolta ze Zdzerje 1 m., ze zawostajenstwa khudeje zemrěteje 5 m., Hana Hěblakowa z Miłočic 25 m., J. N. z B. 18 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je daril J. L. 2 m.

Za Khróścansku khorownju: njemjenowany 1 m. 50 p.

Zapłać Bóh wšěm dobročerjam!

W o z j e w j e n j o .

Wot 26. hač do 29. hapryla budže so w hnadownej cyrkwi w Krupcy w Čzechach swjatocna sfidujomska pobožnosć wotměwacž k čelczi nowych Zbóžnych z rjada Towarštwu Jėzusowoho: zbóžneho wuznawarja P. Antonia Baldinucci a zbóžnych martrarjow P. Rudolfa Aquawiva a jeho towaršchow.

Džen 26. hapryla wječor budže swjatoczne požohnowanjo; 27., 28. a 29. hapryla budže dopođnja w 9 hodžinach mulka Boža mscho, wječor w 6 hodžinach pał předomanjo a swjatoczne požohnowanjo.

Na swj. Wałporu budže w Budyšćinje w 5 hodžinach rano Boža mscha za procession do Filipšdorfa.

Džen 6. meje wječor w 6 hodžinach započnu so tudy w kapali swjatoho Franciska, kotraž k hnadownej cyrkwi słušča, swj. exercicije za žónske (nježenjene, ženjene a wudowy) a sfónčza so 10. meje rano.

K swjatym exercicijam pscheproschuje najpscheczelnišcho

direktor hnadowneje cyrkwie.

Dobre runflowe šymjo:

Čekendorfer, Obendorfer a Deutenwiger, pschěz Ionšchu suchotu je lětsa drohe a płaczi punt 1 hriwnu 10 p. hač 1 hriwnu 30 p. Kóže, wšchelake štomiki-rostliny a wšče zahrodniške šymjenja. Agentury tuchle zawěšćenjow: Land, wirtschaftliche Feuerversicherung, Sächsishe Viehversicherung und Norddeutsche Hagel-Versicherung. Tež swoje kufow a wodowe kupjele porucza

Michał Šofla w Kupjeli.

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnju a třecu sobotu
měsaca.

Plaći lětnje na pósće a
we kniharni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Ludowy časopis.

Wudawany wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Rudyschinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 9.

5. meje 1894.

Lětnik 32.

Stoletne wopomnjenje naroda bamža Piusa IX.

budže so lětsa w tymle měsacu w Romje, Lorecže a Sinigagliji swjatocnje wotbywacž. Wosebity komité je wopomnjenje swjatocnosće zarjadowač.

Džens, sobotu 5. meje, je w Romje w cyrkwi swjatoho Lawrjenca fuori le mura (zwonta měsčeczansteje murje) swjatocžne requiem, wopomnjenje rycž kardinala-wikara Parocchi-a, potom poswjecženjo rowneje kapale Piusa IX. W nej wotpočnje cžěto njezapomnitoho bamža Piusa IX. W swojej poslednjeji woli bě wón postajil, zo chce w spomnjenej cyrkwi posthwanj bycž a zo dyrbi na jeho row cžle jednorj pomnik pschincž, za kotryž bě 1500 lirow postajil. To drje je so wscho tak stažo, kaž bě postajene; tola lubosčji katolikow z tym dosč cžinjene njebšče. Tuž su katolikowje cytoho swěta z dobrowólnymi darami cžlu rownu kapalu do drohotneje swjatnicy pschewobrocžili, kajkaž w cžym Romje swojoho runjecža nima. Wšče scženy su ze stami, haj tysacami drohotnych medaillonow, z mosaitowoho džěta, pschene, z kotrychž jedyn 500 lirow plačji. W tutech medaillonach su wopony abo znamjenja jenotliwych krajow, diocesow, wosadow, towarstwow abo wosobnych swjobjow woznamjenjene, kotrež su za kapalu swoje pschinosčki podawaše.

Dalsche swjedženste zarjadowanja su: Zutse njebželu 6. meje budže w Romje akademiska swjatocnosč k cžesčji Piusa IX. a pónbželu abo wutoru 8. meje swjatocžna audienca pola swjatoho wóta. — W Lorecže budže pjatt a sobotu (11. a 12. meje) swjatocžny wobšhad k swjatomu domej, ke kotromuž je tež Pius IX. 1857 pucžowač. — W Sinigagliji, narodnym měsčje Piusa IX., budže swjatkownicžku a na swjatu Trojicu (13. a 20. meje) poswjecženjo baptisteria (kšicžensteje kapale), kotraž je do wopomnjenjeje kapale za Piusa IX. pschewobrocžena, dale wobšhad k swjatnicy „Mascheje Lubeje Knjenje wo nadžiji“, hžež je so Pius IX. jato džěcjo wsčěbnje za wuswobdženjo swojeju cžesčomneju prjedownikow Piusa VI. a Piusa VII. modlit,

hđžež je tež prěnje swjate woprawjenje dóstał. Tež su w Sinigagliji k wopomnjeću Piusa IX. wosebitu wustajencu zarjadowali.

Nasche katholicke bjesady nětko prošymy, zo bychu wopomnjećo tutoho wulkoho bamža, kiž je w czežskich časach czołim cyrkwoje z mócnej ruku nawjedował, zdobnje cześcili. Njemóža-li wosebite swjatocznoscje zarjadowacž, dha njech tola w porjadnej měsacžnej zhromadźiznje tutu službu cześcjomnosće a džałownoscje wotkoža. — Rozprawu wo tym rady wozjewimy.

3 pucžowanja knjeza kaplana Njencža

smy hačž dotal wjacore powěsće dóstał, a podamy je tudy swojim čítarjam, dokelž jich bjez dwěla zajimuju. List, kotryž je knjez Njencž na lódbži pišal, hđyž z Neapla do Egiptowšćeje jědžesche, ma so takle:

„Storo tři dny smy na wodže. Wjedro je pschecy rjane, morjo cžiche. Z nas dwacycžoch su jenož štyrjo namóřstu khoroscž poměli. Druhi džen běsche někotre hodžiny kraj widjeć: južna Stalska a Sicilija z woheřapacej horu Aetna. Wčžora a džensa pał ničžo njewidžimy hačž njebjio a wodu. Dně parolódbži smy pał tež wčžora nazdala widželi a wjeczor swěcžacu wěžu na kupje Kreta, wot kupy sameje pał njebě ničžo widjeć. Džens pał so ani najimjeřscha lódbž pokazala njeje. My dwacycžo smy cyle rjenje hromadže. Wjednił, farški rektor Njeben, je jara dobry a tež fruty nawjedował. Ze hišcže młody cžłowjek, mi so zda 1858 rodženy. Nycži dospołnje francóžski, italski a jendželški. Z tym je nam w Stalskej wjele pomhał. Wot wčžora-wšchoho mamy tež na lódbži pschecy jedyn Božu mšchu a to w kurjeřni (Rauchsalonu) $\frac{1}{2}$ 7 hodžin, hđyž hišcže družu pasażirojo šuja. Prěni raz měsješce Božu mšchu wjednił sam, druhi raz spiritual a jutse (njeđzeli na swjedženju zakitaristwa swjatoho Józefa) změju ja te zbožo, srjedž morja Knjezej woprowacž. Prěni džen smy, dokelž njemóžachmy so hišcže z kapitanom bliže zeicž, bjez Božeje mšče byli. Jutse pschipołdnju doscěhnjemy, kaž officirojo lódbže měnja, Port-Said (pschi wulwje suecłkoho kanala w Africy). Potom pojedžemy do Kairo (w Egiptowškej) a štwórtk abo pjatk, kaž so nadžijamy, do Jeruzalema docpějemy.“

„Kóždy džen nimo toho dopołdnja w 9 hodž, a popołdnju w 3 hodž, hromadže na lódbži horjeka (šchtož lódbžnich „deck“ mjenuja) różowc spěwamy. Prěnje razy mnozy wczipni wołoko naš stojachu, nětko hižo ničto wjac za tym njepohlada.“

„Hewal storo cžly džen jěmy. Šchtož móže cžłowjek na morju zješč, so storo wěricž njeħodži. Rano w 8 hodž, je prěnje snědanjo: Dwoje cžopke mjaso z bėrnami a rajšom, tež jenu rybu a mjaso, potom twarožk, jeja, butru, khlėb a šalalku kłoseja abo cžaja (teja). Z tym so rano zapocžina. W 12 hodž, je druhe snědanjo „lunch“ mjenowane. Ze kaž šlny wobjed a wobstoji z poliwti, dwojoho cžopłoho mjaso a zymnoho nakranoho. Popołdnju w 3 hodž, wje so kłosej z khlėbom a butru. W 6 hodž, je potom diner abo kłowny wobjed (poliwka, ryba, dwoje mjaso, mucžna jědž a sad). Wjeczor w 9 hodžin, wobzamkne so džen z cžajom. Wschimamy so jěbže kaž džiwio a tola smy wot jeneje hoščizny k druhej zasy kłódnio. Druhdy nas tež „stewart kapelle“ z małym koncertom zwjeseli.“

„Kóž ma 122 poslužowacych muži, 40 z nich su Čhinejojo. Pasażirow je něħdže 200 ze wšcěch kłassow zezbėraných.“

Dopisno w tym samym liście reka:

„Smu zbożownje do Kairo doschli. Ze njekrasnje czopko. P. Placidus, rodżeny Němc, po naš do hoščjenca pschindže a budže naš po mješće wobjicz.“

Druhi list, kotryž smy wot knjeza kapłana Njencza dóstali, je 19. hapr. w Kairo pisany a hakle njedźelu 29. hapryla k nam dóschol. Tež tutón jara zajimawe powěšće podawa.

„W tutym mješće je žalostnje horco, chce so nam jara picž — a nicžo khamane tu picž njeje; jeno škodke egiptowske wino ze sodowej wodu. Sym Bohu dzał strowy, haj mjez wošmimy, kofsiž do wotdźelenja B šušchamy, najstrowski. Storo wšchém druždy něšto mało wadži, pať hřowa boli, pať w žiwocze prawje njeje a šhtož hewak na tajkim pučżowanju pschitħadža.“

„Nětko sym hižo třeći džen w Kairo. Žiwjenjo tudy na wulicach (ħasach) njeħodji so wopisacz: Ćzorni, bruni, poħnazy, wošobni a roztorħani, pěšchi abo na konjach a wošolach, europscy wšchěħ krajow tudy najpisanšchi wobraz pošćiczeja. Wošebje bazary (kupnich) su kaž wulke mrówišćeja. Tamón džen pobychmy pola pyramidow. Na pyramidže Ćheopsa sym cyle hač ħorjeħa pobyl. To je jenož wošebity zajimawy skutk dale nicžo wjac. Wczora smy w Sattarah, w starym mješće Memfis byli. Leži džensnišchi džen srjedž puščiny. Najwjach wěcow njeje hišćeje wurħtyħ, ale wotpučżuje hišćeje pod pěškom. W tšjoħ itaryħ egiptowskĩħ rowach sym pobyl. Tajki row je kaž wulki templ. Wošebje wulki templ, do staly murubany je tón, ħdžej poħanscy Ćgipczenjo swojĩħ pschibohow (běħyħ boħow „Apis“ mjenowanymħ) kħowachu. Tši ħodžiny smy wczora na wošolach jěħali, tež w gallopye — džens smy cyle kaž pschebiczi.“

„Ćuzy su z Kairo nimale wšchity precž. Z džesaczoch pincžnikow w ħotetu du Nil (Milowy hoščjenc) staj tu hišćeje dwaj — a tež taj so 1. meje do Wina wrócžitaj. Potom so našy ħotel du Nil, kaž najwjach druhĩħ hač do přenjoħo novembra zamkne.“

„Šhtož hewak w hoščjencach jstwine ħolcy wobstaraja, to ćzinja tudy Arabojo. Su pať jara ćzišći a šwěrnĩ, a wšcho, šhtož moža jeno ćzi na woczomaj widžecž, ćzi k woli ćzinja. Ķano, ħdyž ćje woħa, so stróžĩħ wuħladawšchi tajħo ħzornoħo, kiž so ćzi zuby šććerjo bliži. Ķyććecž pať može jeno arabscy.“

„Dutse so do Port-Said wrócžimy, a nadžijamy so, zo budžemy sobotu w Saffa a njedźelu wječor w Ķeruzalemje.“

Z Ķachena, ħdžej je centralny bureau, pať běħmy hižo 24. hapr. kħartu do Budyħina dóstali, kotraž nam wozjewi, zo je do Ķachena telegramm pschĩschol, w kotrymž mjedniť, řarac Ķiechen, wozjewi, zo je knjez kapłan Njencž z wotdźelenjom B pónďelu 23. hapryla dopyħdnja w 10 ħodž. zbożownje do Ķeruzalema dopučżowať. Depesħa bě so lěpje hižo njedźelu dopyħdnja w 9 ħodž. z Saffa wotpóšħala. Ķola je to hižo znate, zo pučżowarjo w Saffa ze samej radoščju na telegrafowanjo žabudu.

Naležnosće „Katholskoho Posola“.

Mjez džěłami, kotrež ma redaktor Katholskoho Posola wobstaracz, su za= piski a zlicženja, kotrež na poslednjeje abo pschědposlednjeje řtronje kóžďoħo ćziħa so namakaja a z wjetšcha jeno z někotrymi ryncžkami so wozjewjeja,

Jobu najwobczężnisze, najwjacy czaśa požadace. Kóždy sobustaw towaśtwa abo wotebjerac̄ Posała so do głowneje kniži zapisuje a potom so wotpiśt za kóžde czjisko do czjischczetnje za woczischczj sczele. Bchji tym so njesmē zabycj, zo je tež zwonkowny expeditar tesame mjeno hižo dwójcy zapisał: najprjedy do swojeje kniži a potom z listom redaktorej. Tak ma so kóžde mjeno z najmjeńscha shtyri krócj pisaczj, prjedy hacj je czjischczane. Z wjetšcha z jenyra krótkim pohladnjenjom czitar na poslednej stronie Posała spóznaje, hacj tam joho mjeno stoji abo nic. Tak bórzy pał njeje wscho dokonjane, shtož je trebne, prjedy hacj je mjeno tam woczischczane.

Hižo dżiwajo na mnohu prócu, kotruž maja pschede wschēm expeditorojo ze zapisowanjom a dopisowanjom swojich wotebjerarjow a na prócu, kotruž ma potom redaktor za wschitkich tych, dyrbał kóždy czitar Katholškoho Posała na to dżerzcj, zo swój snadny pschinoschł 1 m. 50 p. na lēto tež swērnie a w swojim czaśu wotwjedže. Braju snadny pschinoschł. Sduž wschitte 24 czjiskow cyłoho lēta sebi khomasch a potom zwjazacz dasch, dóstanjech schwarnu, nahladnu knihu — za 1 m. 50 p. Budže mało kniži, kotrej bychu tak tunje byte, kaž cyły lētnik Katholškoho Posała je.

Papjera a czjischczj su w bēhu lēt nic turšche ale dróžšche so stałe. Zohodla nam na tym zalezj, zo tež pschinoschłki za nasch czaśopis dóstanjeny, hewał njemóžemy swojim winowatoszczam doscz cziničj a tež wulke nadamki, kaž wudaczjo Nowoho Zakonja a druhich spomoznych kniži wuwjesczj. Wudaczjo Nowoho Zakonja same budže stóncznje na wschē 4000 m. placiczj. Tuž je nascha naležna próstwa, zo kóždy wotebjerac̄ Katholškoho Posała tež swój pschinoschł swēru zapłaczj.

W tu khwilu mamy 950 egzemplarow kóždoho czjiska czjischczeczj. Tutej liczbje pał njeruna so liczba tych, kotřj su jako placzerjo swojoho pschinoschła zapisałi. Najwjetscha liczba tutych bē po naschich zapiskach w lēcze 1887, hđžež mamy 751 wotebjerarjow zapisałych. Hewał je liczba z wjetšcha 700, něscho mjenje abo něscho wjaz. To za nasche potrebnosczje na dalšchi pschichod dosahaczj njemóže. Došelž hcemy so powyschjenju lētnoho pschinoschła stajecz dóňž móžemy, je pschede wschēm trebne, zo kóždy, kiž Posoł dżerzi, swój pschinoschł tež dobroczjwje wotwjedže. Shtóž to kóžde lēto porjadnje czini, tón tamnych 150 pjenježtkow ani njewuczjuje. To traščj nětotrohóžtuli jedyn jenicžki hjesadny wjeczor pschindže — a hišczje so z tym njestaji. Ze-li pał hišczje shtó za prjedawšche lētniki ze swojim pschinoschłom zady, tón hcych na to myšlicj, zo jón nuznje trjebamy a nam jón dobroczjwje dodaczj. Wschaf joho mjeno njewozjewimy, jelizo sebi njepščeje.

2. Dalšcha potrebnosczj pał je, zo so liczba naschich wotebjerarjow powyschi. Podawamy tu liczbu wotebjerarjow pschedposlednich 12 lēt, kajtuž mamy w swojich zapiskach. Po tutych bē wotebjerarjow, kotřj pschinoschł zapłaczjachu:

1881: 486	1887: 751
1882: 564	1888: 738
1883: 578	1889: 686
1884: 620	1890: 719
1885: 669	1891: 721
1886: 714	1892: 697

Lēto 1893 njemóžemy hišczje do tuteje statistiki trjebaczj, došelž hišczje nětotfi, kotřj wēscze placza, swój pschinoschł wotkoza.

Srjedžizna tudy zapisanyh liczbow by 715 wotebërarjow na lëto była. To je za wšchëch katholickich Serbow nic jeno we Łuzicy ale tež we němstkich krajinach Sakskeje a we wukraju pschemaćo. Hdy by kóždy, kaž dyrbiat, za tule žhromadnu naležnosć był, bychmy jara lohcy 1000 wotebërarjow męcž móhli.

Hdy by jeno wšchudže so na to dzeržalo, zo bychu Bosof dzerželi. Wěmy drje, zo Serbja rady to za lëpsche maja, sčtož je cuze, z daloka, nic sčtož so jim doma pschihotuje; tola to so njemóže za dobre spóznacž a dyrbi so wotstronicž. Sčto dha dcedža cuze časopisy we domje, hdyž tam domjacy njeje? Njeby to rěkało džěczom khlěb bracž a někajtomu pschifhadnifej jón podacž? Njeby to rěkało, kóždomu druhomu wěricž, jeno nic domjacomu? Měnimy pak tež, zo tón, kiž wjetšji časopis dzerži, móže derje tež Bosof dzeržecž, pschetož wšchelate powěscje móža so jeno z Bosofa zhonicz.

Su pak mnozy, kotřiz žadny časopis njedzerža. Za tych je Bosof cyle trěbny. Na snadny wudawk so njemóže ani dżiwacž, kaž horjeka spomnichmy. Dowolamy sebi tu na jenu wosadu pokazacž, kotraž wěscze bohatscha njerěka, dylži druge su, na Kadwořsku. Njeje snadž žana druga z naschich wosadow, w kotrejž by Bosof tak rozschěrjeny był, kaž Kadwořsta. Kóždy móže so wo tym pschewědczicz, hdyž troštku zapiski sobustawow pschehladyje. A sčtož je tak zwjelace: kójsčto štužownych tam je, kotřiz su sobustawy. To mohło tola druhdže runje tak bycž, hdy by so trochu na to dzeržalo.

Tuž prosymy naležnje wšchëch naschich cžitarjow, zo bychu mjez swojimi znatymi nowych wotebërarjow pytali. Wosebje dowolamy sebi z nowa próstwom naschim cžescženyim knježim duchownym a wucžerjam wuprajicz, zo bychu naležnosće Katholiskoho Bosofa spěchowacž pomhali. Pschetož to je dobry kruch duschepastyrstwa a woczěhnjenja ludu.

Poslednja próstwa pak dže na wšchittich, kotřiz su trochu pjera móčni, zo bychu naš z nastawkami a dopisami podpjerali. Njech sebi tola njedabža prócy žel bycž, za tule naležnosć so sobu postaracž. Potom naš Bosof tež na duchownym bohatskwje dobudže a budže wšchëm cžitarjam džěń a zajimawšchi, a nic namjenje tym samym, kotřiz w nim swoje wudžělki woczěhczane namafaja.

3 Łuzicy a Sakskeje.

3 **Łudysčina.** Tudy wotby so 26. a 27. hapryla diwcesanska synoda pod nawjedowanjom tachanta, najdosťojnišchoho knjeza biskopa Łubnita. Na synodu běchu nimo 3 knjezow fararjow, kotřiz běchu z khorowatosczu zadžewani, wšchitcy duchowni nascheje diwcesy, kotřiz maja samostatne duschepastyrstwo zastawacž, pschischli. Sčtwórtk 26. hapr. dowołdnja we 8 hodžinach žhromadžichu so duchowni w tachantskej cyrkwi pschi durjach, hdyž najdosťojnišchoho knjeza biskopa pschijachu a k wulkomu wołtarjej wjedžechu. Tam najdosťojnišchi knjez, so biskopstu draštu zwoblekawšchi, mjelczacu Božu mšchu pschi assistency wšchëch pschitomnych duchownych swjeczescje. Wo scženju modlesche so knjez biskop z duchownymi někotre pschiskušcne, na synodu so pocžahowace modlitwy z Pontificale Romanum a hymnuš Veni Creator, zo by Duch swjaty ze swojim swětkom žhromadžiznu požohnowal. Wo Božej mšchi pschewodžachu duchowni najdosťojnišchoho knjeza zas hacž k cyrkwinym durjam. Žhromadžizny same wotbychu so na tachantstwje dowołdnja a popołdnju; tež pjat po Božej mšchi cyle dowołdnjo.

— Najdostojniſchi knjez biſkop je ſo minjenu pónidželu do Karlowych Warow (Karlsbad) podaſ, zo by ſwoju hiſtore zſkabljeni ſtrowotu poſlytnik. Najdostojniſchi knjez chce tam 3 njedzele pſcheybmacz.

— Zadnu ſwjatocznoscž mejeſche ſuſodna Huſka ſobotu 28. hapryla: połoženjo a poſwjeczenjo zaſkadhnoho kamjenja za nowu hrodowu kapalu. Hdžy ſo hrabi Karlej Schall-Miaucour-ej, majoratnemu knjezej w Huſcy, 28. julija 1883 wot joho drugeje mandželſkeje Marije rodzeneje ſwobodneje knjenje z Fürſtenberga prěni ſyn narodži (doſta w ſwjatej kſcheczenicy mjeno Hadam), tehdom ſcziniſchtaj hrabja a joho mandželſka ſwjatocžny ſlub, zo chcetaj k džatej za to woſebitu hrodowu kapalu twaricž dacž. Hacz do dženſniſchoho dnja ſo tam mjenujcy w hrodže we woſebitej iſtwi, kotraž je za kapalu zarjadowana, wſchědnje Boža miſcha džerži. Pobozny zamysł pač bē ze wſchelakimi zadžewkami a woſebje ze ſwjercžu hrabje (20. dec. 1889) hacž do toho čaſa ſo woſtorowoczž dyrhjač. Hrabinka wudowa pač je nětko chy na-ležnosčž tač ſpěchowala, zo mōžeſche ſo lěta hižo w zažnym nalěčžu započatč czinicž. Ryš za nowu kapalu ſu benediktinojo kłōſčtra Emauja w Prahy džekali, wuwjedženjo twara pač je ſo twarſtomu miſchtrej Kaupej w Budyſchinje dowěriko. Hacz do ſpomnjeneje ſoboty bē chy zaſkad noweje kapale (na nawjeczornej ſtronje hrodu) hacž do murje, kotraž ſo nad zemju pozbēhnje, n-twarjeny. Na tymle podložku ſo ſobotu 28. hapryla rōžkowny abo zaſkadny kamjen połoži a poſwjeczi. Dopoſdnja w 9 hodž. pſchijědže najdostojniſchi knjez biſkop z wyſofodostojnymi knjezami kantorom Blumentrittom, ſcholaſtikom Luſczanſkim a ſacarijom Eſalu do Huſki. Pſchěde wſu, hdžěž ſo hrodowny park započžina, bēchu čjeſtne wrota natwarjene; druge bēchu nad hrownymi durjemi hrodu poſtajene, kotrež mējachu kaciſonſke napismo „Zohnowany, kiž pſchikhdžza w Knjezowym mjenje“. Twarniſchcžo ſame bē krajinje wupychene a z plachtami poſkadbene. Pſchěd zaſkadnym kamjenjom a wulkim drjewjanym kſchizom, kiž bē tam po pſchědpiſanju Pontifikala ſtajeny, bē blido taž woſtač twarhotowane, nad kotrymž bē čerwjeny baldachin rozczehnjeny. Sczežory, kotrež twarniſchcžo wobdawachu, bēchu z khorhowjemi w hamžowych, ſakſkich a lužiſkich barbach, tež w barbach ſwōjby Schallec (bēla-mōdra) a ſwōjby Fürſtenbergec (žolka-čerwjena) pſychene. Swjatocznoscž dokonja ſo cyle po Pontifikalu; knjezej biſkopej aſſiſtirowaſchtaj pōdla mjenowaných knjezow z Budyſchina tež P. Veander z kłōſčtra Emauja a hrodowſki kaplan Engelle, taž tež dwaj mōdaj hrabi Hadam a Handrij jako miniſtrantaj zhotowanaj. Najebacz deſččzome wjedro bē wjele wjeſnych pſchi ſwjatocznocžzi pſchitowných. Po dokonjanej ſwjatocznocžzi na twarniſchcžu ſwjeczeſche najdostojniſchi knjez biſkop w dotalneje hrodowej kapali Božu miſchu wo ſwjatej Mariji wo wobſtajnej pomocy, kotrež ma ſo nowa kapala poſwjeczič. Po ſczenju mejeſche najdostojniſchi knjez rycž, w kotrež z hluwofo začuťymi ſlowami ſwoju radoſčž nad tutym nowym měſtnom za Boha a joho woſebitu ſlužbu poſtajenym a hrabinſkej ſwōjbjje ſwoje zbožopſchecžo nad tym rjanym ſtutkom, kotryž ſu tudy započželi, wupraji a Bože zohnowanjo za twar pſcheyſche.

3 Radworja. Zanidženu njedželu mejeſche naſcha „Katholiſka Bjeſada“ zaſy ſwoju meſacžnu zhromadžiznu. Najprjedy pſchědpołoži towarſtrowny poſkladnik, knjez cyrkwiny ſchuſtki wuczeč Schołta, zlicžbowanjo minjenocho lěta, z kotrohož zhonichmy, zo ma Bjeſada pſchěz 150 hr. zamoženja. Na to poda pſchědſyda, knjez ſarſki administrator Žur, meſacžnu rozprawu, woſebje wuzbēhnywſchi powitanjo 7000 ſchpanſkich pučowarijow w Romje, jednanja nēm-

skoho sejma wo jesuitskim zakonju, wikowanškim wuczinenju, dawkowych namjetach a stónčnje zrudnu powěsč, zo je tež Wuherška njezbožowny zakon wo civilnym mandželstwie pschijala, kaž wón pola naš hjo wobstoji. Potom poda nam knjež wučer Kral živjenjopiš zbožnych dominikanom, kotřiž buchju loni zbožni prajeni. — Jako nowaj sobustawaj zastupischtaj ff. wučer Jurij Skodent a Michał Hórnikec z Radworja. — Tež kralowe narodniny smy w cyrkwi, schuli a towarštwach z pschiměrjenej swjatocžnošču swjeczili.

3 Zaseńcy, 22. hapryla. Nascha „Katholiska Bjesada“ mješesche dženša wurjadnu zhromadžiznu k czesčzi narodnomu dnjej našchoho lubomanoho krala Alberta, kotryž po prawym na jutšišchi džen padnje. Knjež can. farač Wernar, jako pschedsyda, pokazo naš na zbožowne a tež njezbožowne knježenjo wschelakich krajow, dopokaza, zo je w tajkich krajach, hdžej je konstitucionalna monarchija wjeshche zbožo, dyžli tam, hdžej je republika, hdžej ženje žadyn prawy mēr a pschezjenosč njeje; tohodla dyrbinu so tež my Bohu wosebje džakowacž, zo mamy krala, a to tak dobroho krala. Wosebje z toho czasa sem, hač je nascha kralowka swójba so k wěrje swojich wótcow zas nawróczila, je pola naš woprawdže jara rjenje. Zo je kral a chła swójba dobra a po-
božna, dopokaza tež to, zo z rědka hdy bjez swojoho kapłana hdže pucžuje. — Sobustaw J. Knjecž spomni na dženišišchi wažny džen a pschjesche kralej Albertej knježenjo hiščeje na mnohe leta! Na to wunjese so kralej Albertej tšitrocžna hrimotaca sława! Potom wuspěwa so saksa hymna: „Krala Bóh pozohnuj“, k tomu pschizamny so hiščeje wuspěwanjo někotrych pjęwom. M—k.

3 chłoho swěta.

Němska. W Koburgu bē schtwórtk tudženja wěrowanjo wulkowójwody Hessensteje z pryncsnu Viktoriju Melittu z Koburga. Tež kejzor Wilhelm a jendželsta kralowna Viktorija bēschtaj pschitomnaj. Pschi tutej pschiležnosčzi so tež wozjewi, zo je so ruski kónprync z pryncsnu Alizu z Hessensteje slubik. Pryncesna Aliz so do Russteje poda a tam z protestantsteje wěry do russteje pschestupi.

— Za nowoho biskopa w Fulda je tamnišchi kapítular a regens semina-
nara prälat dr. Jurij Ignac Komp wuzwoleny. Katholšte nowiny nad tutej wólbju swoju wosebitu radosč wozjewjeja, dokelž je wuzwoleny knjež runje tak wustojny wučenc kaž horliwy mēchnik.

Wuherška. Kaž hižo w poslednim czisle spomnichmy, je wuherški sejm zakon pschedsydy ministerstwa Weckerle wo zawjedženju nuzowanoho civilnoho mandželstwa z wulkej wjeshčinu pschijal. Něto ma hiščeje dom knježich (Herrenhaus) wo zakonju rozjudžicž. Kommissija ze sobustawow domu knježich za pschewuradženjo zakonja je z šhētrej wjeshčinu so za njón wuprajila. Praja drje, zo je wjeshčina sobustawow samych pschecžimo civilnomu mandžel-
stwu a zo zakon zacžisnje; tola Weckerle ma tu wēc pschi wschēm tym nimale wēštu. Hdž jomu dom knježich njecha k woli byčž, pōščjele tam telto swojich pschewisnikow, donž wjeshčina za njoho njeje.

— Mjez tym so we Wuherstej druge wěcy pletu, kotrež bychu knježer-
stwu wjac starosčje wubudžicž mēše, dyžli zahanjenjo kšchescžanstwa a pod-
czischčejowanjo katholicsteje cyrkwie, na kotrymž knježerstwo z tajkej wutrajnosčju
džeta. Wěnimy z bēžki burow pola Šodmezš-Basarhely. Ze to město

z 20,000 wobydlerjemi w južnej Wuherstej, njebaloto wulkoho města Szegedina. Cyka tamniška krajina je jena z najplódnjšich cykeje wulkeje Wuhersteje. Tola nimale cyka je w rukach bohaczkow, z wjetšha swobodnych murjerjow a a židow, kotřiz maja tam wulkotne wobsedženstwa. Burja, kotřiz krajei bohastwo a zbožo zdžerža, su jo tam z lětami dale a bóle zhubili, pschisadžiwišči swoje kubka na tamnych, ketrychž powołanjo so zda bycz, ludži slěfacz. Priedy bohaczi burja su nětko hubjeni kšěžkarjo, kotřiz za wulkowobsedzerjow so pocza a dreja. Wšchetoz mały krusch kraja jomu wjac njedosaħa, zo by sebje a swoju swójbu zežiwił, tež dawki wotkožicž mohł. Tuž je nuzowany, za jara snadnu wzdru (40 krejcarjow, t. j. 70 wjenjezkow na džen!) na tamnych rolach džěfacz, kotrej su joho prijedownicy hišćće swoje mjenowacz móhli. Wšči wšchēm tym pak njedžěła wbohi bur tam ani za nowych wobsedzerjow, ale za jich najěnkow, kotřiz su z wjetšha nahramni a njeimilni. Njemóže cħasto swojich dawkow wotwješčz, bėrch joho wopytuja, dóńž hišćće kħto ma. Tak je móžno, zo lud wostredž wurjadnje plódnoho kraja kħóó cħėrpi. Ze džiw, zo pola tajkoho ludu wupóšłani agentojo a zawjedzerjo za swoje lesne, kħłóóóne wuczby pošucharjow namafaja? Sud pyta z mocu pomoc namafacz. Zběžki drje jo tam potłóčza a podulcha, tola je z tym ludej zašy spofojnošč wroczena? Tu by knježėřstwo plódnjšche polo za pilne džěto porjedženja měšo, byžli w tych naležnosćach, kotrej su so lėtħyacy jačo dobre a spomožne dopokazale, dofelž njejsu stutki cħłowjekow, ale Bože.

Naležnosće našoho towarstwa.

Sobustawy na lėto 1894: kk. 305. Khata Bräuerer z Ralbic, 306. Marija Bornačec z Lazka, 307. Jakub Matka z Pėskec, 308. Michał Lebza (Hajuk) ze Serbskich Pazlic, 309. 310. ze Smjerdžaceje: Jurij Ditrich, Michał Matka, 311. Jurij Wičaz z Róžanta, 312. Jakub Kilank z Hrańcy, 313. Michał Fulk z Miłóćic, 314. 315. z Kamjenej: Jan Winař, Jan Handrik, 316. Madlena Sołćina z Kamjenj. Haja, 317. 318. z Radworja: Hana Bjeđšowa, Hańža Hórnikowa, 319. August Krawc z Kħelna, 320. Mikławš Smoła z Bronja, 321. Marija Pjetašowa z Lutowča, 322. Jakub Wjerab z Boranec.

Sobustawy na lėto 1893: kk. 636. Khata Bräuerer z Ralbic, 637. Marija Bornačec z Lazka, 638. Jakub Matka z Pėskec, 639. Jurij Ditrich ze Smjerdžaceje, 640. Teresija Winklerowa z Radworja.

Za cyrkej Wutroby Jėzusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinještėj 108,819 m. — p.

K česći Božej a k spomoženju dušow je dale woprowal: r. 1 m.

Hromadže: 108,820 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,180 m. 25 p. — Dale je woprowala: njemjenowana z Budyšina 5 m.

Hromadže: 12,185 m. 25 p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

Z džakom a próřtwu wot: Marja Mičcyna z Čornoho Hodlerja 50 m., na Rynčec kwasu w Brėmjenu 18 m., M. swj. Marija proš za mnje 3 m., njemjenowana z Boranec 5 m., njemjenowana z Budyšina 5 m., Jan Mětowski ze Sloneje Boršće 3 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je daril Jan Mětowski ze Sl. Boršće 50 p.

Zaptać Bóh wšēm dobročėřjam!

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnju a třecu sobotu
mésaca.

Plaći lětnje na pósće a
we kniharni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Žudowy časopis.

Wudawaný wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Budyšinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 10.

19. meje 1894.

Lětnik 32.

Šlowna žhromadźizna Towarstwa Pomocy.

Towarstwo Pomocy za studowacych Serbow wotbu srjedu po swjatkach swoju lětušcu hlownu žhromadźiznu. Lěpje hač druge lěta bě žhromadźizna tón króć wopytana, pschetož zapis pschitomych wupokazowaše 27 mjenow. Pšchedšyda knjež farač dr. Kalich wotewri žhromadźiznu wutrobnje powitajo pschitomych a wo zaměrach towarstwa ryczo spomni na to, zo drje je zamozjenje towarstwa pschez wjetšje dary a legaty w běhu 14 lět so wobkrućiło, tak zo móžemy z djěla na swojich nohach stac, zo pak tola dobrowólnych darow, legatow a wosebje lětnych pschinoschtow swojich sobustawow tež dale parowac njemóžemy, dofelž su zaměry towarstwa dale a wjetšje. Na to čžitashc pisnamjedžer k. farač Skala prěnju rozprawu, kotruž tudy we wučžahu podawamy. Towarstwo Pomocy dokonja lětsja 14. lěto swojoho wobstacža a je za tutón čas jara spomoznje skutkowało. Swój dalšchi nadawč drje budže towarstwo tež dale k najmjenshomu z djěla dopjelnicž móc, dofelž je zamozjenje pschez 19,000 m. a po zarjadowanštim porjedže maja so $\frac{3}{4}$ danje rozdžěleč. Tola nadawki towarstwa a tohodla tež potrebnošcže lěto a bóle rostu; zo by towarstwo tutym dosčž činicž mohło, je trěbne, zo wschitke sobustawy swoje winowatošcže swěru dopjelnjeja. W minjenym lěcže wudžěli towarstwo 775 m. pomocy do 13 studowacych, a to pjećim po 75 m., dwěmaj po 60 m. a šcšejšom po 50 m. Šchtož je z křudoho prawa studowac, derje zrozemi, kaš wazna je tajka pomoc a kaš jara witana. Studowacy Serbja, kotřž su po trěbni a mjez Serbami a kaš Serbow skutkowacž slubja, maja prawo so wo pomoc zamolwjeć, a pschedšydstwo towarstwa tajkich proštwow ženje njewotpokaže; kožde prawo pak tež pokazuje na winowatošcž, nihdže nijeje prawo bjez winowatošcže. Tuta wobstoji za studowacych Serbow pschede wschěm w tym, zo slubja, dokonjawschi swoje studije, za Serbow a je-li móžno mjez Serbami skutkowacž, potom pak tež w tym, zo, docpiwšchi zastojnstwo, so prócuja,

dóstatu podpjeru towarštwu po móžnosći zas wrócizć. Tola hǎže su winowatošće? Pšhec zas dyrbi pšchedyhdstwo wobžarowacǎ, zo wšchelach, kotřiz tola móhli, na to njemyšla, zo bychu dóstatu pomoc abo tola k najmjenšchomu džel towarštwu wrócizli: druhim potrěbnym k wužitku. — Sobustawow njeje towarštwu loni zanych pšchibyl; w zběranju lětnych pšchinofškow pak je nowy knjez pokladnik po móžnosći rjad pšchihotowacǎ pytał. Gewak je so dželo pšchedyhdstwa w tym samym porjedže dokonjało kaž druhe lěta. Wóh chyk tež z tejele hłowneje zhromadžizny nowe žohnowanjo na towarštwu za spomoženjo cyłoho Serbowštwu tak wazne wulinycǎ.

Na to scěžhowašce zliczenjo pokladnika knjeza pšchekupca Gruhla. Ž liczenja tudy wozjewjamy, zo je w dokonjanym lěcže lětnych pšchinofškow 200 m. 60 p. so zaplაცizilo, zo je towarštwu 775 m. pomocy wubželiko a zo joho zamoženjo w tu hłwilu 19,471 m. 26 p. wuczinja. — Hdyž bě pokladnikowe zliczenjo so knjezomaj kantorej Bartkej a wuczerjej Kralej k pšchehladowanju pšchepodało, krocjesche zhromadžizna k wólbje nowoho sobustawa do wubjerta na městno zemrětoho knjeza scholastika Hórnikta, sobuzakožerja Towarštwu Pomocy, kiž je pšhecyc z wulkej lubosću joho zaměry zastupował a spěchował. Po namjećje pšchedyhdstwa wuzwoli zhromadžizna jeno hłósnje knjeza Surija Buzščanškoho, Can. Cap. Scholastica w Budyhšchinje, kiž tež wólbhu dobrocziwje pšchija a slubi, zo chce zaměry towarštwu swěru spěchowacǎ pomhacǎ.

Ž namjetow, kotrež na to scěžhowachu, bě najwaznišchi pšchedyhdstwo jame stajiko: zo by hłowna zhromadžizna wustawki towarštwu w tym pšcheměnika, zo so hłowne zhromadžizny wjac w „Bramborštim Časniku“ powołać nje-trjebale, ale jenož w „Serbskich Nowinach“ a w Budyhškich němškich. Stajeny namjet so jeno hłósnje pšchija; tuž so tutón paragraf we wustawkač na to waschnjo pšchemjeni.

W dlějšchim rozmotwjenju wuradžachu pšchitomni potom hišćaje wšchelate towarštwu spěchowace praščjenja. Wosebitu radosć wubudži knjeza pšchedyhdowa powěsć, zo w bližšchim čazu towarštwu swoje zamoženjo pšchěz 20,000 m. powyšči, dofelž so wotkazanje nadobneje dobroczerki, wudoweje Kumišchowje z Katarjec — 2100 m. — nam wuplაცzi. Džiwajo na to, zo lětnych pšchinofškow sobustawow jeno 200 m. dóstachmy, njechamy zakomdžizć tež tudy zas čžesczenych sobustawow, kotřiz su so zakomdžili, na tutu jich winowatosć dopomnicǎ. Wo tym rycžicy wuradžachu pšchitomni dale, kak móhli njeporjad w placzenju wotštronicz. Škóncznje so w tym žjednocžichu, zo maja so tajcy, kotřiz 2 lěcže swoju pšchisłušchnosć zakomdžichu, w 3. lěcže wot pokladnika pominać. Zo by dospołny rjad zastupil, budžetaj pšchedyhdstwo a wubjerť chly zapiš sobustawow dokladnje pruhowacǎ, a dwěle, kotrež wostanu, so pšchichodneje hłowneje zhromadžiznje pšchedpožža. Hdyž běščtaj knjezaj Bartko a Kral wozjewil, zo staj zliczenjo knjeza pokladnika pšchehladowašci wšcho w dobrym porjedže namakałoj, wobzamtny so zhromadžizna z čžitanjom a podpisanjom protokolla.

Ž listow knjeza kaplana Mjencza.

Ž Seruzalema pšchindže přeni list do Budyhšchina 7. meje, tam pišany 25. hapyła.

„Ž Wožej pomocu šym zbožownje zaměr swojoho pučžowanja, Seruzalem, doščahnył. Hžizo dwaj dnaj je moje wotdželenjo šwjatnižy tutoho města wo-

pytowało a częszkilo. A dżesch-li na woliowu horu, pschewidżiŝich wulki dżel Judeje a tamne pucze, kotrež su wot Abrahama hač do našchoho Zbóžnika khodzili a pozdžiŝcho wot wuczownikow hač do kŝižerjom. Džens hiŝcže dónđjemy do Hebrona a Bethlehema. — Pucžowarjo prěnjoŝo wotdželenja (A) tu hiŝcže njeŝu. Žim ŝo w Zaffa njeje derje ŝkfo. Dokelž Egiptowski snadž haŝle pozdžiŝcho wopytaja, jědžechu woni z Port-Saida dale. W Zaffa paŝ (hdžez ŝo pucžowarjo z kóđžow w czołmach na kraj pschewjezu, zo bychu ze železnicu dale do Jeruzalema jěli) běŝche morjo taŝ njemerne, zo žadnu czołm jěč njemóžesche. Džewječž hodžinom je tam kóđž cžakała na změrowanjo morja. Potom paŝ haŝle je tajti wichor nastał, kóđž mějesche cžinicž, zo zas do ŝchěrotoho morja cžekny, hewaŝ by ŝo wo ŝtały, kotrež su tam ŝpody wody ŝchowane, rozrazyla. Naŝchich pucžowarjom do Weiruttha ŝobu wzachu, z wotkelž jich hiŝcže woczakujemy. Snadž jutŝe po pucžu na kraju do Jeruzalema dónđu. Tež daŝche tŝi kóđže njeběchu do Zaffy mohle. To wscho žhoničmy hižo do swojoho wotjědženja w Port-Saidze. Tele powěsčje a pohlad na rozhorjene morjo móžesche a dyrbjesche naŝ do ŝtracha ŝtajicž. Tola w dowěrje na Boha wotjědžemy. Nóc běŝche hiŝcže khětro njeměrna. Z wulkej kóđžu awstriŝkoho loyda jědžemy po morju, druhdy kóđž taŝ poŝtoczi, zo naŝ ze spanja wubudži. Tola rano, hdžž hižo ŝwjaty kraj ŝo bližesche, změrowa ŝo powětr a do Zaffa dojěwŝi mějachmy hładke měrne morjo kaž haŝk. Taŝ móžachmy w ŝwojich czołmiŝach, kotrež naŝ na kraj njeŝechu, nimo ŝtałow z wody kuŝacych jěč, kotrež ŝo ani taŝ ze byčž njezdachu. Tola wŝchelake rozpadanti rozkčžepjenych kóđži, wosěbje zadni džel wulkeje ruŝkeje wójnŝke kóđže z dwěmaj wuhenjomaj, kiž bě ŝo tu pschěd 3 lětami rozrazyla, dopominachu na ŝtrachi tudy hrožace.* Z chła je tu za poŝlednje 8 lět hromadže 152 kóđži ŝo rozbiło. Tuž njeje ŝo bjez winy z tutym ŝtraŝnym pschistawom nam do cžasa hrožyło. Bohu džak, zo tam wjac njetrjebam.

Z liŝta, kiž je 28. hapryła z Jeruzalema wotpóŝlany a haŝle 10. meje ŝ nam dónđže, žhoničmy, zo je knjez kaplan Rijencž pschecy ŝtrowy a napinace pucžowanjo dotal derje pschetraŝ. Z wopyta ŝwjatych měŝtnow wozjewja knjez kaplan, zo je w Bethleheme w khłódnicy, hdžez je naŝch Zbóžnik ŝo narodžił, směl Wožu miŝchu džeržecž, tohorunja w ŝwjatym rowje a w khłódnicy ŝmjertneje ŝtyŝnoscže naŝchoho Zbóžnika. „Wolocž paŝ cže pschewozumje, hdžž widžiŝich, taŝ su tele měŝtna, wŝchěm kŝhesčžanam jenaŝ ŝwiate, po jenotliwych wuznacžach dželene. ŝchismatičy Griechojo maja wŝchudže najwjetŝi džel, potom Armenojo a najmjenje kačžanŝcy (katholŝcy). Wo dnjo a w nočy ŝtoja na ŝwjatych měŝtnach turkowcy wojacy a dyrbja kědžbowacž, zo ŝo kŝhesčženjo mjez ŝobu njezwadža, no njebjia a njeŝeleja, kaž je ŝo loni ŝtało, hdžžž fran- ciŝkana 3 kroczele dale narodnoho měŝtna naŝchoho Zbóžnika zatŝělichu a dweju drugeju ranichu.“ —

Knjez kaplan je dale wopytał mortwe morjo a Nazareth. Daŝche pucžowanjo pónđže pschěz Hajfa, Athen do Konŝtantinopla, z wotkelž poŝlednje dny meje wotjědže, zo by ŝo džen a bóle zas domiznje bližik.

* Pschěd lětami je tež awstriŝti kežžor Franz Šóžef w Zaffa pschi samym wo žiwjenjo pschichol.

Džecžo a pienjez.

Za pienjezami woła naŝch chty ŝwět, wot wyŝokoho hač do nižtoho, wot bohacžka hač do khuduščka. Haj cžim wjetŝche hromady něčto

zamóži, čim horcycho za nimi žedži. Rothschildojo, znata bohata židowska wójbca, móhli storo pšchestacž pjenježne hory twaricž; pšchetož zamóža wjele miliardow: tajke hromady, zo sebi je ani pšchędstajicž njemóžemy. Ale čcemy wschať jich wo malicžtosčž za Macžicžny dom prošycž!

Je pať cyłe džiwne na swěcže. Najhuscžischo tón swoje wobledženstwo najlőže pšchisadži, kiž je te same z malej prócu dobyť; a nježhubi-li je wón sam, zawěscže je joho potomnicž rozbrója. Kať husto doživja staršči, kotšiz su z wulkej prócu, ze džekawoscžu a zlutniwoscžu krosčki zaskuzili, zo wucžerja mlodych a wězo starých sobu z namrětoho statoka. Spodžiwna wěc to ale bohuzel wěrna! We tutym njepoczintu — so mi zda — so my Serbja wuznamjenimy. Róžde lěto nam něotre kubka rubi, kotrež běchu něhdy we dobrych wobstojenjach. To ma zawěscže swoju winu. Šchtóž čce widžecž, wschať ju tež snadno spóznaje. Su to pjenježy.

Wot něžneje mlodoscže sem ma hižo džěcžo swoju móšcnicžku z něotrymi pjenježkami; nic ł pšchecžinjenju ale zo by sebi we schuli trěbne pjero, papjeru abo knižki kupito. Pucž do schule wjedže pať nimo klawow, a pšchěz wońno kufaja cokolowe placiki a poprijancowe kulki tať dołho wčizpnie do zaka, doniž pjenježka njewuhladnu a potom je njemóžno, so zdžeržecž: pjenježť so wukuli ze zaka a kulki so kuleja do zaka. Džěcžo trjeba wot nětka huscžischo pjero a nětajke knižki. Wšchi tym so domach něhdžžkuli na schulu poswari, zo wjele pjenježy zežerje. Staršchej pať nježhonitej, šcho synť wora, a macž jomu dari, šchoť žada. Ale pšchecy njecha dołahacž za kulki a placiki, dokeľž čcedžja sobuščulerjo tež woptacž: tuž pěkný synť do macžerčyneje móšcnicžki pohlada, „kať tam financy stoja“. Ž wopřědka wona to njepytnje a hdyž joho lepi, napomina joho z mjehčimi słowami, abo hdyž so paduščkej najhóršche stanje, pohrozý jomu, so nanej wupowěda. Tajkich rycži pať so paduščki njestrožjeja ale krocža po nastupjenym pucžu k hroble dale. Hdyž něhdy nan žhoni, je pšchepozdže, abo tón snadž tež hinať njecžini, dylki macž. Na tute wasčnyjo woczahnu sebi staršči paducha. Tutón bóržy žiawnišcho wustupi. Wóscjele-li joho macž z pjenježami po khlěb, dha je pokruta džens na dobo 5 p. dróžšča, dylki wčzora, abo snadž hólce pjenježy žhubi. Woscž dopokazow mamy za to, zo su džěcži za 50 p. abo za 1 m. titkow kupowale. Sym hólca znať, kotryž mějesche stajnje zati poľne pjenjež. Rhodžesche do měšcžanškeje schule. Wšchipoľdnishe hodžiny běchu rjana škladnosčž ł pšchecžinjenju. Džen wote dnja khodžesche hólce na piwo, do klawow, ł pšekarjei, ke konditorej. Jomu běsche žort, hdyž mójesche družoho wopojicž, šchoť so jomu druždy poradži. — Šchoť tajke džěcži woraja, hdyž wotrostu? To so z časom potaže. Hólce, wo kotrymž spomnich, hižo we škulšich lětach macžeri pomazki pod nohi mjetasche, njeběchu-li jomu prawe. —

Kať-težto budža so czi pšchekupcy pšchęd Bohom zamokwjećž, kotšiz džěcžom — k hudyh džěcžom — za 1 m. placow pšchędawaju?! Wšchetož to woni wědža, zo džěcžo wot staršcheju, telko pjenjež ł pšchecžinjenju njedóstawa, hdyž staršchej samaj hłodu tradataj. Bych džěcžom pjenjež wotemzał a starščim wrócžik. Čži bych so zawěscže z rufu džakowali; pšchekupc by kubkany džěcži podpěrať a sebi zaskužby hromadžik. Wóh luby Rnjež by jomu zawěscže snadny dobyť, kotryž je wotpokažat, džesacž krocž požohnowať.

(Škónczenjo pšchichodnje.)

3 Ružich a Sastjeje.

3 Nadworja. Wšed nětotrym časom mějske nasche „Bobocžne Towarstwo Serbskich Burow“ a z nim zjenocžena nalutowařnja swoju naletnju hlownu zhromadžiznu kotruž pšchedyda z pšchedladom towarstwowych wobstejnoscžow w zańdženym lěcže motewri. Wosebje wuzběhnyč trjeba so z njoho jenož to, zo je w běhu lěta 17 nowych sobustawow zastupiko. (Tenomu pšchedydstwo pšchizowacžo zapowě, dokelž by jocho sobustawstwo towarstwu hanbu czinilo). Potom poda zlicžbowat, t. wučer Šchořta, nadrobnu pjenježnu rozprawu, z kotrejež spóznachmy, zo je nalutowařnja w lěcže 1893 pščež 62,000 hrimnow pšchedžela a pšchi tym telko czistoho dobytku docpěta, zo nětko hižo na zamoženjo džěla. Na to wupraji dohladnistwowy pšchedyda, t. farski administrator Zur, pščepruhowane zlicžbowanje za prawe. Ruž zhromadžizna pšchedydstwu a zlicžbowarjei zawoľwjenje wotewža. Skónčnje pšchija so namjet, zo ma kóždy, kotryž sebi na skladje abo na dwórnišćozu wjacy wozmjje, hačž je jomu konsumowy pšchedyda abo dwórnišćezowy dohladowat dowolik, hrimnu khostanja płacžicž. Runje tak maja tež sobustawy, kotřiž bjez zawoľwjenja wet hlowneje zhromadžizny wuwostanu, nic jeno 10, ale 50 p. płacžicž. Smy mjenujcy na wšchón njeporjad khostanja postajili, a to nimale wyjote, dokelž je po našchim pšcheswědčženju porjad duscha cykoho towarstwa.

Wšchispomnjenje: Nalutowařnja pšchijima džěcžace pjenježy, šchtóž sebi to pščeje, tež z tym wuměnjenjom, zo je džěcžo bjez dowolnojeje starščeju wjacy zběhnyč njemóže. Dań našcha nalutowařnja wchšchsu płacži, hačž krajnostawka banka abo měšćezanřka lutowařnja w Budyščinje.

3 Waczonja. Šdyž so 19. februara zańdženoho lěta we wšchěch katolřkich wosadach cykoho kraja biskopski jubilej swj. wótcy Leona XIII. řwjećěske, tehdom so tež pola naš pšchihodny řwjedžen wotbywasche. Pšchi wječžornej zhromadžiznje so tež wosebje wo tym powědasche, kař křwalobnje něcžički bamž wšchě prócowanja za cyrtwinřki řpěw pšchisřpóznawa a t pilnomu dalřchomu řtutkowanju pohnuwa a zahorja. Ř trajacomu wopomnjecžu wulřoho dnja našchoho bamža tak zhromadženi „Řpěwarřke towarřto“ zakožiču, kotrohož nabawř je, wosebje cyrkwinřki řpěw, póbla pař tež ludowy řpěw hajicž a we nim so wudokónječž. Tak je potom towarřstwo wřchelate hiřchče njeznate abo tola njeměřte křřlusche nawuknyřo a tež we liturgisřkim řacžonřkim řpěwje so prócowalo. Wřenje řřody poslednjoho džěla móžeřke towarřto na dnju řwjećženja cyrkwoje pšchi Wožeř miřhi Bohu pšchijnječž. Džeń 23. hapřyla lěřa pař řwjećěřke mlode towarřto narodniny našchoho křala Alberta, z tym hnydom řwój zakoženiřki řwjedžen zjenoczujio. Ř po tym, řchtož so nam wot wřchelatič wopytowarjow našchoho řnadnoho řwjedženja wo nim wupraji, řměny sebi wuznacž, zo bě so pšchiměrnje poradžik. — Šdyž pař tak řam wo nastacžu a žiwjenju našchoho towarřtwa ludomu „Katholřskomu Řošofej“ rozprawu dawam, czjinju to řerbskeje křřoniki dla. J. S.

3 Malbic. Nařcha řarřka cyrkwej dořtanje lěřa zřobniřki napohlad z řotwarjenjom cyrkwineje wěže. Cyrkwej bu lěta 1751 z malej wěžu na řřěche řotwarjena, hlowna wěža pař wosta, kař řarřke řtawizny prařa, njeměrnnyč czajow dla njedotwarjena. Řjeboh řarař Wřězan namjetowasche 1847 wutwarjenje, wobřtara tež ruž a woblicženjo, njemějsche pař dalřchoho wuřpěcha. Tola njeřpuščeři nadžiju a řpocža tehdom z wulřej lubořču za tule naležnosčž dary hromadžicž; njebě pař jomu popřchate, nadžiju dopjelnjenu a cyrkwej

z wężu wozdobjenu widzieć. Toho zastużba pať wostanje: hłowny zakład k twarej je wón ze swojim hromadźenjom założyć. Za te schtyrcyżi lět wotuczji a wuśny tale naleźnosć wjacu króć, loni su wofadni zastupnicy z pschibłoso-
wanjom wyschnosće khywalobnje wobzamknuli, zo ma so węża lěta wěsće wu-
twarić. Nys k tomu je twariski mištr B. Kocho z Serjnjan wudźelať; jomu
bu tež twar sam lěta po jutrach pschepodaty. Wutwar stanje so z pěstowcom,
dokeľ je na staru murju lóžski, we jednorym gothiskim cyrkwi pschiměrjenym
stilu za 13650 m. Hižo pschěz tji njedźele twarja so roschty, za krótki čas
trasch budje so twarić poczecz, a da-li Bóh nazymu budje nascha cyrkej tež
w dalschich stonach widzieć, dokeľ so węża wo 25 m powyschi. Na nowu
wężu wobstara so tež to najnuźnische, nowy časnik. Wjetchu poloju twarskich
pieněz doda wofada k nahromadźenommu kapitalej z cyrkwiniskimi dawkami.
Pšchi tutej pschileźnosćji wupraji so tež khywalobne pscheczjo, zo by nowa węża
tež nowe zwony dōstała; a woprawdźe, Bože žohnowanjo dźěšče z nim: za
krótki čas woznamjeni so po cykej wofadźe telso dobrowólnych darom, zo je
nětko wěsta nadźija, zo zwony budža. Su hižo pola zwonolijerja Bierlinga
w Drježdźanach skazane, tsi zwony, aford des-dur, hromadźe 60 cent. czeľke;
płacizna tych samych ze železnym stołom, kotryž pať je z dźela hižo w twarskich
pienězach sobu licženy, stoji na 8000 m. Hromadźejo dary smy tež pscheczelow
w druhich wofadach poprosyli, kotřiž su z Kralbiczan wofady wufhadźeli a
něhdy w Kralbiczan cyrkwi swoju farstu cyrkej czeľčili. Smy-li pať hiščeje
někomu dobre słowo dać zabyli, njech je tule zjawnje prajene: Budźće tať
dobri a dopomnicje so lubosćiwje na swoju něhdušchu farstu cyrkej, swój
duchowny narodny dom! Seli so pschi tym tež tam a sem druhi pscheczjel
nascheje wofady a cyrkwoje woznamjeni, budźemy za to wosebje dźakowni.
Mała pomoc je hiščeje nam wužitna. Wjez tym budź zjawny dźak a zaplacz
Bóh Kněz wschēm dobroczelam wuprajeny. M. Bjedrich, farar.

Pschispomnjenje redakcije: Hdyž so w cnych Serbach za nowu
cyrkej w Czorneach abo Waczonju dary skadowachu, njewořta tež Kralbicžanska
wofada zady. Redaktor je jako kapłan w Kralbicach wschelake dary wobstarać
měł. Tuž je zdojne, zo tež druzi, kotřiž to móža, byrnje runje z Kralbicžan-
skeje wofady njewufhadźeli, nětko spomožny zamysł tuteje czeľczomneje wofady
poddjeraja. Hać runiž „Katholski Bosol“ wosebity skład za tule naleźnosć
wotewriť njeje, dha tola redakcija tajke dary radlubje wobstara.

Z Kralbicžanskeje wofady. Tež do nascheje wofady je duch nje-
spokojsnosće pschischol. Wutoru 10. hapryla schtrajkowachu murjerjo na nowo-
twarje kublerja K. w Konjecach ped twarskim mištrom Kochom stojacy, dokeľ
bē jim mała mzda; jich pať k. Kocho wschitkič z dźela puschćji. Sława jomu.
Schtož móže hać do 5 licžić, dyrbjať tež wěbčecz, kať hubjenje so burej pschi
tať nizkich płaciznach twari. Tať n. psch., hdyž kórc žita 20 m. płaczešče,
mějachu dźelaczerjo na hodžinu 20 p. a nětk pschi tať nizkich płaciznach, hdyž
kórc 9 m. płaczi, je hiščeje 19 p. maťo?

Ze Schunowa a Konjec. Póndźelu 7. t. m. bu nowa schula w Konjecach
swjatocznje poswjecžena. Schula za Schunow a Konjegy założy so lěta 1857.
Tehdom bórzy stachu so pschihoty k natwarjenju nowoho schulskoho domu
w Konjecach, mjez tym hospodowasche schula w knježim hrodźe w Schunowje.
Pschihoty pať wostachu njewuwjedžene. Loni pschepoda schulste pschedybstwo
twar noweje schule twarskomu mištrej B. Kochej w Serjnjanach. Twar je so
jara derje radžik, schula posticža z wonka a z nutška jara spokojsny a spodobny

napohlad. Poswjećenje noweje šule sta so pschěz knjeza fararja Bjedricha z Kalbic po romskim ritualu. Pschi swjatocznosczi pschitomni běchu: schulski dohladowar knjez Fint z Kamjenca, schulske pschedshditwo, t. kaplan Šchošta z Kulowa; wosadni wuczerjo a někotři wuczerjo z Kulowškeje wosady, a wjele ludži ze schulškeje gmejny a z blisšich wsow. Swjatocznoscź spoczinašce so w starej šuli z modlitwu a z kěrľuschom. Knjez wuczeř Sacławk dawasce starej šuli Wožemje. Po wuspěwanju cyrtwinskih modlitwow wustupi processjon ze stareje šule, přědu džěchu khorhowje z Bozej matru a džěči z khorhowcškami a wěncami. Duch spěwasce so litanija wo Wšchěh Swjatyh. Psched durjemi noweje šule w Konjecach zasta nahladny processjon. Zastup do šule bě jara pschijomnje ze zeleninu a pletwami a z napisom „Dajež džěčatkam ke mni pschincź“, „Budź křwaleny Jězuz Křhřtus“ wudebjeny. Knjez twarški mištr Nocho pschepoda klucz šule z pschihódnymi słowami knjezej schulš. dohladowarjej Fintej, tutón knjezej fararjej Bjedrichaj, zo by šulu wotamtnył. Na to bu zastup z poručenyymi wobryadami a modlitwami swjećeny. K. schulski dohladowar Fint mějesce potom swjedzeńsku rycź, wukhadzejo wot słowow: To je džěn, kotryž je tón Knjez pschihotował, wjeselcze a radujeje so. Po njej zastupiču wschitcy do schulškeje jstwy, wudebjeneje z wěncami a z Bozej matru na blidku mjez dwěmaj swěčkoma. Tu scěžowasce swjećenje šule. Knjeza fararjowa rycź, počahowaca so na wobryady poswjećenia, a džakny kěrľusch „Tebe my Boha křwalimy“ skónczi swjatocznoscź. Potom bu šula hač do poslednjoho kuczika wobhladana. Džěči buchu z małym wofšewjenjom zwjelene. — Wutrobny džak wuprajamy wschitkim, kotřiž su t zdobnomu poradzenju swjatocznoscze pscheczelnje pschinoscheli.

3. Dženca, 13. meje. Dženš mějachmy měsacžnu zhromadžiznu w našej katholickej bjesadze. Knjez can. farar Wernar wotewri zhromadžiznu a pohlada trochu na zańdženy měsac, wobzaruje a poročiwe hnydom, zo je tež pola naš židowski duch zastupil, zo katholicy, haj sobustawy bjesady ležomnocze w katholickej wokolinie do rułow družowěrimych pschedawaja. Knjez biskop je w tu křwilu w kupjelach a je Bohu džak strowy. Němski sejm (reichstag) je nětt wobzamknjeny a njechodži so wscho křwalicź, sčtož su a njejsu wucziniłi, w nastupanju wojeřskoho namjeta a jesuitow dla. We Wuherškej civilne mandželstwo zakónczi, je w tu křwilu spadnyło. — Knjez can. wopomni tež džensnišchi swjedzeń (swjatoczniczku) a praji: jutrowniczka a swjatoczniczka staj narodny džěn cyłoho křescjanstwa, pschetož hdy by Křhřtus w rowje wostał, njeby nam sw. Duchu pošlak, a by tež křescjanstwo w rowje ležo wostało, swjećzi japoščtołoweju buchu po dóstacžu Duchu swjatoho cyle hinajschi cžłowješto. Knjez can. pomědasce nam hišcže stawiznu ze starych časow, wo srjedźnej Ašiji, Armentškej, Sidonskej a t. d. Wofseje wopominašce Sidonsku a pokaz nam, kač daloka su ludžo w tehdomnišchich časach (psched 4000 lětami) w nastupanju zdželanoscze byli a tež wuschitni, nětt pschi wurhwanju staroho Sidona namakaju so wěcy, na kotrychž mamy so spodzjawacz. M. Rubica (wubjerfownit) naspomni, zo je pola našchich sobustawow te t woporej křodzenjo křětro na bok wostało a prosy, zo by to skoro zasy do rjadu pschisčto. M. Zarjent (wubjerf.) wopominašce rjany plódný čas a zo dyrbinu so Bohu džakowacz wdzicy, kač rjenje je nam našce hona žohnowal, pschida t tomu stawiznu swjatoho Šfidora rólnika, kač je tón džělak a spěwal, tak dčemy tež my po pschikabže sw. Šfidora Boha prosyč, zo by nam te plódy žohnowal; hdyž Bóh bohatomu žohnuje, ma tež křudy křlěb. Skóncžnje sčtuczku kěrľuscha: „Pschindź swjaty duchu stworiczel“ wuspěwachmy.

Z Marijineje Swěždy. Českeje hódny, štož stutkuje štož zamóže. Mužow, kotřiž su wjele bitwow dobyli, česćizimy. Njerozpominane njedk je tu, hdy z prawym a hdy nic. Wójna ničzi, štož čłowjeka tu na zemi čini zbožownoho. Wo wójnach a bitwach powěda so wjele, mjenje pak wo njeprócnych dźěle mužow, kotřiž w čiskej istwicej časťo wjacu za zbožo čłowjefow stutkują, dźyli „dobycer stó bitwow“. Pšchede wšćemi a nam Serbam najbližichy bě tajki dobročer njeboh f. schol. Hórnik. Spominny jenož, kelfo tysac katholickich Serbow křwali Boha kóždu njedželu, haj wšćednje z modlitwu a z křeluschom z knihow, kotrejž wón z njeprócnej pilnosću spija, njedžiwajo na joho hobersku dźělawosć za wšćelake druge idealne zaměry. Toho lubosćizna, swěrna wutroba bijelše za Serbow: ze swojim ludom začuwawše a za njón dźělafše — zo by był zbožowny, bě joho žadosć. Wóbla tajkich jasnych swětkow w narodze su pak tež mužowje mjez ludom, kotřiž storo njemědomnje k spomoženju swojich runikow wjele stutkują a zaškůžuja zjawnoho pšchirpóznacza. Jedyn z tajkich mužow je tež Mikocžan Krawc. Wón bě na wšće 30 lět kantor w naškej křesćitrifkej cyrkwi a je nětko, hdyž mějše so „wofadnik“ z nowymi hłosami zamějeć, kantorstwo młódskej mocy wostkupił. Pšchi kelfo modlitwach a křeluschach snadž je nam tu kantorik, kř bjez serbskoho kantora zamějeće bychu wuwostale? Što rěka byč tu z kantorom, móže rozsudzić jenož tón, kř naške serbske Bože služby wopytuje. Njedžiwajo na druge wobčežnosće njedk je tu jenož spomnjene, zo dyrbi pšchedspěwacž bjez pšchewoda, bjez pišćejeli a njezwuczeni „spěwarjo“ druhdy wšće móžne zynki do wušćow „wofaja“, po prajidle: „bóle wołane je, rjeńšcho spěwane.“

Naležnosće našoho towarstwa.

Sobustawy na lěto 1894: kk. 323. Hana Rječcyna z Džěchorjec, 324. 325. z Khrósćic: Pětr Šram, Jakub Šerc, 326. 327. z Budyšina: J. D., Jakub Delenk, 328. cyrkw. šulski wučer Jan Symank z Baćonja, 329—335. z Worklec: wučer Herman Jurk, hrodowski zahrodnik Jakub Mieth, Michał Herrmann, Mikławš Glawš, Jurij Sołta, Marija Rjelcyna, Madlena Lipičowa, 336. Michał Rynč z Jaseńcy, 337. Jakub Lebza z Nuknicy: 338. 339. z Khrósćic: Marija Šandžina, Khrystina Wingerowa, 340. Jurij Winger, stud. theol. w Prazy.

Sobustawy na lěto 1893: k. 641. M. K. z Ł.

Sobustawy na lěto 1892: k. 699. M. K. z Ł.

Dobrowólne dary za towarstwo: Direktor F. Löbmann 1 m., J. D. z Budyšina 50 p.

Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinještej 108,820 m. — p.

K česći Božej a k spomoženju dušow je dale woprował: Filipsdorfski procession 14 m. 80 p. — Hromadže: 108,834 m. 80 p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,185 m. 25 p. — Dale je woprował: njemjenowany 75 p. — Hromadže: 12,186 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je daril J. Ł. 2 m.

Za Khrósćiansku khorownju: Jurij Cyž z Noweje Jaseńcy 150 m., njemjenowany 1 m. 50 p.

Zapłać Boh wšćem dobročerjam!

Rosh, najlěpše a tuńše jako hdye druhdy, kaž tež železnu domjacu nadobu a wšće zamkarske dźěla porucza naležnje

Welsowa w Pancžicach.

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnu a třecu sobotu
měsaca.

Plaći lětnje na póstce a
we knihařni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Šudomy časopis.

Wudawany wot towarstwa SŠ. Cyrilla a Methodija w Budyšinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 11.

2. junija 1894.

Lětnik 32.

Něšto spodźiwne.

Bě to lěta 1874 w nocy po swjathym Šózeje w druhej hodzinje, zo we starej serbskej wjesy nad Czornicu Boži wohen wundže. Bórzny pschekoczi płamjo ze susobowych twarjenjow tež na mój statok, kiz so runja tamnomu dospołnje wotpali. Delni schoš a potajtim tež jstwa bě hižo we starym domskim murjowana. Tam stojesche kolebka z džěčjom a pod zahłwěžkom khowasche so stajnje drjewjany kšizit z mosaznej Božej matru. Wězo bě prěnje, za czimž wboha wustróžana macz hrabny, jeje jeniczke džěčzatkó a zahłwěžk, do kotrohož je w zymnej nocy zawali a tak smjertnomu strachej wutorze. Tola tamny kšizit a něšto džěčzaceje drašty wošta w kolebce ležo.

Wšchi wurumowanju bu kolebka powróczena a kšizit a draščizka wupadže do jstwy na podkóhu.

Šdžž bě so wščitko dopšchepaliko a swój čas minyl, poczajny powo-
stanki a rozpadanki rumowacž. Stóněžnje dobychmy so we jstwe hacž na dno. Ale tak so džiwachmy! Cyła podkóha (špundowanjo) bě so wupaliko, jeno wo sředž jstwy běšce něhdže lohcž dołhi a ščeroki bleciz dospołnje njezranjeny wošta, a tu ležesche pod hiščeže žehliwym horcym, na dwa lohczej tołstym popjekom drjewjany kšizit z mosaznej Božej matru a na nim wołnjana džěčzaca nohajčka, wšcho cyle njezranjene a njewobšchodžene.

Tak přewědasche mi luby znaty pscheczel, kotromuž na słowo wěrju. Wón njemějesche najmješceje winy mi njewěrnoscž rycječž a tuž njemějacž tež ja najmješceje winy, na joho rycži dwělowacž. A joho luba mandželsta jomu dospołnje pschisłowasche. Zawěčeje su tutón podawł tež hiščeže družu wob-
leđžbowali a widželi, tola tež tutaj šwětkaj mi z najmješča došahataj. —
Bě to džiw abo njebě to džiw?

* * *

Tónle cyle jednory drjewjany kšizit z mosaznej Božej matru je moja mandželsta po swojej macžercy herbowata. Tak přewědasche mój pscheczel dale.

Seje macz pať bě jón dóstała wot njeboh X. z B., kotryž je pschěd něhdže pjeczďžesat lětami w Romje pobyl a jej tutón kschizil z Roma pschinjeł. Bamž sam je jón swjeczil a z wulkimi wotpuškami wobdaril. Tohodla thowasche so tón drohotny kschizil jako drohotny poklad w mojej swójbje a moja mandželka kladžesche jón swojomu lubomu džeczatku do kolebki, zo by jomu nic jeno rjane znamjo schita Božoho, ale w tamnej zrudnej noci tež woprawdže swěrný zakitowar byl. A hdyž něhdy moja poslednja hodžina pschińdže, tchu jón hiščće z krutej želnosćiwěj wutrobu wotofšecž a nadžijam so pschěz Žezusowu swjatu krej a hórku matru a spusčizam so na móc swjateje cyrtwje, zo budu zakitany pschěd tamnym płomjenjom, kotrej ženje njehasnje?

Dale a bóle hnuty posłuchach na swojoho pschecžela, z kotrohož mi tajkala wěra a lubosć rycžesche, a pomyslil sebi pschi sebi: Ze tež tole džiw abo njeje?

* * *

A tšeczi džen, bě to bołmonczku po tamnej hróžbnej noci, zsthadža skónco tak rjenje, ale tež joho žlota pruha njemóžesche moju zrudnu wutrobu rozswětlíč, rozjalničž, zawjeselicž. A wzac swój kij a džech. Čžež'o mi bě a slyžy stupiču mi do woczow, hdyž so wobrocžich a widžach, zo tam, hdyž wčzora hiščće mój dom a statof bě, nětko jeno hromada popjeła leži. A tak džech z čžežej krocželu a z hiščće čžežskej wutrobu a pschińdžech do domu Božoho. Měichnik džěsche k wostarjej, zo by wobnowil tamny wopor wschitlich woporow, kotryž je Syn Boži sam něhdy w hórkej matrije a bolosći na kschizu za naš woprowať. Hdyž tole rozpominach, tak wulku lubosć je Bóh sam k čzowjekam měl, wuliny so nowy troscht a nowa nadžija tež do mojeje styskniweje wutroby, slyžy zrudoby pscheměničju so do slyzow lubosće, a hdyž z domu Božoho stupich, bě mi, kaž by mi čžežki kamjeń wot wutroby wzaty byl. Z doicěru na pschichod a na Božu pomoc wrócžich so k swojim lubym, natwarich nowy statof a Bože žohnowanjo je mi swěrne wostało.

Redžbny a hnuty posłuchach a pomyslil sebi, zo drje je to tak wažne a tohodla hódne, zo mohło so wotčisčecž.

* * *

Nětoski ludžo hnydom z słowu wija, hdyž słowo „džiw“ kšyscha. Ja nic. Hdyž sebi pomyslu, zo swět wot wěčnosće njeje, a zo je po tajkim Bóh cny njesměrne wulki swět stworil, dha mi mój snadny rozom tež dowoli wěricž, zo móže tutón samšny Bóh tež jedyn prósch w tymle njesměrnym swěće pscheměnicž. Po tajkim je móžno, zo so džiwu stawaja. A hdyž mi tak wěry hódny čzowjek, kajtž mój luby pschecžel je, něšto cyle spodžimne powěda, njedwěluju. Naspommich jomu, zo snadž je tam ze slykawu abo hewak někať woda pschicžka, ale tež to było njeje: bě wschitko cyle suche. Po tajkim . . . !

Ratholsti kšesčzan, kiž wě a wěri, tak wulki džiw so džen jako džen na wostarju Božim stawa, ratholsti kšesčzan, kiž wosebje w tutych rjaných dnjach mjěz Božim Čžěkom tule potajnosć požohnowanja khlěba a wina žiawnje wuznawa a čžeczi, ratholsti kšesčzan, kiž derje wě, zo bamž nikoho za zbóžnoho abo swjatoho njewupraji, njeje-li so cyle wěsće džiw, wot njoho abo na nim dokonjany, dopofazať, nima žaneje winy so pschitowaršicž tamnomu nje-wěriwomu Francózej Menanej, kiž je rjeł: „A byrnjež by mortwy pschěd mojimaiť samšnymaiť woczomaiť stanyl, ja bych přjedy zbłaznik, hačž wěrik.

Ně nawopak kščešćan dyrbi, hdyž tola ze samšnymaj woczomaj widži: kať so z mejškej rjosu a ze skónčnej pruhu kłos pschi kłosu z trubjele dobywa a stotore płody lubi, wón dyrbi z radošnej wutrobu wuznacj: „D, kať wulki, mócnj, sławny ty, o Knježe Wožo sy!“ A tohodla je mi z najmjeńšcha cyle měšta wěc, zo so ja njeđiwam, hdyž so něšto spodźiwne stanje, ale nawopak: ja bych so jeno jara dźiwał, hdy by so žadyn dźiw nještał. J. L.

3 listow knjeza kapłana Njencza.

Dalschi a tež posledni list, kiž je wot knjeza kapłana Njencza ze swja-toho kraja sem pschischoť, je započaty w Labiah na poľnočnym brjozj jězora Genezareth, 3 hodžiny wot měšta Tiberias zdalenyj.

„Tudy je krasny hospic (hospoda) němškoho towařstwa w Palestinj. P. rektor, rodženy z Luxemburgšćeje, je na 20 lět mjez beduinami duchpastyř byť. Wón powěda krasnje, ščo je dožiwil a nazhonil wo tutym pastyrškim ludže. — Za piecť dnjow smy z Jeruzalema sem pschijěchali a tudy něť trochu wotpoczujemy. To je tež trěbne, pschetož tajke jěchanjo je za njezwuczenyjch jěcharjow tola kšětro trute. Žadyn džen njejsmy mjenje hač 8 hodžinom na sedle sedželi, jónu smy 9½ hodžinom jěchali. Tola jěhač smy nawulki, zo je radošć, nic jeno stup, ale tež kols a najradšcho galopp.

„Prěni džen (z Jeruzalema wotjěchachmy popoľdnju w 2 hodž.) pschecowachmy pschod Bethel=om, druhi džen pschod Nablus=om. Nablus (to je stare Sichem) je měšto z 25000 wobydleri, jara mazane. Tu je tež wosada Samaritanow, powoštant biblišćich Samaritanow. Wobhladačmy jich Wože služby. Tež katholšći mission tam je. Muhamedanojo tam pať su jara fanatishy (njejščezělschy), cžohoždla mějachmy tež w nocj dweju wojakow z nabitymi šelbami jako strážu pschod swojimi stanami (celtami). Potom postajichmy stany hišćeje raz pola Dženin (Gināa, Engannim). Žiwjenjo w stanach běšče wschať prawje romantiske, tola jenož za krótki čas. Swój wobjed mějachmy z wjetšcha pod někajim ščtomom — bjez widliczkow. Našče ščtórnje njejsu wot pjatta wjac ščezětki wohladate hač do Labiah; ščpichel, mydlo su tudy njeznate wěcy. — Tež na horje Tabor sym jenu nóc pschebyl. Je to hora wot stopy hač do wjetšcha 600 metrow wysoka. Hory Palestiny su z cyla wyschšče, hač by sebi myslil. Je tudy wulki Hermon, kotrohož wjetšch so z wěčnyj sňehom krasnje blyščeji. Pschi horcoczje 40 stupnjow w dole za čas najhorcyšchoho lěčja tam tola sňeh njeroztaje.

„Šutse wopuščejmy zas rjany hospic (w Labiah) rano w 4 hodžinach, najprědyj wjěchamy do Nazarethha, hdyž chcemy w 1 hodž. pschipoľdnju byč, potom dale do Haifa (pschi srjedznotrajnym morju njeđaloko hory Karmel), hdyž pschindžemy sobotu (pschod swjatkami), a swjatkowniczku pschebudžemy na horje Karmel. Wječor toho samoho dnja pať podamy so na awštrishki lojd, zo bychmy so lubej dawno požadanej domiznje zas bližili. Šódž cžasto zastanje a móžemy wschudže nimale pot dnja na kraj stupicj: w Beirut, Rhodus, Smyrna, Gallipoli, Mytilene, w Konstantinoplu. Do Konstantinopla podadža so jenož 6 pucžowarjo, 4 měsčnichy a 2 laikaj. Wo Wožim Čžele pojedžemy wot tam dale hač do Wina, hdyž so karawana cyle rozpuščeji. Sedyn farať z Eichsfelda chce ze mnu hač do Praha jěč. Wjěselu so, zo storo zas do staroho rjada pschindu.“

List z Nazarethha dale wozjewja zo su wot Labiah za 7 hodžin do Nazarethha pschijěchali, na pucžu tež Rana wopytali.

Rónc lista je w Haiſa piſany:

„Jara czeſtjo je ł piſanju lista dóncz. Smu tudy 6 abo 8 w jenej iſtwi, a wjeczor ſo nieſmė ſwėca zaſwėczecz, zo njebhchu moſkitos (zle muchi) nuts nalecżate. Rozkaſate ſu naż tał doſcż.“

„W Haiſa je jara rjenje. Ze tu wjele Nėmcow a nėmſte žiwjenje, też pivo je tu dóſtać. — Wcżora bėchmy tu na meſtkej pobożnoſczi. Ludžo, mnozy unirowani (z Romom zaſ zjednoczeni) Grichojo a Maronitojo jara dobru a pobożnu zacziſcż cżinjachu. Tola arabſki ſpėw — tón rėza do wutrobny a do wuſchow.“

Z Naczena pſchindze 22. meje kħarta, zo ſu pucżowarjo, 8 knjezow, mjez nimi też knjez Njencz, wſchitcy ſtrowi 21. meje rano do Konſtantinopla pſchijeli a zo tam hacż do 26. meje wjeczor woſtanu.

Z Konſtantinopla poſła knjez kapłan Njencz 23. meje (dżeń do Bożoho Czėła) piſanu kħartu, w kotrejż wozjewi, zo je liſty, kotrejż bėchu ſo jomu tam do nėmſkoho hoſpica w Galata poſtałe, dóſtał.

„Konſtantinopl je jeniczke, wulkotne mėſto. Jutſe (na Boże Czėło) wobdżelimy ſo na proceſſionje, kotryż tudy, wot turkowſkich wojałow a wojerſkeje hudźbh pſchemodżany, po haſach žiawnje dze. Wſchitke domy Turkow a Grichow ſu rjenje wudebjene.“

Stkóncznje je ze Sofije, głownoho mėſta Bołħarſkeje, 30. meje kħarta, njedzėlu 27. meje piſana, pſchichła, w kotrejż knjez kapłan powėda:

„W Konſtantinoplu ſym ſultana widżał a joho hólcż był. Dóſtaćmy tam po ſchalcy teja pſchipołdnju w 12 hodź., hdyż thermometer hižo 25% Reaumur poſazowawſhe. — Minjenu njedzėlu ſmy w mėſcze Sofija w Bołħarſkej Božu mſchu ſwjecżili. Sofija je mėſto, kotrejż traſch ma hiſcżcze pſchichod; dżens tu hiſcżcze wjele njeje. Bopołdnju $\frac{1}{24}$ zaſy wotjėdzemy a jutſe (póndzėlu) pſchipołdnju budżemy z Bożej pomocu w Buda=Peſcze.“

Wólėdnja powėcż z Wina wozjewja, zo ſo knjez kapłan Njencz ſobotu 2. juniya zaſ do Wudychina wróćzi.

Dżeczo a pieniez.

(Stkónczenjo.)

Starſhi, njedawajcze dżecżom pienjezy.

Wjeſne ſchule ſu we naſchich czaſach pſchepielnjene, tuż hólc tam mało nawuknje; wón dyrbi do mėſta. Tam bydli hólc na hoſpodze, je pak bóle ſam ſebi pſchipołazany a dyrbi ſo ſam za ſo bóle ſtaracz, dżyli doma. Żomu ſluſcha móſchna. Nan jenoż z porėdka do mėſta pſchichadża, a hólc mjez tym wſchelate ſchulſte wėcy trjeba. To je doſahace wuzamołwienie! Lubny nano, pſchepodaj ſwojoho ſyna do dobreje hoſpody; hoſpodať wſchať telko pieniez zmeje, zo za hólcu wuloži, ſchto wón do ſchule trjeba. Mėnio, zo ma ſo hólc nėtk wo wjacu ſtaracz, dżyli doma, ſy ſo kħėtro zamolił. Kunje na wopak! Sy joho do wyſoſkeje ſchule poſtał, zo by domjacu ſtarocżow zabyl a wjacu nawuknył. Radu pſchidaſch, zo je we mėſcze wjacu ſkladnoſcżow ł zawjedjenje, dżyli domach. Dżeczo wſchelate rjane a njeznate wėcy widži, kotrejż chce zeznacż, tuż ſebi kupi mėjo pienjezy a njemėjo ſtrażnika. Najhórwſhe pſchi wſchėm je, zo ſo worakawe mėſchcżanſte hólcziſta najbóle wokóło małoho pienjeznika liſcżcżiw wėdża a joho ł wſchelatim kħlóſcżcżėntam nawabia, ſo wė

f samśnomu lěpschomu. Woni wschať so njeśtroža, sebi wot „burskoho“ — na wěcžne — poźćić.

Lubi starschi, njedawajće džěcjom pjenjezy.

„Ma-li hólćjec hlomu,“ dyrbi studowacž. Potajtim damy joho najprjedy na seminar do Budyšćina a potom, zechce-li něšto „wjetšche“ nawuknyć, do Brahi abo do Lipska abo hewat druhdže. Tam nihdy móžno njeje, snyj kóždy pjenjež wotlicžić. Wschať je młodženc rozomnišchi; wón wě tak czežto za starscheju je, trěbne srědki zaslužić; wón njebudže njetrjebawšchi brojicž. Z chła ma student telko džěła, zo ani chwile nima, na hłupe tryki myslić. Takle potojataj so nan a macž, a sčjeletaj snykej, hdyž je so wotpalik. Samaj drějetaj so hacž do smjercze a njezwěritaj sebi so najěcž, jenož zo by student měť. Tón pať dobry wjesokšy sebi zapěwa:

„Byschtej mojej starschej wědžakoj
Swojoh' syna wulku nuzu,
Kať wón z lohka wschitko pschecžini:
Zatofscžikoj bysčtaj džen a nóc!“

Znajacž studenta, syna khudeju starscheju. Kóždy tydžen by po pjenjezy pisať. Sdyž tu we postajenym času njeběchu, swarjesche, haj rycžesche wo starschimaj, sčtož bě hroznje posłuchacž. Džiwnje! bóržy pať pjenjezy pschichadžachu. Nan pschedawasche jedyn kruč nadoby po druhim. Syn pať so walesche po korcžmach. — Znajacž pať tež druhoho studenta, kiž nicžo nje-pschecžinjesche, kotryž ani žaneje požadošće za tym njemějesche, ale joho nan běsche kruty. Zadašche sebi kóždy krócž zlicžbowanjo wot poslednich pjenjez. Zo bě došć zajimate: wiska 10 p., schewcej 50 p., dwaj knjeslaj do psched-foschle 5 p., profscherjam 2 p., tarancž piwa 12 p., list domoj 10 p., do cny-kwineje móšnicžti 1 p., za wlosy-tšihanjo 15 p., a t. d. Wem, zo by tutón list pola nich doma pschecy najwjacy kědžbnošće wubudžik, wschitcy so rado-wachu haj džiwachu jo nad tym, sčto tajki khudy student wscho njetrjeba. Nan pať by kóždy ryncž swěru pschehladať, hacž nihdže nicžo wo žanej „cigarje“ abo „pschecracžu“ nještoji. Wi so zda, zo bysčtaj pola nětotrohožkuli studo-wacoho runje tutaj ryncžtaj z piwom za lěto wjele zlicžbowanjow mucžinikoj. Tež pschirunowasche nan pošlana pjenjesy ze zlicžbowanjom; z toho by widžak, telko hišćeje ma, a tak dołho hišćeje dosahnje. Student z tym žadyn čas njepšchiladži ale tójšcho hodžinow porno nětotromu druhoamu dobu. — Prasčam so cže nět, luby nano, kotroho horjeka spomnjenoho syna by radšcho měť? Twojeje wotmołwy drje njetrjebam docžatakč. Proschu tebe wjele bóle Bože dla: „Masčli syna, a chcesch-li, zo by wón něšto dobre a prawe nawuknyť; njedaj jomu žanych pjenjez!“

—z—

Ž Łužich a Sakskeje.

Ž Budyšćina. Najdosťojnišchi knjez biskop Ludwik je so z Karlo-wych Warow derje woschewjeny zas wrócžil a na dnju Božoho-Cžěła-dokho-wanja tudy zas polne Bože služby džeržak. Pschichodnu njedželu budže w Cwilawje swjate firmowanjo wudžělecž.

Ž Madworja. Pschěd někotrymi njedželemi běsche tu w susodnym Rhasowje kwas, kotryž so z tym wuznamjenjesche, zo běchu na nim tež zasny družki. Widžachmy drje tam tež hewat hišćeje wjele holcow, fotrež pať nje-

będą w częstnej kwasnej draszcze. Sztosż ksyhymy, będą też na kwasu w Czernericach družki. Zena z nich bę też hżo w Rhasowje byla. Stawa! njech druge sczēhuj! — Każ so zda, poczānje kħwalobny poczīnk družczenia wschudjom zasj wotuczecj, z jeniczkim wuwzacjom jeneje wofady, kotrejeż częstne holcy sebi pschecy hīschcze nēscho na to bycz zdadza, częstnu pychu kēdżbu njemēcj. Nadżijamy so, zo skōncu duchownoho rozswētlenja też tam skōnczaje zeskħadza, hđzeż je hacż dotal kħupa hordoscz a blazna zaslepjenoscz poduscheschtej.

J. N.

3 Kamjenca pod Schpitalom. Nasch dom Bożi je nēt, hdyż będą tu molerjo wjacj njedzeli pospochi pilnje dżēlali, cyle z nutzka hotowy a blyschczi so w najrjēnschēj pschē; zańdżeny pjatk pschepoda molefki mišchr, k. Dswald z Czēch, kotryż bē wot hnadnoho kłōschtrskoho knjejszwa nadawł dōstat, zo by znutzkowne wudebjenjo cyrkwje wuwjēdł, swoje dokonjane dżēlo, kotreż wo najwjetshēj pilnosczj a wuschitnosczj swēdczi. Wosebita pycha nascheje cyrkwje pať je kħiżowy pucz — stacijony —, ke kotrymż je nēfotrazłtuli schczēdriwa rufa ze serbskich wofadow pschinoschowała, a tutym so hīschcze jōnu „Zaplacz Wōh luby Knjez“ wupraja. Nētko pať pschihotuje so nascha wofada hżo pomatu na wulki swjedżēn, kotryż ma so lēta na dnju swjateje Marije Madlenny swjeczicj. Na tutym dnju dokonj so 50 lēt, zo je nascha cyrkej wot njeboh hnadnoho knjeza biskopa Maueranna poswjeczena, a wotbudze so tohodla tutōn swjedżēn na wosebje swjatoczne waschjō. Wo tym budżemy pozdżiścho hīschcze wjacj a nadrobnje pisacz, na tym samym dnju poswjeczj nasch najdosztojnīschj knjez biskop Ludwik też wulki wōltar, kīż hīschcze swjeczeny njeje.

— Njedzēlu 27. meje swjeczēsche tu w hōsczencu „pola mēsta Drijezdżan“ nasche katholicke kasino swōj 16. załōżēnīski swjedżēn, kotryż bē jara bohacze wopytany. Towarštwowy pschēdshyda, knjez farski administrator B. Śicka powita wschitkīch, kōtīż będą z blīzka a z dalōta na swjedżēn pschīschli, najwutrobniścho, wosebje pať załōżerja tutoho towarštwā, wysokodosztojnoho knjeza kanōnika a fararja Bernera z Khrōsczic, kīż bē też na swjedżēn pschījēł, a spomni w swojej ryczi, zo jenoż pschējenoscz a bratrowska luboscz k Bohu wjedze, a tuż dyrbi w kōzđym towarštwje hēslo bycz „ze zjednoczēnymi mocami“ so prōcowacz. Na swjedżēn będą pschīschli: knjez farar Rubiś ze Złoho Komorowa ze swojim knjezom wuczerjom, knjez kapłan Just z Khrōsczic, k. wuczer emer. Śicka z Bānczic, dale będą zastupjene: katholickej towarštwje: swjatoho Dōżefowe a zōnīke Śilzbyeczine z Kamjenca, katholicke bjesady: Zafēnczānska, Kufowka, Łaztowka, Njedzichowska (w Pruskej), druge zdalene pschēproschene towarštwā będą swoje pschēcza pať telegrafīcy, pať z listom, pschīpōśkale. Wosebje zwjeselace bē, zo bē Łaztowka bjesada z dwānacze sobustawami zastupjena (kawa jim!). Wo powitanju mējesche knjez kanōnikus farar Werner jako częstny sobustaw rjanu swjedżēnśku rycj, w kotreż wosebje na ważnoscz towarštwow w naschym czasu spominajo rozestaja, tak wōże duch czaśa a swēta kōzđomu zeschkōdżecj, a wēsczje też zeschkōdżi, wosebje w namēschanych wofadach, a proschēsche wschēch, zo bychū so krucze zasj mjez sobu zjednoczili. Na to sczēhōwachu wschēlate spēwy, sola a dwaj duettaj, też hrājachū sobustawy dżiwadłowy kruč: „Bur jako kral Herodes“, kotryż so wschēm jara spodobasche. Mjez jenotłiwymi kručami ryczachū też hīschcze wschēlacy knjeza, tak k. farar Rubiś, knjez wuczer emer. Śicka a druzj; wschēlate skawy so wunjesechū, tak wunjesē towarštwowy pschēdshyda skawu na swjatoho wōtca Leona XIII. a na sakłscho krala Alberta, knjez kanōnikus Werner na najdosztojnīśchoho knjeza

biskopa, Błogo Komorowski knjez farań na załozerja Kamjenskoho katholicoho kasina a t. d. Swjedžen so wschēm jara lubjeske a hēdziny so pschepšechnje minychu.

3 pola. Zo je w Serbach zasty jene spěwanste towarštwo wjacny, noš wutrobnje zwjeseluje. „Hdžež so spěwa, rōza kczjewa, wōczko radosce so smēwa . . .“ W pokmurjenych czajach spěw ducha pozbehuje a wutrobny so teŝ wo dostojny spěw pschi Boŝich skuŝbach stara, kaŝ su to našce towarštwa dotal czinili: to prōcu poswjecza. Snadž skoro pschiūdŝe czas, zo so wone mjeŝ sobu do zwjazka zjednocza runja druhim a porno sebi krocza k jenakomu zamerej. Na wustojnosci pyta jone druhe pschesczahnyč.

3 Drjeŝdzan. Soho Majestocŝ kral Albert je tute dny w Barlinje był, hdžež so wysokej nowaj mandŝelskej princ Jan Jurij a princsna Isabella pschēdŝajesthaj. Princsna Isabella je so, kaŝ pilaja, w Barlinje jara spodobala. — Princ Jurij pobu w Sigmich, hdžež tamnišce wōjsto pschēhladowaske. — Princsna Friedrich Augustowa je so pschēd někotrymi dnjami mjeŝ woczi wopaliła a sebi lēwe wōczko khetrije wobschodŝiła. Ze pať k nadŝija, zo so ranjene wōczko w krotkim zasty zahoji.

3 Arimicŝawa. Wot duchowneje a swētneje wyschnosce bu Cwikawŝtomu fararjej dowolene, zo smēdŝa so tudy 4 krotč za lēto katholicke femiŝke dŝerzecz. Tať je 15. hapryła w tudomnej turnhalli knjez farań Manfroni prnje katholicke Boŝe skuŝby swjecziť, kotreŝ bēchu jara bohoczje wopytane, bēŝce teŝ pschēz kasino, lōni tu załoŝene, pschihōdny wōltar, spowēdny stol a druha cyrkwina nadoba k tomu wobŝtarcana. Kr.

Wschelczjany.

* Pschēdŝyda knjeŝerstwa w Poznanju je postajit, zo maja so wot 1. jan. 1895 wschē skōtne witi, kotreŝ bychu trjebaj na pōndŝelu padnyte, na jedyn druhi dŝeń tydŝenja pschepokozicŝ. Wōn chce z tym docpēcŝ, zo bychu zastojnicy pschi železnicach lēpje njebŝelu swjecziť wōhli. Taťte postajenja dyrŝjate so po cykej Mēmŝkej, najlēpje z powschittkowym zakonjom stacz. Teŝ pola naš je dotal (hačŝ je nēt w najnowiŝchim czaju lēpje, njeje nam znate) wulki nje-poczjint rozŝcherjeny był, zo rēznich abo kupcy po kupjene skoczata runje njebŝelu pschijēdu — dokelŝ su w Drjeŝdzanach a druhdŝe pōndŝelu kōŝdoho tydŝenja skōtne witi.

Naleŝnosce našoho towarštwa.

Substawy na lēto 1894: kk. 341—343. z Radworja: Madlena Cyŝowa, Marija Libšowa, Jan Šenk, 344. Mikławš Pjetaš z Boranec, 345. Jan Mička z Khasowa, 346. Michał Haša z Ratarjec, 347. Mikławš Bobik z Pančic, 348. Marija Suchowa z Nowoho Lusča, 349. Michał Zynda z Banec, 350. 351. z Čēškec: Marija Lipičowa, Mikławš Jordan, 352. Jan Wjerab z Budyšina.

Substawy na lēto 1893: kk. 642. 643. z Radworja: Madlena Cyŝowa, Michał Schuster, 644. Mikławš Pjetaš z Boranec, Mikławš Rjek z Khelna, 646. Jan Wjerab z Budyšina.

Substawy na lēto 1892: kk. 700. N. N., 701. N. N.

Substawy na lēto 1891: k. 722. N. N.

Za cyrkej Wutroby Jēzusoweje w Bačōnju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadŝena dań wučinjeŝtej 108,834 m. 80 p.

K česći Boŝej a k spomoženju dušow je dale woprowal: r. za swjēcene wēcy 1 m. Hromadŝe: 108,835 m. 80 p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,186 m. — p. — Dale je woprował: r. 1 m.
Hromadže: 12,187 m. — p.

Za cyrkej Mačerje Božeje w Radworju.

Z dżakom a próstwu wot: Ze zawostajeństwa Madleny Bömakoweje z Radwor-
skoho Haja 100 m., na Mičkec kwasu w Khasowje 60 m., služowna z Khróscie
3 m., Jakub Měto, hrodowski zabrodnik, z Worklec 3 m., Jan Senk z Radworja 10 m.,
H. B z R. 20 m., njemjenowany z kloštra M. Hw. 1 m., njemjenowana po lubjenju
a z próstwu wo zastupnu próstwu Mačerje Božeje 100 m., njemjenowanaj mandžel-
skej z měsćanskeje wosady 6 m. 50 p.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je darit J. L. 2 m.

Zapać Bóh wšěm dobročerjam!

Ašěja čjisko 8 w Ašelnje je na pschedań. Wšcho dalsche móje so
zhonicž w Budyschinje na předarškej wulicy (Predigergasse) čjisko 8.

Ralbiczańska katholicka Bjesada.

Wšětnych winow dla dyrbi našch swójbnuy wječor na 3. njedźelu t. m.
wotstorcženy być. Pšchedsydstwo.

Towarstwo Serbskich Burow za Ralbiczańsku wosadu
znieje njedźelu 10. junija popoždny w 5 hodžinach zhromadźiznu we
Serujanach.

1. Rozmołwjenje dla nazymskich hnojow a smjeni.
2. Prascheński kaschciz.

Ř bohatomu wopntej pscheproschuje

Pšchedsydstwo.

Towarstwo Serbskich Burow.

Słowna zhromadźizna budže njedźelu 17. junija w Saslowje
w Bermichec hosćencu popoždny w 4 hodžinach. Pšchednoscht knjeza rycerz-
tublerja Dr. **Plahmanna** (mjez serbskimi burami derje znatoho) wo „něotrnych
pšchicžinach nětčjichich nizkich placžiznow žitow a wo srědkach pschecžiwu tomu“.

Bohaty wopyt ze strony wšchěch pobocznych towarstwow kaž tež hosći
wocžatuje **Słowne pšchedsydstwo.**

Stanknowski procession do Albendorfa wotjědže lětsa 18. junija ze
Šhorjelca.

Do kulturneje rady

maja ratarjo Łuzicy na měštno zemrětoho rycerztublerja Lindnarja na Horje
nětko nowoho zastupjerja wuzwolicž.

Jako kandidat za tule wólbny je

knjez **Jan Smola**, wicježny kubler w **Sphtecach**,
postajeny.

Prošymy swojich čžesčenyh čžitarjow, zo bychu tomu swój hłós dali,
zo bychu tak Serbja z wustojnym mužom, kiž je dobry Serb a za našče
serbske naležnosče zahorjeny, zastupjeni byli.

Łuž wuzwolicže takle:

Herr Lehngutsbesitzer Johann Schmole in Spittwitz.

Čjischč Smolerjec knibicžisčesćeje w macčicžnym domje w Budyschinje.

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnju a třeću sobotu
mésaca.

Plaći lětnje na pósće a
we knihařni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Sudowy časopis.

Wudawany wot towarstwa S.S. Cyrilla a Methodija w Budyschinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 12.

16. junija 1894.

Lětnik 32.

Nowy Serbski Maćičny Dom.

To je naležnosć, kotraž cyle Serbstwo nastupa a kotraž dyrbjala tohodla tež wschitkich Serbow zahorjeć. Tak, kaž je so z Maćičnym Domom dotal měło a w tu khwilu hišćeje so ma, ta wěc wostacž njemóže. Nowy dom je cyle nuznje trěbny. Wobstojenja su tajke, zo so runje nětkle twar započjeć dyrbi, nima-li škoda za cyle Serbstwo njezarunajomna być.

Dženstischomu čislu je „Maćična próstwa“ pschipołożena. Na njej je wobraz mocjšichžany, kajki ma nowy dom być. Proshmy swojich čłěscjenych čitarjow, zo bychu próstwu čitali, sami dopjelnili, tež njez swojimi dobrymi znatymi za tule wážnu zhromadnu naležnosć skutkowali. Časy drje su w tu khwilu wosebje za ratarjow jara hubjene, tola hdyž so wschitcy zjednocža, zo bychu trěbne srědky za twar zwjedli, dha na jenotliwoho jeno malicžosć pschindže.

Hdyž potajkim doměrnik Maćičny Serbskeje k tebi pschindže, njewotpočaž joho a njedaj jomu próždnomu hič.

3 wjerchowstwa Neuf-Gera.

Tutón kraj sluscha do turinjskich krajow, hdyž něhdy swjata Hilžbjeta jako markhrabinka knježeske a so wosobnje za khudyh starasche, hdyž so tež znaty džiw z rózemi sta. W tutych krajinach wupschestré so w lěće 1520 nowa lutheriska wěra, a bu pschěz knježestwo z mocu zawjedžena, a kóždy katolicki farač, kiž njehasche po nowej wěrje předomacž, bu z kraja wuhnaty. Tak tež w tutym wjerchowstwie ani jena katolicka wosada njewosta. Wo wjac hač 350 lětnym pschetorhnenju je kraj nětk zas přenjoho

katholſkiego ſararja dóſtał. Hiżo pſched 26 lětami bė ſo tu mała katholiſka woſada žhromadžika, a bu tehdom wot ſararja z Zeiſa w Pruſkej duchownje zaſtarane. Pozdžiſcho, pſchi załoženju katholiſke woſady w Kudełſtacie (wjeřchowſtvo Schwarzburg) buchu miſſionſke Woże ſluźby wot tam wobſtarane, tola bėchu pſchi tym wſchelake zadźewki pſchewinycź.

Hdyž ſo pſched něhdže 10 lětami katholiſta fara we wójwodſtwje Altenburgu załoži, hdyž bėchu katholiſkowie hižo pod naſchoho biſkopa ſtajeni, ſo teź katholiſkowie w Gera z próſtwu na naſchoho najdóſtojniſchoho biſkopa wobrocźichu, zo bychu ſo Woże ſluźby pola nich nětt z Altenburga wobſtarale. Tak nětt lětne 12 krócz tam we wotnajatej iſtwi, kotruž bėchu jako kapalu zarjadowali, Woże ſluźby ſwjeczachu a teź naboźnu wuczerńnu załožichu. Na woſebitu próſtwu, z dowolnoſcju ſwětneje wyſchnoſcje a romſkoho ſtoła, buchu nětt katholiſkowie tohole wjeřchowſtwa wot Baderbornſkoho biſkopſtwa, pod kotrymž tať mjenowane poľnóčne miſſiony ſtoja, dźelene a Drježdźańſkej diöceſy pſchipořazane. Katholiſka woſada mjez tym pſchecy pſchiberaſke, a bydli nětt wjac hač 2700 katholiſkich rozpjerschenych we wjeřchowſtwje, bohuzel pať drje wjeřſcha poľojca tajkich, toſiž lėdma hiſhcje wėdža, zo ſu katholiſcy ſhczeni, — a ſwoje dźeczi z wjeřſcha lutherſke woczahnyć dadža. Œararjej Riedlej bėſke lėſa- moźno, jenož 12 dźeczi přeni krócz ł ſwjatym ſakramentam wjeřć, a tola dyrbjała jich ličba po ličbje katholiſkow, a hdy bychu katholiſcy ſtarſchi ſwoje dźeczi do naboźneje wuczbny ſtali, wjac hač wójocy tať wulke być. Z dźela drje ſo nětt tute zrudne wobſtojnoſcje poľepſcha, hdyž je katholiſki duſchipaſtyř nětt w jich ſrjedźiznje. Pſchěz wulke prócowanjo naſchoho biſkopa Ludwika a z wuradźowanjom wjeřchowſkoho knjeźeřſtwa bė moźno, zo budža teź tute wotležane, nětt naſchomu wyhycchomu paſtyrjej poruczene wopuſhcjene wowcy, duchownje lėpje zaſtarane.

Na Woże ſpėcžo bu tudy duchowny knjez Fredrich, hač doťal hrodowſki kapłan pola hrabje Schönburga w Weſſelburgu jako přeni katholiſki ſarar zapořazany. Tón zmėje nětt czeźki nadawł, rozpjerschene a z dźela zabłudžene wowcki zaſy hromadžic a ł ſtablej pſchiwjeřć. We hłownym meſcje Gera namała ſo hižo kćejaca woſada, kotraž je ſebi w loňſchim lėcze komitej wuzwoliła, a nětt pilnje dary za twar noweje katholiſkeje cyrkwy hromadži. Twarjomnu cyrkwy kćedža ſwjatej Hilžbjecze, jako patroncy Turinſkeje, poſwjeczić. Hižo je jedyn ſobuſtaw twarſke meſto ł tomu darik. Katholiſkowie drje ſu po cychym kraju rozpjerscheni, tola wjeřſke cziřjódki namałaja ſo w meſtach Eifenbergu, Roneburgu, Libwica, Weida a Gangloffje, kotrež zmėje nowy duſchipaſtyř po czaſu do woſebitych woſadkow žhromadžic.

Kr.

Swjaty Antonius z Padua a najſwjecziſhi ſakrament.

Dženja 13. junija, hdyž tole piſamy, ſwjeczi katholiſka cyrkwy ſwjedžen ſwjatoho Antonia z Padua. Rodženy drje z Portugiſkeje, je tola ſwoje mjeno wot meſta Padua dóſtał, dokelž je tam wumrėł a ſo w krasnej hłownej cyrkwi tohole meſta joho ſwjate powoſtanki khowaja. Romſki brevier wo nim praji, zo bė mjenowany „ſtajny hamor bludnowuczerjow“. Toho krutoſcź a ſwjatoſcź žiwjenja runje tať kaź joho hłuboka wėdomoſcź wuznamjenja joho žiwjenje na woſebite waſchnjo, tať zo hižo lėta 1232, lėto po joho ſwjeczi bamž Grehor IX. joho ſwjatoho praji a Antonius nětko w cykej cyrkwi ſo

jafo wulki swjaty czesczi. Wosebje w mjesce Badua maja wobhydlerjo hacz do dzensnišchoho dnja tohole swjatoho we wysokej czesczi, tam joho jenož z krótka mjenuja il Santo „Swjatoho“. Krasnu cyrkej, kotraž porno wšchelakim druhim wulkotnym templam jenotliwych italskich městow stoji, je pobožna wěra, wutrobna czesczomnoscz wopomnjeczu tohole swjatoho natwarika, a drohotny woltar kryje joho swjate czeło. Z najrjeišchoho marmora natwarjeny ma woltar kołwotoło do kamjenja wurubane pschędstajenja wo najwážnišichch dżiwach, kotrež je swjaty Antonius w swojim žiwjenju skutkował. Wo jenym joho wážnišichch dżiwow, kiž je cyle krucze dopokazany, tudy powěsč podawamy. Podawł pokazuje, kak skatowjerdu wěru, kak njepowalnu dowěru a kak horcu lubosč mějesche tónle swjaty pschecziwo najswjeczišchomu sakramentej, a kak je Bóh joho žiwu wěru mytował.

Antonius předomasche lěta 1225 jónu w Bourges w južnej Francózkškej. Tam bydlesche wěsty Guiald, rodženy žid, kiž bě wjednik nabožneje sekty a kotromuž wšchelacy scžehowachu. Tón chycsche so ze swjatym Antoniom wo pschitomnosczji Žezusa Křchystuša w najswjeczišchim sakramencze wuryczowacž. Spomnicž móžemy tudy, zo hacz do 16. lěstotka, w kotrymž Luther katholicu wěrnosč přecž pocza, bšudnowuczerjo runje wuczbu wo najswjeczišchim sakramencze woltarja najmjenje pschimachu. Krótko pschęd časom swjatoho Antonia bě so přenje pscheczjwjenjo pokazowacž pocžalo. Swjaty Antonius so wojowanja nještřózi, ale da židam džen a město postajicž, na kotrymž měšo so wuryczowanjo wo tutym potajnstwje wotbycz. Dolho njetrajesche, a Guiald bě z raznymi dopokazumami swjatoho Antonia pschewinjeny. Wón so wijesche a a wobrocžesche do wšchěch bokow, zo by hišcže někajtu czežotu znapscheczjwicz mohł; tola podarmo, swjaty Antonius joho ze swojej krutej wěru a dobyczestej rycžniwosczju pschewiny. Tola hordomu muzej bě czežto pschęd cyłym ludom swjatomu na joho dopokazuma so podacž a sledžesche za někajkim wupucžom.

„Chcemy so wuryczowanja wzdacž“, praji, a t wěcy samej hicž. Zamožeschl i z dżiwom wopravdžitu pschitomnoscz Žezusa Křchystuša w sakramencze woltarja dopokazacž, šym ja zwólnimy, so katholickej wěrje podežisnyč.“

Na to wotmołwi swjaty: „Dowěrjam so t swojomu Žbóžnikej Žezusej Křchystusej, kiž mi, zo byšcže so wy wšchitcy wobrocžili, mišosczjwje wobradži, šctož ty žadaš.“

„Tuž štyš“, praji Guiald, „mam wošoła. Tomu chcu tfi dny hlódb czerpjecž dacž, nic najmjeišchi kus cyroby njedóstanje. Botom pschjwjedu hlódbnoho wošoła pschęd žhromadženy lud a jomu nadobnje cyroby podam. W tym samym času dyrbiš ty z czežom twojoho Kņjeza, kaž to mjenuješ, tež sem pschjincž; a jelžo wošoł posticženu cyrobu stojo wostaji, zo by so sakramentej modlił, wuznaju katholicu wěru.“

Antonius hjez komdženja pruhu pschija. Pschetož mějesche wulki dar dżiwow a cžujesche we sebi runje tak móc Božu, kaž tež tamnu koždomu dżiwjej třěbnu wěru, kotraž hory pschesadža.

Na postajenym dnju bě so njesmierna mnohosč ludu na wulkim měšcžanškim torhošcžju zběžala, zo by swědk była toho, šctož mějesche so stacž. Antonius tu bě z licžbu horliwych katholicow a Guiald z wulkej cžrjodu bšudnowěriwych, kotřiž mějachu wuhlóbnojehoho wošoła mjež sobu.

Na to so swjaty do sułodnjeje cyrkwie poda, zo by Božu mšchu swjecził; po dokonjanym swjatym woporje so wróczi, pschewodženy wot swěriwych boha-

bojazychny katholicow. Ze swojimai rukomaj njesesche najswjeczysche częto Knjezowe. Nětk pschwiwedzchu wošoka a pschedstajachu jomu fortko pozne rjanoho wowsa, do kotrohož so wošok hnydom z mocu da. Swjaty praji nětotre słowa zhromadzenomu ludej, kiž so ze wschěch stronow k njomu czisč-čjesche a napominasche jón k wěrje a dowěrje. Potom rjekny tute słowa k zwěrjeczu: „Wschez wschobomóc a w mjenje naschoho Stworiczerja, kotrohož tudy, hyrnje njedostojny, woprawdže ze swojimai rukomaj njesu, poruczam tebi, zo hnydom pschistupišč a swojomu Stworiczerjej čjesč wopotažesč, kotraž jomu słuscha. Z tym maja čile zabkudženi ludžo spóznacž, zo je wscho stworjene Stworiczerjej podczisnjene, kotryž wot měšćnika powołany na woštat zestupi.“

Tak praji swjaty — a hlej! Wošok wopuschęzi hnydom cyrobu, pokšoni hłowu a tolenje psched najswjeczyschim sakramentom, kotryž Antonius hiščęze pozběhnjeny džeržesche, a wošta takle pokornje klecžo tat dołho, doniž bě swjata hostija zasy do cyrkwie donjesena.

Katholicjojo so wótše radowachu, bkdnowěrimi pak pokšiličchu zaharbnjeni swoje hłowy a wotšaličchu so bjez kmdžjenja. Guiald pak bě wobrocženy. Wón dopjelni swoje słowo, da so wulščęzičž a pschwiwedže chył swój dom do kłina swjateje cyrkwie. Nětotry čas na to da k čjesčzi swjatoho Pětra cyrkej natwaricž, a jeho wnukojo natwarichu pozdžisčho hiščęze druhu a dachu nad jeje hłownymi durjemi swjećžo tohole podawta do kamjenja wurubacž.

Tónle rjany podawč ze žiwjenja swjatoho Antonia z Badua njech wschitčich z jenaf mulkej wěru, z podobnje frutej dowěru a z jenaf horcej lubosčęžu k najswjeczyschomu sakramentej napjelni, zo so njebyčchu z wopacžneje bojosčęze dali wottrasčicž, swoju wěru do pschitomnosčęze Sěžusa w najswjeczyschim sakramencze tež žiawnje wuznawacž!

3 Ameriki

šmy list dóštali, z kotrohož tudy swojim čžitarjam hłowne powěšęze podawamy.

Knjez frater Damian Delenk, kiž je psched nětotrym čžalom w Fuldže do franciskanšoho rjada zastupič, pschebywa nětko hižo dwě lěčęze w měšęze Butler New Jersey w pošńóčneje Americy. Wón je sebi chył lubosčę k swojomu narodej wobthowak a wjeseli so, hdyž druhdy powěšęz z domizny dóstanje. Soho posledni list, serbski pišany, mjez druhim tole powěda:

„Brothku a Wošoky šym bóržy wučžital a bě mi derje we wutrobje, hdyž tak wjele z macđeršęke domizny zhonič. Šym Serb a wostanu Serb, a tež w Americy. Bohužel njemóžu džens wjele pišacž, dokelž mam pschęjara wjele zastaracž. Běch hižo čžital w časopisach w Americy wo wulkim wohnju na burklinje a w mnisčęj cyrkwi w Budyšćinje, a tež smjercž naschoho lubowanoho knjeza Šórnika čžitach bóržy; njemóžach škoro wěricž, zo by to wěrnó bylo, dokelž běšęe tón knjez mi pschęch w duchu, jako wulki wjedžicžer Serbowstwa. Wóh baj jomu wěčžny wotpocžinč! Čheu so tež čžasto na njoho dopomnicž w modlitwach.“

„Dyrhjač Wam něščto pišacž z Ameriki! Wy šęze snadž hižo wschitto w nowinach čžitali. Su tudy žrudne čžasy, dokelž wscho leži. Fabriki stoja nimale wschě, po tysacach běhaja njespošćojni ludžo na drohach a pučžach. W Americy je hubjeńščho, dyžli w Němšęej, a ja bych kóždomu radžič: nic jow pišćinč. To móžęze w Wošole špomnicž, zo ja kóždomu wotradžam do Ameriki wotpučžowacž. Šdyž njebyč w kšóčhtyršćich murjach

skhowany był, bych hnydom wróczo pschischof. Wisa so wjele wo Americu, tola pjećene kawki nje-pschilecza žanomu prózdnomu (lěnjomu) do huby. Ze wěrnno, sčtož chce džětac, a móže džětac, tón móže tu k něczomu pschincž — ale sčtož?”

„Tudy w Americu je bėhanjo a hanjenjo za bohatstwom. Sdnyž džěsch po měščczanskich drohach, dha móžesch widžecž, zo bėha wscho za pjeněžami. Haj čcu pschistajicž, zo slėdzi tónle duch tež samych duchownych a drubich bohufslubjennych wosobow so zmocowacž. Sčtož mje nastupa, bych rady zas w Żuldze bydlit, ale dyrėbu wostacž, hdžej Bóh luby Rnjež chce. Dyrėbinu sebi myslicž, zo je jenož krótki čas a potom je wscho dokonjane . . . Stoju pschėd wulkim a wažnym skutkom, pschetož je poslednje lėto, a dyrėbu so na wěczne Bohu slubicž. Myslu sebi, zo pschichodne hody swjatoczne sluby wotpołožu. Kač pschėjara wažny to skutk!”

„Móžecze mi pschėch serbski pisacž, ja rozemju wschitko. Sym tež sam krótki nastawt spisacž, čecze-li jón w Bosole wozjemicž; je z jendželstoho pschėkoženy . . .“

„Sčželu wam Bože postrowjenjo z Ameriki a wschėm wjele dobroho!
Wasch w Khrystusu bratr Damian.“

3 Ruzicy a Saksceje.

3 Budyšcina. Najdostojnišči knjez biskop Ludwik je njedzelu tydjenja w Cwikawje sakrament swjatoho firmowanja wudžělač. Minjenu srjedu pobu z knjezom sararijom Skalu w Stanknowje na pschewodzenju tam zemrėtoho zaklužbnoho a wulcy czěsczeuoho tachanta Arsenia Gampe. Kaž křyschimy, budže najdostojnišči knjez 21. junija w Brunowje najstaršču džowku njeboh grofy Stolberga wěrowacž.

— Rnjež kapłan Żatub Rjencž je so sobotu 2. junija ze swojoho wulkoho pučžowanja zas strowy a czerstwy domoj wróciz. Wjeseliny so na drobnišce rozprawy wo joho tak jara zajimawym pučžowanju.

— Żara krasnu pychu je hrodowa zahroda w **Sčėrachowje** dōstała. W tamnišchim tachantskim hrodze je najdostojnišči knjez biskop Ludwik loni wjacu njedžel pschėbywał, zo by po czežkei khorosczi swoju strowotu zas dobhł. Pschėbywanjo w strowym městacžku je tehdom najdostojnišchomu knjezei jara w hódž bylo. Žako džak za pomoc Božu a zastupnu próstwu teje, kotruž w lauretanskej litaniji: „Strowjo khorych“ mjenujemy, je sebi knjez biskop tehdy wotmyšlit, zo chce w hrodowej zahrodze swjećzo abo statuwu swjateje Marije postajicž. Tónle zamysł je nětko dokonjany. Wosrjėdž zahrodny pschėd hrodowymi wofnamy nětk stoji na wysokaj podkocy dwaj metraj wyšota postawa Maczerje Božeje. Kunje tak krasnje kaž luboznje wumjedžena je statwa, jeje napohlad wutrobu pozbėhomacy. Zastupiwšči do dwora a stupiwšči něščto krocželi k hrodej wuhladašč swjećzo, kotrež je zahrodu a hród kaž z pobožnym dychom napjelnišo, a je tebi, jakož by mėl czišce stupacž cziwo blizkoscž njebjesteje krajnoczeje. Z napiscw na podkocy so bórzy žhoni, sčto je nastork k postajenju swjećczěza podako. Prėdnu stoja kłowa: Sancta Maria Salus Infirmorum Ora pro nobis („Swjata Marija, strowjo khorych, prošcy za nas!“) a žady: In gratiarum actionem 1893 † Ludovicus Episc. et Decan.; („R džakprajenju 1893 † Ludwik biskop a tachant.“) Na dnju najswjećišceje Trojicy je knjez farač Keil statuwu swjećzil; wschė towarštwa,

zastupjerjo wyschnoscjow a wulka liczba wosadnych so pschi wurjadnej swjatocznoscji wobdzjelachu. Z Budyjčina bė wysofodostojny knjez senior Monsignore Kutschank pschi swjatocznoscji pschitomny. — Statuwa je dzjelana we wumjeksim muštawje Th. Schültera w Kölnje, podlohu pať je tudomny rězbať, A. Bėtschka, wumjekschy wudzjelaf.

— Kať smy z Drježdžan pschez „Katholisches Kirchenblatt“ zhonili, su pøndželu 7. meje w **Konjecach** nowu schulu swjeczili. Woziwjamy to teť w „Katholiskim Bosole“, dofelž je so to w Serbach stalo a do nascheje khróniki stuscha. Dawski božemje dotalneje schuli w Schunowskim hrodže a wo wuspėwanju hymna „Veni Creator Spiritus“ podachu so pschitomni do rjenje wupycheneje noweje schule w susodnych Konjecach. Tam so klucze pschepodachu a knjez schulski inspektor Fint mějesche swjedženistu rycz. Potom dofonja so swjeczizna a skónčnje ryczelsche knjez farať Biedrich serbski. Zložujo so na psalamistowe skowa: „Hdyž Knjez dom njetwari, twarja twarčy podarmo“, wuwjedže, zo drje je dom rjany dofonjany, zo pať ma nětko duchowny twar we wutrobach dzěczi so zapoczěz. Kėrlusch „Tebje my Boha khwalimy“ wobzamkny swjatocznoscž.

Z Radworja. Poslednju njeđzelu meje zeńdže so nascha „Bjesada“ k mėšacnjeje zhromadžiznje, na kotrejž so pschede wšchim wo kupjenju noweje towarštwoweje korhomy jednasche. Dofelž je dotaina wosebje porno krasnej wojerškej korhomy kħětro zeltarjena, dofelž pať budžemy ju tola pschi kladženju zaškadnoho kamjenja noweje cyrkwie (po žnjach) trjebacž, wobzamkny so jeno-hlósne, zo sebi k tutomu swjedženju nowu korhoy skazamy. Wona budže bamžowške barby (žolta a běla) a to: dno žolte, fransy, pišmo a druge wuschiwanja pať běle. Zena strona doštanje swjecžo swjatoho Wenna, „japoschtoła Serbow“ a druga pschynje wuschite Žėzusowe mjeno, wobdate wot kaczonstoserbskoho napisma „Katholiska Bjesada w Radworju 1894“. Dofelž so twornja (fabrika), hdyž smy sebi ju skazali, hewaf na tajke wěcy wustoji, nadžijamy so, zo dobru a rjanu korhoy doštanjemy.

Z Šhroscauskjeje wosady. W zańdženych tydženjach wotmėwaschtaj so teť w tudomnych wšach kwafaj, jedyn w Mikozjicach, drugi w Rutnicy, kotrajž bėschtaj po dobrym katholiskim waschnju z čestnymi družkami wuznamjenjenaj, wosebje Mikozjanski, hdyž bė so jich wšom a sficězji zeschlo. Hdyž durbjachmy w poslednim čěšle wobžarowacž, zo družčenjo runje w někotrych krajinach pschecy hichcže drėma, dha móžemy dzensa ze spokojenjom wuznacž, zo so teť tam zošy čerwjene banty na kwafach zmahowacž počžnu. Tohodla teť tutym družkam derjezasluženu khwalbu a pschipóznacžo wuprajamy, zjednocženu z pschecžom, zo bychu dobru pschewzacžny teť pschecy swěrne wostale a so same česčizke, hdyž sebi česčž zastuža a wo čimž jenicžych wěrna a njeħnita česčž za młodosč wobstoji.

J. N. z R.

Z cyloho swěta.

Řėmska. Prěnje dny tutoho mėšaca mėjachu Polatojo w Božnanju swoju druhu hlownu katholisku zhromadžiznu. Zich najšlawnišchi wótežiny rěczachu katholisku cyrkwe a swoju narodnosčž schitujcy. Na kóncu napominasche jich biskop dr. Stabłewski, zo bychu nětko swěrnyje poddaczi wostali wychnosčzi, wojowali pschecžiwu socialismej, kiž chce wostaf a trón powalicž (cyrkwinške a swětno knježěřstwo), a da cykej zhromadžiznje biskopške požohnowanjno.

Rakuška. Nimo wjacorych wjetšich njezbožow na železnicach bu wosebje hłowne město Win 7. junija rano w 7 hodzinach z wulkim njewjedrom domapytane. Krupy, z dźěla kaž kurjace jeja wulke, so 10 minutow z tajkej mocu dźeču, zo bě wšćem strach. Cybele na tšćach buchů rozbite a z trupami na hašu padachu. Woŕnow je w cyłym mjeće na wjac hač poł milliona rozbitych, mjez nimi tež někotre drohe, wosebujne molowane w cyrkwach. W tejšorskim hrodže so w mnohich istwach za někotry čas bydlicz njehodzi, dofelž tam žane woŕna cyke wostaše nješu. Škule su z dźěla zamknjene a wšelake zastojnstwa dyrbjaja swjećicž, dofelž pschez jich dźělawa istwy žymny wětr duje. Šklněčerjo njemóža wscho dodželacž, wscho za nimi woła. Žich pomocnic, kotřiz hewak za džen febi 1 šćělnak hač 1 šćělnak 50 krejcarjow zaslužichu, žabaja na dobo 5 šćělnakow. Šklněca ze škadow je hižo pschetřebana, a cyke čahy pschindu ze šklněcu do Wina. Bohužel pač je tež wjac cźłowjekow žiwjenje pschisadziło a mnozy su ranjeni, 9 czežcy. Konje cźelachu z wozami a ludžo pschindzechu pod koleša. W Prateru a w druhich zahrodach buchů rjenje kčějace hałzy ze sčtomow wotbite a ležachu, z trupami naměšchane, na zemi. A to wscho je so stało za krotki čas 10 minutow.

Wuherška. Ministerium Weckerle, kotrež je do cyła liberalne a cyrkwi a nabožinje njepscheczelne, dyrbjesche psched dwěmaj nježelomaj wotstupicž. Wšćitko so wjeselěše, zo nětko humańske časy pschindu a zo wuherški „kulturkamp“ zasų pschěstanje. Tola bohužel so nadžiije dopjelniše nješu. Kejšor, kotryž to sam runje tak cžuje a wobžaruje, kaž kóždy drugi kšescžan, njemóžesche z druhim ministerstwom w „rajchstagu“, kaž Wuherjo swoj sejm mjenuja, wjetšichinu dóstacž. Dohodla je Weckerle zasų nadawł dóstał, nowych ministrow wuzwolicž. Weckerle je wšćěch starych zasų pomjenował, z wuwzacjom ministra kultusa a ratarstwa. Starý minister kultusa, Csaky, bě hižo wulki njepscheczel cyrkwi, nowy, z mjenom baron Eötvös, pač hišće je, kaž so praji, škerje hórčhi. Zrudne su potajkim wobstojnosće w tutym „swjatym kralestwje“, kotrež mjeno Wuherška ma. Hač febi kejšor hmańske ministerstwo postajicž njemóžesche, abo hačž to jenož z bojoscže cžinik njeje, njemóže so tak lohcų prajicž. Nadžich pač tola tež wuherški katolski lud tute njepschecželstwa pschedobudže.

— Ž Wěsta pišaja: Kejšor pschija 11. meje dopołdnja deputaciju 100 sobustawow mješćanškoho zastupjerstwa. Wychšichi mješćanosta wupraji dźač za to, zo je praschenjo wo kšermach z wurjadnej mišoscžu kejšora so tak zbožownje zjadowacž dało, a wobkrući, zo chce hłowne město pschecų a we wšćěch wobstojenjach njeħabłacu swěru a pschihilnosč kejšorej wobkhowacž, a proschěše wo dalšu mišoscž kejšora. Tutón wotmołwi pscheczelnje, zo je jomu zbožo hłownoho města jara naležane a zo wobkrućenjo swěry z wjesokosežu sųjchi. Deputacija mócnje „Ejen“ wołasche. — A to su cžisami „dobri mužojo“, kotřiz psched někotrymi dnjami, hdyž chychsche kejšor ministra Weckerle puschecicž, kejšorej klubu a z wulkej haru tohosamoho Weckerle za cžestnoho mješćana pomjenowachu, na cžestnym powitanju kejšora, hdyž do Wěsta pschijědže, pač so demonstrativnje njewobdžělachu. Kóždy sprawnje zmyšlenų cźłowjek dyrbi so wot tajkich tajencow ze zaspěczom wobrocžicž.

Wolharska. Slawny a wo kraj wulch zaslužbny minister Stambulow je tež ze zastojnstwa puschczeny. Chychsche tež pschějara Bismarka scžěhowacž,

t. r. njeđzimojo na wjeńcha a lud, samostatnje knjezić. Hač runje wjeńch Ferdinand joho zaškuzby rady pschipoznawa, tola njechafše a njemóžešče z nim dleje knjezić, a je joho ze zastojnstwa puščezil.

Naležnosće našoho towarstwa.

Sobustawy na léto 1894: kk. 353—357. z Budyšina: Michał Lusčanski, Mikławš Rychtař, Hańža Schneiderowa, Jan Kučank, seminarist Jakub Dornik, 358. kaplan Jurij Křižank ze Seitendorfa, 359. J. Pjech z Wětenicy, 360. Jan Kětan ze Sl. Boršće, 361. Michał Kokla z Kupjele, 362. Pětr Dornik z Njebjelčic.

Sobustawy na léto 1893: kk. 647. Jan Kučank z Budyšina, 648. Michał Kokla z Kupjele.

Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinještej 108,835 m. 80 p.

K česći Božej a k spomoženju dušow je dale woprował: r. 1 m.

Hromadže: 108,836 m. 80 p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,187 m. — p. — Dale je woprował: r. 1 m.

Hromadže: 12,188 m. — p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

Hańža Hórnikowa z Radworja 30 m., na Jenichec kwasu w Khelnje 15 m. 15 p., Handrij Libš z Měrkowa 3 m., njemjenowana z Khelna 6 m., Michał Žur z Worklec 25 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je daril: N. z Boršće 75 p.

Zaplać Bóh wšěm dobročérjam!

Khwalée Knjezowe mjeno,

Modlitna kniha za katolskich křesćanow wot H. D. — Druhi wudawk, je zwjazany do kože ze zlotym abo rjanym hwěžkowym rězkom na předań za 3 m. w redakciji Katholskoho Posoła.

Žiwnosć na pschedań.

Póndzeli 2. julija t. l. popołdnju w 4 hodžinach budu swoju žiwnosć w Časacach na pschedajowanjo pschedawacj.

Zwudowjena **Wjehowa.**

Towarstwo Serbskich Burow.

Słowna zhromadźizna budže njedzeli 17. junija w Sallowje w Bermichec hoščencu popołdnju w 4 hodžinach. Pschednosć knjeza rycčez-kublerja Dr. **Plakmanna** (mjez serbskimi burami derje znatoho) wo „někotrych pschicžinach něczišćich nizkich placiznow žitow a wo srědkach pschecziwo tomu“.

Bohaty wopyt ze strony wšěch pobocznych towarstwow kaž tež hoščji wocžafuje

Słowne pschednystwo.

➡ **K** džennišćomju čzištu je pschipožoena: Zabawna přiloħa „Katholskoho Posoła“ čjo. 5.

➡ **P**schicħodne čzišto „Kath. Posoła“ wuńdže za tři njedzeli, **7. julija 1894.** ➡

Čiħćej Smolerjec kniħicħicħecħenje w macħćejnym domje w Budyšćinje.

Katolicki Posol

Wudawa so
prénju a třecu sobotu
mésaca.

Plaći lètnje na pósce a
we kniharni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Sudowy časopis.

Wdawany wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Budyščinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 13.

7. julija 1894.

Létnik 32.

Primicija w Kulowje.

Z wulkej swjatocžnošću swjecješce wutoru 19. junija w Kulowstěj starostawnej farskej cirkwi swój přeni wopor Božej mšče nomoswjećeny měšchnik kněz Michal Žur z Hóstka, kotryž bě tydžen přjedy we Wrótslawju z hisčeje 51 druhimi mlódzencami wot kardinala Koppa swjaty sakrament měšništeje swjećizny dóstał. Kněz Michal Žur, jako najstaršči syn mlynka Žura w Hóstku 19. septembra 1868 rodženy, pschindže, wopytawšči někotre lěta wjesnu škulu, zahe do Budyščina, dokelž so za měšništwo powołany czujesče. W Budyščinje je cyłe gymnastialne studije dokonjał a na to 4 lěta theologiju we Wrótslawju studował. Zo cyły Hóstk radošć Mlynkec domu sobu začju, móžemy sebi mysljeć, pschetož hižo je 100 lět, zo z tuteje wsy wjac žadny měšchnik wuschol njeje. Runje psched 100 lětami bu z tohosamoho mlynka w Hóstku wuhadžacy na měšnika swjećeny kněz Měrczin Žur. — Tola nic jeno Hóstk, tež cyła Kulowsta wosada powita z najwjětšej radošću swjeden, tajkiž je w nowišchim času za nju počał žadny byč. Prajimy „w nowišchim času“, pschetož přjedy je mjez serbskimi wosadami drje z Kulowstěje najwjacy duchownych wuhadžało, a we wschelatickych zdalenyh krajinach namałamy w přjedawšich lěstotkach měšchnikow w Kulowstěj wosadže rodženyh — z džěla we wysokich cirkwinych dostojnstwach. Nadžijamy so, zo pschi nětčjiskich merniskich a zaly rjadowaných wobstojenjach so dotalny nje-dostatč skerje a lěpje zas porjedži.

Wo swjatocžnošći w Kulowje a w Hóstku smy z Kulowa slědowacu rozprawu dóstali:

Z Kulowa. Džen wutoru 19. junija nam zaswitawšči pschinješe naškej wosadže wjele radošće. Hižo něhdže 4 dny přjedy so wulke pschihoty czinjachu, zo by so swjeden prawje krašnje wotbyčž móhl. Hacz runjež nam njebyo z pohmu-
rjenym woblicjom slabu nadžiju na rjane wjedro lubjesche, so tola jedyn

pschemo druhoho zběžachmy, do Hóstkowskoho mlyna, hdžej starškej wočafawaschtaj radoštnu hodžinku, zo jeju přenjorodženy syn pschisłupi k wołtarzej, zo by z „tschepotatymaj rukomaj“ pschěžohnowal khlěb a wino do mjasu a krewje naschoho Zbóžnika; je wschak to radošč, kotrež nimaja mnozy staršchi wołpacz. Pschegara khlěse so nam miny nuznota. Hizo na pschedwječoru pschindže přeni hósč, wysotodostojny kněz farar Skala, kiž bě jako swjedženiski předar wuzwoleny. Powitachmy joho cyle jednorje, ale czim wutrobniščo, dofelz džěn wědžachmy, sčto ma prajicž tajki wopyt w naschej wošadže: haj, ta sama swjatocžnosč, kotraž je tudy joho nawabiła psched drěmaj lětomaj w naschej sřjedžiznje poprědomacz. Wutoru so zapoczła swjatocžnosč w farškim domje w Kulowje, hdžej běchu so staršchi, krejni pscheczjelso młodoho měšchnika a joho duchowni sobubratšja zhromadžili. Po pohnumachy zawodnych słowach knjeza kanonika Wernarja z Rhrósczic so czah z kchizom a khorchowjemi wjedženy nastaji do cyrkwi. Za khorchowjemi scžehowasche 16 małych družkow. Kněz primiciant a duchowni troczachu hač k nulkomu wołtarzej. Tam so zanjesa „Veni sancte Spiritus“. Po wuspěwanju hymna so pschitomni měšchnicy na jim pschihotowane městna podachu. Běchu to pódla wošadnej knězow duchownej fararja Krause a kapłana Scholty k. can. Wernar, fararaj Wjedrich a Šicka, kapłan Just a dwaj cuzaj młodaj měšchnikaj. Kněz předar bě mjez tym na kłětku stupil. Po słowach Botajnoho Zjewjenja (19, 7): „Wjeselmy a radujmy so, dofelz je pschisłoch kwas Zehnjecza a joho njewjesta je so wuhotowala“ rozestaja z horliwymy słowami wulku radošč, kotruž džensnišchi dženi pschihotuje cykej cyrkwi, swójbje a wošadže młodoho měšchnika a tutomu samomu. Rač su nas joho słowa mócnje zapšchijale, hdyž wukładowasche tsoje wuklotne zastojnstwo měšchnika a hdyž dale spominasche na czežke czasy, kotrež je nascha wošada dožiwila w „kulturnej wojnje“, hdžej bě wošada blějšchi czas wošrocžena hač na poslednjoho měšchnika.*

Botom nam kněz předar rozestaja, kajta hnada je za staršchaju, kotraž najwjetšaje radošč doczafataj, zo je jeju džěčo pozběhniene na tajkule dostojnošč. Sym swědł mnohich sylzow, kotrež su pschi tajkim rozpominanju běžale.

W němškim přědowanju, kotrež serbskomu hnydom pschizamny, rozestaja kněz rycznik po słowach swjatoho Pawoła (1 Kor. 4, 1.) „Čak měj nas człowjek za služownikow Rhrystusowych a wudželerjow potajnošči Božich“, sčto je a czini měšchnik za wěrneho kšescžana wot joho naroda hač do joho smjercze, a kajta ma wěrny kšescžan pscheczimo swojim měšchnikam tohodla winowatosčje dopjelnicž.

Na to scžehowasche wulka Boža mšča knjeza primicianta z asistencu dweju nowowječženeju měšchnikow a k. can. Wernarja jako paranymsa. Na Božej mšči pschisłupiču mobaj starškej primicianta, joho 3 bratšja a sotra kaž tež wulka licžba druhich krejnych pscheczelow k wołtarzej, zo bychu z joho ruki swjate woprawjenjo dóstali. Po Božej mšči wudželesche młody měšchnik nowoměšchniske požohnowanjo pschitomnym měšchnikam, staršchimaj a krejnym

* Haj, njedž je z nowa zapisane tudy w křónicy, zo je blějšchi czas Kulowsku wošadu jenož jedyn měšchnik zastaracz dyrbał, hdžej su přjedy 4 stufkowali. Njeby džiw był, hdy by jomu pschenapinace džělo joho strowotu rubiło byšo. Wóh je joho zdžeržak. Nam pak njedaj wjac dožiwicž podobnych czasow!

pscheczalam a wróci so potom ze swjatocznym czahom duchownych a wschędch w cyrkwi pschitomnych družtow namjedowany na faru.

Popołdnju zhromadžichu so duchowni a nětotsi družy nahladni hoščo na Kulowškej farje wofoło knjeza primicianta pschi swjedženškej hoščiznje, w narodnym domje w Šóstu paš zeńdze so na 600 hoščzi pschi wjesotnym kwasu. Wo wobjedže wofoło 5 hodžin zhromadžichu so hoščo a Šóstowscy wješni pschede wšu, zo bychu tam swjatocznie powitali a čještnje pschewodželi knjeza primicianta a druhich měšchnikow, kotřiž čychu kwas wopytač pschińč. Ze štyrjomi wozami pschijewšchi buchu pscheczelnje powitani. Na to zjadowa so swjatoczny czah, kajtohož lohcų njewohladašč. Najprjedy džechu herců, potom mužicy a žónšfe a skončiznje psched f. primiciantom a duchownymi móhi rjec njepšchegladny rjad družtow, kotrež dwě a dwě kročicy lubozny a krasny napohlad posticžachu. Wěšče džek jich na 80 wulkich a f tomu hiščče tójšto małych, wscho hromadže na 100. Čyle prawje měješče jedyn knjez, kiž wobzarowašče, zo tu njeje fotografa byto, kiž by pschny czah z momentnej fotografiju za pozdžišče cjašy jako wopomnječo zakhował. Čhty czah spěwašče pschi pschewodže hudžby křwalbnų křlusč „Tebe my Boha křwalimy“. K čještnym wrotam w Mlyntec dworje pschischedschi, zašta czah a nět wustupi mała družka Šchołčizč ze Salowa a powita mlodošo měšnika do wótenoho domu z pělnym hrónčtom, w serbskej ryčzi f tomu wofebje zestajenym, mjez tym zo wschē družki w najwješchim porjedže spalir džeržachu. Na to so křlusč dospěwa hacž te křěžnym burjam, hđžež so wutrobne powitanjo sta, pschi kotrymž šlyžy wjesotščče so ronjachu. Knjez farar Škala wunješe nam lubozne stawa jako džak, zo měšchnikow tač čješčizimy. (Tu čchu spomnič: My smy nawukli měšchnikow čješčowadž w čješčich cjašach.)

Čješč paš, kiž smy knjezej Žurej njelutowali, je zaskřžena po mojim pschewědčzenju. Šdyž jošo šobutowaršč swědčzi a praji: „Er war im Seminar das Vorbild eines jeden Theologie Studierenden“. Štawa jomu. Na to wuspěwa so hiščče: „Ach, Wótče, Wótče, luby našč“. Z luboznymi stowami sam hlubošo pohnuty džakowašče so knjez primiciant za jomu wopokřžanu čješč a lubošč.

Wóh johnuj jošo, a njech je nětko tež pschiklad pobožnošo, swěrnoho a horliwošo měšnika, to je moje wutrobne pscheczjo!

J. H.

3 Malbiczańšče wofady.

Rašča cžicha, z džěla do pola hladaca, z džěla so do hole wupšchestrěwaca wofada hotuje so na krasny, nabožny swjedžen. Wěža so dotwarja a woporniwosč mnohich wofadnych nawda hižo džěl a pschilubi telko dobrowólnych darow, zo móža so do noweje wěže tež nowe zwoňy kupič. Dija so pola Bierlinga w Drježdžanach a dońdu na swoje měšino, da-li Wóh, w kóncu augusta t. l. D zo by njebjelki wóte jich pschikřhad johnowat!

Pschi podawanju tuteje powěščje napjelnjeja cžucžiwu wutrobu wšchelate rozpomnjenja.

Stare zwoňy, kotrež stam a tyšacam našchich lubyč f wěčnomu měrej zwoňjachu, praja nam w křždym zwoňjenju božemje a to cžim křhutnišcho, cžim bóle so hodžina džělenja bliži. Nješju drje po wuznacžu měčywuštojnų jara wumjelšče, ale nam wofadnym lube a rjane. Su nam f wutrobje zroščžene a to wěžo swojeje swjateje swjecžizny a wofebnošo powořanja dla. A zalkincža=li

nam posledni raz, smě nam slyšeczka do wóczka stupicž, to za nas žana hańba njebudže.

Tola, hdyž so něšto k Božej czesczi stanje, dyrbi cžlowjek boloscž dzělenja znjescž a pschewinyč a tu tomu tak je. Wumjelske rjenšche zwohy stupja na město starych, zo bychu pomjetichale Božu czescž. Tak měša so radošcž ze zrudobu; nabožna mysl zkoži so na pschichob a kaž po swojich lubych wotemrětych žarujemy a pschi cžlym žarowanju tola wo prawje blizki zastup do njebješ prosymy, tak cžinmy tež pschi zwonach! Lubujmy stare a wjeselmy so na nowe!

Budža džěn swědzcicž wo woporniwosczi wosadnych pschěz dołhe czasy.

Kupjenje nomych zwonow je dobre znamjo za cžu wosadu a płaczi psched Bohom tohodla dwójcy, dofelž ma wosada z dobom tež wudawki za twarjomnu wěžu. Wo cžlowjeczim rozsudže móhće tajke wudawki móc wosadnych pschējara napinacž.

Tajki rozsud móhł prawy bycž, hdy bychmy mjez nami njeměli „Pomoc křesczanow“. Stoji džěn tola na mjezy wosady wosebity trón Maczerje Božej — w Róžencze. Najmiskocziwischa knježna je najwosebnischa pomocnica a jeje swjatnica je parla naschjeje wosady. Jeje miłe wóczko motpoczujje nad nami a jeje móčna ruka njewobjima jenož Bóžste džěczatko, ale tež lubu wosadu, w kotrejž ma swoje bydlišcžo a swojich czescžowarjow. Doniž na tule parlu we wosadnym woponje naschu nadžiju stajamy, radži so nam, sčtož k Božej czesczi zapoczynamy. Widžomne Bože žohnowanjo wotpoczujje na naschich towarstwach, dofelž Božu czescž kublujja; žadławe nještutki a wulke nježboža nas doma njepytaja, a z Božej pomocu wuwjedžemy tež twar wěže pod miłym zakitom swjateje Marije zbožownje. Mamy potom dvě hotowej krasnej cyrkwii, faristu a hnadownu. Wobaj domaj Božej; mamy pschecziwo nimaj wschelate winowatoscže: do farsteje mamy so džeržecž jako wosadni, do hnadowneje bjeřmy swój wuczet we wschěch cžělnych a duchownych nuzach. Žbožowna wosada, za kotruž je takle staranel

Njeje pak na tym doscž, zo nasche zbožowne wobštójenja spóznajemy; mamy so jich tež hódni cžinicž. To by so stało, hdy bychmy pschi wschitkich škadnosczach, hdyž w Róžencze Bože škžby njejsu, nasch pucž do Rabic zkožili a nawopaf, hdy bychmy te mejske nyschpory a pobožnoscže k czesczi Maczerje Božej w Róžencze pilnje wopytowali. Hdyž dha kraje, kaž Wuberka, spoczinaja, swoje najwosebnische pschimjeno „Marianske kralestwo“ wot so wotpofazowacž, chcemy so my prócowacž, zo hódnje a prawje rěčamy: swěrna farsta a Marianska wosada! Tajke pschedemzacžo by naschje twarbie krunu stajito. * *

3 kraja pschipóslane.

Něšto nowe.

Zo processiony husczišcho wob lěto do Róžanta křodža, je něšto stare znate. Zo jich pucž nimo koczumow wjedže, je tež něšto stare znate. Zo pak druzi serbscy ludžo mjez tym, hacž procession nimo hošczenca dže, z wofnom won na njón hladaja, abo so do křódnicy synu a swój karancž pija, trubku kura a „Drježdžanske“ cžitaja, je něšto cyle nowe. Najšterje su to tajcy, kotřiž najbóle na hubjene czasy swarja, woni njemóža k swjatej Marij doněč, pschetož z tym bychu wjacy wudawkow měli, tuž wofstanu radšcho na pucžu

we forczmje. A kajcy ludžo takle cžinja? Młodžencojo — 17—18 lět stari! — Łohcy móžno, zo so nan abo macž njeistaj hańbowawoaj, nimo njoho hiež, hnadowne město wopytač, a za swojoho syna prosyč — tón pať mjez tym tajtele wěcti mora. To su cži, kotřiž maja za nami našču rolu wobsedžecž a wobdželačž a zdžeržecž. Našč luby „Hospodar“ nam spochi pschawoča: „Woczi ł njebju!“ — khiba zo je snadž tamny młodženc z khlódnicy won woczi ł njebju pozdžehowat?!

Lubi staršji! wobstrazujcže tola wasche džeczi. Bžyrnej byle wurcstke škulstkim ławkam, njejsu hišcže z tym waschej starošczi wurcstke a njeje mam hišcže winowatošč wotewzata, swoje džeczi wobfedžbowacž a napominacž. Tajke podenđjenja dawaja wězo zjawnu pohorščk; wo hólcu, kotryž běšche hižo tola na poľ pucža do Róžanta a tam wjazny, je so mjez ludžimi powědało. Tajkim pacholam wschať hišcže móščna nicžo wuščna njeje, dofelž, kaž widžimy, z njeju hospodaričž njewědža. Kať haťle pónidže, hdyž změja cžile swoju kžěju? Snadž njebudža potom nimo forczmny do wjesneje cyrkwie wjac trjedčicž móc. To njejsu kraľne wuhłady za našč serbski — pobožny — lud.

Něšcto druhe mi hačž dotal njeznate a po tajkim jara nowe běšche tole: Šym sobustaw towarštwa, do kotrohož wjele ludži, wosebje tež burja słušcheju. Njeměnju pať burstke towarštwo. Tež hižo synojo su zastupili, bžyrnej tam nan tež kžodžiť. Čžile hólcy su lědma ze ščule; woni we towarščnej zabawje něšctožkuli zasťyšča, šctož móža jenož mužowje znješč. Hačž jo tole pschistoji a hačž je tole prawje, na tym dwěluju. Ja z najmjeišča swojoho hólca — khiba zo mēnišč, zo žanoho nimam — stajnje sobu do towarštwa wodžicž njecham; je-łi někaťi šwjedžen, je to druhi pucž. Špodžimne je so mi potom zezdało, zo ma tutón hólč poľnomóc, we forczmje jěič a picž, kucicž a pčacžicž po swojim špodobanju. We našchim cžasu ludžo kžětrie na towarštwa šwarja, hdyž dwaj kžodžitaj, a wobaj „z chylej mocu“ wužiwataj, je to tež bjez džima. — Wězo „ł tomu mataj“ a mje to nicžo nještara, ale šctož je wěrnosčž, wěrnosčž wostanje, a njehodži so zaprěčž. — Wo kšescžanškim postajenju ma we domje nan móščnu; šctož něšcto trjeba, potom wě, łe komu ma hiež. Ani macž nima wosebite pjenjezy, ale dóštawa wot muža, z tym rozdžěłom, zo njetrjeba prosyčž jakož džeczi, ale ma prawo, sebi žadacž po prawdže. Po tajkim maja tež wschitecy domjacy winowatošč, swoju zasťužbu nanej wotedawacž. Tón je hospodar, njech su džeczi doma abo njech słuža. Nan ma pjenjezy pschehladacž a do lutowarňje nosyčž — nic ł forcžmarjecom!

Wrocžmny so zasť ł starym serbskim dobrym, kšescžanškim waschnjam!

-2-

3 Łuzicy a Častjeje.

3 Radworja. Njedželu pschěd tydženjom mēješche našča „Wjesada“ zasť swoju porjadnu žhromadžiznu, kotryž pschědšyda z mēščacžnej rozprawu wotewri. We njej wosebje wuzběhny, zo je we Wuběrščkej nětko tež zemjanski fejim civilne mandželštwó pschijať, kotryž bē je najprjedy zacžisnył. Na to poda knjez wucžer Kral dlějšchi pschěhlad powěščow, na kať njezdžěłane a wopravdže njehańbite waschnjo tak mjenowany „ewangelšti zwjazł“ napschecžo nam wistupuje, wězo bjez wuspěcha; pschetož cyrkwej, kotraž je na sťału twarjena, njemóže knot podtocžicž. Štóněcžnje wobhladačmny sebi hišcže nowu towar-

stwomu khorhoj, kotraž je wurjadnje rjenje wudžěšana. Wschedewšchim posticža swjećo swjatoho Benna, kotrež wězo hotowe njemějachu, kaž druhich swjatych, ale kotrež dyrbjěše so haŕle wosebje k tomu džělač, krajnny napohlad: přědku „japoschtol Serbow“ knihu a spobžiwnu rybu z kluczemi w rucy džeržo; zadu njoho módre Sobjo a na druhim brjozy Miščno z biskopskej cyrkwiu. Tute swjećo je na běty somot wobrazowane, sčtož móžemy wschěm towarštwam k scjěhowanju porucjeć, dokelž so tajke swjećata tak njelamaja, kaž wolijowe molowanja. Pošwjeći so nowa khorhoj najšlerje tónc augusta. — Dokelž ma Bjesada tutón měsac prózdniny (ferije), julijska zhromadžizna wuwostanje.

3 Ahróscjeic. W czišle 10. Katholiskoho Bosoła t. l. namata so nastawt z Marijinej Swězdy, w kotrymž so mjez druhim tež najch njezapomnity serbski wótczinc, njeboh duchowny kněz schol. Hórnik, jako našch najwjetšich dobroczěr wopomina a to z dospołnym prawom. Z njewustawacej pilnosću njeboh kněz Hórnik na tym džělašce, zo by swojomu luděj dobru modlitwu a kěrlušacu knihu zhotowit. W lěcže 1889 bu „Wosadnik“ po rjanym nowym prawopisu wudaty a spěwaja so nětko kěrlušce po porjedžanych a tež po cyle nowych rjanych hłosach. „Wosadnik“ móht drje we wjele wjetšej mnohosći po wosadze rozšěrjeny byč. Tu njech je tež hišcže na to spomnjene, zo je jich jara wjele, kotřiž hišcže žaneje serbskeje modlitneje a spěwarškeje knihi njezamóža. . . Njemysl sebi tola ničtó, zo, hdyž jako Serb z němškej modlitneje knihu do Božoho domu so modlicž dže, zo budže joho Bóh luby Kněz tohodla šterje wustyšecž. So tola njehodži myslić, zo Němc ze serbskeje, abo Francóz z němškeje modlitneje knihi swoju pobožnosć dokonja. A pola naš Serbow dyrbjało to nawopak byč? A hdyž so nětk kěrlušce cyle po „Wosadniku“ spěwaja, dha chcemy tola tež našce wschědne a kemschace paczerje po nowym zestajanim prawopisu spěwacž, wosebje, hdyž so zhromadne kemschace pobožnosće wotměwaja, kaž na popołdnishich Božich službach, na nyschporje modlmy rózowc, tak kaž je we „Wosadniku“ zestajany, zo by tež w posleńšchim padže pschězenosć a nutrnosć nastala. Tu pak njeje z tym prajene, zo tón, kiž so po starym waschnju modli, so mjenje pobožnje modli; to je pišane pschězenosće dla a zo by so tu tež wjetšcha pobožnosć docpěta. Tohodla modlmy so pschěziene a cješcujmy Boha scjěhujcy dobre rady našchoho njezapomnitoho njeboh schol. Hórnika. Zedyn njewucženy.

3 chłoho swěta.

Němska. Namjet centra w němstkim sejnje, po kotrymž dyrbja so jesuitojo a wschě druhe cyrkwinške rjady do Němskeje wróczič, je we wschěch tšoch cžitanjach pschěschol. Nětko hišcže ma pucž pschěz „Bundešrath“ hič, a potom móže wobkrczenjo kejšora dóstacž. Bundešrath abo zwjazkowa rada je towarštwu trašč 40 radžiczelow, ze wschěch krajow němstoho kejšorstwa póskanych. Kaž je nětko šyšecž, je so tudy zwolišo, zo móža redemptoristojo (kaž w Filipšdorfje su) so wróczič, jesuitojo pak nic. Hacžrunje naš to cyle spokojeć njemóže, dha pak je tola z tym zaso z najmjenšcha maŕy džěl scjěhwkow „kulturfampfa“ wotštronjeny. Centrum je zasy něšto dobyšo, a njepoda so předy k měru, doniž tež jesuitojo k swojomu prawu njepščiudu.

Francózska. Přesidenta republiki, Sadi Carnot-a, su anarchištojo morili. Přesident w Francózskej je runje tak wjele, kaž pola naš kejšor, jenož zo so wuzwola a to na šydom lét. Carnot bě runje w Lyonje dla wustajency. Wón jědžešce wječor do džiwadla, hžěž dyrbjěše so jomu k cješcži

hracž. Sedžeske we woczinjnym wozu. Tu na dobo zlecja mlodny cžlowjeť na wozowy stupjeń — a kŕo jomu nŕž kŕubofo k wutrobje. Za ſchtyri hodžiny Carnot zemrě. Mordar mjenuje ſo Caſerio Santo a je 22 lět ſtary, a pjekarſki. Wŕn ſo zjawnje anarchiſtam pſchipožna, a teſ pſchida, zo je pſchi anarchiſtiſkej zhromadžiznje runje na njoho loš padnyť, prezidenta moricz. Wŕn njepofazuje žaneje želnoſcje a praji, zo by runje tať teſ kŕždoho kežžora a krala ſkoncowal. — Šhtož woſobu morjenoho knjezerja nad Francŕziſkej nastupa, dyrbinym prajicz, zo bešche mernimy republikan. Za ſwoju woſobu drje bě, kaſ ſo zda, wėrimy kŕheſczan, tola tať bojazny, zo ſo ženje za cžaš ſwojoho prezidentswa w cyrkwi njepofaza z bojoſcju pſched ſwobodnymy murjerjemi. Na ſmjertnym kožu pať je wot archybifopa w Lyonje wobſtarany byť, ſakrament poſlednjoho wolijowanja doſtať. Toho pohrjeb bě wulkoťny. Cžty lud a zaſtupjerjo druhich mŕcnarſtwow a krajow beču pſchitomni. Teſ ſtoro wſchitcy kežžorojo, kralojo a wjerchojo Europy pſchež telegraf ſwoju ſobuboloſcž wuprajichu. Najrjeńſcho je to nėmſki kežžor cžinik. Nimo toho je wŕn na tutym zrudnym dnju cyrkeje Francŕziſkeje tamneju dweju francŕziſkeju officirow, kotrajž bešchtaj jať wobhonjerjaj (ichpionaj) w lonſchym lėcže zajataj, wobhnadžit a jeju, prjedy hačž bešchtaj khoſtanjio wotſedžajoj, puſchczit. Wſchě francŕziſke nowiny ſu polne najmjeteſheje kŕwalby za naſchoho kežžora. To ſo zawěſcje wot lėta 1870 ſem wjac ſtaťo njeje. — Nowy prezident, kotryž ſo nėfotre dny pozdžičho wuzwoli, rėla Caſimir Perier. Wo nim ſo wjele kŕwalbnoho pomėda. Wŕn je jara kruty a ſprawny. Dale ſo praji, zo ſwoje dječži krucže w nabožinjne woczahnyčž dawa, a ſo ſam kŕždu njeđželu na Božich ſlužbach wobđželuje.

Italſka. Anarchiſtojo ſu nowy njeſtuit wobechſli. Redaktor italiſkich nowin „Gazetta Livornese“, Guiseppe Banti z mjenom, bu teſ napadnjeny a zaſkŕŕoty. Wŕn bě krucže napschecžo anarchiſtam wuſtupowať, a tať ſo woni na nim wyeczichu. Anarchiſtojo ſu do cyta, kaſ je ſtychecž, wobzamkli, nic wjac z dynamitom a z bombami dželacz, dofeľ je to za toho, kotryž ma to wuwjeſč, ſamoho ſtraſchne, ale pſchichodnje z nožemi a z tŕelbami. Teſ nowy francŕziſki prezident je hižo wjac hrožacych liſtow doſtať.

Naležnoſcė naſoho towarſtwa.

Sobustawy na lėto 1894: kk. 363. Marija Zurowa z Njeljelėic, 364. Miklaťw Ryčėr z Milocić, 365. August Philipp ze Stoneje Borſcė, 366. Haiža Mėrcinkowa z Khelna, 367. Jan Polan z Radworja, 368. Marija Krawcowa z Mėrkowa, 369. dr. phil. Otto Kleiber, professor we Winje, 370. Jurij Wjenka, oblatuſ w kloſtrje Emauſ w Prazy, 371. J. Haška ze Salowa, 372—375. z Nėmcow: Marija Juro, Pėťr Hanč, Michaľ Solta, Pėťr Zarjenk, 376. 377. z Kulowa: Michaľ Graf, seminarist Jan Wjerš, 378. 379. ze Suľſec: Jakub Brėzan, Miklaťw Jank, 380. Michaľ Rŕla z Rachlowa, 381. J. Hernaſť z Hoška, M. Jŕrſ z Koćinje, 383. Jan Poľeněk z Čornoho Hodlerja.

Sobustawy na lėto 1893: kk. 649. Michaľ Graf z Kulowa, 650. Michaľ Rŕla z Rachlowa.

Dobrowŕlne dary za towarſtvo: Njemjenowana 30 p., J. H. 50 p., M. Š. 50 p., P. Z. 25 p., M. G. 25 p., J. B. 50 p.

Za cyrkej Wutrobje Jėzusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena daň wućinjeſtej 108,836 m. 80 p.

K česci Božej a k ſpomŕoenju duſow je dale woprowal: njemjenowany 1 m. Hromadže: 108,837 m. 80 p.

Za cyrkwičku s. Jŕzefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,188 m. — p. — Dale je woprowal: r. 1 m.

Hromadže: 12,189 m. — p.

Za cyrkej Maćerje Bożeje w Radworju.

Su dale woprowali: njemjenowany z Čorneho Hodlerja 11. m. 50 p. na Knoblochec křeíznach w Kamjenej 7 m. 50 p., na Cyžec křeíznach w Kamjenej 7 m., na Pjetašec křeíznach w Měrkowje 4 m., na Winarec křeíznach w Kamjenej 5 m., na Libšec křeíznach w Měrkowje 4 m., na Brankačkec křeíznach w Radworju 7 m., na Rekec křeíznach w Khehnje 3 m., M. Rebišowa z Bačonja 10 m., njemjenowana z Radworja 3 m. J. N. z B. 11 m., dr. phil. Otto Kleiber professor we Winje 7 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

su darili: ze Sl. Boršće 75 p., dr. phil. Otto Kleiber profesor we Winje 7 m.

Zapłać Bóh wšém dobroćerjam!

Zjawny džak.

Wšém lubym přecelam a znatym, kotřiž su z radu a skutkom we mojich studentskich lětach mje podpěrowali a mi tak pomhali docpěć swjate měšnistwo, wuprajam tudy zjawnje wutrobne: **Zapłać Bóh tón Knjez!** — Budu stajnje na swojich dobroćerjow při swjatym woporje spominać a jim tak z njebjeskimi hnadami zarunać pytać to, štož su na mni činili.

Michał Žur, měšnik.

Ćwercicije za žónske w Šilipsdorfje započnu so jutše njedźelu 8. julija wječor w 6 hodzinach a stónca so 12. julija rano ze zhromadnym swjatym woprawjenjom. — Škotraž by hačle poíždźelu 9. julija dopołnjna pschincž mohla, dokelž je tute wozjewjenje pozdže pschisčko, by so tón króć hišćeje pobožnym zwuczowanjam pschizamknyč mohla.

P. Biethe, rektor redemptoristow.

Jutše njedźelu 8. julija wotbudže so w **Panczicach**

wokrjesny spěwařski swjedžen

muzičkich spěwařkich towarštwow, pschisłusčacych t VI. hornjołužiskomu spěwařskomu wokrjesjei. — Pschipołdnju w 12 hodž. je hudźbna pruha w tamnišchim hofcencu, popołdnju w 3 hodž. swjedženški cžah, w 4 hodzinach koncert na hofcencowej zahrodže.

S. Brauner, kantor.

Nowu pošyšku hladkich a mustrowanych

židžanych bantow a rubiščkow

šym dóstać a poručam je naležnje po znatych najtuńšich płaciznach.

Leopold Posner w **Budyščinje**
na bohatej drozy 7.

Parny rězak w Žitku

poruča twarske deski we wšchěch družinach, wubjerne tšchějske deski, twarske drjewa a t. d.

N. Lehmann.

Bólska džělaczerka pola Lubija prosy smilnych sobukatholikow, zo bychu so nad njej smilili a jenožo z jeje dwójnikow (2 njedźeli staroho hólčzka) pschiwžali. Šchtóž by zwólniwy był, wobrocž so wo dalšče powěšće na redakciju „Katholiskoho Bosoła“.

Čiškčž Smolerjec knižicžšćerjeje na macičejnym domje we Budyščinje.

Katolicki Posol

Wudawa so
prónju a třeću sobotu
mésaca.

Pláci létnje na pósce a
we knihajni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Sudomy časopis.

Wudawanj wot towarštwa SS. Cyrilla a Methodija w Rudnščinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 14.

21. julija 1894.

Létnik 32.

Wo našich towarštwach.

Prěnje praschenjo katechizma reča: k čomu smy na zemi? a wotmoł-
wjenje: zo bychmy Boha spóznali, jeho lubowali, jomu služili, a pschěz to do
njejbes pschischi.

Tełe praschenjo katechizma placzi wězo pschede wšchim jenotliwym; ale
schtóz jenotliwym placzi, to ma tež runu wážnosć za towarštwa. Mamy
nětko w lubych Serbach wschelake towarštwa. Najstarsche trašy su spěwarške,
potom pschjindu katoliske kasina, burške a wojerške towarštwa, a stónčnje na-
lutowarške. Wschitke su wězo w najlěpschim wotpohladanju založene a dopjel-
njeja na wschelake waschnjo swój nadawł. Hacz pał wschě po zmyšlu katechizma
stutkujaja, na to njech sebi same wotmołwjeja. Mly njesubžimy, ale spominamy
jenož na to, zo su towarštwa srědky k wěčnym zaměram a njesmědža ženje same
zaměr byč. Schtóž by towarštwo jako tajše jenož wobhladował, by na
wopacžnym puczu so namakał: towarštwo je srědk, a schtóž přenje stowa
katechizma praja, dyrbi zaměr wschoho byč, schtóž je na zemi.

Spěwarške towarštwa, spěchujaja-li cyrkwinški spěw a z nim pobožnosć,
wótczinski spěw, lubosć k narodej a k wjerškej, towaršćnosć, lubosć k bliž-
schomu, radosć na pschirodže a druge podobne póccziwosće, móža zawěsće
jako srědky pšacizć, pschěz kotrež sobustawy Boha spóznać a lubowac a jomu
služic nawutnu. Wotewri-li pał spěwarške towarštwo wrota loškomyšlnomu
spěwej, potom by lěpje bylo, zo by njewobstało, dolež z tym swój njejški
zaměr žhubi.

Katoliske kasina maja wězo na čzole swojich wustawkow pschowanjo
nabožnosće a čžesće Božej. We nabožnych pschednoschach ze stawiznom, ze
žiwjenja swjatych, we naložkach cyrkwe a t. d. zahori so wutroba za Božu
znajomnosć, lubosć a službu. Katolicki byč njeje za rodzenoho katoliskoho
žana zašlužba, ale pschěz pschisćnosć ke katoliskomu kasinej zmužicze wopo-

tažacž, zo dce wschudžom jako swěrný katholic přacžicž, to je zaslužba, wosebje w městach a naměšchaných wsach. A z tajšeje zmužitoscje we wuznawanju wěry scjěhujaja njebješke płody. Sobustaw katholicoho kasina je pionir nic wěry, ale nabožneho žiwjenja. Wo tutu czescž měł kóždy wojowacž.

Burske towarštwaja maja wězo te same wotpohladanja, mjenujucž srědki byčž k docpěcžu wěcznoho žiwjenja. Rchodži-li bur ze swojim synom a wotrocžkom — tón tam tež sľuscha — pilnje do towarštwomych žhromadžiznow, zo by w ponižnosći pokazal, zo je bur a nic knježt, sľuzi hižo z tym swojomu stawej čjašnje a wěcznje. We rozmoškach pať, kotrejž so w burskich towarštwach mēcž dyrbja, leži podobnje, kaž w katholicškich kasinach, nabožne žro. Bur w swojim towarštwje žhromadnje wuznawa, kať je bjez Božoho žohnowanja njemócný, kať jara dyrbi wo nje proshycž, kať so joho hódny čžinicž. Ale nic na tym doscž; wón z džakownej wutrobu swojej woczí pozběhujje k dawacžerjej wschitšich płodow, wobnowja a zaschčěpja dobre zasady za pschichod, wufnje, zo je pschiroda ruta Boža, z kotrejž jenož dóstawa, hbyž so wutroba Boža smili. Pať wjele hinať stutkujaja tať za wěcznosć burske towarštwaja ze swojim nabožnym zamýšľom, dýžli rataške žjednocženštwaja, kotrejž pschi wuczennyh rycžach zabudu na spoczatk a kónč wšchoho žohnowanja!

Tež wojerške towarštwaja w Serbach su na schtomje Serbowštwaja rjany wotnožt, kotryž móže žkote płody za wěcznosć njescž. Wrócži-li so wojak z wójska, je čžasto dolcž nakaženy wot žlych towarštwow. Tu su wojerške towarštwaja tať prawý srědť, mšodženca žaly wrócžicž k přjedawškej wěrje a póccžiwoscži; dyrbja so wězo po tym zadžeržecž. Wyrnje tež wojerške towarštwaja jako najwajnišče hajike luboscž a swěru k wječčej a statej, maja tola stajnje pschiležnosć, wosebje kublacž tež nabožnosć. Wojak, kiž swojomu wječčej pschislahu swěru džerži, je tež hewat swěrný čžłowjet a sčšefčžan. W towarštwomych žhromadžiznach kubluje so duch zmužitoscje. Prawa zmužitoscž pať ma swojž zaklad w prawej bohobojaznosći. Žkóštnik móže njemdry byčž, ale zmužitý a w smjertnym strasche rozhladny je jenož tón, kiž so po tutym žiwjenju wěcznoho nadžija. Podawki z wójnšchoho žiwjenja hodža so we wulkej mnohosći k tomu wuzicž, zo so na nich rozjasni, kať je dowěra k Bohu a joho bójskej macžeri tež we najwjetšich strachach najšěpschi a najwěcšischi žakit. Swoju brón ma wysoťo wažicž; ale serbski, katholicški wojak waži nimo swojeje brónje tež wysoťo swojž sčškapulir a swoju kapku swjecženeje wody; z brónju dobywa, z tamnymaj so žakita. W tajšich thematach móža so wojerške towarštwaja zabawjecž a docpěja potom, zo jich sobustawy Boha znaja, wuznawaja a lubuja.

Stónčnje pohladajmy z krótka na najmšódsche našchich towarštwow, na nalutowarške. Wschón swět woľa džensa za socialnym porjedženjom, tola wostanje z wjetšcha pschi woľanju, stutkowacž so ludžom njecha. Socialne porjedženja pať bjez nabožneho podkóžka nimaja wuspěcha; jenož towarštwaja, kať najče, kotrejž su srědť, zo bychu čžłowjetom duchownje pozběhnyše, a kotrejž nejšu same zaměr, su wopravdžite socialne porjedženiki. We našchich nalutowarškich towarštwach njeje žahle prašcherjo, sčšto smy za lěto nahromadžili, ale kať smy hospodaroscž, žlutnitoscž a dowěru jenoho k druhomu spěchowali, kěto duchownje nuzy smy z wotwobrocženjom čžěšnje wotpofazali. Wjenžy su nam srědť, spomoženo duchow pať zaměr. A tať dyrbi wostacž. Wo našchim ždacžu by bilanca rjeńšcha byľa, njeby-li w cifrach žestajena byľa, ale taťle:

Na kóncu léta x: telko picžkow a lidorow,
 " " " y: telko mjenje; a
 facit posledneje bilancy njech je: žadyn picž a žana lidora!

* *

3 Ružicy a Sakskeje.

3 Budyšcina. (Wosebny wopyt.) Pjatt 6. julija pschijědže do Budyšcina bayersta pryncesna Terešija, dźowka knjezerja (prynca-regenta) Luitpolba w Bayerstej. 3 njej pucžowasche jeje dwórski marschal swobodny kněz v. Hartmann, přjedawšči general bayerstoho wójška, a hrabinka Emma Oberndorff. Robymšči w Hostericach pola prynca Turija na wopycže, pschijědže wysoka knjeni do Budyšcina, zo by sebi Ružicu wobhladała. Pryncesna Terešija je jara wučžena a je wo swojich mnohich pucžowanjach a wschelastich wědomostnych pschedmjetach pod pschijatym mjenom wjacy wučženyh knihi wudała. Wosebje je wysoka knjeni wsché skowjanske kraje wopytała a móže, kaž praja, na 12 rycži. Zo móže čžěski a ruski, smy so sami pschelwědčžili. Tuž chychče tež našch mały narod bliže zeznacž. Jeje marschal general v. Hartmann bě na t. fararja Stalu pokazany, zo by žhonik, hđže a kat bychu serbske žiwjenje a serbske wašchnjo trochu zeznacž móhli. General v. Hartmann pak njejscheradži, ž kajej wysokej knjenju pucžuje, ale pschedstaji ju jako hrabinku Elpen. Dofelž bě wchědny džeń a nihđže žadyn kwas abo něšcto podobne so njeswjeczěsče, móželče t. farat Stala pschi wotměrjenym čžasu jim jeno tu abo družu serbsku wješ pokazazč. Tuž poda so, pokazawšči jim w Budyšcinje kěrchow swjatoho Miklawšcha, rozpadanti Mnischeje cyrkwe a tachantsku cyrkej, sčtož jich wscho jara zajimawše, ž wo sobnym wopytom do Czemjeric, hđžež sebi pryncesna Mönkec (Müllerec) dom a hródže bliže wobhladawšči sobu t. Mjenjecom džěsče. Wosebje wysoku knjeni jara zajimawše serbska žónsta drašta, kajtuž žony abo holcy pschi wschelastich pschiležnosčach nosčja, a pokazja we wschim, kat je nazhonjena we narodnym žiwjenju wschelastich ludow a krajow. Wobhladawšči sebi Mjenjec domiske pschijachu pryncesna a jeje pschewodnikaj pscheczelnje schalku kšofeja a sčibku mjehčoho tyfanca. Potom so podachu wyhocy knježa pschěz Smoččicy do Baczonja, hđžež Pjedec hospodlny dom wopytachu a sebi cyrkej a kěrchow bliže wobhladachu. Cyrkej so jim jara lubjeiče. Pschěz Přecžecy wrócžichu so zas do Budyšcina, hđžež w „kronje“ pschenocowachu. Nazajtra wotjědžechu rano ze železnicu dale do Rakca a wot tam ž wozom pschěz Rachtow, Šóst, Kulow a Němcy do Wojerec, hđžež swoje pucžowanjo ze železnicu dale do Delnjeje Ružicy nastupiču. Chychu nježelju w Rhoczebuzu ke mšči hieč a potom lud w joho drascže a wašchnju wobladazč. Kaž je ž lista widžecž, kotryž su t. fararjej Stali pisali, je jim pucžowanjo wjele zajimawoho psčicžalo. Wosebje pokazja pryncesna wulku znajomnosč we tym, kat su stari Skowjenje swoje wobhdlenja twarili, a je knježa Czerneho spis „Wobhdlenja Ružičkich Serbow“ dobroczimje pschijała. — Šakle sobotu na to žhonichmy wot knježa dwórstoho kapłana Monsignore Kleina, zo hrabinka Elpen ničto druhi njeje hacž sławna pryncesna Terešija ž Bayersteje. — Našče čjestne žónske a knježny pak ž tohole pschiklada ž nowa zas widža, zo so wo sobni knježa za jich draštu zajimaja a wo njej swoje wulke spodobanjo wuprajeja. Našchi lubi Serbja pak zas jónu widža, zo, byrnje snadna jich čžrjódka była, tola kěžbnosč a pschipóznacžo namaka,

dońž swěrna woſtanie ſwojej ryczi, ſwojim počinkam, ſwojomu ſerbsktomu žiwjenju. Štož druzy khwala a pſchipožnawaja, chcemy my ſebi czim bóle wajicz.

— Wečora wopyta tudomne tachantſtvo knjez Wilhelm Netſtraeter, farař w Chicago w Americy. Rodženy z Weſtfalſkeje je pſchod nehdže 28 lětami do Ameriki ſchoł, zo by tam w duſchipaſtyrſtwje ſkutkował. Pſchewywa w tu khwilu w Budyſchinje pola ſwojoho wuja, direktora „Götjelſec fabriki“ Süretha. W pſchichodnym czisle podamy wjac wo tutym zajimawym wopyče.

— Litoměřicke diöceſanſke cácilne towařtſtvo wobudže lětſa wot 6. hačž do 11. auguſta w Žilipsdorſje kursuſ za cyrkwinſku hudžbu pod nawjedowanjom knjeza Molitora, ſkawnoho organista pſchi domje w Litoměřicach. Duchowni, wjednicy khorow, organistojo, ſpěwarjo a pſcheczěljo dobreje cyrkwinſkeje hudžby ſo na tónle kursuſ pſcheproſchuja a budže tež k. duchownym a wučerjam Lužicy z tym witana pſchiležnoſč poſticžena, ſo w tutej doſč wajnej naležnoſčji dale wudospoćničž. Započatk je 6. auguſta dowođnja w 10 hodžin. w ſali „Kloſchtyrſtoho hotela“ w Žilipsdorſje. — Štož hće ſo wobdžělíčž, nječž ſo pola knjeza rektora redemptoriſtow w Žilipsdorſje zamołwi a ſobu ſpomni, hačž ſebi wobſtaranje pſcheje: 1. wobhdleujo a jeſčž, abo 2. jeno wobhdlenjo abo 3. jeno jeſčž.

— W kloſchtrje Wörſchulintow w Schweidnicach w Schlezynſkej wumřě 2. julija knježna Marija Agatha rodžena Kralec z Wulſkeje Dubrawy (poždžiſcho we Wětrowje) w ſtarobje 34 lět. Pſchod 4 lětami bě tam do pobožnoho rjada ſwjateje Wörſchle, w kotrymž jeje ſotra hižo běſche, zaſtupila. Smjercž ju wumóžji z $\frac{3}{4}$ lěta dohčeje czežkeje khorofče. R. i. p.

Ž Radworja. Sobuſtawam naſchoho T. S. B. (Towařtwa Serbskich Burow) a z nim ziednocženeje nalutowařnje dawamy k wědženju, zo je pſchodſyđitwo ſwoje poſedžjenja pſchepožožilo, tať zo ſo nětto (kóždu přenju a tſecžu njeđželu mēſaca) **dowođnja po kemſchach** wotmēwa. Tohodla dyrbja jomu ſobuſtawu ſwoje naležnoſče najpozdžiſcho tajku njeđželu rano woziwewiczž. Pſchipođnju je hižo ſkomdžene. Do cyla dyrbi ſo wězo pſchecy dobrej dvě njeđželi do přědka myſlicžž; pſchetož wurjadne poſedžjenja ſo bjez wajneje winy njepowoľajaja, dokeľž ſo z tym jenož njeroda podpjera. — Hewať je z nalutowařninoho žiwjenja woſebje to ſpomnjenja hódne, zo tež czeledž pſchecy bóle hromadžicz počžina. Wjele pať jich tohodla wězo pſchecy hiſčecze ſwoje zaſkužene kroſchki na njetrjebawočju draſtu, hermanki, kurjenjo, khóľkocženjo, korcžmy, reje a druhe próžnoſče rozmjetuje, hđžež křětro dwělomnu daň doſtawa a tohodla potom, hdyž je ſo čas ženicz abo woſebje na ſtary džen z próždnymaj rukomaj ſtoji. Tu reľa jeno započecžž, jeno přenje 3 hriwny pſchinjeſčž, potom ſo ſamo hromadžicz počžina. Štož do Budyſchyna noſy, czini to ze ſchodju, dokeľž ma wjeľnu nalutowařnju wjele bóle k rucy a na nej wyſchſchu daň doſtawa. Tym, koſkiž ſnadž jej pſchecy hiſčecze prawje njewerja, móžemy woziwewiczž, zo je ſo tu hačž dotal (za 2 lēcže) pſchecž 53 000 hriwnow nanolyſo. Ž dobom pať tež wſchěch na to kědžbných czinimy, zo nječž tu hožedla ničto nalutowařni k woli ſwoje pjenježy njeſchinjeſe, dokeľž wona wot na daň pſchinjeſených pjenjež nimale ničžo nima. Komuž za ſebje ſamoho wo bližtoſčž a wyſchſchu daň czinicž njeje, tón nječž pſchecy druhdže noſy. Tež jať ſobuſtaw do burſtoho towařtwa nječž ničto druhim

ŧ woli njezastupi. Štótóž to powščitkownoho lépschoho a swojoho samšneho wužitka dla njeczini, tón njech so wot méšchcžanskich pjenježniw a pšchekupcom, hdžež n. pšch. žanoho čžištkoho (njefalschowanoho) pšchikupneho hnoja wjacj njebdóstanje, dale jebacž da. Burške towarštwó a nalutowažnja ničjeje podpjerj a pomocy njetrijebatej. Šdžjž njedžiwajo na to tola pšchecj zašj na njej špominamy, čžinimy to jenož dobreje wěcy a ludžacoho lépschoho dla.

Ž Rašbicžanskeje wofady. Bliža so nam dawno wocžatowane hodžiny, zo zašj w naškej šrjedžiznje powitamy najbdostojnišchoho knjeza bišova, kiž ž Wožej pomocu pšchindže, nam naške nowe zwonj poswjećičž. Štari a młodži pšchihotuja so na tule swjatocžnosčž. Bóh daž, zo by so hódnje swjećička! Towarštwó naškeje wofady wuradžeja, kať bychu so wobdžélike, škulste džéčji nimaja wjacj hinaskeje rozmołwy, hacž wo tym, kať bychu džél brake na powitanju najwšchjchoho dušchipasťyrja a zwonow. Šenotliwi rycža wo pšchihhadže radoštnoho šwjedženja. Šepje so zarjaduje, hdžjž so wšchitkim trochu na to pokazuje, kať móhť so šwjedženj zwontownje wobedžj. Zo budža wutrobj cyšeje wofady ž nutrnoscžju a modlenjom pódla, njedwélujemy. Zwontownje pať radžimy, zo bychu so towarštwó wobdžélike w čžornjej drascže, wyšolich škobufach a ž towarštwowymi znamjeschkami. Škulste holcy a knježny pať w družčžej drascže, škulste hólčžata trach ž šchorhojčžkami a ščerpami. Naške mandželške pať widžimy najradščo w kwašnej abo kmótčžinskej drascže. Štótóž je do cyła čžestne, pšchibywa pšchi tutej škladnosčži na čžestnosčži. Ža wěncy a pletwa ŧ čžestnym wrotam postaraja so wěčje naške družki. Štótóž ma kmétki w zašrodže, njezapowé drje so, zo by je radlubje woprowať. Šyline, rjane konje do wozow, kotrež zwonj pšchijwežu, na špěchnych konikach pšchistojnych jěcharjow po šchjžerškim wašchju. Štótóž so nam tehdy postičži, njech čžini zacžiččž na wutrobj štarych, zo praja: to hiščje ženje njewidžachny, a na wutrobj młodych, zo mēnja: to nihdy wjacj njewohladamy. Wutroba našchoho najwšchjchoho dušchipasťyrja pať njech so raduje na zahorjenoscži naškeje wofady za nabožne wěcy! To daj Bóh!

Ž Kamjenca pod Ščpitalom. Kaž hižo w prjedawšchim čžisłe „Rath. Bosóla“ špomnichmy, dokonja so pšchichodnu njedželu 50 lét, zo je njeboh hnadny knjez biškop Mauermann našču cyrkej swjećič. Š dopomnjecžju na tutu swjatocžnosčž wotbudže so tohodla w naškej cyrkwj ššidnjowska pobožnosčž, kotraž so sobotu 21. julija t. l. rano w 5 hodžinach započnjne a so pónđželu 23. julija t. l. wječžor $\frac{1}{2}$ 8 hodžin ššóncži. Šjad pobožnosčžow je ščžehowach: sobotu rano w 5 hodž. špěwana Woža mišča a potom předomanjó, wječžor $\frac{1}{2}$ 8 hodžin předomanjó, pobožnosčž a šwjate požohnowanjó. Šunje tajki rjad je tež pónđželu, jenož zo je wječžor hiščje biškopške požohnowanjó. Šjedželu započnjne so swjatocžnosčž w 9 hodžinach. Šajprjedj poswjećji najbdostojnišči knjez biškop wulki woštar, potom ščžehuje biškopška Woža mišča a po njej předomanjó. Šječžor je $\frac{1}{2}$ 6 hodžin předomanjó a na to pobožnosčž pšchi wustajenym Wožim Čžéle. Ža tule ššidnjowštu pobožnosčž je šwjaty wótč dospólny wotpušť špožčžik, kať zo móže kóždy wotpušť do- byčž, kiž so jenož jónu na mēnjenje šwjatoho wótca w naškej cyrkwj modli, šwjataj šakramentaj pokuty a woštarja pať móžetaj so nimo naškeje cyrkwje, tež w Šjebjelčžicach, w Šhróščžicach a w klóščťyrškej cyrkwj Šarijnej Šwéždy dóštačž. Šutón wotpušť móže so tež ščudym dušcham w čžičžju pšchiwobročičž.

3 Driježdzan. Seje Majestoscj kralowa Karola je so do Eichwalda pola Czoplic podala, zo by tamniške kupjele trjebaka. Brync Jan Surij je ze swojej knjenju mandželskej tónle tydžej Lipsf wopytal.

3 chloho swěta.

Němska. Kaž wocajkowachmy, je „Bundežrath“ redemptoristam dowolił, so do Němskeje wróćic, jesuitam pak nic. Redemptoristoj pak maja mało škóchtrow w Němskej. Tola smědža a zawěsće budža pschi missionach wjele skutkowacž. Tajte missiony wobstoja w tym, zo někotři redemptoristoj do wosady pschiindu, wob džen wjac króć předuja, a stónčnje žiwjenstu spowědž wschitkim wotwozmu. Zawěsće je hižo tež to jara spomozne.

— Lětuscha hlowna (41) zhromadźizna němskich katolikow budže so wot 26. hač 29. augusta w Kölnje nad Rheinom wotměwacž. Po pschi-hotowanjach sudžicy dyrbumy so nadžijecž, zo budže wosebje wulkotna.

Italiska. Hdyž we wschitkich druhich krajach hišćeje čakaja, abo, kaž so skoro zda, prawje njewědža, z kajtimi sředkami bychu anarchistow nješkódných sczinili, Italiska ze wschej energiju napšćeczo nim wustupuje. Z wulkej wjestsčinu so w jich seimje zakonje pschecžiwu nim pschiwzachu. Hlowny minister Crispi sam wozjewi, zo je hižo na najbalsche kupy, najsterje w Africy, zastupjerja posłał, kotryž dyrbi sebi tam wobhladacž, hdyje by najwěsčischa domowina za anarchistow byla, to reła, z wotkež njebychu četnyč móhli, a hdyž bychu najwujitnišcho džělacž móhli. By podobne „wuhnanstwo“ bylo, kaž Ruža w Sibiriskej ma za politistich žłótnikow. Wschitcy, kotřiž so pschěz słowo abo skutk k anarchismej pschipóznaju, maja so tam „wuhnacž“. Tute pschiprawy, hačrunje by tam trašč tež někotryžkuli mjenje winowaty pschischoł, su tola, hladajo na nješkutki poslednioho čzasa, šwalobne a nuzne.

Rom. Swjaty wóte Leo XIII. je krasnu encykliku (wokolny list) wudał. Wón spomina na to, zo sam stoji na kóncu swojoho žiwjenja, a zo njemóže wumrěčž hinał, hač zo by jónu wschě ludy a wěrhwuznacža k měrej a zjednocženju napominał. Najprjedy wopomina wobohe ludy, kotrejž njesu hišćeje nicžo wo křesćanstwje štychale, šwalobnje mjenuje missionarow, kotřiž sami so zaprěcy, k nim du. Wón pak tež poručja druhim, kotřiž maja žbožo křesćanstwa, zo bychu po mocach podpjerali skutki missionarow. Potom pak wobroczi so swjaty wóte na křesćanow, kotřiž su so wot Romskocho swjatocho stoła džělili. Pokazuje jim, kał su sebi k samsnej ščłodže, hdyž najwyschšeho, pod Duchom swjatym stojace wučerštwu wopušćeja a kóždому pschewolstaja wucizčž kał čce. Pokazuje jim, kał njewěra, njespokojnosć a nješmanstwo z toho nastawaja. Na to ryczi k tamnym ludam, kotřiž su drje prawu wěru zdžerželi, kotřiž pak su so najwyschšehocho pastyrštwu, romskocho bamža, wotrjetli. Wosebje płaczi to grichiskej cyrkwi. Wón jich wothwali, zo runje w tutym čzasu njesu wjac kał nješchěželni pschecžiwu Romej; potom jim pokazuje, kał su jich přjedownicy rady a z pschewědženjom bamža za najwyschšehocho pastyrja a wučerja pschivóznali, hał, kał je samo wjac bamžow z grichiskeje cyrkwe wuschłó. Wón jich najnaležnišcho pscheproschuje, zo bychu zasly pod sylny ščit Róma stupili, jim pschilubejo, zo móža swoje wosebite prawa a zarjadowanja zdžeržecž. Wosebje pak pohnuwa słowjanske ludy k wróćenju pod Rom. Na sławu jich přjedownikow spominajo, jich křutošće w nabožinje jim pschew woczi wjedže, zo su jenicžcy praweje cyrkwe,

romisko-katoliſkeje, hódne. Tež pokazuje na pſchickad ſłowjanſkich japoſchtolow Cyrilla a Methodija, taſ ſtaj tutaj ſwěrne pod Romom ſtaſoj. Skóncznie ſwjaty wótc w encyklicy na hubjenſtwa čzaſa pokazuje a praji, zo móža ſo jenož zběhnyč: hdyž wſchitcy zaſy jenu wěru pſchizowzmu. — Wuſta wótcowſta luboćč z cyrkeje encykliki ryczi, a zawěſče tuta, taſ rjec testament Leona XIII., njewoſtanje bjez hlubokoho začičečza w cyrlym ſwěče.

— Z Roma pſchickadžeja taſ čzaſto powěſče, zo ſwjaty wótc dołho wjac žimy njebudže. Na to dyrbiwy wſchaſ ſo nětko pſchi joho wyſokej ſtarobje (84 lět) pſchihotowacž. Knjez, kotruž ſwjatomu wótczej bližko ſtoji, je praji, zo drje njeje khoru, ale tola jara ſkaby. Wón je ſwěčka, kotraž, byrniež tež z mocu ju njewudunyt, tola haſnje, hdyž je ſo hač do kónca dopaliſa. Proſhmy tohodla Boža, zo by jomu za joho wulke, woporniwie džěko zbóžnu a měrnú ſmjertnu hodžinu darit, hdyž budže po Božej radže mēra joho žiwjenja dopjeljena.

— Dwoje elementarne njezbože je ſo w běhu poſlednjeju tydženjom ſtaſo. W Konſtantinoplu wulke zemjerženjo a w Bajerſkej wulki wichor. Pſchipołdnju w 12 hodžinach jenocho dnja tamnoho tydženja w Konſtantinoplu 7—8 ſekundow dołho ſo wſchě twarjenja hibachu. Mnoge ſo puſtnychu a padžechu. Tohorunja wjele wuhenjom ſo dele wali a wěžow (minaret). Nad měſtom ſtojeſche wulka njepſchewidžomna mróčel proča. Woběje čzerpil je bazar, to je wulke pſchikryte torchočče z haſami. Tam je wjele twarjenjom ſpadaſo a ludži zarazyſo. Pſchěz dwě ſčě ludži je wo žiwjenje pſchichſo, a wjele wjac hiſčče je ranjenych. Taſ daloſo hač ſo njezbožo haſle nětkle wobliczicž hodži, je móžno, zo je hiſčče wjele wjetſche. Škoda, kotruž je zemjerženjo na twarjenjach a moſchejach nacžiniſo, wuczini na 100 millionow.

— Hdyž hiſčče cyrly ſwět wo tulyh njezbožu powědaſche, pſchidže hižo powěčz wo druhim z wótcžiny. Pſchěz džěl Bajerſkeje, woběje pſchěz wjeſ Forſtinning bujeſche ſobotu wječor, hdyž běchu tež pola naſ čzežte hrimanja, ſuromy wětr, taſ mjenowany cyſlon, němſcy Windhoſe. Trajeſche woſom minutow. Ale doſahaſche, wjacjy kęžejacych lubožnych wſow do cyrly zapuſćicž. Najſylniſche ſchtomny buch woprawdže wotwjerčžane a daloſo wot wětra njeſene, twarjenja ſpomalane a wotkryte. Mjez druhimi mjenowana wjeſ Forſtinning za 8 minutow napohlad rozpadantow poſćiczeſche, hđež běchu hiſčče telko zbožownych ludži bydlili. Tež je wjacjy woſobow wo žiwjenje pſchichſo a ranjenych.

Francóžſka. Nowomu preſidentej Caſimirej Perierej zawěſče nje-
trjeba ničto zawidžecž. Storo kóždy džěl doſtawa hrožace liſty, hđež ſo jomu piſa, zo budže bóry, taž joho prjedownik, zaſkóty. Hačžrunje ſo wſcho móžne k joho ſchkitowanju čžini, dyrbi tola ſtajnje w ſtraſche byč. A hižo je ſo w prawym čzaſu tajne towařſtvo zběhnyſo a njeſchódne ſčžiniſo, kotrež mějeſche jenicžki wotpohlad a zamēr, preſidenta moricž. Ale telko druhich tajkich towařſtwow hiſčče tajnje wobſtoja?

Aſija. Dla poſtupy Korea, w čžichim oceanu ležaceje, a ze Sibiriſkej mjezowaceje, započnje ſo mjez Čhineſami a Japaneſami wójna. Wobaj ludaj mějeſchtaj wěſte prawa na ſupu, žadyn njechaſche ſo jich wzdacž, a taſ ſtaj hromadže praſtoj. Wo bitwach hiſčče ničto ſkycheli njeſimy, tola woběju wojacy pſchēcžiwio ſebi čžahnu. Wſchě europiſke mócnarſtwa, Žendželſka, Francóžſka, Němſka, Italſka atd., ſu tam wójniſke kóžge wotpóſtali, zo bychu

ſwojich tam bydlacych poddanow ſchkitowali. Tam ſo mjenujcy huſto ſtanje, zo, hdyž wójna dobroho wuſpěcha nima, ſwój hněw na wufrajnikow wuſchajſu.

Naležnoſće naſocho towarſtwa.

Sobustawy na lěto 1894: kk. 384. Jakub Bräuer ze Špitala, 385. P. Benedikt Chenovský, prof. rjadu Cist. w Oseku, 386. Jakub Jawork, najeńk w Skyricach pola Brůxa, 387. Madlena Zyndžina z Budyšina, 388. Marija Zarjeńkowa z Dobrošic, 389. Mikławš Cornak ze Smjerdžaceje, 390. Jakub Běrk z Jaseńcy, 391. 392. z Khróšcic: Michał Skala, Bernard Krause, 393. Hana Cyžowa z Hory, 394. Pětr Bětko z Kozaric, 395. Michał Frencl ze St. Cyhelnicy, 396. 397. z Nowodwora: Jakub Šoſta, Mikławš Wjenk, 398. Mikławš Rachel ze Žuric, 399. 400. z Wotrowa: Michał Luſčanski, Michał Bräuer, 401. Madlena Naglowa z Kanec.

Sobustawy na lěto 1893: kk. 651. J. K. z B., 652. Michał Frencl ze Stareje Cyhelnicy.

Sobustawy na lěto 1892: k. 702. J. K. z B.

Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinjeſtej 108,837 m. 80 p.

K česći Božej a k ſpomozženju dušow je dale woprował: r. 1 m.

Hromadže: 108,838 m. 80 p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,189 m. — p. — Dale je woprował: J. L. z B. 1 m.

Hromadže: 12,190 m. — p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

Su dale woprowali: Na Ryčeric křicznach w Khasowje 4 m. 50 p., na Libšec křicznach w Radworju 3 m., na Měšerec křicznach w Měrkowje 4 m., na Rječek kwasu w Džěchorecach 17 m. 75 p., njemjenowana z Radworja 3 m., P. T. N. w R. 13 m. 67 p.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je daril: P. B. Ch. 2 m. 75 p.

Za cyrkej w Lubiju: z Wukrančic 1 m., njemjenowana 100 m.

Zaplać Bóh wšěm dobročerjam!

Za terciarow: Zemřela je ſotra Marija Angaſtha Kralec. R. i. p.

Nowu pošylku hladkich a muſtrowanych

židžanych bantow a rubiſchkow

ſym doſtał a poruczam je naležnje po znatych najtuńſich płaciznach.

Leopold Posner w Budyſchinje
na bohatěj drozy 7.

Rabiczanska katholska Bjesada

wuradži we ſwojej pſychichodnej zhromadžiznje, 5. augusta, **tať** ſo na wofadnym ſwjedženju w meſacu augusteje wobdželi.

Zohodla proſhy wo bohaty wopyt

psičedſudſtvo.

Šylnoho duſchnoho mlodźenca,

psičez 16 lět staroho, pyta za dobru mzdu do hrodowskeje zahrody we **Worklecah** zahrodnik **Wieth.**

Psičſtojne holcy móža psičeczne psičebhwanjo doſtać, tež ſchuſte holcy tunju penſiju na Budyſchinje na rózowej haſy czo. 1 po 2 ſhchodomaj.

Katoliski Posol

Wudawa so
prěnju a třecu sobotu
mésaca.

Plaći lětnje na pósće a
we knihaŕni 2 m., pod križ-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Sudomy časopis.

Wudawanj wot towarštwa SS. Cyrilla a Methodija w Rudyschinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 15.

4. augusta 1894.

Lětnik 32.

Šhto hišćeje mamy sebi pschecz?

Ž radošču smy w poslednim čisłe Kathol. Posola na to spominali, kaŕ nasche wobstojace towarštwa za njebiešte zaměry skutkujaja. Namakamy pak mjez towarštwami jenož tajke za mužskich a žane za žónske. Su-li nětko towarštwa mužskich dobry srědt k dopěču nabožnych zaměrom, kaŕ wjele wjacj bychu towarštwa pobožnych žónskich w tutym nastupanju skutkowacj mohle. Ma-li muž móc w rozomje, leži móc žony we wutrajnym modlenju. Dale a bóle pak wuznawa so powšchitownje, zo su modlitwy móčna brón za kšescjanstwo. Tak dyrbjaja sebi kóžda wošada pschecz, nimo dobrych towarštwow za mužskich tež jene za žónske.

Zaměr tajkich towarštwow je wschudze starošcž za kħudych, kħorych a šyrotj. W městach počahuje so prócowanjo žónskich towarštwow tež na skužowne, kotrej su dys a dys bjez skužby a na wobradženjo za kħude džěcži. Nimo toho natwarjeja a rozwuczeja so sobustawy žónskich towarštwow pchi swojich posebženjach a kublija kšescjanstu lubošcž; dawaja jažmožny, wopytuja a tróšchtuja kħorych a kħudych. Sobustawy žónskich towarštwow su katoliske žony, kotrej so wustawam towarštwa podčisnu, kaŕ tež knježny pschihodneje staroby abo pschistojnoho powołanja, w kotrymž móža zaměry towarštwa wosebje spěchowacž. Pschizwacž móža so nimo toho tež njekatoliske žony, hdyž maja katoliske džěcži. Sobustawy płacžja měsacžnje abo lětnje mjeišchi abo wjetšchi pschinosch a wopytuja porjadne zhromadžizny. Wjednistwo towarštwa leži w rucj šararja abo druhoho duchownoho. Mjez sobu pak maja žónske tež swoje pschědšydstwo, kaŕ druge towarštwa. To je krótki pschěhlad, šhto towarštwa chcebžaja a kaŕ móža so zarjadowacž.

Žo su tež spomožne, njepřeje zawěcžje ničtó. Kubljanjo kšescjansteje lubošcžje w horjeka spomnjenym waschnju drje namaka so hišćeje nětko w mnohich serbskich šwójbach. Ale bohužel su tež tajke šwójby a wošoby,

totrež mohle wjele dobroho skutkowacź a to tola nječinja. Swět nětko telko na wontownosće dźerži; by-li w kóždej wosadźe towarstwo žónskich wobstało, bychu tež samšne maczerje a wotročene dźowki ł nim pschistupile, kotrež maja nětko pjenjezy za wuchu, ale nic za křudobu. W towarštwowym žiwjenju by jim wutroba rozesćhla a bychu nic jenož w towarštwje, ale tež prywatnje štutli mikosće wumjedle.

Nimo štutkow mikosće pať haji towarštwu žónskich wjele druhich poczińkow, kotrež su našomu czasej dwójcy nuzne. Klekano wumostanje tam, hdyž dyrbja so žony dys a dys we towarštwje zetkacź, dofelž kóžda wě, zo kleki tola mjelczo njewostanu. Rnježny pať maja na pobožnych, póccziwych maczerjach a žonach mócnu pschitkad a hładaja so zawěscje kóždeje kroczele, kotraž mohla jim pschitkad do towarštwu zawrěcź. Zrudne, struchle pady hańby bychu woteběrale, by-li w kóždej wosadźe towarštwu žónskich wobstało; nic jenož dźowki bychu so paske, ale tež maczerje bychu jena družu napominałe, kať maja so dźěczi woczahnycź. Na jenyum tajkim towarštwje by w kóždej wosadźe doscź było, dofelž mohle so we nim wšhelake wotrjady tworjeć.

Zhromadne štutkowanjo je pschecy mócnisše, hacź próca jenotliwych. Na zhromadnej myšli pať pola naš hışcće jara pobrachuje; towarštwu mužskich ju haji; žony nimaja towarštwu a tať tež nic zhromadnu myšl. Měsmě so wšchitto wo žahle praschenjo wjerczjeć: šchto je moje? — ale dyrbi wjele wjacu rětacź: šchto je našce? šchto su nadawki, kotrež wšchitkich ł zhromadnomu štutkowanju pohnuwaja, zo bychu wšchitcy zhromadnje njebjeste zaměry spěchowali a njebjeste myto zaslužili.

Kaž lu so nětko ł založenju mužskich towarštwow tať wšhelake pschileznosće posćicazale, bychu so towarštwu žónskich pschi swjeczenju cyrkwoje, kěrchowa, žwonow, woltarja a pschi druhich podobnych skladnosćach založicź mohle ł trajnomu wopomnjeczu na wosadne podawki a ł spomoženju křudnych, křornych a křprych. Wdy žony a knježny našchich serbskich wosadow rozpomijnacze to!

Mortwa holeczka.

(Koczinjansta stawizna.)

Na puczu z Koczinjo do Konjec, 10 minutow wot Koczinjo daloko, je městno, kotrež we ludowym horcće „Mortwa holeczka“ rěka. Wo nej so tole powěda: Wšchod 234 lětami (inano wokoło 1660) běšce herbški rychtar a korcžmar Jakub Scholta we Konjecach najbohatschi muž we Kulowskej a Halbiczanstkej wosadźe. Měšesce jenu jeniczků dźowku, Mariju, 17 lět staru, kotruž starschkej jara lubowaschtaj. Nan da w Budyšchinje 12 žlotym wuškła pschiczinicź, zo, hdyž by dźowka jako družka so woblekla, žlote, do wosowoho pletwa ze zelenym banečikom do kolekta zwite, bychu byle kať wěnc ze žoltymi rōžemi. Sobotu wječor pschinjeje nan tele žlote z města domoj a nazajtra, njeđželu, dyrbjesche luba dźowka w Koczinje pola Scholczič kmošćicź. Konjecžanste holecy so popođnju na Scholczištweje zeidžechu, zo bychu kmoštru zhotowacź pomhale a nowu krasnu wuchu wohładale. Běšce pať tu samu njeđželu w korcžnje cžěšći proschet, prjedawšchi wojať, kotryž husto do serbskich wšow pschitkadžesche a tam stajnje rjany křuch křleba a bohatu jaźmožnu došta. Hdyž wón deleta we hospodnej istwě zhotowanu kmoštru wuhlada, kaťachu jomu žlote we wěncžku a wulke swěcžate tolerje wokoło schije do woczow.

Kmótra džěšče popoždnuju srjedź běłoho dnja, wot skužobneje džowki pschewdžana, wot Konjec do Kocžiny; hdyž pak t Nowatec kawcy dóndže, so dopomni, so je kšćczeniske wjazanje doma ležo wostajika. Poruczi tohodla džowcy, zo by so do Konjec wróćajka a wjazanje pschinjelka, wschał ju hišćeže na puczju abo we Kocžinje dosćežnje. Kmótra pschindže na Kocžinjaniskich lečownosćach t Zarjentec roli a wuslycha pschi puczju w kerkach stonanje a tyšćne nemske na pomoc wošanje. Pschisťupi a wuhlada w hrjebi znatoho cžěłoho prošćerja ležacocho. Hdyž so wona potħili, zo by jomu rucy postħi- cžajka a z hrebje horje pomħała, pschimny ju zkořtnik, scžahny ju do hrjebje dele a dajesche ju, dóńž mortwa njebė. Wón wottorħny kħetse tolerje wot holc- neje schije a dofelž zwite złote z wencžka wotwjazacž njemóžesche, wotřezny wbohej holcžcy ħłowu, tyřny ju do swojoho prošćeriskocho mēħa a cžělny z přenja do lěsa, potom, hdyž bė złote z włofami wotřezał, do Cžech. Skužobna holca pschindže za hodžinu do Kocžiny, hdyž so wschitcy spodžiwachu, zo Konjec- cžanska kmótra hišćeže tu njeje. Skužobna džowka z dobom stoku do Konjec bėžesche a nanej wozjewi, zo je so loħcy nēłajse njezbožo stako, dofelž kmótra Marija ani na puczju ani w Kocžinje namařacž njeje.

Mjez tym bė Kocžinjaniski Šchołta swojich ludži wupóřkał, kotřiz po dlějšćhm pytanju morjenu holcu w kerkach we hrjebi a dale w lěsu wotřezanu ħłowu namařachu.

Wot toho cžasa tele měřtno „mortwa holcžka“ řeka. Cžěłki prošćer ħalle po lětach, do swojeje smjercže w swjatej spowjedži, řaž tež pschěd swětnej wyschnosći so želnosćiwje swojoho ħroznoho skutka wuzna a pschistaji, zo rubjene złote tak wjele njeplacžachu, ħač bė sebi myřliř.

Konjecžanska Šchołcžina tónsamy džěłi na stróžele wumrė, hdyž wona frawe cžělo a wotcžatu ħłowu swojeje džowki wuhlada; Konjecžanski Šchołta pak pschěda korcžinu a lejno a rozdžěłi pjenjezy ħudym w Kulowstěj a Ĥalbic- cžanstěj wořadže.

Tohodla je tež serbřki lud joħo morjenej džowcy stajny wopomnit ħačž do džěłniřćoho dnja stajik a zdžeržak, pschetož hdyž ħorjanscy z Ĥhróscžanskeje a Ĥalbicžanskeje wořady do Kulowa na wotpuřt džěja abo hdyž Kulowscy z proceřionom do Róžanta džěja, wotkama puczowař w tamnych kerkach ħažřku a połoži ju na měřtno ħróbžby pschi tym prajo: „Daj jej, Ĥnježe, wěcžny wotpocžink“, abo mjelcžo Wótcženařć spėwajo. Ĥopica ħažow so z cžasami spali. Přjedawřki Kocžinjanřki wucžer Jan Šchołta pomjenowany Ĥeža po- řtaji tam drjewjany stolp z řaslicžku a z wurėzanym serbřřkim napisřmom:

„Kmótra zwolena,
Šym tu morjena.“

Madlena Zarjentec rođžena Wotec z Kocžiny je na te měřtno řjanu řamjenřtnu Božu matru řtajičž dała. — Ĥcěmy wschitcy, kotřiz tam nimo mortweje holcžki puczjujemy, za tu a druge ħhude duřće z pobožnym Wótcže- nařćom řpomnicž.

K.

Řač su lubi Šwjeczi nadpady mjasa př. vinyřli?

(Podawa S. Ĥ.)

Řaž so złoto pschėz woħeř cžisćzi, řač budže cžłowjeř pschėz řpyřowanja Boħu řpodobniřći. Šwjaty Ĥakariuř bėřće puřtnik we Ĥgyptowřstěj. Řřy duř joħo napominařće a pschėscžěħařće, zo by puřćžinu wopuřćežik a do

Roma schof, khorých wothsladowacž. Byrnje tež tole jara czejka a Bohu jara spodobna služba byla, swjaty Makarius ju tola jenož jako prudko zloho ducha spózna a njechafše jomu potajkim postuchacž. Tak husto hacž joho myšle z joho wobhydlenja wabjachu, cžišny so na jstwiny proh a pšchwofafše žym ducham: „Tudy mje wottorhńće, jelizo móžecže“. Takle wošta cyłu nóc ležo. Husto pak spytowanjo njewotenidže. Tu naméri sebi swj. Makarius dwaj forbaž pšfa a noschelše jej po puščjine. Sedhn znaty so woprascha, ščto tola cžini? Wón z krotka wotmołwi: „Cžwěluju toho, kotryž mje cžwěluje!“ Na swjereč muczny wróczy so wječor domoj a žla nakhılnošč bė na stajne pšewinjena.

Tež njasne požadoscže swjatoho Makaria napadowachu. Tute pšewiny bórzy na bolostne wachnyjo. Nahi pšchepoda so mucham — egiptowske muchi su něhdže kaž našče pczołki —. Wone rozkačachu joho cyłe cžeko. A hdyž bė žle mjaso takle khostane, njezwaži sebi ženje wjacj ani najmjenšchu požadoscž.

Lubowana džowka! Nječ tebje djaboł a swět wabitej, wječor swoju cžichu a cžestnu komorku wopuschćicž, cžišń so na twjerdu zemju a wołaj: „Tudy mje wottorhńće, jelizo móžecže.“

(Potracžowanjo.)

3 Łuzicy a Sakskeje.

3 **Wudysčina.** Najdostojnišči knjez biskop je so 2. augusta na ščtyri njedzele do móřskich kupjelow Heiligendam pola Doberan nad baltiskim morjom podał.

— Kłowošwjecženy měšćnik knjez Michal Žur z Hóřka je w tu křiwilu w Breichau pola Steinau nad Wudru, hdyž fararja za čas joho pšchew-
wanja w kupjelach zastupuje.

3 **Radwořskeje krajiny.** Tu wumře pšched někotrym cžasom wořoba, kotraž mały statok po sebi zawostaji. Dofelž pak dopředka widželše, zo jón herbja njezdžerža a zo móže tohodla lohko do „cuzych rukow“ pšhincž, postaji hnydom we wotkazanju (testamencze), zo smědža jón jenož katolskomu kupcej pšchedacž. Tak so statok, kotryž so woprawdže pšcheda a kotryž bė so hewaf z wěstosčju zhubił, za wořadu zdžerža. Tutón mudry a křwalobny pšchiklad dyrbjeli wšchitcy a wšchudžom scžehowacž, a to nic jenož pšchi wotkazanjach, ale wosebje tež pšchi pšchedawanju samym. Še to wišidne zmyšlenjo a žrudne znamjo škuposcže a zadžernjenoscže, hdyž samo zamožite swójby swoje wobšedženstwa abo zbytkne statoki někotrych toleř dla druhim pšchedadža hacž tym, kofsiž wořadu njewořabjenu zdžerjeć pomhaja. Šdyž pak je tole hižo z pohórščkom, ščto dyrbimy potom hafle wo tajkich rjec, kofsiž ze statokami wikuja a so pšchi tym na katolskich wobšedženstwach cuzym zaschlicž dadža abo jich hewaf na kajsćkuliž waschnjo napschecžo swojim samnym wěry= a narodabratram podpjeraja a spěchujaja. — Šdžy katolik je swojej wšy a wořadže winojty so za to staracž, zo joho wobšedženstwo tež pšchi pšcheměnjajach so joho wořadže jako tajkej zdžerži.

3 **Kalbiczańskeje wořady.** Žiwje jedna so wo witanjo nowych zwonow. Wšcho dce džel bracž; tež cželedž namaka so mjez daricžerjemi a by so rady wobdželika. Šolcy škuscheja z džela do wořadnych towarštwow a bychu so rady jako sobustawy tajkich wobdželiki. Mjez škušobnymi hólcami je někotraž-
kuli, kotraž by so pychu družcžej drašty rady wobletka; ale mało so jej

t tomu pschiležnosće postića. Hospodarjo a hospozy! Mam próstwu na was: Daježe czeledzi pschi pschitkadže zwonow swobodu! Płaczi wam pschez dalschu sweru a pilnosć! Skuzobne holcy su tola tež rady družiti. **

3 Punczić. Džen 8. julija wotbymarše so tu „Kreissängertag“ kuziřtoho „Sängerbunda“, ke kotromuž je tež tudomne spěwanke towarstwo pschitkupiko. Pschicžahny tu wjele cuzych towarstwow, z džela z khorhomjemi, mjez nimi tež jako hósć Khróscžanska „Zednota“, kotraž so z harmoniskej sławu wuzna, zo ze Serbow pschitkadža; běše pak tu tež Baczińiske spěwanke towarstwo zastupjene. Kunjež tón džen wjedro njehojske, njedachu so spěwarjo wottraschicž, ale wuwjedžechu, šchož běchu sebi wotmyslili. Spěwarjom bě wokoło pokšecja sta. Spěwy pschედნoschachu z džela cyły khor pod wotmėnjacej so direkciju, z džela jenotliwe towarstwa pod swojim dirigentom. Mjez spěwami bě na programje tež jedyn serbski ze Zejlerjomych hórskich spěwow. Tutón spěw bě wote wschitkich wustofliwje mocjatomany: wot cuzych towarstwow z wczpnosću, wot našchoho ludu pak z niemėrom, tak so radži. — A radži so! Rak t wutrobje du bafnikowe słowa, hdyž spěwa wo krasnosći serbskeje zemje, ke kotrejž so jomu wutroba z lubosću hori a kotruž tež ty lubujesh?! Radži so, zo wschė něžne truny we wutrobje sobu ržachu. Pod wustojnej direkciju knjeza wučerja Braunera z Njebjelcizic bě jara derje spěwany. Njekónčacy applaus a wołanje „da capo“ wuwabi towarstwu druhi serbski spěw, kiž bě tohorunja jara wustojnje spěwany. — Cyły swjedžen bě prame „na pschemoh“, prama spěwna bitwa. Pschi nej smy z nowa wobkėdžbowali, zo su mjez Serbami z najmjeńšca tak wustojni spěwarjo, kaž hdže druhdže a zo serbske spěwy njejsu mjenje zwuczne a spėmne jako druhe, zo pak hnija wutrobu a zo mőcnje pschisporjeja lubosć t wótczinje a rődnej zemi a wabja, poniznje tulicž so t swojomu narodej a pschi nim stacž wschudže a wuznacž: ja smy Serb! „wscho dobre pschegu wschomu ludu, Serbstwo pak prjėdchy lubuju“. Tež Serb smė podžěl mēcž na swjatkach — Serbska narodnosć je za nas hacženjo pschecziwo žołnam njepoznkow a stazjenja, kotrejž so na nas dobywajcy w šchėroftim swėcže pschecy bóle wschitko podnurjeja, šchož je bohobojocž po dobrym rjedže twariła, serbski spěw pak njeje posledni, kiž tute hacženja twari a je zdžeržecž pomha. W tej mėrje, kaž so z cuzbu assimilujemy, kaž so z cuzbu zbratrujemy, hinje našcha narodnosć, z narodnosću pak stoji a padnje tež našcha nabožnosć. „Tuž, o bratřja, spėwajcže“ — serbske spěwy a so mjez sobu stowaršecže — „zo nam Serbstwo njezandže!“ *

3 Kamjenca pod Šchpitalom. W dnjach wot 21. hacž do 23. jul. swjeczeške našcha katholicka wosada swjedžen 50lėtnoho wobstacja našcheje cyrkwie. Hizo dołhi czas do swjedženja czinjachu so wschelake pschihoty, kőzdy radowasche so na swjedžen, dokelž dže bě z tutej řidnjowskej pobožnosću dospőlny wotpuřt zjednocženy. Bucž hacž t cyrkwi bě rjenje wupuščeny, z brėžami nasadženy, wschelake khorhomje so zmahowachu a dwoje czeřtne wrcta běchu natwarjene, kotrejž mėjachu napisnje: „Zohnowany, kiž pschitkadža w mjenje Knjeza“ a „1844 To je Knjezomy džen 1894“. Swjedžen zapocza so sobotu 21. julija rano w 5 hodžinach ze swjatocžnej spėwanej Wožej mschu, kotruž t. prášes Kėžak z Prabi swjeczeške a na to řčėhomasche přėdowanjo, kotrejž mėjesche wosadny duchowny, knjez farski administrator Šicka. Šdyž běše dom Woži hizo rano zahe derje wopytany, dha njebě tón samy tola za cyły džen cyle wopuščženy, ně pschecy wjac a wjac pobožnych pschitkadžeške a wofebje

wjele ze serbskich wofadow. Wječor w 7 hodžinach pschišće najdosťojnišči kněz biskop z Drježdžan na swjedžen a bu na dwórnišćežu wot knězow Rězaka a Šicki powitany a jědzěšce hnydom na faru, hdžerj běchu so mjez tym zastupjerjo wofady a škulke džeczi ze swojim knězom wuczerjom k powitanju zhromadžili. Najdosťojnišči kněz poručja z kóždym někotre słowa. Wječor $\frac{1}{2}$ 8 hodžin bě přědowanjo, kotrež měješce kněz přášes Rězak a po přědowanju bě pobožnosć pschi wustajenym Božim Čžele a na kóncu swiate požohnowanjo. Słowny swjedženiski džen bě njeđzelu (džen swjateje Marije Madleny), patroni našeje cyrkwe. — Hžžo rano zahe bě cyrkwej pschepielnjena, kóždy chychše žadny swjedžen wobladač a poskicžene hnady sebi dohycž. Krótko do 9 hodž. bu najdosťojnišči kněz biskop swjatocžnje pschi zwonjenjn wsčěch zwonow wot fary do cyrkwe wjeđženy, a móčne ščelenjo čžinješce na wulku swjatocžnosć dnja kěžbnych, kotrež so tež pozdžišcho pschi słownych džělach Božej mšče wospretowasche. Hdyž bě swjatocžny čžah, na kotrymž so wsčitcy pschitomni duchowni wobdžělichu, hacž k cyrkwinym durjam doščoł, powita wofadny duchowny, kněz Šicka, najdosťojnišchoho knjeza biskopa w mjenje cykeje wofady z krótkej rycžu, na kotruž kněz biskop wotmołwi. Po krótkim modlenju pschi wotstarju započja so hnydom swječžizna nowoho wultoho wotstarja po pschěd-pisanyh modlitwach a ceremonijah, kotrež nimale hacž do $\frac{1}{2}$ 11 hodž. trajesche a nětk scžehowasche swjatocžna biskopšta Boža mščo, pschi kotrežž nimo hžžo mjenowanaju knězow duchowneju tež hiščeje knjezej biskopej assistowacžu tuczi knježa: can. cap. schol. Kuscžanski, can. farač Werner a kšochyrstaj duchownaj P. Alexander a P. Leopold. Na Božej mšči bě tež sakski prync Albert pschitomny, kž runje te dny w Kinsbórfu pschěbnywasche. Po Božej mšči měješce kněz can. farač Werner z Khróšćic přědowanjo. Po Božich škubach bu kněz biskop zaš swjatocžnje na faru wjeđženy, pschi kotrežž skladnosći so zaš ščelesche. Pschipođnju w 12 hodžinach bě na farje hoscžino, ke kotrežž běščaj nimo druhich knězow tež hiščeje propst Vincenc z Marijineje Hwězdy a měšćčanošta dr. Feig z Kamjenca pschisčkoj. W 3 hodžinach wopyta kněz biskop a wještaji džel duchownych knězow katholicu zhromadžiznu w hoscžencu „pola města Drježdžan“, kotraž bě jara derje wopytana. Wščelacy knježa poručjachu na tutej zhromadžiznje a krasne běchu słowa, kotrež najdosťojnišči kněz biskop k nam rycžesche, hdyž rozestaja, zo wón je, kž nam pokoj pschinjese. Z rycžemi wotmėnjachu so wščelake šřewy, přeni bě muzski khor a druge pjecz pschědnješce krasnje knježna Marija Korenec z Połcžnicy; jeje wustojny a wopravdže krasnje pschědnješeny šřew njemóžachmy došč wobdžiwacž. Wječorna pobožnosć bě $\frac{1}{2}$ 6 hodžin. Najprjedy přědowasche kněz propst Vincenc z Marijineje Hwězdy, na to scžehowasche litanija ze swjatym požohnowanjom. Bóndželu rano w 5 hodž. měješce kněz propst W. Toiščer z Marijinoho Doła pschi assistency knězow Rězaka a Šicki swjatocžnu Božu mšču a po njej přědowasche kněz P. Leopold. Bóndželu běščaj tež hiščeje can. professor Wolmann z Brahi a farač Kubiš ze Bžoho Komorowa na swjedžen pschisčkoj. Wječor $\frac{1}{2}$ 8 hodžin běchmy posledni króč k pobožnosći zhromadženi. Najprjedy měješce kněz can. cap. scholasticus Kuscžanski z Budyščina přědowanjo a po tutym bě pobožnosć pschi wustajenym Božim Čžele, kotruž měješce kněz propst z Marijinoho Doła z assistencu knězow přášesa Rězaka a farschoho administratora Šicki. Swjatocžne Te Deum wobzamkny krasny, njezapomnity swjedžen. — Tak minychu so dny a z nimi swjedžen pschěpěšćnje; pschějemy sebi jenož, zo by swjatocžnosć

dobre plody pschinjesta nic jeno wosadnym, ale tež wschém, kotsiž so na njej wobdželiču. Wschitkim knjezim duchownym pak, kotsiž su naš z tajlej lubošću na kłěcy a w spowědnym stole powucžili, prajimy wot wutrobny „Zapfacž jim to Bóh luby Knjez“.

Z kłóštra Marijinoho Dola. Na dnju swjatoho Jakuba bě za naš radostny swjedženj zaswital, bě dže so 25 lět minyło, zo bě naš wjelelubowany wysoкодostoiny knjez propst Wencel Toischer na měschnika wuswjeczeny. W czichej samocze chycšce naš knjez propst tutón wažny džen wobencž a chycšce tohodla zdaleny wot swojej lubeje domizny na jenym hnadownym měsće Božu mšcu swjecicž — to je dopokaz joho wulkeje poniznosće —. Dola lubošć a džaownosć chycšce hinal. Na tutón swjedženj pschijedže najdosčoiniški knjez biskop Ludwik z Drježdžan, zo by sam swoje zbožopšćecža pschinješt. Rak jara pak je knjez propst wschudže lubowany, bě z toho widžecž, zo běchu nic jeno wjele ze satskich duchownych na swjedženj chwatali, ale tež z Čzech a z Pruskej a czi, kotsiž njemóžachu dóncž, běchu pisomnje a telegraficy swoje pschecža poškali. W 9 hodžinach měsčce knjez propst swjatocznu spěwanu Božu mšcu, pschi kotrejž jomu knjezaj direktoraj Löbmann a Kummér z Budyšcina a P. Aloys skužachu. Wo Božej mšci rycšce knjez biskop chyle wosadže wo wažnosći dnja a rozestaja, kak ma so kóždy z knjezom jubilarom wjelelicž. Na Božej mšci spěwachu kłóštriske knježny ze znatej wustojnosću krasnu missu. Wschpoždny běchu so wschitcy pschitomni w kłóštrje k hosćinje zhromodžili, pschi kotrejž so hšće někotre rjane słowcžo porhycza. Wopóždny wopytachu hosćo kłóštriske knježny a z kóždoho woblicža bě widžecž, kak so tež tute na swjedženjom radowachu. — Nazajtra měsčce hnadna knjeni Hana swoje mjeniny a najdosčoiniški knjez biskop swjecšce swjatocznu Božu mšcu z asistencu; krasne běchu paramenty abo duchowna drašta, kotraž so na tym dnju přeni krocž trjebasče, pilna knježna je za 6 lět wumjelšce džeło dokonjala. Tež na tutón swjedženj běchu hosćo z dalosa a z blizka pschischli, zo bychu hnadnej knjeni zbožo pscheli. — Tak zdjerž Bóh luby Knjez wobeju, knjeza jubilara a hnadnu knjeni, hšće došće lěta cžileju a stromeju, zo byschaj hšće wjele lět zbožownje swoje wažne zastojnstwo zastawacž mohšoj.

Z cyloho swěta.

Němska. Fulda, najstarški biskopski stol w Němcach, hižo wot swj. Bonifacija založeny, bě pschěz hšjercž biskopa Josefa Weylanda wjac měsacow wospročeny. Nětko pak je profesor Jurij Romp jako nowy biskop wot kanonikom wuzwoleny, wot swjatoho wótea wobkručeny, a wot pruskeho krala pschipožnaty. Bóh daj jomu hnadu, zo by bišcesu swj. Bonifacija derje nawjedował.

— Surowy hšćez, cholera, so zaso ze wschěch stronow tež naškej wótczinje bliži. W Rusowškej z blakami kšetro kručže zathadžo, woschje w Petersburgu, a hižo je tež wo jenotliwych padach w Danzigu, Schćecžinje a Lübetku hšćecž bylo. Samo w Barlinje su hižo někotři na nju zemřeli. Dola, hdyž bě pscheb dwěmaj lětomaj možno, ju wot Hamburga wotdžeržecž, možemy so kručže nadžicž, zo tež lěta k nam njepšchidže. Do chla so zda, zo je lékařskej wučenosći a mudrosći možno, ju, hdyž so pschjara wupšchětrěla njeje, wotknježicž a podtkócicž.

Awstrija. Archwójwoda Wilhelm, wuj awstriškeho kejžora, njedželu dopódnja nahle do njesboža pschidže. Wón jěchšce na dživim konju, kotrohož

chycze z mocu na napohlad a hovor elektriskeje zeleznicy pschivucizej. Tola kon so nahle sploschi, arcywojvodu wotczisny a kruch pucza sebu czehnjesche. Jeho hlowa be cyle rozbita, a mozhy wobschodzene. Won dosta hiscize sakrament swjatoho wolijowanja. Potom po krotim zemre. Arcywojwoda be jora wustojny wojwoda a mjesche swedczenjo wosebicze dobrocziwoho a smilnoho knjeza. Cyta Rakuska, wosebje mesto Win wo njoho zaruje.

— Hacz dotal kejjor Franc Jozef wuherski zakon wo civilnym mandjelstwe wobkrucizil njeje. Wuherscy katolikowo su deputaciju wuzwolili, kotraz ma kejjora wo to proshcz, zo njeby zakon wobkrucizil. Wulfu nadziju na to stajicz njemozemy. — Z cyta so katolska strana we Wuherskej mocnje hiba a chce wosebje spravnescz za wschilke narcby, ketrez pod wuherskej kronu steja, wustutkowacz, tak zo bychu tam katolikowo wschich narodow hromadze djekali. Hacz dotal je pak piecza tomu wosebje to schodzalo, zo samo hjez wuherskimi biskopami netotji su, kofisz su pscheczivo runoprawje njemadjarstich narodow.

Mjez Japanskaj a Chinesiskaj je wojna wudrila dla wulkeje pokupy Korea, sriedz Japana a Chiny lezaceje. Na spomnjenej pokupje je samostatne kralestwo, susodneje kralestwe China a Japan pak matej tam wobc swoje wosebite interessy, ketrez su najnowschu wojnu zawinyte. Hacz dotal je japanike wojsko dobywalo, najwjetshu pancerowu lodz Chen=Juen a netotre mjesche lodze Chinesow zniczilo.

Naleznosce nasoho towarstwa.

Subustawy na leto 1894: kk. 402. Khata Bryceyna z Drjezdzan, 403. Marija Henec z klostra Marijneje Hwezdy, 404. Michal Henec w Seignottes w Francoskej, 405. kantor Miklawš Buhr, wučer w Königshajnje, 406. Jakub Mlynk z Worklec.

Subustawy na leto 1893: kk. 653. Marija Henec z klostra Marijneje Hwezdy, 654. Michal Henec w Seignottes w Francoskej, 655. Jakub Mlynk z Worklec.

Dobrowolne dary za towarstwo: M. R. z Ž. 50 p., K. B. z D. 25 p.

Za cyrkej Wutroby Jezusoweje w Baconju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadzena dan wucinjestej 108,838 m. 80 p.

K cesci Bozej a k spomozenju durow je dale woprowal: r. 1 m. 20 p.

Hromadze: 108,840 m. — p.

Za cyrkwicku s. Jozefa w Hajnicach.

Dotal hromadze: 12,190 m. — p. — Dale je woprowala: Njemjenowana 10 m. — Hromadze: 12,200 m. — p.

Za cyrkej Mačerje Bozeje w Radworju.

Dale su woprowali: Njemjenowana z Budyšina 3 m., njemjenowana 43 m.

Na wudačo Nowoho Zakonja

je daril: J. L. 2 m.

Zaplač Boh všem dobročerjam!

Žiwnoscz cizlo 24 w Žuricach

je pschemjenja dla ze swobodnjeje ruti na pschedań. Zwarjenja su masiwne a 12 kórcow pola a lukow, hdyž so žada, tež wjac.

Poboczne Tow. Serbskich Burow za Ahrósčicy a wokolnoscz a z nim zjednoczena **nasutowarńja a wupožczerńja** zmjetej sriedu 15. aug. (na sw. Mariju) popoldnju w pjeczich zhromadžiznu. Dnjowy porjad: Stazanjso nowych smjenow a hnojow za nazymu a rozmołwa wo drubich waznych prashenjach. Bohaty wopyt woczajuje **pschednistwo.**

Cizlickej Smolerjec knižiciskiczernje w maciciznym domje w Budyšinje.

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnju a třeću sobotu
měsaca.

Plaći lětnje na pósce a
we kniharni 2 m.; pod křiž-
nym zwjazkom do domu
słany 2 m. 25 p.

Šudowy časopis.

Wudawany wot towarstwa S. Cyrilla a Methodija w Budyschinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 16.

18. augusta 1894.

Lětnik 32.

Džeczo a palenc.

Najštrošwi napoj za cšowjeťa je cšerstwe mloko a cšerstwa woda. Ale kať jara ludžo teje napojej zacpiwaja a kaža! Splyni mužowje, totřiž palenc kať wodu pija, wotšafnu so, dyrbja-li mloko abo wodu picž. Wboha woda! Do njeje do cyta swět z wuwzacjom Sneippa nicžo wjazy njedzerži, z najmjeišcha nic do cšisteje. Doniž sebi wuhlowu kisalinu abo cokol do njeje cžinja, šcemy jim to wješelo popšhecž, hdyž pak wo wodu njerodža, njeje-li na pivo abo palenc pšchetworjena, potom zašžuza našče pošne wobžarowanjo. A bychu-li hiščeje jednore pivo pili; ně, cuze dyrbi byč. Žožd, cžriewa, cžuwj a mozhy, wšhitko dyrbi so jenat jara ze spiritusom kóncowacž. Našče moderne napoje zahubja jenotliwych a ludy a šhtož je to najhóršche pódla, wopikstwo zapocžina so hižo w džěczach dnjach a traje do najwysššcheje štaroby; wobjima wšče cšowjecze stawj a bywa pšhez to štrašnišche, dylži wojna a šhorosče. Wota-li wotroščenoho palenc, kať wjele mjěšče zahubjenjo štukuje potom w cžele džěšča. A tola namaťaja so tež mjěž Serbami nje-mudri ludžo, totřiž pšchi kóždej škladnošči džěczom palenc pošćiczeja. Merozomne maczerje dawaja maťym džěczom, nimaja-li špara, palenc abo krjepki, kotrež njejšu nicžo šhmanišche, dylži palenc. Wězo po tajkim napoju džěczo spi. Na cžele a dušchi pak ma njezahojomnu škodou. Šhtož palenc cžětu škodži, prajichmy hižo dale horjeťa; zo pak dušchi škodži, poľaza kóždy pjany z hrěchami, kotrež w pjanošči woběndže. W dušchi džěšča, byrnje tež pjane njebyto, wubudža pošćiczeny palenc wšče možne hrěščne nakšilnošče, byrnje tež rozom džěšča hiščeje k paršchonštomu hrěšej njewotucžik. Na nježbožu mnohich picžow je macž wina, kotraž jim hižo w přemim šěcze žiwjenja chčežo za palencom zaščežepi, hdyž jim jón po šapach k španju dawajše.

Tohodla, maczerje a pštoněče, kolebajcze radšcho wašče maľe džěcži, hačž zo jim zaľad wopikstwa z palencom abo z krjepkami kladžecze! Waš štraš

něhdy dawno zemja pokryje; nad waschim rowom pak zadwěluje człowiek, dofelž so pieča wostajicž njemóže. Da sebi samomu winu — ale na sudnym dnju dyrbi zbonicž, zo je jomu macž z palencom cžasnje a wěcžnje zamdała.

Zamolwjeno staršich wo kubkanju a woczehnjenu džěcži drje je jene z najcžějšich; tak jara so tu staršchi pschěhladaja a pschěndu, drje sebi z rěbka pschědstajeja.

Tola nic jenož staršchi, ale tež wschitcy družy wotroscženi maja wino-watoscž, zo na woczehnjeno džěcži ledžbujaja. Sčtož sčto wot džěcži hrěščne cžěrpi abo zawinje, ma cžěžcy zapofucžicž. Na to pak myšla sebi najmjenje tajcy, kotřiz džěcžom pschiklad wopikstwa abo helsti napoj, palenc sam, dawaja. Njěstajene džěcžo je pschi napohladje pjanoho nježbožowne a hidži wopikstwo; ale zadžerženo wulkich pola pjanoho poddušy bóržy tule njewuprajomau wosebitoscž džěcžaceje dušče. Liwoscž druhich pschecžiwu wopikstwu, žortu a trjstki wokoło pjanych rubja rucže džěcžom hróžbu pschěd pjanošču. Ze-li so hdže sčto wopik, potom na stronu z nim abo z džěcžimi. Potajkim džěcžom žadyn zastup na mějna, hdžěž móhše pjanych widžecž! Hermanki, tiělenja, reje: to su lute wěcy, na kotrež rozomni staršchi swojim džěcžom hič njedowola, dofelž móhše tam žadlawy napohlad wopikstwu mēcž. Hórschi pak, hacž wopyt hermantow, je bohuzel za mlodoscž w nowšchim cžasu něhdyžtuli wopyt kwasnoho domu w Serbach. Tu njenamatašč, Bohu džakowano, tak pjanych, ale jara, jara njerozomnych ludži. Mjez domjacymi a zastojnikami mašč tajkich, kotřiz pschikhadžacym a wotkhadžacym džěcžom kaž wulkim palenc posticžejaja, kaž je so to njedawno stało. Hřěch a hařba pak za wotroscženyh, hdyž džěcžom za maše postuženjo z palencom mytuja. To je mžda zloho dušča. Njěsu-li wokolu kwasna trěbni sami tak rozomni, zo džěcžom palenca njedadža, dyrbišč ty, kwasny nano, kwasna macži, spominajo na swoje derje woczehnjene džěcži pschěz frutu pschikaznju zadžewacž, zo w twojim kwasnym domje džěcžo palenca nje-dóstanje. A wosebje mój, cžěstna njewjesta a cžěstny nawoženija, kotraž čcetaj swójbu k Božej cžěščzi založicž, njepschěhrěščtaj so z tym, zo na waju kwasu cuze džěcži přenju krocžel wopikstwa cžinja. We cžimž so pschěhrěščišč, z tym budžěšč khostany. Wój so tohodla pschi napohladje cuzocho džěcžaja z palencowej schkěncžku pschě swójbu, kotruzž tebi trašč Wóh luby Kņez dowěri!

Ale do cyža, lubi cžitarjo, bjez palenca dže. Jenož wostajicž so joho dyrbimy. W tej měrje, kaž palencicžo w ludu woteběra, w tej měrje roscže cžasnje a wěcžne zbožo ludu — tež Serbškoho! ^{**}

Džitw we Žavernej

je jedyn z najznacžišchich a najšlawnišchich w stawiznach 17. lěstotka. Džen 26. meje 1608 bu w abtajskej cyrkwi we Žavernej w biskopstwje Bejancon Najšwjećišche wodnjio a w nočy w monštrancy wustajene. Clemens XII. běšče pschi tom dospołny wotpusť zwoliť. Cyrkej běšče na najrjejšcho wudebjena, woštať ze židžanymi pšachtami wobwěšchany. W nočy pak pschikhadžěšče tak mašo modlerjow, zo běšče mnich Dom Garnier wokoło 11 hodžin sam pschěd Najšwjećišchim. Mucžny a wot špara pschěmóženy chcyšče trochu wotpocžnyčž, wuhasny wschitke šwěcži hacž do 2 lampow a poda so do swojeje cale.

Sčto je so nětko mjez tym stało, njeje znate; hbyž pak Dom Garnier rano w 3 hodžinach cyrkwinške durje wotewri, prasny jomu toščty, duščacy kur

napscheczjo a na městnje, hđzež běšče monstranca stała, běšče hromadka žehliwoho wuhla. Nastróžany čěrjeske Garnier wrócjo do kłóštra a zawoła bratrow. Woni pschińdu, hladaja najprjedy za tabernaklom a monstrancu. Ale tabernakl tu wjacj njeje; wołatne blido je spalene, jedyn śwěcźnik je zesćkřeny, drubi rozlamany. Marmowy kamjeń, na kotrymž je monstranca stała, je na tsi kručki puńjny, z wuhlom a popjekom pschikřyty a tak horcy, zo so joho ničtó dótřnyč njemóže. Pšchez tolsty kur pak dohlada so nowic Brenier pschi switanju na monstrancu, kak so wona nad khorstkim wobłoženju swobodnje znoščuje. Wbohi Dom Garnier wupšchestrě ruku za monstrancu, zo by wuhladał, ščto je so z hostiju stało; tola jedyn z bratrow jomu do ruki pschimny a joho na spodźimny podawł kědźbny scžini. Mjez tym pschithadžachu tež zasty modlerjo a, so na kur dohladawšči, wołachu: „Čyrkej so pali.“ Wščitko čěri so nětko do cyrkwe, na pomoc; tola wuhladawšči spaleny wołtař a zejhrawacu monstrancu pocžnu wščitcy wołacj: „Džiw, džiw!“ Wščitcy padnu na tolena a modla so k Najšwjećišchomu we wohnju njezranjenomu. Mnischa, so wot přenič stročelow zhrabawšči, njewědža we wofomitu, ščto bychu cžinili, a rozjudža so, zo wščitko njepšcheměnjene woftaja, doniž kapucinow z Besoul-a njepowołaja, kotřiz mějachu wosebitu sławu jako bohosłowcy.

Spodźimnje wofta monstranca z njewobščkobjenej hostiju na swojim městnje; sta wobydleri Faverney-a su śwědcy džiwja a za 33 hodžinow, kotřez so džiw pokazowasche, pobu tam na 10000 ludži. Halkle na dnju 27. meje puščiczi so monstranca je swjaty woblakom na podpołożene korporale dele, ale tak měrnje, zo ani jedyn próšč popjela, z kotrymž běšče monstranca pschikřyta, na korporale njepadny.

Nětko so džiw najkřucžiščo pschepytowasche. Wot stow wosobow, kotřiz čyčchu wščitcy pschisahacj, ščto su widželi, smědžesche jenož 52 najnahladniščich muži pschisahacj; ič smědženjo a mjena namałaja so tam hiščće dženja a ju wuběrnny dopokaz džiwja.

W lěcže 1864 zarjadoma swjata kongregacija ritusa w mjenje swjatoho wótea nadrobne pschepytowanjo aktow a podawka a wobkřuci potom wopravdžitosč džiwja. Bius IX. poruczi sam na dnju 16. měrca 1864 hiščće pschitomnu hostiju cžesčowanju cyłoho swěta. Samo pschětraczo tšjoch lětsotkow lahodneje hostije je runje tak wulki džiw kaž tam njezranitosč we wohnju a 33hodžinške znoščowanjo monstrancy w swobodnym powěšte.

W lěcže 1726 běšče w Faverney wulki woheń bižo 45 twarjenjom do popjela zntčžil a hrožesche ze spalenjom cyłoho města. Tu wzachu swój wucžek k spodźimnej hostiji; donjesechu ju na palniščce a z dobom wuhasny woheń. K dopomnjeczu na tónle nowy džiw založi tehdomnišči biskop Franc Šózef Grammont swjedžen za swoje cyłe biskopstwo, kotřiz hiščće nětko kóždoleńtje na 30. oktobra swjećaja.

Njekatholscy njech so džiwaja na tajkim podawku; směšcherjo njech jón přēja: za naš katholicšč njeje pschi tom ničjo k džiwaniu, ničjo k dwělowaniu; pschetož wěriny, zo w pschězohnowanej hostiji tón knježi, kiž wětram a morju, wohnjam a powětrej rozkazuje. W kóždym swjatym woblaktu je Knjež, kral krasnosčce, mócný a sylny, na kotrohož słowo něhdy cžěla z rowow postanu. Podawł w Faverney njeje ničjo druhe, hacž jenož pruha pschitomnoho Boha. Čhcemy tohodla pschězohnowanym hostijam najhłubšču cžesč wopokazacj, njech su w tabernaklu, ciboriju abo w monstrancy!

3 Ružich a Sakskeje.

3 **Budyšcina.** Pšchi czežkim hrimanju, kotrež zandženy schtwórtk popoldnju nad Budyšchinom zakhadžesche, dpyri blyšf do tachantskeje bróžnje, pšched měštom za měščzanskej khoromnju stojaceje. Džětakcerjam, kotřiz w bróžni runje žito rjedžachu, so nicžo nješta; bróžnja pak za něotre wošomiki cyla w pšomjenjach stojesche. 3 njezbožom schkoduja wošebje wšchelacy křudži najency z Budyšcina, kotřiz běchu do bróžnje swoje žitne žně a tež šuščene zelene tyfali. Žadyn z nich nima zaměščzene. Dofelž mětr wot wječzora stojesche, wosta pódłanske domske, w kotrymž najent Mótko bydli, kiž je cyte swoje žně a wšchelatu nadobu zhubiř, njewobšchodžene.

— Lěša dokonja so pšchekožt Nowoho Zakonja wot Surija Ruščzanskojo a Michala Hórniko. Hdyž tute wuberne džěko dokonjane změjemy, potom drje móžemy so nadžijecž, zo po něčim žadyn serbski katholicki dom njebudže, hdyž by tuta kniha wšchickich knihow so podarmo pytačž měla. Serbski katholicki pšchekožt cyłoho swjatocho pišma drje hiščcže njezmějemy; tola rjane a wobščěrne Bibliške stawizny našchoho njezapomnitoho Hórniko su šlowny wu-čzah staroho zakonja. — Tam a sem sebi zamožičiški tež rjane ilustrowane wudacžza cyłeje biblije pščeja. Čžinimy tu wošebje kědžblywych na jara wuštojnny pšchekožt Locha a Keiščla, kiž je tež z wobrazami wušchoř; joho 5 zwjazkow pšacžza w knihitupstwje 42 m. Pódla toho je w Barlinje pola Pfeilštückera cyla biblija w jenyh wulkim zwjazku z mnohimi wobrazami wuščła a to po pšchekožtku Allio, kotraž wjazana 30 m. pšacži. — Čžinimy wošebje na to kědžblywych, zo sebi tola žadyn katholic njedyrbi hinaschu bibliju kupowacž hacž tajki pšchekožt, kotryž je wot cyrtwje pšchipožnaty a škwalowany. Najwěščizške je, w tař wažnej wěcy so swojoho wofadnoho duchownoho za radu woprašecž.

W **Bukecach** wumř 13. augusta sejmški zapóšłanc Handrij Kert, přjedy kubler a gmejnski pšchedštojet w Modecach. Knez Kert běšče 23 lět zapóšłanc za Budyški wjesny wotřes a je sebi ze swojeje wuštojnnošču a rozhladnošču dowěru swojich wolerjow hacž do posledka zdžeržal. — Rajtkoho Serba jako kandidata za nowoho zapóšłanca tutoho wotřesa postaja, dyrbimy wocžafacž.

3 **Radworja.** Tutón tydžen wotučži w naškej krajnje nowe žiwjenje; pšchetož z nim započnu so na tudomnych zahonach wojeřske wuwučžowanja (manevry). Wjeselimy drje so na nje, tola pak naš runje tař jara tež ze starošču napjelnjeja, a to duchownoho stracha dla, kotryž wone wošebje wofadnej mlodosči pščinjesu. Manevry wostanu, njech je krajina hewak tař dobra kaž chce, pšchecy cžahy, hdyž hela bohate žně domoj džěřa, hdyž djaboř najlěpšchi wostanje. Želi chcemy tutu škodu wotwobrocžicž, reša so derje na kědžbu bracž. — Běch jónu z grenadirskim dobrowólnikom hromadže w hospodže. Tón mi powědasche, zo bě runje w Hartawje pola Bisšopic na manevrach byl, zo pak jim tam za tutón cžah žana holca tař blizko njepšchindže, zo bychu z nej poryčecž móhli. Tař je prawje! To běchu lutherške holcy — móžu je z dobrym šwědomjom našchim katholickim za pšchiklad postajicž. Tař njech tež pola naš je! Zohodla radžimy wofadnym holcam, zo bychu so wšchoho njetřebawšchoho wobšhadžowanja z wořakami zdalowale, a sebi tež ani wot nich džěřacž njebaře. Wošebje pak je napominamy, zo njeby žana přěnju njeđželu septembra na reje ščła, abo so hewak (tež na džěřawych dnjach) wječžor w towařstwje z wořakami trjedicž dařa. Radžijomnje so to njeřtanje; by-li pak so tola štařo, by tajka wořoba z tym do rjadownje „njepošłučnych“ pšchikčła. Ščto to reša a kajke ščžehwi to ma, je drje wščem wědomne.

Kotraž pač snadž by pscheczimo swojey woli męra psched wojakami njemęša, njech to hnydom tam wozejwi, hđžež hewaf wo tajkich węcach pomoc namafa. Z dohom pschymy tež staršich, hospodarjow a hospoży, kotřiz móža tu pschi dobrej woli najwjacy czinicz, zo bychu zhromadnu węc spęchowacž pomhali. — Hdyž mladosczzi tute krute napominanja dawamy, njechamy jej z tym na žane waschnjo njeschódne wjeselo pschitroschicž. Wšcho, sčtož je częstne a pschistojne, radlubje dowolamy. Kóžda smę sebi wojetřke wuwuczowanja, zhromadžowanja atd. wobhladacz. Tež, zo so na to sobu spomni, kotřiz je najrjenschi mjez nimi, hodži so hiščęže wodacz. Ale, tak daloko a nic dale! „Sčtož je wjacy, dužli to, je wot zkožo.“ — Z pschiležnosczju tuteje wuczby za mladosczž napominamy a pschymy pač tež hospodarjow a hospoży, zo bychu wojakow hewaf z lubosczju pschizwali, jim z došahacej a derje pschihotowanej jedžu poskušowali a z nimi na kóžde waschnjo pscheczelnje wobthadžowali, byrnjež tež někotre pienježki zamoženja woprowacž dyrhjele. Čielcz wošady sebi to žada. Se to wobidne waschnjo, hdyž tu abo tam ze šfuposče abo njerody z wojakami hrubje wobthadžuja a so wšchudžom najprjedy prašheja, hač su to winowaczzi czinicz abo nic. Wo pravo so tu njejedna, ale hospodar abo hospoža, kotraž tak czini, zasluži sebi porok cyleje krajiny, doleč cylej krajiny, wosebje katolskej wošadže a z tym cřlomu katolřtwu hařbu czini. Wojacy dyrhja wotczahnywšchi muž pschi mužu prajicž móc: w tutych „katolskich“ wšach bę tola rjenje!

3 **Jasency**, 12. augusta. Nařcha katolska Bjesada męjšche dženja swoju męšacžnu zhromadžiznu. Sobustawow bęšche wjele pschitomnych. Knjez pschedlyda can. farar Wernar zhromadžiznu wotewriwšchi wozejwi najprjedy, zo je knjez bishop w mořskich kupjelach Heiligendamn pola Doberau a zo so z jeho stromotu derje porjedža. Dale porycža, kač socialni demotratojo tež zasly na cyle zathowane waschnjo nowe mocy dobyczž pytaja, a nas kędžbnych sežini, kač mamy so z jich pazorow wuwiczž pytačž, hdy bychu trjebaj so k nam dobywaczž chcyli. Wo swojim pschednoschku poda knjez pschedlyda hiščęže nadrobny pschedhlad wo političkich a druhich žiawnych podawřach minjenoho męšaca. Dale rycęšche knjez kapřan Just wo žiwjenju a škutkowanju swjatoho Ignacija z Lojola. Dolečž je mjez Čhinesiskej a Japanřkej kupy Korea dla wójna wudyrifa, poda knjez pschedlyda křotki wopis tutych krajow. Pocřahujo so na rycž knjeza pschedlydy wozejwi knjez zaposřtanc M. Kofla, kač tež w našchim kraju socialdemokratojo, haj sami anarchiřtojo so rozščericžž pytaja a tohodla je konservativne towarřstwo wofolne piřmo wuposřtalo, w kotřymž nam jich zadžerženjo znate czini a wot nęmřtoho sejma pomoc žada. Knjez Kofla pschitaji, zo mōhli so na tute piřmo podpřisowaczž, sčtož so tež z mnoheje strony řta.

M—k.

3 **Kalbic**. Z Bozej pomocu smy řrjedu 8. augusta našchu węžju zezbęhali. Wo dořonjanym džele zeńdžechu so džeřaczery, řchyrjo hercy a někotři řpęwarjo, mjez nimi tež wořadni wučerjo, na rořřtach węže, a z hudžbu pschewodžany řerlusch „Tebe my Boha řhwalimy“ wozejwjeřche wjesnym a tež dale radořtynu powęřczž, zo je węža zezbęhana. Hdyž bę so poř řerluschu wušpęwalo, džařawasche zo twarřki miřřtr knjez Kocho z přenja Bohu, zo je twar a twarow hač dotal miřščęziwje zakiřal, a dale tež wjeledostojnomu knjezej řararjei a wořadže, zo su jomu twar domęřili. Z proštnou, zo by Wōh dale twar a džeřaczeryjow zakiřal, řkōnczi swoje řłowa. Potom wupřaji ř. Wicžaz z Kōžanta w mjenje wořady a twarřtoho wubjerka miřřtrej — wořadnomu

džěšču — wutrobny džak a zhromadzeni zaspěwachu jomu tšifrócznu mócnu sławu. Stawa wunješe so tež wjeledostojnomu k. fararjej, wosadže a džělaczerjam. Knjež wuczer Šchewczik spominashe na wotemrěthych dobroczerjom najšćeje wěže a cyrkwje, za kotrychž so pschitomni zhromadny Wótczenasch modlachu. Nět dospěwa so kšwalbny kěrluš a hišćeže tši dalshe (D Marija moja radosč; — Šcemy jenej knježnje spěwacž; — Džens Marija z časa dže) roznošchowachu džatnu radosč wosady. Potom cžejnjechu džělaczerjo z hudžbu po wsy k pschekupcej Brězanej, hđžež bě jim wosada hosczinu pschihotowacž dała. Pschi tutej škladnosčzi sławješhe knjež farar Wjedrich serbskich džělaczerjom, dofelž su pschi twarje wěže pokazali, zo tež to dofonječž móža, šchtož družb. —

3 Prahi. Z kóncom škulskocho lěta stónčzišchtaj w serbskim seminaru dwaj młodžencaj swoje theologiske studije a to jara kšwalobnje: mjenujch nasch krajan Michał Šchewczik, rodženy z Baczonja, a Alfons Šáške z Drježdžan. Kaž šchichimy, poda so přenich 1. septembra na něšto dnjom do Šilipšdorfa, zo by so w czíšchinje na swoje wažne powołanjo pschihotował. Potom zmeje tak mjenowane synodalne pruhowanjo wotpoložicž. Zapocžatk oktobra chce jomu najdostojnišchi knjež biskop swjate swjeczizny wudžělicž. — Kandidat Šáške pał, kiž je Němc, dofelž hišćeže k měšchništwnu trěbnu starobu nima, poda so po próždninach do Mainca do tamnišchoho seminaru, zo by so tam w swjatej wědomosčzi bohóškowstwa hišćže dale wudofonjał a potom z jenyh druhim tam studowachym towaršchom, da-li Wóh, wokoło jutrow měšchnište swjeczizny dóstał.

3 chłoho swěta.

Němska. Rejzor je so wróczimšchi ze swojich pučžowanjom z pońócnych krajinow bórzy zasy do Šendželskeje wotjěl, zo by tam jomu pscheczelene stawy kralowškeje swójby wopytał. Ze tam na wšchelakich pschědštajenjach so wobdžěl, kotrež su so jomu k cžeščzi runje tute lěto wosebje wobšchěrnje wotměte. Na dompučžu je tež něhdušchu težjorku Eugeniju w Farnborough wopytał.

— Mjnjeny tydženi so posledni tak mjenowany „statny farar“, z mjenom Würk, z katolskeje cyrkwju zasy wujedna. Boznaiski archibiskop Stablewski měješhe wot Roma dowolnosčž, joho zasy pschijecž a do rjada a prawom katolskich měšchnikow postajicž. W „kulturkampffe“ mjenujch so pruski stat mocowashe, njeđžiwajo na cyrkwinšte zakonje a prawa cyrkwje, sam fariske města wobšadžecž. Nětosi měšchnicy so tež dachu naryčecž, a pschecžiwu woli cyrkwje tajke městna pschiwzachu. Z tym woni pschisahu poskušnosčje zlamachu a zjawnje wot cyrkwje wotpadnychu. Z wulfoho džěla woni tež potom wjac měšchnište žiwjenjo njewjedžechu. Wěrimym pał bě kruzje zafazane, ke mišcham, wot tajkich statnych fararjom dđeržanym, kšodžicž, abo šakramenty wot nich dóstowacž. Tudy so wosebje pokaza, kał wulka a kruta wóć katolikow je. Žadny katolik z tutymi pschimocowanymi fararjami nicžo cžimicž mječž njehashe. Škónčnje „kulturkampff“, hdyž bě na džělacž lět zafadžak, počza wuhasowacž, a joho ščěhwi so pomaku wotštronjachu. Šwěrní měšchnicy po čzasu zasy do cyrkwjom cžejnjechu, a statni fararjo buchd wotšadženi. Najwjac z nich so nazaža, a nětko je tež posledni z nich so zasy wróczik. Tak je zasy šopjeno stawizny „kulturkampff“ dopjeljene.

— W Wochumje wotmėwashe so zaniženy tydženi šłowna zhromadžizna tak mjenowanoho „ewangeliskoho zwjazka“ (Evangelischer Bund), kiž je wosebje

założeny, zo by, kaž woni sami praja, evangelskich psched nadpadami katholicow schitował, we woprawdżitości pał, zo by sam napscheczimo nam scheczował. Swoje zhromadżizny ma po pschikadze wulcich zhromadżiznow katholicow, njesu pał dołho tał bohacze wopytane. Měr lubowacy evangelscy mjenujcy sami wjele wo evangelskim zwjazku wědźecz njechadza, ale maja radicho měr ze swojimi katholicimi susobami. Tež w Bochumje bě wopyt jara skaby, runjež liberalne nowiny wo wulcich słyach pisachu. Po swojim starym waschnju tam na Rom a joho „pschemóc“ zmužicze swarjachu, zo bychu tał kedźbliwosć wot swojoho samneho hubjenstwa wotwobrocžili. Kał kruta jich wěra je, z toho spóźnajemy, zo so tam postaji, město cyłoho japoschtolstkocho měrhwuznacza dyrbažo so jenož stajicž: Wěrju do Žězusa Khrystusa, jenorodženoho syna Božoho. Pschi tom pał wulki džěl z nich ani do Žězusowoho bojstwa njewěri a tał podložk kscheczanstwa, wuczbu wo najswjećiškeje Trojicy, zacjšinje. Ewangelski lud je Bohu dżakowano hšchcže bóle wěrivy hač mužojo, kotřiz chcedža joho wjednicy byčž.

— W Regensburgu běšče 8. a 9. augusta hłowna zhromadżizna „Cäcilinocho towarštwa za Němsku, Awstriju a Schwajcarsku“. Lěta je 300 lět, zo staj najwjetškej mištraj cyrkwinškeje hudźby Palestrina (princeps musicai, „wjetš hudźby“ mjenowany) a Orlandus Lassus wumrěoj; tež spomnjene towarštwo 25 lětny jubilej swojoho wobstačja swjećji. Tuž so w Regensburgu w „macžetnym domje“ spomnjeneho towarštwa hłowna zhromadżizna wotbu. Spěw tanniškich cyrkwinšich chorow je bjež wschoho dwěla na cyłym swěcže najdospołnišči, kiž móže so slyšecž. Tutón rozjud mējachu wschitcy wopytowarjo wulotnoho swjedjenja. Nic jenož z Němskeje, Awstrije a Schwajcarskeje, ale tež z Ameriki, Žendželsteje, Francóžsteje, Italskeje a Ruskeje běchu mnozy hudźby wustojni, mjez nimi tež jedyn biskop z Irlanda, pschitomni. Wschěch wopytowarjow bě wjac hač tysac. Pschi nowowólbach buch uas wuzwoleni monsignore dr. Friedrich Schmitt za generalnoho přašesa, dr. Haberl w Regensburgu a probst Witterer w Brizenje pał za generalneju městoprášelow. Wažne je, zo je nieboh Žózef Mohr, wudawač mnohich cyrkwinško-hudźbných kniži, swoje zamoženjo (50,000 m.) hłownomu towarštwu wykazal, a zmeje dań tutoho kapitala generalny přašes za towarštwome naležnosće wužimacž.

— We Wrótsławju swjećja tute dny tsifstalětny jubilej swjato-prajenja swj. Hyacintha, wulotoho mišjonara Polakow. Tutón swjaty běšče z hrabinskeje swójby a zastupi na pucžowanju do Roma do rjadu swjatocho Dominika. Bu pozdžišcho kanonit w Krakowje a skutkomašče w pucžowanjach a předowanjach za swój pólski lud. Bóh wobhnadžž joho přócowanja z mnohimi džiwami. Po njewuprajomnych přócach a džělach, kotřez bě Bóh bohacze zohnował, wumrě na swjedženju do njebješwacza swj. Macžerje Božeje (1257), kotraž joho, wobdata wot swjatych jandželow, sama do njebješ pschewodžesče.

Francóžska. Broceš pscheczimo mordarjej njeboho presidenta Carnota je dołoncženy. Kaž bě z wěstošcžu mocžakowacž, je Caserio k smjerczi wotludženy, a nowy prezident Bérrier je wotludženo podpisal. Hač trasch su družcy z nim zjednocženi byli, njeje pscheradžž, a z pschepyťowanja njeje so nicžo wujasnišo. Mordat zdasče so z chya zasakkeje wutroby byčž, joho nještuka jomu njebě ani žel, ani nochcysče wo wobhnadženjo prosycž. Tuž je schitowrč 16. augusta rano w 4 hodž. 55 min. w Lyonje wotprawjeny.

Afrika. Čhinesojo a Japanesojo so nětko w zjamnej wójnje dale měřitaj. Japanesojo su hač dotal wjacj bitwow na fraju a morju dobyli. Kajti pak stónćnje wójna kónc wozmjě, njehodži so prajić. Najšterje pschindu Senbželczenjo a Rusojo a wozmu sebi kósc, wo totruž so tamnaj kušataj.

Naležnosće našoho towarstwa.

Sobustawy na lěto 1894: kk. 407. Jan Delank z Wutołčic, 408. Mlynk Kober z Koblic, 409. gymnasiast Pawoł Šolta z Prahi, 410—416. z Konjec: Michał Čornak, Michał Woko, Hana Bukec, Pětr Čornak, Mikławš Buk, Jakub Kral, Mikławš Matka, 417—420. z Ralbic: Pětr Žur, Jurij Žur, Pětr Bräuer, Michał Narčik, 421—423. z Nowoslic: Michał Kučank, Mikławš Bětka, Michał Domaška, 424. Jurij Möller ze Sunowa, 425. 426 z Łazka: Pětr Žurk, Jan Bjarš, 427. Pětr Domaška z Jitka, 428. Mikławš Šejda z Trupina, 429. Madlena Kučanec z Drježdžan.

Sobustawy na lěto 1893: kk. 656. Michał Narčik z Ralbic, 657. Michał Domaška z Nowoslic, 658. 659. ze Šunowa: Michał Rachel, Jurij Möller, 660. Pětr Domaška z Jitka.

Sobustawy na lěto 1892: k. 703. Michał Rachel ze Šunowa.

Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinještej 108,840 m. — p.

K česći Božej a k spomoženju dušow je dale woprował: r. 1 m.

Hromadže: 108,841 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,200 m. — p. — Dale je woprował: r. 1 m.

Hromadže: 12,201 m. — p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

Dale su woprowali: Njemjenowana z Khrósćic 3 m., Marja Rehorkowa ze Stróžišća 20 m., na Wawrijec kwasu w Radworju 14 m 50 p., Njemjenowana z Drježdžan 100 m., Hańža Helasec z Kamjenej 8 m., swójba Paeslerec z Barlina 6 m., swójba z Brjemjenja k česći Maćerje dobreje rady 10 m.

Za cyrkej w Lubiju: Njemjenowana z Khrósćic 3 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je daril: J. L. 2 m.

Zapłać Bóh wšěm dobročerjam!

Wozjewjenjo za młodosc.

Wjelečitana knižka: „**Neuester Tanz-Unterricht**“ je tu po dotalnej plaćiznje (20 p.) zasy na skladže.

J. N., kaplan w Radworju.

Khwalće Knjezowe mjeno,

Modlitna kniha za katolskich křesćanow wot H. D. — Druhi wudawk, je zwjazany do kože ze zlotym abo rjanym hwězkowym rězkom na předań za 3 m. w redakciji *Katholskoho Posoła*.

Proceffion do Krupki

tež lětsa pónđje, a to **srjedu 5. septembra**. Boža mšcha w kłóšćtrje budže w 5 hodžinach rano, na czož je wotřhad proceffiona. Bóh daj, zo bychu so prawje mnozy zhromadžili. Wšak je to jedyn z najstaršich proceffionow. Tuž chćili na **Krupku** nježabjeć!

Jakub Ščerc, wjednik.

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnju a třeću sobotu
mésaca.

Plaći lětnje na posće a
we kniharni 2 m., pod križ-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p

Sudomy časopis.

Wudawany wot towarstwa S.S. Cyrilla a Methodija w Budyšinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 17.

1. septembra 1894.

Lětnik 32.

* * *

Joho Kralowska Wysokosc prync Jan Jurij a joho wysoka mandzelska staj dałoj swój dżak wuprajic za rjane powitanjo, kotrež je so jimaj, wosebje tež jeje kralowskej wysokosci pryncesnje, njedzela 26. aug. při kemši-hicu w Radworju prihotowało wot Radwořskoho wojeřskoho towarstwa, katolskeje Bjesady a serbskich družkow, kaž wosebite wjeselo, kotrež staj měloj na powitanju ze strony rjanych serbskich družkow w narodnej drasće, a je so podpisanomu nadawk stał, tónle dżak wšitkim wozjewic, štož sebi myslu, z tutym najlěpje dokonjeć.

W Radworju, 27. augusta 1894.

Mikławš Žur, far. administr.

Wopyt prynca Jana Jurija a joho mandzelskeje Marije Szabele w Łuzicy.

Wosebite radosć pschinese dźělej serbskeje Łuzicy njedzela 27. augusta. Pschi regimente garby-jězdnych, kotryž ma tute njedzela swoje wojeřske wuwučowanja w Radwořskej wokolinje, služi tež prync Jan Jurij jako rytmištr; bydlu tam w tu chwilu w hrodze. Sobotu pschijědže tež joho wysokocześcena mloda mandzelska do Radworja na wopyt. Podawamy wo swjatecnošćach w Radworju a klóštrje w džensnišćim čjille wosebite rozprawu.

Budyšin bě so za wopyt krasnje wupyskił. Wšykaj mandzelskaj dčyschtaj popołdnju po drózy z klóštra sem pschijěč. Tuž běchu k jeju powitanju na Drježdjanstěj drózy rjane čjesne wrota natwarjene. W měsće pał zmaho-

wachu so wschudže khorhomje a wopowědowachu česć a lubosć, z kotrymajž wobydlerjo sobustawy kralowskeho domu witaja. Hnydom po 5 hodž. pschijě-
džeschtaj prync a prycesna pschěb tudomnu kupnicu (Gewandhaus), hdžęž jeju
wokresny hejtman swobodny knjez v. Salza und Deytenau, a mješćanosta
Dr. Kaeubler a druzy wysocy zastojnicy powitachu. Po ryczi mješćanosty,
kiž radosć cykoho męsta na tutym čestnym wopycže wupraji a jimaj sławu
wunjese, wobhladašchtaj sebi wysokaj mandželskej kupnicu a pedaschtaj so potom
do tadjantskeje cyrkweje.

Tam běchu so pschěb hłownymi durjemi wschitcy tudomni duchowni k po-
witanju zbromadžili a Monsignore knjez senior Kuczank poda jimaj swjećenu
wodu. Pryncesna Marija Szabela, kotruž tu přeni króč wehlabachmy, ze swojim
luboznym posměwkom a pokornym waschnjom wschittich wutroby za so dobywa.
To swědčesche radosć, kotraž so z woczow zhromadženyh mnohich pschitomnych
bšychčesche. Dowjedzenaj pschěb wulki woltať modleschtaj so prync a pryncesna
khwilu pschěb Najswjećišćim a wobhladašchtaj sebi potom cyrkej a kapalu z tudom-
nymi rjanymi cyrkwinšćimi sudobjemi a draštami. Na to wopytaschtaj tež
lutherfki džěl wulkeje cyrkweje, hdžęž jeju pastor primarius k. Wekta z někotrymi
słowami powita. Pschi pschěbwanju w cyrkwi pšlachu w katholicim džěle
pšchczele a wuspěwachu w lutheriskim džěle krótki spěw.

Dale wopytaschtaj wysokaj mandželskej kęchow swjatoho Miklawšcha, hdžęž
jeju farat Stala powita a po hłownym džěle zajimawoho kęchowa nawjedo-
wasche. Wobhladašći sebi tež tudomny hród jědžeschtaj po hłownej drózy
wokolo męsta do zahrody tudomneje pivačnje, hdžęž běchu wojetfke towarfstwa
jimaj k česći jara pšichny koncert zarjadowale. Zahroda běsche krasnje wu-
pšychena, na 5000 wopytowarjow bě so na koncert zhromadžiko. Čestnje powita-
naj a z mőcnym pschimočanjem wschittich pschitomnych počesćenaj pschěbwaschtaj
něhdže hodžinu pschi koncercje, na čož so pryncesna po 1/4 9 hodž. zas z čahom
do Drježdžan wróći, prync pať zas k swojomu regimentej do Radworja.

Kaž zjawny džal wot tudomnoho mješćanosty wozjewjeny wupraji, staj
prync a pryncesna z čestnym a lubosćiwym powitanjom w Budyšćinje a na
druhich męstnach nascheje Łužicy jara zwjeselenaj a spokojenaj bykaj. Njech
dha swoju pschitřilnosć tež dale wobřhowataj kať cykej Łužicy, tať wosebje tež
kraloswěrnym Serbam! — Wóh zakitaj prynca Jana Jurija a jeho
nabobnu mandželsku Mariju Szabelu!

Jubilej zwonow.

Lěta je so pjatnacy stow lět minylo, zo přenje zwonj z wěžow k česći
a křwalbje Božej zatřincjachu, a wósm stow lět je, zo pola naš zwonj
cyrkwjow swoje mjedžane hłosy pozběhnychu. Přeni křesćenjo njeznajachu
žanyh zwonow. Woni buchu pschěz běhachy wolarjow, kotřiž tež husto
z hladkimi descjećkami hromadu bijachu abo z dejwanjnymi klepami do
durjow klepachu, k Božim službam wołani. Pjnatnacy stow lět sem je, zo na
cyrkwi w Nola (w Kampaniskej) přeni zwón — něćišćim podobny — za-
křincza, a wysokowučeny a pobožny biskop Pawlinus so jako wunamatať
mjenuje.

Hnujaca je podawizna, kotraž powěda, kať biskop Pawlinus zwonj
wunamata. Bože křoncžo so křowasche — tať praji pobožne powědańcžo —
hdyž pobožny biskop so po jenej łucy pschěhobžowasche. Zwoczany purpur

wieczora pschekrajnjesche kczējace trawiczi a so zelenjace schtomy, a kółwołoko knjezjesche tajki zbóžny mēr, zo Pawlinus rucz stynnywshi wóte so modło za= woła: „Czesczeny a khwaleny budź Knjeże swęta, we twojich zemskich njebiesach, o daj mi znamjo, zo Ty pola mje pschebywasch, a pola mje mostanjesch hacž do kónca mojih dnjow.“ Tu poczja so cyle czishe wołoko njoho klinkacz, a pobožny biskop pytny, tak módre zwónczki na łucz swoje hłójczki we wieczor= nym powéte kolebachu. K wopomnjeszu na tutu zbóžnu hodžinu da boha= bojazny biskop zwónczł lecž, kotruž wšchecy pschi Božich knužbach pobožneje wosady kinczjesche, a to bē prēni cyrtwiniski zwón, kotruž na cyrtwi we Nola k czesczi Bohu kšchesczanow zaklincza. Jenož pomału rozšchěrjesche so potom trjebanjo zwonow, a jenož tu a tam zaklincza jich hłós ze samotneje wot swęta wotležanej kłóschyrjeske cyrtwje. Wołoko lęta 550 halle mējesche nēkotru dom Boži we Francóziŕkej swój zwón. Halle bamž Sabinian poruczł, zo maja so póbła kšhiza tež zwony jako znamjo kšchesczanskeje wery pschizacz, a tak zaklinczachu wołoko lęta 590 w Romje prēnje zwony. Sabinian bē z tym prēni bamž, kotromuž, hdyž w lęcze 610 swojej woczki k wēcznomu sparej zaidželi, zwony swój prēni struchty smjertny kērlušč spēmachu. M. Š.

Smjercž zbóžnyh matrarjow biskopa Pētra Sanca a joho towaršchow.

W lęcze 1720 20. decembra wumrē w Pekingu (hlownym mēscze Chinesis= skeje) kejžor Kanghi, pod kotrohož knježenjom bē katholicke missionstwo naj= wyschischi skhodženł docpēto. Hizo pod potomnikom, kejžorom Jongtschingom (1720—1735) so mroćele njewjedra na młode woady zhromadzowachu. Krawne pschescžebanja pak pschindžechu pod kejžorom Kinglongom (1736—96) a to w provincy Fokien, hdyž bē missionste polo dominikanow. Wot lęta 1631 bēchu tudy missionarjo swjatoho rózowca kšchesczanstwo rozšchěrjeli. Hizo 1648 dósta te same krawnu kšcheczeńcu pschēz martratsku smjercž P. Fer= nanda de Kapilas a nēkotrych towaršchow. Tola njebu rozšchěrjenjo tohodla zahacžene. Ale pod kejžorom Jongtschingom buchu missionarjo z kraja wupo= kazani, schtož pak njezadžewasche, zo so z časami zas wróciachu, haj w mēscze Jungam so biskop Pētr Sanc, japoischolski wikar Franc Serano a mēschnicy Joachim Noyo, Jan Altober a Franc Diaz, šchpanisčy dominikanajo, zaspdlichu. Tamniichi mēstotral Hio-ŕin hizo dawno za tym žedžesche, jich z kraja wuhnacž, tola mandarinojo, kotřiž kšchesczanow jako dobrych poddanow znajachu, to kóždy krócž wotwobroczič wēdžachu. W juniu 1746 jedyn mucženy, kiž bē jako njepscheczel kšchesczanstwa znaty, stóžbny list mēstokralej napisal, hdyž so na wupschestrēnjo noweje wery wobczēžomasche, a na kejžorŕke zatonje pokazujio wupołazanjo kšchesczanow žadašche. Hnydom póška mēstotral wyschta Žana z wojakami do Jungana. Dwaj kšchesczanaj khwatašchaj drje hnydom do wšy Woyanga, zo wyschtej missionaram hrozacy strach wozjewiwoj, tola jeju popa= nychu. W nocu pschindže wojerŕka czrijóda a łamasche so do kšchesczanskich wobhdenjow. Biskop drje móžesche prēnjomu zajeczu wuzjeknyč, tola nama= ľachu swjate sudobja a knihi. Džesaczlętna hólczka, z mjenom Marija, dyrhjesche pscheradžič, hdyž biskop so khowa. Tola hacž runje bu jara czwilowana, njepscheradži nicžo, pschistajiwšchi, zo rady žiwjenjo za jich wótea poda. Wlęz tym pak bēchu P. Altobera pschi žadnich durjacych popadnyli, a tež tón bu nēł pod czwilu položeny. Hdyž njewuzna, bu na ranjo ze 14

jatymi křeřćanami do Jungana do jastwa wotwjeđženy. Pščež dalske pščeřćěhanja bu jedyn křeřćezan skaby, zo wobhydlenjo miššionarow pšcheradži. A hižo w nočy pytaču za nimi a namakaču biskopa Serana a P. Diaza. Tuteju nětko ze křadumami šchwifachu, zo dyrbitaj pšchebytk biskopa Sanca pšcheradžić. Zola wotmołwišćtaj, kaž bě wěrnjo, zo njewěštaj. Zola wšćitcy njejsu za martrarjow rodženi. Tak tež tón křeřćezan, pola kotrohož biskop pšchebywasche, so pocža za so a swójbu bojecž, a proshešće biskopa, zo by joho dom wopuščěžil, spominojo na to, zo je joho susod, katecheta Ambros Ro, šćitry krócž čzwilu pšćětracž dyrbjal, dofelž je tam biskop bydlil. Zohodla pšchebywasche biskop w nočy w zahrodže, rano pak so pščeřćěharjam sam pšchedštaji, zo njebyču joho wošadni wjacu prudženi byli. Tež P. Roy so sam jaty poda. Tak móžešće nětko Jan wšćitkich do města Jungana wotwjesčž, hđžez bu tež čzřjōda knježnjow 3. rjada, jako jich pomocnicow do jastwa čzřjnena. Hdyž běchu tam někotry čzas w jastwje pšchebyli, buchu wšćitcy do provincialnoho města Zuseufu, wotwjeđženi, pšchewođženi wot tysacow křeřćezanow, kotřiz křeluske spěwajcy z nimi džeču, pytajcy jich drařtu wotofhečž. Zola družy, pohanjō, wołachu: „Čži su čžertowi synojo, kotřiz pščež kuzłanjo lud zawjedu.“

We hłownym měšće buchu krcuže pščestnyšćowani; wošobnje wotpořaza biskop Sanc skřžžbu, jakož byču miššionariojo pjenježy z Europy doštawali, zo byču lud kejžorej wotwjeđli. Na to došta wot sudnika 25 plištow na lica a hubu. Nětk haće bu zjawny sud na 30. julija postajeny. Hdyž pak Jan pytny, zo tamni sudnikowje pščeřćelnje z wuznawarjemi jednachu a, kaž něhdy Pilatus, žaneje winy jich k smjerečži wotšudžić namakacž njemōžachu, wón sebi nowu skřžžbu wumyřli, prajicy: zo su pola miššionarow křtu namakali, hđžez běchu kofcže wot čželow małych džečži, te su miššionariojo pječa pšči kuzłanju trjebali. Hačž runje so sudnikam jařnje dopokaza, zo su to kofcže jenoho miššionara, kiž bu pod kejžorom Mintom (1644) morjenny, a kotrohož pomoštanti dyrbjachu so do Europy pošćacž, njebu wěřjene. Tež hrožešće Jan sudnikam, zo woni pščeřćiwō kejžorowej myřli šćutkujaj, hdyž jich puščěžaj. Na to powoła druge sudnistwo. Zola tež te, hdyž bě jich wjacu krócž matram tortury pobežili, jich po 3 mēšacach jenož k wupokazanju z kraja zasudžil. Bohot pak tutōn wusud postorečži a wotšudži jich w nov. 1746 samomōcnje k smjerečži, mjez tym, zo buchu sobuzajecži křeřćezanjō jenož k jastwje, pućam a pjenježnym křoštanjem wotšudženi. Knježny buchu šchwifane a dyrbjachu železnu wobručžku jako znamjo hařby wokoło šćije nořčž.

Nětk drie dyrbjeske hiřćěže kejžor wotšudženjō wobkrcužić. A hačž runje so jesuitowje w Běgingu pola dwora přócowaču, wusud powalicž, bě to podarmo. Džen 21. hapryla 1747 kejžor wotšudženjō wobkrcuži. Martrarjō pšči tutej powěšći radořtne Te Deum zaspěwachu, a biskop Sanc, kiž dyrbjeske přeni wotprawjeny byčž, došta swjate woprawjenjō jako pućžnu cyrobu a wumrē 26. meje 1747 martrařtu smjerečž. Družy šćitryjo a katecheta Ro dyrbjachu hiřćěže 16 mēšacow w jastwach sedječž a pōdla wřchelate martry wuřćacž. Zola tež za nich pšćindže čzas. Hdyž bě so najpředy podarmo spytało, jim z jedom zawdacž, dofelž bě zjawne hłowurubanjo biskopa Sanca wulku zahorjenofčž mjez ludom nacžiniło, a to so radžiko njebě, buču 28. oktobra 1748 w jastwach zadajeni. Tute martrařtswō dominikanow, bě započatk wulkoho pščeřćěhanja křeřćezanow. Hižo w tym samym lēcže 1748 wumrēšćtaj tež dwaj jesuitaj, mēřćnikaj Trifstan Altimis a Anton

Henriquet martrarskeje smjercze. Tež wiele druhich pschela krej za Khrystusa. Hake hdyž bu kejzoriska swóiba pschez smjercz jenickoho kejzorikoho syna a druge domapytanja skudjena, kejzor Rinlong zas smilnischo z khescjanami wobthadjecz pocza a pschindžechu měrnische cžasy. —

Bórzny wo martrarstwoje zapocza proceß wo zbóžno-prajenju martrarjow. Hižo bamž Pius VI. wupraji 8. junija 1777, zo su tuczi wuznawarjo jako martrarjo wumrěli. W běhu lěta 1893 buchu poslenje wrašenja dofonjane a nětczišči bamž wozjewi z wosebitnym breve zbóžno-prajenjo 14. meje 1893, sčtož je so tež z najwjetškej cžescžu wuwjedło. Pschi tutej swjatocžnosčži běchu tež serbscy pucžowarjo w Romje pschitomni, a je nam hižo „Kath. Bos.“ w swojim cžasu wo tym powědač.

Kr.

Kak su lubi Swjeczi nadpadny miasa pschewinyli?

(Podawa S. K.)

(Potracžowanjo z cžista 15.)

Bohatej a wosebnej starschkej w Antiochiji mějeschtej syna z mjenom Julian. Hólczec wotročsze runje tak pobožny a bohobojažny jako joho dobrej starschkej. Hdyž bě młodženc 18 lět, chychštaj wonaj, zo by so wozenił; pschetož hewak by jich splah wotemrěl. Julian pak běšche hižo slub stajneje cžistoty wotpožožil a njewědžesche nětk, tak by wuschol cžišnosčzi: na jenej stronje poslušnosč pschecžiwu nanaj a macžeri, na drugej pak Bohu scžinjenu slub. W swojim horju woła so wón ke Knjezej swojomu zbóžnikaj. Bórzny bu tež wuschichany. W zjewjenju poruczi jomu Knjež, zo dyrbi starschegu poslušacž. Zmėrowany a poslylnjny pschizwoli nanaj a dósta pócžiwu a cžistotnu knježnu Basilišu za mandželsku. Na kwałnym dnju — na kotrymž wězo žanych reji njebě — pukotalsche Julianej wutroba a wón poruczi swoju cžistotu Bohu. A hlej, hdyž młodej mandželskaj do njemjescžinskeje jstwy zastupitaj, sapnje jimaj móčna woń róžow a lilijow napšhecžo, hacžrunje bě wofrjedž žymy. Zadžiwana so młoda mandželska woprašča, sčto tola to je? Julian pak bu z radosežu napjelnjeny a wujasni jej: „tuta woń pschindže wot Knjeza Jezusa Khrystusa, ju jenož cži woptaja, kotšiz jomu z cžistej wutrobu skuža. Chcesch-li jomu ze mnu cžistotu a swėru wobthowacž, njebudžemoj ženje wot njoho wopuschčenaj“. Basiliša cyle hnuta pschisłubi runja swojomu mandželskomu pschecytrajace knježnistwo. Mjez tym zo hišcže wobaj klecžo so modleschtaj, rozšwėtli so nadobo jstwa a cžrjóda knježnow a młodžencow z Jezusom a Mariju zastupi a spėwachu: „Dobyt sy Juliano; zbóžna sy Basiliša!“ Sandžel w bělej drascze pschepoda kóždomu ztotu frónu a pokaza jimaj knihu, do kotrejež běšchtaj jesu mjenje do sriedžny cžistych dušchow zapisanaj.

(Potracžowanjo.)

3 Ružicy a Sakskeje.

3 Budyščina. Najdostojnišči knjez biskop, kiž je derje poslylnjny so z kupjelow Heiligenamm domoj wrócžil, budže jutke njedželu 2. septembra w Freibergu firmowacž. Wutoru budže pschi swjedženju joho wuzwolnoho dnja (kiž bě 28. augusta) w Budyščinje pschitomny, a kaž skychimy, chce sobotu (na dnju Naroda swjateje Marije) knjezej Michalej Schwecžikej tudy nišche swjecžizny wudžělicž.

3 Radworja. Wojeſſke wumuczoſowania, kotrež so w tu khwilu mjez Radworiom, Godlerjom, Kbelnom a Boranecami wotmėwaja, su w poknym dźełe. Hbže su wojacy hjo pobuli, je derje znač; zateptane kaſy, bėrny a hajniſčaja wo tym ſwėdca. Ze pał to tež hbž dźiwa, hbž so wſchėdnje na 1400 jėzdnym (rajtarjom) na nich zwuczuje. Najwaſniſcha woſoba w cyłym woiſtku pał je joſo kralowiſta wyſokoſč prync Jan Surij, kotryž w tudomnym hrodže hoſpoduje. Powitanſte ſwjatocznocze pſchi pſchitħadže dyrbjachu po porucznoczi wuwotacž. Za to pał bu potom doma ze wſchelakich ſtron pomitanj, tał n. pſch. wot wokołnych wojeſſkich towaſtwom a wot woſadneju duchowneju, z kotrymajž so pſcheczelnje za bliido hbže a wo wſchelakich woſadnych naležnoſčach (ſtarej a noweje cyrkwi) wzmołwjeſche. Sobotu wopoldnju pſchijėdže tež joſo wyſoka mandželſka na wopyt. K jeje powitanju bėchu pſchede wſu cjeſtne wrota natwarjene. Pſched hrodom pał wuwjeđže wojeſſta huđža rjany koncert. Nazajtra pſchińđželſtaj wyſoka j hoſčej do tudomneje farſeje cyrkwie na dopokłniſche kempche. K tomu bėchu pſched kėchowiſtini wrotami druge cjeſtne wrota natwarjene. Tež cyrkwej bė z wėncami a pletwami wupyſchena a z kwėtkami poſypana. Wojeſſke towaſtwa, wuczerjo, wjeſni pſchedſtojerjo a licžba družkow cžinjachu cjeſtny pſchewod wot hrodu hač k cyrkwinym durjam, z wotkelž buſchtaj wot duchowneju dale hač k woſebje za njeju zeſtajanym mėſtnam domjėđhenaj. Wo dokonjanym Božich ſlužbach wróczi so žadny wopyt, w podobnym rjeđže kaž ke miſci pſchewodžany, zaſy domoj a wotjėdže potom na wopyt do kłóſčtra.

3 kłóſčtra Marijineje Swėzdy. Wo blėjſchim čaſu witačmy tu zaſy raz zaſtupierjom kralowiſkeho domu. Naž je znate, pſchijėdže k manevram, tele dny w Radwoſſkich ſtronach wotħywacych, prync Jan Surij, ke kotromuž ſebotu 25. aug. tež joſo wyſoka mandželſka pſchińđže. Nazajtra pobpſchtaj potom wobaj naſchej hoſčej, wėzo jenož jara krótki čaſ. Młocne tſėlenjo pſchizjemjeſche pſched pſchipołdnjom pſchijėzd wyſokoho wopyta, kotryž so w dwėmaj wozomaj blikeſche; khorħowje wſchėch barbaw zmaħowachu so jomu napscheczo. Prync pėtaža so w gardiſkej uniſformje, pryncesna bė ſwėtkomóbru draſtu woblecžena. Za nimaj jėbžeſhtaj abjutant z dwórnej damu. W „torožu“, z pletwami rjenje wubėjjenym, wotby so officialne powitanjo. Z krótkimi, jadriwymy ſłowami wupraji wjeledoſtojnny knjez propſt Vinc. Wielkind radoſč kłóſčtra a cykeje wokołiny nad žadnym wopytom a, webkručiwſchi hoſčjomaj njelħablacu ſwėru a pſchiwisnoſč k kralowiſkomu domu, ſkónczi z pſchecžom, zo dženſniſchi přėni wopyt wyſokuju mandželſkeju njeby bał poſledni. Pobnuty a pſchekwapjeny podžakowa so prync za wutrobne powitanjo, a tež pryncesna pſchija z džakom wonjacy buket, kotryž jena z hołčjatow tudomnoho penſionata z pſchimėrjenymi ſłowami pſchepoda. Pſchėz huſty ſchpalir, w kotrymž bė tež cžrjóbka małych družkow, podaſhtaj so potom hoſčej do cyrkweje, hbžėž so požohnowanjo z Kaſiſwjecziſkim wudžėłi, a wot tudy do kłóſčtrſkich twarjeni. Potom bžėche so k wobjedu. K 3. hodž. pijeſche so pola „ħnabneje knjenje“ khoſej, po cžimž so wopyt wróczi, kaž bė pſchijėł, po drózy k Budyſchinej, hbžėž jón nowe witanjo wocžakowaſche.

—i.

3 chłoho ſwėta.

Nėmſka. Najmažniſche w naſchim dalſchim wótčnym kraju je zħroma-
džizna nėmſkich katholicow, kotraž so tute dny w ſtaroſlawnym katholicim

měšcye Ródnje wotměwa. Je to tudy za 36 lét druha tajta zhromadžizna. Wopytana je ze wšěch stron tak bohacze, kaž smy wo tutych zhromadžiznach léta doľho zwuczeni. Kaž nowiny pišaja, dyrbi njewuprajomne žiwjenje pschěz cyłe město knježic, a hdyžkuli so wosebita zhromadžizna wotbowa, su samo najwjetšje sale pschecy pschepjeljene. Pschi tym su wšchitcy pschitomni hačž na najbóle zahorjeni za swoju wěru a cyłe kšescžanske žiwjenje. Hlowny pschedyda je bayercki zapóššanc direktor Dr. Orterer. Mjez znatnymi mužemi je tam hrabja Ballestrem, Šchorlemer-Alst, hrabja Galen, hrabja Preysing, Dr. Lieber, Schaedler a t. d. Tež tamniški swjećacy biskop Šchmiž wobdžěla so z wjetšcha na posedženjach, mjez tym zo kardinalej Kremenžej wysoka staroba a chorowatošcž zo njedowola. — Njedzělu wječor bě přenja zhromadžizna k powitanju pschihadžacych hošcži, na kotrejž běšče tež tamniški měšcžanošta Dr. Becker, a za čěstnoho pschedyda hlownych zhromadžiznow pomjenowaný Dr. August Reichensperger. Wjele powitanstich telegramow poľaza zhromadženy, kať su w duchu tež tamni pschi nič, kotsiž tu čžělnje byčž njemóža. — Bóndzělu běchu najpriědu swjatocžne kemšče we wysokim domje, kotrež měješče swjećacy biskop Šchmiž. Tutym pschizamnychu so zhromadžizny wšchelakich mjeiškich wotdžělow, kotrymž so wječor w 5 hodž. přenja žiawna zhromadžizna pschizamny. Na nej rycžachu Orterer wo tym, ščto němscy katholicitojo sebi hišcže žadaja, biskop Šchmiž wo strachach, kotrež cyrkwi hroža, profesor Schroers wo starošcži cyrkwe za wědomošcž, Šchorlemer wo zarjadowanju wšchelakich socialnych towarštwow. Na druhej hlownej zhromadžiznje, wutoru pschew wječorom, rycžachu professor Kurt z Lütticha wo „romškim praschenju“, pschi powšchitkowonym pschihšowanju žadajo, zo by so swjatomu wótczej politiška samostatnošcž wróćžila, prof. Schaepmann z Utrechta, kiž wopisowasče, kať swobodni katholicitojo w jeho domiznje Hollandskej su, a nimo wjesošcže tež kuff zawisče zbudži. Duchowny rektor Müller wo kšescžanskej lubošcži rycžesče, Dr. Görž wo jenatim prawje katholicow z druhowěrnyymi w němškim kraju. — Wot swjatoho wótea, kotromuž je zhromadžizna runje kať němškemu kejžorej telegram poswjećžila, pschindže krasne pisano, w kotrymž wón wšchitkich ke krutoscži a k zmužitomu wuznawanju swjateje wěry napomina a jich požohnuje.

(Pschichodnje dale.)

— Z politiki trašch je spomnjenja hódne, zo so zašy wo tym rycži, zo chce financny minister Dr. Miquel so swojoho městna wzdacž, z najmjeišcha chcežža to z rycže sudžicž, kotruž je njedawno w Frankfurcže měš. Nje-pschězjenošcž mjez nim a kanclerjom Caprivi je dawno znata, a je čžezto, zo doľho hišcže dale hromadže dželataj.

Šhwajcarska. Tu je so po doľhim čžakanju a žadanju katholicste wotdžělenjo w ludže založžilo, kotrež chce w politiškim žiwjenju w katholicškim duchu štkowacž.

Francóžka. Dla krutyč w poslednim čžisťe spomnjenych zakonjow napschecžimo anarchistam je hačž dotal 300 francóžskich anarchistow Pariz wopušcžžilo a so do Belgiskeje a Šendželsteje podalo.

Šhineska. Dwoj katholicaj miššionaraj, kotrajž tam pod biskopom Ancrom za rozšchěrjenje wěry štkujetaj, buschtaj wot chinesiskich rubježnikow popadnjenaj. Němški poššanc w Pekingu je hnydom pola tamneje wyschnošcže za jeju wuwobodjenje so starať. Wo zapľacženju něhdže ščtyri tysac hriwnow buschtaj zašy wuwobodženaj.

Naležnosće našoho towarstwa.

Sobustawy na lěto 1894: kk. 430. Jakub Šolta ze Sernjan, 431. Jakub Klimant z Lazka, 432. Jakub Žur, gymnasiast w Praze, 433. Jurij Pjekař z Worklec, 434. Pětr Dórnik z Khrósćic, 435. Jan Krawc ze Swinařnje.

Sobustawy na lěto 1893: kk. 661. Jakub Klimant z Lazka, 662. Pětr Dórnik z Khrósćic, 663. Jan Krawc ze Swinařnje.

Dobrowólne dar za towarstwo: J. K. 50 p.

Za cyrkej Wutroby Jězuseweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadźena dań wučinještej 108,841 m. — p.
K česći Božej a k spomoženju dušow je dale woprowała: **Hórbauc swójba** ze Sulšec 150 m.

Hromadže: 108.951 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12.201 m. — p.

Dale je so woprowało wot N. N. z Nowoslie 2 m.

Hromadže: 12.203 m. — p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

Dale su woprowali: Měnjec swójba z Radworja 10 m., J. K. z B. 2 m., na Čoškec kwasu w Hórkach nahromadźene 20 m. 70 p., žona z Budyskeje wosady jako lubjenje 10 m.

Za nowy Maćičny dom w Budyšinje: Na Natušec kwasu w Kukowje nahromadźene 8 m. 50 p.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je daril: J. L. 2 m.

Zapłać Boh wšěm dobroćerjam!

Přeprošenje.

Kamjenske katholske kasino změje jutře njedźelu 2. septembra popołdnu swój lětuši wulět do Wudworja. Wšě wokolne towarstwa a přeceljo towarstwow so z tym najpřecelnišo přeprošuja.

Předsydstwo.

Proceßion do Šrupki

tež lěta pónđže, a to srjedu 5. septembra. Boža mišča w klóštrje budže w 5 hodzinach rano, na czož je wotřhad proceßionow. Boh daj, zo bychu so prawje mnozy zhromadźili. Wšchak je to jedyn z najstaršich proceßionow. Tuž chcyli na Šrupku njezabycć!

Zatub Ščerc, wjedniř.

Zjawny džak.

Z Božej pomocy sym swoje z blyskom zničene twarjenja zas nataril. Nětko mam to za winowatosć, zo wšěm, kotřiž su mi při wohnjowym njezbožu k pomocy byli a mje na kajkežkuli wašnje podpjerali, z tutym swój najnutniši džak a „Zapłać Boh tón Kujez“ wupraju. Wšohomócnny zakitaj kóždoho mojich bližšich před podobnym njezbožom!

Bosćij Pech w Njebjelčicach.

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnju a třeću sobotu
měsaca.

Plaći lětnje na posće a
we knihařni 2 m., pod križ-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p

Sudomy časopis.

Wudawaný wot towarstwa S. Cyrilla a Methodija w Budyščinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 18.

15. septembra 1894.

Lětnik 32.

Mój wukhod.

Wšchi křójnach, runje hdyž so pucže křichuju, stoji cyle nizka słomjana křěžka. Hdyž sy trochu wjetšchi, móžesh bjez naczahowanja na tšechu dosahnyć. A tutej křěžcy šuscha jenicžki rózjećičk pola a šmužka mjezy pschy samym pucžu. Wězo tu potajkim ani kruwy, haj ani tozy nimaja, tež kofolšcha sej tu nje-hrjeba, jeno wulka pišana kóčžka syda tu džen jako džen psched durjemi a hlada, hdyže mohla sebi pjecžen popadnyć.

Džech tež něhdy zasj nimo a wuhladač tam psched durjemi staru macžerku a pschy nej kóčžku, a dofelž runje wo wjedrje rycječž njechach, rjeknych: „Ale wascha kóčžka je jara rjana!“ — „Haj“, wotmołmi žónka, „to wschitcy ludžo praja, wascha kóčžka je rjana!“ — A to rjekny wona ž tajtej spokoynošču a ž tajtej wjesolofšču, zo mi tute słowa hiščcže dženja hušto na myšle pschindu. Džiwał so njeběch, hdy by to rjana kruwa abo nadpadnje rjany toń był, ale tak bě to jeno kóčžka, wo kotruž dže nikomu nicžo njeje, kotruž móžesh darmo dóstacž, a tola bě wboha žónka wscha zbožowna, wscha horda na to, zo wschitcy ludžo praja, wascha kóčžka je rjana.

Džech dale, ale rjana kóčžka na prozy nizteje křěžki njepschindže mi ž myšli a tamne słowa křincžachu mi pschecy zasj do wucha, a dleje sebi je rozpominach a rjenšče a zajimawšče mi běchu. Rajta lubožna, spokojna křehječžanika wutroba rycji ž tutej słowow! Njechal do kóždoho hrodu zastupicž a so pschepofazacž, hacž tež tam tajka spokoynošč bydl, kaž pod tutej nizkej tšechu. Ž kóždoho bofa pucža zmahuja so zahony po stach kórcow a lubja bohate žně. „Tak daloko, kaž móže mócžko widžecž, je wschitko moje“, tak smě něchtóžkuli bohaty prajicž, ale dwěluju, hacž je wón to hdy spokoyniščo a tak wjeselšcho prajik, hacž křhuda podrožnica tamne spomnjene słowa.

Bohatstwo same cžłowjeka hiščcže bohatoho njecžini, to bě mi dawno jasne, ale wot tamnoho dnja hiščcže jasnišče. Cžłowjek je jeno potom bohaty,

hdyž je tež joſo wutroba boſhata. Kubka, pjenjezy, hordy hród, woſebny wóz a konje niemóža či wutrobu wupjelnič, wona je a woſtanje prózdna, kſhuda a njezbožowna, jelizo ſo njeſhy wo to prócowat, zo by ju z poczinkami wuhotował, póccziwoſczemi wudebit, z kubkami hnadny Wožeje wobohaczit, z luboſczu Wožej wupjelnił a z nadžiju na wěczne njebeſſe bohatſtvo ſpofojit.

Džěch hiſchcže něichſto troczeli, zawróczich ſo a pſchěz hórku, pſchěz ketti a ſchtomy ſtrowjeſche mje njebyſohata wěža. W lipach hwizdachu ſchtórcy a zanoſchowachu ſwój wječorny kěrluſch, kónco džěſche Woži domcłł a lubozne zynki zwona rozlěhowachu ſo po krajiny a dobywachu ſo tež mi do wutroby a do duſche. „Strowa ſy Marija!“ tał zwón kłinczeſche, „Strowa ſy Marija!“ tał wutroba wotmołweſche, a jeli hdy, dſha woſebje džęſa ſpóznach, tał kłuboke, tał boſhate je tute ſłowo. Bě džě runje tón džęł poſwječeny Wutrobje ſwjateje Marije. Tał mała, tał niža a wot hordoho ſwěta runje tał zacpěta drje běſche tež kſhěža w Nazarecže, taž tuta kſhěža pſchi mojim puczu. A tola bě tamna kſhěža w Nazarecže wjeſtſha a bohatſha, dſyli złoty dom kęjzora Nerona w Romje: iſi wutroby tam bydłachu, kotrež ſo lubowachu.

Haj, tole běſche: wutroby, kotrež ſo lubuja. Luboſcz njeje zawiſtna, je ſezěrpliwá, je woporniwá, rody wodawa, ſo njeſchězbehuje, wſchitko cziſni a zniſe: luboſcz je wopſchijeczo wſchitkſch poczinkow, tróna wſchitkſch póccziwoſczow, korjeſi a zakkad wſchoho czaſnoho a wěcznoho zboža. Hdyž je luboſcz, tam je wſchoho doſcz, hdyž luboſcz njebydli, tam tež bohatſtvo njeſtje. Hdyž ſo mandželſkeſj lubujetaj, taž Marija ſwojoho kſnežniſtoho nawoženju Wózeſa; hdyž džęczi nana a macž lubuja, taž Sęzus Mariju a Wózeſa, a hdyž luboſcz Wóža myſle, ſłowa a ſtutki nawjeduje a pſchekraſnja, taž bě to w ſwjatej ſwójbje, tam je hižo jow na zemi ſamón raj Wóži, njech naſ hoſpoduje hordy hród, abo niža kſěcha.

Tohodla niemóžu wopſchimnyč, tał móže ſebi kſchęſczanſka, derje roz= muczena młodoſcz pucz k mandželſtomu zbožu pytač z ſwojimi, cžęto a duſchu wohidžacyſmi a wutrobu zapuſczacyſmi hrěchami. Hdyž luboſcz Wóža nawoženju a njewjeſtu k wołtarjej njeſchewodža, tam njewróczitaj ſo tež z mandželſkeſj luboſczu wot wołtarja. Tam dom bórzy wofhubnje a byrnje bohatſchi był. Njanoſcz zańdže, ſtrowota hinje, ſwětne wjeſela pſchekęžęja taž kmetki, ale luboſcz dyrbi woſtač a hdyž je ta woſtała, tam je woſtało czaſne a wěczne zbožo a bohatſtvo.

Wěčno je, w nomſchim czaſu prócuja ſo mnohe czaſopiſy a woſebite towarſtwa tež pola noſ, zo bychu ludži k lutowanju, k jednoromu žiwjenju nawjedowale. To je cyle kſhwalobne, ale hdyž ſo to jeno ze zwontownym napominanjom ſtanje, je z tym mało pomhane. Naſch lud dyrbi ſo zaſy znutſkownje wobohaczic, wón dyrbi zaſy wěſty zmyſł, kłubſche rozmyſlenjo a cžuczo za kubka a bohatſtwa dóſtač, kotrež ſo we wutrobie kſhowaja, pſchiſporjeja a tohodla tež wutrobu wjele ſpěſchniſcho a wěczſiſcho ſpokojeja, dſyli hordoič žiwjenja, pſcha w draſcže, w bydlenju a wobdželenju na wſchitkſch móžnych wjeſelach, ſwjedzenjach, hoſczinach. Pſchi wſchěch tutych a podobnych wěcach woſtanje, haj, bywa wutroba džęł a prózdniſha a tež najlěpſche žně a najwjeſtſche doſhodny njebudža doſahacz, zo bychu jeje žadoſcže ſpokojeje. Ně, nawopał, po taſkim napoju ſwětnych wjeſelow žcę ſo hiſchcže bóle picž a hdyž ſu wſchě ſrědki wutriebane, zo by ſo wſchěm žadoſczam doſcęcziniło, potom pſchidńdže njeſpokojnoſcz, nieměr, kſhudoba a huſjenſtvo do domu. Rał cyle hinał mohło tomu byč, hdy by hižo do młodych wutrobow ſo zaſchcęrpjako,

zo može cłomjeť tež na druhich wěcach, kotrež su cyle darmo abo tola jara tunje, swoje spodobanjo, swoje spotojenjo namafadž. Wězo słušča k tomu wěšte wufublanjo wutrobu, wěšta hłubšcha zdželanofcž, hačž može šchula po-
sticizicž. Sara bohate žórko tajtoho rozwuczenja a wufublanjo posticizeja knihi, časopisy, pěsnje a bajnje, kotrychž mašč tež w serbskej ryczi došč. Našč lud czita pšchemafčo! To je jedyn z joho hłownych brachow. Našč lud czita pšchemafčo serbskich spisow, němste pak su cuze a njemóža jomu k wutrobje rycžecž. Tohodla je wutroba mjez našchim ludom jara kħuda a tohodla kojenjo, běhanjo, honjenjo za próždnymi swětnymi hrěščnymi — tak mjenowanymi — wješlemi! A po wščěch wješelah tola jeno próždnu nješpojoynu wutrobu, kiž sebi nimo toho hiščcže zwěri na Boha móřkotadž.

Kať cyle hinať spotojini běchu tola našchi přjedownicy. Dopomnju so na słowa staroho serbskoho herca. Młodaj buraj sedžo na wjedro swaritaj a to nic bjez hrěščnych móřkotacych słowow pšhecziwo Bohu. Herc, kiž za druhim blidom sedžesče, rjekny: „Ščto dha to pšheczy mataj? Njech džě dha Bóh z nami czini, ščtož wón chce, wšchafčo je to cyle joho wěc!“ To pomhašče; wbohi starj, kħudy, ale ze swojim dóntom spotojny a tohodla wěcznje wješofy herc mješesče prawje. Ale bohuzel je džěti a mjenje tajkich dobrych, spotojnych wutrobow, kotrež bychu wopominafčo słowo stareje serbskeje pěsnje:

My pak chcemy (ščježpnje) swój kšicž dale nosycž
A pšchi tym luboh' Boha prošycž,
Zo by nam dať po tutym kšicži
Wšchoho došč w njebješkim paradizu. —

Czmišče so. Přenje hwězdy so pokazachu a mješacž bě hižo zestħadžať. Pšheczy lym k nim rad zħladowať, k tutym njebješkim swětkam, džensa pak wosebje rad. Tak luboznje so mi doťho njeběchu zybolafčo a tak jasnje njebě mješacž wjac na našchu cyrkej swěczik. A to czinjesče, zo ja džensa z wjele potojniškej a tohodla tež z wjele radoštniškej wutrobu k njebju zħladowach, wosebje tehdom, hdyž bliže pšhińdžech a mje „wěczna swěca“ pšchez woľno domu Božoho strowjesče a tak jasnje wo nješměrných bohatstwach rycžesče, kotrež so kħowaja na woľtarju Božim. Albo ščto moħi hdy wucžěpacž tamnoho kužoľa bohatstwa, kiž so jow žórli? Haj, sy-li ty dobry katħolsti kšescžan, kať chceš so potom hdy kħudy, nješpojoynu czucž . . . !?

Bóh je boħaty a je tež mój wótc a nan, kať chcyť ja potom kħudy bycž, lym-li jeno wopravdže joho džěcžo? Zemja je wulka a rjana a to je tež moja domizna, tež mi tčžěja jeje kwětki, tež mje strowja mješacž a hwězdy, tež mi swěczi skóncžko Bóže, tež mi spěwa ščkowroncž a soľobit!

Z tutymi myšlemi chcych po stħodženčach do kħěže, tu stoczi mi běła kóczka, na nócný popad wħħadžaca, pšchez ščježku a dopomni mje z nowa na tamne słowa wboħeje stareje, ale spotojineje macžerki: „Haj, to wšchitcy ludžo praja: wafcha kóczka je jara rjana!“ Potom zħladnych hiščcže jónu k tamnej nižkej skomjanej kħěžcy a pomyšlich sej: „zbožowni su kħudzi w duchu hižo jow na zemi“.

J. L.

Palenc — picž — wopitc.

Mještróž so, luby czitarjo, tajtoho napisma, smy w 16. czisle na palenc zapocželi, ale za džěczi, něť pak chcemy na dorofcženych hičž, za kotry-

miż najprjedy praja: „Wón radny schłenczku wupije“, pozdżišcho: „To je piczł“ a skóncznje: „Psi, to je wopik“.

Palenc so dobudze ze žita, bėrnow, rajsa a druhich tworow. Njech něk rėka palenc, cognat, rum abo arak — wulki, haj, najwjetschi džel je w nim winowoho ducha (Weingeist) 30—55 0/0, a je pschėz to jara straichny napoj. Nic, zo wón człowjeka niczo njenasycza, ale je tež hiščcze jara schkódnny dla pschewjele winowoho ducha, kiž mócnje rozhorja, z kótko zbrėje a człowjeka chłoho pohłuschi, a pódla za mały wudawł so dobycz hodži.

Sdych palenc w 14. lėtstotku do Europy pschindze, bė jako lėkarstwo trėbny, pozdżišcho pał z njoho pomšchitkowny napoj nastaj; wosebje džekaczerjo so joho zmocowachu, mėnicy: to je tuni, dobry, czisty a czerstwny napoj. Ale, tał su so zjebali!

Palenc žódkł zmuczi w tał połnej mėrje, taž so hodži, cžini, zo hlódb njecžuje a žymu a mokrotu pschetraje, pomha tež nakhwilnje psche wšhelate nužy. Tule samotnošč móžu, taž so samo rozumi, za jara wobzarowanja hódnu wuprajcz. Rał zke su scžėhwki wužiwania tajkeje paleneje wodžiczi! Wščė džele człowjeho cžėka palenc pschemėni. Piczł je lohto spóznacž hįzo na joho wobliczu, kotrež je pał czerwjene, pał czerwjeno-módre, pał schėro-žókte, koža pał puřata. Palenc wobradži człowjekei skaboscžow po móžnošči wjele, stawy tšchepotaja, pomjatk so słabi, tał zo wulki strach cžasto hrozny, zo so skóncznje zahubi, duch wostabnje, jėšč wjacny njestodži, žódkł niczo wjac njeczjese, dych pocžina pobrachowacz, tařhel so pschinamaka a hiščcze druge scžėhwki. Palenc skóncuje po cžasu cžėko a ducha. Smójbne zbožo a derje-mėcžo so minje, haj, cžasto je cyke potomnistwo cžėlnje a duchownje nafažene. Pschitkady su dosahace w kóždej krajinie.

Nječakł sebi tola nihtó tónle řadławy njepoczint pschuwczicž, kotruž smójbne zbožo zanicza! Tym pał, kotřiz su njepoczintej podleželi, njech je tež na tymle městnje nužna, taž tež derjemenjena rada data, zo so palenca chle wotrjeknu a wotwucza, dóńž je hiščcze cžas.

Haj, řchto praju, wotwuczicž? Někotružituli řnadž z hlówu zamije prajo: to njemutraju, to wumru. Tu mařch, nimam prawje, zo duch pocžina skabicž? Piczł so sam sebye strachuje. Wbo je řnadž picžu poddate žiwjenje wjacny winojte, dyžli nafažanjo? Čhce dha so njezbožowny kóždy džėn do stracha hele podacz? Z dobrej wolu wřcho džė, jenož řrutu wolu k tomu. Smjercž tu hnydom njebudze, wjele bóle žiwjeńřta móć zas z nowa wóžitwi. A by-li woprawdže komu móžno njebýko, bjež řrařchnoho napojaj žimy bycz — radřcho tola wumřėcz jał nafažanc, dyžli žimy bycz jał nafaženc!

Pschispomnicž hiščcze čcu, zo je džekaczerjei jara derje móžno, sebi drugi napoj wobřaracz bjež toho, zo by wudawł wjetřchi był dyžli za palenc. Tu je pivo, kotrež w pschirunanju njeje dróřřche hacž palenc. Tež bych wužiwanjjo řadowoho (řabłukowoho) wina poruczakł, kotrež je doščž tunje. Litř za 25—30 pjenjeřřow dóřtanjeřch. Te zahorjenty žódkł zas zahojji.

J. H.

Stawizna zapuřczenja řeruzalema.

(W lėcže 70 po řhryřřřtu.)

Řróžbna je stawizna zapuřczenja řeruzalema, kotruž řtaj jedyn řid a jedyn pohan (řofesuš řlavius a řacitus) piřařoj. řeju piřma su nam hiščcze

zathowane. Nasch Bžóžnik běšče do přédka prajil: „Stanu so znamjenja“. To so chle dopjelni.

Sutry běchu pola židow tež w nočy Bože služby. Tu so sta, přjedy hačž so židowſka wójna započza, zo w nočy woſoto 9 hodž., hdyž běšče lud w templu zhromadženy, so na dobo wulka swětkoſeč pokazza, tať ſylna kaž běhy dženi, a na woſtariju a w templu poť hodžiny doľho ſwěčežješče. Wrota ſ pſcheddworej templa běchu z mjedže a tať czežke, zo běchu 20 mužoju trěbni, zo bychu je kžbhy wječžor zamknuli; wſyche toho buchu hiščeže železne rjebele zajunjene. Tele wrota wotewriču so w nočy ſame wot ſo pſched woblicžom temploveje ſtraže, a buchu z napinanjom wſchěch mocow zaſy zawrijene. W nočy pſched ſwjatkami ſtyščachu měščnich w templu wulke ſchumjenjo a haru, a wjele jich woľaſche: „Chcemy wotſal cžahnyčž!“ Na njebju pokazza ſo jónu pſched křowanjom ſkónčžza, tať wulke wójniſte cžrjódy ze ſobu wojuja, a ſo palacy templ. Wórzny po tutym započzachu židžza zběžtarſtwo a wójnu pſhecžiwu Romjanam. Běchu najbóle jebarjo, kotřžž so za proſetow a meſſiaſa ſami wudawachu, buchu tež wot wſchſchich měščnikow a piſmamucžennyč na to ſchěžuwani.

Hdyž běchu Romjenjo chy židowſki kraj jebi dobyli, wjele wſow a měſtow zahubili a njeſměrnu ličžbu židow ſkóncowali, cžehnyjechu pſhecžiwu hłownomu měſtej Jeruzalemej. Wjele tyſac židow ze wſchěch woſolinow bě ſem cžeknyſo. Jeruzalem bě tehdy wulke měſto a twjerdžizna. Mějeſche woľtrež 3 hodžinow a běšče z jara ſylny, 25 kžčži wyſokimi murjemi wobdate. Jedyn muž z mjenom Jan bě ſo za knjeza cyľoho měſta ſčžiniť, najnječnicžomnički cžłowje-tojo džeržachu ſo ſ njomu. Wot tutych buchu wobydlerjo Jeruzalema jurowje pſchecžehani. Šchtžž mějeſche zamoženjo a nahladnoſeč, bu z wobſtoržowanjom, zo z Romſtkimi džeržili, ſkóncowany. Na tute waſchňjo bu po něčim 12000 cžłowjekow w Jeruzalemje ſkóncowanyč, přjedy hačž ſo wobľehowanjo započza. W ſwojej nužy powoľa lud wěſtoho Šymana, kotřžž ze židowſkim wójſkom w bližkoſeči pſchebnywaſche, na pomoc, ale z tutym bu hubjenſtmo hiščeže wjele wjetſche. Jan wobſadži ze ſwojimi pſchimiſnikami templ, liž mějeſche woľtrež nimale poť hodžiny a bě z hľubokimi hrjebjemi a wyſokimi murjemi wobdaty. Tu započza ſo, kaž bě Ježus wěſchčžil, žadľawoſeč zapuſčjenja na ſwjatym měſtnje; buchu mjenujey cžłowjekojo ſrjedž templa morjeni; a to najpřjedy cžłowjek z mjenom Zacharias. Šyman wobſadži kralowſki hród Žion ze ſwojimi ludžimi. Tutaj dwaj, Jan a Šyman, wjedžeshťaj wodňjo a w nočy wójnu, doľež chcyſche jedyn druhoho wotehnacž; pſchi tym jeju ludžo džel měſta zapaliču a ſpaliču ſo najbóle te twarjenja, hđežž běšče cyroba na wjele lét ſkřowana. Druhdy ležachu na wulkačch chyľe hromady mortwyč cžłowjekow. Šchtžž z luda ſ Šymanej džeržješče, tón bu wot Janowych pſchimiſnikow wurubjeny a morjeny; a nawopat ſo podobnje ſta.

Škónčžnje pſchicžže romſte wójſko pſched měſto. Wobydlerjo Jeruzalema běchu ſo rady poddali, ale cžyž zběžtarjo to njepſchidachu; romſcy wojacy pať njezamóžachu měſto pſchedobhčž. Tuž da wjedžicžer wójſka měſto z murju a hrjebju wobcžahnyčž, tať zo žadyn žid cžeknyčž njemóžješče, a zo tež ničtž žaneje cyrobny do měſta pſčžinjješč njemóžješče. Wjele wobydleri pſcheda ſwoje wobľedženiſtwa, pžrjechu žłoto, zo bychu je rubježnich njenamaľali a džechu potom ſ Romjanam. Šdyž pať wojacy toľe pytnychu, rozpřochu zajatym židam hrjuči, zo bychu žłoto namaľali, to ſta ſo w jenej nočy dwěmaj tyľacomaj cžłowjekow.

Hłób bu w měſeče dženi a wjetſchi, doľež wot wonka žana

cyroba wjacj do města njeprschinidze. Zběžkarjo dobhwachu so do kšěžow a pschephtowachu wschitto, zo bychu cyrobu namafali; a dotelž žaneje njenamafachu, czmélowachu ludži w kšěžach najžadlawišcho, mènicy, zo su czi cyrobu sšhowali. Někotryžkuli bohacž da swoje cyke zamoženjo za łorc pschenicy, kotraž bu nje-mléta ziedžena. Džěczi torhachu staršchim, a macjerje swojim džěcjom jěšč z huby. Šchož hewak šfót nježerje, tehdom człowjefojo radu zjěchu, wobucžo, staru kožu, štažene syno, haj kruwjacy hnój. Z wotewrjenej hubu běhachu wojacy wokoło, za hodžinu hušto dwójcy a trójcy do teje sameje kšěže a pscherychu wschitto, haj same mortwe czěla, zo bychu cyrobu namafali. Šenej wosobnej knieni běchu tež wschitto wurubili, we najwjetschim kšodže mori wona swoje czěšdne džěcžo a wopjecze je na wohnju, potom zjě jenu połoju a druhu sebi sšhowa. Z wónju nawabjeni pschihnachu so zběžkarjo a žadachu wot njeje jěšč — tuta pak poda jim swoje wopjeczene džěcžo, a samo tutych džiwich ludži woběža hróžba. Šchož z kšodom z města won džěšče, bu wot Romšich popadnjeny a kšizjowann. Romjenjo njemėjachu drjewa došč, zo bychu za tak wjele židow kšizjow nadžecadž mohli. W měsčje samym pak ludžo z czyrjodami z kšodom mrėjachu, padachu na hašach mortwi k zemi; mnozy wžachu sebi z kšodom sami swoje žiwjenjo.

Cyke kšěže a hašy ležachu poľne zawutlencyh žonskich, džěczi a starcom, a bě njemóžne, tak wulku mnohosč z pohrjebadž. Zo bychu žu wóni wotštronili, zmijetachu židža mortwe czěla pschěz měsčanske murje; to so sta z wjac hacž 500 tysacami. Dotelž pak pschi tym jara wustachu, buchu mortwi do wulkih kšěžow znosčeni, a hdyž běchu poľne, buchu kšěže zawrjene. A tola ležachu hišćeje cyke hašy poľne czělow, tak zo dyrbjachu na nje stupacž, hdyž čyčychu kšodžicž.

Štónćnje buchu wot Romjanow měsčanske murje pschekamane. Prjedny pak běšće romski wójnski wjednik wschittim wojakam porucžit, zo dyrbja templ zdžerzecz, dotelž běšče spodžiwne twarjenjo. Běšče z běłoho marmora twarjeny, a z wonka z džěla pozłoczeny, tak zo so wot nazdala zybolesče kaž sněhowa hora, a hdyž štónćko sšhadžesče, swěczesče so kaž wohen, a pschi joho blyšćežu zaběhowachu woczi, kaž wot samoho štónca. Tola našč Zbóžnik běšče prajit: „Njewostanje kamjen na kamjenju“. To je so tež dopjelničo. Židža wobarachu so hišćeje ze zadwélowanjom w templu. Tu hrabny jedyn wojak, kiž wjac na porucžnosč Titu njemyšlesče, kruč palacoho drjewa, czisny jón do templa a tutón pocža so palicž. Tu nasta mjez židami njeměrna žalosč a woni njewobarachu so wjac pschecžiwjo Romjanam, pschetož krašny templ bě jim lubšči dnyli jich žiwjenjo; woni prócowachu so jenož wohen podušće, a tež Titus porucži swojim Romjanam hašćecž. Tola woni njeposłuchachu wjacj na njoho, morichu psched wotštarjom, hdyž so kóžde leto wjele thjac homjadow woprowasče, njewobronjeny židowski lud. A tak spalil so wulki krašny templ, mjez tym zo krej židow z rěfami běžesče, na tym samym dnju, na kotrymž bu přeni templ wot Babylonšich spaleny. A pľomjo bě tak wulke a móčne, zo so zdasče, kaž by so cyła hora, na kotrejž templ stojesče, palila. Do jenho pscheddwora bě so na 6000 žonow a džěczi sšhowało, tež tutón bu wot wojakow zapaleny, a wschitcy spalichu so sobu.

Najhóršči zběžkarjo wrócizichu so do kralowštho hrodu a wobarachu so tam, tola buchu tež pschewinjeni — cyke město bu zapalene, a kotrohóž wojacy hišćeje nadešidžechu, bu morjeny. Šdyž so wobšehnjeno započža, běšče jutrowny swjedžen; tohodla běšče so židowski lud ze wschoho kraja w Šeruz-

lemje zeschol; tuta wulka mnohoscež bu napadnjena, a ničto njemóžesche so wjacj domoj wróczič. Z toho pschińdže, žo pschi woblehjnjenju Seruzalema na 1,100,000 židow wo žiwjenjo pschińdže. Mjez jatymi jich hiščecze 11,000 z hłodom mumaré, dokelž jim straschnicy ze zawisće nicžo jěšč njedachu; wjele jich njehašche nicžo jěšč, ale chychu radšcho mumarécž, dužli tajke hujenstwo pschežimicž.

Druzj buchu jako njewólnicy z džěla rozdawani, z džěla rozpschedaczi. Někotre tysacy dyrbjachu pozdžišcho na jenym swjedzenju z džiwimi zwerjatami wojowacž, a jedyn druhoho moricž k zawjeselenju pohanow.

Čyke město bu nětko wutupjene, kóžda murja bu podtoržana, a wschitto zemi runja sežinjene, tak zo storo wjacj měštno znač njebė, hdžėž bėšche Seruzalem stał. Bu pak tam pozdžišcho zasj město natwarjene, ale wone je mólcžke a njenahladne a njepšchisłuscha židam. Hdžž pak romski kejžor Julian 200 lėt pozdžišcho židam dowolnosčž da, tempł zasj twaricž, pschiczežechu židža z wulkej wjesołosčju a chychu zapoczečž rycž; woni bėchu jebi k tomu z pschewulkej wjesołosčju slėborne łopacže wudžěfacž dali. — Tu wudyrichu płomjenja ze zemje, tak zo dyrbjachu wschitto ležo wostajicž, a tempł njebu wjacj twarjennj. Hdžž bė tón stał, stoji nětko turkowska moscheja (tempł); žid pak njemė ani do jeje pschėdwmora zastupicž. A z toho časa su židža po čykej zemi rozpjerscheni; nimaja ani domizny, ani wótečiny, wschudžom su cuzy a zacpēczi. Šacž do džennišchoho dnja pak džerža k wopomnjecžu zapuscženja Seruzalema póstny džėn.

M. Š.

Rač su lubi Šwjeczi nadpady mjaša pschewinyli?

(Podawa Š. R.)

(Portracžowanjo z čyřsta 17.)

21. januara šwjecžimy swjedžen sw. Šańže. Kóždy je drje hižo něščto wo nej slyšchal a tež jeje wobraz na šwjecžatku widžal. Wona so nam pschėdstaja jako młoda, kžėjaca knježna z bėtym jehnjecžom na rukomaj. Čžohodla to? Zhdžėn po jeje smjerczi modleštaj so jeje staršchej na jeje romczku. Ma dobo so wona jimaj žjemi, wobdata wot někotrych knježnow z bėtym jehnjatkom na rukomaj, a wukhwalowasche jimaj swoju nėtčžišchu zbóžnosčž.

Šańža bė džecžo bohateju a wosebneju staršcheju w Romje. Ma: čželny rjanosčzi, ale bóle hiščecze na póccžiwosčjach pschėahowasche wšče swoje towdřšchti; tohodla wschittich woczji na nju kėdžbowachu a za nej žėdžachu. Šfinacželėtna hólczka džěšche jónu z wuczby domoj; tu ju zetka šyn jenocho měščjanofthy (präfekta). Šo dohladawšchi na tajku rjanosčž, bu hnydom pošny zadosčžow, da so z nej do rycži a žadasche sebi ju za mandželsku, jej wschė bohatswa a čželnje lubjo. Nětk wukhwalowasche Šańža bohatswo a wosebitosčž swojoho nawoženje, kotrohož bėšche jebi hižo zhladała. „Zubuju toho, kiž je knjež wschittich knježow, kiž je kral wschittich kralow, kiž je kejžor wschittich kejžorow, kotrohož bohatswo njemóže wopšchijecž ani zemja a cyły swět, kotrohož čželncž, kšwalba a móč pschėahuje wróczele njebies; toho lubuju, kotrohož krasnosčž mėšac a škonco a jandželjo wobdžiwaja, kotryž zamóže ze samej wolu khornych wustruwicž a mortwnych zbudžicž, z kotrymž so zjednocžicž je čžistocž sama. Tutón mój lubowany nawoženja je mje hižo zdebit jačo swoju njewjestu: pošchu zloty pjerschčžen naju šlubjenja, wón je mi powišnył pšchny rjecžaz na šchiju, je mje wuhotował ze židžonej wosebnej draštu a wjele drohich

famjenjow je mi darik t wupyschenju. Na czołe je sebi mje woznamjenik, zo by kóždy widzał, zo jenož jomu kuscham. Mojej lich je wobarbik ze swojej krewju a njejmérne kubla mi pokazal, kotrež wšch docpeju jomu swercu wobthowawšchi.“

Tajste krutosce a raznosce njebě so wosebny knjezyl wot młodeje holczi nadzał. Wón pak njechěsta ju kriudowacž ze swojimi namjetami, ale knjezna wotpokaza joho. — Młodzenc sthorje. Lekarjo wuznachu, zo je to khorosč lubosčjow. Soho nan potajkim Ğañžu powoła a bješe t njej: „Hlej mój syn mjeje z lubosce t tebi!“ Wona pak wotmołwi: „Smém swercu žlamacž swojomu přenjomu nawoženi, Khrystusej?“ Ğdyž dobrocziwe pschirycžowanja měščjanosty nicžo njewustukowachu, počza z hroženjemi. Wšch možne nastroje t cymelam buchu pschinoschowane a wulki schčěpowc natwarjeny; ale Ğañža wobhladowaše sebi tuto wšcho z wjesokosčju. Měščjanosta widžawšchi, zo budže to podarmo, zamysli sebi czištoč knježny wohanbicz. Njebojaznje znapschecziwi jomu Smjata: „Moju krej drje móžesh pschelecž, ale czištoč mojeje dusche a cžěla mi rubicz, njedyrbi to tebi poradžicž. Khrystus budže mje zakitacž!“ Rozžkobjeny porucži, hnydom knježnu zwušlětacž. A hlej we wotomitu narosčechu jeje wlošy a pschitrychu nahotu jako drašta. Na cymowym měščje, hdžez bē hrěch wotmyslenny, poda jej jandžel pschnu bětu draštu. Ğdyž nětko syn měščjanosty zastupi, bu drje wot rjanosce spkóschany, ale njechaše so wottračicž dacž; tuž cyle wošepi a na poč mortwy t zemi padže. Nětk hofle bu pohanski měščjanosta pschepokazany, kajtu blážnosč bēše sebi pschewewał. Na próstwu sw. Ğañže bu joho syn zasw wustrowjeny. — Bohanski lud pak njechaše so natazacž, ale žadaše smjercž „kuzkarnicže“. A sudnik, kotromuž ju měščjanosta pschepoda, ju pschija, zo by ju wotprawił. Wona měšče so na schčěpowcu spalicž. Dofelž pak so jeje płomjo njedótny, bu jej stóncznye z mjeczom hłowa wotežata.

To bēše kramny kwas, na kotrymž so czišta duscha ze swojim njebjestim nawoženjom žwěrowa.

Kak mjele hinał je bohužel w našich cžasach! Kelto džowkow — haj snadž tež Ğañžow — su so wot wotrocžta cžmy zawjesč dali bjez najmjenschoho wuhlada na nekajki — ani swětny — dobytk abo bohatswo. Čhle wěšče wědžicy, zo jenož hańbu žněja, pschepodadža swoju najrjenšchu pschu do pazorow helskoho rubježnifa.

O swjata Ğañža, wuprosch nam czištotu dusche a cžěla!

3 Łužicy a Časkeje.

3 Budysčina. Wčzora, pjatk, je najdostojnišchi knjez biskop w tačantskej cyrkwi pschi dopódnishej Božej mschi knjezej Michalej Čhweczikej swjeciznu na subbiakona wudžělil. Diafonatska swjecizna budže na dnju swjatoho Mateja, 21. t. m., a měščniška swjecizna sobotu na swjatoho Michala. Přeni wopór Božej msche čže knjez Čhwecžik wutoru na to, 2. okt., w Baczonju swjecicž.

3 Radworja. Ğižo posledni raz pisachmy wo pschihadže pryńca Jana Jurija, kotryž z pschiležnosčju wojerškich wuwucžowanjow 2 nježeli w našej srjedžiznje pschewywaše. Ğiščće kawnišchi wopyt wósta našcha wofada pjatk 31. augusta, hdžez tež Soho Maještosčž kral Albert a Soho Kralowška Wychotosčž pólny maršchal pryńc Jurij naspomnjene wuwucžo-

wanja wopytaſchtaj. Žodnaj hoſćeje pſchijėdžeſchtaj wokoło 9 hodzin z woſebitnym čzahom wot Budyſchina. Na meſtnje, hdžež z woza wuſtupiſchtaj, pola Rbelna, bėchu prėnje čjeſtne wrota natwarjene. Potom wobhladaſchtaj ſebi wuwučžowanja a po nich teſz wjeſ ze ſwojim wopytom poczeſćiſchtaj. K hób-nomu powitanju ſtojaču pſchede wſu druge čjeſtne wrota, pſchi kotrychž bėchu ſo duchownaj, wučerjo, gmejniſta rada, wojeſke towaſtwa a katholiſka Bjeſada, wobė z ſhorhowjomaj, na 60 družkow, wſchiſche rjadownje Nadworſteje a Bđerjanſteje ſkulſteje młodobćeje a njeſchekladne ſny pſchihladowarjow zbro-madžili. Hdž wſofki hōſcž pſchijėča, powita joho knjež ſerſki administrator Zur, wofebje kraloſwėrne zmyſlenjo naſcheje woſady a z njeje cykoho ſerbiſkoho ludu wuzbėhnywſchi. Kral ſo za powitanjo pſcheczelnje podſakowa a pſchiſpomi, zo je pſchod 41 lėtami hižo jōnu naſču wjeſ wopytał. Tež z wofebje wuznamjenjenymi ſobuſtami wojeſkoho towaſtwa Toho Młajeſtoſcž hiſcžeje porycza. Potom jėchafche pſchi zwonjenju wſchėch zwonow, ierbfkim „Stawa“=wołanju pſchitomnych a rōžeſtanju, wot družkow wuſtojnje wuwjedženym, hacž pſchod knježi dwōr, hdžež joho klecze čjeſtne wrota witachu. Tež ſuſodne twarjenja bėchu bohacze z ſhorhowjemi, pletwami a wėncami wupſchene. W hrabiniſkim hrodže kral ze ſwojim pſchewodom poſwaczi a wot-jėdže potom w 1 hodž, zaſy na dwōrniſcžejo, k čzomuž ſo wſchitcy zaſy do ſwojoho przedawſchoho rjada zeſtupachu. — Wojeſke wuwučžowanja wobzamknny napſchemo-jėchanjo (Wettrennen), kotrež wſchiſchi wobėju regimentow njedželu 2. ſeptembra popołdnju wotmėwachu, pſchi čžimž nėkotryžtuli z nich piſhez ſchlahi, hrjebje a jamy lėtajo na zemi poleža. — Wutoru po tym ſo rjani jėzdni čžriōdka po čžriōdcy wotſaliſchu, taž zo nėtko nicžo wjacu wo nich wiđžecž a ſniſchecž njeje. Najſſerje naſ wojacy na dompučžu hiſcžeje jōnu wopytaja.

3 Baczonja, 8. ſeptembra. Wczōra pſchipołdnju w ſuſodnej wſy Banecach woheń wudyri, a wotpali ſo tam Wanatec brōžnja ze žnjemi a wſchitkej tam zaſhowanej nadobu. — Džens popołdnju zwoy zaſy woheń w ſuſodſtwe wozjewjachu, a je ſo we Zahowje mlyn wotpalik. K.

W Malbicach budže, taž runje pſchod zamknjenjom redakcije žbonitny, ſchtwōrtk 27. ſeptembra dopołdnja w 10 hodžinach ſwjeczenjo zwonow.

3 Lubija. Wokoło naſchoho mėſta wotmėwaja ſo hižo na ſchtyri njedzele manevrn, kotrež pocžinaja doſcž wulke a zajimawe bęcz, dokelž iu ſo wojacy, koſiž pola Nadworja a Herrnhuta manevrirowachu, tež k naſchimi pſchitowariſchili. Wot 4. ſeptembra je mjez nimi tež Toho Kralowſka Wyſofoſcž princ Jan Jurij, kotryž bėſche njedželu 9. ſept. w naſchej nowej a rjanej cyrkwi na dopołdniſchich kėmſchach. Powſchitownje je ſo ludžom ſpodobako, a traſch je ſebi tež nėktōžtuli z toho dobry pſchiklad wzat, zo nahladny princ piſhez cyku Božu miſču, na klatatku, z boka kraſnje wudėbjenoho wołtarja za njocho poſtajenym, kleczeſche pobožnje ſo modlo, a zo ponižnje modleſke knihi zwofolſcha, prjedy hacž je zacžini. Wjeſelſchi a bōle hnućzi pał hiſcžeje bėchmy, hdž wutoru rano na Božej miſchi mjez ludžimi we ławcy kleczacoho wiđžachmy Toho Kralowſku Wyſofoſcž, pōlnoho marſchala princa Jurija, kotryž z njeſchėdnej pobožnoſcžu a nutrnoſcžu ſo rōzowc modleſche. Toho Kralowſkej Wyſofoſcži je ſo, taž k. adminiſtratorej S. Schewczikej, kotrohož bė ſamny džen pſchipołdnju w audiency pſchijał, prajeſche, naſcha cyrkej znutſtownje jara ſpodobako; džiwaſche pał ſo, zo ſwjateje Młarijiny wołtar na epiſtlowej ſtronje ſtoji a zo duchowny tał daloko wot cyrkwie bydli. Wobraž

cyrkwie, kotryž so jomu pschepoda, lubosćiwje pschija a radžesche duschpastyrzej, swoju woladu najiw. wutrobje Jezusowej poručecj. Wutoru popołdnju wysofi hósćj zasly do Drježdžan motjědže. Bóh zdjerž nam joho hišćeže doľho a žohnuj wschitke stawy našchoho lubowanoho kralowskoho domu.

W nastawku „**Džěčo a palenc**“ w čisłe 16 „Katholifkoho Posoła“ wot 18. augusta t. l. zda so, zo chce tam njeznaty dopisować kolik tym pod nohi čislnyca, kotřiz su zastojnikojo pschi kwasu. Znate a stare waschnjo je, zo so křichničakacym holcam pschi jědži pivo a škódki palenc k naposjej posćicža a so tež dale posćicjeć budže. Tute waschnjo njeje džens zawjědžene a so tež njeba jutse wotšironičj. Zo pat so mjez křichničakacymi holcami schulste džěčaji tež namafaju, za to njemóža sebi tola kwasni zastojnicy, na kotrychž so w nastawku swari, ž helu so jim brozy, a jim njerozom so wumjetuje. Dopisować chceť sebi tu wěc bóle wobhladacž, hđže winowatyh namaka. Něfotražtuli macž njedžima na to, zo je šcho wo to, hđžaj swoju lubu džowcžičku abo swojoho worakawoho hepjela ž křichničku pósćele. Me brašćka by rjenje trjehil, hđy by chceť holcam tutych dla škódki palenc nje-dacž. — Tak dha, luby pschecželo, wobrocž so na winowatyh staršich a daj jim twoju dobru radu, kak móhte swoju křichničku do kwasneho domu křichnyčž, hđyž ju sami njescž njechadža, a nječičicže brašćku, kwasneho nana, našoženjju a njewjesty žamošwitych.

Tež njepšchecžel palenca

Surij Wincar, brašćka.

Ž cyłoho swěta.

Němska. (Pokraccžowanju wo hłownej zhromadžiznje katholicow Němskeje.) Žón samy wječer, wutoru 28. augusta, čžehnjedju wschelake tamne towarštwu k čžesćzi prašibenta Dr. Orterera ze swěcami pschod joho wobhđlenjo, pschi kotrejž pschiležnosćzi jomu zapóšćanc Fuchs rjane šłowa jako psšrowjenjo praji. Nazajtra 29. augusta běšče najprjedy swjatocžne requiem w cyrkwi sw. Marije na Kapitulu za wotemrěte sebstawy hłownych zhromadžiznow. Popołdnju w tšjoch zhromadži so ze wschěmi zwonami hromadže zwonjena (najwjetšchi zwón, tak mjenowany kejžorowy zwón, dyržba 28 mužojo zwonicž) njelicžomna šłka w domje, zo bychu tam mnche w domje wobthowane reliquije čžesćžili. Šđhiny ž powostankami swjatocho Engelberta, Agilolfa, Lawrjenca, Bosćija a drubich buchu pschěz clyu dem w swjatocžnym čžahu njefene. Kardinal archbštop Rementš wobđželešče so na swjatocžnosćzi. Wječžor wotmėwasche so tšecža žiawna zhromadžizna, ke kotrejž so pschecy wjacny ludži čžišćčesćše. Najprjedy rycžesćše hrabja Stollberg wo towarštwje swjatocho Bonifacija, napominajo, zo bychu wschitcy po možnosćzi za tute towarštwu woprewali, dokelž je wosebje mjez druhowėriwymy w němskim kraju wjele katholicow, kotřiz ani cyrkwie ani ščule nimaja. Kapłan Kochmeyer ž Múnstera rycžesćše za to, zo bychu so džěkacžerjo wosebje po svojich powclanjach do towarštwow žjebnocželi, a to na katholicim pobložku, zo njebychu jenotliwi tak loško fecialdemokratam do rukow pabali. Břonc Arenberg wopisowasćhe mššiony w tamnych ped němskim šchitom štojacych, wosebje afrikanšćich krajinach. Posledni rycžnik tuteje zhromadžizny je znaty profesor Schädler, kiž za kššessionalne ščule wustupowasćhe. Šchtwórtk

30. augusta wotměwasche so po schiwórtej zawrjenej zhromadźiznje schiwórta zjawna zhromadźizna, na kotrež najprjedy fabricki wobsedzeř Wageno z Aachena wo pschecy dale so rozschěrjacej khudobje jednasche, wšchelafe srědki mjenujo, tak by so tomu někač mohło wotpomhać. Potom wustupi ze wšchěch stron pscheczelnje postrowjeny Dr. Lieber, k wutrajnosći a wjesoloscći we wuznananju našchje swjateje wěry pod mócnym pschihłosowanjem napominajo. Mjez tym běšche k. kardinal archibiskop Philippus do zhromadźizny zastupil wet Dr. Orterera jako pschedsydy swjatecznje powitany. Wo někotrych lubosciznych słowach, kotrež tak prawje jako słowa powšchitkownje lubowanoho wótca wšchěm zhromadženym k wutrobje džěchu, wudžěli wón wšchittim pschitomnym biskopske požohnowanjo, z čimž so 41. hłowna officialna zhromadźizna němstich katholicow skónčzi. Bóh dač, zo by zohorjenje, kotrež tudy knjezesche, so wot tamneho staroho katholicoho města dale zmahowało pschěz cely našch dalschi wótcnu kraj a we wutrobach wšchitkich katholicow zbudžalo dobre mysle a wjedło k dobrym skutkam.

— Kejžor pschěbhuwa w narańschej a wječornej Pruskej pschi mandwrah. Mjez wjerchowstimi hosćzemi běšche tam tež wosebje našch kral Albert. Tutón pač je so zasy wrócził, a to, kaž bě slyšecěz, trochu khorowaty. Tola je jomu zasy lěpje. Tež württembergski kral a braunschweigski wójwoda tam w Rönigsbergu lohcy skhorjeschtaj a njemóžeschtaj někotre dny mandwry ze swojej wosebju počjesćiz. Tola staj so wobaj zasy polěpschiloz. — Kejžor je pschi pschileznoscći swojoho wopyta w narańschej Pruskej wosebje dvě ryczi měč. W přenšej w Rönigsbergu wón kručze swarjesche na někotrych zemjanow, kotřiz jako sobustawy „zwjazka ratarjow“ (Bund der Landwirte) joho wotpohladam napscheczo džělaja. Druhu rycž mějesche w nowonatwarjenym hrodje w Marienbergu.

Francózska. Hrabja z Pariza, kotrož bě z kralowskeho splaha Orleansow, kotřiz něhdy nad Francózskej knježachu, je w Zendzelskej na swojim kuble w starobje 56 lět zemřel. Hač runjež běchu nětke za njoho wuhłady skabe, zo so jako kejžor nad Francózskej pozběhnje, mohł pač wón tola w časach njeměra, kotrež wosebje za Francózsku njenuwostanu, republicy hłowylamanjo pschihotowacěz. Ze mjenujcy w Francózskej wjele monarchistow, t. r. zapóskancow a ludži we wšchelafich zastojnstwach, kotřiz chcebza kejžorstwo zasy zatocćiz. Wo smjerczi Louisa Napoleona, syna poslednjoho francózskoho kejžora, mějesche zemrěty hrabja na francózski trón najwjetšche prawo. Z nim je so tež zasy wulki džěl wotpohladow monarchistow sobu ze swěta minyl.

Asija. Z Chinefisteje a Japansteje su same sebi napschecziwjace powěsće slyšecěz. Kotrež z Chinefisteje wuhhadzēja, čjinja, kaž bychu Chinefsojo wšchudžom dohwyali, japanste powěsće pač zasy, so rozhyti, Japanesow pschecy jako dohwezerjow swěteji wozjewēja. To je lohcy rozhyticěz, dofelž stej wobě mócnarstwjě spytałoz, tež w Europje pjenjěz k dalschej wójnje počězowacěz. Reporterojo (to su ludžo, kotřiz so na wójnise městna podawaja, zo bychu powěsće do domowinšch nowinow skali) so tam njepschipuschēja, a tež z telegrafom a z póstom tam žanych wójnšch powěsćow do wukraja pschiciz njedabža.

Naležnosće našoho towarštwa.

Subustawy na lěto 1894: kk. 436. Mikławš Herrmann z Budyšina, 437—440. z Prahi: Filip Rězak, praeses serbskoho semina, Jurij Delan, gymnasiast, Jurij Hejduška, gymnasiast, Mikławš Čumpjela, gymnasiast, 441. Marija Delanowa z Wětenicy, 442. Jakob Klimant ze Špitala, 443. Jurij Sołta z Pěskec, 444. Mikławš Kucánk ze Smjerdžaceje, 445. Pětr Ledžbor w Krupcy, 446. Pawoł Knježk, gymnasiast w Prazy.

Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinještej 108,951 m. — p
K česći Božej a k spmoženju dušow je dale woprował: r. 1 m.
Hromadže: 108.952 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12.203 m. — p.
Dale je woprował: r. 1 m.
Hromadže: 12,204 m — p.

Za cyrkej Maćerje Božeje w Radworju.

Dale su woprowali: Njemjenowany z Hodlerja 11 m. 50 p, Khrystina Wingerowa z Khrósćic 3 m., njemjenowany z Khrósćic 2 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je daril: k. praeses Filip Rězak 3 m.

Zapłać Bóh wšěm dobroćerjam!

Rěčnja čjisko 21 ze zahrodu w Sulšecach pola Baćonja je na
přichedań. Wšto dalše je zhonič w Čjornecach pola
tublerja **Pětrauca.**

W Filipšdorfje budža

exercicije za žónste a knježny

wot 16. septembra wječor w 6 hodžinach hač do 20. septembra.

Towařstwo Serbskich Burow za Ralbiczańsku wosadu

změje jutře **njedzeli 16. septembra** popoldnju w 4 hodžinach zhromadžižnu
w **Konjecach.** (Stožanjó kafa, kainita, Domašchoweje rudy, płaczenjo koscjoweje
muži, a proschěński kashczif.)

Sobustawy so k prawje bohatomu wopytej pscheproschuja.

Wichedšdštwó.

Sobotu 29. septembra (swj. Michała) pónđže z Budyščina posledni
procession do Filipšdorfa; rano w 5 hodžinach budže w Budyščinje
Boža mišča.

Jakub Ščerc, wjednik.

Wutrobna proštwá.

Sobustawy bratřtwa swjatoho rózarija sebi wutrobnje pschēja, zo by
procession do **Sulowa** so zaš dale wjedł. Prošymy, zo by so hnydom lětja
zaš dobra wěc wobnowiła.

Rěčotki z luda.

D Ź a k .

W mjenje Radworskocho wojeřskoho towařstwa wupraja so

knjezej adminstr. **Žurej w Radworju**

za wšitku nam wopokazanu lubosć a woporniwość při česćownym po-
witanju wysokich kralowskich hosći z tutym najwutrobniši **džak.**

W Bronju, 5. septembra 1894.

Jakub Hantuš, předstojeř.

➡ Pšichodne čjisko „Katy. Pojoła“ wuńđže za tři njedžele, **6. oktobra 1894.** ➡

Katolicki Posol

Wudawa so
prénju a treću sobotu
mésaca.

Plaći lětnje na pósće a
we kniharni 2 m., pod križ-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Sudomy časopis.

Wudawanj wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Rudyschinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 19.

6. oktobra 1894.

Lětnik 32.

Tež přédowanjo.

Romuž je njemóžno, přédowanjo slyšecy, tón prócuj so, zo by přédowanjo z najmjenšcha widzał. Přédowanjo „widžecy, to so tola njehodži!“ Tak ty z hłowu wijesch. Nó, wój jeno zo mnu a nadžijam so, zo so wo tym pschewědcy, zo móže cžkowjeť tež přédowanjo widžecy, wosebje potom, hdyž ma nic jeno wócžto, ale tež wutrobu wotewrjenu.

Rij, mój směrnny pschewodžet, cžakasche hjo dawno na swój wukhod. Dofelz je w lěsu wotrostł, je bjez džiwa, zo tež mje najradšo do lěsa pschewodžo. Ale džensa mējachmoy dalschi a rjeišchi pucz. Bě džě njedžela, Bože skóncžto swěcžesche tak rjenje a jasnje, kaž to za dołhi cžas bylo njebė. Tohodla džěsche so z lóschtom a spěschnje. Nichtó mje njezetka, nichtó mje njemyleische. Dóndžed hacž do susobneje wšy. Tež jow so nichtó njepokaza, khiba kóczta, kiž na prozy sedžo rjanoho skóncžneho dnja wužiwasche a so pilnje myjesche. Tuž bě bjez džiwa, zo so jeje tsibarbna sutnicžta wscha bkschcžesche a woprawdže njedželkeť drascže runasche. Wšchi tym dopomnich so na to, zo džě so tež něchtóřtuli, kiž po prawom kóczta njeje, runje tak rady a husto myje a wšchi, haj inadž hšcže bóle, dnyli najpyschnišcha kóczka. Wězo je to jara kšmalobne, hdyž chce cžkowjeť cžistny bycž, ale wscho ma swój cžas a swój kónc. Stawanj ruskij spisowacžel Tolstoj njeje pschecžel knjeza Cžistoho a ma we swojim zmyšlu cyle prawje. Cžistej rucy drje stej rjeiškeť, dnyli mazanej, ale došč husto mjenje „cžistej“, hacž mazanej rucy. Tak ma židowski a tež kšecžcžanski lichownik šajnje cžistej rucy, dofelz so mazanoho džěla njepschima. Tak ma tež nětotryžtuli wosebny hólč abo wosebna holca štajnje cžistej rucy, dofelz so ani widłow ani hrabi njedótknjetaj. A tola njemóže nichtó prajicž, zo ma lichownik cžistej rucy; tola stej wěcžnje cžistej rucy pola burstoho cžkowjeťa wjele mjenšcha deba hacž mazanej. Štajnje cžistej rucy stej tež jara rody lěnej rucy a „lěnjosč je spoczatk wsčěch hrěchow“. To praji swjate

pisano. Dželo zacžeri najwěšćizišcho čas, myšle a pschiležnosć k hrěchaj a toho-
dla swědcžitej z burškim dželom womazanej rucy došč husto wo czistej
wutrobje.

Serbski bur, kotrohož su mnozy czitarjo hiščacze znali, měješce tute pra-
jenjo: „Džez je bur w desčacžiku na polu stał, tam dyrbi so to sydom lět
pokazowacž.“ Wón chcěše z tym prajicž, zo smě so bur tak mało mazanoho
džela bojecž, zo móže desčacžik tójšcho cyroby za rostliny z njoho wopłofacž,
tał zo je to lěta došho na polu widjecž.

To bě potajšim hižo přědowaněcžto, a sčtož chce je widjecž, pohladaj
jeno na kóczku, hdyž so myje.

Džech dale a pschindžech hacž do druheje susodnej wšy. Tam stoješce
psched rjanym statofom czjřjoda ludži. Po zdacžu běchu to fermušćni hoščo,
kóšič hiščacze jenoho wocžatowachu. A wopravdže njeběch so mylit. Seno,
zo ja tamny wocžatowany njeběch. Tola nješym to wobzarował. Běch džě
pschegara do starošćiwych myšli ponurjeny, tał zo so do tutoho wjesoloho
towarštwu hodžal njeběch. A někomu hiščacze wjeselo skazyč z pokhmurjenym
woblicžom, to ženje moje wjeselo bylo njeje. Tuž khwatač dale a doindžech
hacž na horu.

Na tutej horje bě něhdy schibjenca. Schibjenca nam praji, zo su
we starym času wjele krucžišcho khostali, dnyli něto. Rochcu na to dženja
spominacž, myšlu pak sebi, zo dyrbi kóždomu to najhóršce khostanjo byčž, hdyž
joho swědomjo khosta. Čžtowjeł dyrbi so — sčtož móžno — z nutřka wudo-
spojnecž, wufubłowacž, a nic jeno zwontownje. A najmócnjši a najwěšćiziši
srěđ k tomu je, hdyž čžtowjeła k swědomitosći w kóždym nastupanju nawje-
duješč. Swědomjo napomina, džerži a zakituje joho tež tam, hdyž joho žane
wóščto njewidži a žane wucho nještyšči. Čžtowjeł bjež swědomja je najštraf-
nišce stworjenjo, kotrohož so dowobaracž njemóžech. Brawe swědomjo pak je
jeno w tej wutrobje, w kotrejž prawa wěra a prawa lubošć bydlitej. Stej-
li swětko wěry a woheń lubošće wuhastej, z čžim chceš potom swědomju pucž
pokazowacž a je k dobromu zahorjecž?

• Hora bě za mnu, a pschede mnu ležješce wupšchestrjeny rjany serbski
kraj. Wězo wotucži sto dopomnjeńkow a czucžow w mojej dušči, ale došelž
bě jich pschewjele, poduščesce jene druge, a ze wšchěch hnučžow wošta mi jeno
te pschecžo: zo by so rjanosći serbskoho kraja tež runala nadobnosć serbskoho
ludu. Ale...

Docpěch do prastareje wofadneje wšy. Čhych tam pschecžela wopytacž,
dofelž pak tón doma njebě, džech k druhomu runje tał swěrnomu pschecželej.
Tutón pak je pschecy doma, to cyle wěšće wjedžach, a hdy by cyla wjes wo-
puschčžena była, joho běch tola doma nabelchoł. Zožo domcžk pak je tał mały,
zo ma tam jeno sam lědma ruma a zo dyrbi kóždy wopytowač wonta stojo
wostacž. Wón bydli mjenujcy w cyle wuzkej, křjódněj khowancy. Ale jenu
dobru, haj jara dobru stronku tutón joho mały domcžk tola ma: mjenujcy tu,
zo tam žadyn hokk a žana hara, žana zlóšč a žana zawišć, žadyn hrěch a
žadyn štrach njac njedocpějetej. Wěczny njebjeski měr w nim pschebhwa. Ty
sam žhudašč, luby czitarjo, hdyž mój pschecžel bydli. Wězo bydla tam po
prawom jeno powostanki joho czěła a tuž móžesce tež naju rozmołwa jeno
jara czicha byčž. Ale runje tute powostanki rěcžachu mojomu wóščku a mojej
wutrobje tał zrozumliwje, zo bě mi to přědowanjo, fajkohož sym lědma hdy
štyščał. Wězo bě to nimale jena jenicžka měrnosć, kotruž joho dawno mote-

mrety ert předomasche, ale mi předomasche ju tak jasnje, tak kručje, tak wustrajnje a z tajšej pscheswědčacej a zahorjacej mocu, zo je hišcže dženša slyšchu, mjenujcy: „Wumri a budžeš žiwyl!“

Za tutym čěchim domčtom swojoho dawno wusnjenoho pscheczeła, kaj-kičž sym jeno jara mało měł, sym lěta dołho slědził a njemóžach joho nama-kacz. Čzim wjetšča bě moja radošč, hdyž jón stónčnje tola wuslědzič. Soho tšeska je w lěče cule rjana zelena a hišcže młódnich zeleni so nadžija, z kotrejž je so wón sam wodžel, nadžija wěcznoho žiwjenja. Pschetož rjany běty kitel bě nic jeno deba joho njewinowatoho čžěła, ale z dobom tež naj-wěščishe znamjo čžistosče a rjanosče joho dusche . . .

Tak ponurich so do myšli a dlěje hladach a wjach a rjenšich słowow slyšach z tuteho rowa . . . na pohřebnišču, hdyž našči wótočo wot wjele stow lět drěmaju. (Čstónčenjo.)

Mjeno Marije nam samo praji, zo je wona macjer wobstajneje pomocy.

Bo najswjećischim mjenje Žezusowym, psched kotrymž so wschitte kolena zhibuja w njebesach, na zemi a pod zemju, njeje šchescjanam žane swjećishe, rjenšche, módnishe a spomóžnishe mjeno znate, dylži mjeno naščeje njebjeskeje macjerje, kralowny wschittich jandželow a swjatyč.

Tele wjelewažne mjeno je hižo samo na sebi brón pscheczimo nje-pscheczelej, zait w strašnosčach a wučel psched žym.

Z pjeczich pišmitow wobstoi swjate mjeno najswjećisheje knježny a tele pjecz pišmitow su čšescowarjo a džěči Marije jara rjenje wukadowali. Pjecz pišmitow woznamjenjeja pjecz nadobnych kamjenjow.

M = Margareta, pacjer abo parla, padže jako rjosowa kapta z njebes do morja; tam wobzamkny ju šchorpawa (mušča) a pschetwori ju do pacjerka. Tak wobjimašče klin najswjećisheje knježny Syna Božoho w joho wocžowjčenju.

A, druhi pišmit, znamjenja Adamas, dejmant, najdrožšči wschittich kamjenjow. Marija pschewyšuje wšě stworjenja, tež najwysšche čhory jandželow na nadobnošči a dostojnošči.

R, tleči pišmit, znamjenja Rubin, znaty pschěz swoju krejčerwenu barbu. Čzim bóle je čžerwjeny, čzim wjach je winojty. Marija, bolosčitwa macjer a kralowna martrarjow je najlěpje spóznala nadobnošč krawnych kapow na zdontu šchžža a pschi smjerczi martrarjow.

I je Zaspis. Wón je pschecy zeleny, znamjo nadžije, je najwosebnischi, ma-li we sebi běku smuhu. Bohanjno noschachu jón jako amulet. Tajki zeleny Zaspis je Marija, pschecy čžista, běła, našča nadžija, našč amulet pscheczimo djabolej a joho jědojtym kłokam hačž do smjertneje hodžiny.

A, posledni pišmit, je Amethyst, z dobom fjakka a róža; purpur lubosče a fjakka ponižnosče kžžjetaj najrjenšcho we wutrobje Marijinej.

Družy wukadowaja pjecz pišmitow swjatoho mjena Marije takle: Mediatrix = sriedžicjerka, Adjutrix = pomocnica, Reparatrix = wujednačka, Illuminatrix = rozšwětlerka, Advoca = rycznica. * *

Džeczo a kšhinczi.

Zawěsće nic, zo bych nětomu tolik pod nohi czišnył, ale jenož z lubosće k młodošći swojoho naroda pschimam zasj za pjerom. Sym-li w mojich prjedawšich dopisach toho ranik, proschu wo wodaczo; z wotpohladanjom nikomu bližto nje-pschindu.

Smy wschitcy pschyzjene, zo džeczi na kšhinczi, kwasy a kšchczizna nje-słusheja; ale njejsmy sebi snano hišheje rozkladli, cžohodla smy tu tak pschyzjene. Čhu to prajicj: dotelž poczinamy nasche cžestne wěcy z rejemi a wschelatimi nje-pschistojnymi zwjeselenjemi na jedyn a tón samy stupjeń stajecj. Nasch rozsud, zo džeczi kwasnoho domu ani wohladacj njedyrbjaše, je na cyle wopacznym zakładže natwarjeny. Ze-li kwas a kšhinczkacy wjeczor tak cžestny, kaž bycj dyrbi, potom njemóže džeczom pschistup cyle zakazany bycj. Čžim cžestnišcha ta wěc a ludžo wokoło njeje su, čžim šepje za džeczo, widži-li to. Swjate pišmo drje nam njepowěda, zo su na kwasu w Kana tež džeczi byle; wone pať tež njepraji, zo tam žane byle njejsu. Tak wjele pať nadrobnje powěda, zo je tam Šezus ze swojej swjatej maczerju był a zo je so w swojim přemim džiwje za dobry napoj postarał. Tam su zawěcze jědli a pili a wjeseli byli, tola tak, zo móžeshe Khrystus sam pschitomny bycj. Wohladajmy pať nětko na nasche cžestne zawjeselenja! Kať mało by so tu našchomu Žbóžnikej a Žoho swjatej maczeri lubiko; kať mnozy dyrbja so začerwjenicj, pomysla-li sebi na kwasu na wschudžompšchitomoscj Božu; kať mnozy bychu cžěfacj dyrbjeli, jeli swjata Marija abo Šezus widžounje do kwasnoho domu zastupik. Wo cžestnych wěcach rječecj a pschi tym cžestne wěcy na mało cžestne waschnjo wumjescj, to je dženišich džen bohuzel kšetro do módy pschisłko. A namaka-li so potom něčto, kž wěc z prawym mjenom mjenuje, tón ludžom toliki do nohow mjeta. Džeržny nasche kwasě tak kaž běšhe Kanaski, potom so pschitomosče džeczi na kšhinczkach bojecj njetrjebamy; kšhinczi su nimale tosame, šchtož kwas; su z najmjenišcha nuzny džěl kwas.

Wězo njeje derje, hdyž nětkle džeczi na kšhinczi du; na tym pať njejsu kšhinczi abo džeczi same na sebi wina, ale jenož waschnjo, kať so kšhinczi wotbhwaja. Zele waschnjo pať wotwisuje wot kwasnoho nana, nawoženje, njewjesty, brasčki a kšhinczkacych hošczi. Woni wschitcy maja zamołwjenjo, wulke zamołwjenjo, jeli so tať zadžerža, zo džeczom šchodži a wschitcy maja winowatoscj. kšhinczi a kwas tať džeržecj, zo mohł nasch Žbóžnik mjěz nimi bycj.

Šchtož hišheje kwas hódnje swjeczi, to su z mało wumzacžemi nasche mandželške; te waža sebi w kwasnym wjeselu wážnoscj swjatoho sakramenta mandželšwa, rozmołwjeja so wo swojich džeczoch a swójbach na hódne waschnjo. Wschitcy druzy słuža na kwasu a na kšhinczkach mjenje bóle swětej a jenož swětej a maja so něhdžkuli bojecj, zo mohło jich džeczace wócžko widžecj. * *

Kať su lubi Swjeczi nadpady mjaso pschewinyli?

(Podawa S. K.)

(Postaćowanjo z cžisła 18.)

Tysacy a zasj tysacy swjatych swěczi so w njebju a su nam pschikład žiwjenja. Za kóždu póccžiwoscj mamy tať rjec wosebitoho Swjatoho, tať zo móže sebi kóždy zastupjerja a pomocnika žhladacj, kšikžkuli cžěšnoscj abo nuzo

joho tež kłóczy. Mjěz tyśacami swjatymi pak so wuznamjenja sw. Franciszkusa ze Saleś. Jeho starszej bėśchtaj jara bohataj, wobśedėśchtaj hordu hródb w Saleśu. Hizo pśched porodom prośeśe macz za dźećo, zo by je Bóh czište a njeśkażene zdźerjeć. Po porodze zdychowaśe wona czaſto: „Mój syno, radścho czeńla tebie mrtwoho hacz do smjertnoho hrėcha zwolicz widźecz.“ Pśóſtwy bohobojazneje maczerje buch u wuśtyśchane; pśchetoz Franc bu pozdźiścho tak doſpołny, zo jena knjeżna, joho duchowna dźomka, wo nim piśche: „O Božo smėm-li wuznacž, mój wótc je czište znamjo našchoho Zbóžnika, tak zo sebi myślach zaſy joho ſamoho na zemi widźecz“.

Ćśinacjelėtnoho hólca Franca póſta nan do Pariza, hdźež mėjeśche so we wėdomoścach wudoſpołnjecz. Tam njebė mało ſkladnoścje k hrėcham, wosebje mjěz njepóccziwnymi młodźencami. Wón spózna ſtrach, kotryž joho cziſtoścz wobdawaśe. Tohodla wupyta sebi krutoho, rozhladnoho ſpowėdnika, kotromuž ſwoju chy wutrobu wuśypa. Z dobom poruczi so do wosebitoho ſchřita najzbóžniścheje Maczerje Bożeje Marije, a wotpołozil pśched jeje ſwjeczeczom ſlub ſcaneje cziſtoty. Młócnje nazhoni tež pomoc Marijinu. Mjěz lohkomyśneje młodźinu zwoſta póccziwny a njeśkażeny. — Hdůž bė Franc 5 lėt w Parizu ſtudował, da joho nan do Padua. Tudy dyrwjeśche ſwoju krutoścz w dobrym žiwjenju wobswėdźicz. Wón bėśche mjenujcy pścheryany po czele, a runje tohodla ſpytowaśe djaból joho porazycž. Studenczi w Padua bėchu jara zóſtńimi a njeſhmani. Tuž jich ſurowje mjerzaśe, zo je Franc tak ſam za so a czeſtny. Wśchė móžne prudla jomu kładzechu, zo bychu joho zawjedli. Ale Boža hnada, za kotrejž so Franc na ſtajnośczi prócowaśe, joho ſpodźimnje zdźerža. Widžo, kať njeſnicžomny ſwėt je, wotrjėkny so tohoſamoho a zaſtupi do mėchniśtwa, we kotrymž je ſtoťlach duśchow za prawu cyrkeje dobył.

Swuju cziſtoścz ma swjaty Franciszkus jenož ſwojej krutośczi pśchypifač. Mjedowoli ani, zo bychmy so druhoho ſplaha za ruku dótknyli, cziť mjewe mjenje mjěz woczi abo hdze druhdže. Z toho móžech spóznacž, luby cziťarjo, kať krucze je swjaty Franciszkus pśchecziwo wśchomu ſpytowanju wojomał. Mjėpraj potajkim, zo tebi móžno njeje, so w hoľku a harje ſwėta zdźerjeć. Dowėc so, kať wón, wosebitomu zaťitej najzbóžniścheje maczerje; wona tebe niħdy njewopuśchczi.

Śwjeczėnio zwonow w Raľbicach.

Ćziśche a pścheczelne Raľbicy njejsu bjez dwėla hiścze dożiwike tajkoho ſwjėdzenia, kaťiž jim ſchřwórk 27. ſeptembra zaſwita. Mjedzele, haj mėcacy dołho bėchu so Raľbicy a cyla wofada na žadny džen hotowale, a zawėścze nic podarmo. Pśchetoz tak rjaneje, lubozneje a pódla zaś wuľkotneje ſwjatocznoścze drje so w Serbach z cyla huſto ſwjeczilo njeje, kať tutón džen w Raľbicach.

Starichi ludžo Raľbiczańśkeje wofady sebi hiścze powėdaja, kať su nėħdy za ſararja Brėžana, kotrohož wopowńeczjo je tam hiścze doścz žiwe, najdoſtojniśchoho knjeza biſtopa Dittricha powitali. Wśchitke žony a knjeżny bėchu k powitanju wuśtyśchoho paſtyrja płačczicžku wodžete a czaťachu pśchede wśu na njoho. Kať žoľmjace ſlėbrojaśne morjo bėśche žhromadźizna wot nazdala so bycz zdała, tak zo bė biſkop cyle pśchėhwatany był z nje-wśchėdnym napohladom. Wodobny zacziścz, hacžrunjež po waśchnju rozdźėlny, czińjeśche žhromadźizna tón krócz na powitanjo ſwojoho biſtopa žhromadźena. Bėśche tole pycha a kraſnoścz barbów, kotraž so tu zyboleśche!

Tola wopisajmy swjedeni po rjedze.

Nowe zwoony, wot wustojnoho a sławnoho mischtra Bierlinga w Drježdžanach late, běchu dwaj dnjai prjedy ze železnicu do Rakec pschijezene. Na dnju samym rano zahe dojedžechu tři wozy, rjenje wobarbjene a wupyschene do Rakec, hdžez so zwoony na wozy zestajachu. Pschi wotjędže zwoonjachu Rakeczanske zwoony a postrowjachu swojich nomych bratrow. Hacz do Rakec běchu schizerjo, 12 porow, napscheczo pschijechali a tak so w cžestnym czaju wjezechu zwoony hacž do Sitta, hdžez běchu jim k postrowjenju cžestne wrota natwarili. Pschod Ralbicami hacž pola lěsa na Sittowski puczju pak bě cžestny czah, kž mješche wozdžišcho knjeza biskopa powitacz, zestupany, zo by nowe zwoony do wsy pschewodžal. Hdžž zwoony hacž sem dojedžechu, pozastachu czah schizerjow a wozy, a knjez farar Bjedrich powita zwoony z krátkej rycžu. Hacz do wsy domjezene buchu zwoony hnydom k swjeczenju pschihotowane; czah pak poda so na Koslowski pucz k powitanju knjeza biskopa.

Hacz za lěs pschod Koslowom běchu schizerjo najbostojnišchomu knjezej napscheczo pschijechali, a hdžž biskopski wóz dojedže, pschibliži so kublet Wicza z Róžanta a wupraji z wustojnymi słowami powitanjo najbostojnišchomu knjezej. Hdžž bě so tutón pozakowal, nastaji so czah schizerjow pschod biskopowym wozom na pucz pschod lěs k Ralbicam. Wot nazbala běchu stare zwoony Ralbicžanske cyrkweje, ktrež posledni krócž wyschšchoho postyrja witachu, schšhecž. Zwoonjenjo ze starymi zwoonami bě móžne, dokelž je stara zwónca we wěži wostala a zwónca za nowe zwoony so wysche tuteje w nowonatwarjenym džele pschihotowala.

Pschede wsu běchu wulkotne cžestne wrota natwarjene, na kotrychž so wulke khorhowje a mnohoscz małych khorhowčkow zmahowasche, schtož jara lubozny a swjedeniški napohlad posticžesche. Nunje w 10 hebž. dojedže hacž sem k. biskop. Pod cžestnymi wrotami stojachu duchowni w cyrkwinškej draščezje ze swjeczenej wodu a z kabiškom, na powitanjo knjeza biskopa pschihotowani. Hdžž bě so z tym cyrkwinške powitanjo stalo, praji knjez farar Bjedrich najbostojnišchomu knjezej biskopej w mjenje swojeje wosady pokorne a wutrobne słowa powitanja, kotrymž najbostojniški knjez wotmohwi, kał so wjeseli, zo je jomu móžno, tak nadobny skutk w pobožnej wosadže dokonjecž.

Potom nastaji so swjedeniški czah do wsy po tutym rjedze: Najprjedy jechachu schizerjo, za nimi scžehowachu cyrkwine khorhowje, za kotrymiž mužskej towarštweje wosady, kafino a wojetške towarštwo, krocžeschej. Nawjedowane z „džeczacymi khorhowjemi“ scžehowachu hólczata tjoch wosadnych schulow, Ralbicžanske, Róžencžanske a Konjecžanskeje. Wschitke hólczata mješachu khorhowčtji, a to pjeczore we pjeczorych barbach: w bamžowskich (žolte běle), w sakskich (zelene běle), w kuziškich (módre želte), we württembergskich (cžerwjene czorne — dokelž je najbostojniški knjez z Württembergškeje rodženy) a w serbskich (běle módre cžerwjene). Za džechu wulke družti, kotrychž běšče 100, w swejej tak luboznej pysche, a dale za małymi khorhowjemi małe družti, schulške hólczata, kotrychž bě toho runja 100, z wěncami. Stónčnje pschod duchownymi běchu Róžencžanske rjane džeczace khorhowje a za nimi stupasche 12 małych družkow z korbitami a rózicžkami. Duchownych bě tu wokoło najbostojnišchoho knjeza 14 zhromadženych; pódla wosadnoho fararja, z Budyščina k. scholastik Rusčžanski a farar Skala, wobaj prjedawškej Ralbicžanskej kaplanaj, z Radworja k. administrator Žur, z Kulowa k. farar Krause, kaplan Schotta a neomyst Žur z Hólka, z Kamjenca knjez administrator Hicka, z Njebjelčic knjez Jawork, z Kóschtra knjez P. Leopold,

z Khróscie ff. kanonikus Werner a kaplan Just, Wortlecjanski f. kaplan a knjez administrator P. Tabäus z Róžanta. Pozdžiščo hiščje knjez farar ze Zloho Komorowa na swjedžen pščinidže.

Napohlad, kotryž tonle swjatoczny czah posticzeše, drje nihtó njezobudže, shtóž je jón midžak. Tajta pycha, tajta krasnosč barbow, w kotrychž cyrkwine khorchowje, khorhojčki hólczatow, kčžejate mency, na fijach wot hólczatow njesene, dale drašta a banty družkow, stónčnje paramenty duchownych so zyhbolachu, a wscho to wobswětlene z Božim stónčkom, kotrež bē runje mrocžjele pšchedrešo, czinjšeše njewuprajče lubozny a wyloch natwarjacy zacžiščjež. Sam najdojstojnišči knjez biskop zas a zas wobkručješe, zo tajtoho napohlada hiščje meł njeje a khwaleše pšhec zas luboznu a w swojej krasnosčzi tež tak jora pšhistojnu, czestnu a póczjwu družczju pychu. Ze pak tež wěste, zo hiščje ženje a nihdže telfo družkow njeje z dobom zhromadženych bylo kaž w Kalbicach, hromadže **200!**

(Stónčenjo pščinodnje.)

3 Lujicy a Sastjeje.

3 Budyšcina. Sobotu, na dnju swjatoho Michała, wudželi najdojstojnišči knjez biskop Ludwik knjezej diatonej Michalej Schewczikej měščnišku swjeczižnu. Kaž bē do předla postajene bylo, dósta mjenowany knjez swjeczižnu na jubdiatona džen powyščenja swjatoho kščiža a na diatona džen swjatoho Mateja. A swjatocznej měščniškej swjeczižnje, kotraž so w tachantskej cyrkwi w 9 hodžinach dočonia, bēchu so tudomni duchowni a bratr swjeczomnoho, knjez administrator Schewczik z Lubija, zhromadžili; wulka mnohošč z pobožnych z tudomneje a wschelakich druhich wosadow bēchu pščitomni. Po dočonjanej swjatocznoščzi praji najdojstojnišči knjez biskop wótcowšte słowa nowoswjeczenomu, a pokazuju jomu wažnošč, swjatosč a krasnosč doščžehnjenocho powołanja pšheješe jomu zbožo a zohnowane skutkowanjo w tutym powołanju.

— Džen 1. oktobra t. l. je 25 lēt, zo je knjež rycžnik Pawoł Senfert za assešora tudomnocho tachantskocho konsistoria postajeny. A wažnomu wopomnjeniskomu dnjej so jomu wot tachantsstwa a ze wschelakich druhich stronow czestne zbožopšhecža dóstachu.

— Knjež Michal Schewczik je za kaplana w Kalbicach postajeny a poda so, kaž kšychimy, srjedž oktobra na tute svoje městno. Wóh zohnuj joho zastup a dai joho měščniškemu skutkowanju bohate płody za wěčnosč!

3 Radworja. Mjedzela 16. septembra bēše za našču wosadu spomnjenja hódny džen; pšchetož 20 lēt bēše so minyło, zo so w naškej wšy „Katholiska Bjesada“ založi; 20 lēt bēše wona za duchowne zbožo swojeje wofady dželała, wjeselo a zdubow z nej džělisa, jeje swjedženje ze swojej pščitomnoščzi porjeiščala. Z tym pak bēše tež towaritwowa khorhoj, kaž wščitko na swěče, zestariša. Tohodla kupi sebi Bjesada lěšja rjanu nomu khorhoj, kotraž so na spomnjenym dnju poswjeczi. Swjatocznošč f tomu zarjadowana meješče potajkim dwoju wažnošč. Wona płaczeše z přenja poswjecženju noweje khorchowje, z dobom pak tež wopomnjećju 20 lētnocho wobstacža Bjesady. — Swjedžen započjinaše so rano ze zhromadnym swjatym woprawjenjom Bjesadžinych sobustawow. Wopozdnišči džěl pak wotewri so z powitanjom hoščzi. Pšcheprosyli bēchmy, zo by swjedžen

serbski woštał, jenož serbske Bjesady (kasina) w Zajeńcy, Kambicach a Kufowje. Přerušičej z nich, Zajeńcžanska a Kambicžanska, běšćtej bohacze zastupjenej, Kufowsta pak bě jenož jenožo sobustama woštała a to hišćicze — Němca (do našeho serbskeho Kadworja). Wo dokonjanym powitanju zřjadoma so cžah: přědku tudomne wojejske towarštwu jako wjednit, za nim zastupjerjo pscheproschěnych Bjesadow a zady naše sobustawy. Pšched faru zastupi do cžaha 12 družkow, kotrež po dwěmaj porno sebi hišćicze zawitu khorhoj na bantach njesěchu a za nej kublercy Marija Hřehorkowa (Zencžowa) ze Stróžišćeža a Křata Furtkowa Bronja jako kmoťse. (Za družki buchu jenož tajke brane, kotrychž nanowje su sobustawy Bjesady.) Wot faru wjedzešće so cžah z dypkom w 3 hodžinach, kaž bě postajene, do faršćej cyrkwoje. Tu k. administrator Žur najpředj wo dlějšćej ryczi wážnosć swjedženja a khorhowje rozloži a po nej khorhoj wo cyrkwinšćich pschědpisnjach wošwjećzi. Na to pschijimachu so dary a to: sekli w serbskich barbach ze serbskim napisanom wot Zajeńcžanskeje a Kufowšćej Bjesady, sekla w sakšćich barbach, tohorunja ze serbskim hrónčikom wot kmoťrow, dale wot družkow cžorny šlewjeť, kotryž khorhoj pschi khowanjach zemřěnych sobustawow trjeba, a stónćnjne šleborny hoždžik wot tudomneho wojejskeho towarštwu. Wo tutych wobřadach wróći so cžah, nowošwjećjemu khorhoj rozwalenu pschěd sobu njeso, zasty do swjedženšćeho domu, kotryž bě bohacze z wěncami a pletwami wupřschěny. Tu wotměwašće so najpředj zhromadna wječjeť a po nej swobodna zabawa, wobštojaca z rycžow a serbskich spěwow, wězo pak, kaž to pola naš hinal wašćnjno njeje, bjez rejow. Měšćim sebi, zo smy swjedžen tak na doštojne a pschi tym tola wjesoťe wašćnjno dokonjeli.

Pšchispomnjenje: Serbske barby su: běła-módra-cžerwjena (módra řjedža, nic cžerwjena, kaž to husto widžimy).
N.

W **Bacžonju** mějesće nowošwjećěny měšćnik knjez Michal Šchwěcžik wutoru 2. oktobra swoju primiciju. W tamnym domje Božim, najšwjećišćej Wutrobje Žězusowej poshwjećěnym, w kotrymž je sebi serbska pobožnosć a lubosć za wšě cžahy trajacy pomnik stajila a za kotryž je njeboh nan knjeza primicianta tak wjele a tak swěrnje so starał a džěłał, čyšće tež knjez Michal Šchwěcžik, kaž hjo pschěd nimale dwěmaj lětomaj jeho knjez bratr Žakub, swoj přeni wopor Božeje mšćě swjećić. To dha bě wutoru druha primicija, kotraž so w Bacžonšćej cyrkwi swjećěšće. Wobdželenjo na wurjadnej swjatocžnosći, hacžrunjež bě džělawy džěň a w došć nuznym cžasu, bě nadobne. Duchownych wobdawašće nowošwjećěneho měšćnika pschi swjatym skutku w Božim domje 13, kotrymž so pozdžišćo hišćicze 2 pschizamknychtaj, mjěz nimi běchu k. školastikus Žucžanski z Budyšćina, k. probst Wincenc z kšóšćtra Marijneje Hwězdy, k. kanonikaj Werner z Křóšćic a Herrmann z Wotrowa. Bóřny po 8 hodž. poda so cžah duchownych na ščulu po knjeza primicianta, kř tam w delnjeji řstwi so w pobožnej modlitwoje na swjaty skutk pschihotowašće. Knjez kanonikus Werner z wutrobnyimi řłowami mlódoho měšćnika postrowi a k najšwjećišćomu řtufkej našćej swjateje wěry pschěpřochowašće. Na to so poda cžah do cyrkwoje po tutym řjedze: Za khorhowjemi džěchu sobustawy spěwanšćeho towarštwu křsluš spěwojcy, za nimi řčulšće džěczi, nawjedowane wot k. wučerja Šymanka, a małe družki, kotrychž dvě na pucakomaj křónu a wěnc njesěšćej, a stónćnjne duchowni z knjezom primiciantom. W cyrkwi pschěd wulřim wořtarjom wšpěwachu so najpředj pschisřušćne modlitwy, na cžož mějesće knjez Žakub Šchwěcžik, bratr nowo-

swjeczenoho mješnika, swjedzeńske přédowanjo. Sduž hižo bě wěc sama dosć pohnumaca, zo bratr mješnik bratřej mješnikej t tak wulcy wažnomu swjatomu skutkej předuje, dha tež knjez předar rozemješe, z duchapohnymi a hłuboko zacjutyymi słowami pschipošucharjow zahoricž. W rjanej cjištej serbschczinje wukładowasche pschicziiny dženisnišjeje radsejce a bě je namakał w sjojim dostojnstwje mješnika jako wučerja, pastyrja a mješnika. A nan a macž tu wjac njeběštaj, zo byštaj so zradowaloj nad skutkom, kotromuž staj z pobožnym a wěrnje křesćanskim wocžehnjnjem přeni zakkad połožikoj. Zajimawe běšce nam z tutoho přédowanja zhonicž, zo je přeni dospohny wotpušt z privilegowanoho wulkeho wostarja Wacžonišjeje cyrkwje dostata duscha njeboh nana knjeza primicianta. — Wo přédowanju scžehowasche Boža mšcha, pschi kotrejž nowomješnikej asistowachu jako paronymfaj knjezaj wropst Wincenc a kanonikuz Werner, a jako diafon a subdiafon knjezaj administrator Hicka a kapłan Just. Na Wozej mšchi spěwachu sobuštawy Wacžoniškeho spěwaniskeho towarštwa a něotre žónske a knježny łacjonisku missu a dyrbi so knjezej wučerjej Symantej za wulku prócu wo nowufnjenje spěwa, kaž tež z cyła wo wšchelate zarjadowanjo swjedjenja, z kotrymž bě knjeza administratora Libšcha podpěrał, wosebity džak wuprajicž. Swjate woprawjenje dostachu z ruki mladoho mješnika jeho bratraj a soťe a druzy bližski pschecželjo. Wo Wozej mšchi wudželešce knjez primiciant nowomješnikse požohnowanjo. — Swjedzeńsku hoscžinu běšce za duchownych knjez administrator Libsch w Wacžonju wuhotował, druzy hoscžo pał podaču so do Wudworja, hdžej bě w domje kublerja Lipicža, swata knjeza primicianta, mały kwas wuhotowany. Wopoldnju wophta knjez primiciant z mnohimi druhimi duchownymi tež kwas we Wudworju.

W **Wudworju** knježesche sobotu na swjatoho Michala žime wjeselo: schulski swjedženj Křosćjanšjeje schule, kotryž so džěczom jara spodobasche. Wudworjanicy burja džěcži z křosejom a tyfancami wofschewjachu, za cžož so jim tež tudy wutrobny džak wotkoža.

— Wječor toho samoho dnja běšce tudy pola kublerja Nowaka zhromadžizna burow z wokoliny. Knjez dr. Gräfe, wučer rataršjeje schule z Wudyšhina, mějesche pschednoscht wo nětczišchich wobstojenjach ratarštwa. W swojim pschěz hodžinu trajacym pschednoschtu, kiž bě jasny a za kždohoho derje zrozemliny, radžesche rycžnik wosebje zakoženjo „zjednoczenjow za plahowanjo dobroho skotu“, dofelž je to hišcže jenicžki pucž, na kotrymž burja t něczomu pschidnu.

W **kłóštrje Marijinej Swězdže** wotpožichu 25. septembra 5 nowickow swjatoczne sluby. Běchu to knježny Benedikta Michalke z Weizenberga pola Nisy w Schlezynškej, Antonija Gaudet z Nowoho Dseka w Cžechach, Notburga Pornadžikec z Kalbic, Veronika Lisčka z Czyssef w Schlezynškej a Mechtildis Kaiser z Kőnigshajna. Swjatocznosč nawjedowasche wisitator naschēju kłóštrw knjez wropst Wincenc w Marijinej Swězdže.

Z **Kulowa**. Nowoswjeczeny mješnik t. Michal Žur z Hóska je swoje nowe zastojnstwo jako kapłan w Lu beču (wotřez Lublincski) 1. oktobra nastupil. Su tam jenož Polacy, a budže knjezej Žurej duschepastyrštwo tam cžim lóžšce, dofelž je pschi swojich studijach we Wroćławju pólski nawuknył. — Wóh žohnuj jeho skutkowanjo mjez bratrowskimi Polakami!

3 cyłoho swěta.

Němska. W politycy je runje wscho cziho. Sejmy hišćeje njejsu ł posebdenjam pomowane, a ministrowo z dźěła hišćeje swoje prózdny wuzi-
waja. Manevry su wschudže došćoncžene, mnohe wuznamjenja su něfotfi
z jich wjednikow došćali, druzy buch wotstronjeni a so wschědnu civilnu draštu
wobleczechu ze cylindarjom na hłowje. Kejžor je dla manevrow wjacu
provincow wopytał, tak tež, hdyž běšće hižo w narańškej a nawjeczornej
Bruskej pobyl, Bóznaništu. W Bóznanju je tež ryczał, a pschi tutej pschilež-
nosćzi Polakam něfotre frute skowa prajil. Z kajšeje pschicžiny, nihto njewě.
Jenož Polakam njepscjećelne nowiny, wosebje liberalne, pytaja wschudže pschi-
cžiny, a wscho zło pschecžimo Polakam, a wosebje pschecžimo pólskim duchow-
nym trubja. Jich pschibóh Bismark je tež z tym započzał. Dwaj wulkej
czahaj Němcow, jedyn z Danziga a druhj z Bóznania, staj joho w Warzynie,
hdyž na swojim kubie pschebhwa, wopytałoj a joho postrowajoj. We wotmołwje
wón pschecžimo Polakam a jich duchownym něfotre njelubozne skowa praji,
najsterje, došelz so jomu njeje radžiko, jich za čas swojoho knježerstwa psche-
němczicž. Polacy njejsu so dali wot njoho pschědobycž, a tohodla tuta nje-
luboznosć. Kejžorowa rycž so nětko we wschitkich konservativnych nowinach
wukładuje a pschi tym něščtožkuliž Polakam wumjetuje. Tak n. psch. rěkašće
w jenej nowinie, zo je mjez druhimi Bóznanište rjemjelnište towarštwo kejžorej
z pólskej thorhomy napšćecžo czahnyło a jomu w pólskej rycži pschimołało.
Pschědnyda towarštwa pak nětko w samnej nowinie rozjasnja, zo njeje žana
pólska thorhoj pódla była, ale thorhoj towarštwa z wobrazom swjatoho Józefa.
Dale wón derje dopokaza, zo tola pólske sobnstawy towarštwa, kotřiž ani němicy
njerozemaj, tola w žanei druhej rycži kejžorej hołdowaež njemóžachu khiba
w swojej maczěrškej. Šórie pak hišćeje Bismarkowy pschimišć w liberalnych
nowinach pschecžimo Polakam schcžuma. Tam so cyže stare bajki pytaja, zo
bychu so pschecžimo Pólskej, jich duchownym a skónčnje pschecžimo cykej
katholiskej chrłwi wuhraše. Jenož jedyn pschiklad: Wschudže czitamy, zo je
pschěd něhdyje 15 lětami Bóznaniški arcybiskop swojim duchownym zakazał,
w swjatej spowědži tych wotwiazacz, kotřiž su pschi spowědži němške skowcžko
prajili. Katholiskej thce so tajkej bajcy smjecž. Tola ta wěc je zrudna došč.
Wschudže so tole czita. Wotmołwjenje wot katholiskej strony, a dopokaz, zo je
to šza, pak so jenož w tej nowinie pschimozmje, kotraž je to najprjedy wšala.
Druhe nowiny wotmołwu wuwostaja a tak maja tysacy wobohich czitarjow to
za wěrnosć.

— W Barlinje buch w běhu tšjoch hodžinow 183 podwyschłow (unter-
offic row) zajeczi. Tuczj běchu wschitcy wot artillerije, a do Barlina porucženi
na dwě lěcže, zo bychu potom w arsenalach jako „feuerwerkerjo“ šćuzili.
Něfotfi z nich so wjeczor w jednatej hodžinie pschecžimo swojomu wyschkej,
oberstlieutenantej v. Stetten, spjecžichu. Snydom bu bataillon infanterije powołany
o w druhej hodžinie sedžeske cyh lětnik hižo we wosebitym czahu (extracahu)
do Magdeburga do jastwa. So rozemi, zo su jenož něfotfi winowaczi, kotřiž
su tež wołali: Skława anarchiji! Tola bě nuzne, zo bychu jenotliwi do psche-
pytowania mjez sobu njewobšhadželi. Tohodla buch wschitcy zajeczi.

Ašja. Japanscy su na kraju kaž na morju nad Čhinesami dobyli.
Po dwěmaj pucžomaj japaniske wójsko do Čhinešćeje na hłowne město Peking
czehnje. Čhinešojso su bjež wschoho rozmyslenja a wutracža; tak zo so zda, zo

Japanſka Chineſiſtku do cyla pſchedobudže. Też Korea, kotrejeż dla je wójna wudyrika, je ſo cyle Japanſkim podczjiſta.

Wuprajenja Swjatyh.

Składź požadoſcź k jędzi, zo njeby brjuch, z jędzemi natyſany, druge ſtawy k hrěckej nawabił. (Swj. Romuald.)

Schtóž njebyo prawje lubuje, tón na tutym ſwěcže nicžo wjac lubowacź njemóže. (Swj. Scholaſtika.)

Sutle ſnadź budžeſch hižo pſched ludnym ſtołom Božim. —

Njewumjetuj nikomu nicžo, pſchetóž niewěich, ſchto hiſckcže ſo tebi ſtanje! Njepſchczbėhuj ſo w ſwojej myſli, zo njeby padnył! —

Wiſchepytuj ſo wiſchėdnje: Sym ſprócnivy w bohabojoſczi a pobožnoſczi? Sym w jėdſi pomėrny a zdzerłivy? Sym ponižny a rozkateje wutrobny? Staram ſo wo to, hačž je moje žiwjenje dobre abo źle? Njerbczu njetrėbne wėcy? Njehibaja ſo we mni žane žłoby? Njepožadam žemiſkich wėcow? Hibžu źle? Żadam za dobrym? (Swj. Efrem.)

Chcu wiſchitke dny ſwojojo žiwjenja Bohu ſtužicź a kaź sym mnohim ludžom ze ſwojimi hrėchami žly pſchitkad dawaka, tať chcu jim nėtk ze ſwojej poſutu dobry pſchitkad dawacź. (Swj. Eudoxia.)

Ze wiſchojo toho, ſchtož na ſwěcže zamóžemy, móžemy jenož to naſche wobſedženſtwo mjenowacź, ſchtož kłudym rozdawamy; pſchetóž wiſchitko druge nam ſmiercź rubi; jenož ſchtož ſmy kłudym zdawali, ſmy ſebi za njebieſa zařhowali.

Njedžatny wiſchė dobroty zežerje a njeplaczi nicžo za nje. (Swj. Rupert.)

Wiſchi powſchitkownym ſudže njebudže wjac křoſtane, ſchtož je w poſucze ſpuſchczėne.

Móžeſch žadacź, zo ſo tebi wjele woda, hdyž ſam nicžo wodacź njechacž?

Nichtó njech ſebi njemyſli, zo móhł nėſchto wulke k Božej czelczi doſonjecź bjež ſpytowanjom a zadžewtom; hdyž njeje wójna, tam njeje dobycžo.

(Swj. Leo.)

Katholsch křeſczenjo!

Mėſto **Kamjenica (Chemnitz)** w Saſkej nima pſchecy hiſckcže noweje **katholskeje cyrkweje** a naſch luby zbóžnik, Boži Syn, dyrbi w ſtarym dži-wadle dale bydlicž. W prijedawſchim czaſu sym Wam ſwoju nuzu wobſchėr-niſcho ſtoržik, dženſa ſym krotſcho. 7—8000 woſadnych mam w mėcže a w cykej ſarſkej woſadže hromadže **15,000**; w lėcže pſchitkadžėja hiſckcže nė-kotre tyſacy czelſich, ſchleziſkich a półſkich dželacžeri a mėſtna ma naſch Boži dom za — **700** — woſobow! Sobuwėriwi! Njeſpóznajecže, zo mam wo zbóžnoſcž ſwojich woſadnych ſtarocžimy bycž, kotſiž křeſcjanſke winowatoſcže dopjelnicž njemóža? **Waj dyrbimy twaricž!** Lohodla pomhacže mi a pó-ſcželcže mi bórzy mały dar k twarjenju **noweje katholskeje cyrkweje** w Kamje-nicach! Schtóž křėtje pomha, pomha dwójcy! Njedajcže nam w naſchim njeſkřeſcjanſkim czaſu naſchich katholskich dželacžeri žhubjenych hieč a do lėhwa bohapřerjow bėžecž, ale podpėracže mi, zo jich w nowym Božim domje

hromadžu, mi Wašče twarne kamjenje scjelo! My budjemy fo za Waš modlicę a Bóh budže Waš žohnowacę.

Józef Müller, katolski farań w Kamjenicach.
Miklawš Sarjent, kaplan.

Należnosće našoho towarstwa.

Sobustawy na lěto 1894: kk. 447. Miklawš Andricki, stud. theol w Prazy, 448 449. ze Sernjan: Michał Janca, Madlena Hermanowa, 450. Miklawš Schuster w kłóštrje Marijiny Dole, 451. 452. z Drježdźan: „Jednota“, Karl Domanja, sakristan, 453. Miklawš Šolta, časnikar w Serajewje w Bosniji, 454. Miklawš Čoch, wučer w Kukowje.

Sobustawy na lěto 1893: kk. 664. Miklawš Schuster w kłóštrje Marijiny Dole, 665. 666. z Drježdźan: „Jednota“, Karl Domanja, sakristan, 667. Miklawš Čoch, wučer w Kukowje.

Zemřetaj sobustawaj: Miklawš Robl z Wulkoho Wjelkowa, Marija Pjetašowa ze Židowa. R. i. p.

Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinještej 108,952 m. — p
K česći Božej a k spomoženju dušow je so dale woprowalo: ze zawostajeństwa **Miklawša Wawrija a Khaty joho mandželskeje z Jawory** ze słowami: Daj jimaj Knježe wěny wotpočink! 300 m.

Hromadže: 109,252 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,204 m. — p.

Dale je woprowal: N. z Budyšina k česći s. Józefa 1 m.

Hromadže: 12,205 m. — p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

Dale su woprowali: **Hana Póžerjowa w Budyšinje** 150 m., B. z K. 3 m., nje-mjenowana z Budyšskej wosady 10 m., J. N. 11 m.

Zapłać Bóh wšěm dobročerjam!

Za terciarom: Zemřele su joch: Madlena Łusčanjec z Wotrowa a Žda Marija Pjetašowa ze Židowa, Kamilla z Rumburta. R. i. p.

Maćica Serbska

změje **srjedu 17. oktobra** wurjadnu **hlownu zhromadźiznu** w Gudźie hosćencu w Budyšinje. Započatk w 2 hodź. popoldnju.

Předmjet: Należnosć nowotwara Maćičneho domu.

Sobustawy naležnje přeprošuje

predsystwo.

W Zilipsdorfje buďža **exercicije za muži a mlodźencow** wot 14. oktobra wječor w 6 hodź. hač do 18. oktobra rano.

Žiwosć čislo 24 w Žuricach je pscheměnjenja dla ze swobodneje ruti na pschedań. Twarjenja su masibne a 12 kórcow pola a kufow, hdyž so žaba, tež wjac.

Dwě wobydleni za swójby dželaczerjow so derje hodźacej mam tudy pschenajecę. Su hnydom dóstacę.

Miklawš Šewczič,
kubler we Wudworju.

Wšitkim, kotřiž su nas k docpěću našich nowych zwonow z darom dobroćiwje podpjerali, **wutrobny džak** a „zapłać Bóh tón Knjež“!

M Bjedrič, farań w Ralbicach.

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnju a třecu sobotu
mésaca.

Plaći lětnje na posće a
we kniharni 2 m., pod križ-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p

Šudowy časopis.

Wudawany wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Budyšinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 20.

20. oktobra 1894.

Lětnik 32.

Tež přédowanjo.

(Město stónčenja pokračowanjo.)

Tak z myslimi a z wutrobu pschi swětnym pscheczemu, kotrohož hlowny poczink bě mjelczenjo a czichošč, pschewwach a czitach na jeho narownym fchiziju krotke, ale wjeleprajace hrónčko. Wězo njejsu so basnikaj wschitke rjadki jenač derje poradžile a móhli snadž; to a druhe porjedžicž. Ale běch dže z tym wotmyslenjom na pohrjebniščcjo schoł, zo chych přédowanjo widžecž, nic pak, zo bych tam rjane a hladke hrónčka czitaj. Hizo to bě wužitne, zo dyrbjach pschi czitanju trochu khromjacych rynečkow swoje czucza trochu sfludžecž a so tež ze klabschim wudžetkom derje mjenjacocho spiacžeta spokojeć. Tak wutnje człowjek sczerpnošč tež ze klabschim. Tola njedžiwajo na wjetšchu mjenšchu njedospokošč, bjez kotrejež dže na swěće tež najrjeišcha wěc njeje, dowolam sebi tola czelščnym czitarjam tute hrónčko podacž. Ma so takle:

Tule syn spi starškej' jeniczki,
Raž ta róža mloda pomutczeta,
Kotrohž Wótc njebjeski
Wotwoła do njebjestoho swěta.

Ma jeho rowje njelčejesche ani jena róža. Tola njejšym to parowak. Wschato bě tu wón sam do plóbnueje swjateje zemje sadženy, kaž najtrafnišcha róža a lilija, drje zachowána wschědnomu wczipnomu wóczku, nic pak „swěrneje mysliečny, kiz wěczny pomjatk ma“. Najrjeišcha deba fchelščanskocho rowa to je wopomnjecž, kotrež je zemrěth zawostajil. Derje, wěcznje derje tomu, šchtóž je hizzo w swojim žiwjenju z dobrymi stutfkami sebi mjehcy póskaj a sebi z póczinowščow wódžecž pschihotowak k wěcznomu wotpoczinkej.

Stari Grichojo mējachu te rjane pschisłowo: nan njeje wumrěł, kiz je wobroho syna zawostajil; ale runje tak derje móhli tute pschisłowo tež hinač

nałożić a prajicj: żohnowane, haj njeśmjertne woſtanie wopomnjećo tajtoho nana a tajſeje maczerje, kotrajż ſtaj tajtohole ſyna wutubłałoj. To njeje najwjeſtſche njezbožo, hdyż dżęczo pſched ſtarſchimaj wumrje, wjele wjeſtſche je njezbožo, jeli dyrbitaj nan a macz krawe ſylzy płakacż, hdyż ſtaj ſyn a dżowka hiſhcze żywaj.

Tak podawaſche myſliczka myſliczku a njemóžach ſo na krasne ſłowa ſwojojo cziſchoho pŕedarja napoſluchacż. Tu wutorze mje z rozjimanjom lubożny napohlad wjeſoteje młodoſcze, macz ze ſwojimi dżęczi: w ſwojich bętych a czerwjenych drafcziczkach wobdawachu ſwoju lubu macz, każ ſchęcż z rańſchim ſłoncom zakczętych różiczkow na jenej wotnożcy. Njewędžach, hdyje je zatpnyecż, jeno to bę mi hnydom jaſne, zo mje hiſhcze znaia. Ale doſho njetrajeſche a też w mojim pomjatku wożimi jich luby wobraz: wobraz, kotryż bę mi jich dżęcżowſka luboſcż z tajnej njewinowatej rucżku hłuboſo do wutrobny zarhſowała. „Wży ſcže moje pſchelube pęfne dżęczi!“ to bę wothłós mojeje wutrobny.

Żenje njeſnym rjeńſcheje, wěrnisheje radoſcze mjęz cżkowjełami męł, hacż woſtrjedż pętnych, poſluſchnych, pilnych dżęczi. Tuta cyle njepoſredna nutrna radoſcż, hdyż mi njewinowate, pęfne dżęczo ze ſwěrnym, luboſcżiwym wócztom do wóczka a wutrobny zhladowaſche, tuta radoſcż bę mi najrjeńſche myto za wſchu wuczerſku prócu. To zamęcze je kóždy wuczer nazhojnil.

Bęſche-li mi tamny cziſchi rowcżk kłętka, z kotrejeż mi wjac hacż jena wěrnocż do wóczka a do wutrobny zhladowaſche, dha bęchu tute dżęczi w ſwojej njeđzelſtej pſyche ſame žiwe napominanj po ſłowach naſchoho Zbóžnika: „Żelizo njebudżecze każ dżęczi, njezaſtupicze do njebieſtoho kraleſtwa“.

Węzo wſchitko to ſmę ſo jeno prajicż wo dżęcżoch, kotreż ſu wopravdže „dżęczi“. Druhdy je hižo dżęczo mjenje dżęczo, hacż dorocżeny cżłowjeł. Naſch czaſ ze wſchym khwata, tak też z kubljanjom. Tuż je wjele dżęczi, kotreż po prawym žaneje dżęcżowſteje młodoſcze ze wſchěmi radoſcżemi a žakoſcżemi zawoptałe njeſſu. Něotre dżęczi dyrbja hižo wot małocze wutnyecż węcny, kotreż z cyka žanoho wužitka nimaja, abo tola jeno hałke w połnych lętach. Tola to njetrjebach ſo w tym padže bojecż. Tute dżęczi bęchu wopravdže hiſhcze dżęczi.

W ſtarym czaſu — w ſtomje hiſhcze też nětko, jeli ſo njemyſlu — dżęczi pŕedowachu. Z toho je widjeć, zo je też ſwjata cyrkej wo tom pſchewědcżena, zo móža wotroſcżeni wot dżęczi wutnyecż. Wola naſ je tute waſchnjo cyle zaſchło, z najmjeńſcha w cyrkwach. Żelizo potajkim wot dżęczi pŕedowanjo ſłyſhecż njemóžeſch, móžeſch tola pŕedowanjo widjeć, jelizo dżęczi derje a z dobrym wotpohladanjom wobkędźbujeſch. —

Z kęchowa zaſtupich do domu Božojo. Też **ſtary** dom Boži ma ſwoje, ſwoje cyle woſebite rjanocze. Ze ſwojej zańđjenoſcju ryci cyle hinał k wutrobje, dnyli nowy. Czały radoſcze a czały žakoſcze czełnjecchu nimo: jow džałowachu ſo też naſci, też moji pŕjedownicy Bohu za zbožo, jow ſkorżachu Bohu ſwoju nuzu a dęchu tróſchtowni domoj. Mór a wójnny ze wſchej ſwojej hróžbu ſu jich domapſtałe: nihdyje tróſcht a pomoc, jeno jow pola Boha, pola ſwojojo Zbóžnika, ju pytaču, ju namałachu. Sič wěra a dowěra bę wulka. To ſpóznawany z jich jaſnych ſłowom. Narodne pęſnje ſu ſpěwy ze rta ludu a ſwědcža cyle węcze wo tym, kał ſu ſebi w zańđjenych czaſach myſłili, kał a z cżim ſu ſo w nuzu tróſchtowali.

Wo mnje paŕ teŝ zasŝ lepje budze!
 Wŝchato ma Wóh na swécze wŝchoho doŝcŝ,
 Seno wudowow, ŝyrotow nima doŝcŝ.

Tak rěka w starej pėŝni. To zaměŝcze je wothkós kŝchěŝcŝanŝkeje, do wole Božeje podateje wutrobŝ. Runje tak teŝ pŝchisłowa jara wěŝcze ŝwědčza wo zmyŝlenju cykoho naroda. Ğdyŝ potajŝim stare prajenjo rěka: „hdžeŝ je nuza najwjetŝcha, tam je Boŝa pomoc najbliŝŝcha“ — dŝa wěmŝ, wot koho ŝu naŝchi poboŝni wótoejo pomocy woczakowali. To paŕ płacŝi nic jeno wo nuzy cŝěta, ale runje tak a hiŝcěze bóle wo nuzy duŝce.

Tak rozpominajo zandŝene cŝasŝ widŝach w myŝlach tu w cŝichej ŝwjatnicy zhromadŝene wŝchitke dawno wotemrěte ŝplahi, kŝyŝchach jich nutrunu modlitwu, kŝuchach na jich poboŝny kėrluŝch, widŝach tu poboŝnych měŝchnikow pŝchěd woŝtarjom Boŝim, kotŝiŝ ŝu nam ze ŝłowom a z pŝchisładom naboŝny ŝerbski lud wukubłali ze wŝchěj prócu a ŝwėru, ze wŝchěj poniŝnosćju a luboŝcju. Siŝh mjena drje ŝu z wjetŝcha zabŝyte, ale wěŝcze mohło ŝo teŝ wo mnohich druhich prajicŝ, ŝchtoŝ je na rowje jenoho z nich tak wěnjje a rjenje do kamjenja napisane: „muŝ, kotryŝ ŝo wuznamjenjeŝche z wucěnoŝcju, poboŝnoŝcju, ŝprawnoŝcju a radu (rozŝladnoŝcju).“ Njeŝkŝyŝchach jich ŝłowa, ale widŝach w duchu płody jich ŝwėrnoho ŝkuttowanja, a teŝ to bė mi přėdowanjo. —

(Ğkónczenjo pŝchichodnje.)

Ğwjeczenjo zwonow w Halbicach.

(Ğkónczenjo.)

Dyrbi ŝo wobŝarowacŝ, zo tu ŝadŝn fotograf njebėŝche, kiŝ by wulkotny cŝach a potom kraŝny napohlad zajimaweje zhromadŝizny pŝchi ŝwjeczenju zwonow ŝamym zwobrazowal. Zawěŝcze by to za Lipŝkowske wulke Illustrowane Nowiny cyła licŝba kraŝnych wobrazow była, kajŝichŝ tute nowiny tak cŝaŝto poŝkicŝicŝ njemóŝa.

Tak bė cŝach hacŝ do ŝrjedŝ wŝŝ pŝchischoł, hdžeŝ na wobŝchėrnym měŝtnje, kaŝ torhoŝcŝo wulkim, ŝwjeczo ŝwjateje Trojicy ŝtoji. Tam bėchu móčne róŝchŝy natwarjene, na kotrychŝ zwoŝy k ŝwjeczenju pŝchihotowane wiŝachu. Róŝchŝy ŝame bėchu z pletwami, wěncami, wulkimi a małŝymi khorchowjemi najkraŝniŝcho debjene.

Ğhy cŝach ŝo rjenje a porjadnje w ŝchėrokim kole wołoko ŝwjedŝerŝkoho měŝtna zarjadowa, tak zo znutŝkowne tolo družki tworjaŝchu, potom hólczata z khorhojeŝkami a ŝkóncŝnje woŝadni kołwołoko měŝtno wobŝtupicŝu.

Bórzŝy zapocŝa ŝo ŝwjeczenjo po kraŝnych w pontiŝkalu pŝchėdpiŝanych wobriadach. Wo wuŝpėwanju 7 psalmow ŝwjeczeŝche najdoŝtojniŝchi kněz biŝkop wodu a sól a změŝcha woboje. Z tutej ŝwjeczenej wodu pocŝa k. biŝkop zwoŝny zwonka a znutŝka mycŝ, a mjėz tym zo to někotŝi duchowni dale doŝonjaŝchu, ŝpėwaŝche najdoŝtojniŝchi kněz biŝkop z druhimi duchownymi dalŝche 6 psalmow. Ğdyŝ bėchu zwoŝny zwonka a znutŝka zaŝ wutřėne, ŝčini k. biŝkop ze ŝwjatym wolijom khorŝych na kóŝdy zwón zwonka kiŝiŝ. Wo zanjenju antiŝony a pŝchisłuchnoho psalma ŝalbowaŝche na to k. biŝkop kóŝdy zwón zwonka ze ŝwjatym wolijom khorŝych ŝndom krócŝ a znutŝka ze ŝwjatym khrŝamom ŝchŝyri krócŝ pŝchi kóŝdyŝ kŝchŝu prajo: „Njeŝ ŝwjatoŝcŝi a poŝwjecŝi ŝo, Knjeŝe, tónle zwón. W mjenje Wóta a Ğyna a Duŝha ŝwjatoho. K cŝeŝcŝi ŝwjatoho N. Pofoj budŝ tebi.“

Wšchi zašbowanju zhonichmy mjena zwonow. Brëni, wulki, zwón dósta mjeno swjatocho Sózefa, druhi mjeno swjatocho Wenna a tšeczi mjeno swjateje Rhatyrny, patronki Kalbiczańskeje wosady.

Ze zašbowanjom bu swjeczenjo zwonow dofonjane, šchož so pschizamfaca modlitwa wobtruczí. Nětko mějske so hnydom wopozazacj, zo maja a budža tele zwony jenož t čzesći Wozej skužicj. Biskop položi woruch na wuhlo do kadnikow a z tutymi pokabžichu so zwony a z kadnikow štopaca lubozna wón napjelnjesche cyke zwony, zo by wot nětku jich hlós kaž lubozna wón štopat t njebju, t čzesći toho, kotromuž ma wšchitko na tutym swěcže skužicj. Po dofonjacej modlitwyje šfónczi swjeciznu šczenjo swjatocho Lufascha, kotrejž so na dnju Donjebjes-wazacja swjateje Marije špěwa, w kotrymž Šezus Marczje praji: „Marta, Marta, starošcizna ty a njepokojišč so wo mnohe wěcy. Ale jene je trěbne. Marija je najlěpšchi džěl wuzwolika, kotryž njebudže wot njeje wotewzaty.“

Pschispomnicj tudy chcemy, zo so pódla tšjóch zwonow za Kalbiczańsku cyrkej postajenych tež hišcže šchwórtu, mały zwónczł t čzesći Maczerje Wozeje sobu poswjećzi. Zwónczł je za nowu kapaktu w Konjecach postajeny, a změja Konjeczenjo a susodni Šchunowczenjo wulke zbožo, zo móža ze swjeczenym zwónczkom rano, pschipołdnju a wječor kłakanjo bicj a z modlenjom „Šandžel toho Knjeza“ runje tak wotpušł dóstacj, kaž so štanje, hdyž pschi zwonjenju cyrkwinych zwonow to špěwamy.

Po swjeciznje zarjadowa so cžah do cyrkwyje. Tam powita najdostojnišchoho knjeza biskopa łacónski špěw Ecce sacerdos magnus, kotryž Kalbiczańske škulste džěczi pod nawjedowanjom knjeza wuczerja Šchemczila prawje pěnje špěwachu, pschěd wotstarjom paš dofonjachu so najprjedy pschěd-pisane modlitwy „wo pschijeczu biskopa“, na cžož najdostojnišchi knjež so t zhomadženej wosadže wobroczi a z wótcowskimi šłowami jim zbožo pschějelche, zo su z wulkej prócu swojoho wosadnoho fararja a z mnohimi nadobnyimi woporami pobožnych wosadnych dóstali zwony, kotrejž budža jich t Wožim šlužbam wofacj a wšchědnje napominacj, zo bychu tola byli a wofali pobožna wosada. Kaž su so wyschili luboznje za horbožny džěń, tak njech wěrna pycha póccziwosče a bohobojosče wosadu debi. Zo by so t tomu pschinoschowało a zo by wjeledostojny wosadny knjež farar w tutym bližěle mlodoštnu móc jato podpěru dóstał, wozjewi najdostojnišchi knjež, zo w bližšchim cžasu mlodocho duchownoho, kiž ma w krótkim do wyschšcheje swjatnicy měšchništwa zastupicj, jato kapłana dóstanu.

Rhwalbnu kěrlušč Te Deum laudamus a požohnowanjo z Najšwjećšchim wobzamkny swjatocznoščj, kotraž bě dvě hodžinje trafa.

Nětko so džěfaczerjo nješomdžachu. Špěšchnje pschihotowa so pod nawjedowanjom t miščtra Bierlinga samoho wšcho t tomu, zo móhše so zwony na wěžu šcžahacj a t zwonjenju pschiprawicj. Za dołhe powjazy cžahachu škulste hólczata tšjóch wosadnych škulow pod dohladom swojich ff. wuczerjow zwony na wěžu. Mócne ščelenjo wopowědowasche cykej wofolinje, hdyž bě zaš zwón do wěže šcžehnjeny. Wosadni, kotřiž mějachu wšchitcy swjaty džěń, dyrbjachu paš so tež po šcžahanju zwonow do wěže hišcže dlějšchi cžas šcžerpjecj, pschetož zwěšchenjo zwonow na mócnu železny stol we zwónicy njeje lohše a biezštracšne džěło. Najebacj desčecj, kiž bóržy po swjeciznje počža hičj, bě tola wofoko cyrkwyje a we wšy swjedženške hibanj, ščěly a kanonicojo so šwěru prócowachu, dołhu parwzu ze swojej hrimotacej hudžbu wupjelnicj.

Tu $\frac{1}{2}$ 5 hodž. počachu ze starymaj zvonomaj zvonicz. Posledni króč postrewišchtaj zvonaj wošadnym božemje dawajcy a so džakujcy za swěru, z kotrejž su jeju hlós poskuchali. A potom so wotmjelnyšchtaj, zo njebyšchtaj wjacj ryczałoj... Swjata czíščina! Tu zazwoni nowy mały zwón nějnje, jašnje; po nim srjedžanski połnišcho, dokladnišcho, a stóncznje wulki zwón mócnje, raznje kaž zakład, na kotryž je templ založenj — a nětko zaklinczachu wšě tři hromadže a hěšče jakož by so natwarjał templ zynkow horje ł módrnym njebiesam, do wěcneje swjatnicy Božeje. Sich wothlós zaklincza wě wutrobach pschitomych: „Spěwajcže Knjezej nowy spěw, joho czěscj z zhromadžiznje pobožnych“. — A zwoony zwonjachu, zwonjachu „božemje“ a „na zaslywidženjo“ wyschschowmu pastyrjej, kiž bě jich mjedžany hort poswjecziwšchi wotewri.*

* Někotre dodawki wo swjatocznošći a zvonach hiščeže podamy.

Red.

3 Łužicy a Sakskeje.

Budyščina. W tutym tydženju bě so 25 lět dopjelniło, zo bu wysokodostojny knjez senior Monsignore Jakub Kucžanł za kanonika kapilla swjatoho Pětra w Budyščinje pomjenowany. K wurjadnomu a wažnomu wopomunjeńskomu dnjej so wjeledostojnomu knjezej ze štrony tachantstwa a duchownych bratrow wutrobne zbožapschecza pschinjesechu.

— Pschi wurjadnej głownej zhromadžiznje Maćicy Serbskeje srjedu 17. oktobra so wobzamkny, zo wot twara wulkeje sale wothladamy a jeno srjenje wulku salu, kažkiž za porjadne zhromadžizny našich towarštwow a t. d. trjebamy, natwaricz damy. Pschedschditwo a twarski wubjerł změjetaj so pschichodnje wo ryšu rozludžicz, kotry ma so pschijecz, zo by so ł jutram 1895 twar zapocječz móhl. Nětko rěła: třebne sředki dobycz za twar, kiž budže něhdže 210,000 m. žadacz. Łuž so w bližšim časju privatne podžělna abo dołžne listy wubadža po 1000 m., 600 m., a 300 m., z kotrymž so mjenowane sumy jako požczonki z hypothekearnej wěštosczu ł twarej dadža. Sobustawy Maćicy Serbskeje a tež druzhy narodnje zmysleni Serbja so nadžijomnje pschi wažnym narodnym skutku nadobnje wobdžěla.

— Minjeny schtwórk mějesche tudy knjez kaplan Nějencž swój přeni pschědnoscht wo swojim pucžowanju do swjatoho kraja. Sobustawy tudomnych katholicich towarštwow běchu so w nadobnej liczbje zhromadžili a pschewodžachu w duchu wjeledostojneho knjeza na swjate městna, kotrež wón tał žiwje a horliwje wopisowasche. Tež „Bosok“ ma wo pucžowanju pschichodnje nastawki woczakowacz.

3 Ładworja. Mjedželu 23. septembra wotmě našče „Bococzne Towarštwó Serbskich Burow a z nim zjednocžena nalutowańnja“ swoju nazymisku głownu zhromadžiznu. Najprjedy ryczesche knjez fariski administrator M. Žur wo czitanju ratarškich nowin, wosebje „Hospodarja“, a rozjašni potom wužitnoscz někotrych pólnych ptakow. Na to poda pschedschda krótku rozpramu wo runje dočonjanej rewiziji (pschěhladowanju wot wyschnosczje), kotraž nalutowańnju, kaž to hinał woczakowacz njemóžachmy, w połnym rjedže namaka. Potom krocžesche so ł namjetam a tu pschěmeni so najprjedy čas za wotplacženjo požczonkow a danje. Dolež so dotalne naschjo, hđžez kóždy w 6. a 12. mēšacu po dóstacžu pjeněz placžesche, pschi stajnym pschibjeranju nalutowańnje trochu czežcy pschěhladacz hodži, postaji so, zo maja wšchitcy danj w juniju

a decembru, wotplaczenja na poźczonki pař w decembru placić. Dofelž dale hłowna zhromadźizna zliczbowarjowje džeřo pšchemidžeć a tohodla tež pšchiměrjene zarunanjo za njoho postajicž njemóže, pšcheměničny wustawki (§ 23 f) tak, zo tute zarunanjo zjednoczene pšchemyhdstwo a dohladnistwo postaja. Čiřisty munosćk lońšohoho lěta, kotryž bě so tež do sobustawow rozdželicž hodžak, so rezervnomu fondej pšhipofaza. Zo by ničto nalutowańnju z tym šebicžnje mawužicž njemóhł, zo poźczonki dla zastupi a wo wuplaczenju zasny wustupi, wobzamnnyčny, zo dyrbi kóždy z najmjeišča 3 lěta sobustaw wostacž. Pjecž sobustawow, kotrychž bjez zamołwjenja wuwosta, ma po 50 p. kšostanja placić. Zo by so pšči zamołwjenju zmyłk abo njeporjad stacž njemóhł, bu postajene, zo ma so kóždy pisomnje z pomjenowanjom pšhicžiny zamołwjeć, a to najšepje z tym, zo zamołwjenje na zadnju próždnu stronu pšchepoščejšteje kšarty napisa a najpozdžišcho pšched zhromadźiznu pšchedšyđže pšičzele; pšchetož porjad dyrbi byč. Towarštwu bjez porjada je čžeł bjez dusče a žiwjenja. X

Ž kšofštra Marijineje Šwědy. Nascha wohnjowa wobora šwjeczěšče 14. oktobra šwjedžen je 25lětnoho wobštacža. Tohodla wobdžělichu so na dopołdnisćich Božich šlužbach sobustawy zhromadnje. Tež wotpšłanja tudomnych towarštwow běchu pščitomne. Šwjedžejšte přėdowanjo měješče wyšokodostojny knjez propšt P. Vincenc, rozštaja pšchisłušnosć prawoho wobornika na zakładže kšescžanskeje lubošče. Wo Božich šlužbach, pšched cyrtwju w pščitomnosći kšofštrisćich duchownych a zastojnikow pšchepoda knjez propšt wjednitej wobory knjezej Francej Hauptmannej, kotryž z dobom swój 25lětny jubilej jako wobornik šwjeczěšče, drohotny ššeborny pokal wot kšofštriskocho knježštwu, jako znamjo pšhipóznacža za šwėru a zaslužby w postajenju jomu wot knježštwu pšhipofazanym. Pšchidawamy tu, zo je sebi knjez Hauptmann tajke pšhipóznacžo, ščtož šwėru w šlužbje a dopjelnenjo jomu pšhipofazanych winowatěšow jako wobornik nastupa, w pońej měrje zaslužik, dofelž je so tu z newšchėdnymi wobčežnosćemi bėdžicž mēł. Nic, zo bychu tež mjez domjacym ludom wužitnosć wobory njeřchipóznali abo zo by ničto wobčežnosćje wobornika na so wzacž njechak, je, čzomuž je lud wotkšileny, ale to njeje kóždomu po myšli, ščtož „wohnjomu woboru“ wobdawa, a ščtož so wot njeje, zwjedženeje do krajnoho zwjazka, žada. Njerozpominane njech je tu, ščto wot žadanjow je trėbne a ščto nic. Žiwajo pař na pšchichodne wumicžo wohnjoweje wobory w kraju, dživajo tež na moralnu ščtobdu, kiž nam hrozny, a dživajo ščončnje na materialny wužitk, kiž wobora gmejnam pošćicža, dyrbi so pšchecžo wuprajicž, zo wjacny domjacoho a wazenocho mušštwu woborje pšchistupi, a zo so tež w nasćich šerbsćich katholicćich wsach tajke wobory žakowa, a je-li móžno, do muššichoho zwjazka so zjednocža. — Nastupajo dalschi bėh šwjedženja, běchu so tu popołdnju hłowni wjedničny zwjazka wohnjomych woborow w Kamjenškim hamškim hejtmansštwje a nětoři nahladni hošćo kaž tež wotpšłanstwa zjednocženych woborow z Šalsćtrowu, Kamjenca, Šinšporka, Poščiznicy a druhđe zeshli. Wječor wotmėwasče so čšestna hoščizina. Pšchi njei pšchednjese so wjele za wobornikow zajimawych pšchipitow a pšchednosćkow.

Ž Kamjenca pod Šchpitalom. Žandženu njeđzėlu, 14. oktobra, je wyšokodostojny knjez propšt P. Vincenc z Marijineje Šwědy popołdnju w nasćej šarštej cyrtwi nowy kšchizowu pucž pošwjecžik. Najprjedny měješče krasne přėdowanjo, w kotrymž rozštaja, zo je nasče čyke žiwjenje tu na zemi kšchizowu pucž, dofelž smy wšchitcy 1. hubjeni hrėšćnicy, 2. pšchėz šwjatu

tkajčeniču wučownicy Bžóznika, a 3. herbja njebies. Po předomanju započja so swjećizna stacionow po pschědpiranych modlitwach; po swjećiznje so zhromadnje tkajizowy puč modlachmy a stónčnje wobzamkny swjatocžne Te Deum rjanu pobožnosť a swjatocžnosť.

Z Sukowa. Pšchypomnjenje w dopisu z Radworja w poslednim čisłe „Katholstoho Bosoła“, našče kasno nastupace, je tu zrudžiko a hněwato, pschikšilene zmyšlenjo ke „Katholstomu Bóstu“ na dolhe časy kazyko, ničjo pať njepolepšikšilo. Znaje knjež dopisowar tudowne wobstojenja hłubje? — Doicj!

Z Prahi. Naš serbski seminar je zaso woziwil. Přez dwaj mėsacaj běše tu jenož džowka widžeć — z hadrješćom a dońćku wody — a po pustych khódbach šerješe jenož dolhe khošćo domownika, kotryž za pawčínami slědžeše. Ale nětko je tu zaso žiwjenje. **A kajke! 33** studentow — prošu, to njeje ničjo małe za naš dom. Štóz je w nim pobyl, tón jón znaje. Před 8 lětami bě nas runje telko, a tehdom rěkaše: Ně, tři a tricyćo, to je přewjele na tajki domik. Lětsa hizio ničtó ničjo njepraji. A wo nowym seminarje — ani słowa so tu njepiknje. — Widžiće, lubi Serbja, tak so časy mēnjeja! Tola k wěcy! — Naš seminar ma lětsa 33 khowancow; mjez nimi su 8 bohosłowcy, druzy su gymnasiaci. Serbow je lětsa w seminaru **II**, potajkim polna třecina. Jich mjena podawamy w šěršim čisću. Bohosłowcy su lětsa: w **III**. lětniku: Pawoł Rjenčka z Budyšina, Miklawš Andricki z Pančic, Emerich Otto z Delnjoho Leutersdorfa, Pawoł Kretschmer z Wostrowca, Isidor Klaus ze Seitendorfa — w **II**. lětniku: Jurij Winger z Khrósćic, Gustav Vogt z Nowoho Kallenberga, Josef Meier z Nowoho Šerachowa; gymnasiaci: w **VIII**. rjadowni Pawoł Solta z Wotrowa, Franc Müller ze Šerachowa, Jurij Hejduška z Hórkow, Jan Ghezzi ze sakskeje Kamjenicy; w **VI**. rjad. Józef Siebertz z Königsteina, Józef Wels z Kamjenca, Alfred Maršner ze Šerachowa, Jakub Žur z Njebjelćic; w **V**. rjad. Jurij Delan z Wěteńcy, Jurij Zarjenk a Pawoł Pjech z Drježdžan, Pawoł Driver ze sakskeje Kamjenicy; w **IV**. rjadowni Pawoł Duering ze Šerachowa, Pawoł Kurze z Wostrowca, Miklawš Čumpjela z Kašec, Pawoł Knježk z Krjepjec, Richard Gottfried z Drježdžan, Pawoł Rönsch z Kunersdorfa p. Drježdžan, Hugo Hain ze Siebeneichen pola Mišna — a skónčnje w **III**. rjad. Jakub Smoła z Kašec, Benno Runge z Waldheima, Karl Schindler z Lipska, Pawoł Löbmann ze Šerachowa, Jan Rucker z Grunawy, Jan Bryl ze Stareje Cyhelnicy a Miklawš Hejdan z Wotrowa. —i.

3 chłoho swěta.

Wěmska. Kejžor je 17. okt. do Wiesbaden jěł, zo by so tam w joho pschitomnočji pomnil Wilhelma I., kotryž je professor Schilling w tamnym měšće stajk, wotkrył. Wot tam wróći so do Barlina, zo by tam serbskoho krala Alexandra powitał. Tutón je na swojim wjetšim pučowanju we Winje byl, hđžež bu wot awstrijskoho kejžora jara pschěčelnje pschijaty, a pschijědže mjecžor 17. oktobra do Potsdama, hđžež bě k joho česći wotbžel wojakow na dwórnishćaju postajeny.

— Wjele piša so tež w tutych dnjach wo wotebžanju kanzlerja Leista, kotryž je jako kejžorski zastojnik w Kamerunje nic jenož wšchelake hrubosćže zawinył, ale tež ze žónstimi tamnoho kraja njekšmanosćže wobeschoł. Runjež

běchu tute nještutki po našchich zafonjach cježte khostanja zaškušije, bu wón wot šuda tola jenož w swojej hódności poniženy a joho dofhody su jo na pjaty dźěl ponižije. Na tutym wufudže jo množy ze wšchim prawom džiwoja.

Naležnosće našoho towařstwa.

Sobustawy na lěto 1894: kk. 455. Jan Lubk z Budyšina, 456. Michał Šewčik, kaplan w Ralbicach, 457. 458. ze Swinaŕnje: Jurij Pjech, Pětr Rjeda, 459. Mikławš Cyž z Pozdec, 460. 461. z Radworja: Mikławš Mjeń, Mikławš Šoła, 462. Michał Kubańk z Kamjenjanskoho Haja, 463. Mikławš Zofka z Bronja.

Sobustawy na lěto 1893: kk. 668. Jan Lubk z Budyšina, 669. N. N., 670. Mikławš Mjeń z Radworja.

Sobustawy na lěto 1892: k. 704. N. N.

Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinještej 109,252 m. — p.
K česći Božej a k spomoženju dušow je dale woprował: J. L. z B. 1 m.
Hromadže: 109,253 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,205 m. — p.
Dale je woprował: N. z Pozdec ze słowami: „Swjaty Józefje budź naš zakitař!“
2 m. — Hromadže: 12,207 m. — p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

Dale su woprowali: Theresia Brandenburgowa rodź. Pětrancec ze Zdźěrje 10 m., M. M. ze Sl. Boršće: O słodka wutroba Jězusowa, čin zo bych će přec bóle lubowała: 5 m., na Trenklerec a Wawriec hwasu w Kamjenej nahromadžene 10 m. 55 p., na Grubertec Žurec kwasu w Radworju nahromadžene 27 m. 55 p., M. Š. z W. 3 m., wot redakcije „Kathol. Kirchenblatt“ w Drježdžanach nahromadžene: 131 m. 50 p., P. T. N. z R. 5 m. 15 p., J. J. z Budyšina 10 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je darił: k. P. Malachias Stingl w kłóštrje Marijiny Dole 7 m.

Za Kamjeničansku cyrkej: na Kurfürstec kwasu w Khrósćicach nahromadžene 9 m. 60 p.

Zapłać Bóh wšěm dobroćerjam!

Za terciarow: Zemřela je Marija Mikłowa z Panczic. R. i. p.

Wučebny hólčec,

tiž chce wučebny nawučnyč móže do wučby zastupić w wučnje we Łaztu.

Wutrobne „Zapłać Bóh!“

dowolam sebi z tutym wšěm wuprajic, kotřiž su mje za čas mojih studijow na kajkezkuli wašnje podpěrali a z tym sobu pomhali, zo sym nětk z Božej pomocu swoje swjate powołanje docpěl. Wutrobny dźak tež tym, kotřiž su so wo powjetšenje swjatočnosće mojeje primicy tak lubosćiwje prócowali. Zo chcył Bóh wšěm mojim dobroćerjam z wěcnymi kubłami mytować, wo to chcu joho tež dale při woporje Božej mšě prawje často prosyć.

W Ralbicach, 15. oktobra 1894.

Michał Šewčik, kaplan.

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnju a třecu sobotu
mésaca.

Plaći lětnje na pósće a
we kniharni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Vudomy časopis.

Wudawany wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Budyšinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 21.

3. novembra 1894.

Lětnik 32.

Reformacionski swjedžen a „Bauzener Nachrichten“.

W czišle 253 pšched „reformacionskim swjedženjom“ wozjewichu tudomne „Bauzener Nachrichten“ pod napisom „Zum 31. oktober“ wot F. D. dlějški nastawt, pšhecziwo kotromuž mjelcžecz njemóžemy a njesměny, hižo našich cžitarjow dla. Nastawt je połny křiwych nahladow a wuprajenjow, kotrež dyrbja kóždoho katolika hłuboko zrudžicž a ranicž. Zón naprawicž abo pšhepofazacž, by cyła kniha trěbna byta: telkož jadow, telko njeprawoščow. K tomu snadny rum našchoho časopisa njedofaha. Zo pak dyrbinu tudy zjawnje wuprajicž, zo pšhecziwo tajkim nastawkam w hamtskim časopisu, kotryž tež katolikojo džeržecz dyrbja, protestujemy. Njemóžemy našchim dželenym bratram zadžewacž, hdyž w swojich časopisach po swojim waschnju pšhecziwo nam abo wo nas pisaja, a hdyž protestant jako protestant njemóže pšhecziwo nam sprawny bycž — ale hamtski časopis, štož tola tónle je, njesmě stroniste nastawki, napjelnjene z njeměrnosčemi, podawacž, kotrež druhu stronu boleč dyrbja. Wěšče dha trjeba, wšče te stare, cžasto dosč wotpofazane kłoti z nowa wóšicž, je do powšchitkownoho zjawnoho časopisa pšhinjesč a z nimi druhowěriwych do šmjercze ranicž? Same „Dresdner Nachrichten“, kotrež su tola hewal nam dosč njepšhecželne, spokojichu so z cyłe měrnym nastawtom, kž njeměšče nicžoho ranjaceho we sebi — a k tomu „Dresdner Nachrichten“ ani hamtski časopis njesu.

Ducha lubošče, ke kotrež tola našch Zbóžnik pšchede wšchim napomina (Jan. 15, 12. 17.), w tajkich nastawkach podarmo pytamy. Njemóžemy tajkim wupadam pšhecziwo našchew swjatej wěrje a cyrkwi nicžo lěpšče napshecžo stajicž, džiłi słowa Leona XIII. w joho poslednim wofolnym liščje, kž je dla tehdomnišchoho struchłoho podawka w Francóžskej (morjenja prašibenta Carnota) so mało wobkedžbowal, a w kotrymž so swjaty wótc na bratrow, wot jeneje swjateje cyrkwe dželenych, wobrecža ze słowami:

„Nic z mjeiškeje lubošcju spohladujemy na tamne ludy, kotrychž je w nowišchim čaſu cyle njewiſhedne ſpomwórczenjo wſchěch wobſtojenjom wot romſkeje cyrkwje dźělito. Njech woni wſchelake pſchpady minjenuych čaſow zabymſchi ſwojej mocji nad wſchitko zemſke pozběhnu a z jeniczkim žadanjom zahorjeni, wěrnoscž a z njeje ſpomozenjo namatacž, cyrkej wot Žezusa Khrystusa založenu pſchi ſebi rozpominaja. Hdyž hčedža ſwoje nabožne zjednocženſtwa z cyrkwju pſchirunacž a rozpominačž, tať ſo w nich z wěru ma, dha lohcy pſchidadža, zo ſtareje wěry njewopominajcy ſo ze wſchelatim bſkudom we mnohich a wulcy wažnych kručach do nowotarſtwa torhačž dadža. Tohorunja njebudža přecž, zo je jim wot herbstwa wěrnoscže, kotrež běchu založerjo nowotarſtwa, hdyž ſo wot cyrkwje dźělachu, ſobu wzali, lédma žana wěſta a dopokazana formula wěry zwoſtata. Haj tať daloto je hižo pſchiſcho, zo mnozy ſebi zwaža, za klad jamón, na kotrymž cyle nabožniſtwa a wſcha nadžija džěczi čaſowjetow wotpoczjuje, a kotryž žadyu druhi njeje hačž bóžka natura Bóžnika Žezusa Khrystusa, tónle za klad pſchimacž . . . Wězo tať daloto dyrbjeſche pſchińcž, hdyž je jónu kóždomu do wole date, ſwjate piſmo po ſwojim zdacju wuſtkadowacž“

„Spohladujo na kraſny pſchiklad tať mnohich mužow (kotiž mjez druhowěriwymi mjenujcy ſwěrnje za wěrnoscžu pytaju) ryczi bóle naſcha wutroba dylki naſch hort k wam, najluſbſchi tratsja, kotiž ſcže nětko hižo tji ſta lět wot naſ we wěre dźeleni, a k wam, kotiž ſcže pozdžičho z někajſkeje pſchicžiny ſo wot naſ wotrejeli: »Namatajmy ſo wſchitcy hromadže w jednocže wěry a ſpóznacža Žezusa Khrystusa.« (Eſef. 4, 13.) K tutej jednocže, kotraž w žanym čaſu katoľſkeje cyrkwje wotſhadžata njeje, ani hdyže wotſhadžecž móže, pſcheproſchujemy waſ, wam w lubošczi prawicu poſticžejo. Waſ woľa zhromadna macžer, cyrkej, hižo dawno woſpjet k ſebi; waſ woczakuja žedžiwje wſchitcy waſchi katoľſcy bratsja, zo byſcže Bohu z nami w ſwjatoſczi ſkuzili, z nami w doſpoľnej lubošczi zjednocženi pſchěz wuznawanjo jenocho ewange-lija, jeneje wěry, jeneje nadžije.“

To njeje rycž njepſchecžela, ſchtož ſpomnjeny naſtawť romſku cyrkej mjenuje; měnimy, zo ma kſchecžanſtwa, tež ewangelſko-lutherſke, ſwojich njepſchecželow cyle druhdyje pytacž.

Tež přédowanjo.

(Stónčzenjo.)

Mjez tym bě Bože ſtónčko domoj ſchlo. Džěch ſam lutki tam, hdyž mój pſchebnyť je. Cyle ſam, jeno mój ſwěrný pſchewodnik, mój kij, bě ze mnu. Tež tón bě mi něſchtožkuli mjelcžo prajicž wědžak, ale njemějach khwile na joho tajne znamjenja teđžbowacž. Toľa doleť ſym hižo na ſłowo kij ſpomnik, pſchińdže mi na myſle podawť z druhim kijom, kotryž je wěſcže doſcž zajimawy. Wěch w kupjelach. Mjemějach kija ſobu. Tuž požczi mi tež w Saľkej znaty knjez z Prahi, miſoſcžiwý brater, z mjenom J. F., ſwój kij. Tajtoho hiſcže ženje widžak njeběch. Bě cyle z woſebitoho, lohťoho, znutka přóždnoho drjeňa, zo bě lédma w ruťomaj čzucž. Do njoho běchu rjenje wurězane kopyena na hažach. Tuž bě tutón kij hižo ſam na ſebi jara drohi. Nimo toho ſluſchjeſche wón cychomu kľóſchtrej, bě wot woſobnoho zemjankſtoho knjeza namrěty a dyrbjeſche na wſchě čaſy jaťo znamjo lubošcže a džaťownoſcže za wopokazane dobroty w kľóſchtrje zawoſtacž. Tohobla pſchikaza mi

tamny mišofcziwy bratr jara krucze, zo dyrbyu jón na fedzbu bracz. Wězo pšchilubich a bjerjeh kij na fedzbu, kaž najdrožšchi poklad. — To bě nimale poslednje dny pšcheywanja w Karlowych Warach. Zafožich nejapcy ze stopom do kija, tón so mi z ruki wuluny a — rozzlama. Pšchestróžach so bóle, hačž hdy bych džesacž zlotych zhubil. Tola šhto czinicž? Zběhnych hnydom wobaj fóncaj, pohladach a spóznach, zo so njeje hladcy wotkamač, ale zo so z fózdoho kručha nicže drjewa kaž koruži czohnu. Nicžo njebě wotpadnyło. Khwatach ł bldarjei. Knjež mištr sebi cyle njezbožo wobhlada a rjekny: „Ta wěc so da. Pšchindžcže za dwaj dnaj zasj.“ Wějach nadžiju — mjelcžach pať kaž ryba. Za dwaj dnaj pšchepoda mi luby mištr kij, cly, cyle cly, zo sam njemidžach, hačž bě hdy rozzlamaný byl. Zaplacžich radu wjac, hačž sebi žadašče, a khwatach wjesoty do swojoho bydla Pokazowach kij hošcžencarjei, hošcžom, ale ničtů mi wěricž njechašče, zo je hdy rozzlamaný pobyl. Jeno na moje skowo wěrjachu. Stónčnjie dach jón swojomu pšcheczelej wrócžo. Tón jón do kuczika staji, nicžo njepraji. „Ale“, rjeknych stónčnjie sam, „tón kij je zlamany!“ Hnydom hrabny jón, wobhladowašče sebi jón, zo moht sebi wocži wuhladacž, ale njemušlědži nicžo a rjekny: „Wy jeno žortujecze!“ „Ně, luby knjeje!“ znapšchecziwich jomu, „tón kij je cyle wěcže zlamany byl, ale hdy běch to sam njemidžak, njebych wědžak, na kotrym fóncu“. Ž wjesofoscžu a džakownoscžu dach jomu šchělnak za joho wobohich khorych.

„Nó, hdyž dale nicžo njeje hačž zlamany kij, to tola hódnje pisacž njeje.“ Nó, moje dla! Ale hdyž takle dalofi pucž pšchěz žiwjenjo džesč, so druhdy něšhto cyle podobne stanje. Ty mašch swěrnoho, dobroho pšcheczela, tón je tebi tať luby kaž ty sam sebi. Wój staj krucze ze zwjazkom luboscže zjednocženaj, kaž byšhtaj jena dušcha a jena wutroba bytoj. Wjesofoscž czini njeledžbnoho pať tebe pať joho: ž jenicžkim skowom so potknjesch a hlej, fruty zwjazk mjěz waju wutrobomaj je rozzlamaný. Šhto nětk? — Nětko so ani wofomika njekomdž. Zběhni wobaj kručaj zwjazta pšcheczestwa, t. r. poniž so, wotprosch, daj dobre skowo a hlej! prjedy hačž sy so dohladač, stej so waju wutrobje, kiž běšhtej hišcže czopkej, jeli tež nic horcej, zaso zjednocžitei a tworitej jedyn cył kaž hdy prjedy.

Bohužel to něchtóžtuli tať njeczini. Čas khwata, jedyn kruč staroho pšcheczestwa po druhim so zhubi, tej dwě wutrobje nještej wjacu na so podobnej, a tať nastawa druhdy ž malicžkostnoho pótknjenja njepšcheczestwo. Mašch-li swěrnoho pšcheczela, kotrohož móžesch po tym spóznacž, zo czi tež njelubu wěrnoscž rjeknje, a sy-li sebi joho ze skowom rozhnemač, potkil, poniž so a hlej, ty změjesch joho z nowa, runje tať swěrnoho, haj hišcže swěrniskoho dnyli hdy prjedy. Sym mjenujcy cyle pšchewědcženy, zo so tamny kij šterje hdže druhdže rozzlama dnyli zasj na tamnym klijenym městnje, dobry klij dže pšchěz drjewa. Tať tež budže swěrný pšcheczěl tebe czim bóle wazicž a hišcže kručžišcho lubowacž, hdyž sy so pšchod nim ponižil. Ponižnosč je najwěščičhi zaklad wšchěch pocžintow, tež luboscže a pšcheczestwa.

Takle rozmołwjach so ze swojim swěrnym pšchewodnikom, kiž drje němy po mojim bofu džesče, ale došč zrozumliwje rycžesče. —

Swězdy so tať luboznje zربولachu a pucž a šcžezku pokazowachu, tola najrjeišcha ze wšchěch, ta so na njebjesach njelweczesče, ta mi hižo z nazdala ž domu Wozoho kimašče* a tať lubje a luboscžiwje rycžesče wo tym, kiž je

* Wěczna lampa. Red.

nam wschēm: via, veritas, vita (pucź, wěrnoścź, žiwjenjo)! A zbóžni su, kotřiz tutu wěrnoścź pytaja, po tuthy pucźu khodža, woni du do wěrnoho žiwjenja. To pak su khudži w duchu, t. r. ponižni, pschetož jich je herbstwo njebjež!

Běch domoj. Swoje njebžełske přėdowanjo běch wiďžak. J. L.

Zbóžny Gerard Majella, laiski bratr z rjada redemptoristow.

Mjez skužownikami Božimi, kotřiz buchu w lėcze 1893 wot cyrkwje zbóžni prajeni, namata so tež muž, kotřiz wot přėnjeje młodobosće wurjadne znamjenja swjatosće pokazowasche: Gerard Majella. Narodži so w lėcze 1726 6. hapr. w Marco Lucano w Stalskej. Soho nan bě krawc a da swojomu synej te same rjemjełko nawuknyč. Hižo jako mały hólččk mějełše Majella swoju wěsołosć na modlenju a na slyšćenju Božoho słowa. Zo by tohole ducha pobožnosće we sebi wobkhował a hajił, natwari sebi doma wołtařt, wudebi jón ze swjecatkami a swěčkami. Tež w zahrodze powisny na jedyn schtom Božu martru abo křhižik a spėwasche tam swoje paczerje.

Hdyž bě Majella něhdze 6 lėt stary, khodžełsche kóždy dzeń do kapalki, hodžinu wot narodnoho města zdaleneje, hđež Božu maczer wolebje česčacy. Sow sta so něšto spodžiwne. Wschi joho přėnim wopnyče pschiběža Sěžus-džěcžatko, totrež mějełše swjata knježna na rukomaj, k pobožnomu hólčkej a da jomu kusť rjanoho běłoho khlėba, kotřiz sebi hólčzec sobu domoj wza. Wot toho časa mějełše mały Majella wulku žadosć za njebjełkim khlėbom, najswjeciškim sakramentom wołtarja. Safo wóšomlėtny hólčzec kchysche radu Sěžusa w swjatym woprawjenju dóstač a džěsche tohodla z druhimi wjełschimi džěcžimi k Božomu blidu. Tola mėschnik joho wotpotaža, dofelž njebě hičacze woprawjenku wucžbu wopytował. Potom hałte, hdyž bě schulu wopytował a woprawjenku wucžbu slyšak, móžełše tež k swjatomu woprawjenju pschisťupicž, schtož joho jara zwjeseli. Bóřzy na to dyrbjełše na wucžbu k jenomu krawstomu mištrej, zo by krawstwo nawuknył. Hižo přjedy bě Majella wulku křtosć pschěcžiwno sebi samomu a wutrobnu lubosć k bližšommu a sežerpnosć wopokazač. Sow a pozdžišcho pak móžełše tele póccžiwosće na heroiske waschnjo skutkowacž. Wón spokoji so z najšpātniškej jėdžu a draštu. Wschitko, schtož sebi nalutowa, da swojej khudej maczeri a swojim šotram. Wot swojoho wuja, kotrohož bě wopytał, dósta jónu nowu suknu a nowe kholomy darjene. Na dompucžu pak zetta poł nahoho prošerja. Snydom dari tomu swoju nomu draštu a khodžełsche dale w swojej starej. — Sedyň hólččk bě do warjaceje wody padnył a so jara woparił. Džesacž dnjow mějełše surowe bolosće. Majella, kiž bě wo tymle nježbožu slyšak, běžełše ke khoromu a scžini jomu znamjo swjatocho křhiža, dóktny so bolacych ranow, a za 24 hodžinow bě wschitko zajiłe.

Tež za duchowne zbožo bližšoho čzinjełše Majella, schtož móžełše. — Wosebje poda so w swobodnym čzasu k druhim džěcžom, rozwucžowasche je w katechismje a napominasche je k sprawnomu, pobožnomu žiwjenju. Wschi tym pak sam w pobožnosći wulke pošťupy čzinjełše. Kóždy dzeń slyšesche jara pobožnje Božu mišcu, da sebi wot zwónka, kiž bě joho wuj, cyrkwine klucze dač a wošta ččasťo poł nočy abo cyły nóc w cyrkwi, hđež so k Sěžusej w najswjeciškim sakramencze modlełše.

Nutrnje čezčasne Mariju, Božu maczer. Pšchi swjatocznym wobfhadže ze swjeczczom Božeje maczerje tytny jónu pierščiczeń na porst postawy t znamjenju, zo chce czystość cyle žiwjenio wobfhowacz.

Tajkeje pobožnosće dla bě Majella wot zlych a worakawych hólčjatow jara hanjeny a tež bity. Mjebuščne džěczi běhachu po hasach za nim a swyto- wachu joho. Mjeshmani mlodžency zwjazachu jomu ruchy a nozy a czahachu joho na blóčanym puczju clyh fruch, tak zo bě nic jeno cyle mazany, ale tež wjach krócz ranjeny. Tola wščitte hanjenja znjese Majella z njebjestej sczerp- noszczu. „To je jeno mafo porno lubosći Jezusa Khrystusa, kiž je za mnje na kšizju wumrěf“ prajesche pobožny mlodženc.

Zo by hiščće wjacy czerpjecz mohł, stwi Majella wola hruboho knjeza do služby. Tow pšchětra wšchě hanjenja a wufi, a to tsi lěta dołho. — Hdyž so fufodja na tym dživachu a so joho prafchachu, tak móže tajke zafhadženio wutracz, wotmołwi pobožny młodženc: „Lubuju swojoho knjeza jara a bych joho smjecz bóle wobzarował, dnyli smjecz swojoho najwjatšchoho dobroczěra. Tule spodžiwnu sczerpnosć swojoho služownika Khrystusa na spodžiwne waschnjo mytowasche. Joho knjez bě na jentaj dnju z domu wufchol; Majella tytny jstwiny klucz do zafa a džěsche po wodu. Pšchi cžeranju wodny suny so klucz ze zafa a padny do studnje. — „Kajka haca nastanje, hdyž knjez domoj pšchindže a do jstwy njemóže!“ rjekny Majella pšchi sebi. Pšchny dowěry wza Gerard postavu Jezusdžěcattka z cyrkwie, pšchwijaza ju za pomjazt a puschči ju do studnje, prajo: „Ty sam jenož móžesh mi klucz zasy dac, zo njeby mój knjez zo hněwał“ — a hlei! hdyž pomjazt ze studnje wuczahny, wifašche klucz na ruczcy smjeczczaja: Hiščće džensnišchi džen mjenuja tamni wobhydlerjo tule studnju: Il pozzo Gerardiello, „Gerardowa studnja“.

Pšchez Bože wobswětlenjo spózna Gerad, zo je do cyrkwinšchogho rjada pomołany. W měsčje Marco Lucano bě w lěčje 1732 kłóšchr redemptoristow zafoženy. Gerard prošesche za pšchwizacjo do kłóšchtra. Wo dołhim prošce- nju dopjelni so joho žabosć a wón bu w spoczatku lěta 1749 do Zliceto pokazany, zo by jow swój noviciat (pruhowanške lěto) cžinil. Z wulfim* zaho- rjenjom prócowasche so Gerard w ponižnosći, poskušnosći a bratrowskej lubosći so wudošpołnicž. Z pšchwizolenjem swojoho duchownoho wjedziczerja cžinjesh Gerard slub, zo chce pšchecy to cžinicz, šchtož za dospołnišche spóznaje. Krasne postupy w swjatosći Gerard cžinjeshche. Wobstajnje spominasche (na Božu pšchitomnosć a bě połny žabosće za zbóžnosć duchow. K cžesći Božeje maczerje poszczesche so na sobotach a vigilijach swjedženjom swjateje knježny pšchi khlěbje a wódže a schwifašche huščičišcho sebjě samoho.

Dokelž bě kłóšchr redemptoristow jara khuby, wupółka pšchědštoječ Gerarda, zo by jałmožnu hromadžil. Tež jow swěćesche so pšczčiwosć Božoho služownika w krasnym swětle. Gerard bě pšchi puczowanju na zakazanu šchěžžu stupit, šchtož pak njewědžesche. Tu wuhlada joho pólny stražnik, hanjesche joho a duri joho ze swojej tšebu tak strašnje, zo jomu jene rjeblo wobšchodži. Gerard padny na zemju a njemóžesche sam so pozběhnyč. Nutrnje prošesche Gerard hruboho muža, zo by jomu pomhał stanycz a joho do kłóšchtra domjedł. Stražnik dopjelni joho próštwu a Gerard khwalesche w kłóšchtrje dobrocziwosć tohole muža, zo je jomu, hdyž bě padnył, tak t pomocy byl. Wotom pak, hdyž bě ze stražnikom sam, rjekny jomu: „Mój bratse! njeczini to žanomu druhomu, šchtož sy mi cžinil. Dži t swjatej spowědži!“

(Pšchichodnje dale.)

Šta su lubi Šwjeczi nadpady mjasa pšchewinyli?

(Podawa Š. N.)

(Potracžowanjo z čžišta 19.)

Šwjata Agatha, kotrež čješzi tute rynczki pošwjeczam, prajesche: „Ništo pšheńcu na lubju nješypa, njeje-li prjedy pšcheweta. Tak tež njemóže moja dušcha do paradiza zastupić, njeje-li moje čjšo wrjedy wot zlóštnikow čžwilowane!“ Tute šłowa pať wona samo ze rtom njemupraji, ale tež w skutku wopozaza. Hižo jeje wobraz nam to pšchipowěduje: w knjeźniškej draščje zhotowana ma pšchi sebi kšchecze ležo. — Rómški kejžor Decius zapocza wokoło leta 250 šurowe pšchescžehanjo kšchescžanow. Wón dowoli swojim zaštojnikam w cšnym kraju, cyrkej pšchescžehać, kaž so kóždomu wuzda. Wosebje wuznamjenjesche so Quintianus na kupje Siciliji. Tutón wušyšchawšchi wo bohastwje a rjanosčzi Agathy, poruczi ju k sebi. Knjeźna bórzy žhdawišchi, ššto ma to na sebi, padže na kolena a prošesche swojoho Žbóžnika wo krutoščj w bėdženju. Lėdma bė ju Quintianus wohładať, zažehli jo we nim njecžičta žadosčj. Ale podarmo pšchirycžowasche jej wšcho móžne lubjo a podarmo jej tež wšcho móžne hrožesche. Škóncznje ju njekncžomnej žónškej pšchepoda, kotraž dyrbjesche ju naryclecž špytačž. Tola jeje próca bė bjež wušpěcha. Tuž kšwatašche žona k Quintianej z powěštwow: „Tuta holca žada wo dnjo a w nocj jenož za Šhryštusom.“ Něť špyta zasj wón sam ju z leščju wobrycjeć. Dokelž jomu knjeźna krucže a njebojožnje wotmožwesche, da ju mjěz woczi bicž a do jastwa šadžić. Agatha njebė žrudna nad tajšim čžetpjenjom, ale wjesele krocžesche do čžmowese džern a prošesche Boža wo dalšču móc, zo by w čžwėli wutrača a sebi kšónu dobyť. Nazajtra žadasche ju Quintianus zasj k sebi a woprašča so, hačž je sebi lėpje pšchemyšlita. Wona pať wotmołwi: „Ža tebje by špomožnišcho byto, hdy by jo wotřekť tamjeritnych a drjewjanyh pšchibohow a so modliť wėrnomu Štworicželej!“ Ž hńėwom žuwyrjeny pšchepoda ju najšurowišchim čžwėlam. Tola bjež wušpěcha. Tuž ju k štołpej wšimwaza a z kšchecžemi nadra wettorhačž da. Knjeźna zna-pšchecžiwı: „Žlóštniko, ani te štawy wjacj njecžješčijš, z kotrymž je čže twoja macž čžěšchita!“ Potom bu wona do jastwa čžijnjena a bohot žafaza, jeje rany wobalicž abo jej jěšč a piečž podacž. W nocj pať bu na špodžiwne waschnjo žahojena. Tuž da ju Quintianus na wótrých škšlencach, ze žehliwym wuhłom naměšchanyh, wokoło kulečž. Mjěz tym nasta zemjerzenjo. Tuž žadasche lud škóncženjo martry, zo by jo hńėw bohow žmječžič. Ž jastwa, do kotrohož bu z nowa čžijnjena, wustupi jeje dušcha do paradiza.

Šyle šamsneje winy dla, kaž šwjata Agatha, wumrė šwjata Dorothea. Wosobny pošanški bohot žadasche tule knjeźnu jeje bohastwa a wurjadneje rjanosčje dla za mandželšku. Ale podarmo. Tuž bu wšchelako čžwėlowana a škóncznje jej šłowa wotčžata.

O Božo, šlyny šy w šłabyh a najšlynišchi w čžištyh knježnach! —

Šuba čžitarčka, šy tež hižo něščty šwojeje čžištoty dla pocžėpřjela?

Ž Lužich a Šafšete.

Ž **Wudyščina.** Šara žadny wysoki wopyt mėjachmy tudy minjenu šrjedu. Najdosťojnišchoho knjeza biskopa, kiž na šwjedženjomaj Wškitich Šwjatnych a Wšchėch kšhudych dušchow w tachantskej cyrkwı kóžde lėto pontifikalnu Božu mšchu šwjeczi, pšchijėdžesčataj špomnjenu šrjedu Šeju Šralowškej Wjšo-

kofeži pryncesna Mathilda a prync Albert wopytač. Dwórsta dama pryncesny, kniežna v. Gärtner, jeju pschemodžesche. Wysoch knieža cyte „incognito“ pschijědžechu pschipočdnju $\frac{1}{2}$ 12 ze spěchnym čahom z Drježdžan. Wopytawšy na tachantstwe najdosťojnišchoho knieža biskopa podachu so na starostawny kěčchow swjotoho Miklawšča, hdžěž pryncesna, kotraž je we wobrazowanju jara wulkišna, sebi w krótkim času zojimawu škiznu wotewza. Potom wopytašchtaj wysočaj hoščeje tachantsku cyrkej, hdžěž sebi wumjeksicy džěfane drohotne sudobja a paramenty nadrobnyje wobhladašchtaj. Na to druhi króčž na tachantstwe pobuwšy wotjědžeschtej Kralowskej Wysofosczi z kniežom biskopom w tachantskim wozu po dlějšchim wokołopuczju sebi město wobhladawšy zasy na dwórniščečo a wróčischtaj so ze spěchnym čahom $\frac{3}{4}$ 3 hodžny zas do Drježdžan. Nasche město a joho starostawne starožitnosče, twarjenja a pomniki na pryncesnu Mathildu, kotraž je w stawiznach a druhich wědomosčach nawědžita, wulcy zojimowachu. Zwjeseli naš, hdžž z jeje horta samoho štyšchachmy, zo w nowišchim času tež serbsku rycž wufnycz počžina.

3 Radworja. Schwórtk 18. oktobra wotmě „Swobodne zjednocženstwo katholicich wučerjow serbskeje Sužicy“ (serbska konferenca) w tudomnym Šornitec hoščencu swoje porjadne nazymste posedženjo, kotraž pschědyha z powitanjom zhromadženyh sobustawow wotewri. Potom poda, protokol posleđnjeye zhromadžizny (w Baczonju) pschecziťawšy, rozprawu wo wuradžowanjach a postajenjach zwjaztowocho zastupjerstwa w Drježdžanach. Na to jednasche so wo pschistupjenju k hlownomu zwjazkej němskich wučerjow. Dofelž so z toho mało wužitka za naš wocžakowacz hodži, wuprajichmy so pschecziwo tomu. Skóncznje rozmołwachmy so po namiečeje čžitancyňoho pschěhladowarja hišččeje wo wažnym praščenju, hacž ma so nowa čžitanta po zhromadnoserbskim abo, kaž katechizmaja bibliske stawizny, po katholicim waschnju (dialekeče) čžiščecžez. Posleđnje rozjudženjo wo tym pschewostajichmy pak, dofelž bě so tón raz wschelatich pschiradow a zadžewntow dla kětro mało sobustawow zesčło, pschichodnej zhromadžiznje, za kotrejež městno so Khróscžicy postajichu.

3 Lipska. Na stare časy so z wjetšcha mało spomina. Su dalšo za nami abo wjele pschěd nami. Lěta je sto lět, zo je so sławny serbski wótcžinc a spisacžel, džeržer a budžer serbskeje narodnosče, pobožny a horliwy duchowny kniež **Michał Walda**, can. cap. cantor, prjedy farač w Radworju, ze swěta minyl. Wumrěl je wón 14. oktobra 1794 w Budyšcinje, pohrjebany (po joho žadosczi) 17. oktobra 1794 w Radworju. — W drugej połojcy zaudženoho lětstotyka běšče Michał Walda nawjednit serbskoho katholicoho pismowstwa. Pschěd sto lětami je nam Michał Walda, lěta našch luby Michał Šornik wumrěl. Sto lět, a fajta pscheměna! Hacz je so hdže w Serbach na njeboh Waldu spomniko? — Za dobre ma šwět krótki pomjatk.

Handrij Duczman.

3 chłoho swěta.

Němska. Redžbnosč cyłoho politiskoho swěta je tutě dny na Němsku zložena. Čhle njenadžicy je tudy kejšor kanclerja hrabju v. Caprivi na joho próstwu ze škizby puščezil. Z mnohich stron so tuto wobžaruje. Wukrajne nowiny pišaja khwalobnje wo kanclerjowym stutkowanju, kiž běšče zložene pschěde wschim na to, zo by so europiski měr zdžeržak. Čchtož naš katholicow nastupa, njeje drje nam wosebitych dobrotow wopofazak, njeje pak tež, kaž joho prjedownik, njepschecžesly pschecziwo nam wustupowak. Katarjo nje-

běchu z wulkoho džěla derje na njoho k ryczam, dokelž běšče dla pschitupiskich zwjazkow cło na žita pomjenškil. To pak zawěšče tež njeje jenička pschicizina nizkich placiziznow. Zawěšče běšče Caprivi čzesče hódny, runy wojeriski charakter. Z nim je na dobo wostupil pschěbnyda pruskoho ministerstwa hrabia Gulenburg. Tutej městnje stej nětko zasj zjednoczenej w nowym kanclerju wjěrču Hohenlohe-Schillingsfürst. Tutón běšče dotal kejžorski naměstnik (Statthalter) w Elsfu, a placži jako wuschitny a nazhonjeny politikař. Po wěrje je katholicki. Jeho bratr je kardinal Hohenlohe w Romje. W přjedawšich zastojnstwach w Bayerskej pak njeje so cyrkwi jara pschěbnje wopofazal. Sam za swoju wosobu pak, kaž so čžita, winowatosče swojeje wěrny dopjelnja.

Ruska. Najnowišče nowiny z Ruskeje wo kejžoru Alexandru III. su džěń a zrudnišče. Se jara čžezjy khory a pschěbnwa w Livadiji, na poštupje Krimje. Ma pjećja rafa w jěrchenjach. Lěkarjo nimaja najmjenščeje nadžije, zo jomu žiwjenje zderža, a wozakufjemy wšchědnje powěsč wo jeho smjercži. Tež žěitwa joho syna z hessenfkej princěsnu Alixu, kotraž je z ewangelsteje do grichifsteje cyrkwy pschstupižo, wostorkuje so džěń wote dnja, dokelž so khory kejžor hiščeje pschecy nadžijesche, zo može pódla byčž. Tež kejžorowa njewuprajomnje čžerpi dla mnohich zrudobow w swójbje. Tež jeje druhi syn Suriž, jeje lubuščt, je hižo dlějši časž na smjercž khory.

— **Ruski kejžor Alexander III. je sčhtwórtk 1. novembra popołdnu po tšjoch hodžinach wumřěl.**

Naležnosće našoho towarstwa.

Sobustawy na léto 1894: kk. 464. Jakub Lubk, zwóńk w Radeberku, 465. Mikławš Kubic z Drježdžan, 466. Marija Domaškec ze Smjerdžaceje, 467. Marija Kilanec z Noweje Wjeski, 468. 469. z Worklec: Mots Bodlink, Michał Kocor, 470. Mikławš Rynč z Kamjenej, 471. Jan Jenich z Khelna, 472. Marija Mičeyna z Radworja, 473. Mikławš Rječk z Bronja, 474. Karl Krempka z Khasowa.

Sobustawy na léto 1893: kk. 671. Mikławš Kubic z Drježdžan, 672. Marija Domaškec ze Smjerdžaceje, 673. Michał Kocor z Worklec, 674. Jan Jenich z Khelna, 675. Karl Krempka z Khasowa.

Na léto 1892 doplačištaj: kk. 705. N. N., 706. N. N.

Na léto 1891 doplačištaj: kk. 723. N. N., 724. N. N.

Na léto 1890 doplačištaj: kk. 720. N. N., 721. N. N.

Toho runja doplači na léta 1889, 1888, 1887, 1886 a 1885 N. N. (Slawa swěrnomu dołžnikěj!)

Za cyrkej Wutroby Jėzusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wuđinještaj 109,253 m. — p

K česći Božej a k spomoženju dušow je dale woprowal: r. 1 m.

Hromadže: 109,254 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,207 m. — p.

Dale, je woprowal: J. L. z B. 1 m. — Hromadže: 12,208 m. — p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

Dale su woprowali: Jan Winaf a mandželska z Kamjenej (II. dar) 50 m.

Zaplać Bóh wšěm dobročerjam!

Kamjenske katholicke kasino

změje njedželu 11. novembra w hosćencu „Pola města Drježdžan“ zabawny wječor z **džiwadlom**. Čisty wunošk je postajeny za wobradženjo khudych džěci katholickeje šule w Špitalu. Wšě wokolne towarstwa a přeceljo towarstwow so z tym najpodwolnišo přeprosuja. **Předsydstwo.**

Katolicki Posol

Wudawa so
prónju a třeću sobotu
mésaca.

Pláci lětnje na posće a
we kniharni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Wudomy časopis.

Wudawaný wot towarstwa SS. Cyrilla a Methodija w Budyščinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 22.

17. novembra 1894.

Lětník 32.

Słowo dla missijonow.

Nowy němstji zakon wo swobodnym přecězahowanju je wschě přjedawšche němste wobstojenja přecězihnył. Hačž do lěta 1872 móžesche so prajicž: Tu je katoliska krajina — tam nje-katoliska; wot tuteho časa pak je měšćenca nastala, katekizacija so myslicž njechodži, z wjetichu bohužel nam — katolikam do schody. Je dže wěrnó: mjez katolikami je wjele křudobny, na pšch. w Schlezynskej, Poznańskej; křudobny dla sledža ludžo po kraju za dželom, namakaja je, ale najbóle w nje-katoliskich krajinach, w fabrikach, pšchi twarjenju železnicow, z rycžom wuhla a na druge wafschny. Tak zaslydli dželaczěr so Božoho křlěba dla, je, hdžez je; zo z tym často wěru na wahu staji, to — njewopomina.

Pšchinđže přenja njeđzela w cuzbje: tu zwoni, ale nic do Božeje mšče, ale do nje-katoliskich službow, do předomanjow, w kotrychž katoliska wěra so pšchima. Dželaczěr dopomni so kazyje: „Spomni, zo by njeđzela swjećiti!“ Wón je hišćeže swědomity: stupiwšchi do Božoho domu, widži druge wobryady, druge služby — žadyn wopor — wón so napřoschany zawróci a czejnje z cyrkwy. Druhi, a tych je tak wjele, cuzoho so nještorcži, jomu wocjinja so nowy swět, wčipnosč wabi, zda so jomu hańba, do časa z cyrkwy hič — wón wostanje přeni křóč w nje-katoliskich Božich službach, wón dže zasly, měnjo: lěpje tajke služby, dnyži žane — wschaf wěrimy wschity do jenocho Boha. Pšchinđu jutry, swědomjo pomina: „Dyrbiš za lěto k najmjeńšchomu jónu atd.“ To widži, zo w nje-katoliskej cyrkwi spowědnoho stola njeje — wón chcył so spowědacž; ale, katoliska cyrkwe je daloko, wón ma wudawki, zo po železnicu tam dojedže. W spoczatku hrjeba swědomjo, po času pak wotemřewa žadosč, žedženjo pobusy so z liwofschaju jako z pianku. Dotelž pak je w Němcach štoro kóždy dželaczěr wozženjeny, nastawa nowa starosč dla dželčži. Šbyž hižo starschey swojich Božich službow so njeđzeržitaj, dotelž

staj, jako hačoza wot pjenka wotrubnjena, sčto ma wo džěcjoch so nadžijecj. Pšchitħadħa cħas, zo dyrbi jene džěcjo po druhim po zakonju do škole, katholicna blizko njeje, tuž scħelu so džěczi do njeħatholiskeje, a tam dōstawa ju wuczbu, zo cħas žiwjenja prawy pucz wjacj njenamataju.

Se to zrudnje, ale wěrnō: w Němcach kħodži nětko na 60.000 katholicħkħ džěczi do njeħatholħkħ schulow a z kōždym lětom roscħe tuta licħba, pšchisporja so njeħatholħke wobudlerstwo wo telko, jako jomu damy dla zrudnych socialnych a cyrkwinnych wobstojenjow. To pak je njezbožo, kotrež swoje korjenje cħeri do wěcħnoscħe.

Kak by tebi bħko wokoło wutrobj, hdy by do tajkeje njeħatholħskeje krajiny so pšchěhydlicħ mē? By so cħi podobnje sčħto, jako židej, tħi je po cħym swěcħe rozħrójennj, tempħa a wopora pak nima. Ty ħcyħ katholic wostacħ teħ w cuzbje, ty ħcyħ ħicħ ħ Božomu woporej, z kotroħoħ wšħa ħnada so žórħi jako pruhi ze sħonca — ale, ty jōn njenamatašħ. Ty wěcħ, zo je ħ poboħnomu žiwjenju a ħ wobħħowanju ħnady trěbne swjate woprawjenjo — ale podarmo slėdħiħ za mēstom, ħdħež wěcħna lampa so zyboli pšħed swjatym stanom nowoħo zakonja. Njejsħ-li teħ runje miħħtyr w kateħismu, telko wěcħ, zo tebi woprawjenjo njeħatholħkħ nicħo njeħpomōħe, a zo by wobħħělenjo na tym jara cħeħti ħrěcħ byħ; sħ-li w ħrěcħu, njemōħe njeħatholħsti duchowny cħi wolōħicħ, dofelž swjecħeny njeje a wotwajazowacħe mocj nima.

Měnju, zo pšħeswědcħeny katholic radšħo z ħłodom zawutħi, jako zo seħje a swoje džěczi do tajkħ strachnoscħow storcħi; a toħa: ħłōd boli, nuza cħeri do swěħa a swět spowala podloħti wěry.

Kelko ma wosada so Bohħ dħakowacħ, kotraħ mōħe bħež zadħěwħow jomu sħuħicħ! Sħ-li pak teħ tak zboħowny, njeħoli teħje, hdyħ widħiħ, kelto swōjbow w cuzbje zawutħi? Mohħ ty bħež sobuħelnoscħe bycħ, jako w swjatym ewangeliju mēħħniħ a lewit, kotraħ nimo poħmortwoħo njezboħownoħo dħetaj? Wěcħe nic.

Njemohħo so tu nicħo cħinicħ, njeje pomocj za tyħ, kotħiħ su wěry dla najħórħħim bėdħenjām wustajeni?

Wězo, je pomocj; mamy „Towarħstwo swjatoħo Bonifacħa“, kotroħoħ nadawħ je, tyħ w njeħatholħkħ krajinaħ ħromadħicħ, jim sħule a cyrkwe twaricħ, kotħiħ su, z nuzu pohonjeni, so tam pšħesħydħħi. Tute towarħstwo nahromadħi za lěto 250.000 m. a rozħdawa je do potreħbahħ wosadow. Se to nadobny pjenjeħ, a toħa mamy pracħcħ: sčħto je to za tak mnoħiħ? Sħdy by trōjcy telko za lěto so nahromadħiħo, so teħ ħiħcħe wšħe sħħy a naboħne ħadoscħe stajħe njeħyħu.

Sħej jenoħ na nasħe sakħe kralestwo: w zōndħenyħ 20 lětaħ je so jena cyrkħe po drugej twarħa, jena wosada po drugej zaħoħħa, a toħa smēmħ pracħcħ: wšħe wjetħe mēħta woħaja a ħadaja za sħuln, za cyrkħju, za mēħħnikom!

Wēm, cħasħ su cħeħte a woseħje za burħti lud; ale ženje cħasħ na swěcħe njejsħ, ħdħež dobre cħinicħ njemēħi a woseħje wěryħratram ħ pomocj bycħ. Sħdyħ swjecħi japoħħtoħowje swoje posōħstwo nastupħu, bėħu teħ ħubjene cħasħ, a wėriwych jenoħ ħorħħa porno mrowiħcħzu pohanow, kotreħ po zemi so mjerwjeħe. A toħa porucħħħu ħiħo teħdom swjecħi japoħħtoħowje: „zo ma kōħdu njeħħeħu so na Boħiħ sħuħbahħ ħromadħicħ a wunohħħ potreħnym wosadam so sħacħ.“

Rhudzišči swět a lud dženfa nijeje, jačo w japoschtolfskich časach bė: ale, to je tón rozdzěl: tehdom rozemjachu słowu „Čžinčje sebi pscheczelow z ma-monow njesprawnoščje“; jich miłosć a horliwošč pschewiny pohanstwo a wali pschibohow do prócha.

Hdyž „Katholfski Bosoł“ z dšakownej wutrobu pohladuje na woporniwosć našchoho ludu w zaúdzienym času, dha tola pschi wschitkich cžěžkich časach hinať njemóže. jatož prošje: „Čžinčje dobre bjez pschestacžja, zo byščje bjez pschestacžja žněli“. Bóh chce swět z jačmóžnu dobywacž. * *

Zbóžny Gerard Majella, laiiski bratr z rjada redemptoristow.

(Stónčenjo.)

Džeń 16. julija 1752 wotpołóži Gerard kłóšchtyrške slubny a bu do kłóšchtra w Caposela pschesadženu. Tam dósta zastojnstwo wrótnika. — Tež jow wuznamjenješče so pschěz ponižnosć, poskušnosć a wěrnú lubosć wosebje pschecžiwu fhorym a fhudym.

Bóh wudžěli tomule njewědomnomu laiiskomu bratrej spodzitiwnu wědomosć w duchownych wěcach. Theologowje a tež biskopja žadachu za joho radu w nabožnych wusudženjach. Tež potajnosćje cžłowjecžich wutrobow bėchu Gerardej wozjewjene. W měščje Foggia wotdžerja Gerard jenu holcu wot swjatošo woprawjenja, dofelž bė w spowědži tajny hrěch zamjelcžaka. Do Caposela pschitńdže jedyn muž, kotryž so za romlšoho měšchnika wudawasče. Tola Gerard jomu praji, zo wón žadyn měšchnik nijeje a zo dyrbi potutu cžinicž. Hdyž bė tónle muž pola spowědže pobyl, praji jomu Gerard, zo je hiščje cžežki hrěch zabyl.

Sam tónle wulcy wobhnadženu swjaty měješče cžerpjeć wot žnych duchow a žnych cžłowjekow. Tola z Božej hnadu pschewiny Gerard wschitke špytowanja djabołow.

W poskušnosćji pschecžiwu swojomu wyschšchomu dyrbjesče Gerard dlějšče pučžowanjo cžinicž. Na pučžu bė jónu nuzowaný w jenej kłóšchtrej pschecželnej swóšbje pschenocowacž. Žla žónska pschisłodžesče so na Gerarda a winowasče joho wo wulkim hrěšče. Na to powoła swjaty Alfonsus z Ligouri Gerarda k sebi, zo by joho pschestschował. Gerard so njezamó-wjesče a wza rady cžežku potutu na so. Za wjacny njedželi sthorje pschisłodžerka cžežny a wuzna pschəd swědkami swoje pschisłodženjo a da za wodacžo prošje. Swjaty Alfons powoła Gerarda zasť k sebi a praji jomu, zo je joho njewinowatosć na swětko pschisčła. Tehdom a tež pozdžišcho wuzna swjaty Alfons wo bratru Gerardu, zo je joho póccžiwosć murjadna:

„Gerard je džiwo poskušnosćje. Za tym jara zwjeseleny, hdyž widžu, tajti wysoti stupjeń dospołnosćje je tónle bratr dotročiti.“

Zo pať by dospołnosć wobthował a powjetschik, bė Gerard pschecžiwu sebi samomu jara fruty a zaprěwalesče so wobstajnje. Soho spowědnik bė jomu porucžiti, zo dyrbi swoje nutškowne žiwjenjo na pacžerju wopisowacž, šchtož Gerard tež cžinjesče.

Wščědnje so sam schmitasče, nosčesče na cžěle rjecžazť, měščesče pošon do swojeje jědže, spěwasče wščědnje schěšč: Strowa sy Marija z woblicžom na zemi ležo. Wobstajnje žadašče Boha dospołnje lubowacž, wschitko za Boha cžinicž a cžerpjeć. Ženož tehdy rycžesče Gerard, hdyž bė to k Božej cžesćji

a k lepšomumu joho bližšich. Tuž pschibjerasche Gerard džen wote dnja na swjatosczi a posluchasche wschittim napominanjam a radam swojoho spowědnika. Pschetož schtož chce jeno po swojej hłowje czinicž, tón so sabkudzi, schtož pať swojomu duchownomu wyschšomumu poslucha, ma wysche dobroho, schtož czini, tež zaslužbu poslušnosče.

Wóh pať pokazá swoje spodobanjo na swojim skužowniku tež z tym, zo jomu móć wudželi dżiwu skuttowacz.

Mjež druhimi dżiwami, kotrež Gerard z pomocu Božeje skuttowasche, je wosebje tón spomnjenja hódny, kotryž so w Neapoli sta w pschitomnosczi wullich czyrjódow ludu. Jedyn czołnik, w kotrymž rybak sedzesche, bě daloko w morju widjeć. Tu pozběhny so kšétse slynny widhor, kiž z kraja dujesche a rybakej zadžemasche, do pschistawa zajěč. Czyrjódy ludu stojachu na brjozy ze strachom hladajoy na kipy czolm, kotryž zołmny horje a dele mjetachu. Gerard, kiž bě k ludej pschistupit, wobžarowasche ze smjertnym strachom bědžacoho rybaka. Tola joho dowěra na Božu pomoc pohnu joho, zo po krátkej modlitwe znamjo swjatocho kšizža na morjo scžini; potom skoczi do morja a trocjesche po dżiwich zmoahach hač k czołmej. Tam dosahny z rutu kónc czolma a cžehnjesche jón za sobu hačž bě z nim k brjohej dofcrocžit. Ze spodživanjom pschihladowachu ludžo tomule skutkej a wołachu, hdžžž bě dočonjanj: Dżiw, dżiw! Gerard pať zhubi so w czisčezienicy a cžekny. Druhi dżiw zbóžnoho Gerarda sta so w Senechia. W tutej wšy kčychu ludžo cyrtej natwaricž, tola njemějachu žanych wozow, zo bychu różkne kamjenje hačž na městno twara pschiwježiti. Gerard, kiž to widžesche, džesche do staly, hdžžž našamane kamjenje ležachu, zwjaza swoje rubiško wokoło najwjětšchoho kamjenja a cžehnjesche różkny kamjen bjež prócy na twarnišczjo. Ludžom, kotřžž pódla běchu, praji Gerard, zo dyrbja tež tak czinicž, kaž je wón czinič; — a hdžžž za rubiška kamjenje zwjazachu, dha tež woni z lohkej prócu kamjenje k twarnomu městnej pschicžesčju.

Žiwjenje zbóžnoho Gerarda khilesche so zahe k swojomu kóncj. W lěčze 1755 khorje strachnje. Bórzy da so ze swjatyimi sakramentami doma wobstaracz a mějesche wulku žadosčž za wobstajnym žiednocženjom z Bohom w njebjeskim kralestwje. Gerard cžerpjesche na suchoczinu a wjele krewje jomu ze rta bėžesche. Tu pschindže list wot P. Fiochi, kiž bě joho pschędstojeć, w kotrymž bu Gerardej poruczene, zo njesmé žanu krej wjacj pluwacz a zo dyrbi wotkhorjeć. Postuschny Gerard položi list na swoju wutrobu a modlesche so. Potom na smjercž khorj stany, khdžesche w zahrodže a pschindže k blidu. Wschitcy so na tym dżiwachu. Tola mėsac po tym khorje Gerard z nowa a mějesche na czele a duschi wjele cžerpjecž. — Bobožnje dósta z nowa swjate sakramenty a praji na to: „Hiščje schěsčž hodžin mam w žiwjenju byčž. Tónle čas zwofta w stajnym modlenju a kšóncžnje wudycha cyle podaty do Božeje wole swoju duschu.

Tež po joho zbóžnej smjerczi stachu so wschelate dżiwu na joho zastupnu próstw. Tak hiščje pschecy płaczja słowa swjatocho pisma: „Mirabilis Deus in sanctis suis“ t. r. „spodžiwny je Wóh w swojich swjatyh“.

Džen 20. jan. 1893 bu Gerard Majella wot swjatocho wótca Leona XIII. swjatocznje do licžby zbóžnych pschijaty.

Kak su lubi Swjeczi nadpadn mjasa pshewinyli?

(Podawa S. R.)

(Potraczowanjo z cziſta 21.)

W měsce Caſarea rozniſe ſo poněcſſ, zo w bližkej puſczynie pshewywa młodženc, wot Boha z jandželſkej cziſtotu ždebjeny. Běſhe to Martinian. Pšhez nječyſte myſle, njeſmane wobrazh a mozane pshedyſajenja ſpytowany, cžekny tutym ſpytowanjam do puſcziny. Tola tež tudy njedyrbjeſhe wulhowany zwostacž. Někaſke djabełſke ženisko, z ujenom Zoe, pšhındže k njomu, zo by joho zawjedła. Njechaſhe drje ſo jej poradžicž, tola wona njepraſheſta, doniž njeby ſwój wotpohlad docpěła. Tuž začoži Martinian pshed jeje woczomaj woheń a tſkny ſwojej nozy k ſpalenju do njoho. Z bolosčeje wołaſhe wóſte, tola praſhe: „Kak budžeſh móc helſke pšomjo pshenjejſſ, kotrež wěcžnje traje, hdyž tebje tajki woheń, kotryž móžemy z wodu zaleca, taſ ſurowje pali?“ Nozy běſhej cyłe ſpalenej a ſobu bē tež žła požadoſčž poduſchena. Zoe bu pšhez tajku bolosčž — kotrež jenož pšhigladowaſhe — pohnuta a wostaji ſo ſwojoho dotalnoho žloho žiwjenja a wumrē pozdžyſcho jaſo ſwjata potutnica.

Martinian pomučženy ſlubi Bohu, zo chce na měſtno hieč, hdyž joho žana žónſka njenamato. Dofelž pak kthodžicž njemóžeſhe, woczafny, doniž njeběſhej nozy trochu zažitej. Potom wza ſwój kij, woznamjeni ſo ze znamjenjom ſwj. křiža a dońdže k morju. Pšhypadnje tam kóžniſka wuhlada. Žoho proſheſhe, zo by joho na kupu dowježł, hdyž joho žadyn cžłowjek nje-myli. Tutón dowjeze joho daloko do morja na ſkału a ſlubi jomu, trójcy za lēto khlēb a wodu pšhijewječž. Takle žiwjeſhe ſo Martinian 6 lēt pod hožym njebjom ſamlutki na ſkaſojtej kupje, hdyž korby plecžeſhe z palmownych kopjenow, kotrež jomu kóžniſk ſobu pšhimožowaſhe. Korby jomu za to dari. — Cžłowjek njeby wērič, zo ſo ſpytowanjo tež pšhez wodu namaka! — Žaloſtny wichor rozrazy kóž njedaloko kupy. Ludžo běchu ſo zatepili; jenož jena holca djeržeſhe ſo deſki, kotraž k ſkale pšhijpřuwa. Holca, wuhladowſchi muž, wołaſhe: „Stužowniko Boži, poſlicž mi ruku a wumóž mje!“ Puſtnik njewēdžo, ſchto ſo jomu ſtanje, wucžeže holcu ze žožmow. Hnydom pak ſebi wotmyſli, ſom kupu wopuſhčžicž, prjedy hacž ſo někaſta žadoſčž we wutrobje hibacž pocžnje. Tuž džeſhe k njej: „Moja dżowka, hromadže tudy wostacž njemóžemoj, pšchetož woheń a ſyno ſo njeznjeſetaj. Tudy maſch khlēb a wodu. Ža dwaj mēſcaj pšhijēdže kóžniſk a pšhewjeze tebje do twojeje wótcžiny. Lubuj Boha, ſluž jomu a domē ſo jomu, potom ſo njetrjebaſch ſtrachowacž.“ Nětk ſebi ſčžini křiž a w Božim mjenje puſhčžſi ſo na žožny, kotrež joho na kraj pšhewjeſechu. Hdyž bē radu ſkadowaſ, ſchto ma dale cžinič, wobzamkny, zo chce po proſchenu kthodžicž. Ža dvě lēcže wumrē.

Holca tamnu kupu njewopuſhčžſi a kóžniſk ju 6 lēt žiwjeſhe, doniž wona w Bohu zbóžnje njewuſny. —

Luby młodženco, ſy tež hižo jónu taſ cžinič, kaž ſwjaty Martinian?

Ž Luzicy a Caſſteje.

Ž **Wudyſhina.** Na tudomnym tachantſtwje běchu tón tydžeń wot pónđžele wječžor hacž do pjatk rano lētušhe ſwj. exercicije (duchowne žwucžo-

wanja). Wščo hromadže 29 měšcnikow ze wšchelakich wosadow cħyže Saksteje so na nich wobdźěleše.

Ž **Kamjenjeje** pola Radworja. Posoł podawasħe loni dlějški nastawt wo tudomnej krajiny, kotraž so „Hronowy“* mjenuje. Dofelž z tym dopomnjećo na staru podawiznu zasty žiwušo wotučži, bu w běhu lětušchoho lěča tež pomnik tam stojacy a na nju dopomnjacy ponowjeny. Na nim čitamy nětko na městnje dotalnoho staroho němiskoho napisma nowe serbske, kotrež rěka: „Tu běše w 14. stolěće wjes Hronowy, wobstojaca z mlyna a 3 žiwnosćow. 1894.“ M. W. R. Tež městno, hdžež młun stojesħe, je hišćcže derje zdźeržane. Šumjate šumrófi a hłuboki wušny (Wallgraben) je wobmjezuja, sředža pař wozběhuje so znamjo křichžowanoho zbóžnika. Hromady kamjeni, w bližkosći ležace, zdadža so pomostanki druhich Hronowskich twarjeni być. Samo rěčka ze starodawnych časow tu hišćcže plufkota. Tež městno młynkoweje smjercže woznamjenja drugi, dale do wšy stojacy kamjenitny pomnik, kotryž je toho runja ze serbskim napisom wuhotowany. Čulke Hronowy ze swojimi šwědkami špodźiwneje zańdženosće njeskufħeja pař, kaž so drubdy wraji, do Wulkeje Dubrawy, ale do nasħeje wšy, do Kamjenjeje.

Ž **Njebjelczanskeje wosady**. Šħoť wšħědnje widžimy, toho dale kědžbu nimamy. Bě w lěče 1739, zo tudomna stara, na kěchow natwarjena drjewjana cyrkwička so wotwali. W lěče 1740 ju na nětczišćim měsće wšħe wšy za nowu cyrħej zokładny kamjeń pokóžili; 1741 bu kapala natwarjena, 1742 a 43 pař cyrħej ħoć do wjelba; w lěče 1744 bu cyrħej dotwarjena, runje tař wěža, kaž napis na woponje wšħe duri wupokazuje, a w tym samym lěče wot biskopa-taħanta Wóštoho šwjatocznje swjećena. Wot 1744 ħać do 1894 bě potajkim poħdra šta lět so minyło, zo Bože škužby so w nadobnej cyrkwi wotměwaja, kotraž je dla bohateje podpjeru ze štrony zemjanskeje šwóby Fürstenberg (je w křošħtrje pohrjebana, kaž pomniki w cyrkwi tam wupokazajo) wjetša založena, jařo bě za tehdomnu wosadu (Njebjelczich z Božlicami) třebna. Niħtő we wosadze njebě na to myslit, zo je lětušči šwjedžeći fermušħe w swojim wšħnjnu tola došć wažny, zo wot wšħědnoho so wuznamjени. Šħyž bu toħodla njeďželu 11. novembra, na džen šwjatoho Měrczina wosada napominana, zo Bohu šwój džař wotwjedže, so nětotry wařo na tym džiwař njeje, kař mőžesħe w nasħich dnjach, hdžež wšħudže za pšħicžinu k šwjedženjam so slědži, so tutón džen pšħespač. Ale wone bě ħotowe: šwjedžeći bě ryžy cyrkwinški — šwjatocžne Te Deum pšħed wustajenym Božim Čařom — šwět a ħoř k šłowu njepšħińdžesħtaj. A tař je tež prawje: njeje džen runje trjeba, zo ze zwonkowym činjenjom so pšħi kőždej šħadnosći Bohu 50 procentow čħesče wotčħnjne a čħasto došć wutrobny so rozbrója, hdyž je k tomu ħewař šħadnosće došć z wona domu Božoho. Šħyž pař budže 1944, potom ħćemy zaħe so wšħpacž a 200lětny jubilej šwjecžicž jako kwoš tji dny pošpochi. Wóh dař, zo byħy tehdom lěpšħe čħasy byle za burški lud, jařo na kóncu tutoho lěšħotka, hdyž so wěcy z kőždym lětom bóle k — šħpatnomu ħotuja!

Porjedženka. K dopisej z Prahi, w čisle 20 wozjewjenomu — dodawamy: Gymnasiast Siebertz w seminaru njeje. Gymnasiast Driver njeje w V., ale IV. rjadowni.

* Hronowy, w staroserbsćinje Gronowy, korjeń gron (přir. Grunau) pozdžišo hron(o) a wot toho: Hronowy.

Alexander III., fejzor Ruskeje †.

Schtož je so hižo dlějšchi čas z bojošču wociahowało, to je so nětko stało: 1. novembra popoldnju $\frac{1}{2}$ 3 je we swojim lětnym hrobje w Livadiji na polkupje Krimje ruski fejzor Alexander III. wumrěł. Wšchi jeho smjerczi běchu fejzorowa a wšchě jeho dźěczi, tež družcy bližšchi pscheczeljo pschitomni.

Alexander III. je jako dobry muž a wěrimy křesćan wumrěł, wobstarany ze swjatosćzemi swojeje wěry; kaž so powšchittownje wobswědźa, běsche wón w swojim privatnym a swójbnyim žiwjenju bjez poroka, swěrnym mandželstwi, dobry a fruty nan swojich dźěczi.

Wo jeho wolitiskim žiwjenju dyrbi so prajić, zo běsche Alexander III. cyle pschewzatu z dotalnym ruskim rjadom knježenja. Wšchěch wobydlerjom swojoho njesměrnoho fejzorstwa wobknjezič jako samostatny absolutny knjezičer, to běsche jeho ideal a tohodla zaměr žiwjenja. Tohodla njechasche nicžo wědźeč žo wustawje (konstituciji) a je, kaž su pisali, pschi nastupjenju na ruski trón po struchlej smjerczi swojoho nana Alexandra II., kiž bu 13. měrcu 1881 morjenu, nacziš wustawy rozdrěł, kotruž bě jeho nan chcył ludej dac.

Jako knjezičer Ruskeje po dotalnym zasadach dowoli krute zakonje pschecziwo katholicam, pretestantam, Polakam a Němcam a pschecziwo židam. Žo to prawje nje'ěsche, wo tym my po swojim zmyšljenju a zasadach našich krajow rozjudžujey njedwělujemy. Žo zasadach ruskoho knježerstwa wač je rozjud hinaschi. Najbóle wač dyrbi so zasudzić krute njesmilne zakhadženjo pschecziwo Polakam, kotsiž su tola tež Słowjenjo. Kečo je Alexander III. na žadkawosćach, kotrež su so pschecziwo katholicim Polakam (na pschickad w Krocach) stače, sam wina był, ščo chcył to rozjudzić? Zakhadženjo pschecziwo katholicam a Polakam, kotrež mjenje bóle krucze hižo lěttotki traje, wohidža Rusku pschod druhimi Słowjanami, pschod zdželanym swětom.

Alexander III., kiž je 13 $\frac{1}{2}$ lět fejzor był, je 48 lět dokonjal — frótki čas za tohole hemač spodžiwnje sylnoho a cziłoho muža. Čas swojoho žiwjenja, z najmjeńšcha doniž bu fejzor, je mačo wjesela měč. Ž njepšcheczelemi wobdaty, kotsiž jomu za žiwjenjom dźěchu, mějesche w stajnym nieměrje pschewmacž. Spodžiwnje z chcyž swóžbu smjerczi wukhowany pschi Borkach, hdžež pschi nježbožu na železnicy 19 wosobow wo žiwjenje pschiudže, je nětko zaznej smjerczi podležak. Hacz je tuta tola, kaž praja, scžěhw tajnoho zajědociženja była, so njemeč.

Europki měč so za čas jeho knježenja kazyl njeje, a to je jeho wulka zaslužba.

Na trón je stupil jeho najstarschi syn jako Miklawš II., 26 lět stary, a je w manifeste swojomu ludej a swětej wozjewil, zo chce w duchu swojoho nana dale knjezič. Žoho njewjesła, pryncesna Alix z Sessenkeje, kotraž bě tež pschi smjerczi swojoho pschichodnoho nana była, je do ruskeje cyrkwe pschepupika a 3. novembra je so swjatocžnje z fejzorom Miklawšom II. slubiła.

Wuprajenja Swjathy.

(Podawa S. R.)

Lubuj ponižnosć, zakita cže pschod hrěchami. — Widžiš-li bratra cžežey hrěšič, njezacpěj a njetamaj jeho! — Njenajž so ženje hacž do

ſtjeje wole. — Čjěfaj kóžde wurycžowanjo! — Spomín: Njemostanu tudy na zemi, ſnadž nic tutón džeń, a ty njezhřeščiš. — Wumrěwaj wšchědnje, zo by wožiwit. — Nješčěhuj kóždu ſwoju myšliciku! — Sy-li hrěch ſkucžit, njezamjeleč jón ſwojemu ſpowědnikej — Wjeſel ſo nad zrudobu, wona wupłodži kraſne pľody. (Swj. Antoniuš.)

Wšchě wěcy docžafaja ſwojoho kónca; wšchěd nami ſtojitej žiwjenjo a ſmjereč. Kóždy pščińdže na ſwoje město. Staj jakož dwaj pjenjezaj, jedyn Boži, jedyn ſwětny, a kóždy ma ſwoje napismo. Njeměriwi maja napismo tutoho ſwěta; wěriwi w luboščzi pač napismo Wótea pšchěz Jězom Křyſta, kotrohož luboščz w naſ njebydli, njeſmny-li hotowi, za njoho wumrěč. (Swj. Ignatiuš)

Wšchěna ſo njeſpřa na ľubju, njeje-li wot pluwom wurjedžna. Kunje tač njemóže moja dušca do paradiza zaſtupičz, njeje-li moje čjěko wot čjwělowarjow pšchěščěhane. (Swj. Agatha.)

Naležnoće našoho towarſtwa.

Sobustawy na lěto 1894: kk. 475. Hana Müllerec ze Smjerdžaceje, 476. Hańža Roztokec z Radworja, 477—479. z Haslowa: Pětr Kušk, Jan Knebl, Hana Zmijowa, 480. 481. z Nowoho Łuſča: Michał Měškank, Jakub Pjetaš, 482. Michał Pječka z Banec, 483. 484. z Čornec: Jakub Weikert, Marija Rjenčowa, 485. žiwnoščer Michał Kudžela ze S. Pazlic, 486. Pětr Mawki z Noweje Wsy, 487. P. A. Ubl, administrator w Brandowje w Čechach, 488. Pětr Ledžbor z Kozaric, 489—491. z Wudworja: Marija Šewčikowa, Jakub Zarjenk, Mikławš Bryl.

Sobustawy na lěto 1893: k. 676. Pětr Mawki z Noweje Wsy.

Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinještej 109,254 m. — p. K česći Božeje a k spmoženju dušow je dale woprowač: r. 1 m. Hromadže: 109,255 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,208 m. — p. Dale je woprowač: r. 1 m. — Hromadže: 12,209 m. — p.

Za cyrkej Maćerje Božeje w Radworju.

Dale je woprowač: njemjenowany 3 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je darič: P. T. N. 1 m. 50 p.

Za nowu cyrkej w Kamjenicach: M. M. 10 m., H. P. z Budyšina 50 m., wot ſlužowneje hołcy 2 m.

Za cyrkej w Lubiju: Khata Gławšowa z Worklec 20 m.

Za twarjomnu khorownju w Khróšćicach: Khata Gławšowa z Worklec 10 m., Marija Kralec z Nuknicy 409 m., njemjenowany 1 m. 50.

Zapłać Bóh wšěm dobročerjam!

Za terciarow: Zemrěta je ſotra Ottilija Marija Müllerec ze Šchunowa pola Štanfnowa. R. i. p.

Jenoho wuškowotročka a jenoho ſtrěuka, kotrajž ſtaj we wšchěch burſkich džełach derje nazhonjenaj a derje poručjenaj, pyta ľubko w Baćonju čjijſto 1. — Wotroččt móže tež ženjeny byčž.

Čjijščěž Šmołerjec knižičičičečnjeje w Macičičnym domje w Budyšinje.

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnju a třeću sobotu
měsaca.

Plaći lětnje na pósće a
we knihařni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p.

Spis časopisu.

Wudawaný wot towarstwa S. Cyrilla a Methodija w Budyschinje.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 23.

1. decembra 1894.

Lětník 32.

600 lětny jubilej přehajenja swjatoho doma w Lorecju.

Wóněželu 10. decembra budže 600 lět, zo po Božej radže jandželojo luby domcžk w Nazarecju, tule wulku swjatnicu, w kotrejž so potajnstwo wocžłowjeczenja Syna Božoho dokonja, do Italskeje přehajenja, hdyž so nětko we wulcotnej cyrkwi městacža Loreto hač do dženisnišeho dnja z wulkej čješću khowa. Ze wšěch krajow katolscy křesćenjo z wulkej pobožnosću do swjatnicy přichadžeja, zo bychy so tam modlili a wuslyšhenjo namakali we swojich naležnosćach.

Swjaty wótc je z wokolnym listom z 23. jan. toho lěta za čas wot přenjeje njedžele adventa hač do njedžele swjateje Trojicy přichodnoho lěta wotpuški zwolił, kotrejž móža so tež k hudydym ducham přichowroczyć: dospołny wotpušk za pobožne pučowanjo k swjatomu domej pod wuměnenjemi we wokolnym liscju wopchjaty, a wotpušk 7 lět (jónu za džen) za spěwanjo lauretaniske litanije; tež 1 dospołny wotpušk za tych, kotřiž spomnjenu litaniju měšac dołho wšchědnje z pobožnosću spěwaja a swjate sakramenty dostojnje dóstanu.

Zo bychy namokwjenjo swjatoho wótea scžehowali a swoju pobožnu čješćownosć swjatomu městnu wopokazali, přichotuja w katolskim swěcju wšchělate zhromadne pobožne pučowanja do Loreto. Tež z Němskeje tajfi zhromadny čas do Loreto pónđe a to w přenjeje poloicy měsaca meje přichodnoho lěta.

(Přichodnje wo tutej swjatocžnosći wjac podamy.

Red.)

Kalbiczańske zwonu.

Raž smy slubili, mamy hišćeje někotre drobnoscje wo nowych zwonach, kotrychž poswjećenje smy w czisłomaj 19 a 20 nadrobnie wopisali, tudy podacž.

Zjwony je, kaž smy hižo spomnili, znaty wustojny zwonyljeř Bierling w Drježdžanach, tak, wot kotrohož su tež krasne zwonu noweje Žitawskeje cyrkwje. Wšće tři zwonu waža hromadže 2917 kilogramow, abo 58 cent. a 34 puntow. Žich žynki su czisty dur-aford Des-F-As. Wulki zwón Des waži 32 cent. 26 p, druhi zwón F ma 16 cent. 82 p. a tsecži As 9 cent. 26 p.

Žynki zwonow su cyle podobne Baczoniškim, a hdyž w Kalbicach zwonu přeni króčž slyšachmy, mjenjachmy Baczoniške slyšecž, jenož zo je žynk Kalbiczańskich zwonow — hewak došč žylny — tola něžniški abo lubožniški a mjehski, šhtož je knjež Bierling z wosebitej konstrukciju docpěl. Wala zwonow je zubata, kotraž hdyž so zwón czumpa, zo swojimi zubami po runje tak zubatej zeleznej rjedže řhodžo do tutych zubow pschima, z czimž so hibanjo jara stajne a jenake dořonja. Dale je šchpała (pawka) pola tutych zwonow tak naprawjena, zo drje, hdyž so zwonu, z wotmachom wo zwón dyrri, hnydom pak zas wotlecži, dokelž je w zwonje sylne pjero, kotrež tomu zadžewa, zo so šchpała takřec zwonej pschimažnje abo so na joho kromje wobwali. Z tym so doščehnje, zo móže zwón czisćje a bjež wschoho zadžewka klincječž.

Róždy zwón ma wosebite napismo. Wulki zwón, swjatomu Žózefej poswjećeny ma jako znamjo Wóćžto Bože a napismo: Češć budž Bohu we wysokoscach. — Džakowny dar wosadnych farskej cyrkwi.

Druhi zwón, swjatomu Bennej, patronnej naščjeje diócese, poswjećeny, debi swjećjo Žehnjecža Božoho a napismo: Jězus Khrystus je tón samy wčora a džensa a do wěčnosće.

Tecži zwón, tiž je swjatej Katyrnje, patroncy Kalbiczańskeje cyrkwje a wofady poswjećeny, ma swjećjo Iecžacoho hořbja jako znamjo Duchu swjatoho a napismo: Hdyž pak přiuđže tón Duch wěrnosće, nawuči was wšitku wěrnosć.

Placžizna zwonow wucžini 8000 mř., šhtož je so wscho z dobrowól-nyimi darami, a to nimale bjež wuwžacža wot wofadnych abo z Kalbiczańske wuřhadžacych nawdalo.

Kak su lubi Swjecži nadpady mjasu pschewinyli?

(Podawa S. R.)

(Wotracžowanjo z czisła 22.)

Luby czitarjo, džens čcu tebi knježniškoho Swjatoho, jandžela w mjasu — swjatoho Mlonšia pschewstajicž. Wšched třjomi lětami swjecžachmy joho 300lětny jubilej a sy tehdom joho žiwjenjo wobščěrnišcho znacž namuřnyč, ale to njemóže mje wottraščicž, zasj na njoho spominacž. Abó njezakłuzi sebi to? Joho nan běšče wyřoti romski wječř, tuž dyrbjesče syn jomu runja do wojeřstwa zastupicž. Tohodla bjerjesče joho wščudžom k wojakam sobu, zo by so za nich zajimač. Husto slyšesče mały Mlonšus jich plampate řycže. Žónu prajesče hrozne řkomo za nimi, njewědžo, šhto powěda, pschetož běšče hišćje małe džěcžo. Dokelž bu tohodla najwarjeny, woplakowacše a wobžarowacše tutu njewědžbnoscž čas žiwjenja a njewčasče nicžo wjacj wo wojeřstwje wědžecž. Wón wjedžesče tajke Bohu spodobne žiwjenjo, zo dyrbjesče

samo djabol to wobsiwědzcizč. Něhdy chysche jedyn franciskan wobsynjenocho wuschwarnič. Na dobo pozběže tutón cžłowjek swoju ruku a pokazowasche na Mlossia, kotryž ze swojim bratrom pschihladowasche, a zamola: „Wohlejcze toho! Tón je, na kotrohož njebjó z wulfium mytom cžaka.“ Wschitcy na hólčička hladachu; wón pak so hańbicziwje sthoma, zloží woczí k zemi a cžefny. Běsche 7 lět stary.

W džesatym lěcze wotpołożi Mlossius slub stajneje cžistoty. Zo by jón swěrnje džeržecz mohl, nječasche so ze žanej žónskej zetfacž. Žónu pscheproschowaščaj joho dwě kralowskej princelnje k hrajtanju w zahrodže; ale wón cžefny. Něhdy póšla macž wosebnu knjeni k njomu, kotraž mějesche z nim porycžecz, wón powoczini durje a posłuchasche pschěz wuztu schtašbu na nju, wotmołwi z krotka a křětse durje zawrě. Zenje na žónsku njepohlada. Toho wuj běšche pschěnu hoscžinu wuhotowal. Mlossius bě nuzowany so wobdžělicž. Po jědži běchu reje a wosebna knježna jebi po njoho pschěndže. Kaž wěsřit Mlossius tlochny do swojeje jstwy a modlesche so mjez tym, zo druzy rejwachu. Druhi krocž póšla nan, kotryž chysche joho rady do swěta nomucžicž, rjane wuhotowane knježnicžki do joho komorki, zo bychu joho k rejam pschěwjedke. Cyle zaštróžany wutorhny so Mlossius, sthoma so pola stuzownika do kucžika a plakasche hórny nad tajkej lohkomyslnoscžu hoscžatow. — Sdyž běšche Mlossius 13 lět stary dyrbjesche ze swojim nanom awstřisku kejžorowu na pucžowanju pschewodžecz, a wosta tsi lěta w tutym woslobnym towarštwje. Za cny čas njeje kejžorowej ani jónu mjez woczí pohladnył.

Kaž so wón sam swěru wschoho žłoho pasesche, tač tež njepschida w swojej pschitomosći žanych žlych ryčži. Žónu wopyta z dwěmaj młodžencowaj wosobnoho knjeza. Po něčim pocžachu njepschistojne žorty powědacž. Mlossius so rozžori a swarjesche: „Rozomny muž kaž wy, dyrbjal so hańbowacž z młodusčtami tajke trysři hnacž!“

Derje wopominašche, zo je lěnjoscž kužol wschěch hrěchow. Tohodla hidžesche próždne hry, hluposcže a harowate wjesela, hđžěz cžłowjek jara lohcy njeminowatočj pschiladži a wužiwašche cžas lěpje.

Z wotkeł pak wukhadža njeschwarnoscž cžěka? Wosebje z njepoměrnoho jědžjenja a picžka, sčtož móžemy bohuzel kóždy džeń nazhoničž. Swjaty Mlossius posčesčesche so tsi dny w tydženju. Zo by mjašo cyle stłudžik, schwikasche so za tydžen trójcy.

Hlej mój cžitarjo, njemysl sebi, zo njejsu Swjeczi ze žlymi žadosčženi wojomacž měli! Cžin tež tač, a zawěcže budža tvoje žle spytowanja wosčabjene. Měnisč drje, zo je swjaty Mlossius trochu mjezy sebjezaprěcža pschekrocžik. Tu wopomni z přenja, zo wón rjanoscž a placžitowoscž cžisteje dusche cyle jasnje spóžna a z druha, zo tež wědžesche, fak lohcy zo tutón krasny poklad žhubi. W naščim cžasu wsčal so młodosčž tač zadžerži, fak by cžistota dale nicžo njebyła a tuž ju bjez dalschoho rozmysljenja puschcži. Tola w Božim wóčětu — kotrež tež w nocy do najzahowanischidž kucžikow widži — njeje džeńs hinač hacž pschěd 300 abo 1800 lětami. Rozpomni sebi tohodla z cžasom křostanjo, kotrež na tebe cžaka, sy-ti padnył abo so zawjesčž dač a nawrócž so doniž je hišcže džeń! Swjatomu Mlossijej porucžam tebe! —/.

Ważne wusudženje Romškeje kongregacije inquificije.

Kaž hamřki list Mnichowřko-Freifingskeje archidiocesy wozjewi, je romřka kongregacija inquificija (t. r. wyschšich sud katholickeje cyrkweje za pschepytowanja

a rozludjenja cyrkwinych naležnosćow) pšched krótkim na praschenjo wusudžila a z tym za cyłu cyrkej postajila, zo njeje domolene k kšćčenicy katholickeho džešća nje-katholicke katórow bradž. Šbyž so žani katholiccy katórja dōstac njehodža, dyrbi so kšćčenca bjež katórow stacž.

Wuprajenja Šwjatych.

(Podawa Š. R.)

Nic dołhe, ale dobre žiwjenje na zemi je wěrnomu kšćsczanej wužitne. — Štatajmy a žakosćmy pšched Knjezom, zo by naš wuswobodžil wot lōšćta mjaša a hordosće žiwjenja, šćtož su swětne džěczi a wot Wōtca nje-wukhadžeja. — Njedowol swojej požadosći pšchecy to k jědži, šćtož žada! Njeješ, zo by swoju požadliwosć spokožil, ale zo by swoje mocy zdžeržal! — We mocjomaj Božimaj je kōždy dobry šćuff pacžer. (Šwj. Fulgentius.)

Na sudnym dnju budžemy dyrbjecž zamołwjenje dawacž wo najmjeńškej kšwilcy, kotruž smy zanjerodžili, wo kōždym njetrěbnym šłowcžku, wo najmjeńšćim hrěšće a budžemy kručje za to khostani. — Šym-li Božej mšći pšchitomna, njezwěrju sebi ani njetrěbne hibnjenje z kłowu, dokež so boju, zo by nje bōjšta majetosć pokhostala. (Šwj. Veronika.)

Šbyž cžłowjek, kiž je tola za wěcžne žiwjenje šćworjenje, nješćmanosćam šćuži, budže z tutoho žiwjenja do kraja smjercze cžisnjeny a do hele zastorcženy a nicžo njezwōzmye sobu, dylžli swoje hrěchi. Šladajcže tohodla, zo byšćcže wěcžnym cžwělom wucžekli a dōšćahnyli wěcžne kōny njebješ.

(Šwj. Wosćiji.)

To je bycžo pōccžiwosće: tež jeje nješćeczelowje dyrbja ju cželcžomacž. To je bycžo nješćmanšćwa: tež cži, kotřiž je cžinja, dyrbja je zacžisnjecž. — Šćtom nabywa pšchez wichory šćlnošće, tač dušća pšchez šćytowanja mocy.

(Šwj. Šćryšćtom.)

Š Lužicy a Šafšćeje.

Š Lužija. Najmōdšća a najkhubšća katholicka wosada našćeje dišćesy ma drje wot njedawna swoju cyrkej a swojoho dušćipastyrja, ale nima hišćcže žaneje šćhule, tač zo dyrbja katholicke džěczi — w tu kšwilu je jich na 60 a jich licžba šćajnje rošće — do lutheršćich šćulow kšhodžicž. Wosada pat je pšćekhubda, zo by sebi šćhulu natwaricž mohla, cžim mjenje, hdyž ani dołh, kiž ma na cyrkwi, zadanicž njemōže. Wěrlicželjo hroža jej tohodla ze šćdnišćtom!! Tuž pomhaj, luby cžitario, z modlitwu a z darom lubosće k Jezusej! Podpjeraj prijedy wopravdže potrebnu wosadu našćeje Lužicy, radšćho hačž zo swoje pienježy do cuzby šćełecž, hdyž nuzaz mojom tač njecžišćczi. Za dobročelow budže so w hodownym tydženju Boža mšća šćwjećicž.*

Š Šćhrōšćic. Tudomna nalutowarņja a wupožćerņja mēšćeše 18. novembra swoju poklētnu žbromadžiznu. Wobšćěrnju rozprawu poda towaršćowomy žlicžbowat knjez kantor Šila. Š njeje žhonicžny, zo je towaršćowo w cžaju swojoho wobšćacž na 363000 hrinnow pšćedžěłato; wone ma nētko 166 sobustawom. W šćetšćim lēcže wuda so za hnoje pšchez 13000 hrinnow. Mjež namjetami bu tōn jenohkōšnje pšćijaty, zo maja dołžnicy swoju dač

* Dary pšćijima redakcija, a tež knježa dušćowni su wo to prošćeni.

nětko poklétnje motwjedowacž. Knjež pschedsyda, sejmski zapóslanc Kofla, wozjewi, zo chce pschedsydstwo saktscho krajnoho zwjazta namoškjecž, zo by te knježestwo pohnuło, naschim towarštwam dowolicž, zo směje tak mjenowane „fórmínske pjenjezy“ pschijimacž. To by było k lépschomu tajtsch pjenjež, dofelž nasche kassy wyschschu dań dawaju hacž druhe, z dobom pak bychu tež nasche kassy měle wuzitt, dofelž dyrbja pjenjezy wot krajnostawštokho banka pschipožcžene, wysche zadanicž, hacž dyrbjaje fórmínske pjenjezy zadanicž. Zuta powjelcž zbudži wola wschittich wjesokly pschihłós. Na praschenjo, kotry zwjazt, hacž nasch krajny saktsi abo Neumiedski, je naschim towarštwam spomoznišchi, wotmožwi knjež pschedsyda w dlějšchim rozestajenju, zo tón, kaž tamón, jenat derje nasche zaměry spěchowacž so prócujetaj, za nas je pak tu zawěcže nasch krajny zwjazt najspomoznišchi, dofelž njeje tak hobrsch wulki, smy krajenjo a so z wosobami dohladowarštwu bliže znajemy a stojimy pod jenatim zakonjom a knježestwom. Skóncznje rozestaji knjež pschedsyda Kofla wuzitt naschich kassow a jich wulku moralisku wažnosć. Zadrivy, pschewědcžacy pschედნოսոች kóždoho poskucharja zahori, a z wotmyslenjom, z noweju mocu towarštwu spěchowacž a sam džělacž a so prócowacž, so zhromadžizna rozeńdže. Wóh daj, zo bychu horlime słowa dobre pschედմաշագա wobtrucžake a, Bohu stórženo, tak mnohi njepoczink mjez naschim ludom wotštronicž pomhaje. Nascha serbska narodnosć je nam hluboki pschěrow a wysoka murja pschecžiwu mnohim njepoczinkam. Sta lět dołho dobywaja so njepšchecžělske mocy do naschoho wobhrodžjenja a — zo to njetrjebał prajicž! — z džěń a wjetšchim wuspěchom! — Haj, nic jenož to: my Serbja sami wotewrjamy jim wrota a kładžemy jim mosty, hdyž džěń a bóle swoju narodnosć a wosebítófcž zaprěwamy a tak pschistupnišchi so czinimy cuzomu wliwej, cuzomu žiwjelej, tiž nam sfaženjo njeje cžajne a wěcžne.

Z Kłóštra Marijineje Swěždy. 26. okt. w nocy bu tu w pincžnej jstwicžny wjetšcha suma pjenjež kradnjena. Wšcho pokazowasche na to, zo dyrbi paduč tu derje znaty bycž. Tudomny pólcaj tufasche bórzny na jenho z tudomnych pivaštsich a njebě so mylił. Hdyž bě so młody pachol zańdženu njeđzělu „do delan“ na fermuschu nastajil, hdyž mějesche mysle dwaj dnaj wostacž, žhraba joho pólcaj ducy po pucžu a město na fermuschu džělsche do kłody; njestutka so hnydom wuzna. Štóž wosebnje so drafcži a w forcžmach wulch cžini, je widžany muž, k tomu pak njedosaħa mzda, tež wulka nic. Na pchajštwu njerozmjeta drje so nihdže telko pjenjež kaž pola nas w Serbach a to wosebje tu w polu.

Ze Zaleska. Tež lěta nazymu motuczi w naschej krajnje zasy wohidne waschnyjo, zo so wjesna młodosć wjecžor po swjatoku sřhadzuje a hromadže na rěpuwobrěžowanjo kłodži. To zda drje so na přenje pohladnjenjo cyle njewinowata mēc bycž, tola bórzny spóznajesč, zo tutej młodosći wo wobrěžowanjo rěpy cžinicž njeje, ale wo njepšchistojne, haj zdžěla njeħańbite žiwjenjo, kotrež so pschi tym a wosebje po tym wjedže a ke kotromuž ma džělo jenož wina a pschiležnosć poskicžecž. Mōžemy wo tutych bjesadach z dobrym prawom rjec, zo tam wot kóždeje fóry rěpy djabol dwě fórje njepóccžiwych žadosćow, rycžow a — hišcžje hóršich štukow domoj domjeze. A bēda młodosći, mjez kotrež wón tutón „bohathy popad“ scžini! Haj, tež hospodarjo, hospozny a staršchi, kotřiž tajke wěcy dowola, swojej rucy w njewinowatofcži wumycž njemōža, dofelž džěń su ze swojej dowolnosćju na wschim sobu wina. A hdyž tež w někotrych domach pschęd jich woczomaj

bjez zwonfownych njeprschistojnosćow wotendže, šchtó dha móže do wutrobew pohladacž, abo šchtó za to stacž, zo so na dompuczu ničžo nješťanje? Tohodla napominamy młodobocž, kotraž šnadž je dotal bóle z nješedžbnosću abo njevědomosću na tajke pucže pschisćka, zo by so z najmjenšcha nětko tutych strašnych pschiležnosćow zdalowała. Z dobom pak tež hospodarjom, hospozu a starščich na to kedarbnych czinimy, zo bychu tomule njepracznicy z časom napschecžo stupili, a to na te waschnjo, zo 1. swojim džeczom a skužownym druhdžem na tajke džežo (?) kšodžicž njeđadža, a 2. zasj w swojich domach tute towarštwu nječerpja, w kotrychž djaboť sam herca a šchofarja czini.

Z cyłoho swěta.

Němska. Němski sejm so 5. decembra k přenjomu razej w nowym twarjenju wotewri. Psched wotewrjenjom budža kemsche w domje, a za katholicow w cyrkwi św. Hedwigi. Přenje wuradžowanja pak wotbudu so hišćcže w starym sejmiskim twarjenju, dofelž hišćcže nowe we wschěch swojich dželach hotowe njeje. Přenje namjetu, wo kotrychž so budže ryczecž, nastupaja kruzajšce zakony pscheczimo anarchistam, a do cyła pscheczimo wschěm, kotřiž swoju nješpokojnosć ze štkami wopofazuja. Tute namjetu džen su tež najšferje wina, zo dyrbske štarofanceler Caprivi ze swojoho městna, dofelž za namjetu njeběšce. — Dale so w officialnych nowinach (t. r. tajkich, kotrež wot knježerštwu hdyš a hdyš powěcže dōstawaju, zo bychu je do swěta won trubili) zasj pisa, zo budža so tež z nowa pjenježu za nowych wojačow žadacž. Wolebje dyrbja so šchtwórtě bataillon, kotrež jenož su woł tak šhne kaž druhe, tež k počnym bataillonam wudospoćnicž; dale budže so něščto tysac koni žadacž k pschahanju psched twjerdžiznišce konony, a škōncznje dyrbi so tež wjac nowych wojnškich lōdžow twaricž.

Wuherška. Tudy počnu wobštojnoscže pschecy hubješce bycž. Kejžor drje hišćcže nowe cyrkwi nješcheczelne zakony podpisať njeje, tola so bōrzu zda, zo hinať czinicž njebudže, hacž zo je podpisa. Radikalni su mjenujcy Franca Kossutha, syna tamnoho znatoho Kossutha, kotrohož Madjarojo jako najmjetšchoho wōtczinca z revolucije czescžca, do kraja pomohali. Tutōn nětko po cyłym kraju puczuje a za nješwōtwisnosć Wuheršceje wot Rakuskeje ryczi. Madjarojo su so pschegara za tajke swobodne myšliczi zahorili. Ale rakuski kejžor je so, kaž so zda, pschecž to pschegara do strachy hnacž dať, a možno, zo wuherškim wołakam wolu sežini. Wjetščina wobhdlerjom Wuheršceje pak je pscheczimo tomu.

Belgiška. Radosczime su powěcže, kotrež nam wo belgiškich sejmškich wōlbach pschishadžeja. Tamni liberalni, kotřiž běchu hižo w přjedawšchim sejmje wjetščinu zhubili, hotowachu so ze wschěj mōcu k tutym wōlbam, zo bychu tamne katholicke wōtdželenjo zasj pschēdobyli a z tym katholicke ministertwo pomalili. Mjedžiwajo na to pak su tutōn kōcž hišćcže hōrje podleželi hacž přjedy. Zněja hišćcže mjenje zapōštancom a njezměja tež ze socialistami, kotřiž su tojšcho šydłow wot nich dobyli, w komorach wjetščinu. Katholicōjo maja we wobemaj komoromaj dwě tšecziznje šydłow.

Ruska. Njeboh kejžor je ze wschěmi czesczemi pohrjebany. Wot Lidwije, hdžež je zemrēť, hacž do Bětrowoho Hrobu bu joho czēko pschewjezene. Pucž je tak dołhi, kaž hewak pschecž cyłu Europu překi. Na puczu leži tež stacija Borki, hdžež bē njeboh kejžor psched něhdže wōsmi lětami pschi matym

na surowe waschnjo živjenjo zhubiſ. Čyſy wolebity fejžorſki czaſ, a nic naj-
mjenje fejžorowy wóz bē tehdy do cyla zničeny a rozbity. Woſobny, kotrež
w najwjetſhej bližtoſczi fejžora ſtojaču, buču morjene. Ženož kaž pſhež
džiw ſo fejžorowe a fejžorowe živjenjo tehdom zdžerža. Nihiſtiſtojo bēču
tuton nadpad wumjedſi. Něto ſtoji bližko pſchi tym meſtnje ruſki kłóſčtr, a
tudy czaſ z fejžorowym cželom khwilu pozafſta. W Pětrowym hrodže ſo cyla
vycha a kraſnoſčz fejžorſtkoho dwora, kaž je pſchi tajſch pohrjebach pſchedpſiane,
pokazowaſche. Ze wſchěch krajow bēču wjerčhojo zaſtupjeni pſhež pryncow a
wojeriſke deputacije. W mjenje nēmſtkoho fejžora bē tam prync Heinrich,
w mjenje naſchoho krala prync Bjedrič Auguſt. Wobaj ſtaj ſo zaſy wróczkoj.

Nowy fejžor Miſkawſch II. je něto z hehynſkej pryncesnu Alizu,
kotraž je z lutherſkeje wěry do grichkiſko-ruſteje pſchěſtupika, zwirowany. Pſchi
knježenju je hižo wjac rjanych ſtronow pokazal. Tak na pſchiklad Bołharſkomu
wjerčhej Ferdinandej za wuprajenje joho ſobuboloſčze džakowny telegramm
poſla. To ſo prjedy ženje ſtało njeje, ale Bołharſcy wjerčhojo ſo wot Ruſſeje
ſtajnje zapėwachu. Dyrbjaſi tuto dopokož byč, zo nowy fejžor bołharſtkoho
wjerčha pſchiróznaje, dha by Europa wo jenu nadžiju wjac za mēr mēka.
Dofelž ſtajnje džē mamy ſo bojecž, zo runje Bołharſkeje dla wójna wudyri.
Wosebje pač je ſebi nowy fejžor wutroby cytkoho ſwěta z tym dobył, zo je
Poſakow, koſtiž dla zběžka w lěcže 1863 w ſibirſkich podkoptach dželachu,
abo we wſchelakič jaſtwach tradachu, wuſwobodžil. So rozemi, zo jich
wjele wjac žiwych njeje. Žim ſo tež jich wot ſtata wzate kubka zaſy wróczka.
Tež je fejžor Miſkawſch II. najebadž njeħanbite pſchikłodženja njeħnicžomnoho
generala Gurka pſchecžiwio Poſakam deputaciju póſkič žemjanow in corpore
w audiency pſchijał.

Aſſka. Japanowje pſhecy dale dobywaja, a ſu na runym puczu do
hlownoho čineſiſtkoho mēſta Pekinga. Wſchē čineſiſke twjerdžizny a wob-
twjerdžene móiſke brjohi ſu japanſcy wojacy hižo pſchedobylſi, wosebje Port
Arthur, wo kotrymž rekaſche, zo ſo do cyla pſchewinyčz njeħodži. Tak drje
je z čineſiſkim kraſteſtwom bóržy ke kóncu. Čineſiſke wójſko je ſo t-ž jara
ſkabe a njeħoſpokne pokazalo, japanſke pač po pſchikladže europiſkič wójſkow
ħačž nanajſhmańſcho wumucžene. Wosebje jich wjednič, general ħrabja Žama-
gaba, je muž poħny zmužitóſčze a tež zdželanoſčze. Wón je tež porucžil, zo
maja ſo do japanſkič póħnyč ħhorownjow njeħſchecželſcy ħori a ranjeni
wojacy pſchijimacž, mjež tym zo Čineſojo ranjenych njeħſchecželow
po ſtarym poħanſkim waſchnju zabija.

Katholſcy kſchecženjo!

Mēſto Kamjenica (Chemnitz) w Saſkej nima pſhecy hiſčheje noweje
katholſkeje cyrkwie a naſch luby zbóžnik, Boži Syn, dyrbi w ſtarym dži-
wadle dale bydlicž. W prjedawſchim czaſu ſym Wam ſwoju nuzu wobſčer-
niſcho ſtoržil, dženſa ſym krótko. 7—8000 woſadnyč mam w mēſcže a
w cykej ſarſkej woſadže ħromadže **15,000**; w lěcže pſchikładžeja hiſčheje ně-
kotre tñacy cželſkič, ſchlezſkič a póſkič dželacžeri a mēſtna ma naſch Boži
dom za — **700** — woſobow! Sobuwėriwi! Njeħpóznajecže, zo mam wo
zbóžnoſčž ſwojich woſadnyč ſtaroſčziwy byč, koſtiž kſchecžanſke winowatoſčze
dopjelnicž njeħoža? **Wu dyrbinu twarič!** Toħodla pomħajecže mi a pó-

seželcje mi bórzy mały dar k twarjenju **noweje katolskeje cyrkwje** w Kamjenicach! Štótóž khtëje pomha, pomha dwójcy! Mjedajcje nam w najšim nješkescjanškim čzaŕu našich katolskich džekacjeri zhubjennyh hieč a do lěhwa bohaprejerjom bžecž, ale podpèrajcje mje, zo jich w nowym Božim domje hromadžu, mi Wašče twarne kamjenje ičjeło! My budžemy šo za Waš modlicž a Bóh budže Waš žohnowacž.

Józef Müller, katolski farar w Kamjenicach.
Miklawš Zarient, kaplan.

Naležnosće našoho towařstwa.

Sobustawy na lěto 1894: kk. 492. 493. z Brjemjenja: Michał Kóč, Haniža Nowotnikowa, 494. Jan Čorlich z Zdzerje, 495. Michał Wolenk z Kukowa, 496. Jan Ulbrich z Mašec, 497. Miklawš Bjedrich z Radworja, 498. Miklawš Kopr z Bronja.

Sobustawy na lěto 1893: k. 677. Madlena Matesowa z Wulkeje Dubrawy.

Za cyrkej Wutroby Jėzusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadžena dań wučinještej 109,255 m. — p
K česći Božej a k spomoženju dušow je so dale woprowało: w pixy Baćonškeje cyrkwje k twarej nahromadžene 20 m.
Hromadže: 109,275 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,209 m. — p.
Dale je woprował: r. 1 m. — Hromadže: 12,210 m. — p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

Dale su woprowali: Ze zawostajenstwa Jurja Roztoka w Drježdanach 300 m., Miklawš Rynč, služowny w Njeswaćidle, 5 m., M. Wjesela z Lišeje Hory 3 m., Marja Rynčec z Nowoho Bronja 5 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

je darił: N. N. 50 p.

Zapłać Bób wšëm dobročerjam!

Za terciarow: Zemřeloj štej šotje šilžbjeta Marija Miklec ž Pančic a Tobia Marija Sarajec ž Worflec. R. i. p.

K r a j a n ,

katholska protyka za Hornju Łužicu

na lěto

1895

je w expedicjach „Katholskoho Pošola“ a pola kłamarjow po 25 p. dóstačž.

Mam hišćcje jene **wobydlenjo** za džekacjerjom pschenajecž. Dobra, porjadna, katolska šwójba móže je dóstačž, tež pola mje kóždy čas w džele wostacž.

Miklawš Šchewčik, kubler we Wudworju.

Šedyn **pschedesčćnik** bu pschi poslednim hermantu w serbskej cyrkwji we ławcy namakany. Móže šo zasj dóstačž pola zwónka **Šanica**.

Čiškčž Šmolerjec knižiczišćejerje w Maczičnym domje w Budyšinje.

Katolicki Posol

Wudawa so
prěnju a třeću sobotu
mésaca.

Plaći lětnje na posće a
we kniharni 2 m., pod křiž-
nym zwjazkom do domu
slany 2 m. 25 p

Swobodny časopis.

Wudawaný wot towarstwa S. Cyrilla a Methodija w Budyschingu.

Redaktor: Jakub Skala.

Číslo 24.

15. decembra 1894.

Lětnik 32.

Budź darniwy — ale hladaj, komu dasch.

W dźensniškim čísle Posola je dopis, z kotrohož zhonimy, zo je po Serbach jědak kłodzil a za „wotpalenu cyrkej“ hromadził. Mamy za swoju winowatosć, zo swojim česćiznym čitarjam słowo w nastupajucej podobnych składowanjow prajimy.

W našim času, hdyž listynosćeć nimale do kóždyje wjeski za džen dwójcy pschadźa, hdyž so wschudže lohcny dojdže, njezdźima so wjac na dalokosć. Tu pschinyje skoro kóždy póst pak tu próstwu pak tamnu offertu, tu njezandže žadyn tydžen, zo by tajki agent abo hinaschi wosobny próstwar do domu njepschischof. Čim wjetšha je kedybnosć třeźna.

Katolscy Serbja su jako pobožni, dobrocziwi a darniwi znacy — tež dale našeje wuzičeje domizny, tuž pschadźeja k nim pschwarjo abo hromadzerjo tež z daloka. Čhcemy jónu pschidacž, zo maja cyle sprawné wěcy: Tajki hromadzer pschidže něhdže wot Rheina abo z wotfelz. Čhto do toho prajimy? Pschede wschim, zo derje wěmy, zo suy sobustawy katoliskeje, to rěka powšchitkowneje cyrkwje, a zo je prawje, hdyž tež cuzomu nuzu čěrpicomou bratkej pomhamy. Tola hnydom dyrbymy dodacž: hdyž pak doma něchtó nuzu čěrpi a to hysćeje wjetšchu nuzu čěrpi, dylki dalschi bratr, dha mamy krtu winowatosć, pschede wschim domjacomu pomhacž. Za tajke potrebnosćeje w tej abo tamnej wosadze Němsteje je puč wotewrieny do cyrkeje Němsteje a z wjetšcha tam pomoc pschadźa tež z cyrkeje Němsteje. Nam katolikam w Sakskej so z wutwaja jara malo dawa; my suy nimale jeničcy sami na so pokazani. Tohodla je winowatosć najprjedy za mnohe a mócne wo pomoc wołace naležnosćeje katolikow Łuzicy a cyleje Sakskeje so staracž — potom hatle tež dale swoju šćedru ruku wotewricž.

W naškej wótczinje móžemy hladacž, hdyž čhcemy, wschudže je nuzaj. W Łubiju wotpoczuje 35000—40000 m. dolha na nowej cyrkwi, a njewědźa

tam, kajki ma to kónč wzacž, nimaja tam žaneje šhule, žanoho domu za duchownoho; na Bacžónškej cyrkwi je, kaž so nětko trochu pschewidžecž hodži, 12000—15000 m. dolha woštafo; Hajnicžanska cyrkwicžta je pschěž 18000 m. dolha zdžeržaka, a pschi wschim tym njeje ani spominane na dań tychle minjnych lět za dožžene kapitalije. A schto hačle ma so wo Žitawje prajicž! K tomu pschistupja nowe cyrkwie, kotrejž su cyle nuznje trěbne za Kadwoř a Wotrow. Widžimy, zo mamy we Lužicy samej naležnosći dojeć na došč.

Wjele hóršče wobstojenja su w sakskich herbskich krajach. Njepominyamy na doth natwarjnych nowych cyrkwjom, dofelž tamne naležnosće tak drobnje njeznajemy. Tola na mnohich městach žadaja sta, haj tysacy katholicow za cyrkwiami: tak w Pławnje, w Delsnicach, Kamjenicach (Chemnitz), Wurzenje, Deubenje a Lóbtawje pola Drježdžan, Neustacže pola Stołpina a druhdže. Seli hđže, dha w Sakskej nuza katholicow wo pomoc woła. Šim dyrbimi pschede wschimi pomhačž.

Nječamy na to zabycž: Tajki hromadžer, kiž ž daloka pschińdže, tola darmo njepucžuje. Wulki džel nahromadžjnych pienjž tón sam za so trjeba. Dar, kiž so tajkomu pucžowacomu posćiczi, je potajkim najprjedy podpjera za joho pucžowanjo, potom hačle zbytk za cyrkej, za kotruž hromadži.

Próštwu „Rath. Posota“ tohodla je: Redžbujeće, tomu daczje. Najmješćizšchi pucž džecže, hđyž w cyrkwi do mėšacžnych sšladowanjom za diócesanski so nd swój wopor wotedaczje, pschetož to so wscho za nasche cyrkwie nałoži, abo ž cyła wošadnomu duchownomu, kiž budže wědžecž. hđže je najnuznišcha potřeba. Čheće-li pak tola tež cuzomu hromadžerjej něšto sšćicž, dha prošymy naležnje: Mužej, kiž nima wot wyschnosće dowolnosć a wot waschoho wošadnoho fararja wopismo, zo mōžecže jomu dowěricž, njedajcže ani cžerwjenocho pjenjžka!

Žadnosćka.

Wóndano pschińdže ke mni pschecžel, kotrohož za dołhi čas widžak njeběch. Tuž zwjeselič so, hđyž joho cžiloho a štrowoho zašy wobhladač. Me hišćcže bóle so zwjeselič, hđyž mi wupowěda, k čzomu je pschischoł.

„Doma je fermuscha a tuž mėjach khwile. Nimacže dha pak žane serbske knihi?“ Tute prašchenjo so mi jara, nimo mėry jara lubjesche. Wón hě potajkim wostajiwšchi fermusche a jeje wjeselow, na poł tšecža hodžiny daloki pucž pschischoł, zo by so za serbskej knižtu wopraščał. Dofelž joho hižo dlěje džefacž lět znaju, a wěm, zo je pschecy rady cžital a to jeno serbske pišma a knihi, njedžiwach so nad joho prašchenjom. Wupytach, schtož tu runje mėjach, a wón wjeselesche so bóle dyžli doma fermuschni hosćo pschi tykancu, pjećeni, khartach a na — rejach.

Někotři mjenujcy — tak so ž najmjenscha druhdy stanje — běchu so tykancow najědli, pschi khartach su najrjenšche, sprócnje zaslužene žtotati pschehrali, pschepili a so zwadzili a po rejach su někotři — hišćcže wjacy, nješćónčnje wjacy pschisadžili, dyžli cyly swět, a byrne wón nješměrna kula za famoho žtota był.

Wlój stary pschecžel pak — wón je jeno cželadnik, ale cžohodla nješměł cžłowjek tež mjez cželadnikami pschecžela mēcž? — dońdže dom, sydže so hnydom za blido a, hđyž hě so pjećenje a tykanca najědł, da so hnydom do cžitanja. Čzas so jomu miny, zo nježhoni, hđy je so sšćónčžo sšhowafo, zo je

jomu hižo hospoza, kiž ma čjihoho a pětneho waschnja dla wotrocžka jara lubo, dawno swěcu k čžitanju stajila, zo njeprhtny, zo su hosćo dawno wotjěli, hólcy dawno w korečnje, zo nještyšeske, zo so pola susoda w korečnje dawno hižo piška a jaska. A hdy bě jich macž jomu njełazata, wón bě pschi łamej fermuški na škódnju wječer zabyl a šnadž hišćeže do ranja šedžo čžital.

Wěžo pschi fermuški běchu wschitcy jara wjeseli, pschetož „jěšč a picž je poł žiwjenja“, ale mój pscheczěl bě tež wjesoly. Tola po fermuški bě tojšćto hinał: jeni so mjerzachu, družy so hněwachu, zary družy zawidžachu, haj něfotre samo plafachu. Ženož našch wotrocžk njemjerzaske so, njehněwaske so, njezawidžeske nikomu, a na šlyzy jomu tež nječidžeske. Wón džě njebě nicžo pschehrał, ž nitim so zwadžil, zastuženju mždu bě do R. do nalutowarnje donješt a sebi jeno rjanu knižku kupil a tu čžita hišćeže nětko, jeli zo hižo docžital njeje. A pschi tym je sebi čžistu a wjesolu wutrobu wobthowal.

A wón tebi powědacž wě, wo starych a nowych wěcach, wo wójnach a bitwach, wo dalofich rjanych krajach, hacž runje za čhte lěto wjele ze wšy njeprchidžě. A na njoho so posluša, dokelž móže jara derje serbski. A wschitcy ludžo maja joho rady. A hdyž so praschěsch čžohodla? Dokelž je pětny, špofojny, měrný, póčěžny a pobožny čžowjeł. A ja so njemny, zo ma so za to džakowacž serbskej knižcy a pilnomu čžitanju.

Zawěće, luby nano, luba macži, tajšile šyn, rjany zróstny, čžetwjeny, počny žiwjenja a wjesoleje myšle, póčěžny, měrný, pobožny a poslušny, tón by so tež wamaj lubil a zawěće njeprschjetaj sebi k nowomu lětu nicžo bóle, hacž zo bychu waju džěči strowe a pětne wotrostke. Dokelž dobre džěćo je čžesč a króna starschěju. Šlej, šćtož je tamnoho mlodženca takle rjenje wufublało, to běšće pilne čžitanjo serbskich pišmow. Tuž wobradž swojim džěćom serbsku knihu, a měj je k tomu, zo bychu pilnje čžitali, potom budža derje, rady a hufto čžitacž a wuřdu jara mnohim stracham, kotrež móža tebi twój najrjenschi poklad, twoje džěćo, na čžele a duški šćazyč.

J. L.

Kač su lubi Šwjeći nadpadny njasa pschewinyli?

(Podawa Š. R.)

(Pochračžowanjo z čžista 23.)

Rimale 300 lět trajachu pschěščěhanja kšchěščanow w starym pohanskim romskim kejžorstwje. Čhly w poslednim čžasu wumrěšćtaj dwaj kšchěščanaj martrastke šmjerče, dokelž njechšćtaj so ze žanej nješchwarnošću wopancacž. Kejžor bě poručil, zo maja so wschě knježny — wosebje kšchěščanske — zwo- nječesčěć.

Theodora, wosebnoho rodu, běšće Bohu šajnu čžistotu šlubila. Tu poručil ju měščžanošta k sebi a wozjewi jej kejžorowu pschilaznju. Wutrajnje pał špječowaske so wona pschiryczewanjam a hroženjam sudnikow prajicy: „Šym hotowa tebi swoje čžělo pschepodacž — wschaf hižo je w twojej rucy — ale moja dušča šćuscha jenož mojomu Bohu, a zawěće wumóže mje wón ž tajkoho stracha!“ Sudnik da knježnu do jastwa čžisnyč.

Wo tšjoch dnjach chychšće žhonicž, hacž je sebi pschemyššila. Dokelž pał běšće so mylił, dowjedžechu Theodoru do njehanbitoho domu. Tam nutš pschischěbschi štytny rucy a modleske so k njebiesam wo pomoc. Šlej, wojak nutš zastupi. Kaž by ju blyšt porazyl, čžetny knježna do kucžita. Tola

wojak dżesche: „Njeboj so, pschetož sym twój sobubratr. Bod Božim wjedzenjom sym w tajkej drascze pschichoł, zo bych tebye wumóhł. Pscheměńmoj swoju drastu a potom czełń pschež mnohosć ludu!“ Wona sczini tał. — Za hodzinu zastupi zasy mužski. Tón so njemało zadžiwa, hdž muž psched sobu wuhłada: „Mójesche wasch Sězus žonu do muža pschemobroczić? Pschecy sym stawiznu wo pschemobroczenju wody do wina za bajniczku mėl. Zawěrnoboju so, zo mje do žony pschetwori.“

Snydom so wěc měšcžanosće wozjewi, kotryž bórzy muža psched so pschincž da. „Kak rěkasch?“ běsche přenje praschenjo. „Didyms, sym kschesczan a běch wot Boha póskany, knježnu wumóžic.“ — „Hdže je Theodora?“ — „To njewěm.“ — Nětik bu wón na jeje město wotšudženy. Dyrbjesche z mjeczom wotprawjeny a joho czełko spalene byč. Hizo kšecžesche, so by swoju hłowu na pjenk potkilił, dha pschiběža Theodora a zawoła: „Njeham wina na twojej smjerczi byč. Senož njeczescž sym hidžiła nic pak smjerczi!“ Wobaj buschtaj morjenaj.

Kaž swjaty Didymus, cžinjesch tež biskop swjaty Medardus w Francóžskej. Wón je stam a tysacam knježnow njewinowatosć jich wutrobom a njezranjenosć jich czełkow zatkował. Hacz do najnowšakoho cžasa njenamaka so w Salency, hdžej běsche wón wokoło lěta 515 živy, žana jenicžka njeczestna. Kak so to mějesche? Medardus załoži „swjedžen rózow.“ Kóžde lěto mjenujcy postaji 12 toler a rózowy wěnc tej holcy, kotraž běsche so w zańdženym lěcže pschež pócežiwosć wuznamjenika. Tuta bu kralowna rózow a dósta wosebitu běku drastu. Tajtu wjedzechu ju družki ke mschi, hdžej ju měšcnił z rózowym wěncem křónowasche. Soho samšna potra bu přenja kralowna rózow. Hacz do dženjnikšakoho dnja prócuja so knježny na pschemo za cžestnym wěncem.

D zo bychmy wschitcy, kaž swjaty Didymus a Medardus, njewinowatosć schitali, město toho, zo ju zawjedžemy! —k.

3 Suzicy a Sakskeje.

3 **Budyšćina.** Wažny wopomnjenja hódný džen běsche lětsa swjedžen Bjezhrěšneho Bodjeca swjateje Marije. Lětsa bě so runje 40 lět minyło, zo njeboh bamž Pius IX., wobdaty z wulkej syłu najšlawnišćich kardinalow, biskopow a prałatow swjateje katoliškej cyrkwy, swjatocžnje jako dogma wozjewi, schtož běchu swěrní wuznawarjo wěry Khrystusoweje we wschitkich lěstotkach wěriłi a wuznawali: zo je z wurjadnym zakitom Miłosće Božej najžbóžnišča Knježna, kotryž bě Bóh za macžet swojoho jednorodženoho Syna wuzwolil, zakitana zwostala psched herbštim hrěchom a tež psched kóždym samo najmjějšćim samšnym hrěchom. Na tymle wažnym dnju buschtaj knježaj Can. Cap. Cantor Hermann Blumentritt w Budyšćinje a Can. farał Jakub Werner w Khróšćicach na měšcniłow swjeczenaj. Hdž běschtaj spomnjenaj knježaj lětsa štyrcete lěto swojoho měšcništwa dofonjałoj, wužichu czełcžowarjo wobeju knježow w Budyšćinje kaž w Khróšćicach, zo bychy jimaj swoje wutrobne zbožopšdecža wuprajili. W Khróšćicach pschinjese „Jednota“ knjezej kanonikej Wernerej, swojomu cžestnomu sobustawej, na pschedwjeczoru zastanicžko, pschi kotrymž pschedšyda, knjež Kubanik, wyšokodostojneho knjeza z pokornymi słowami postrowi, na cžož knjež kanonikus w dlějšćej ryczi so podžakowa. Kaž su za wobeju knježow so na tutym dnju mnohe próštwy

t njebu škole, tak tež my imaj pshejemy, zo chcył jeju Bóh czerstweju na czele a duschi zdżerzecź, zo móhłoj za 10 lět hišcėje w połnej mocy swój złoty mészniški jubilej swjeczicź.

— Posledni (pjaty) zeschiwł Nowoho Zakonja so hišcėje pschihotuje a je hacź do tšjoch poslednich czišcėjeřćskich listnow dokonjany. Zo džěto trochu pomaku dže, to chcyło so z tym zamołwicź, zo je to džěto czeže a waźne. Wo hodźoch drje budže so dokonjenje džěta tak spěchowacź móc, zo 5. zeschiwł a z nim cyle dokonjane wudaczo tola najpozdzijšcho t jutram wuridže. Z tym poslednim cziškom lětuschoho lěta „Katholski Posol“ sfladowanjo na wudaczo Nowoho Zakonja stonczi. Pschedyhdstwo towarštwa ss. Cyrilla a Methodija wupraja wschittim, kofij su za tule tak spomoźnu naleźnosć pschinofski posliczeli, w mjenje cyłoho Serbowštwa hišcėje raz najwutrobnišchi džak. Bóh chcył wschittim bohacze zohnowacź, sctož su za spomoźny skutk woprowali.

— Drje trochu pozdže poruo druhim protytkam, tola hišcėje czaša dosć za nowe lěto je wuschol kónc novembra „Krajan“ za 1895, kiž z tym lětom swój 28. lětnik nastupi. Witamy swojoho dobroho staroho pšecězela najpscheczelnjšcho, najwjeselšcho. Prajamy to z paźneje wutroby, pschetož tónle lětnik je so, sctož wobřah nastupa, jara derje radžił. — Protocyžny džěl je po starym znatym waščnju zarjadowany; nadžijamy so, zo tam waźnišchich zmyłkow w běhu lěta njenadeněžemy, a zo budža wosebje tež fermušče zas w prawym czašu woznamjenjene. Wo wschelaticch zapisach a powěsćach Bože služby nastupacych scžěhuja hermani cyłoho lěta a zapis duchownych. — Wo pomuczacych a zabawnym džěle swěmy zdobnje prajicź, zo je so tón trócz jara derje poradžił. Rnjeza Libschomy nastawł „Rozhladuj so!“ je rješči dyžli je hdy žadyn podobny nastawł był. Sdyž so do toho zacžitafch, njemóželch pschestacź, doniž nješij do kónca. Tajka lětna rozprawa ma hofle něščto na sebi, hdyž pschede wschim na podamki domiźny džywa. A to tutón rozhlad cžini. Přenje měřtno słuřcha tu našchomu Ğórnikej. Sdy běřche tutón našch wjednik był syn němstoho naroda a za tutón džělat był — zawěsće we wschittich němstich protytkach bychmy jeho wobraz a žiwjenjopis namakali. Ğižo wustojne a cyle sprawne řkwa wo Ğórniku dyrbjale kóždoho, z najmješicha kóždoho katholicoho Serba pohnuć, zo sebi lětuschoho „Krajana“ tupi a řkwa wo Ğórniku zas a zas cžita — a scžěhuje. — Tři scžěhowace jara luboźne nastawłi „Wo Serbach“, „Ždwórliwoscź“ a „Dwaj wobrazaj“ su cyle zajimame a originalne ze žiwjenja našchoho naroda wotposłuchane a zařy do joho žiwjenja pokazowace. Njemolimy drje so, hdyž w nich pjero našchich mlodych spisowacželow spóznawamy. Rať dža by było, hdy bychu tele pjera tež jónu zas do „Posola“ pucź namakale? Wulku počojcu zabawnoho džěla wupjelnja dlějšche powědańczi z wjesnoho žiwjenja „Řschiznikec Surij“. Tutomu powědańcžku njebudže móc ničtó swoje počne pschipóžnaczo zapowěsć. Smy je z wulkim spodobanjom cžitali. Žoho myslicžta abo ideja je řjana a tajřeje stawiźny dostojna, wobrazowanjo řharakterow je wótre, jasne a dořlědne (konsekwentne), pschi tym rycź řjana serbřta. Džakujemy so spisaczerjei za tute originalne powědańczi, kotřez móže so bjez řtracha stajicź porno kóždomu podobnomu džělu, hdžěžtuli so namaka. — Na kóncu protytki řtoja něřotre řorty. Ženo jenu wěć dyrbitny wobžarowacź, zo je pschi řhwatnych pschihotach czišcēja so jara wjele czišcėjeřćskich zmyłkow do řexta dobyło; nadžijamy pať so, zo ředźbny cžitaf sebi sam porjedži, sctož so z czišcēja wufalało njeje. Wobrazow

ma „Krajan 1895“ tsi. — Lubyh Serbow nětko naležnje prošymy, zo bychu sebi pilnje „Krajana“ kupowali. Do kóždoho domu kšufca „Krajan“ — a byrnje tam hižo kopica druhich była. — Redaktorej „Krajana“, knjezej přeselej Rězakej, za swěrne a sprócne džěło wutrobny džak zambawamy.

3 **Radworja.** Njedźelu 18. novembra mějše tudomna „Katholska Bjesada“ zasy swoje měšacne posedženjo. Zhromadžiznu wotewriwši wozjewi pschedynda najprjedy, zo je našca nowa khorhoj 23. oktobra hišćeje dalschi dar dóstała, a to wot Ralbicžanskeje Bjesady, kotraž je nam pschěz swojoho pschedyndu, knjeza cyrkw. wuczerja Wjenku, pyšny slěborny hódž z serbskim napisom: „Katholska Bjesada w Ralbicach 1894“ póstała. Dariczercy so džak wupraji, kotryž tu hišćeje jónu wospjetujemy. Po tym spominašce so hišćeje na šwediskoho krala Gustav-Adolfa, wo kotrymž so za pschichodnu zhromadžiznu wosebity pschednoscht pschilubi, dale na Belgistu, hžez su katholiccy zapóštanecy w sejmje wulku wjetšinu dóstali, na přenje knježenjo nowoho ruskoho kejžora a druge podawki z najnowišchoho časa. Tutu měšacžnu rozprawu scžěhowašce mały pschednoscht wo kłudnowuczerju Hulu, joho wuczbye a wójnacy, pschěz njoho nastatych, wosebje wo nadpadacy joho pschiwisnikow, husitow, na Lubij, Budyščin, kłóštyr Marijinu Šněždu, Kamjenc, Ralbicy, Kocžin, Kulow, a wšelake druge kuziske wsy a města. Skónčnje jednašce so hišćeje wo hodownu zabawu, kotraž pať so za njetřebawšcu spózna, dokelž je bórzy po hodžoch založenšči swjedžen. — Pschichodna zhromadžizna budže 23. decembra (njedźelu psched hodami).

3 **kłóštyrškeje wokolinny** pišce so nam: Khrobty jako žid, a khadla bě tež — žid. A to žid, kiž pjecza za wotpalenu cyrkej w Elšasu hromadžeše. 3 Drježdžan, hžez bě z wjetšca duchownych domapytal, bě so do Kamjenca pušćył a hromadžeše tam, byrnjež bě jomu farar to zakazał. Ze Šchpitala džěše do Njebjelczic; pola pschedstojiczerja wuprosy sebi dowolnosć k hromadženju a na to džěše, pschewodžany wot wajštarja, z domu do domu. Knížka, z kotrejž so wupožowajašce, bě w dobrym rjedže, mějše cyrkwiny šchtempl „wotpaleneje“ cyrkwie w Elšasu a tohorunja zhył měščjanosty tamneje wsy. Na něšto pať so myslilo njebě: zo móže dženišchi dženi sebi kóždy tajke šchtempl w fabrycy wudžekáč dacz za 5 m. schtuku — z tym su jebanjam durje wozjinjene. A tak je wěšće bylo! 3 Njebjelczic do kłóštra — to so wě — a wotfal do Worfleca na knježi dwór: židowski nóz czujesce wšchudže pjeczene kawki. We Worflecach na dworje bě runje zemjan, kiž je w Elšasu wobhonjeny — jomu zdašce so džiwne, zo hewak nihdže hišćeje wo wotpalenju cyrkwie kšufal njebě, wón wza hromadžerja do pschěstychowanja a staza pschistojnosće dla kłódnomu tež hišćeje něšto k jedži. Pschi jedži pať pocžinašce židej horco byčž: wón tufašce, zo móhli mjez tym, zo je, po pólcaja póstač a tutón jomu zasy ptacžki ze žaka zwuběracž, kotrejž bě sprócne nahromadžik. Přjedy hacž zemjan so domasa, bě mój „Mauscheles“ cžeknył, wostajiwšči knížki a drjemješčka, kotrejž pod pažu pschi sebi noshešce. Do kotroho kónca je njěščženy pscheklepanc so pušćył, zhonicž njemóžacy — ja tež dale za nim njepoběhnu. Myslu sebi jenož, bychu-li kłudžicze knježnicžki ze žanoho kłóštra hromadžike, tym by pólcaj bórzy na pjecze był; žid pať, tón pyta, khrobty dosčž, tež pólcaja doma a wurycži jomu — něotre slěborne. Džěči swěta su wšchak mudre w swojim waschnju! Pschichodnje do tutech pasli wjacny njepoležemy — hdy by jeno tónle schweraka k najmjenschomu žid njebył, wězo tajki, kiž tež pjatł swinjacu pjecžen njezaczpeje.

3 pola. Tu a tam wobstoi pódla serbskich burstich towarštwow tež němste, kotrej so „Bund der Landwirte“ mjenuje a do kotrohož je tež wjele našich Serbow zastupiko. Čohodla? Z wjetšha, dofelž mějachu je za něšto wuzitne. Ale dopjelni wone tež tutu nabžiju? Za naš na žane wašchnjo nic; pšchetož jako katholiccy hospodarjo dyrbinu so tola pšchede wšchim praschecž, tak dha so wone napschecžo katholickej cyrkwi zadžerzi. Čoho wjednicy drje z dobrim pšchekadženjom swoje zmyslenjo wo tym zawodžewaja. Tola šchtóž je towarštwowy časopis, tež „Bund der Landwirte“ mjenowany, kedžbnje čital a sebi wobhladał, tak wón n. pšch. wo derjezmyslenych katholickich zapóškancach abo wo jesuitach, kotřiž ratariski časopis tola do čyła nicžo njestaraja, abo wo druhich katholickich naležnosćach ryczi, je ducha tutoho towarštwu a časopisa dawno spóznal. Tola wosebje jasnje je wón swoju barbu z pšchiležnosću lětušich Gustav-Adolfskich šwedzenjom pšcheradžił, hdžej wón z wulkej zahorjenosću za tutoho „zapušćerja Němsteje“ (rjanoho pšhecžela burstwu!) wustupi a pšchi tym swoje katholickej cyrkwi njepšhecželiske zmyslenjo žawnje pokazal. „Bund der Landwirte“ je potajkim wjelk we wowčžej draščje! Haj, tutón zwjazž za naš burow ani w cyle ratarškich, hospodarškich wěcach swój nadawł njedopjelni. Dopomniwy so n. pšch. jenož na wólby do kulturneje rady, na manevry, hontwy, dawki a podobne naležnosće. Wšchudže pokazaja rycžekublerjo, wjednicy tutoho zwjazka, zo jenož swoje lěpše pytaja, njedžiwajcy na to, hačž to buram a mjenšchim wobsedžerjam šchodži abo nic. — Tajke towarštwu pak wězo dale podpjeracž njemožemy. Tuž wustupmy (!!!) tak bórzy hačž to wustawiti a wobstojnosće domoleja z tutoho zwjazka, njerozmjetajmy swoje rjane pjenjezy dale na tajke prózdne, haj šchódne wěcy, njepomhajmy z niani wjacj sedla kupowacž, na kotrychž němscy rycžekublerjo jěchaja. Njedž tutón „falschny profeta“ pola tych pomoc pyta, za kotrychž wón džela. (Stawa dopiřowarjej. Red.)

3 chłoho swěta.

Němska. Nowy sejm je so swjatocžnje wotewrił, a z nim tež nowe twarjenje, w kotrymž budža so nětko posedženja wotměwacž, woswjećiko. Přenje posedženjo drje běšče hišćje w starym twarjenju, zo by so jomu tatrjec „božemje“ prajilo. Za pšchedsydu bu zašy konservativny zapóškanec v. De-vezow wuzwolony, za zastupneju pšchedsydom zapóškanec centra v. Buol a narodno-swobodny Dr. Bürklin. Druhe posedženjo běšče w nowym domje, a pšchi powitanju zapóškancow do nowoho domu pšchedsyda njenadžicy sławu na kejžora wunješe. Socialni demokratojo pšchi sławach na kejžora a wótcžinu hewak stajnje z posedženištho sala čžekaja; tutón raz to wšchittim wjac možno njebě, a tuczi napadnje pšhecžiwjo wašchnju sejma pšchi sławje sedžo wostachu. Hdžž so jim to porokowasche, zapóškanec Singer z ranjacymi słowami pšhecžiwjo kejžorej rycžesche. Singer a joho pšhecželjo, wosebje tež Liebknecht su nětko wot sudnistwa ke křostanju žadani. Tola so jara prascha, hačž sejm tomu zwoli, dofelž so zapóškanecy njesmědža hjez wosebiteje domolnosće za čas sejma pšched sudnistwo žadacž.

— Poslednje dny je tež nowy fancler wjetřch Hohenlohe-Schillingsfürst w sejmje přeni raz rycžal a swój program trochu wuwil. Čónsamy so wšchittownje spodobal. Wosebje zwjeselace je, zo wón mjez druhim prajesche, zo dyrbitej cyrkwej a knježerstwu w měrje a pšhecželstwje štkowacž, zo

dyrbitej so prava woběju zdžeržecź a cześcicź. Wón bě tola prjedy pšhecziwo mocy cyrkwie w Bajerstej wojował, nětko pať zjawnje muźna, zo su wot toho časa so 30 lět minyło, a wobstojnošće so do cyka pšcheměnik. Tak so zda, zo chce wón poslednje powoštanski „kulturkampfa“ wotštronicź. Namjet za zbehńenje jesuistskoho zakonja tež je hižo sejmej pšchepodaty a bórzy t wuradźowanju pšchindže.

— 9. decembra su protestantjo w Němskej 300lětne wopomnjeczo naroda šchwěbskoho krala Gustawa Adolfa swjeczili, dokež praja, zo je tutón kral ze swojim wójskom w 30lětnej wójnje do Němskeje pšchiczahnywiski protestantom jich wěru zakitał a zdžeržak. Historija pať dopofazuje, zo Gustaw Adolf z toho zamysła do Němskeje pšchiczahnył njeje ale wjele bóle tohodla, zo by swoju móc tež nad Němsku wupšchětrěł. Wšak běchu wosebje pjenjezy katholickeho kardinala Richelieu-a w Francózskej, kotrej běchu joho najake — joho zamysły běchu jeniczy politiske. Za zakitarja wěry njerocy njepócziwe žiwjenje, kotrej je Gustaw Adolf wjedł, ani šurowe zapuścjenja joho wojakow tež w lutherških krajach.

Wuherska. Čžohož smy so dawno bojeli, je so stało. Kežor Franc Šózef je pšhecziwo wjetšiny wuherskeho ludu, jenož wot někotrych liberalnych mošarjow zatrašeny, nowy zaton pšhecziwo cyrkwi pod pisał. We Wuherskej potajim nětko civilne mandjelstwo pšchěd swětnym knježerstwom płaczi. To je zaly trocžel bliže t revoluciji. Wšchudžom, hdžež su liberalni pšchemóc dóštali, su woni revoluciji pšchědběštali. Pšchěd 20 lětami běše tež pola naš tať, a sežěwki toho su džen a mócniški socialni demokratojo. Wuherska sebi mysl, zo dyrbi se same zmylki čžinicź.

Francózska. W poslednich třeczi lětach milijony krocž mjenowany, najprjedy hač do njebješ wuzběhowany, a potom zaso pšchěz wšchu měru hanjenz hrabja Ferdinand Lesseps je, 91 lět stary, zemřel. Lesseps je pšchěd 25 lětami kanal pola města Suez w Egyptowskej twarił. Njesměrne wobčežnosće a zadžewki dyrbjeske wón prjedy pšchewincź. Wjez wšchoho dněla je wón tež tehdy wjele požčenyh pjeněz za „Balkanič“ t. r. za luboščizne dary nałožil, zo by zadžewki wotštronik. Hač runjež bě to samo na sebi njeprawje, so tola žadyn čžowjeť pozdžišcho za tym njeprašeske, dokež so wěc radži a štokročny dobytť pšchinješe. Mjenowany kanal mjenujcy zjednočza sředžnofrajne morjo (mittelländisches Meer) z čžerwjenyh a dale z indiskim morjom. Šódže, kotrej čžedza do Indiskeje, do Čžinesiskeje abo Šapana, njetrjebaja wjacu wokoło južneje Afriki jězdicź, kaž prjedy, a maja na pječ njedžel bližški pucž. Nimo toho je pucž wokoło Afriki štraschny, a mnohe šódže so tam (pšči pšchědhorje wšchorow) podnariču. Šady woni tohodla 30000 frankow (27000 hrinow) za jedyň pucž pšchěz kanal płacza, a towarštwo, t kotromuž kanal škušča, ma lětnje milijony dobytka. Tohodla běše Lesseps tehdy, hdžž běše wěc dokonjať, najšawniški muž cyloho swěta. Šrašč djesač lět pozdžišcho započza wón z pšchěkčžom krajiny Panama, šrejbž pošnóčneje a južneje Ameriki ležaceje. Wón čžycske tež tudy bližški pucž mjěz atlantiskim a čžichim oceanom wurycź. W cykej Francózskej jomu pjenjezy dawachu, bohaczi a šhudži mějachu křutu doměru, a so wulkoho dobytka nadžijachu. Lesseps tež tudy z doměrenymi pjenjezami zadžewki wotštronicź pytašče — ale jow so jomu wěc njeradži. Što tyšac milionow frankow, kotrej běchu so jomu doměrike, běchu žubijene a ničtó ani pjenješka wróczo njedósta. Lesseps bu tohodla tež t pječ lětam jašwa wot-

subženy; tola džiwajo na joho wyfoku starobu, na joho prjedawšce zaškuzby a na joho smórbu t sedženju njepšhındže. Nětko je swoje, wšchelakotnych nazhonjenjow počne žiwjenje czišce dočónčič.

Wšchelczižny.

* Z Żendželsteje. W rjanym měsce Groydon bëche vsched krótkim wulfotny pohrjeb. Katholfski farar tohole města kanonikus Alfons David bë wumrël a bu z nimale kralowškej czešču t rowu vschewodžany. Pšichi swjatocžnej Božej mšchi za wotemrëtoho bëchu zastupjerjo wšchitkich tamniškich wyšchnošczow pšhitomni, a cži su nimale wšchitcy protestanczi. Po Božich škušbach zrijadowa so pohrjebny cžah w tymle rjedze: kichž a akalythowje, jenotliwe klasy wot zemrëtoho založenych ludowych a rjemjeslniškich škulow, sobustawy cyrkwinškich rjadow, redemptoristojo, jesuicža, josefitowje, kapucinowje a t. d., 50 męšchnikow w khoruchach a ze zaswęcženymi swęcžfami spëwajcy liturgiske spëwy, dale kanonikojo kapitla w Southwarku, katolfski biskop, kaščcz z cžetom, tctryž sobustawy kongregacije njesečdu. Za kaščczom džëchu lord-mayor (mëcžanosta) a sobustawy wšchëch officialnych korporacijow města a mjez nimi sobustawy anglikanškoho (protestantškoho) duchownstwa. Šacž na kerčoww měsješce cžah hódžinu daloto. We wšchitkich domach bëchu wofna klawow a wofenicy jako znamjo žarowanja zezacžinjane. Njepšchëhladna šyła ludu (pšchëž 50.000!) bë na drohach pšhitomna; wšchitcy, hdyž so cžah pšchibliži, počornje hlouwu wotpšchikrychu a so jara počornje a pobožnje zadžeržachu. Na kerčowwje so ceremonije najswjatocžnišcho dokonjachu. — To wšcho bë w tutym měsce wulfotny a wurjadny podawf. Pšchetož njeje hiščczë so 100 lët minyło, zo w tym samym měsce Groydon chcychu wyšchnošczë katolfskoho męšchnika t smjercži wotšubžicž, dofelž bë sebi žwërik, tam Božu mšchu džeržecž. Šdyž pšchëd 40 lëtami zemrëty nětko z tajfej czešču pohrjebany farar jako počorny P. David do města pšhındže, wobarachy so protestantšcy wobydlerjo jomu jako katolfskomu męšchnikej počutku hylëba pšchëdacž. W lëcze 1851, hdyž bu tam přënja katolfska kapala swjecžena, pšchihotowachu wobydlerjo strašchny zběžt, rozhorjeny lud chcyšce kapalu spalicž a wotcžahny hafle, hdyž bë wšchë wofna rozbił. Ščtó bë so tehdom nadžat, zo synojo tamnych nanow, tošiz bëchu cžas swojoho žiwjenja P. Davida hanili a pšchëščëhali, jomu džens tał swjatocžnje poslednju czešč wopofažaja

Žadro.

Braj mi, z kim wobthadžujesh, ja praju cži, ščtó sy.
Braj mi, ščtó cžitash, ja praju cži, ščtó sy.

*

Naležnosće našoho towarštwa.

Sobustawy na lëto 1894: kk. 499. Mikławš Kubica z Hory, 500. 501. z Budyšina: Michał Buk, N. N., 502. 208. z Němcow: Jan Šiman, Pëtr Popjela, 504. 305. z Dubrjenka: M. Robl, N. Domaška, 506. Mikławš Kostorž z Kulowa, 507. Jakub Nowak z Wudworja, 508. Pëtr Wolenk ze Zëjic, 509. Michał Libš z Nowoho Bronja, 510. Mikławš Jurk z Bronja, 511—513. z Radworja: Jakub Hantuš, Marija Grubertec, Katholska Bjesada, 514. Pëtr Paška z Kamjen. Haja, 515. Marija Kašporowa z Mër-

kowa, 516—518. z Wotrowa: Jakub Kokla, Marija Linartowa, Jakub Buk, 519. Michał Słodenk z Nowodwora, 520. Jan Pjetaš ze Zuric, 521. Jakub Cumpjela z Kašec, 522. 523. z Kanec: Jakub Hajiš, Hana Šolčina, 524. Jakub Ščapan z Dobrošic, 525. Hana Bjeišowa ze Sernjan, 526—528. ze Smjerdžaceje: Jakub Kmječ, Miklawš Lisnař, Hana Mülleree, 529. Michał Šocka z Noweje Wjeski, 530. Haňža Šolčina z Časec, 531. Hana Bisoltowa z Worklec, 532. Madlena Wičazowa z Prawoćic.

Sobustawy na lěto 1893: kk. 678. Miklawš Jurk z Bronja, 679. Jan Smoła z Kašec, 680. Miklawš Frencl ze Sernjan, 681. Miklawš Lisnař ze Smjerdžaceje, 682. H. Bisoltowa z Worklec, 683. M. Šocka z Noweje Wjeski.

Na lěto 1892 dopłaćitaj: kk. 707. Jan Smoła z Kašec.

Dobrowólne dary za towarstwo: J. Š. 10 p., N. N. z Budyšina 75 p.

Za cyrkej Wutroby Jėzusoweje w Baćonju.

Nawdaty kapital a dotal nahromadźena dań wučinještej 109,275 m. — p

K česći Božej a k spomoženju dušow je dale woprował: M. H. 1 m.

Hromadže: 109,276 m. — p.

Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach.

Dotal hromadže: 12,210 m. — p.

Dale je woprował: N. N. z Kulowa 1 m. — Hromadže: 12,211 m. — p.

Za cyrkej Maćerje Božej w Radworju.

Dale je woprował: Michał Hejduška ze Židowa 10 m.

Na wudaćo Nowoho Zakonja

su darili: z Wudworja 75 p., najdostojniši knjez biskop Ludwik 3 m.

Z tutym je składowanjo na wudaćo Nowoho Zakonja wobzamknjene.

Za cyrkej w Lubiju: M. H. z Ž. 1 m., Pětr Wolenk ze Zejic 10 m.

Za nowu cyrkej w Kamjenicach (Chemnitz): Michał Hejduška ze Židowa 6 m., Pětr Wolenk ze Zejic 10 m., njemjenowana z Khróšic 6 m., wot služobnjeje holcy 2 m., K. ze Smjerdžaceje 1 m. 50. p., Khata Bisoltc z Kukowa 1 m.

Zapłać Bóh wšěm dobroćerjam!

Spomńće k hodam na khudu Lubijsku cyrkej!!

Khwalće Knjezowe mjeno,

Modlitna kniha za katholicich křesćanow wot H. D. — Druhi wudawk, je zwjazany do kože ze zlotym abo rjanym hwěžkowym rězkom na předań za 3 m. w redakciji Katholskoho Posoła.

Š r a j a n ,

katholska protyka za Hornju Łužicu

na lěto

1895

je w expeditacijach „Katholskoho Posoła“ a pola kłamarjow po 25 p. dóstacž.

W cyrkwni w **Šilippsdorfje** wotbudže so poslednje dny tohole lěta **šwjatny misston.** Započnje so 4. njedźelu adventa a budže traćž hačž do nowoho lěta.

 Woprašijeczo za lětnik 32. „Kath. Posoła“ podamy z **1.** czjstom **1895,** totrež za tšj njedźele (**5. januara**) wunbže. Redakcija.

Czišćež Smolerjec knižicizkoczernje w Macičiznym domje w Budyšinje.

Zabawna příloha „Katholskoho Posoła“.

Čo. 1.

6. januara

1894.

Poslednja primicija w Tuchorju.

W starošlawnym Budyščinje stoji wonka pschi Lubijskej drozy cyrkej swjateje Trojicy na nětcziškim lutherskim pohrjebnišcěju. Tola podarmo praschěš so w Budyščinje za tutej cyrkwu. Něchtó wo nej niczo njewě. Za to pať znaja tam cziim lěpje Tuchoršku cyrkej. Róžde džěczo wě czi ju potazacž. A tola je tuta swjatnica po prawym cyrkej swjateje Trojicy. Lub pať njeznaje tutoho mjena a rěka jej powšchitkownje Tuchorška cyrkej. A z wotfel tute mjeno? — Tuchor njeje tola pola Budyščina, ale njedaloto Wuježda. —

W spocjatk 16. lěstotka njebě w Budyščinje hišcže Tuchorškeje cyrkwoje, Tuchorškoho kěrchowa. Za to pať bě w Tuchorju džěn wote dnja rano, pschi-pođnju a wječor stychcěž lubozny hłós cyrkwinoho zwónczka. A zwónczť klincžesche taf rjenje po cziichim lěšu, zo jomu jamo schtomy a stakly wothkoso-wacchu. Tola z wotfel tute zynki w cziornym lěšu? — Nihbže tola njetufasche ze schtomow cyrkwinowa wěža. Zlětowachu tam Boži jandželowje w klincotacych futnjach? Wě sebi tam putnik samotnu swjatniczku natwaril? —

Tež džensa zwonjesche w Tuchorškim lěšu swjaty wječor. Zbóžne cunje zwuki znoschowachu so k módrnym njebiesam a rozlěhowachu so po krajiny wołajcy ludži k modlitwoje. A wschitto so modlesche. Mužowje zejmwowachu czapki, žony stychowachu rucy w cziichim paczerju. We wjeršchacy schtomow šchepasche cuni wěšil jandželste powitanjo. Na ławcy pschěd Božim domczkom jedžesche stónczko a spěwasche wječornny paczer. Něžne zynki wječornoho zwónczka kolebachu je do stódkoho spanja. Bože stónczko stfoni sprócnu hłowu, zandželi złote wócžto a zdrěmny. Wječorne zerja zawodžechu je z purpurowym płachczom, a wječorne směrki wěschachu cziwowe zawěščki do wotnjesch-tow Božoho domczka. Boži džěni bě nimo. Boža nóc złetowasche hižo z cziornymaj schyblomaj nad wječornej krajinu.

A wschitto podawasche so nětko k měrej. Ludžo khwatachu z polow domoj. Džěczi spěwachu wječorne paczerje. Stót czechjesche rujo a hjećzo z pastwy domoj. Wšcho woczichny na polach a łukach. Senož kurwoty lecžachu kufajcy do kětkow a wróny a rapaki znoschowachu so ze schwitami nad Tuchorškim lěšom. Tam na starej lipje schwapotachu hišcže schčórcy we wjesolej bjesabže, a ne kuzach rjechtachu žaby. Na łukach hrajachu funtwory, w powěšce schwór-cžachu bruki. Njetopryy pjerchotachu po czimě wokoło, a po starých murjach łacžesche so łacžojty jěž.

Šewak pať drěmasche hižo wschitto na zemi, khiba nic sowa, kiž so na hońtwu hotowasche, khiba nic kóczka, kotraž ze žehlwym wócžkom na mysch łafasche, khiba nic strážnik, kiž runje po wsy khodžo trubjesche.

Tež našch zwónczť njebě hišcže womejlnyž. Pšchecy hišcže klincžesche joho jasny hłós po cziichim lěšu. Soho lubožne zynki złětowachu dale a wysche a dobywachu so do zbóžneho raja.

A hlej, njebies złote wuhladka so wotewriču. Zandželste jasne hłójczki zjewidchu so na njebieskej módrinje a łukachu dele na zemi.

Tež macž Boža wocžini złote wotnjeschto, krasnu wječorniczku. Zeje macžerne wócžto zybolesche so taf wjesele w nim, mifasche taf pschecželnje. Zeje

ſwjate wucho paſ ſkuchaſche z r doſcju krasnomu zaſtaniczku, kotrež jej zwónczł zanoſchowafche wjeczór pſched jeje hordoznym ſwjedženjom. Nazajtra džen mjeſeche ſo ſwjeczicž z bóżne donjebjeſwaczjo ſwjateje Marije.

U cyke njebio bė jej k czeſczi krasnje wobſwėtlene. Woži mjeſacžł kłodzeche ze ſlėbornej latarniczku po rajſkich honach a zaſwėczefche złote hwėzdzički.

Bėſche krasna Woža nóc. Niczo ſo njehibafche, ani liſczičko na ſchtomje ani trawka na luchy. Jenož naſch zwónczł kliczefche džensa njewſchėbnje dołho k czeſczi maczerje Wozeje po czičkej nochy, a njebies kralowna ſedzeche hiſczičje pſchi wotewrjenym woſnu a ſkuchaſche joho zynkam.

U hdyž taſ dele hladafche na Wožu zemju, dohlada ſo jeje ſwjate wóczko na dwė woſobje, kotrež ſo zelenej ſchczežcy do Tuchorja kroczeſchtej. Zdaſchtej ſo žonje bycž, z najmiejſcha bėſchtej w ſufni. Alle hdyž jimaž Woži mjeſacžł mjež woczji poſwėczi, wupotaža ſo jene wobliczo jaſo mužiſte, jena ſutnja jaſo mniſcha křapa. W njej kroczeſche ſchwizny, krasny młodženc. Bėly ſufnaty powjoz wopafafche joho cžėło; wuſſihane koleſko na hłowje woznamjenjeſche Wožoho wuzwolencia. Taſ młodny, taſ rjany hiſczičje, a hižo bė ſwėtej wotemrėł a ſo cyle Bohu poſwjecził. Strowej czerwjenej lich mjeſeſchtej w kłóſchtrje pſchekėžecž! Njewinowate jaſne wóczko hladafche jenož do njebia, młoda wutroba czerpjeſche jenož za Boha. Žiwu chcyſche ſo zahrjebacž do kłóſchtrjeje ſamoty. U tola bė Woži ſwėt taſ krasny a ſwobodna pſchiroda wabjeſche joho z nje-licžbnymi radoſcemi. Tola za njoho bė wona mortwa puſcžina, zrudny ſylzow doł.

Młodny mniſch wjedzeſche žónſku za ruku. Z bėtym rubiſchkom trėjeſche ſebi ſylzowtej woczji. Šchto drje ju cžėſnjefche? Kajſte horjo woſhyrjeſche jeje cžorne miſkawczki? Njebė tola nuzy na njej widžecž. Bohata draſta křnjeſche ſłabe cžėło. Snėhbėke wobliczo njebė wuſmahnyło w žehliwych pruhach lėtnoho ſłónca. Mjeſhka, hładka ruſa njebė ſo trjebała krutoho burſtoho džėła pſchimacž. To njebė proſta proſchėſka, ale ſterje woſobna hrabinka. U tola njebijefche pod zwontownej pyčdu zbožowna wutroba. W rjanym cžėle płaſafche zrudna duſcha. Wolocėž ſo do njeje toczefche, kaž hrozny cžertw, a podrywafche jeje ſtrowotu. Horjo na njej czežefche a zlemi jeje ſwiznu poſtawu. Njezbožo wſchaf njeſhodži jenož po křėžtach křudnych, ale kradnje ſo tež nuž do zemjaniſkich hrodow.

Zrudny bė to wobrazł wofrjedž krasneje Wozeje nochy. Samo maczeri Wozej wuroni ſo złota ſylza ſobuzelnje z wóczka a leczeſche kaž hwėzdzička do ſylzow doła. U kóžda trawiczka na ſchczežcy a na luchy z njej ſobu płaſafche, a ſylzy czerſtweje rjoſy kulachu ſo jej po kłopieſchach. Cyka zemja bė ſo mohł rjec pſchewobrocziła do morja ſylzow, na kotrymž ſo huſta kurjawa kaž ſchėca mróczeł rozlėhowafche.

U w tutej kurjawje kroczeſchtaj naſchkej nócnej putnikaj kaž w młohojnym płaſcėju. Woži mjeſacžł ſwėczefche jimaž duchy po pucžu, a dołhe ſcžėny jeju pſchewodžachu.

Wiſcho bėſche czičho. Tež zwónczka hłóſ bė wonėmit. Jenož cžiſta wodžiczka, kotraž ſo po lėſu žórleſche, bėrbotaſche, a lohke žokmiczi mjeſele harowachu po hładkich kamuſchkach poſtakujcy. Hdyſ a hdyſ wulecėža tež ſpłóſchany ptacžł z kercžiny a ſchkrėtajo pjerchotaſche po lėſu. Šewat pał njebė nicžo ſhyſhecž, křiba drobny cžłowjeczi ſtup.

U hlej, lėſ pocėža ſo ſwėtlicž. Šchtomny bywachu dale a rėdſche. Nadobo pokaza ſo ſwobodne prózdne mėſtno. Zubozny wobrazł žjewi ſo w lėſnej

šamocže. V zelenym dólčku stoji drjemjana kapalka wošrjedž swjatoho pola. Bohužel je khetro wboha, lipra a dodyrdana. Šchindzelowy kryw zeleni so kaž sama luka z mochom a džiwjej travu. Z drjemjanej wěžu su Wětrec hólcy hroznyje pozakhadželi a samo forhojczku zefšchiwili. Wjedra žtoby su jej wofna rozlócžite a rozpušale. Slóncžko a mělacžk móžetej něšto do czjcheje swjatnicy tukacz; tola tež desčezit šchlipa z časami z nimi nuts, a w zymie zabluđžaja so snežne mjetele hač do kapalki. Durje stoja šchěrofo woczjinjene. Zamk wšchaf je zezerezawil a stara klinka nočec hižo zakufowacz. Zuby su jej wukamane. Wětrec hólcy prastaju něšt z čyrtwinymi durjemi, nuts a won bėhajcy.

Ř tutej kapalky mērjesčtaj so naščej putnikaj. Čžisčje zastupiščtaj do swjatnicy. Ale najebač to pytny jeju šchědžimy starc z dołhej bėtej brodu, tiž tu swėdomicže stražowasčje.

Bėchu wšchaf tehdom njeměrne časny, zo samo dom Boži njebė wěšty pšchėd nadpadnikami. Nowa wėra rozšchěrjesčje so hižo po Serbach. Samo hrabja z Minkwic, kotromuž wofolne wly slusčachu, zmėni staru wėru z norweje.

Ščto bė joho k tomu pohnuło, ničtjo prawje njewėdžesčje, abo nješmėdžesčje wėdžecz. Mjelczjo paš šchepčachu sebi ludžo do wušchow džiwne wėcki. Nětošti mėnjachu, zo je so jomu cyrtwinych pjenjež zachcyfo. Mėjesčje pjecža myšle kapalku swjateje Marije w Tuchorju wottorhač, zo by jeje porjedžecz njetrjebał a zo by nawdate pjenježy do swojeje kaply šchmórnycž mohł. Tohodla je pjecža nowu wėru pšchijał.

Druzy zasty tukachu, zo je so hrabja swojeje žony namėł, kotraž bė jomu jenicžkoho syna wobradžita, a tutón bė hišchěže do mnichow schoł. Tuž bė nowu wėru pšchijał, zo by so mohł ze žonu rozwjesč a z mlodej mandželiskej swój splah dale plahowacz.

Ščto bė něšt wėrno? Šnadž mėjesčje kóždy nahlad něščto za so. Wėšte z najmjenscha bėšče, zo so pšchecy komdžesčje, dodžeržanu kapalku wuporjedžecz, hačžrunjež bėchu k tomu ludžo wjele nawdali. Wudracžny chychu tež wėdžecz, zo so z Wudyschstej radu a tachantstwom hižo wo to jedna, cyrtwicžku wottorhač a do Wudyschina pšchenjesč. Hižo bėchu so jónu tež dundacy do kapalki dali, zo bychu ju pokopali. Tola stary zwónk bė z wofolnymi ludžimi jim zajecžu šchěczku pokazal. Wot nětku tu kóždycžku nóč stražowasčje. Mėjesčje wšchaf tež to za czěscž, zo móžesčje stražnik maczerje Božeje bycz. Swjata Marija džėn w tutej swjatnicy dlawasčje, jej bė mona pošwecžena.

Tež džėnsa stojesčje tu šchėdžimc na straži. Zaskychawšči człowjecži stup pšchimašče hižo za starej zezawej hlebiju, zo by paščěrjam dom kadžil. Tola hlebija wušuže so jomu z rušow a padže z prastotom wo zemju, hdyž so dohlada na mlodoho mnicha a šchwiznu žónišu.

Mochcyšče swojtimaj starymaj woczjomaj mėricž. Stojesčje tu kaž stočy a spšochiwje hladasčje na njenadžity wopyt. Wylšesčje, zo ma nětažte wıdženjo. Šakle hdyž mlody mnich k njomu pšchistupiwšči pšchecželnje rjetny jomu na ramjo klepajo: „Zuby Motšo, džėnsa móžesč lehnyčž hicž, mój z maczerju budžemoj za tebje stražowacz“, njehodžesčje so dlėje dwėlowacz.

„Še to móžno“, wurjetny slóncžnje, „hrabinka a mlody knjež džetaj na nóč do Tuchorja. To džėn je, kaž by waju nuza hnała, zo so wošrjedž nočy do Tuchorštkoho lėsa zwėritaj.“

„Nuza nic, ale nan“, wotmołwi mlodženc staromu knježomu služobnikaj, kotromuž bė hrabja za wumjeńk zwónčizistwo w Tuchorju spočezil.

„Gaj, mój Motoso“, doda hrabinka, „hđžež młoda do domu pschindže, tam doštanje stara kšhidła.“

„Bóh zwarnuj, to tola móžno njeje“, wiješče Motos z głowu, „schtož so wam wusuže, to su jenož hłupe blady ludźacych łózych hubow.“

„D, by-li tomu tak byto“, zdychny njezbożowna žónka, „tola cžomu z tym so dleje tajicz, schtož jutse we Wujezdže z kłetti wozjewja? Za nješym hižo hrabinka z Minkwic a mój syn nima hižo nana, wobaj smój zastorczenaj, wupofazanaj.“ —

Motos bě cyle zastróženy a niemějo słowa stojesche tu kaž woprostnjeny. Groźnje czjchi bě to wokomif. Jenož hrabincyne płacźki stonachu w bojaznym mjelczenju. Skóncznje zhraba so Motos, pschejědže sej z mozłojtej ruku po faldatym cžole, kaž by chcył straščne myslicźki rozehnacž a džešče: „Luba knjeni, wam so jenož tajke wěcki dżija. To so do wěcznošće, da-li Bóh, nještanje, zo by hrabja tak dobru, dušchnu a rjanu žonu zastorcził.“

„To je so, Bohu žel, hižo stało“, znapschecziwi hrabinka, „tajke něšcto wschał našcy knjež dołonja, wschał je tež tebi, njedźiwajo na dołholétne swěrne skužby, mi a tebi niczo durje pokazal.“

„Ale ja běch tola jenož skužobnik“, mēnjesche starc, „ale wy seje knjeni.“

„Ně, ně, knjeni ja ženje njeběch“, wobkručjesche hrabinka, „a wot toho cžasa sem, hačž mējesche mój syn myśle do mnichow hiečž, mējach so hórje hačž najnižšcha dżowka. Tola wostajmy so próždnych ryczi! Boža wola njech so stanje!“

„Mój Božo, z cžim je sebi tajka pobožna knjeni tole zaškuzila“, zdychny starý Motos a sylžy linychu so jomu po licomaj. — „Spodźiwne su Bože pucze a njewuslědžomne joho zamysłu“, doda młody mnich a krocjesche z wbohej maczerju do kapale, zo byšchtaj so pola maczerje bolosčow wupłakaloj. —

Tež znutšfowna wozdoba kapalki bě runje tak křuduscha kaž zwonkowna. Něšcto ławkow, dwě zastaršej cžornej křorhomi, Boža matra, kaž so pschēd cžěkom nosy, něšcto pschetocženych swjeczatkow a nizki wołtarč bě cyla cyrkwina nadoba. Schtož bě so tu za telko lēt nawdalo wot pobožnych putnikow, to bě so z wjetscha do Wujezdžankeje cyrkwy pschenješlo, dokełž tu pjecza doščž wěšte njeběšche w drjewjanej wólžnej kapalcy.

Tola jedyn pokład běšche tutej swjatnicžcy wostał; a tutón wabjesche njelicjbne sylžy ludži do samotnoho Duchorja. Běšche to hnadowne swjeczatto maczerje Božeje, kotrež nad nizkim wołtarjom wisasche. Njeběšche drje to wumjelski wobraz, ale cyle wschědny prosty, a tola bě ludžom tak pschelubny. Ž doměru k njomu zhladowachu sylžojte woczi; klecziw pschēd nim na kolenach storzachu pobožne dušche maczeri Božeje swoje horjo a hubienstwo. A swjata Marija posłuchasche tu tak rada na próštwy swojich džeczi a spjelnješche mikošcziwje jich pschecža. Kóždy nadenidže tu pomoc a połoženjo, kiž z doměru k njebjeskej maczeri zdychowasche.

Tež wboha hrabinka a młody mnich křwatašchtaj tu k maczeri bolosčow, zo byšchtaj jej nuzu wusłorziloj a w jeje maczeńnym klinje wuczeł nadeštko. Ach wona džen bě tež woptaka žiwjenja hórtošce a tež jeje swjatu wutrobu bě mjecz bolosčow pscheczoł. Swjata Marija rozemjesche bolosćzi zastorczeneje mandželsteje, sylžam z wótcneho domu wuhnatoho syna.

(Potracžowanjo.)

Zabawna priłoha „Katholskoho Posoła“.

Čo. 2.

20. januara

1894.

Poslednja primicija w Tuchorju.

(Potraczowanjo.)

Ščera čzma rozlěhowašce so po swjatnicy. Niczo njebě widzecz. Senož lubozna wóni žiwych rōži dychašce kołowokoł woltarja.

Runje wustupi Boži měsacžk za čzornej mrōczajku a poswěczi ze swojej latarnicžtu do kapačnych wołnow.

A hlej, na wołnje za woltarjom ziemi so swjata Marija w njebjestej hordosceji. Na bětych mrōczajkach stpějesce z wupšchestrjenymaj rukomaj horje do zbōžnych njebies. Snty Božich jandželow zlětowachu wołoko njeje. Swjaty Duch znoschowawšce so nad njej w podobje bětoho hołbja. Njebjo bē wotevrjene a na žłotym stole sedjo wocžakowawšce Bōh Wōtc swoju lubu džowtu. Bōjšti Zbōžnik pał džěšce z wupšchestrjenymaj rukomaj napscheczjo swojej čžištej macžeri.

Krašny bēšce to wobraz, počazka z njebjesteje zbōžnosceje.

Njebješki pokoj stupawšce do hrabincyneje wutrobny, hdyž na tute lubozne swjeczo hladawšce. A swjata Marija toč zbōžnje so na nju swěwawšce, zo wšchitta zrudoba a styšk tkōchny. Dobře swědomjo ju pokojesce, zo bē jej tak lohko ł wutrobje. Wē-li ju tež muž zastorcžik, witalšce tola macž Boža swoju lubu džowtu. Swjata Marija mējesce ju radny, zo to swědcjesce jeje zjewjenje runje w tutym wołnje, kotrež bē hrabinka jako kwasny dar jej poswjecžila. A tuta myšlicžka ju pokojesce.

Pobožnje poklaknyšctaj so pšched woltarjom a w nutrnej modlitwje štkonikčctaj ponižnje hlōwu. A hlej, tu dohladašctaj so na nēžnu hołcžtu, kotraž bē tu kleczo wušta. W rucžcy mējesce hšchcže njedowity wēncžk kwētton. Młōdnu hōjcztu bē na boč štkonika. Wōczcy bēšctej so zandželikej a miławcžki bēchu jej z čzornym šchlewjerom zawodzēte. Čzerwjenej hubcy bēšctej powocžinjenej. Hołcžka njebē so hižo na kolenomaj zdžeržecz mobka, bē so zwjezla, na nōžcy čzapla a zdrēmnyla. Hlej, kak rjenje bē swjateje Marijny woltark wudebifa, zo bē čži kaž jena rōža. Bjez džiwa, zo bēšctej nētk rucžcy wuštalej, zo sebi spar swojoho prawa žadašce. Ale to bē zbōžny spar, a rjany sōn so jej džijesce. W Božim domje wšchaf so najslepje a najsłōže swi. Senož njeje kōždy spar tak njewinowaty, kaž spar tuteje hołcžki. Wēšce čži to, kaž by sebi tu jandželk Boži sedjo wuštnył. A bē to wopravdže jandželk z njebies pōštany staromu Motšej na zemju. Tuta hołcžka bē Šanžka, Motšowa luba wnucžka.

Lubozny bē to wobraz z njewinowateje džēcžaceje młodosceje. Tež hrabinka bē so zahladata do nēžneho džěscžca, kiž tu tak derje drēmawšce.

Tola jeje wōczčtom zminy so spar. Zrudne dopomnješki jōn rozehnachu a hōrke šlyžy, kotrež jej z khwilemi so do woczow tkōczachu, wuħašchachu rjany sōn jeje kōtkoho zboža. Senož nutryny pacžer ju pokojesce. W čžichej noci so tak rjenje modlesce, tu pšchi macžeri bolosčžow dliwawšce so njezbōžownej macžeri tak derje. —

Spěšchnje kóchny nóc w nutrnej modlitwje. Hizo wocuczešče Bože kónčzko na wukhodže, a swjedženiske ranjo zaswita a pschecy klecjadu tu hišćaje pschod swjeczczjom maczerje Božeje.

Běšče rjany lětny džen. Ludžo pschichadžachu ze slykami do Tuchorja k maczeri Božej. Swjatocžne processije cžehnjecy pobožne kěrľuske spěwajcy do kopalki. Jenož z blizkoho Wujezda nje-pschidže sforo ničto. Wcžynnosť cžerjeske jich do Wujezdžansteje cyrkwyje, hžžez mējeske džensa lutheriski duchowny wozejewicz wuludk wo rozwjazanju mandželstwa hrabje z Minkwic. Hžžy tamón samopaschnje po woli hrabje wo wosudže wboheje hrabinki roz- rita, modleske so tuta w samotnyh kucžiku Tucharsteje cyrkwicžki za bjez- bóžneho muža. Wot domu pak cžiskaske nan straschnje klecža na swěrnú žonu a dobroho syna, kotryž runje pschod hnadownym swjeczczjom so maczeri Božej slubi a na čas žiwjenja poswjeczi. —

Krasny swjedžen do njebjes-wzacžo swjateje Marije bě nimo. Kapalka w Tuchorju stojeske zasly z wjetšcha prózdna. Jenož něhdušcha hrabinka z Minkwic wopytowaske wšchědnje macž Božu.

A bóržy so njezbožownej snjeni w lěsnej samocže zalubi. Bě tu z naj- mjenišcha ishowana pschod schfódlimym wócžkom zľoho swěta. Pola staroho Motľa wotnaja sebi cžichu ishwicžku a pola maczerje Božeje naby pokoja a wotšchewjenja w struchlym horju. Bě jej tat derje, zo bě maczeri Božej tak blizko. Wobozna serbsta mysl dlawa džěn najradšcho blizko cyrkwyje. Nje- mējeske drje nikoho swojoho pschi sebi. Jenicžki syn bě do mnichow schof. Tola Bóh, luby knjez, pósta jej nětk jandžela Božoho z njebjes, zo by jej slyžy z mutnoho wócžka trěš, zo by jej slyžow doš pschewtworil do raja maczer- steje lubosče, zo by jej z karku džěcžaceje lubosče žiwjenja hórťosč želkódcžit. A tutón jandžel bě Marka, jeje džowcžicžka. Njane bě to Bože džěcžo, kotryž bě jej Bóh k hodam wobradžil. Hnydom druhi džěn hodow wudželi so tutomu džěcžatku bolosčow w Rhróčžicach swjaty sakrament. Stary Motš nješeske z Wicžagowej a Wjerbinu něžnu džowcžicžku k swjatej kšchcženicy. Njemalo so jomu zdašče, zo móžesč e na stary džěn hišćeže jónu kmóťšicž. Njebě so toho ženje nadžat, zo so jomu hišćeže tajka cžesčž stanje.

Wjeselscho minychu so dny w maczeriskej starosčzi, w maczeriskej lubosčzi. Tež Motšowa Hanižka tuleske so nětko k dobrej hrabincy. Ach, wona njebě ženje znała maczerneho kódkoho mjena. Hanižka bě wboha syrota. Nikoho njemējeske na swěče, tomuž by swoju lubosčž pschiwobrocžila, khibe swojoho džěda, staroho Motľa. A tola sapašče w jeje wutrobje tajke pľomjo lubosče, zo móžeske so tu kóždy wohrěcž.

Tež hrabinka so nětko pschi njej wohrěwaske. W žymnym, jěrym swěče njebě ženje cžisteje lubosče woptala. Tam wožachu so jenož toľste lodžane schfruty w ludžacych wutrobach. Hacz do duške nuyš běšče ju to wožybašo. Halkle w Tuchorju rozta jeje žmjeržla wutroba. Žiwischo žórleske so frej w žilach, wóťšišcho křapaske zasly wutroba. Swědomicže lublaske swoju Marku a Motšowu Hanižku k cžejcži Božej, a we wažnym tutym džěle njeptyny cžerwja, tiž so sřadžu do jeje wutrobny toczeske.

Schtyri lěta so minychu. Marka krocžeske hizo do pjatoho lěta. Lubozna holcžka bě so z njeje wuwiko. Běšče cyle maczerina. Čžorne wócžko, cžorne wóľski, cžerwjeney licžy — wšcho bě na macž podobne. A Marka bě tak pľna, tak cžička, tak niewinomata a něžna, zo bě radosčž na nju hladacž. Ždalena wot swětnoho hólka kčžeske kaž křajna řjalka w Tuchoškim lěju.

Tola bóle džowczička zakčžewašče a bóle macž wjadnješče, hinješče. Smjertnica bě hižo nitku jeje žiwjenja natorhła. Njehoješče wschať tež tutej krasnej rózi hrěščna zemja. Njebješti zahrodniť chychše sebi ju pšcheladžičž do rajšeje zahrodki. Žandžel smjercže podtopowašče tohodla něžne jeje korusčki a smjercž sahašče za njej, zo by ju wotschězjpla a pšchitykła Bohu lubomu Knjezej k wutrobje.

A rady chychše so knjeni rozžohnomacž ze swětom a žiwjenjom, kotrež bě jej čžeinjowu krónu wokolo čžoka wifo. Grabinka hladajcy hinješče a šlabnješče. Podarmo cyła wosada, kotrejež dobroczelka bě knjeni była, za nju proščesče; podarmo jeje Marfa a Motfowa Gaňžka hórko wo nju płašasčtej. Njebjo bě kaž hluchje na wschě próstwy a pšacžki. Duch thoreje hrobinki bu džěn a króťčiti a krej stajesče so jej w žilach. A tola šchepasčče hišččežje blědy hort próstwu, zo by šwjedžeň Wščěch Swjatyh dožiwika. Na tutym dnju mějesče džěn jeje syn wrěni wopor Božese mšchě šwjeczicž. Ž joho rukow chychše pšchijecž pucžnu cyrobu do wěcznosče.

A žandžel pěstow donjese jeje poslednje pšchěcžo pšchěd stoť Boži a Wóh, luby Knjež, dopjelni jej rady pobožnu próstwu.

Běšče nazymu lěta 1552. Štaczkow špěwy běchu wotmjelke, kwětkow kčžěmy zwjadle, polow plody běchu šthowane do bróžnjow a pinow. Wščo hinješče, wjadnješče, mrějesče.

Tež stara macžekka, róbna zemja, bě na smjercž thora. Wboha bě cyle bjež barby, bě zeschěrika, zežoktka. Bože škóncžko njemóžesče jej hižo zmjeržtych stawow žhrěčž. Wščecy ju starej nozy mozyhaščtej.

A šchtomy šleczechu so swoju draštu a Wětreč hólcy póščachu starej macžecy smjertne kožo ze špadanym liščom. Šipra macž so na nje lehny a wumrě. Zemja bě njewboha.

Žrudnje štiwlaču Wětreč hólcy w suchyč haščach, štraščnje wujachu po puštych polach. Žylacore hólcy škoržachu w pšchirodže wo dobru macžerku. Škóncžko začmi žlote wóczko. Njebjo płašasče krawame hlyžy a Boži měšacž štražowašče ze šlebornej latarnicžku pšchi macžernych marach.

A dohki pušty wječzor so wotměwašče na šwěcže. Cyła štwórba pšchewobrocži so do jenoho wulkoho pohrjebnišččža a Boža ruta pišasče ž wulkim pišmom na kerchowške wrota: „Memento mori“.

Šenož w Tuchorju njebě hišččežje smjercž pobyla, tu bliwašče po zdacžu hišččežje nalěcžo. Kwětki njeběchu tu zwjadle. Po chlych nocach pleczechu wješne holčžata krasne wěncy a pletwy. Šólcy zažy twarjachu pšchne čjestne wrota, powrěšchane ž girlandami a bantami. Drjewjana kapalka Macžerje Božejje bě so do knětkojteje wonjaceje zahrodki pšchewobrocžika. Cyła Boža pšchiroda bě na pšchemoh pšchinoschowała, šhuduščki domcžk nanajrjenišcho wuděbicž. Woktar běšče kaž sama róža a lubožna wón žiwyh róži štuapasče k Božomu stoťej.

A hlej, wješele zajuška džensa rano cyrkwinški zwóncžk. Šadostne joho žynki witachu Swjatyh Božich, kotřiž w bětych šylach na zemju žestupowachu, hdžej so džensa jich šwjedžeň šwjeczjesče. Bě džěn Wščěch Swjatyh.

W pšchitulnym domcžku pšchi cyrkwi šleczechu w čžichej štwicžcy mlody měšchnik. Nutrnje modlesče so pšchěd Božej martru a proščesče Wščěch Swjatyh wo pomoc. A Šwjeczži Boži stojachu wokolo njoho a modlaču so ž nim. Šchto drje mějesče mlody měšchnik na wutrobje? —

U w pódlanstej iſtwiczej ſtonachu czeźte zdychowanczka, ronjachu ſo hórke hlyz. U bjez džiwa. Macz lezeſche tu na ſmjeronym kožu, bédžeſche poſlednje czeźte bédženjo.

Pſchi jeje kožu ſedžeſchtej dwě małej družcy, kaź jandželkaj Bożej, kotrajž ſtaj pſchiſchoj po maczeſnu czjiſtu duſchu. Džiwne czucza pſcheſtakuja jimaj po wobliczu. Zrudoba, změſhana z kapku radoſcje, ſtrach a njedoczakiwoſcź, hlyza z czichim poſmėwom ſo tu wotmėnjowachu. U bjez džiwa, zo ſo tajſe napſhecziwne czucza w nimaj žoſmjachu.

Radoſtna primicija a zrudna maczeſna ſmjerč wſchať ſo hromadže njehodžitej.

U zaſy zazwoni ſwjedženſti zwónczť a lubozne joho zynfi klinczachu do czicheje iſtwiczi młodoſo duchownoſo. Měſchnik zaiſchepota, koź by joho to pſchethwatało. Strach a ſwjata radoſcź pſcheſtakowaſchtej jomu na wobliczu.

U hlej, z cyrkwiczi wunđze hlyka ludži. Rchorhoje ſo ſwjatocznje pſched nimi zmahowachu. Tſjo měſchnicy krocžachu w pſchynych draſtach za rchorhjem. Lubžo pať zanjeſchu pobožny kėrluſh a pſchewodžachu měſchnikow hač ž na zwóńkownju.

Radobo wuſtupi z tamnoſo pſheczełnoſo domczka młody měſchnik. Schěſcź jandželkow džełche pſched nim w krasnej družcej draſcje, ſczelechu kweiti a rōžiczi na pucź. Dwě njewinowatej holczcy pať njefeſchtej krónu a wėnc. Marka mėjeſche krónu na pucawku, Ĥarižka pať wėnc. U za nimi krocžeſche měſchnik w proſtej czornej klericy. Ale wón njehladaſche na wjeſoke hly ludu, kotrež joho witachu. Czorne joho wóczto hladaſche za zawěſchť ſwjatoho ſtana měſchniſtwa.

U hdyž do cyrkwiczi zaſtupi, zaklinczachu ſwjatocznje mólcźke piſhczele, kaź njebjeſta hudźba. Cyka kapalka czėrwjenjeſche ſo ze ſamymi družkami. Njeběſche czėſneje ſerbiſeje knježny w domje Božim, kotraź njemėjeſche družceje pſchi.

Něť momjełnychu piſhczele. Wokomit bėſche czicho, zo by johlizki padnyč ſkſchať. Potom pať zanjeſe młody měſchnik z jaſnym hkoſom: „Veni creator Spiritus“ proſcho wo dary Duča Swjatoſo.

U hlej, Duch Swjaty znoſchowaeſche ſo njewidžomnje nad młodym měſchnikom, kaź něhdy nad bójſtim Žbóžnikom w podobje bėłoho hołbika.

Kraſny kėrluſh bė wuklinczał. Tu zjewi ſo na kłėcy ſtaruſchki Rhróſcžanſki ſarať, zo by młodomu měſchnikej poſlednje ſłowa ſobu na pucź dať. Ach, bė tať kipy a ſkaby. Lėdma bė ſo dowleť na kłėtku. Wjez džiwa! Doſke lėta bė ſo ſwėdmicze za wulku woſadu ſtarať. W Bożej ſkuzbje bė zechėdžiwiť. Nėdte ſtėberne wiołki wobrubjachu jenož hiſhcze plėchatu hlomu. W horju, ſtarofczi a zrudobje bėchu ſo jomu wloſy zhubiť. Wė wſchať dyrbjal czeźte brėmjo zamołwenja na ramjenjach njefeč za cyku woſadu, do kotrejež ſo teź nowa wėra nuts dohwyaeſche. Wjez džiwa, zo bė potuleny, wſchať bė tať czeźki kſchž na ſhribjecze noſhť. Tohodla wuzwoli ſebi teź za zaťad prėdowanja ſłowa:

„Chce-li ſhťo za mnu hič, zaprėj ſebje ſamoho, a wzmi ſwój kſchž a ſczėhuj mje.“

(Poťracžomanjo.)

Zabawna příloha „Katholskoho Posoła“.

Čo. 3.

3. februara

1894.

Poslednja primicija w Łuchorju.

(Potracžowanjo.)

„Měšchniſtvo je kſchižomy pucž. Kſchiž ma měšchnik na ryzwje, z chſa na wſchaj draſcže. Kſchiž předuje dom Boži, kiž je tež měšchnikowy dom. A joho kſchiž njeje lohti. Čežeſte brēmjo zamotkwenja za ſwoju woſadu ma njeſčā. Łola luboſčā woſadnych jōn wolōžā.“ Tak a podobnje předomawſche čzeſčomny ſtarc, a dokeſž wot wutrobny ryčzeſche a ze ſamſnoho nazhōnjenja, dobywachu ſo tež joho ſłowa z mocu do wutrobow. Bobožne ſylzy, kotrež ſo w mnohim wōcžku zybōlachu, ſwēdcžachu wo njeſwēdnym zacžiščcžu joho ſłowow.

Předomanojō bē nimo. Piſčcžeſe zaſy zaklincžachu, kērluſche ſo znoſchōwachu po cyrtwicžcy. K woltarjej pak ſtupi młody měšchnik a Boža miſcha ſo zapocžā. Łola bōrzy ſo cyty woltar do bētych mrōcželow zawali. Młody měšchnik bēſche kaž z mſhowojtnym zawēſchkom zakryty. Stary Mōts njelutowaſche dženſa woruſcha, ale z radoſcžu kažzeſche, hač tak kaadniſ ſapaſche.

„Zajtoho ſwjedženja ſo hižo na ſwēcže njedocžakam“, mēnjeſche ſtary zwōnt. Tuž bu mrōcžel dale a huſcžišcha, bēſa miſha dale a tokiſcha. Tu zaklincža nadobo z tuteje ſwjateje mrōcžeſe lubožny hōs: „Gloria in exelsis Deo“. Bēſcže cži, kaž bychu jandželjo zajuſtali we wyſchinach, a w tu khwiu bē to cžłowjeczi hōs, kiž tak jaſnje krajnje zanjese njebieſki ſpēw. A piſčcžeſe a ludžō potracžowachu z pobožnym kērluſchom. Drobnē hōlcžatka w bētych koſhulkach a czerwjenyh ſutnicžkach klecžachu kaž cžrjōdka jandželow pſchēd woltarjom a klinkachu ze zwucžnyimi zwōncžkami.

A hōrdožny khwalbnny kērluſch wuklincža z epistu a ze ſwjatym ſcženjom. Spēſchnje potracžowaſche Boža miſcha. Hižo ſpēwaſche młody měšchnik praefa-
ciju a piſčcžeſe zyncžachu z cžicha z nim ſobu, doniž ſo ſkōncžnje ſwjatocžne zwuſi „Swjaty, ſwjaty, ſwjaty“ njezanjeſechu. A zaſy wocžichnychu piſčcžeſe a kērluſche. Swjata cžiščina rozlēhowaſche ſo po domje Božim. Remſcherjo lēdma dychachu. Najſwjecžijſchi wōmōm bē ſo pſchibližit. Na měšchnikowe ſłowo zeſtupowaſche Wōžiſti Bōžnik z njebieſ. Bobožne zaklincža zwōncžk a na wēži zazwoni zwōn. Wſchitko ſo klonjeſche a bijeſche ſo na wutrobu. Mēšchnik pak pozbēže ſwjate woblatko a pokazowaſche woſadže Syna Božoho. A Bože jōhnowanjo zeſtupowaſche na pobožnyh wērimnyh.

A zaſy cunjo lubožne zaklincžachu piſčcžeſe, a nēžny kērluſch jim pſchihſowawaſche, doniž měšchnik „Wōtče naſch“ njezanjeſe. A piſčcžeſe ſpēwachu z nim ſobu „Pater noster“ z cžichim nēžnym hōſom, pſchewodžachu tež cžiche modlitwy měšchnika.

A potom z nowa zaklincža zwōncžk, zaſy bijachu ſo wſchitcy na wutrobu wot měšchnika hač do poslednjoho džeſcža. Wōh luby Knjež pak zaſtupi do wutrobny młodobho měšchnika, kotraž bē ſo jomu poſwjecžitā.

Alle ničtō njepoſlakny ſo ke kejeſkam, zo by z rukow młodobho měšchnika pſchijał khlēb žiwjenja. Łola młody měšchnik ſo wobrocži a w ſwjatocžnym wobthadže njeſeſche Božoho Syna ſwojej khorej macžeri do zwōntownje. Dwē młodnej družcy, Marcka a Hañžka, ſcžeſchtej rōžicžki na pucž, dwaj hōlcžtaj

w czterojenych sukniczkach a bęhnych koschulkach klinkaschtaj ze zwónczkomaj, męschnikaj w pychynymaj dalmatikomaj njesieschtaj zaswęczonej swęcicy w ruko-
maj a pod drohotnymi njesiejami kroczejsche mlody męschnik z Bożim Synom.
Syn njesiesche maczeri pucznu cyrobu do węcźnoszczje.

Ach, kak bę dobra knjeni za tutym zbóžnym wofofikom žadała! Nęst
bę so skóncznje pschiblizil. Dobry syn položi mręjacej maczeri Bożystoho
Zbóžnika na mręjacj jazyk. Snujacy bę to wofofik. Nichtó njemóžejsche so
slyzow wobrucz. Tež hrabincy zabnytny so džatna slyza we wóczku. Psche-
móčne radoštnje začučja žołnjachu w jeje duschi. Wutroba bę za nje psche-
muzka, wona so pučasche, łamasche. Krej so stajesche a žila pschestawasche bicž.
Maczerina ruka hladajcy studnjesche, maczerne wóczko hišcže jónu luboscziwje
na wofofo stojacych pohladny, zo by so potom na węcźne žandželiko. Bę to
kak poslednja pruha zakhadžačoho stónca.

A istwicžka pschemobroczi so do smjertneje komorki. Na blidže swęczejsche
so smjertna swęcžka. Modlitwy za mręjacych sčeptachu so w komorcy. Macž
mręjesche. — Duscha rozžohnowasche so z cšekom. Hišcže jónu pohladny
k njejbu, hišcže jónu poda pschitomnym ruku na węcźne Božemje, hišcže
jónu zakkapa wutroba, zdychny blędy hort, a potom stpęjesche žandžel-
pęston z cžištej duschu do njesjes. Zbóžny posmwęł wofrajnjesche mortwe wobliczo.
Młody męschnik žandželi jej žhašnjenej wóczcy. —

Žaly wóczki so wšchity do cyrtwoje, zrudny smjertny kęrlusč spęwajcy.
Dwę družcy džęšctej pschod mlodym męschnikom, ale jeju banty bęchu něko
zelene, žarowanke. Snydom bęchu je jimaj pschemėnili. Wšcha radošč bę tkočła.
Zrudoba bę so rozlehnyla na męschnikowym woblicžu, hórke slyzy kulachu so
z wóczkow mlodeju družkom. Wišcžejele nježdachu so wjacj tak rjenje piškacz,
mlody męschnik njespęwawasche wjacj tak jasnje. Po kemschach njezanjesje so
„Tebe my Boža khwalimy“, krasne Te Deum, ale zrudne Miserere. Kemsche-
rjow njewitasche wote mšche nježdęłski wjesoły zwón, ale styšny smjertny
zwóncžk. Ludjo njeskhadžowachu so na duchowny kwas, ale na pošty wjacžor.

Wšchitko bę so njejabcy změnilo. Hrabincyne cšeko ležejsche na marach;
hrabincyna duscha swjećesche kwas w njesjesach. Na zemi pať so we Wujezdže
wjesele kwasowasche. Grabja z Winkwic wježdęjsche sebi mlodu žonu do domu
a njemęjesche khwile wo njebočicžku žarowacz. —

Nazajtra bęšche džęn khudnych duschow. Stručny bę to džęn. Samo
Boža stwórbja žarowasche. Sčęra mška rozlehowasche so po krajnje, zo njebęšche
ani na něšcto krocželi ničžo widžecz. A tola khwatasche džęnja wšchitko won,
won na swjate polo w Tuchorju. Kóždy męjesche wšchak tu nekajku zrudnu
dopomnjenku. Tam bę sebi Wujezdžansta maczerka kšódnju komorku wot-
najała, tam je so stary nan na węcźny wumjenk slynył. Tu staj staschej
swoju nadžiju z dobrym synom, swoju radošč z duschnej džowku potchowatoj.
W tamnym rowczku je pschetlała džęczjaca njewinowata mlodošč. Pod
tutej hórku je zahrjebane mandželiske mlode zbožo. Tam je zelena trawa na-
rostka nad přenjej cžištej lubosczju za so stworjeneju duschow. Tu su cšęwje
pschetocžile njewjesczinistu wjesołu pychu. We wulkim žhromadnym rowje spja
wojacj spokojnje hromadžje. Pod tutym łamjenjom je woczichla putnikowa
njemėrna wutroba. Prošty drjewjany kšizil woznamjenja proščerja poslednju
hospodu. Njana krypta khowa smjertne powostanki zemjanow.

A tam z bofa pschi muri je samotny, pušty rom. Znamjo swjatocho
kšizja na nim njestoji, žadny pomnik njespšcheradžja njebočicžčoho mjena. Žana

kwitka na nim nječžeje, žana čłowjecza duscha so za njoho njemodli. Žana hylza nježeli wo lubocho mortwoho. Měschnik njemotrjepi joho pschi wobthadže ze swjećenej wodu. Ženož Boža rjosa macza jón ze swojimi hylzami a tuczna trawa je woblekta pusty row do zeleneje drašty. Džiwny styš a něma zrudoba knježi kołowokoło, kaž by tu tkochła rjana nadžija na zbóžnu wěcznosć. Ach, běda, to je sebjemordarjow strašny kuczik. W tutej pierschczi tkaje nekotrąžuliz hřešchna wutroba a w tutym rowje je so wutrawik zadwělowacy mřodženc. —

Wjele mortwych splahow wotpoczuje tu na swjatym polu a lěto wob lěto so rowy pschisporjeja. Róžda swójsba mějesche tu rowy swojich lubnych. Tohodla so tež džensa na Duchorškim kerchowje wscho mjerwjesche z ludžimi, kotřiz běchu pschischi swojich mortwych wopytač a so za nich pomodlicz.

Tež hrabja ze swojej młodej mandželstej běsche mjez nimi. Stróbnny row wopytawšči založischtaj na zwóntownju, hđžež něhduscha hrabinka na marach ležesche. Njeběshtaj drje runje na pošty wječzor pschischtaj; — z najmjenišcha njemodleschtaj so wjacny hacž czichi „Wótcze našch“ —; ale po mašu Marku, kotrejež so hrobja jako nan zasny mocowašche. Wboha holczka bu najebacž wšchě płaciki wot czěta lubowaneje maczerje dželena. Hrabja dowjeje sebi ju sobu domoj do hrodu. Lubozna holczka bě so jomu zalubiła, a to czim bóle, dolež bě tať dołho džěsčja parowak. Podarmo zapjerasche a stajesche so stary Motš. Pšhecziwo bohatomu knjezej njemóžesche khudy zwónt nicžo wuczimicž.

Poslednja wola njeboheje hrabinki so njedopjelni. Marku, jeje džowczicžku, wza hrabja z mocu staromu Motšej, zo by ju wutublowak w nowej lutherskej wěrje. Motš pak bu wuhnaty ze swojoho domczka a dyrbjesche na stary džěň z Ĥanžku po pěcnej dani po swěcže kłudžicž.

Z kóžtom khodzjesche něť po wsach wočoło, a be-li něhdže pschaza, kmóisistwo, kwas abo kermuscha, piškasche wšchelake lube serbske shtuczi. Za to móžesche so potom zasny jónu najěsč a nacicž a tať sebie a Ĥanžku zežiwicž. Ludžo wšchak joho wšchubže rady widžachu a njedachu jomu z khodom wumrěcž. Tola stary Motš njeběsche wjacny tať wjesoły kaž za prjedawšche czasy. Samo joho serbska reja kinczesche nětak zrudnje. Starosč, kať so wbohej Marcy wjedže, joho czějnjesche, a swědomjo jomu porofowasche, zo njeje swóji stub džeržak. Na smjertnym kožu bě hrabiny slubił, zo budže so swěru za katolske woczehnjenje jeje džowki staracž; a něť bě so to jomu njeporadžiko. Zo joho rudžesche, zo mějesche so tuta njeminowata holczka wo prawu wěru zjebacž. Hdyžkuliz do Duchorja pschindže, zastupi tohodla tež do kapakki, a proshesche macž Božu, zo by Marcy prawu wěru zachowala. W njebjesach pak modlesche so zbóžna macž za wbohu džowczicžku, kotrejež chychsche swět wěru rubicž. Wšchitke tute próstny njemóžachu byčž podarmo.

Marka njerodžesche noweje wuczby. Hdyž jeno móžesche, tkochny do Duchorja, pomodli so na macžernym rowje, proshesche macž Božu wo pomoc, a we wěrje pošynjena wróczi so domoj. Tola pschi tym založi tež kóždu krócž t Wicžazecom. Tam zetkawasche so z bratrom, kiž bě w Duchorju za kapłana, dolež swětnych duchownych njedosahasche. Bratr rozmuczowasche sotru sřadžu we wěrje a pošynjesche ju, zo by so mohła noweje wuczby wobrucž.

Wicžazec statof stojesche z wonka Duchorja. Pola nich njebě žaneje nuzy. Woni běchu swobodni wot wšcheje roboty. Hrabja njemějesche jim nicžo rozkazowacž. Wicžazecy njesluschachu pod joho judnistwo, ale stojachu jenož pod krajnym bohottwom. Ĥewak pak běchu wšchitcy Serbja kołowokoło

roboczenjo. A sčto mējesche to rēfacz, ničtō njewēri, sčtōž to njeje sam spytak. Wo cyrnych dniach dyrbjachu na knjezim dworje dželacz a za nich zbywasche jenož nōc. Wschi swyach mējachu najprjedy knježe pola wobdželacz a tak sebi czašto za swoje swy prawy czaš pscheczajachu a skomdžichu. Wo žně, hdyž bē žito zraše, dyrbjachu na knježi dwōr na robotu kłodžicž, nje-džiwojacy na to, hačž so jim doma žito wuroni. Ž kawatkom dyrbjachu potom swoje dželto zhrabacz, zo bychu z czašom zasy na robotu hičž mōhli.

Wžzo tajke z kawatkom dokonjane dželto polam njehojeseche, zo jenož pyrrej a piancy polekowasche. Žně bywachu potom dale a khudsche, dawki pak džen a wjetšche. Tuž bē hjež džiwa, zo po necžim cyle wofhudnychu, zo bē nuza a hubjenstwo pola nich z domom.

Ženiczy wieczajowje bēchu so tajkoho zrudnoho wofuda zminyli. Woni bēchu zamoziczi, nahladni ludžo.

Tež Tuchorjan Wiczazec bēchu po cykej wofolinje widženi. Samo hrabia so za nich njehańbowasche. Trjebasche wschat pschecy mjese pjenjez a tuž dyrbjeseche sebi Wiczazec dobrych dżerzecz, zo bychu jomu druhdy z pozczerntu wupomhali. Tohodla jich tež czašto wopytowasche, a bē-li w hrodže nekajki swjedžen, bēchu tež Wiczazec na njōn pscheproscheni.

Tak so sta, zo tež Marka czašto k Wiczazecom na bjesadu kłodžesche a Wiczazec Mišak zasy na knježi dwōr. Tuž njewubudžachu Marcynne wopyty pola Wiczazec žanoho podhlada a, bratr, bosy mnich, mōžesche so tu z njej skhadžowacz a ju rozwucžowacz. Nimalo psche cyle lēto skhadžowaschtaj so tak bratr a sotra we Wiczazec hospodliwym domje.

Tola Marcyna macocha swoju pschirodnu dżowku z wōtrym wōczkom wobledžbowasche a za kōždej krocželu sledžesche. Žej so džiwno jezda, zo Marka tak czašto a tak rady k Wiczazecom kłodžesche, a tufasche, zo nēsčto za tym teži. Tuž sebi naja znatu donoschowarku, zo by jej wuczyskila, sčto so pola Wiczazec stawa. Wōrży so tutej tež poradži, potajnoscz wusledžicž. Tak wufopa so Marcynny wobkhad z bratrom, a z tym so z dobom wujasni, cžohodla so Marka tak kručze nowej wērije pscheczimowejche. Hrabja so njemalo rozmjerza a wschōn wobkhad z Wiczazecami so kručze zakaza. Zo pak by bratrej njemōžne bylo, so zasy ze sotru skhadžowacz, wotmysli sebi hrabia, Tuchorjku kapalku wottorhacz a ju do Budyščina pschenjescz. Potom by tež bratr so domoj do kłōschtra nawrōcicž dyrbjak. Tohodla so z nowa wo tutej naležnosczzi z tachantstwom a Budyščstej radu jednasche. Tachantstwo zwoli tež skōncznje do toho, dofelž sebi Budyščsta rada pschejesche, zo by so kapalka na mēsčanike pohrejebnisčczo pschenjeska. Tola hrabia so njebē ludži praszak, hačž sebi tak mi a tebi ničžo dadža lubu swjatnicžku rubicž. Hdyž tohodla knježi dželaczerjo z pičami, seferami, wopaczemi, motylami a ze wschellej drugej napravu do Tuchorja pschindžechu, a so do cyrtwje dachu, dōndže ke krawym pučam z ludžimi, kotsiž bēchu so tu zbēželi.

Tež stary Mōts schtawasche tu ze swojej zezawej hlebiju wokoło so. Mjezrani drje z njej ničoho strašnje; tola jačo stary stražnik maczerje Wožeje chycishe tež swoju knjeni zakitowacz pomhacz. Wōle pak hačž ze swojej brōnju wojowasche z hubu a pohonjesche ludži, zo bychu so zmužicze nadpadnikom wobarali. Na mičēm posledku, hdyž bēchu jim krawnych ranow nabili, dyrbjachu dželaczerjo cofacz a so z próždnyh wrōcicž. Ž krawnymi hejami bē so nadpad wotpokazak, a hrabjowy zomyšl bē so znjeporadžił.

(Wotracžowanjo.)

Zabawna příloha „Katholskoho Posoła“.

Čo. 4.

17. februara

1894.

Poslednja primicija w Tuchorju.

(Pokraczowanjo.)

To bě hrabi smjercz do boša. Ze zlobami so wschón pyrjesche. To zmuži joho mandželsta a schczuwasche joho na staroho Motša, kiž bě pjecza na wschem wina. Grabja tomu rad wěrjesche; wschať bě Motš tež přeni krocž joho wotpohlad pschekazny. Tohodla so po zdaczu změrowa, zo by tak czim lěpje starca lepil. Kóždy so džiwasche, zo sebi tamne pscheczijowjenjo grabja tak změrom lubicž dawasche. Nikoho njekhostasche; haj, ani njepifny wo njeluboznej naležnosći.

Bě so runje lěto minyło, zo bě hrabinka wumrěta. Zasy swjeczesche so Wschěch Swjatyh a nazajtra zaswita dzeń Rhudnyh Duschow.

Hdyž ludžo so na kěchowje sšhadžowachu, pschivlecze so tam tež stary Motš. Hanižka mjedzesche joho za ruku. Wbohi schědžiwce niczo njewidžesche. Hdyž so přjedy mišej wóczy zyhobleschtej, tam běchu nětko puste džery. Woczi mějesche wuśalane a krej z prózdnyh džerow kypjesche. — Šchtó bě njestuff zworať? Starc to njewědžesche. Njesměrna belosčž bě ducha zacžemniła. Tola Hanižka wědžesche powědacž, tak su jeju pola knježoho dwora nadpadli, tak su džěda do pjatnicy spinyli. Pschěz cyłu nóc bě dyrbjal w njej tečecž. Kano zahe su jomu potom woczi wuśalali a joho puschečili.

Grozne bě to wjeczenjo. Wbohi starc da so domjesčž na hrabincny row. Tu so lehny, dołho ležesche kaž we womorje a hdyž joho Hanižka štubasche, zo by zalyť sebi pschischoť, njehibasche so hižo, wutroba bě pschěstała bicž. Motš bě mrtwy.

Grozny napohlad posticzesche so ludžom na kěchowje. Na rowje ležesche mrtwe czěto wobohoho Motša a pschi nim sedžesche płacžo Hanižka. —

Tutón njestuff rozhori žalostnje lud. Dawno bě so w nim njespojnosčž symjenila czežteje roboty a bježčoncžnyh dawčow dla. Nětk pak so wscho rofoczesche a hrozny zběžł wubuchny. Nichtó njekhodžesche wjacny na robotu, nichtó njepłacžesche dawčow. Za to pak palachu so w nocy knježe fajmy, a na knježich ľufach paschchu burja swój štot. Hdyž jenož móžno, czinjesche so knježej ľlubu.

Knjez njemóžesche roboczjanow změrowacž. Zepjerajcy so na Wicžaza, kiž jich nawjedowasche, žadachu sebi swobodu woť dawčow a roboty. Dołho pak nochcysche knjez zwolicž. Tuž so njeměr pschěz cyłu zymu dale symjenjesche. Tola njenacžini telto šchtody wjacny, dokeľž běchu pola puste. Hdyž pak so nalěczo pschibľiži, wobcežezowasche so grabja pola krajnoho bohota a žadasche wo pomoc. Ta so jomu tež šta. Wójniske czeřjody wo do Tuchorja nawalichu, pobichu zbežčarjow a štončowachu kóždoho, kohož zetfachu. Wicžaz bě w bitwje zahinył, a joho statof so zapali a z nim spali so Wicžazowa. Z cyleje Wicžazec swójbny zby jenicžki Michal, dwanacželětny hólčjec. Tola tež jomu hrožesche strašchny kónc. Grabja joho dosahny a tyfny joho do hrobowskeje kłodomeje wěže, zo by tu zawutľil. Wicžazec ľubto pak pschiswoji sebi

hrabja. Tak so zběžt poduhy. Z Wiczagacami bě duscha cyłoho rofoczenja zahinnyła. —

Tola luže ciałowjeczeje krewje, kotrež bě hrabja pschelał, njemusatnychu w jeho duschi. Swědomjo jomu porokowasche, zo bě wón sam na tym wino, dofelž bě tajki hrozny njeskut na starym Motlu zworak. Zo by swoju njeprawdu trochu zarunał, pschija wosproczenu Hańžku do hrobu a starasche so za jeje woczechnjenje. Tola pschi tym chychsche jej nowu wěru začechčepič. Ale nje poradži so jomu to lěpje hačž z Marku. Wobě holeczcy so wzajomnje we wěrye wobtruczესchej.

Hdyž jeno móžeschej wutwodnyhčž, bēžeschej do Tuchorja, modleschej so k maczeri Božej a poskuchaschej na wuczbu pobožneho mnicha. Stradžu pschihotowasche jeju tutón k swjatomu woprawjenju. Ach, tak so wobě na tutón džen wjeseleschej. Njemóžeschej jeho doczakačž.

Stónčnje pschiblizi so zeleny ščtwórt. Zahe rano, hdyž hišcže wschitko na knjezim dworje spasche, stanschej a wotšaliwšchi so mjelcžo z wrótkami won šhwatašchej do Tuchorja. Seju dohladowarka drje wo tym wědžesche, ale hladasche jimaj pschež poršty, dofelž runje knještwo doma njebē.

Tola na nježbožo pschijēžje knještwo džensa rano njenadžicy dom, a holeczcy njebēschej so hišcže z Tuchorja wróczkej. Prěnje praschenjo bě wěžo za džěščomaj. Dohladowarka njewědžesche abo njechasche wědžecž, hđže holeczcy stej. Kano wstanišchi toža stej pjecza tróščku won do Božej stwórby bēžakej.

Wěžo dyrbjesche dohladowarka tajseje njerodu dla, zo bě džěščej samej won bēžecž dała, hnydom šlužbu a dom wopušcžicž. Wona so tež njekomdžesche, zhraba swoje zmachy a woteńdže z šhwatkóm, zo by psche wsche hory byla, přjedy hačž so cyła wěc wutopa. A to dołho njetrajesche.

Holeczcy so nawróczischej a wuznaschej so z prawdu, zo stej w Tuchorju byfej. Knjeni na ničžo dale njetušasche, tola hrabja dopomni so hnydom, zo je tam džensa přenje swjate woprawjenje bylo. Kajki bě to nětko wustup, njemóže žane pjero wopisacž. A hdyž bě njewjedro nimo, tročesche Hańžka z brěmjeschkom pod pažu płacžo z knježoho dwora won. Hańžku bě hrabja wupotazał. Njebēsche drje jej czežko, so z hrodom rozžoňnowacž, tola za to cžim hórje Marcy Božemje prajicž. Lubomaschej džěn so z chłym zapalom džěščaceje wutrobny. Wotkhadžejch bě Marcy hišcže do wucha šepča: „Njezabudž mi Michala!“ To bēchu poslednje słowa. Ščto mějachu znamjenjecž, wědžesche jenož Marka. Wona jim derje dorozemi, a za druhich njebē Hańžka rycžala.

Tola hđže dyrbjesche nětk Hańžka hič. Njemějesche nikoho na swěcže, šhiba luboho Boha a macž Božu. K nej so tež nětk wróczí do Tuchorja, potlakny so psched jeje woltak a proschesche, zo by macž Boža ju wobohu syrotu k sebi wžala. A Hańžka modlesche so tak nutrnje, zo ju swjata Marija dyrbjesche wuštyšecž. —

Wjeczor bě so pschiblizil, cžichi swjaty wjeczor. Měšacžk cžerjesche złote wowcki na pastwu. Bože hwězdčicžki so luboźnje zhyolachu na niebješkej módrinje a slěborny měšacžk ščezlesche swoje miše pruhi na zemju. Tola wone njewohrjewachu kaž slónčnje pruhi, ně, bēchu zymne, lodžane. Bóle hwězdčicžki swěcžachu a bóle zymu mrějesche holecžka we wjetkhej šukniczcy, kotraž tam na Tuchorškim kēchowje na samotnym rowje sedžesche. —

Tola nadobo kłincžachu rjane kērusche po cžichej trajinje. Štyh ludži ščhadžowachu so na Tuchorškim kēchowje, zo bychu k stacionam kšičižowoho

pucza kłodzicy ze Zbóžnikom sobu czepjeli. Tež Hanžka so k nim pschitowawšy, a njeskeše scjerpnje po kschizowym puczu kichiz, kotryž bě Wóh, luby Rnjež, jeje młoduschtimaj ramjenjomaj napožijł. A njebjeski pofoj stupasche jej do wutroby, zo zapomni zemštu bėdu. —

A zasy wróczachu so czrjėdy domoj do hospodliwych serbskich wješkow. Senož Hanžka czapny so do samotneho kuczika na džėdowy row. Wona džėn njemejške domczka. Seniczcy tuta zelena hórta, kotraž bě Motšowa smjertna komorka, bě jej zbyła. Ach, by-li so mohła k džėdej do rowa lehnyč. By-li so row wotewrił a džėd wbohu syrotku k sebi do komorki sczahnył! Ale po-darmo dypasche a hrjebasche z mólcztimaj rukomaj. Row bě twjerdže zamjerzjeny a džėd drėmasche we wėcznym sparn. —

A zasy pohlada k njeju horje, hdžėž so wscho mišholesche ze zlotymi hwėzkami. Krasne Bože džėczajka dohladachu so tež na wbohu Hanžku, kotraž tam na rowje sebzješe. Wscheczelnje jej kowachu do njejes. A Hanžcnyne mysliczki lecžachu horje do Wožoho raju. Ach, najradšo by so sama z nimi puschczika po njejes. Tola tutomu człowikomu jandzelej njeběchu kschidta narostke. Tyž dyrbjesche deleka po zemi bldžicz. Tajte a podobne mysliczki rójachu so jej w duški a kolebachu ju do spara. Z nimi nusny na rowje sedžb. Njane sony wo njebjeskej zbóžnoscy džijachu so jej na tutym polu mortowych. Tola njeběsche to kłótki spar, kiž czėło posplynja a dušchu wotmłodža, nė, w tajkej zymje bě spar strašny, zahubny, kiž czėło mori a dušchu do wėcznoscy cžeri. Tutón spar bě pošol smjercze. A wopravdže zyma by ju dobydala, njebě-li hišcze z časom pomoc došchła. —

Wšitko drėmasche na swėcze. Nóc kłodzjesche po kraju a sczelesche kłótki spar na sprócně woczji. Samo stražnik kłodzjesche spicy po wsy wokolo. Senož mėschnik Boži njespasche. Tam po Tuchotškim kėchomje kłodzjesche młody mnich k stacionam swjatoho kschizowoho pucza. Dawno běchu ludžo woteschli, samlutki krocžesche nėit so modlo po swjatym polu. A hlej, mnich dónđže tež k samotnomu kuczikej, hdžėž Hanžka drėmasche. Boži mėsacik pošwėczy ze šlėbornej pruhu na pušty row. A hlej, k starej drjewjanej Božej matrije pschiprėta sedžesche tu holiczka. Ze spodžiwanjom zhladowasche mnich na holeczku w lohkej wjetkhej sukniczy, do kotrejež zymny wėšit dujesche. A bóle na holeczku hladasche, a bóle znata so jomu zdawasche. Tola holeczka mnicha njepóžna. Seju wóczny bėschtej zawrjenej a jeje dušcha lecžesche k njebjesam. Ale nšedocpė do Wožoho raju. Mnich rybowasche z mocu holeczku, zhrė zamjerzke stawy, krej zasy czecžesche w žitach, wutroba zakłapa, holiczka wocuczi a dušcha dyrbjesche so nawróczicz do wožiwjenoho cžėla. Mnich bě smjerczi wopor wutorhnył, bě na pošol mortwu Hanžku wožiwil.

Tola tak so Hanžka postroži wocuczivšy a wuhladawšy so zasy na bėdnej zemi. Wchė njane sony wo zbóžnych njebjesach běchu twochke kaž minjena nóc. A jej so zastyšta po zbóžnym raju. Komu by so tež mohło hišcze na swėcze lubicz, kiž je njejo zawohladał? Ach, cžohodla njebě ju macž Boža wuslyšchala a ju pschijala do swjatoho kłina? —

Tydžėn bě so po tutym podawku minyl. Póštny zrudny čas bě nimo. Wjesole „Alleluja“ kłincžesche po kraju. Senož w Tuchorju njeběchu hišcze jutrowniczki smjeczili, radošne alleluja njebě so tu zanjesł. Tu zapoczina so halle tak prawje póštny čas ze zrudobu a płaczom. Jenje njekłincžesche tu wjacj cyrkwiny zwónczł. Grozna, nėma cžiščina rozlėhowasche so po měštnje, hdžėž prjedy kapalka macžerje Božese stojesche. Hdžėž nėhdy macž Boža

hnady wudželešče, tam klmurjeje so nětko pokleczo. Hrabja bě dał cyrkwiczků wottorhacž a Budyšska rada bě ju pschenješa na měscjanste pohrjebnišćečo. Z tutej cyrkwiczků pschenješe so tež jeje mjeno na kěrchow. A tute mjeno zwosta. Dawno je tamna kapalka zahynła; jeje mjeno pač je pschěšło na nětczišchu cyrkej swjateje Trojicy.

Tola najrjenski poklad Tuchoršćeje kapalki njepschenješe so do Budyšcina, hdžež so hižo nowa wěra rozšěrješe. Mnich bě hnadowne swjećzo swjateje Marije wukhował a z nim a z Harižku twochnyl. W Hodzijskej cyrkwi dósta swjećzo nowu swjatnicu. Tuchor pač pschěsta bječ hnadowne městno. Haj, z kapalku maczerje Božeje bě wščitke zbožo twochło. Ruza a hubjenstwo so za to nawališćtej. Štót ludžom padaše, žito so njeradzěše, Bože wohnje zaniczachu dobytk wjele płódnych lét. Lud hladajcy wofhudny. Prošćerši ki jim jenicžcy zby.

Tež hrabja njedoczata so zboža. Młoda joho žona bě wumrěła, njevorodźiwski jomu žanoho džešcža. Podarmo bě wón swoju přenju žonu zastorcził. Cyła nadžija bě so jomu znicziła. Nicžo jomu njebě zbyło, kšiba žle swědomjo, kotrež joho wodnjo a w nocy krjudowaše. Njenuczešče hižo Marku k nowej wěrije. Na stary džen spózna, zo drje sy w nowej wěrije derje žiwu, zo pač w starej duschnje mrěješ. Ale najebacž to so kombžeše so wroczič k wěrije swojich wótow. Zly duch wščať měješe joho hižo pschěkrucze w swojej mocy. Poklmurjeny khodzěše hrabja po dworje. Něhdy tať wjesolny, bě něť wostudky a wobozny kaž stary stupjeň. Nichtó njemóžešče jomu wutřechicž; pschecy měješe něščto mostotacž a swarjecž. Senož Marka rozjani jomu druhdy struchlu hodžintu. Tola czim bóle czežešče potom zašy pokleczo Bože na njezbožownym mužju.

A cyła krajina czerpjěše z nim jobu. Horjo a hubjenstwo bě tu z domom. Macž Božu běchu z Tuchorja wuhnali a za to pósta jim něť Bóh strašny czorny mór do kraja. Wščudžom mrějachu ludžo. Zandžel smjercze khodzěše z płomjenitym mjeczom wot domu k domej pospochi, a kohož so dótny, tón pscheměni so do czornoho wuhla. Cyłe swójbny zahynchu. Mortwi njehodžachu so dokhowacž a mjetachu so kaž padnjeny štót z hromadami do wulkich jamow. Cyty kraj bě jene zrudne pohrjebnišćečo. Wščudžom bě płacž, styš a něme zadwělowanjo. Přjedy bě jim swjata Marija ze wščeje nuzy wupomhala; ale nowa wěra bě jich tež wo tutón posledni wuczeť wobjeła. Tola cyłe wopuschčeni njeběchu. Bóh, luby Knjež, pósta jim jandžela w człowjeczej podobje, kiž wbohich khorych khodžo wothladowaše a pokoješe. A tutón jandžel bě Motjec Hariža. Macž Boža bě ju wuškschala a bě ju pschijala do czerjódki swojich lubuškow, tamnych soiwow, kotrež wšchomu człowjeczomu horju na pomoc khwataja. A za nej khroczešče měšchni z Božim Synom a wotamfashče z njebjěskim kluczom rajške wrótka mrějachny, kotrymž smjercž wócžka zezamka. A tutón měšchni Boži bě něhduschi hrabja a nětczišchi prosty bosy mnich.

Tež hrabju z Minkwic bě na wščem posledtu khorošč hrala a na smjertne kožo cziša. Wšcho nětko wot njoho cžekashče. Ani Wujezdžanski duchowny wjacu wo njoho njerodzěšče a zapowědži so, joho wopytacž. A bjež džima! Duchowny boješče so smjercze, měješče džen žonu a džeczi zastaracž.

(Škónczenjo pschichodnje.)